Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Rumohr, Theodor Vilhelm Kjerstrup.; af P. P. (Th. Rumohr).
Titel | Title:	Niels Juel : Historisk Roman
Udgavebetegnelse | Edition Statement:	Folkeudgave.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : Andr. Fred. Høst & Søns Forlag, 1909
Fysiske størrelse | Physical extent:	508 s.

DK

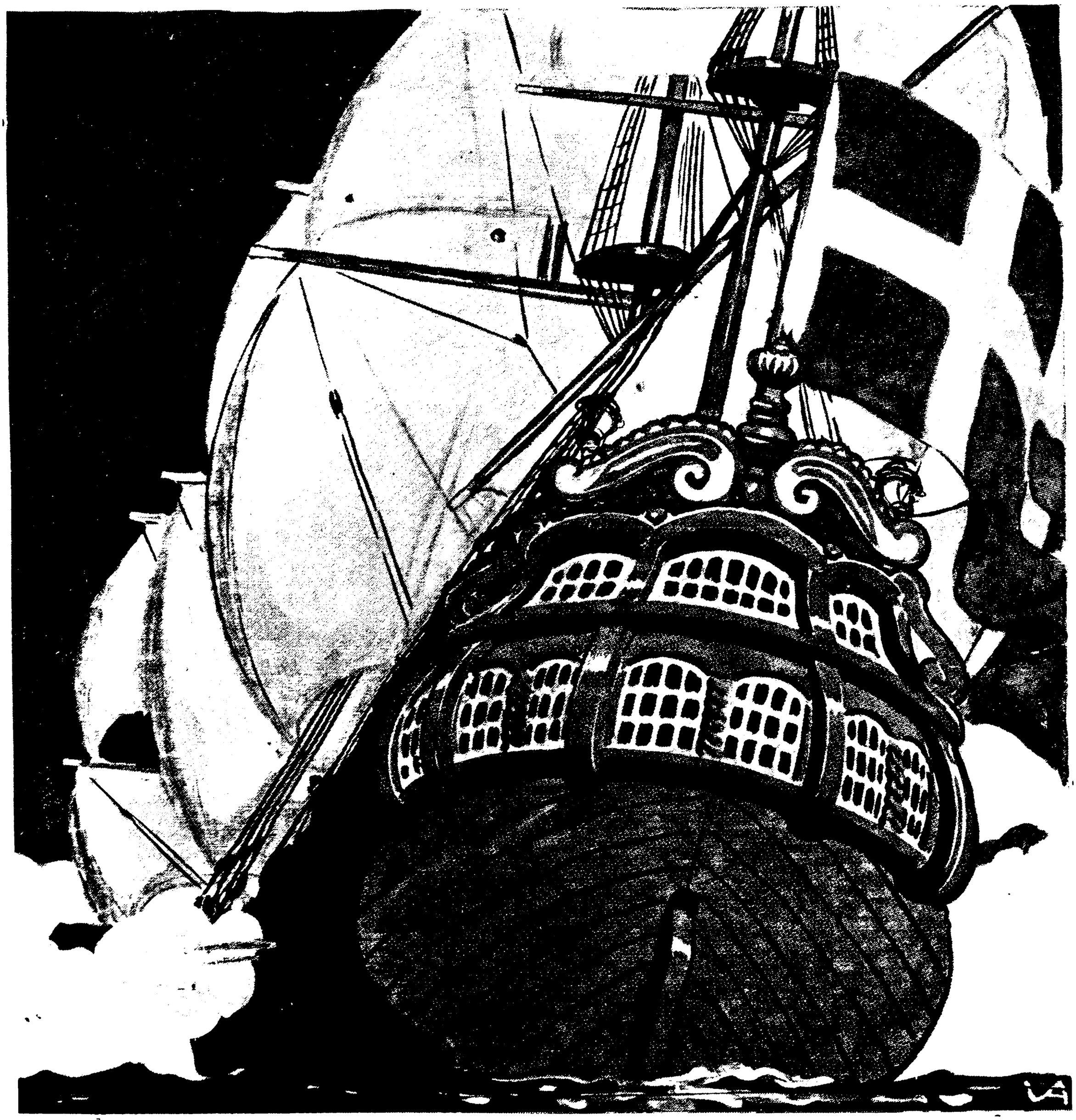
Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

NIELS JUEL

Historisk Roman
af P.P. (Th Rumohr)

ANDR FRED. HØST & SØNS FORLAG

NIELS JUEL

HISTORISK ROMAN

AF

P. P.

(TH. RUMOHR)

FOLKEUDGAVE

1915 L 547

9307

KØBENHAVN

ANDR. FRED. HØST & SØNS FORLAG

1909

J. COHENS BOGTRYKKERIER
(GEORG A. BACH)

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

FØRSTE BOG

FØRSTE KAPITEL.

Den 31te Juli 1653 havde den nederlandske af Sandbanker og flade Øer omgivne Kyst, der danner den sydøstlige Side af det store Stræde mellem Frankrig og England, genlydt af hule Drøn, der hurtigt fulgte paa hverandre og hvis Ekko syntes at bæres rundt om Kanalen og Nordsøen. Store Røgskyer var for en nordøstlig Luftning drevet ind over den højere franske Kyst og havde lejret sig der, midt ude i det udstrakte Farvand rugede endnu større Røgmasser over Bølgerne næsten i en Mils Omkreds, og som i en mægtig Uvejrsky syntes tusende Lynstraaler her at krydse hverandre under Tordenens uophørlige Rullen. Hele Synskredsen rundt var intet Sejl at opdage, kun af og til kom de svajende Master med deres halvt bjergede Sejl og Tovværk til Syne gennem den hvirvlende Røg, og de slanke Stænger med forskelligt farvede Vimpler beskrev uregelmæssige Linier under den graa, uvenlige Himmel. En uhyggelig Stilhed hvilede over den øvrige Natur, der tavs syntes at lytte til den dødbringende Larm. Men indenfor Røgmassen, der som en magisk Kreds drog sig omkring Kamppladsen, herskede Liv og Virksomhed, skønt Døden her fik en rig Høst. De store Kanonskibe havde næsten lagt hinanden om Borde og fyrede paa nogle Favnes Afstand; knusende for de svære Kugler ind i Skibenes Sider eller søndersplittede Ræer og Sejl, medens Dækkene farvedes af Blod og mangen kæk Gut som en anskudt Fugl faldt gennem Rejsningens indviklede Tovværk i Havet. De mørke Bølger dernede lukkede sig skummende og brusende over deres Ofre, og de døende Sømænd kunde gennem Røgen ikke engang skimte den skyfulde Himmel. Rundt om disse Hovedgrupper manøvrerede de lettere Krigsskibe, idet de bestandig vekslede Modstan-

dere og i Forbisejlingen søgte at give hverandre kraftige Lag. Enkelte Fregatter havde dog ogsaa lagt hinanden om Borde for at entre, og paa nogle af disse, der var blevet antændt af den voldsomme Fyren, brød Flammerne ud. Midtpunktet for hele denne frygtelige Skueplads dannede to Kolosser paa henved hundrede Metalstykker hver; det var begge Admiralskibene. Skønt det engelske ved første Øjekast syntes noget mindre end dets Modstander, var dets Master og Undersejl dog lige saa kolossale som dettes, og Skroget længere. Et dygtigt Sømandsøje vilde desuden have opdaget, at det vistnok var en bedre Sejler og i stærk Søgang lettere kunde manøvrere end det hollandske Admiralskib. Dette sidste byggede langt højere over Søen og i dets Dæk var der betydelige Spring, idet Forstavnen med Bovsprydet ragede i Vejret som et Taarn med Spir, medens Agterdelen ligeledes krummede sig opad og forhøjedes end mere ved den ovenover den egenlige Skanse anbragte Hytte. Paa denne havde netop Admiral Tromp taget Plads; bevæbnet med Raaber og Kikkert styrede han Slagets Gang. Nogle Officerer paa Skansen holdt Øje med hans Bevægelser, for hurtigt at bringe enhver Befaling videre. Medens Fjendens Kugler for det meste borede sig ind i de stærk udbugede Sider af det hollandske Admiralskib, gjorde Kuglerne fra de paa dettes øverste Dæk og Skanse anbragte Drejekanoner og de saakaldte Kohorn ikke sjeldent ryddeligt paa Englænderens lavere Dæk, hvis Kanoner desuden hvert Øjeblik var belemret af nedskudte Stænger og Tovværk. Pludselig myldrede utallige hollandske Matroser ud i Røsterne, op paa Bovsprydet og Ræerne, medens det svære Skib ved et i al Hast tilsat Forsejl gjorde en Vending nærmere mod Fjenden; denne Manøvre skete saa uventet, at Spidsen af det stejle Bovspryd tog fat i Fjendens Agterrejsning, før Engelskmanden kunde undvige Sammenstødet. Robert Black, den engelske Admiral, der med lige saa rolige Miner som sin værdige Modstander hidtil havde overskuet og ledet Slaget, gjorde en rask Bevægelse henad Skansen, hvis Planker genlød under Heltens Træben; gennem Raaberen udtordnede han sine Befalinger, og kastede et næsten bekymret Blik op til Flaget, i hvis Nærhed nogle forvovne Fjender svajede hid og did paa en halvt sønderskudt Raa. Befalingerne fik den engelske Besætning til at

anstrænge sig til det Yderste; de belemrede Kanoner blev i en Haandevending klargjort og rettet; flere hundrede smidige Skikkelser entrede op i Vanter og Ræer og svang de blanke Økser, medens Geværilden begyndte at knalde fra Sømænd og Marinesoldater, anbragt i Røsterne; gennem Larmen skingrede Baadsmændenes Piber og Trommerne hvirvlede. Den engelske Kolos krængede Styrbord over, og et Lag af de forreste Bagbordsstykker bragede løs. Da den tiltagende Søgang hævede Skibet noget i Vejret, for en Snes Kugler ind under Hollændernes Skanse; en Del af Hytten sønderknustes, og lemlæstet af en Attenpundinger, styrtede Tromp ned mellem de knuste Planker. Denne frygtelige Virkning af deres Ild fremkaldte blandt Englænderne et almindeligt Jubelskrig, der dog snart forstummede, da Blacks Stemme paany og ligesom med ængstelig Hast lød gennem Raaberen. Den næste Bølge havde nemlig hævet det hollandske Admiralskib i Vejret, og da Rorgængeren paa et Vink af den faldne Tromps Flagkaptajn hev Rattet om, gjorde Skibet en Bevægelse mod Luvart væk fra sin Modstander, hvis Tovværk og Sejl søndersledes, hvorved Bovsprydet klarede sig fra Englænderen. En hollandsk Matros, som havde klamret sig om Flagstangen, reves væk med denne og styrtede i Havet tilligemed Flaget. Denne Begivenhed fremkaldte et tordnende Hurra blandt Hollænderne, der i Øjeblikket glemte den store Chefs Fald og betragtede det engelske Flags Forsvinden som et Sejrstegn. Fjenden selv stirrede maalløs paa den ledige Plads over Hakkebrædtet .

Som om de kæmpende Parter var grebet af Beundring for hinandens Kækhed, og som om de indsaa det unyttige i Kampens Fortsættelse, skiltes de ad, begge tilfreds med Dagens Hæder. Den saa pludselig indtraadte Tavshed afbrødes kun af Baadsmandspibernes Triller, der allevegne fra hvislede gennem Luften for at kalde Mandskabet til Arbejde. I et Kanonskuds Afstand fra hinanden drejede begge Flaader bi, saa godt som deres forskudte Rejsninger vilde tillade. Nye Rundholdter blev opsat, Tovværket knobet og splejset, Nødsejl sat til, og endnu spillede nogle rødlige Solstraaler i Mastetoppene, da den hele Masse Skibe gik under Sejl. Samlet i en Halvkreds om det atter hejste Admiralsflag styrede Englænderne mod Vest

ind i Kanalen, medens den hollandske Flaade gik i sydvestlig Retning ned mod Texel. Nogle indtil Vandspejlet afbrændte Skibe var allerede sunket og ethvert Spor var udslettet af det nylig stedfundne Slag.

Den engelske Flaades Sejl og Master tabte sig i den vestlige Horisont, hvor Solen sank ned i en sort Sky. Da den øvrige Himmel ligeledes var dækket af drivende Skyer, begyndte et uhyggeligt Halvmørke at brede sig over Farvandet og den fjerne Kyst, der graa og utydelig strakte sig i Sydøst. Tung og knagende i alle Sammenføjninger duvede det hollandske Admiralskib i Bølgerne, der med regelmæssige Slag skyllede op om dets Sider. Der herskede nu en Gravens Stilhed; man hørte Tovene slaa mod de spændte Sejl og Vinden susede melankolsk i Flag og Gjøs, der vajede fra halv Stang. Hist og her paa Skanseklædningen og det opstaaende opdagede man Sporene af Fjendens Kugler. Saasnart de nødvendigste Reparationer var udført, havde man fundet det rigtigst, efter denne Dags voldsomme Anstrængelser at lade største Delen af Mandskabet søge Køjerne. Paa hele Dækket saas derfor kun faa Folk. Agter om Storemast og paa Skansen gik nogle Officerer langsomt frem og tilbage; kun sjelden henvendte de et Ord til hverandre, men lod desto oftere Blikket løbe op ad Masterne, som for at iagttage Vindens Virkning paa de udfoldede Sejl, medens en og anden nærmede sig Kompasset i Nathuset eller gjorde den lige saa ordknappe Rorgænger et flygtigt Spørgsmaal. Forude paa Kobryggene og i Fokkerøsterne lænede nogle Matroser sig hist og her til det opstaaende og syntes med stive Blikke at betragte den lave, graalige Sandvold, der antydede deres Fædrelands Kyst; men i Virkeligheden var de i Færd med at slumre ind, og Vanen havde gjort det muligt for disse hærdede Mennesker at finde en vederkvægende Hvile i en saa umagelig Stilling. Paa den luv Kobryg, nærmest Fokkemast, stod to Sømænd, hvis Lyst til gensidig Meddelelse Dagens Besværligheder endnu ikke havde dæmpet. Den ene var en høj Skikkelse, hvis Kæmpeformer betydelig forstørredes ved en tyk, ulden, med store Metalknapper forsynet Vams, som han formodentlig paa Grund af den usædvanlig kolde Sommeraften havde iført sig, og som naaede ham til Knæene. Under hans bredskyggede, lavpullede Hat kom nogle tykke Haarlokker til Syne; saa-

vel disses næsten lysegule Farve som ogsaa hans hele Fysiognomi tydede paa, at han endnu ikke havde naaet Livets Middagshøjde, men vel kunde være i Trediverne. Skønt hans skæggede Ansigt var forbrændt af forskellige Himmelegnes Sol og dets Træk var noget haarde, havde det intet frastødende ved sig, tvertimod lyste stor Godmodighed deraf, selv om et vist Træk om Munden lod ane, at denne Mand ingenlunde manglede Bestemthed i farefulde Øjeblikke. Ved Siden af ham tog den anden sig ud som et Barn, og ved nøjere at betragte dette skægløse, rødmussede Ansigt, disse tindrende Øjne og de sorte Haar, der i tykke Lokker vældede frem under den lille Skibshat, kom man til den Overbevisning, at han endnu ikke havde passeret den dejlige Alder, der danner Grænsen mellem Livets spøgefulde og dets alvorlige Side. Hans spinkle Legeme var vel indhyllet i en Vams af samme Snit og Stof som den ældre Sømands; men da Knøsen ikke havde knappet den til, opdagede man inden for den en lang, broget Vest af overskaaret Fløjl, og denne sammenholdtes af et Læderbælte, hvori der hang en lille Daggert.

Knøsen havde netop stukket begge Hænder i Vamsens dybe Sidelommer, og idet han halvt smilende saa op til den høje Sømand, sagde han: „Det maa jeg rigtig nok sige, Bagge Knudsen, havde jeg redet et kvart Glas og under saadan en Haglbyge paa et hollandsk Bovspryd, der stejler saa forbistret, og derpaa faaet en Gammel paa hundrede Favne Vand, søgte jeg heller den lune Køje end stod her med den drivende Takkelage paa og gabede mig en Koldfeber til.“ Den ældre Sømand saa flygtigt paa sine Sejldugsbenklæder, der virkelig hang vaade og i store Folder om Benene, og svarede: „Det har intet at betyde, Andreas, — for det siger jeg Dig, skønt Du allerede halvt er Officer og bærer Fløjls Vest med sølvgrebet Kniv, saa tror jeg, Du er for god en Dreng til at surmule, fordi Bagge Knudsen, der har lært Dig at haandtere en Ende Tov og brede et Stykke Dug, endnu kalder Dig ved dit Fødenavn og siger Du til Dig.“ „Hvad skal nu den Passiar til?“ udbrød Knøsen, og Blodet steg ham op i Kinderne. „Godt! Saa er den Ting klar,“ afbrød den ældre Sømand. „Hvad ellers det angaar, at jeg ikke gider søge Køjen i Aften, saa maa jeg sige Dig, at jeg i saa mangen en Storm, hvor alle Klude

flængedes og for som opskørtede Havfruer hen ad de vildeste Bølger, har redet paa Bovspryd og Ræer og mangen en varm Dag følt Luft-trykket af en forbistrygende Kugle, skønt jeg endnu aldrig har været saa vis paa at gaa saa direkte til Bunds som i Dag.“ „Men nu har Du jo dit Skrog flot igen, saa hør op med de Nødsignaler,“ bemærkede Knøsen, som næsten smittedes af sin Læremesters sære Alvor. „Deri stikker det netop,“ vedblev den anden. „Ser Du, Andreas, derhjemme i Kristiania havde jeg en Skolemester, saadant et Stykke af en højlærd Mand — nu skal han ellers være nær ved at gaa til Bunds, har jeg hørt, skønt han altid hadede Bunden af et Glas, og deri havde han da ikke stor Uret, eftersom højt Vande altid er bedre end grundet. Han fortalte mig adskilligt om vort danske Flag, mod hvilket de andre tager sig ud som brogede Skørter; det skal en Gang være faldet fra den gamle Højbaadsmands Lukaf ned i de danske Farvande.“ „Stop, Bagge Knudsen!“ raabte Knøsen med en vigtig Mine; „der har din højlærde, fordrukne Skolemester bundet Dig noget paa Ærmet: Dannebrogsfanen faldt ikke ned i Søen, men paa den tørre Landjord.“ Den ældre Sømand, i hvis Tankegang denne Bemærkning syntes at gribe forstyrrende ind, vendte hurtig Skraaen i Munden og mumlede nogle uforstaaelige Ord; men idet han derpaa maalte Knøsen fra Siden med et tvivlende Blik, for et let Smil over hans brune Ansigt. „Kan gerne være,“ sagde han, „men Tingen er, at dette Flag har vajet i mangen rask Batalje, og det siger jeg Dig, Andreas, Du er af din Alder en kæk Gut, og der kan blive noget af Dig med Tiden; men skønt jeg nu har drevet det til Konstabel i Generalstaternes Tjeneste, og Du er Lærling samt kan blive rigtig Officer, maa Du ikke derfor vrage det gode gamle danske Flag. Jeg vil sige Dig, min Gut, disse Hollændere er uforsagte Krabater, der roligt styrer gennem pibende Storm og tætteste Kugleregn ind paa deres Fjender, ja giver hele Verden en god Dag og gør ikke mere Væsen af et Kongeflag end Vinden, der blæser Sol og Maane, Konger og Kejsere lige i Ansigtet. Men naar Faren er forbi, og Prisepengene skal fordeles, er de kun daarlige Bakskammerater, og især til os Danske har de intet godt Hjertelag. Alligevel mener jeg, at skønt vi nu lader, som om vi gik i Lære hos dem, er vi ikke heller at foragte. Vi har godt Tømmer

til Skibe, Sejldug til at pynte dem med og Vand nok omkring vort Land — og mer af Lykkens Goder ved jeg ikke, at noget Menneske behøver, for at komme frem i denne Verden — hvorfor skulde saa ikke det danske Flag i alle Maader være lige saa godt som noget andet.“ „Du har Ret, Bagge,“ sagde Andreas helt alvorlig og begravede sin Haand i Ulkens Næve; „jeg nærer lige saa stor Kærlighed til vort Flag som Du, og vær rolig for, at jeg, naar jeg til Gavns har lært at stille et Sejl og rette en Kanon, ikke skal glemme at melde mig paa Skansen under Dannebrog, hvis nogen, selv om det var disse uforsagte Hollændere eller de lige saa raske Englændere, der vilde vove at haane det.“ „Det vidste jeg, min Dreng,“ svarede Bagge Knudsen, næsten rørt; „men for at komme tilbage til, hvorfra jeg lagde ud, saa maa Du vide, at da jeg hang derude paa den stejle Bom og saa Engelskmandens Flag vifte mig lige for Næsen, fik jeg det Indfald at skære Lappen fra, for at bilde Englænderne ind, at de havde tabt Bataljen. Et kækt Indfald og rask Udførelse maa hos en brav Sømand følge Slag i Slag; derfor klyngede jeg mig fast til Dugen og havde netop faaet Kniven op, da Bæstet jeg red paa, stejlede til Siden for en høj Bølge — knik knak, brast Stænger og Tov, og jeg kastedes af. Da jeg nu med Flaget og Stangen i Armene fløj gennem Luften, faldt jeg saadan i Tanker.“ „Du tog Dig godt ud, Bagge, akkurat som Basun-Englen med Flaget, der svæver paa Titelbladet i vor Skibspræsts store Spændebog,“ lo Knøsen. „Det maa jeg forresten sige,“ vedblev Bagge Knudsen, uden at lade sig forstyrre, „aldrig havde jeg troet, at noget Menneske i saa kort Tid kunde faa Stunder til at tænke saa meget, skønt Tankerne jo rigtignok skyder dygtig Fart. Jeg tænkte paa min Skolemesters Fortælling om det danske Flag, der faldt ned — naa, om det nu var i Søen eller paa den tørre Landjord, kan da i Grunden være lige meget — og saa tænkte jeg, at jeg selv nu sendtes ned fra Himlen, for at bringe Sejren med; men med et faldt det mig saa tungt paa Samvittigheden, som naar en Braadsø gaaer over en læk Skude, at jeg vilde snyde Engelskmanden for Sejren, skønt han ikke var min Fjende. Forstaar Du vel, det var ikke min Konges Fjende, jeg havde frataget Flaget, og skønt disse Øboere havde været ugudelige nok til selv at kappe Rejsningen af deres

Konge, er de dog saa brave Sømænd som nogensinde pløjede Søen paa denne og hin Side Kap. Du fortjener det, sagde jeg til mig selv, Du fortjener at gaa til Bunds med et saadant Skørt til Liglagen i Stedet for at blive hæderligt begravet i en rød Dug med hvidt Kors, for Du har handlet som en snavs Karl. Men medens jeg sank og gloede mig om i det grønne Vand, tænkte jeg dog, at det maatte være en Kryster, der ikke arbejdede for Livet, saa længe han kunde, og søgte derfor at klare min ene Arm fra Dugen og Snorene. Endelig naaede jeg Overfladen og snøftede lidt Luft, men mærkede nok paa Skumringen og denne Hosten fra begge Sider, at jeg var dreven ind i den snevre Kanal mellem begge Admiralskibene. Som jeg nu saa til Vejrs, skønt jeg ikke havde synderligt Haab om at blive bjerget, stod Du deroppe i Fokkerøstet og hev en Ende Tov til mig, og det siger jeg Dig, Andreas, aldrig har nogen skibbruden Mand i det ensomste Farvand følt en saadan fornøjelig Banken under sin Bagbords Bov ved at opdage et Sejl til Luvart, som jeg ved at se dit skælmske Fjæs og høre dit Haløj." „Det var da ikke mer end billigt, at jeg laante Dig den Ende Tov, da jeg saa, Du var nær ved at skylles væk, og det var da heller ingen Heltegerning," henkastede Andreas. „Kan nok være," brummede Bagge Knudsen; „for en gammel Ulk var det vel intet af Betydning; men Du er kun en Grønskolling, der nok kunde blive blegnæbet for den Hagl af Smaakugler, der fra Engelskmandens Storrøst raslede ned over Jer. Du lo til mig," vedblev han med højere Røst, „skønt Landkrabbernes Geværpiber kun var et Par Favne fra din lille Gallionsfigur. Som jeg siger, der bliver noget af Dig; men hvordan det gaar, maa Du kalde mig for den værste Rad, der nogensinde sled et Kanonskibs Dæk, om jeg glemmer Dig det." „Og hvad maa der da ikke blive af Dig," smilede Knøsen; „Du blev hverken knust af Bovsprydet, der slog Ræer og Skanseklædning i Kvas, eller opslugt af Bølgerne, der løftede dette Træbjerg i Skyerne, eller truffen af Kuglerne, der faldt som Støvregn over Dig, og til syvende og sidst bjergede Du endda Flaget. Generalstaterne maa da betale Dig dette Stykke Tøj med en Skibschefspost." Bagge Knudsen rystede paa Hovedet, idet han svarede: „Det Stykke Tøj ligger allerede i min Skibskiste. Jeg har selv hentet det og vil selv beholde

det; der kan blive smukke Halsklude af det til os begge To, tænker jeg.“ „Nej Tak,“ lo Andreas som før; „saa den Øverstkommanderende den Klud om min Hals, kunde han let faa i Sinde at bytte mig den med en Ende Tov under Raanokken.“ „Jeg gad seet den Rad, der vilde vove sligt,“ udbrød Bagge med usædvanlig Heftighed og strakte sin senefulde Arm, men tilføjede i en roligere Tone, „skønt det kan gerne være, at de høje Herrer gad have det Flag for at prale dermed paa Engelskmandens Bekostning; men før gaar jeg endnu en Gang med det til Bunds, før jeg slipper det. Hvad ellers det angaar, at jeg skulde kunne forfremmes til Officer, da skal jeg aldrig nægte, at saadant før er faldet mig ind, skønt jeg ved, at det Stykke Tømmer, der en Gang er dannet til Køl, aldrig bliver til Mast. Men denne Gang sker det nu ikke; for ved næste Mønstring lader jeg mig udslette og sætter Kursen hjemad. Saa meget vil jeg til Afsked endnu sige Dig, Andreas, at skulde Du engang komme i Havsnød, saadan med daskende Sejl i en paalands Byge, hvor et trofast Anker allenfals kunde hjælpe — for det ved jeg, at det eneste faste og bestemte i denne Verden er et godt Pligtanker; slipper det Grunden, kan man i Herrens Navn lade staa til gennem Brændingen — da kan Du stole paa Bagge Knudsen.“ Han standsede, thi Baadsmandspibens fine Triller skar gennem Luften og kaldte Mandskabet agter ud. Medens Matroserne paa Dækket brummende rystede Søvnen af sig og slentrede afsted efter Lyden, stak hist og her et Hoved frem gennem Lugerne. De udmattede Sømænd, hvem et Kanonskud, affyret ved Hovedgærdet, neppe havde vækket, for straks ved Pibernes Triller op fra Køjerne og stirrede søvndrukne ud i Dæmringen for at udtyde Aarsagen til denne usædvanlige Purren ud. Da et Blik ud over Søen, hvorfra kun en styrkende Luftning aandede dem imøde, samt op i den knagende Rejsning, hvorfra Udkiggerne ligesaa nysgerrige stirrede ned, imidlertid overtydede dem om, at ingen Fjende eller frembrydende Storm gjorde deres Nærværelse nødvendig, listede de fleste tilbage til deres Køjer, og overlod det til deres vagthavende Kammerater at modtage nærmere Ordre. Alligevel syntes en særlig Begivenhed at have afbrudt den næsten højtidelige Stilhed, der siden Solens Nedgang havde hersket paa Admiralskibet. Fra den store

Kahyt, hvor Martin Herpertz Tromp — denne Aarhundredets Søhelt, som endnu for faa Timer siden var Sjælen i den hollandske Marines Foretagender — laa afsjælet i Standkøjen, havde samtlige Officerer begivet sig op paa Skansen, hvorfra de tændte Kamplanterner allerede skinnede agterud. Lyset fra Nathuset kastede et rødligt Skær paa de, for det meste unge Mænds alvorlige Ansigter, og ved det matte Skin af Smaalygterne i Mesanvanterne kom de neden for sammenflokkede Matrosers barske Træk ligeledes til Syne. Forrest i Officerkredsen stod en høj Skikkelse, iført temmelig vide Fløjls Knæbenklæder og snæver Jakke af mørkt Klæde, der om Livet holdtes sammen af et glimrende Bælte. Han bar ingen Paryk; det rige, næsten lysegule Haar var skilt midt paa den stolte Pande og dækkedes af en Fløjlsbaret. Trods hans kraftige Legemsbygning, de rynkede Bryn og den dybe Alvor, der var udbredt over hans smukke Træk, var hele hans Fremtræden ungdommelig; han syntes næppe at have overskredet Ynglingealderen. Officeren ved Siden af ham var vistnok ikke ældre; derom vidnede Hagens fine Dun og hans Stemmes næsten barnlige Klang; men han var undersætsig og bredskuldret, næsten klodset, og hans brede Ansigt bar et ægte flamsk Præg. I hans vandblaa Øjne var der dog et Blik, der syntes at udtrykke baade Stolthed og Foragt overfor Omgivelserne.

„De storskrydende Englændere, der har bragt vort Flag paa halv Stang, løber nu hjem og fortæller, at de kun har fyret paa vort Agterspejl," sagde den sidst nævnte Officer. „Lad os ikke tale saa foragteligt om vore Fjender," svarede den ranke Yngling med Baretten, „derved vokser vor Ære ikke. Desuden ved ethvert Barn, baade paa denne og hin Side Kanalen, at Eders Fader, der nu har faaet et saa hæderligt Grundskud, ikke havde for Vane at vise Englænderne sit Agterspejl, før hans Stykker var sprungne." „Den Ligegyldighed, hvormed I tager Sagen, viser, at der ikke rinder hollandsk Blod i Eders Aarer," henkastede den unge Tromp ringeagtende. Ynglingen vendte sig rask og maalte ham med et stolt Blik, medens et truende Svar syntes at svæve ham paa Læberne; men han bekæmpede sig og sagde med tilsyneladende Ro: „Vel kender jeg et Flag, der er ældre end det hollandske, og hvorunder jeg hellere gad fægte; men saa

længe jeg staar i de forenede nederlandske Provinsers Tjeneste, skal jeg aldrig undlade at vise Nidkærhed for denne. At jeg i dette Øjeblik giver efter for Eders Lune og lader Skibets tapre Besætning purre op af en Hvile, som den vel efter ti Timers Kamp kunde trænge til, sker alene af Agtelse for Eders sønlige Følelser, da I tror, at Eders faldne Heltefader har lidt Skaar i sin Hæder, og nu, da vi her er forsamlet, spørger jeg Eder, Hr. Kaptajn, hvad I forlanger." „Hvad jeg forlanger?" gentog den unge Tromp, hvis Hidsighed tiltog ved den andens Kulde; „det har jeg allerede sagt Eder, Hr. Kaptain! Jeg forlanger at vide, hvor det Flag er blevet af, som af vore kække hollandske Sømænd reves ned af Engelskmandens Stang midt i Kugleregnen. Jeg laa med mit Skib paa Fjendens Styrbordsside og saa vore Entregaster tage det." „Kampen, der bestodes saa hæderlig af begge Parter, er forbi og hverken Englænderen eller Hollænderen kan uden Skryderi tilskrive sig Sejren," svarede Kaptajnen. „Jeg indser derfor ikke, hvad Vægt der ligger paa Besiddelsen af det brogede Stykke Tøj. Men hvis I alligevel mener, at det gavner Eders store Faders Eftermæle, naar vi fremviser en tilfældig Trofæ, saa vil vi anstille Forhør i Sagen." Henvendt til de forsamlede Matroser neden for Skansen, vedblev han med højere Røst: „Sej der, Manne, har nogen af Eder set den Gut, der under Bataljen red paa Bommen og gik overbord med Engelskmandens Flagstang?" En forvirret Mumlen hørtes blandt Massen, og Bagge Knudsen skubbede sig frem blandt sine Kammerater, tæt hen til Skansen, hvor han rettede sit Legeme til dets fulde Højde, lettede paa den bredskyggede Hat og sagde: „Det er vel mig, Hr. Flagkaptajnen spørger efter, for det var rigtignok mig, der fik en Overhaling og gik til Søs med Flagstangen; men havde ikke den raske Dreng der med det skælmske Fjæs — Gud velsigne det Barn!" her pegede han med hele Næven paa Lærlingen Andreas, som havde indtaget den ham tilkommende Plads i Nærheden af Officererne, „havde han ikke laant mig en Line, saa var mit Skrog aldrig kommet paa ret Køl igen." Medens en dæmpet Bifaldsmumlen bruste hen over Forsamlingen, uagtet de fleste ærgrede sig over, at en fremmed og ikke en hollandsk Sømand havde taget Flaget, raabte den unge Tromp utaalmodig: „Og hvor er Flaget, Kra-

bat?“ Alles Øjne rettedes mod den adspurgte; men han tav og begyndte at bearbejde et stort Stykke Tobak mellem Tænderne. „Halunk! Vil Du ikke svare en af Generalstaternes Skibschefer, naar han spørger Dig,“ vedblev Kaptajnen med Heftighed. „Kan være, at I er Chef paa et Skib, skønt ikke paa dette,“ svarede Konstablen rolig, trods Harmen lyste af hans Blik; „naar min egen Chef spørger mig, skal jeg svare, skønt jeg for Resten mener, at det er noget haardt for en Mand, der har trodset saa mangen Storm og let ad saa mangen Kugle, nu at maatte taale saadanne Skyllevands Braadsøer.“ „Er Du opsætsig, Knægt, saa skal Du i næste Minut dingle under Raanokken eller maale Kølens Dybtgaaende,“ afbrød Tromp den krænkede Sømand. Men Admiralskibets Flagkaptajn tog nu atter til Orde: „Jeg maa gøre Kaptajnen opmærksom paa, at denne Mand, som efter Bataljen under Portland avancerede til Konstabel, er en brav og tapper Gut, hvilket han jo ogsaa har godtgjort under Slaget i Dag; desuden fører jeg for Øjeblikket Kommandoen her ombord, hvorfor han ikke har saa ganske Uret, naar han kun vil besvare mine Spørgsmaal. Sej der, Andreas Dreyer!“ vedblev han, henvendt til Knøsen; „hvilke Oplysninger har Du at give i denne Sag?“ „Jeg kan i alle Maader give Bagge Knudsen det samme hæderlige Vidnesbyrd som Hr. Kaptajnen,“ sagde Andreas, idet han med kæk Mine traadte frem og blottede sit lokkede Hoved. „Jeg saa hans svære Legeme dingle derude paa Bommen, som om han allerede hang under Raanokken. Da vort Bovspryd tog Fjendens Galleri og løbende Redskaber væk, for han med Flagstangen gennem Luften. Men jeg vidste, at Bagge Knudsen ikke saa let gaar til Bunds; derfor snappede jeg en Line og passede paa derude i Fokkerøstet, indtil hans Hoved igen kom paa Overfladen, saa hev jeg Enden ned til ham, og mere behøvede den Ulk ikke, for i en Haandevending at bringe sit paa det tørre igen.“ „Men saa Du ham da bringe Flaget med ombord?“ spurgte Admiralskibets Chef videre. Knøsen, som med Flid havde undladt at melde noget herom i sin Beretning, kastede et forlegent Blik paa Bagge Knudsen, og denne, som godt forstod sin lille Vens Mening, tog Ordet for ham: „Sig det kun, Andreas! — Vist bragte jeg Flaget med ombord, ellers havde jeg jo gjort den Luftsejlads for intet.“

„Og hvor har Du det?“ vedblev Chefen. „Det ligger pænt sammenfoldet blandt de andre Gangklæder i min Skibskiste,“ svarede Konstablen med uforstyrret Ro; „det er min egen Prise, og jeg mener at have fortjent den Lap for mit Dagarbejde.“ „Det er Tyveri — herud med ham — han skal gaa tre Gange under Kølen,“ udbrød den faldne Admirals Søn, som ikke længere kunde tæmme sin Vrede. Højrøstet og truende begyndte Matroserne at flokke sig om den saaledes anklagede, i hvem disse raa Mennesker allerede saa en Forræder; han var jo ingen Hollænder. „Stille der! — Den første der mukker eller uden min Ordre rører denne Mand, lader jeg surre til Masten,“ raabte den ungdommelige Chef med tordnende Stemme og lagde Haanden paa den ene af de to Pistoler, han bar i Bæltet. Idet han derefter vendte sig til Anklageren, som noget forundret bemærkede Befalingens pludselige Virkning paa Mandskabet, tilføjede han stolt: „Eder, Hr. Kaptajn, maa jeg atter erindre om, at jeg for Øjeblikket har Befaling paa dette Skib. Uagtet jeg betvivler, at denne brave Gut har forbrudt sig mod Krigsbrug eller Disciplin, skal jeg dog indberette Sagen til den Mand, der efter Eders værdige Faders Død fører Kommando paa Flaaden.“ „Men I er ingen Hollænder, og den storsnudede Ulk og Drengen der er Eders Landsmænd,“ faldt Tromp ham i Ordet med et næsten foragteligt Smil; „hvor der er Tale om det nederlandske Flags Ære, bør derfor jeg som den faldne Over-Admirals Søn og som indfødt Hollænder have den afgørende Stemme lige over for Eder, skønt min Fader har været svag nok til at betro en fremmed Posten som Flagkaptajn paa sit Skib. Jeg gentager altsaa, at denne Ulk skal gaa tre Gange under Kølen, om ikke for andet, saa for et afskrækkende Eksempels Skyld og for at opretholde Subordinationen.“ „Lad saa være, skønt det er et hundsk Paaskud,“ sagde Bagge Knudsen, idet han trodsig rettede sig og kastede et truende Blik omkring sig; „for ikke at bringe min egen Chef i noget Slags Bekneb, vil jeg finde mig i at gaa under Kølen; men Flaget, hvorom der er saa megen Snak, tager jeg med — det ved jeg, er gammel Skibsbrug at vælge sin Pynt til den Fart.“ „Vist ej — det skal han ikke — det er ikke Skibsbrug,“ lød flere ophidsede Stemmer blandt Mandskabet, og disse Raab gentoges af de yngre Officerer, der

efterhaanden havde samlet sig omkring Tromp. „Stille, I Herrer," raabte Flagkaptajnen atter, idet han lyttede og pegede hen mod Skibets Styrbordsside, hvor et Par Lanterner netop hængtes op i Storevant — „tager jeg ikke Fejl, saa kommer der en Mand, hvem vi rolig kan overlade Sagens Afgørelse."

En Chalup, hvorfra gentagne „Haløj" og Raabet „Admiralchalup" lød op til det bjerghøje Skib, havde lagt ind under Gillingen uden at blive bemærket. Da en Baadsmandsmat nu peb til Faldereb, spredtes Klyngerne. Samtlige Officerer fulgte den unge Chef ned fra Skansen, for med pligtskyldig Høflighed at modtage den overordnede Befalingsmand. Admiral Ruyter steg op ad Falderebstrappen; da han betraadte Dækket, veg Officerer og Mandskab med blottede Hoveder tilbage paa begge Sider, for at aabne ham en Vej til Skansetrappen. Michael Adrian Ruyter, som næst efter Martin Herpertz Tromp havde vundet det berømmeligste Navn i denne Krig, var en imponerende Skikkelse, en ældre Mand med et endnu smukt Hoved paa den kraftige, korte Hals. Skønt man straks kunde kende Sømanden paa den fri, næsten skødesløse Maade, hvorpaa han bevægede sig, og hans Dragt, der i Snittet lignede den hollandske Sømands i Almindelighed, var der dog en vis Elegance over hans Ydre. De vide, posede Benklæder, der var af sort Fløjl, sammenholdtes ved Knæene af Guldspænder, og brede Spænder af samme ædle Metal glinsede paa hans højhælede Sko. Over den bredskødede Vest af storblommet Silketøj bar han en Vams af mørkeblaat Fløjl, og paa Hovedet havde han en trekantet med Guldgaloner smykket Hat. Idet Admiralen skred hen ad Dækket mellem de tavse Grupper, saa han sig med et spørgende Blik til højre og venstre, som om den noget sene Modtagelse havde vakt hans Forundring.

Paa Skansen stillede Officererne sig i en Halvkreds om deres høje Chef. Vemod prægede den hærdede Søkrigers ædle Ansigt, da han udstrakte Haanden mod den unge Tromp, som med en dyb Bøjning traadte nærmere. „I har mistet meget i Dag, min unge Ven!" sagde han, „men Fædrelandet har mistet endnu mere; i Eders faldne Fader har det mistet en Søhelt, hvis Navn ikke vil glemmes, saalænge vort fri Flag vajer over en Skude. Vi vil hædre hans Minde ved at træde

i hans Fodspor.“ Henvendt til den øvrige Forsamling, vedblev han og hævede Stemmen: „Hvad denne Dags Arbejde forøvrigt angaar, maa jeg i den Mands Navn, som nu har hejst sit Flag paa en højere Stang, takke Eder alle, I Herrer, saa vel som dette Skibs hele Besætning, for den Kækhed og Dødsforagt, hvormed I mødte Fjenden. Og I, min brave Niels Juel,“ her udstrakte han sin Haand mod Flagkaptajnen, „I har ved den Aandsnærværelse, hvormed I greb Kommandoen her ombord, da min gamle, ædle Ven faldt, ikke lidt bidraget til Kampens hæderlige Udgang; jeg skal ikke forglemme Eder i min Rapport til Generalstaterne.“ „Jeg takker Eder, Hr. Admiral,“ svarede Ynglingen; „men uagtet jeg tror at have gjort min Pligt som Officer i hollandsk Tjeneste, mener dog Sønnen af den faldne Helt, i hvem ogsaa jeg ærede en faderlig Ven, nu at have Grund til Klage over mit Forhold.“ „Hvorledes?“ udbrød Ruyter, som traadte et Skridt tilbage, og hans hidtil saa venlige Miner gik pludselig over til Strænghed. „Det er altsaa Grunden til den Forvirring her ombord, der var saa stor, at min Chalup, om den havde været bemandet med Engelskmænd, lettelig kunde have overrumplet den hollandske Flaades Admiralskib.“ Voldsomt skød Blodet op i Niels Juels Kinder ved denne Dadel for Mangel paa Aarvaagenhed; men efter et Øjebliks indre Kamp svarede han rolig: „Jeg overlader Forklaringen til Kaptajn Tromp, hvis sønlige Smerte og Nidkærhed for sin Faders Hæder har bragt ham i en ophidset Stemning og forledt ham til at lægge mig Hindringer i Vejen for Udførelsen af mine Pligter som dette Skibs Chef.“ Greben af sin Modstanders værdige Holdning, slog Tromp næsten Øjnene ned for Admiralens gennemtrængende Blik. „Da Kaptajn Juel overlader mig Forklaringen,“ sagde han, og hans Stolthed kæmpede øjensynlig med en ædlere Følelse, „saa maa jeg forudskikke, at dette Skibs Flagkaptajn ingenlunde har gjort sig skyldig i den Pligtforsømmelse, Hr. Admiralen synes at hentyde til; han var netop den første, der bemærkede Chaluppen.“ „Men hvad er det da for en Klage, I har rejst mod Flagkaptajnen, og som I ikke først har rapporteret til den Øverstkommanderende?“ spurgte Admiralen i en dadlende Tone. Tromp, som nu følte sig selv anklaget for Pligtforsømmelse, løftede Hovedet, og idet hele hans Stolthed vendte til-

bage, svarede han: „Med Hr. Admiralens Tilladelse vover jeg at paastaa, at den Forseelse, der kan være begaaet i Formen, vel kunde tilgives den store Admiral Tromps Søn. Jeg gik her ombord for at affordre Kaptajn Juel det Flag, som under Bataljen fravristedes det fjendtlige Admiralskib; jeg mente, det tilkom mig som en Arv efter den faldne Helt, for at forsvare hans Hæder med Hensyn til denne Dags Begivenheder. Det opdagedes, at en Entregast, der ikke er Hollænder, men Kaptajn Juels Landsmand, har beholdt og skjult denne Sejrstrofæ, og da jeg forlangte ham øjeblikkelig afstraffet, vægrede Flagkaptajnen sig derved under Paaskud af, at hans Landsmand ikke havde forset sig mod Krigsbrug.“ „Har I noget at tilføje?“ rettede Admiralen Ordet til Niels Juel. „Kun saa meget,“ svarede denne, „at Fjendens Galleri og Flagstang borttoges tilfældigt af vort Bovspryd. Entregasten, som styrtede i Søen med Flagstangen, bjergedes og bragte Flaget ombord. Han er en behjertet og prøvet Søgut, som ved sit tapre Forhold i alle Bataljer er avanceret til Konstabel; da han desuden slet ikke lagde Skjul paa Besiddelsen af Flaget, men kun forlangte at beholde det Stykke Tøj som sin egen Prise, fandt jeg ingen Anledning til at lade ham afstraffe med at gaa under Kølen, som Kaptajn Tromp forlangte.“ „Hele Sagen synes mig for ubetydelig til at vække Splid mellem et Par saa udmærkede Officerer,“ bemærkede Admiralen efter et Øjebliks Betænkning. „Uagtet Eders Fader har taget en uvisnelig Hæder med i Døden og er segnet under et Flag, der i alle Maader endnu vajede ligesaa stolt som Fjendens, kan det tagne Flag dog ikke betragtes som en Trofæ, da dets Borttagelse var en Følge af vore Bestræbelser for at gøre os fri af Fjenden. Lad Sagen derfor være glemt, og jeg lægger Eder paa Hjerte, mine Herrer, at række hinanden Haanden og ikke oftere give Mandskabet et daarligt Eksempel. Den Krig, vi er indviklet i med vore Medbejlere paa Havet,“ vedblev han med højtidelig Alvor, „og de Kampe, der maaske forestaar os mod vore ærgerrige Naboer paa Landjorden, fordrer al vor Kraft; lad os ikke spilde denne paa indbyrdes Stridigheder og lad os ikke med Mistillid eller Utaknemmelighed lønne de fremmede Stridsmænd, der har gjort vor hellige Sag til deres. Jeg, som vist med lige saa ungdommelig Begejstring som nogen af Eder

elsker vort taagede Fædreland og dets frigjorte Flag — og I, mine tapre Gutter, kan stole paa Dommen af en Mand, der i tredive Aar har befaret alle Jordens Have og færdedes med alle søfarende Nationer — jeg siger Eder, hint Flag med hvidt Kors i rød Dug vil snart paa Søen indtage den næste Rang efter det hollandske og engelske; thi det føres af en Sømandsslægt, der i Kækhed og Kraft kan maale sig med os, om den end mangler den Frihedsaand, der har skaffet Hollændere og Englændere Herredømmet paa Havet. Dette være Eder Fyldestgørelse nok, min brave Juel!“ sluttede Veteranen med et venligt Nik til den unge Flagkaptajn. Med Juel var der foregaaet en pludselig Forandring, medens Ruyter talte. Hans Harme var forsvunden; i Stedet for det mørke Blik lyste Begejstring i hans Øje og en stærk Rødme farvede hans brunede Kind. Tavs udstrakte han Haanden mod den unge Tromp, som høfligt, men koldt modtog den.

„Kom, mine Herrer! Følg mig til min hedenfarne Vens Leje; vi vil yde Helten vor sidste Hyldest,“ sagde Ruyter nu og ilede foran, maaske for at skjule sin dybe Bevægelse; med forskellige Tanker om det forefaldne fulgte Officererne efter. Matroserne, der atter havde samlet sig i tætte Klynger nedenfor Skansen og med dæmpede Stemmer meddelte hverandre deres Syn paa Sagen, veg ærbødigt tilbage, for at gøre Plads for de nedstigende Officerer. Kun Bagge Knudsen blev staaende med sin bredskyggede Hat i Haanden. Da den Øverstkommanderende gik forbi, gjorde han et Skrabud og sagde med al den Høflighed, han formaaede at lægge i sin Stemme: „Altsaa bliver der denne Gang intet af, at Bagge Knudsen skal gaa under Kølen for det brogede Stykke Tøjs Skyld?“ „Er Du maaske den Entregast, der gik til Søs med Flagstangen?“ spurgte Admiralen og standsede. „Til Tjeneste, Hr. Admiral! det var mig —“ „Vær Du kun rolig, min Gut!“ faldt Veteranen ham smilende i Ordet, „Du har i Dag vist, at Du lige saa godt forstaar at gaa til Bunds som til Vejrs; men hvis Du i næste Batalje og under min Kommando skulde faa i Sinde at tage Fjendens Flag bort i en ordenlig Entring, saa gør Du dog klogest i at bringe mig det.“ Bagge Knudsen gjorde et nyt Skrabud, vendte Tobakken i Munden, saa efter Ruyter og mumlede: „En brav Mand og ærlig Ulk, og skønt jeg allerede har fattet en Beslutning — den

Rad!“ tilføjede han, da hans Øjne mødte Kaptajn Tromps halvt forlegne, men dog foragtelige Blik — „Kunde være, jeg endnu engang kom jævnsides Dig og nappede dit Flag.“

ANDET KAPITEL.

Kristian den Fjerdes Kraft og praktiske Dygtighed havde for en Tid hævet det danske Riges Velmagt og Anseelse; men da Alderen sløvede hans Evner og Haanden ikke længere saa kraftigt kunde holde Roret, havde han i sit Livs Aften med bitre Anelser forudset den nærmeste Fremtid. Thi, for at bruge en Sømandslignelse, det danske Rige var som en af ypperlige Materialier sammentømret Skude, men med en saa urimelig Rejsning og saa meget unyttigt Gods paa Dækket, at den let kunde kæntre for enhver Kastevind, da man ikke havde stuvet tungt Gods, som Oplysning og Selvtillid i Bunden nærmest Kølen. Uagtet den kongelige Olding kæmpede med ungdommelig Fyrighed, ja udøste sit Blod i et sejrrigt Søslag, havde hans sidste Krig med Sverig et uheldigt Udfald, hvorfor Skylden tildels laa hos den brøsige, overmægtige Adel, der nægtede ham al Understøttelse. Efter Freden i Brømsebro, der kostede Danmark Jemteland, Herjedalen, Øsel og Gulland samt Halland, der paa tredive Aar afstodes til den svenske Krone, var Rigets Finanser i Uorden, dets Flaade i Forfald, dets Handel og Industri ødelagt, og Svenskerne havde faaet Toldfrihed i Øresund. Kongens ældste Søn og udnævnte Tronfølger døde paa en Udenlandsrejse; forinden den nedbøjede Fader kunde faa Valget af sin anden Søn, Prins Frederik, sat igennem, overraskedes han selv af Døden. I Stedet for at alle Stænder nu skulde have forenet deres Kræfter for at ophjælpe det betrængte Fædreland, tænkte Adel og Gejstlighed kun paa at fremme deres egne Interesser og lagde Prinsen saa mange Hindringer i Vejen, indtil han, for at komme paa Tronen, underskrev en Haandfæstning,

der gjorde ham selv til en Skyggekonge og Bønder og Borgere til Trælle. Adelen havde imidlertid forregnet sig, baade med Hensyn til den hos de lavere Klasser forudsatte aandelige Umyndighed og til Kongens formentlig svage Karakter. Skønt ikke begavet i nogen særlig Grad, havde Frederik den Tredje dog en god Forstand og sund Dømmekraft. Dels som dansk Hærfører, dels som Ærkebiskop i Bremen havde han spillet en ikke uvigtig Rolle i Nordens baade blodige og diplomatiske Kampe; dertil kom, at hans kloge og stolte Dronning, den lyneborgske Prinsesse Sofie Amalie, stod ham bi med Raad og Daad. Følgende den Politik, som Kristian den Fjerde i sine sidste Aar havde antydet, sluttede han sig nærmere til Holland, hvorhen Korfitz Ulfeld sendtes som Ambassadør, medens et Gesandtskab gik til England, dog kun for at undersøge Forholdene der og vildlede Cromwell; af Frygt for et nyt Angreb fra svensk Side stræbte Kong Frederik dernæst at bringe Krigsvæsenet paa bedre Fod. Fæstningen Fredericia blev anlagt, og man skred til Oprettelsen af Fæstningsværker om København; men det vigtigste Forsvarsmiddel, en vel udrustet Flaade, savnedes; dertil havde Kongen hverken tilstrækkelige Midler, Myndighed eller Indsigt. Efter sin Gemalindes Indskydelse var han samtidig betænkt paa at indskrænke Adelen, i det mindste med Hensyn til dennes formelle Fordringer, for dog at gøre Kløften mellem den første Stands Værdighed og den kongelige Majestæt synlig. Hertil sigtede en Del Forordninger om Indskrænkning i de fornemmes ødsle Pragt i Klædedragt ved Brylluper og lignende Lejligheder, samt hint bekendte Forbud, der fratog den Ulfeldske Familie dens gamle Forret at køre ind paa selve Slottet. Ligesom Kongen nærede Uvillie mod, maaske endog hemmelig Frygt for den ansete og statskloge Korfitz Ulfeld, saaledes var den aandrige og skønne Eleonore Kristine Ulfeld en Torn i Dronningens Øjne. At Rigshofmesteren ved sin fordringsfulde Optræden havde gjort sig forhadt hos Rigsraadet og sine øvrige Standsfæller, forstod Kongeparret med stor Snildhed at benytte, dels til at styrte ham samt hans udbredte, indflydelsesrige Familie, dels til at indtage en mere ophøjet Stilling over for den overmodige Adel, hvis Medlemmer ved denne Lejlighed bragtes til at intrigere mod hverandre. Den tilbageholdne,

fornemme Tone, som især Dronningen antog, havde til Følge, at Adelen trak sig tilbage fra Hoffet, med Undtagelse af nogle enkelte, som Joachim Gersdorf, der i Korfits Ulfelds Sted udnævntes til Rigshofmester, Ulrik Kristian Gyldenløve, som var en naturlig Søn af den forrige Konge, og General Skak. Lars Ulfeld, en af Korfitzs Brødre, med hvem denne stedse havde staaet paa en spændt Fod, forblev ligeledes i Residensstaden og optraadte med stor Frimodighed; thi uagtet Navnet Ulfeld havde faaet en forhadt Klang ved Hove, nærede Kongen stor Forkærlighed for den ædle, videnskabeligt dannede Mand, der ved flere Lejligheder havde vist sig som en duelig Diplomat.

Tronskiftet i Sverig, hvor Dronning Christine nedlagde Regeringen og begav sig ud af Riget, medens hendes Slægtning, Fyrsten af Zweibrücken, under Navn af Karl den Tiende Gustav besteg Tronen, vakte imidlertid stor Uro ved det danske Hof; thi Karl den Tiendes ærgerrige Planer kunde saa meget mindre forblive hemmelige, som Rigsdagen i Stockholm formelig afhandlede det Spørgsmaal, hvilken Nabo man først skulde angribe. At Loddet traf Polen, beroligede for Øjeblikket Sindene; men med ængstelige Anelser erfarede Frederik den Tredje de svenske Vaabens næsten eventyrlige Fremskridt i det polske Riges Provinser, og uden at fæste Lid til Karl Gustavs fredelige Forsikringer besluttede han at gøre sig slagfærdig, hvilken Beslutning dog var lettere fattet end udført. Rygtet om, at Generalstaterne nu vilde blande sig i Sagen og sende en Flaade til Østersøen, da Svenskernes Belejring af Danzig truede Hollændernes vigtige Handel paa denne Stad, var derfor Kongen saare velkommen, og med stor Spænding imødesaa han Flaadens Ankomst.

Det er en Aften midt i Maj Maaned 1657. Maanen kaster et usikkert Lys paa Slotspladsen i København, og skønt det sidste Skær af Aftenrøden først nu forlader Nikolaj Kirkes Taarnspir, skinner den allerede klart i Kanalen. Taarnet paa den pragtfulde Børs breder sin lange Skygge hen over Pladsen, og en skarp Østenvind tuder om Holmens nye Kirke lige over for. I Halvmørket langs de mægtige Slotsmure bevæger sig en Mængde Mennesker i forskellige Retninger: adstadige Borgermænd, der spadserer med Kone og Børn; Byens

Sprader, der højrøstet meddeler hverandre deres Oplevelser og ikke sjælden istemmer en højrøstet Latter; Portechæsedragere, der, stønnende under Byrden, følger i Hælene paa de med Lygter forsynede Lakajer og ikke sjælden med Skældsord søger at bane sig Vej gennem Trængslen. Den deraf opstaaede Larm overdøves stundom af enkelte Trompetstød fra Slottets Porte, naar en forgyldt Karosse rumler med en Stormand over Broen.

Gennem de vidt aabnede Døre til Riddersalen skinner mangfoldige Kerter; der skal være Hofbal i Aften, og paa Galleriet stemmer allerede Spillemændene deres Instrumenter. Flere og flere Gæster træder ind, men fylder ikke synderlig i den uhyre Sal. Gulvet er bonet saa glat og blankt, at det ligner en Isflade; langs de med foraarsgrønt behængte Vægge staar højrødt betrukne Stole i lange Rækker og en Mængde Lysekroner hænger ned fra Loftet. I Nærheden af Vinduesfordybningerne, der er halvt skjult af lange Silkegardiner, hersker næsten Tusmørke, og kun i den øverste Ende af Salen, hvor en Slags Tronhimmel hæver sig over de for Kongefamilien bestemte Ottomaner, udbreder Blussene fra de mægtige Sølvkandelabre blændende Lys. Gæsterne er rigt klædt, i højeste Gala. Som fyldte Balloner svæver Damerne i deres vide, udspilede Silke- eller Brokadeskjoler hen i Salen; Perler og Ædelstene glimrer i deres taarnhøje Frisurer. Herrerne gaar paa de højhælede Sko forsigtig hen ad det glatte Gulv, svinger den trekantede Hat i den højre Haand og hviler den venstre paa det funklende Kaardehefte.

Fra forskellige Sider nærmer tre unge Herrer sig Midten af Salen. Af deres, trods den slentrende Gang, overmodige Holdning, af deres prægtige Klæder og den til en undertrykt Gaben grænsende Kedsommelighed paa deres kun saare lidet lovende Ansigter kan man slutte, at det er Hofjunkere, en Klasse Rangspersoner, som Frederik den Tredje og hans Dronning har indført, for at forøge Hoffets Glans og give det et fornemt tysk Præg. Kalvekryds, som Kæmpevifter strutter frem fra Barmen, og lange Kniplings-Manchetter fra Ærmerne. De hilser hverandre ved at kysse paa Spidsen af højre Pegefinger og med en sirlig hoppende Bevægelse sætte højre Fod foran venstre.

Deres Tale er spækket med fremmede Ord, navnlig franske og tyske, da de ikke mener, det jævne danske Sprog i Stand til alene at udtrykke deres indbildte Aandrigheder, lige som det i Forbindelse med hele deres øvrige naragtige Opførsel skal tjene til at lade deres Fornemhed blive synlig for alle. Efter i nogen Tid at have samtalet livligt om de tilstedeværende Gæster, hvoraf kun faa gik Ram forbi, henledtes de tre Herrers Opmærksomhed paa en ung Mand, der iført Hofjunkernes Dragt netop traadte ind ad Døren. Af deres Miner kunde man straks se, at de ikke følte sig smigret af den unge Mands Optagelse i deres Stand. Han var høj og kraftig af Vækst med et ædelt og aabent Fysiognomi. Trods den pyntelige Dragt syntes hans ligefremme Optræden, hans rolige, næsten alvorlige Ansigt at stikke alt for meget af mod disse Spraders kokette Manerer, til at man kunde antage ham for en virkelig Hofjunker efter Datidens Smag. De glimrende Omgivelser syntes ingenlunde at overraske eller i nogen synderlig Grad at interessere ham. Med en vis Kækhed gik han frem i Salen og kastede skarpe Blikke til højre og venstre. Da hans Øje faldt paa de tre Hofjunkere, der allerede beredte sig til at modtage en ærbødig Hilsen, standsede han et halvt Minut ligesom tvivlraadig om, til hvilken Kant han skulde vende sig; men med et flygtigt Smil — maaske ved Tanken om, at han jo selv var Hofjunker — traadte han hen til Hofjunkerne; slog ud med sin trekantede Hat, og hilste venligt, men med en næsten umærkelig Bøjning. Denne lidet ceremonielle og ved Hove usædvanlige Maade at præsentere sig paa, bragte de tre Herrer ud af deres fornemme Ligevægt. Uvilkaarlig bukkede de alle tre for den unge Mand og sagde paa engang: „Serviteur très humble!“ Som om han fortrød sin Høflighed, løftede Knuth, den ene af Hofjunkerne, hurtig Hovedet i Vejret og med en paatagen Overlegenhed i Stemme og Mine begyndte han: „Messieurs! maa jeg præsentere Eder denne unge Mand — Monsieur Juel — Niels Juel — ikke saa?“ — „Ganske rigtig, saaledes hedder jeg,“ bekræftede den nysankomne. „Men Eders qualité eller Titul, om jeg turde spørge?“ vedblev Knuth med en vis Uforskammethed i Tonen. „Hofjunker, sans façon,“ svarede Juel med et sarkastisk Smil — „som enhver kan se af min Pynt.“ „Aha! dernièrement udnævnt.“ — „Rigtig, løben af Stabelen i Gaar,“

bekræftede Juel som før; „men turde jeg nu bede om, at I vil vise mig Eders eget og disse Herrers Flag?“ „Ah, pardon!“ henkastede Knuth med et spotsk Smil, der ledsagedes af hans Kollegers Skuldertræk. „I vil formodentlig vide, for hvem jeg har præsenteret Eder? Eh bien! — Monsieur Spekhahn, Hofjunker og Officer i Armeen — Monsieur Hahn, item Hofjunker og Attaché ved Deres Majestæts Jagt-Etat — et pour moi, jeg er en Knuth, Hofjunker og employeret ved Kronprinsens Suite.“ Alle fire Herrer bukkede med højtidelige Miner; en Pavse indtraadte, medens Spekhahn drejede sit Overskæg i Vejret; Knuth og Hahn rettede paa deres Kalvekryds.

„I har nok gjort nogle Udenlandsrejser, Monsieur Juel?“ tog Knuth atter Ordet. „I var jo blandt Hans Majestæts Pager, da Højsamme forlagde sin Residens fra Bremen.“ „Jeg har gjort adskillige Farter baade til Vest og Øst,“ gentog Juel noget adspredt. „Hvad tykkes Eder om Operaerne og Assembleerne i Paris?“ spurgte Hahn, „jeg mindes at have set Eder der forgangen Aar.“ „Jeg har ikke været i Paris,“ svarede den anden kort. „Mon dieu! I har ikke været i Paris,“ gentog den forbavsede Hahn. „I Sandhed! det var bizarre,“ tilføjede Spekhahn. Uden at lægge Mærke til deres Forundring, spurgte Juel: „Troer I Herrer, at Kongen snart vil indfinde sig?“ „Timen til Kur er endnu ikke slaaet,“ svarede Knuth med et tvetydigt Blik til de andre, medens han trak et mægtigt Urværk op af Lommen paa sin orangegule Vest. „Desuden forlader Deres Majestæter ikke Højsammes Gemakker, førend hele Hoffet er tilstede og alle Personer af distinction er arriveret.“ „Ej, Monsieur Juel! I vil dog ikke ved en Fête som i Aften anbringe pressante Ting for Hans Majestæt?“ bemærkede Hahn i en spydig Tone. „Det vilde være gewaltig inconvenient,“ tilføjede Spekhahn, idet han hurtig satte Glasset for Øjet. „Aha, Monsieur Spekhahn, I gør lange Øjne efter Eders Inklination, som kommer anstigende der,“ afbrød Knuth den indtraadte Tavshed og vendte sig bort fra Juel, hvis rolige Holdning begyndte at genere ham. „Ma foi! det er virkelig Lars Ulfeld,“ bemærkede Hahn i en hviskende Tone. „Det skal undre mig, om visse høje Personer ikke vil moquere sig over hans Nærværelse.“ „Diablement fræk,“ tilføjede Spekhahn; „et saa nært Lem af den impertinente Familie.“ „Der er raison til at undre

sig," vedblev Hahn; „og hvad tykkes Eder om hans negligente coiffure? Jeg vil pariere paa, at hans Perruque er ikke bleven accomoderet i de sidste tre Uger." „Chut!" tyssede Knuth paa dem — „det er en Savant og godt anskreven, i det mindste hos Hans Majestæt, for sine diplomatiske Kapaciteter. Men hvad synes Eder om det Pigebarn, han leder frem ved Haanden?" „Et artigt Fruentimmer, efter Ansigtet og Skabningen at dømme," nikkede Hahn. „Men Koiffuren og Dragten er ligesaa absurdes som hendes Kavalers." „Eh bien, Messieurs! hvad siger I om min Dulcinea? Kan Smilet af et saa angenemt Ansigt ikke jage Hjertet op i en Kavalers Liv?" spurgte Spekhahn med en triumferende Mine. „Pardieu!" svarede Knuth, „har dette Fruentimmer, der tæller Sømmene i Gulvet og har komplet air af en Landsbyskønhed, ved første Møde tilkastet Eder charmerede Smil, som I siger, saa maa I rigtignok være en farlig Kavaler." „Paa Cavalierparole!" begynde Spekhahn, men standsede uvilkaarlig, idet hans Øje mødte Niels Juels Blik, der gennemtrængende og strængt hvilede paa ham. Uden selv at kunne forklare sig Grunden hvorfor, holdt han et samvittighedsløst Praleri tilbage, der maaske vilde have plettet en ung uskyldig Pige ved hendes første Fremtræden i Verden.

„Silence! der har vi den hele haute volée," afbrød Knuth atter Pavsen, idet han pludselig indtog en Holdning, der syntes ham mere passende lige over for de Gæster, der nu traadte ind. „Courage, Monsieur Juel! nu kan I snart faa Hans Majestæt i Tale, hvis disse distingverte Personer ikke aldeles occuperer Højsammes Opmærksomhed." „Diable! det er frappant," hviskede Hahn. „Ser I, Monsieur Knuth, Vice-Rigsadmiralen byder Lars Ulfeld Haanden — ma foi! og le Général Skak gør det samme." „Da I synes saa vel befaren her ved Hove, Monsieur Knuth, er I vel saa god at give mig lidt Underretning om disse Personers Navne og Stillinger?" sagde Niels Juel med helt forandret Stemme og Mine. „Med plaisir," svarede Knuth forundret, men samtidig smigret over denne Tilnærmelse fra den nye Hofjunkers Side. „Den høje, magre Herre der henne en grand costume er Magnus Durell, Hans svenske Majestæts ministre plénipotentiaire, og den Person, der entretenerer ham, er General-Major Gyldenløve, en espèce af en aventurier, men for Resten en brav Karl —

I kender ham maaske?“ Da Juel kun svarede med et stumt Nik, uden at berøres af den ondskabsfulde Mening, der var skjult i Spørgsmaalet, vedblev Knuth, med et hemmeligt Sideblik til sine Venner: „Saa kender I vel ogsaa Rigshofmesteren der, min Grandonkle Joachim Gersdorf; det er en Herre af stor importance, hvem I sikkert har gjort Eders Opvartning.“ Juel rystede paa Hovedet. „Diable! da maa I ikke forsømme det. Ser I den lille Herre med stor embonpoint, der søger at knytte Konversation med ham — det er Myn Heer Keiser, Generalstaternes Ambassadør — aha! der kommer ogsaa Vice-Rigsadmiralen, Henrik Bjelke, i samme Ærinde, en Kæmpe af figure, som I ser; iøvrigt en skikkelig Herre fra l'antique régime.“ — „Men hvem er den anden Person der næst ved, som kom med det unge Fruentimmer?“ spurgte Juel. „Det er le Général Skak, en distingveret Officer, med sin Datter.“ „Ham mindes jeg nok,“ henkastede Juel. „Jeg mener den civile Person, som netop flytter Gardinet til Side.“ „Aha, nu har jeg ham; det er Lars Ulfeld, som jeg nys talte om med disse Herrer; en Savant, Broder til den suspecte Korfitz.“ „Men det unge Fruentimmer, som fulgte med Monsieur Ulfeld?“ spurgte Juel videre med tilsyneladende Ligegyldighed. „Ah! der staar min savoir stille; une parente, tænker jeg; thi Børn har han ikke. Den gamle rystende Person, der præsenterer sin Tabatière omkring, er Holmens Chef, Kristoffer Lindenov, og hin caricature af en Officer, der sans gêne og uden Handsker tager en Pris, er Vice-Admiral Niels Heldt.“ „Chut! Monsieur Knuth, der kommer Rigsadmiralen hen imod os,“ hviskede Hahn. „Ma foi! jeg gad vide, hvem Hans Ekscellence vil beære.“ „Singulier! i Sandhed!“ nikkede Knuth og vendte sig hurtig fra Juel, for at gøre Front mod Admiralen. „Aha! nu ved jeg — Hans Ekscellence vil spørge mig angaaende Kronprinsens Befindende.“ „Peut-être,“ bemærkede Hahn spotsk, „eller ogsaa bede mig at avertere ham om det næste Jagtparti.“ „Bah, fehlgeschlossen, Messieurs! Han vil tale med mig,“ tilføjede Spekhahn og traadte et Skridt frem foran sine Kolleger.

Vice-Rigsadmiral Henrik Bjelke var en midaldrende Mand af usædvanlig høj Legemsbygning, med en Holdning og et Fysiognomi, der straks forraadte den ligefremme Sømand, for hvem en Konges

Riddersal ikke havde større, maaske ringere Betydning end et Kanonskibs Dæk. Skønt Hoffets fleste Medlemmer fandt noget anstødeligt ved hans Frimodighed og ligefremme Manerer, havde man dog stor Agtelse for hans prøvede Tapperhed og ubestikkelige Redelighed; da hans Stemme desuden gjaldt lige saa meget hos Frederik den Tredje som tidligere hos Kristian den Fjerde, under hvem han havde kommanderet i Slaget ved Femern, viste alle ham stor Opmærksomhed. Straks ved hans Indtrædelse i Salen havde hans Blik med kendelig Forundring hvilet paa Hofjunkernes Gruppe, og efter at have givet eller modtaget de nødvendigste Hilsener, skred han midt over Gulvet hen mod den store Lysekrone, medens Hofjunkerne, som sagt, udtømte sig i selvbehagelige Gisninger om hans Hensigt. Nikkende flygtig til disse tre Herrer, der bukkede dybt, gik han forbi dem og udstrakte Haanden mod deres nye Kollega.

„For en Ufærd! Niels Juel! Min brave Gut! Er det virkelig Eder," udbrød han med en godmodig Latter. „Ha, ha! I ser jo ud som en Kahytspassager paa en Søndagmorgen — som en Orlogsmand, der er taklet om til Lystjagt." „Eders Ekscellence har Ret, og jeg er ganske benovet i min Søndagsdragt; faar jeg ikke snart en Lods, frygter jeg at støde i dette opgrundede Farvand," svarede Juel, idet han hilste ærbødig og med et glad Smil gik ind paa Spøgen. „Jeg tænker nok at bringe Eder flot igen," vedblev Admiralen. „For en Ufærd! Skulde en ung Søløve som I, der saa kraftig har gennempløjet Havene og saa kækt vendt Bredsiden til, nu skvulpe sig læk paa disse Skær. Hvorfor styrede I ikke direkte til mig, i Stedet for at skikke mig de Brevskaber. Myn Heer Kejser og mangen hjemvendende Ulk har fortalt mig tilstrækkeligt om Eders Hæder og Sømandsdygtighed; der behøves ingen Anbefalingsskrivelser, for at bringe Eders ærlige Faders gamle Ven til at indse, at I duer til noget andet end at skære Kabrioler ved Hove." „Jeg tilstaar at have forset mig, ved ikke at have vist den aabne Tillid, som Eders Ekscellences velkendte Karakter maatte opfordre til." — „Ingen Slingringer, min Gut! Kun rent ud med Sproget," bemærkede Admiralen med et Anstrøg af Strænghed. „I Sandhed, det forstaar jeg mig heller ikke synderlig paa," vedblev Juel; „netop derfor føler jeg mig benovet i denne Stilling, som

Hans Majestæt har behaget at anvise mig, dog haaber jeg, kun foreløbig; thi han lovede, i paakommende Tilfælde og naar han havde gennemset mine Papirer, at ansætte mig paa Flaaden.“ „Det var der Rimelighed i,“ henkastede Admiralen. „Jeg tænker, at vor Tid kommer, før vi ved et Ord deraf.“ „Gaar Vinden ikke om i Nat, kan vi i det ringeste spørge Nyt inden i Morgen,“ bemærkede Juel med et betydningsfuldt Blik. „For en Ufærd! Det er jo sandt, I kommer direkte fra Holland; kanske I har godt Nyt,“ udbrød Henrik Bjelke, og lagde sin Haand fortrolig paa den unge Mands Arm, idet han drog ham med sig hen i en Vinduesfordybning. Tavse, men med ubeskrivelig Forundring og spændte Miner havde de tre Hofjunkere anstrengt deres Øren, for at opfatte hvert Ord af denne korte, tildels med dæmpet Røst førte Samtale. Uagtet Vice-Admiralen ved sin Bortgang ikke syntes at lægge videre Mærke til dem, havde de dog bøjet sig dybt for denne Stormand. Alle tre stirrede de et stivt Minut slukørede paa hverandre. „Nu, mon frère! hvad synes Eder om denne Aventurier?“ brød Knuth omsider Tavsheden, henvendt til Hahn. „Ikke sandt, han er vel plump og upoleret.“ „Hans hele comportement lugter efter Tjære,“ indrømmede Hahn med et ærgerligt Nik. „Eine Wasserratze,“ tilføjede Spekhahn med en foragtelig Mine og drejede ivrigt sit Overskæg i Vejret.

De fleste Gæster var imidlertid kommen og udgjorde en anseelig Forsamling. Højrøstede Samtaler lød fra alle Sider. De unge Herrer flokkede sig om Damerne, for at knytte ny eller fortsætte gamle Inklinationer. I lange stive Rader sad de ældre Fruer og Frøkener paa de højryggede Stole, og Etiketten var saa nøje iagttaget, at man med Hensyn til Embedsrang eller Aners Antal kunde have numereret dem fra den ene Ende af Salen til den anden. Søetatens Stilling i Selskabet paa de Tider, var ikke fremragende, Vice-Admiral Heldts Damer indtog saaledes de nederste Pladser, medens en Kammerherres Døttre sad faa Pladser fra de kongelige Divaner. Herrernes i lange Lokker nedhængende naturlige eller falske Haar og Damernes med spraglede Blomster eller Fjer smykkede Tupeer; begge Køns efter Datidens Smag uhyre omfangsrige Dragter; det omstændelige, ceremonielle Væsen, gamle og unge paatog sig; Lysets Brydning i

den Masse Ædelstene, hvormed ikke alene Haar, Ører og Fingre, men ogsaa — trods de gentagne Forbud — Sko- og Knæspænder, Kjoleknapper og Hatte var besat, alt virkede saa stærkt, at den, der fra en stille, fordringsløs Tilværelse pludselig hensattes til denne Kreds, ikke kunde andet end overraskes og blændes af Glansen, hvilket da ogsaa i det mindste var Tilfældet med — for at bruge Hofjunkernes Udtryk — Landsbyskønheden, som Lars Ulfeld havde ført ind i Salen. Det var en Pige paa neppe sytten Aar, men med bløde, afrundede, tidlig udviklede Former; med en naturlig smal Midie; med et Barns Fod i den hvide Silkesko; med et uskyldigt Smil i Øjet og med Sundhedens Roser paa de ovale Kinder — kort sagt, hun var dejlig, som Billedet af en Ynglings første Elskede, som Idealet i en begejstret Kunstners Drømme. Til Trods for Moden, der dengang udøvede en ligesaa despotisk Magt som nu, bar hun ingen Frisure. I naturlige Lokker bølgede det brune Haar ned om den yndigt bøjede Nakke og den mælkehvide Hals; en lille Krans af Roser omsnoede hendes fint hvælvede Pande og Tindinger; en Buket af friske Roser vuggedes ved hendes jomfruelige Barm. En eneste Ædelsten, men stor og af det reneste Vand, funklede i Perlekransen om hendes Hals. Medens hun let og yndig i alle sine Bevægelser gik ved sin aldrende Kavalers Haand gennem Salen, fulgte Herrerne med Beundring denne dejlige Skabning, hvis Lighed med en udspringende Rosenknop maatte være selv den mest prosaiske iøjnefaldende. Damerne derimod syntes ikke saa enstemmig at dele denne Beundring; i det mindste gav de yngre hverken i Blik, Ord eller Miner nogen saadan tilkende, og af de ældre, Mødre til giftefærdige Døttre og gamle Jomfruer, var de fleste snart enige om, at det endnu var et Barn, der ikke passede i den store Verden, at hun endnu manglede pli, at Lokkerne med Rosenkransen klædte hende affreux, og at hendes Manerer var gauches. Den smukke Pige fulgte sin Ledsager med nedslagne Øjne, de uvante glimrende Omgivelser bedøvede hende, saa hun hverken berørtes af de beundrende Blikke eller de misundelige Ord. Det var første Gang, hun traadte ind i den store Verden; sit tidligere Liv havde hun tilbragt langt borte fra Hovedstadens Larm paa en Herregaard i Skaane. Men hendes Moder, en ægte Dannekvinde, havde med Omhu plejet

hendes Legeme og Sjæl, og Barnets for alt stort og herligt modtagelige Aand var bleven dannet af en oplyst, højhjertet Fader, Hr. Knud Ulfeld til Svendstrup. De truende Krigsudsigter havde bevæget Forældrene til at sende den blomstrende Pige til København, hvor den værdige Hr. Lars Ulfeld, Knud Ulfelds Slægtning og Ungdomsven, havde tilbudt hende et sikkert Tilflugtssted i sit Hus og en Datters Plads i sit Hjerte.

Fløjdørene i den nederste Ende af Salen aabnedes nu. Kongens Kammerherre, Kristoffer Gabel — en lille, i straalende Galla klædt Mand med et skarpt og klogt Fysiognomi — traadte ind og forkyndte med høj Røst Deres Majestæters Ankomst. Som et elektrisk Stød virkede dette paa Forsamlingen ; det raslede gennem hele Salen, idet de silkeklædte Damer, alle som en, rejste sig. Spillemændene istemte en Marsch, der dog snart overdøvedes af Pavkers og Trompeters Klang, medens alles Øjne vendtes mod den aabne Fløjdør, gennem hvilken man saa den kongelige Familie, ledsaget af de til dens nærmeste Omgivelse hørende Personer, bevæge sig i højtideligt Optog over de bløde Gulvtæpper i det tilstødende Gemak. Førende sin Gemalinde, Sofie Amalie, ved Haanden, skred Frederik den Tredje ind i Salen. Han var iført en mørkeblaa Fløjlskjole ; i et bredt Baand, der gik langt ned over den røde Silkevest, hang Elefantordenen. Iøvrigt bar han ingen som helst Prydelse ; selv Heftet paa hans Kaarde var kun af poleret Sølv. Med et godmodigt Smil og nikkende til højre og venstre, stak han mærkelig af mod sin Dronning, om hvis høje Skikkelse en Gyldenstykkes Kjole bruste i mægtige Folder ; klare Ædelstene funklede paa hendes Bælte og Skærf, i de svære Smykker, der bedækkede hendes svulmende Barm, og i Spidserne af de store Paradisfuglefjer, der vajede over hendes taarnhøje Frisure. Over de stærkt sminkede, med Skønhedspletter besatte Kinder lyste et Par stolte Øjne med gennemtrængende Kraft. Det Blik, hvormed hun hilste Forsamlingen, var bydende ; uvilkaarlig nejede de nærmeste Damer saa dybt, at de syntes at sidde paa Hug, medens Herrerne bukkede i rette Vinkler. Næst efter Kongeparret fulgte Kronprins Kristian med sin Hofmester. Prinsen var en ret vakker Dreng mellem ti og elleve Aar ; over en orangegul Silkevest bar han, lige

som Faderen, en bredskødet Fløjls Kjole, samt en lille, sølvskæftet Kaarde. Hofmesteren, Monsieur Parsbjerg, en lille tyk Mand med et rødt opblæst Ansigt, lignede en almindelig gnaven Skolemester; han udmærkede sig kun ved den Masse Kniplinger, der temmelig smagløst var anbragt paa de lange Manschetter, Vesten og Halsskluden. Tilsidst kom nogle ældre Hoffrøkener og et Par Kammerherrer, som Dronningen havde bragt med fra Tyskland.

Medens Toget bevægede sig langsomt gennem Salen, standsede Kongen og Dronningen ofte, for at tale med en eller anden fornem Gæst. Med stor Forekommenhed underholdt Frederik sig saaledes i flere Minuter med Myn Heer Kejser, men rettede kun et Par Ord til den svenske Gesandt, Magnus Durell. Da han nærmede sig Lars Ulfeld, nikkede han flygtigt, dog med et naadigt Smil og vilde gaa forbi. Men Ulfeld traadte med værdig Anstand frem af Kredsen, spærrede ham Vejen og sagde, idet han pegede paa sin unge Dame: „Eders Majestæt vil naadigst tillade, at jeg præsenterer en ung Frøken af vor Familie: Margrethe Ulfeld, Datter af Hr. Knud Ulfeld til Svendstrup.“ „Med Undtagelse af Eder, kender vi, sandt for Gud, kun faa af denne Familie, der med ærligt Sind og rolig Mine vilde nærme sig vor Person,“ svarede Frederik noget forstemt over den uventede Afbrydelse. Men med Velbehag betragtede han den smukke Pige, som bøjede sig blufærdig med nedslagne Øjne, og tilføjede i en mildere Tone: „Dette vakre Pigebarns Ansigt er ellers saare veltalende; vi haaber, at hun slægter Eder paa. Hun skal være velkommen ved vort Hof — baade os og vor høje Gemalinde.“ De sidste Ord rettede han halvt til Dronningen, som imidlertid havde talt med de nærmeste Damer. Paa denne direkte Opfordring drejede hun dog Hovedet om, men uden at værdige Ulfeld et Øjekast, hilste hun kun hans Dame med et koldt Nik. „Det er frappant, hvor disse danske adelige Familier negligerer Etiketten — i hvilket horrible costume har de ikke skikket dette Barn til Hove,“ sagde hun henvendt til en af sine Hoffrøkener, og gik videre. „Vi ønsker senere at tale med Eder,“ sagde Kongen til Lars Ulfeld, som om han vilde give denne nogen Oprejsning, og fulgte Dronningen.

Forvirret skjulte Margrethe sig bag sin Kavaler, som efter at

have bukket for Kongen saa sig stolt og rolig omkring. Hun følte, at alles Øjne hvilede paa hende, maaske med Medlidenhed eller endog med Spot, og hun ønskede sig langt bort fra disse kolde, frastødende Omgivelser.

„Ma foi! den Præsentation gik rask fra Haanden," hviskede Hahn til Knuth. „Hun kan lige saa godt straks retirere sig," svarede sidstnævnte. „Ingen Kavaler vil eksponere sig for hendes Skyld." „Hun er da og alt for gauche," tilføjede Spekhahn.

„Ej, Monsieur Henrik Bjelke! — Monsieur Kristofer Lindenov! — Monsieur Niels Heldt!" sagde Kongen med en hilsende Haandbevægelse til hver af de tre Søofficerer, der stod sammen noget borte fra den øvrige Række af Herrer, som om de havde indtaget en afventende Holdning. — „I er kærkommen i Nærheden af vor Person; vi vil snart trænge til Eders Kyndighed i Orlogsfaget; thi som vi hører af Monsieur Kejser, kan vi snart vente Generalstaternes Flaade til Østersøen, og da maa vi være betænkte paa at lade nogle af vore Skibe forene sig med den." „Eders Majestæt vil i saa Henseende kunne erfare godt nyt af denne unge Mand, som er en ypperlig Topgast, uagtet han i denne Pynt, som det har behaget Eders Naade at lade ham iføre, snarere ligner en galoneret Hejdukke end en helbefaren Gut," tog Vice-Rigsadmiralen smilende Ordet, idet han drog den nye Hofjunker frem ved en Knap. „Eja! vor fordums Page, Niels Juel!" udbrød Kongen. „Vi havde, sandt for Gud, snart ikke kendt Eder i denne Dragt. Ja, ja, giv kun Tid; vi har allerede erfaret adskilligt godt og berømmeligt om Eders Forhold i Generalstaternes Tjeneste, og vi vil tidsnok komme til at indfri vort Løfte om at ansætte Eder paa Flaaden. Men hvad er det for nyt, vor Vice-Rigsadmiral ymter om?" „Dersom min Ansættelse kun er afhængig af den hollandske Flaades Ankomst, da har jeg det bedste Haab, snart at faa en Virkekreds, hvori jeg maaske kan yde Konge og Fædreland min Tjeneste," svarede Niels Juel i en ærbødig Tone. „Paa en Lystfart, jeg i Morges foretog til Helsingør, saa jeg en Mængde Sejlere under hollandsk Orlogsflag krydse ind til Sundet, og hvis den østlige Kuling under Solens Opgang gaar en Streg til Nord, vil Opdams og Ruyters Flag sikkert vaje paa Kongedybet op ad Formiddagen." — „Er den

Efterretning paalidelig, da har I allerede vist Eder nidkær i vor Tjeneste, og vi tror ikke at handle mod vor kongelige Pligt eller at forurette nogen, naar vi betror Eder Kommandoen paa et Krigsskib," tog Frederik atter til Orde i en oprømt Tone. „Lad det være godt; vi tvivler ikke om, at I i Gerningen vil vise Eders Taknemmelighed. Til Eder, Henrik Bjelke, og til Eder, Kristofer Lindenov, hvem vor højsalige Hr. Fader holdt saa højt i Ære, fæster vi nu vor Lid og haaber, at I med al Flid vil arbejde paa en anseelig Eskadres snarest mulige Udrustning — vi agter maaske selv at betro vor Person til det ustadige Element og gøre Toget til Danzig med, for med egne Øjne at overtyde os om Tilstanden i Østersøen, samt om vor sejrrige Hr. Broder, Kong Karls Anstalter — men i Morgen mere om det," afbrød han sig selv, da hans Øjne faldt paa Magnus Durell, som ubemærket havde nærmet sig denne Gruppe. „I Aften vil vi more os i vore kære og tro Undersaatters Kreds, for at samle Styrke til alvorlige Ting. Lad Spillemændene istemme et lystigt Stykke, saa vil vi med vor ophøjede Gemalinde aabne Ballet. I, Hr. Ambassadør," tilføjede han, henvendt til den svenske Minister, „træder dog vel ogsaa en Dans i Aften med en dansk Dame." „Det skal være mig en Ære at følge Eders Majestæts Eksempel," svarede Magnus Durell med et fint Smil. „Det er jo ikke første Gang og bliver vist heller ikke sidste, at Svensken træder i Dans med Dansken."

Paa et Vink af Marschallen bruste Musikken gennem Salen. Herrerne søgte i Hast deres Damer, og Kongen førte Dronningen frem ved Haanden for at aabne Polonæsen. Par efter Par sluttede Gæsterne sig til de kongelige Fordansere; Størstedelen af Forsamlingen dannede snart en eneste straalende Række, der næsten strakte sig fra den ene Ende af Salen til den anden og bevægede sig efter Musikkens noget langsomme Takt i en stor Rundkreds; det hele lignede mer en højtidelig Marsch end en lystig Dans.

Trængt tilbage ved den blandt Herrerne opstaaede Bevægelse stod Niels Juel paa engang alene i et Hjørne af Salen; men hans Kinder blussede, og med levende Interesse fulgte hans Blik de af Guld og Juveler funklende Skikkelser, der med fornemt Væsen og stolte Miner skred ham forbi. Udrustet med et kraftigt Legeme og en le-

vende Indbildningskraft, fuld af Higen efter Daad og Berømmelse, havde den Uvirksomhed, hvori han nu levede efter at have forladt den hollandske Tjeneste, været ham som en Sygdomstilstand. Han, der i saa ung en Alder allerede havde bevæget sig under store Forhold, som saa ofte havde set Døden under Øjne i alle Skikkelser, som ved Omgang med Datidens største Mænd havde lært Verden at kende fra et højere Standpunkt, han følte sig forstemt her hjemme, ved dette Hof, hvor falsk Glimmer skinnede fra hver en Krog i Stedet for den kraftige Virksomhed, den højhjertede Opfattelse af alt stort, der havde kendetegnet Kristian den Fjerdes Regering. Kun faa bekendte, endnu færre beslægtede Personer var traadt ham i Møde ved hans Hjemkomst efter syv Aars Fraværelse, og Jens Juel, den af hans Brødre, der bedst forstod og delte hans Stræben, var paa Rejser. Gennem Landsmænd, hvem han tilfældig var stødt paa, eller en og anden Diplomat, havde han stundom faaet Efterretning om, hvad der hændte i Danmark, og Korfitz Ulfelds Proces saavel som dens Følger havde kun som et løseligt Rygte naaet hans Øre. Efterretningen om, at et nyt Brud mellem Sverig og Danmark var nær forestaaende, havde ladet ham paaskynde sin Hjemrejse, hvilken han tiltraadte i de gladeste Forventninger og med den faste Beslutning, at anvende sin indhøstede Erfaring og ofre hele sin Kraft i Fædrelandets Tjeneste. Skuffet i sin Forventning om de saa kære, ved Fraværelsen endog forskønnede hjemlige Forhold, følte han sig, som sagt, i disse fremmed og uhyggelig tilmode, ja troede overalt kun at opdage Levninger af fordums Herlighed. En uimodstaaelig Længsel havde draget ham hjem; han havde virket og stræbt, gransket og lært i Haab om at kunne gavne sit Fædreland; dets Hæder var ham dyrebart; den var Genstand for al hans Higen og Drømmen. Som en fortræffelig uddannet Sømand havde han straks set den Brøst, hvoraf det danske Rige først og fremmest led; hele dets Søvæsen var i Forfald, og med Kristian den Fjerde havde ogsaa den gode Aand forladt Orlogsflaaden At Frederik den Tredje, som hverken forstod sig paa eller havde Forkærlighed for Søvæsenet, udnævnte ham til Hofjunker, greb forstyrrende ind i hans Planer, som desuden under disse Forhold syntes ham at maatte blive til intet; kun Kongens betingede Løfte om en Ansættelse

i Orlogsfaget havde givet ham et Glimt af Haab, og dreven af en pinlig Utaalmodighed havde han tilbragt de sidste Dage med at sejle omkring i Sundet med en Baad. Den uventede Virkning, hans Efterretning om den hollandske Flaades Ankomst fremkaldte i hans egen Stilling, og Kongens Beslutning om at deltage i Toget, oplivede ham med nye Forhaabninger. Han følte sig lettere om Hjertet; med lysere Blik saa han paa Omgivelserne, og i den forandrede Stemning vaagnede snart Tanker og Erindringer i hans Sjæl af en blidere Natur end de for en virksom Søgut sædvanlige. Som et halvt udslettet, men nu med friske Farver fremstigende Billede fra tidligere Dage var hin unge, skønne Pige svævet forbi hans Øje. Navnene Margrethe Ulfeld og Svendstrup klang fortroligt i hans Øre; de lod ham i Tanken gaa flere Aar tilbage i Tiden, da han som attenaarig Yngling tilbragte nogle Sommermaaneder paa den gæstfri Herregaard i Skaane. Knud Ulfelds lille Datter, Margrethe, der var et dejligt, opvakt Barn, havde allerede dengang tildraget sig hans Opmærksomhed. Han, den smukke, pyntelige Page, var blevet som et Barn igen; han havde deltaget i hendes Lege og havde ved Afskeden kaldt hende sin lille Brud. — Medens disse Erindringer blev mere og mere levende i hans Sjæl, mønstrede han hvert forbiskridende Par og ventede med stigende Utaalmodighed paa Margrethe Ulfeld, hvis barnlig fromme og dog sjælfulde Blik han saa tydelig havde genkendt, da hun ved Præsentationen løftede Øjet op til den stolte Dronning. Maaske vilde hun nu i forbigaaende se paa ham, maaske smile skælmsk til sin Barndoms Brudgom — og dog, hvilken Daarskab! Skulde hun, som var bleven en voksen Pige, paa hvem alles Øjne hvilede med Beundring, under denne Larm og Glimmer erindre en saa ubetydelig Begivenhed fra sin Barndom; skulde hun i den solbrændte, skæggede Sømand genkende den fine, dunhagede Page! Men hun kom ikke; hele den lange Række var næsten draget forbi, og hun havde ikke været med. Han grebes af en ham selv uforklarlig Uro; spejdende ilede hans Blik gennem Salen. Langt nede ved det dybe Vindue sad en ensom Skikkelse i Skyggen halvt skjult i de mægtige Folder af Silkegardinet. Med bankende Hjerte gik han hurtig derned langs med den ene Side af Salen, medens de dansende bevægede sig langs med den

anden. Det var virkelig hende, Ballets Dronning i Skønhed og Ynde. Tilsidesat og overset sad hun over; ingen Kavaler havde vovet at vælge hende til sin Dame, for ikke at berøve Dronning Sofie Amalie en ny Triumf over den Ulfeldske Familie, og i den Formening, at hans unge Slægtning nok vilde faa en Kavaler, havde Lars Ulfeld fulgt Marschallens høflige Opfordring og budt en gammel Rigsraad-inde sin Haand til Polonæsen.

Med Viften i de smaa foldede Hænder, der hvilede i hendes Skød, med Hovedet dybt sænket stirrede Margrethe hen for sig, hun hverken hørte eller saa noget til den glimrende Polonæse, optaget som hendes Tanker var af den Krænkelse, der nylig blev hende og der-igennem hendes Slægt til Del.. — Den ellers saa kække og resolute Sømand sagtnede tvivlraadig sine Skridt, alt som han kom nærmere, og standsede i nogen Afstand fra hende. En Følelse af Ærefrygt be-tog ham ved Synet af denne barnlige, uskyldige og dog saa herligt udviklede Skikkelse. I hans Hjerte, der hidtil var forblevet koldt over for ethvert forførerisk Blik, vaagnede pludselig en øm Attraa, en sværmerisk Længsel; han forstod, at Besiddelsen af en ædel Kvinde ogsaa kunde være et værdigt Maal for Mandens Stræben, at Kærlig-heden, i Stedet for at blødgøre, maaske vilde styrke hans Mod til nye Kampe, anspore ham til Daad — naar han havde en elsket Kvinde at dele Hæderen med.

Ærgerlig over sin egen Tvivlraadighed traadte Niels Juel rask hen til Margrethe, bøjede sig dybere, end han nogensinde havde gjort for et Menneske, og sagde: „Hvis Frøken Ulfeld vil tage til Takke med en Danser, der er mere vant til at maale et Orlogsskibs Dæk end et bonet Salsgulv, da vover jeg at byde Eder min Haand.“ Den unge, tankefulde Pige, som ikke havde mærket, at nogen nærmede sig, for sammen ved Lyden af hans Stemme, uagtet den var dæmpet og sonor. Men i næste Sekund farvede en glad Rødme hendes fine Kinder; hun rejste sig med et næsten taknemmeligt Blik, der gjorde dybt Indtryk paa den høje unge Mand.

„Hvad er det for en ung Mand med noble air, som engagerer det mal-adroite Barn til Dans?“ spurgte Sofie Amalie, henvendt til sin kongelige Husbond og Kavaler, idet hun gik stolt forbi og med slet

dulgt Uvillie betragtede det smukke Par. „Jeg ser, han er Hofjunker; men han er ikke bleven præsenteret.“ „Det er min fordums Page, Niels Juel, som har gjort berømmelig Tjeneste paa den hollandske Flaade,“ svarede Kongen i en ligegyldig Tone, endskønt han hemmelig glædede sig over, at den Lars Ulfeld tiltænkte Ydmygelse nu var undgaaet.

„Min Gud! Det er for meget,“ hviskede den blegnende Margrethe; hun havde hørt Dronningens Ytring. Niels Juel, der ikke var indviet i de herskende Stemninger og Kabaler, begyndte at ane Sammenhængen. Han harmedes over den smaalige Hævn, som man lod gaa ud over en saa ung og uskyldig Skabning; men samtidig følte han sig løftet ved Tanken om, at Skæbnen paa en saa forunderlig Maade kaldte ham til Ridder for hende, hans lille Barnebrud. Han greb hendes Haand, trykkede den uvilkaarlig for at give hende Mod, for at minde hende om, at en Ven stod hende nær. Med naturlig Anstand førte han hende frem, og i Kraft af sin Forret som Adelsmand og Hofjunker, skubbede han med en Sømands Behændighed sin Dame og sig selv ind mellem de næste Par; i sin Forvirring glemte Margrethe at undres over det fortrolige Haandtryk og fulgte mekanisk sin Kavalers Bevægelser. Polonæsen dansedes til Ende, uden at nogen af de nærmeste Herrer fandt sig foranlediget til ved Ord eller Miner at ytre Fortrydelse over Juels uceremonielle Adfærd.

„Jeg forstaar mig ikke synderlig paa Skikkene ved Hoffet; men saa meget ved jeg, at skal den Modtagelse, der blev en saa ædelbaaren ung Dame som Eder til Del i Aften, regnes med til fine Manerer, saa kan disse skrammererede Damer og Herrer lære Høflighed og god Tone paa Skansen af et Orlogsskib,“ fortsatte Niels Juel Samtalen, medens han førte sin Dame tilbage til hendes Plads. Da Margrethe tav, tilføjede han: „Lad mine Ord ikke krænke Eder; vredes ikke paa mig, fordi jeg taler uden Omsvøb. Meningen er ærlig, og Frimodighed er nu engang Sømandens anden Natur.“ — „Mine Forældre har lært mig at agte Frimodighed mere end høflige Ord,“ svarede Margrethe og hævede pludselig de venlige Øjne op til ham, som for at overbevise ham om, at hun mente, hvad hun sagde; „og jeg maatte være saare utaknemmelig, om jeg i dette Øjeblik kunde vredes paa

Eder, da I saa ridderlig og kæk har friet mig ud af en ydmygende Situation.“ „Hvor ubehagelig for Eder, var det dog et Held for mig,“ vedblev Juel med usikker Stemme; thi Pigens Blik jog ham hver Gang Blodet til Hjertet. „Jeg havde ellers neppe sat Sejl til i dette Farvand, og Gud ved, naar jeg saa var kommen til at gaa jævnsides Eder.“ „Havde jeg ikke allerede haft Bevis paa Eders ridderlige Sindelag, maatte jeg rigtignok tilskrive Eders Ubefarenhed ved Hove, at I ikke i Dronningens Nærværelse haster at fly en Person af den Uldfeldske Familie,“ svarede Margrethe med et skælmsk Smil; — „det Navn klinger daarlig i dette Slot, endnu daarligere, end man havde sagt mig,“ tilføjede hun med en sørgmodig Overgang i Stemmen. „Og I aner ikke, hvor herligt dette Navn — Margrethe Ulfeld — klinger i mine Øren,“ gentog Juel, rørt over hendes Sørgmodighed, medens han tillige fortrylledes af det Skælmeri, hvormed hun søgte at gaa ind paa Sømandssproget. „Det klinger herligere end det tusindstemmige Hurra efter et vundet Slag. Men I mindes vist næppe at have set mig før — dengang var I et Barn; I legede med mig og kaldte mig fortrolig ved mit Fødenavn.“ „Sandt at sige, jeg kendte Eder ikke,“ svarede Margrethe og slog Øjnene ned, efter at have ladet sit Blik flygtigt glide over hans Ansigtstræk; „men da Kongen nylig nævnte Eders Navn, mindedes jeg, at I engang besøgte os paa Svendstrup med Eders Forældre, da jeg endnu var et Barn — I kom fra Bremen og var Page.“ „Tak fordi I mindes det!“ udbrød Juel, idet han slap hendes Haand, da de havde naaet den højryggede Stol ved Vinduesfordybningen. „Men mindes I ogsaa, hvad jeg ved Afskeden kaldte Eder, og hvad I i barnlig Uskyldighed lovede mig?“ „Jeg ved ikke — hvad mener I?“ spurgte hun med næsten hviskende Stemme og blussende Kinder. Juel saa sig først omkring, som for at overbevise sig om, at intet nysgerrigt Hofføre var i Nærheden. Med Alvor over det mandigt skønne Ansigt og med dyb Stemme sagde han, idet han lagde Haanden paa Hjertet: „I har allerede sagt mig, at I har lært at agte Frimodighed; saa vil jeg som ærlig Sømand sige rent ud, hvad Beslutning jeg har fattet, og er denne Beslutning end ikke ældre end i Aften, har den dog fundet saa god Ankergrund i min Sjæl, at den kan holde for hele Livet. Altsaa, ved Afskeden paa Svend-

strup kaldte jeg Eder min lille Brud, og I lo derved og lovede, at ville vente paa mig — husker I det?“ „Jeg husker det nok — det var en Barndoms Spøg,“ hviskede Margrethe forvirret. „Og hvorfor skulde den Barndoms Spøg ikke i de Aar kunne være vokset til Alvor?“ vedblev den unge Mand, som troede at læse et godt Varsel i Pigens Træk. „Jeg har tumlet mig dygtigt om paa Havet siden den Tid; men hverken Kamp eller Uvejr, Lykke eller Ulykke har nogensinde udslettet Eders Billede af min Hukommelse. Jeg vil sige Eder noget, Margrethe, og bliv ikke vred, at jeg kalder Eder saa ligefrem ved dette Navn; — der forestaar Krig her i Norden, og saa vidt et Sømandsøje forstaar at bedømme Politikens Horisont, vil Stormen just ikke blive at spøge med. Mit Liv og Blod agter jeg at vove for Fædrelandet, og hvordan Enden end bliver, skal min Barndoms Brud aldrig komme til at skamme sig over mig. Men naar Krigen er forbi og jeg skulde slippe derfra uden Grundskud, da kommer jeg for i al høvisk Alvor at minde Eder om Barnets Løfte, og det siger jeg Eder, Margrethe, indfrier I Løftet, da skal jeg være Eder en trofast Ridder i Medbør og Modgang, gennem hele Livet. Min Hæder — thi Hæder vil jeg vinde, det føler jeg, hvis en Storm eller Kugle ikke før Tiden splintrer min Rejsning — vil jeg ærlig dele mellem Eder og Fædrelandet. — Nu har jeg sagt min Mening,“ tilføjede han atter efter et Ophold med mere blød Stemme, da han saa en Taare trille ned ad den tavse Piges Kind — „lad mig nu ogsaa vide Eders; ræk mig blot Eders Haand som et godt Signal — eller lad det være, som et daarligt.“ Bøjende Hovedet endnu dybere, for at skjule sine Taarer og sin Forvirring, udstrakte Margrethe Haanden. Niels Juel greb den med Varme, og med en ærbødig Hilsen fjernede han sig hurtig, da flere Personer nærmede sig.

TREDIE KAPITEL.

Karl den Tiende Gustav, hvem Dronning Christine, Gustav Adolfs Datter, havde afstaaet Sveriges Trone for helt at ofre sig for sin katolske Tro og tage Ophold i Rom, formælede sig kort efter sin Tronbestigelse med Prinsesse Eleonore, en Datter af Hertug Frederik af Holsten-Gottorp. Herved saaedes midt i det danske Rige den Tvedragtens Sæd, der spirede saa frodig gennem to Aarhundreder. Nu først blev tidligere Tiders Daarskab og Misgreb iøjnefaldende: den Daarskab at splitte Kraften ved at udstykke Rigets Provinser til Sidelinier af det regerende Hus, at skabe fyrstelige Lehnsmænd, der, alt som de blev gamle i Hætten, skilte deres Interesser fra det større Fædrelands og kun stræbte at opnaa en i sin Grundvold skrøbelig Højhed, hvis Vedligeholdelse maatte gøre dem til Forrædere, medens Fædrelandet for at holde Øje med disse indre Fjender, hindredes i med al sin Kraft at bekæmpe de ydre. De holsten-gottorpske Hertuger sluttede sig fra nu af til Sverig, hvis Regenter i de paafølgende Krige med stor Snildhed benyttede disse for den danske Krone uheldige og svækkende Forhold; men medens disse Vasaller ved svensk Indflydelse saa sig i Stand til at aftvinge deres betrængte Lehnsherre en forbigaaende suveræn Højhed — de tilkæmpede sig den ingenlunde — forbrød de i Virkeligheden alle deres Rettigheder, og med fuld Ret blev en Del af Lehnet i en senere Periode inddragen. Kun maa man beklage, at den danske Krone ikke benyttede de flere Gange indtraadte heldige Omstændigheder til med Roden at uddrive de forræderske Tendenser, til kraftigt at frede om Nationaliteten og til at holde de fyrstelige Vasaller indenfor de foreskrevne Grænser.

Den forventede hollandske Flaade under Admiralerne Opdam og Ruyter ankom virkelig til Østersøen og kastede Anker ud for Danzig, hvor hen Christofer Lindenov ligeledes beordredes med en dansk Eskadre paa 9 Orlogsskibe. Men ved Løftet om ikke at forstyrre Hollændernes Handelsforbindelser med denne By, vidste Karl den Tiende at berolige Generalstaterne; han sluttede en Traktat med dem til Elbingen, hvorpaa Lindenov kaldtes tilbage og den hollandske

Flaade sejlede hjem. Ikke desto mindre opfordredes Danmark af Kabinettet i Haag til Krig mod den svenske Krone. I København indfandt sig et polsk Gesandtskab med en lignende Opfordring og med den Efterretning, at en kejserlig Hær vilde rykke frem til Pommern, for at standse Svenskerne paa denne Kant. Der var al Sandsynlighed for, at Karl Gustav for det første vilde have nok at bestille i Polen, hvis Befolkning nu rejste sig i Masse under Kong Kasimir og den tapre Czarneskys Anførsel. Under disse Omstændigheder besluttede den til Odense sammenkaldte danske Rigsdag Krigen, der erklæredes i Juni Maaned 1657. Uagtet Hovedhensigten med denne Krig var at genvinde de ved Freden til Brømsebro tabte Provinser, var man uklog nok til at begynde Angrebet mod Syd, i Stedet for at kaste al den Magt, dēt svækkede Rige kunde samle, over selve Sverig, i hvilket Tilfælde Karl Gustav sandsynligvis vilde have ilet tilbage over Østersøen; men de danske eller rettere sagt de tyske Hærførere vilde hellere drag til Felts i det frugtbare rige Tyskland end i det golde, fattige Sverig. Medens 9000 Mand danske Tropper gik over Elben og tog Vejen til Bremen, samlede Karl den Tiende Levningerne af sin sejrvante Hær og drog, glad over dette Paaskud til at forlade Kampens hidtidige Skueplads, i Ilmarscher gennem Pommern til Hamborg og Lybæk, hvor hans Krigere plejedes og forsynedes med alt nødvendigt. Med aabne Arme modtog ligeledes Hertugen af Holsten sin Lehnsherres Fjende og førte ham jublende gennem sine Lande ind i Hjertet af det danske Rige, i Haab om at faa sin Andel af Byttet. Det Forræderi, man lagde Korfitz Ulfeld til Last, idet denne Adelsmand, som ledsagede Karl Gustav, ved sin Anseelse og personlige Indflydelse søgte at bevæge Nørrejyllands Befolkning til at hylde den svenske Erobrer, maa man ikke sammenligne med den holstenske Fyrstes Forhold. Ulfeld lededes maaske af højere Ideer om en nordisk Enhed; de Krænkelser, han havde lidt, lod ham løsrive sig fra det danske Fødeland for at ofre det større Fædreland sin kraftige Virksomhed, og for hvad han forbrød i Formen, maatte han og hans hele Slægt bøde længe. —

Paa det korte Togt i Østersøen havde imidlertid Niels Juel, som førte Orlogsskibet „Sorte Rytter“, lagt sin Dygtighed som prak-

tisk Sømand for Dagen; før han kom tilbage til København, omtaltes han med Respekt saa vel af den ældste Dæksulk som den yngste Topgast. Mandskabet havde undret sig over, at der fra Skansen hverken hørtes mange Eder eller Trusler, og Baadsmandens Mat, at han ikke en eneste Gang havde faaet Brug for sin Tamp; og dog var Arbejdet ved Sejl og Anker, paa Dækket og i Toppen gaaet saa flinkt fra Haanden; der havde hersket Orden og Renlighed paa Skibet, hvor hver Mand villig havde gjort sin Pligt. Kun den første Dag, da Eskadren skulde stikke i Søen og „Rytterens" Anker hejses, havde man hørt et skarpt Ord og set et strengt Blik fra den unge Chef. I det Øjeblik, Mandskabet istemte Sangen og lagde sig mod Bommen for at begynde Vandringen rundt i Spillet, blev nemlig en Drejekanon midtskibs affyret til Salut, og den uventede Rystelse bragte Matroserne til at forstumme og standse Arbejdet, for at se sig om. „Hiv væk — for Pokker! Hvad gaber I efter?" havde Kaptajnen tilraabt dem, og som om Tampen dansede dem paa Ryggen, var Ankeret i en Haandevending blevet hevet op for Boven. Med Forundring havde Eskadrens øvrige Officerer bemærket, at „den sorte Rytter" bestandig var det første Skib, der adlød ethvert Signal, og at det uden Giren eller raadvild Op- og Nedhejsning af Sejl, stadig ved en ensformig, rask Manøvre indtog sin Stilling, medens den fordringsløse Maade, hvorpaa dets Chef udtalte sine slaaende skarpsindige Meninger om Sejlads og Søkrig, samt det hurtige Blik, hvormed han bedømte Vind og Vejr eller en forbistrygende Sejlers Dygtighed, hævede ham i deres Agtelse. Kun fra faa Kanter hørte man derfor misundelige Bemærkninger eller uvillig Murren, da den otteogtyveaarige Niels Juel ved Christofer Lindenovs kort efter indtrufne Død udnævntes til Holmens Chef eller Admiral; uagtet han derved gjorde et mægtigt Spring over sine jævnaldrende Kammerater, var hans nye Stilling dog ingenlunde misundelsesværdig. Under de truende Forhold, der begyndte at trække op, syntes en anseelig Flaade det kraftigste Middel til at afvende Faren; men til at udruste en saadan manglede Regeringen alle Midler, og det var i Tillid til det Geni, Frederik den Tredje troede at have opdaget hos sin tidligere Page, at han uden Betænkning betroede ham et saa vanskeligt Hverv. Niels Juel svig-

tede heller ikke sin Herres Tillid; med Begejstring for sit Kald lagde han Haand paa Værket, og idet han med Klogskab benyttede det Materiale, der endnu var tilbage fra den forrige Konges Tid, bragte han i Eftersommeren 1657 en Flaade paa nitten Orlogsskibe i Søen, der, uagtet Skrogene for største Delen var gamle og forskudte, dog intet lod tilbage at ønske i Henseende til Udrustning og Bemanding. — Kongen gik selv ombord paa Flaaden og under Henrik Bjelkes Kommando foretoges et Krydstogt over mod Danzig. Men Budskabet om, at Karl Gustav var paa March gennem Holsten og Sønderjylland, hvor fra han vistnok vilde gaa over til Øerne, aabnede pludselig Øjnene paa Frederik den Tredje med Hensyn til hans virkelige Stilling. Med bange Anelser ilede han tilbage til København, og med tungt Hjerte gav han Bjelke Ordre til at iagttage den store svenske Flaade, om hvilken man havde erfaret, at den under Bjelkenstjernes Kommando skulde holde Farvandene ryddelige, for saaledes at understøtte Karl Gustavs Landgang paa Fyen og Sjælland. I København samlede den bekymrede Konge de Mænd om sig, paa hvis Fædrelandssind og Dygtighed han stolede, samtidig opfordrede han Rigsraadet og den øvrige Adel, paa hvis Tilskyndelser Krigen var erklæret, til at understøtte hans Bestræbelser. For at paaskynde Forberedelserne til Forsvar, var han selv Nat og Dag beskæftiget med at udstede Ordrer, med at undersøge de forhaanden værende Forraad af Krigsfornødenheder, og ikke sjælden aflagde han personlige Besøg hos sine Befalingsmænd, for med dem at aftale de nærmeste Forholdsregler og høre deres oprigtige Raad og Meninger. At faa Flaaden forøget med nye og veludrustede Skibe, laa ham stærkt paa Hjertet, da han frygtede for, at de svenske skulde faa Overhaand til Søs, hvorved Vejen til selve København ikke alene aabnedes Fjenden, men al Forbindelse ogsaa vilde blive afskaaren med Norge og Provinserne hin Side Øresund. Idet han opfordrede Bjelke til at være kæk, men forsigtig, og Niels Juel til at ile med de øvrige Skibes Udrustning, beklagede han dybt, at han ikke som sin store Fader besad Indsigt i Søvæsenet, for med egne Øjne at bedømme Marinens Forfatning og selv lede dens Foretagender.

Det er en Solskins Eftermiddag i Begyndelsen af September

1657. Paa Trappen til en af de mest besøgte og dybeste Vinkældere i København staar Mogens Vintapper med begge Hænderne skjult under Brystlappen af sit store Læderforklæde. Med den snehvide Nathue paa Hovedet, med den røde Næse, der som en Lunte skinner frem i hans fyldige Ansigt, og med de listige, dybtliggende Øjne, tager han sig ud som et Skilt, der i Mangel af bedre skal lokke Gæster til Huset. Mogens er skeløjet, hvilket formodenlig hidrører derfra, at han bestandig har et Øje i Kælderen og et paa Gaden. Den faste Stok af Gæster, gamle Borgermænd og uheldige Genier, der sædvanlig hendøser Aftentimerne ved et Glas Vin og et Slag Tærninger, er endnu ikke ankommen, og det Hastværk, hvormed Folk i Dag iler forbi, den Spænding, der staar malet paa alle Ansigter, synes at forurolige Mogens Vintapper; han frygter, at de vigtige Efterretninger og slemme Rygter fra Krigsskuepladsen skal gøre ham Afbræk i hans Næring, uagtet Krig og Urolighed sjælden plejer at skade Folk af hans Haandtering.

Med langsomme Skridt og med en vis fornem Holdning drejer nu en Mand omkring Hjørnet fra Store Købmagergade. Han bærer en stor, trekantet Hat trykket dybt ned i Panden; han er indhyllet i en mørk Kappe og støtter sig ved et langt Bambusrør med en stor Guldknap. Mogens tager Huen af og gaar et Trin ned, som for at gøre Plads for den ventede Gæst; men uden at lægge Mærke til den høflige Vært, gaar Manden rolig forbi og ind ad Porten skraas over for. Mogens skeler forundret efter ham, og idet han langsomt sætter Huen paa igen, raaber han ned i Kælderen: „Saa I ham, Mutter! — Herre Je! Det bliver en kostbar Gæst for Admiralen.“

Den dybe Kælder, hvorfra en kølig med Vindunster opfyldt Luft slaar den indtrædende i Møde, udgør et eneste stort Rum, hvis forreste Halvdel kun faar sparsomt Lys gennem de smaa Vinduer, der ligger i lige Linie med Gaden, medens Baggrunden er indhyllet i Halvmørke og kun lader skimte svage Omrids af de paa begge Sider opstillede Vinfade. For Enden af et langt, plumpt Bord i den lysere Del af Kælderen sidder den eneste Gæst, der hidtil har indfundet sig. Det er en ung Mand med et klogt Ansigt, hvis livlige Minespil, der snart synes at udtrykke bidende Spot, snart lunefuldt Vid, for-

raader Tankernes hurtige Skiften, trods hans ydre Ubevægelighed. Hans Dragt, der bestaar af en sort Klædes Vams, posede Knæbenklæder, hvid Halsklud og lange Støvler med Sporer, tyder paa, at han er Student. Foran ham staar et stort, halvt tømt Vinglas. Med langt udstrakte Ben læner han sig magelig tilbage mod Væggen; medens hans livlige Øjne løber frem og tilbage, gør han kun sjælden en Bevægelse med Legemet, og da kun for at føre Glasset til Munden eller for med sin Blyant at skrive nogle Ord i den lille Tegnebog, han holder i Haanden. Ved Vinduet paa den anden Side af Trappen — hvilken Del af Kælderen udgør Familiens Dagligstue — ser man en pæn Matrone, klædt i Flasketrøje og sort Hue, sidde paa en højrygget Træstol og vinde Garn. Ved Siden af hende staar en Pige med en Vindunk i Haanden, et Tjenestetyende, der af sin Madmoder er sendt herned, for at hente en styrkende Drik, men som nu giver sig gode Stunder, for at slaa en Sladder af med Matronen og kaste skælmske Blikke til Studenten; uagtet hun halvt har vendt ham Ryggen, søger hun dog hverken at skjule sit Ansigt for ham eller at undgaa hans Øjekast.

„Det var rart nok at gæsterere for saa store Folk, naar det kunde gaa af uden Penge," sagde Matronen som Svar paa Mogens Bemærkning, idet hun saa ud gennem Ruden efter den fornemme Mand med den guldknappede Stok. „Det maa I nok sige, Marie Vintappers," faldt Pigen hende snaksom i Ordet; „jeg forstaar slet ikke, hvor Folk med maadelige Midler holder det ud. Forgangen Dag nød min Husbond, Generalen, ogsaa den Naade af Kongens Besøg, og Haaret vilde rejse sig paa Eders Hoveder, om jeg fortalte, hvordan vi maatte bakke op med kostelige Vine og Madvarer. Min Frue maatte sætte sit sidste Guldsmykke ud, og Tjeneren og Gaardskarlen rendte med Tungen ud af Halsen, for at skaffe alt tilveje i en Hast." „Hvor hentede I den Vin? Hvorfor kunde I ikke unde vort Hus den Skillings Næring?" spurgte Mogens fortrydelig, idet han bøjede sig ned mod Døren, men dog holdt Øje med en Person, som netop kom slentrende hen ad Gaden og saa sig betænksom om til alle Sider. „I maa nok spørge saa, efter som enhver er Tyv i sin Næring," smaasnakkede Matronen og tog atter ivrig fat paa sit Arbejde. „Der var

ellers en Tid, da Værten i Schumachers Vinkælder ikke behøvede at se ud efter Gæsterne eller vinke ad enhver Tjener, der løb med en tom Dunk.“ „I skal mari ikke skænde paa Mogens, fordi han drager Næring til Huset,“ lo Tjenestepigen. — „Og hvad klager I over, Marie Vintappers! I sidder vel nok saa lunt hernede, som mens Jer salig Kæreste endnu levede; han var slet ikke af de Folk, der havde et godt Ord eller en Hjertestyrkning tilovers for et stakkels Tjenestetyende, og det var da intet Under, at det tilsidst gik til Agters.“ „Æd du din Grød og hold din Mund, Lisbeth!“ afbrød Matronen hende vred. „Gik det til Agters for min salig Mand, var det ikke hans Skyld, og Johan Schumacher Vintapper vil ikke saa hastig blive glemt blandt Godtfolk i København, hvad Tjenere eller Kokkepiger end maatte sige ham paa.“ „Jeg mente mari ikke noget Ondt dermed og har aldrig hørt andet end hvad godt var om den ærlige Mand,“ vedblev Pigen; „men jeg syntes, eftersom I maatte gaa fra Arv og Gæld efter Jer salig Kæreste og endda har Hus og Kost hos den brave Mogens, som ikke glemte sin forrige Madmoder, fordi han selv kom til noget, kan I intet klage, da I tilmed har saa megen Glæde af Jert eneste Barn, der skal være saa gruelig lærd.“ „Ja, ja, men den ved bedst, hvor Skoen trykker, der har den paa,“ svarede Konen i en mildere Tone, medens hendes Ansigt opklaredes og Rødmen farvede hendes magre Kinder. „Derved maa jeg ellers tænke paa, at Hans Majestæt gjorde mer end et Besøg hos den ædle og højlærde Biskop Brokmand, og at min Peter ved en saadan Lejlighed blev anbefalet til ham af Biskoppen, Gud velsigne den hellige Mand! Thi det maa man sige, skønt det intet godt gør at spise Kirsebær med de store, da man gerne faar Stenene i Øjnene, var der intet saadant at befrygte af Bispen og Kongen; især den sidste var en naadig Herre. Ved Besøg hos sine Befalingsmænd og ved sit jævne Væsen lader han tilmed forstaa, at han selv vil have Haand og Øje med i Regimentet, og at han agter det ikke for ringe at gø selv, fordi han holder Hunde.“

„Serviteur, Hr. Baadsmand! kom kun nærmere; jeg kan give Eder Besked om det, I søger, saa godt som nogen anden,“ raabte Mogens Vintapper og steg op ad Trappen, idet han løftede paa Huen.

„Se, se, nu kaprer den brave Mogens en Gæst, som, jeg vil sværge paa, ikke lader det blive ved ét Glas," lo Pigen med et spotsk Smil til Studenten, paa hvem alt hendes Koketteri syntes spildt.

Den Person, som Mogens tiltalte saaledes, var en trøjeklædt Ulk af høj og svær Legemsbygning og med solbrændt Ansigt, hvis Træk i Forening med de lysegule Haarlokker, der stak frem under hans bredskyggede, lavpullede Hat, dog tydede paa en endnu ung Mand. „Spørg I kun frit efter det, I søger, min gode Mand!" fortsatte Mogens. „Tak skal I have, fordi I stoler paa mit ærlige Ansigt," svarede Sømanden tørt. „Sandt at sige, er jeg lige saa vildfarende mellem disse kunstige Skær og Klipper som en Landkrabbe under et Orlogsskibs Dæk, og skønt jeg tror at have holdt den rette Kurs hidtil, vilde jeg nok bede Eder vise mig det Hus, hvor Holmens Chef bor." „Holmens Admiral, mener I — Hr. Niels Juel," gentog Mogens og maalte Sømanden med det ene Øje, medens han med det andet saa opad Hjørnegaden. „Den Herre er min Genbo og bor her. I har kanske Budskab til ham?" „Det er bedre at pege med én Finger end med to Kikkerter, der paa engang viser til Styrbord og Bagbord," brummede Ulken halvt højt, og lettende atter paa Hatten, tilføjede han: „I skal have Tak! nu kan jeg lodse mig selv." Men Mogens var ikke den Mand, der saa let lod sig afvise. „Vil I tale med Admiralen," vedblev han, „kan I faa Lov at vente længe; jeg saa nylig med mine egne Øjne en Herre gaa derind, som min Mund er for ringe til at nævne, og han opholder nok Admiralen en god Stund." „I har vel ikke taget Misvisningen med i Beregning," sagde Sømanden med et Smil og tror at have set ham styre ind af den Port, mens det var af en ganske anden. Forresten agter jeg mig ikke for Øjeblikket direkte til Holmens Chef, men vil foreløbig holde det krydsende her, for at praje en Mand, der tager samme Kurs." „Jeg siger det aldeles ikke for Fortjenesten," vedblev Mogens uden at føle sig stødt over den andens Hentydning til hans skelende Øjne; „men I kan da lige saa godt trine indenfor og tage et Glas paa Falderebet, medens I venter paa Eders Kammerat, som maaske ogsaa havde Lyst til en Hjertestyrkning." „Ja saa, slap det derud," nikkede Ulken. „Naa,

I kan have Ret, jeg kan da gerne gaa ned med Jer om Læ, naar Lugen kun bliver aaben, saa jeg kan holde Øje med min Kammerat, som I kalder ham, skønt det er en Gut, der med Tiden vil hejse sit Flag kanske ligesaa højt som den Person, I tror at have set styre ind ad Chefens Port der.“ Han spyttede Skraaen ud, gjorde et Tag i sine hvide Sejldugsbukser og fulgte efter Værten ned ad Kældertrappen, idet han saa at sige foldede sit store Legeme sammen og tog Hatten i den højre Haand, omtrent som om han var i Begreb med at stige ned ad Agtertrappen til Chefskahytten.

„Hejsasa! det var min Tro en fed Karl at gøre Væsen af,“ smaasnakkede Konen, som ærgrede sig over den begede Matros, der efter hendes Mening stod paa et alt for lavt Trin i Samfundet til at kunne gøre Fordring paa at tage Plads i Byens første Vinkælder. „I har mari Ret; men naar det kommer, kommer det paa engang, sagde Skrædderen, han fik et Par Hoser at flikke Juleaften, da han intet Arbejde havde havt hele Aaret,“ tilføjede Lisbeth, men i en hviskende Tone; thi hun havde sine Grunde for, hverken at lægge sig ud med Mogens eller Konen.

„Om Forladelse, Mosjø Worm, I maa slet ikke lade Eder forstyrre,“ sagde Mogens med et polisk Blik til Studenten, og rykkende en anden Bænk nærmere til Bordet, idet han vinkede ad den ny Gæst: „Sid kun ned, Hr. Baadsmand, og sig mig saa, hvad Vin I vil drikke.“ „Gør Jer ingen Ulejlighed,“ svarede Sømanden; „her er højt nok til Dæksbjælken, at jeg kan staa oprejst, og jeg vil nok blive her ved Lugen, at jeg kan have frit Udkig. Hvad Vinen ellers angaar, saa kan I give mig af den, der har mindst Lighed med Eddike og Vand; hvad den kaldes, maa I selv vide, for I har sagtens døbt den.“

Mogens tog et stort Glas fra Hjørneskabet, og medens han tappede det fuldt af den nærmeste Tønde, vedblev han: „Ja, ja! jeg ved fuldt vel, man ikke skal regne det saa nøje med Sømands Tale; de har altid et skæmtende Indfald paa rede Haand. God Taar, Hr. Baadsmand! Prøv nu, om I ikke synes, den Drik smager af Drue.“ Sømanden tømte Glasset i et Drag, leverede det tilbage og brummede: „Drikken kan være god nok for sine Folk, skønt I vist

nok fik Glasset i Hovedet, dersom I var Proviantskriver ombord paa et Orlogsskib og bød den til en Officer — den kunde ellers blive bedre, hvis den blandedes med en Pøs Rom, og om den smager af Drue, skal jeg endelig lade være usagt, i det ringeste er det hverken spanske eller portugisiske.“ „I holder kanske ikke af sød Vin; men jeg kan tjene Eder med hvad anden Sort I ønsker, og kan sværge paa, de er alle ægte — smag engang denne, om I kender den, for jeg kan nok mærke, I har været i Vinlandene.“ „Jeg vil være en Rad, om jeg kender den, skønt jeg rigtig nok har smagt af alle de Druer, der vokser mellem Kanalen og Kap,“ svarede Ulken noget ærgerlig, efter at have skyllet det andet Glas ned; „men det kommer sagtens af, at den har faaet nogle Styrtesøer ombord hos Jer.“ „Sig ikke det, Hr. Baadsmand; det er en uforfalsket spansk Vin, hvilket mange fornemme Herskaber, der har prist dens Godhed, vil bekræfte,“ ivrede Mogens. „Spørg kun den lille Pige der, om hendes Herre, der er en fornem og tapper Officer, ikke altid har rost denne Vin.“ „Det er min Tro sandt, hvad Mogens Vintapper siger,“ bekræftede Lisbeth. „Jeg har mari hørt Folk, hvis Skotvinge en Admiral ikke er værdig at løse, sige, at Vinen er bedre end der, hvor den vokser.“ „Aa! hvad forstaar en Bonde sig paa Agurkesalat,“ faldt Konen ind i Samtalen, skønt Mogens noget uvillig blinkede til hende med Øjnene. „Som om det har noget at sige, hvad en Matros dømmer om fine Varer — det er jo alt ens Bier, sagde Gaasen, hun drak af syv Gadekær. Folk af Jer Slags kan man skænke ti Sorter kostelige Vine, uden at I kan smage Forskel.“ „Det var som Satan! Det havde jeg ellers ikke troet,“ begyndte Sømanden, som noget forundret betragtede de to Fruentimmer. Men Konen, hvis Mund nu var kommen paa Gled, afbrød ham: „Det sagde Bonden ogsaa, da han væltede med Vognen; men hvad I ikke forstaar Jer paa, min gode Mand, skal I ikke laste. Schumachers gamle Vinkælder er min Tro godt nok kendt i den hele By frem for nogen anden, ja ikke Kongens undtagen, og hans Majestæt har med stor Fornøjelse smagt mangen Boutelje her fra, og Vinen har altid smagt ham vel.“ „Ja, Kongen — han har nok aldrig hejst Sejl til Vinlandene eller smagt an-

dre Druer end saadanne, som Proviantskriveren paa en Spaniefarer bragte hjem med i sin Kiste," tog Sømanden, paa hvis rolige, djærve Sind en Kvindes Vrede prellede sporløst af, atter til Orde; „og hvad hans Vinkælder angaar, har jeg ladet mig sige, at han selv kun faar den sure Vin, om der ellers findes nogen bedre; for Hans Naade skal nok være en temmelig mager Hund, paa Grund af de mange fede Lopper." „Per Jovem! En god Lignelse," sagde Studenten halvt højt og strøg sig om Hagen for at holde sig alvorlig. „Herregott! hvilke ugudelige Talemaader er det ikke, man nu om Stunder maa høre," stønnede Matronen og lod Hænderne synke ned i Skødet med det store Nøgle Garn. „Det var mari kuriøst nok," tilføjede Lisbeth, idet hun tog Dunken under Armen. „Men jeg maa nok skynde mig hjem. Farvel, Marie Vintappers! Farvel, Fatter!" „Farvel, lille Pige!" nikkede Mogens og kyssede paa Fingeren ad hende. „Vær saa god og glem os ikke en anden Gang — ja, ja, ved et Glas Vin falder vel et skæmtsomt Ord iblandt," vedblev han henvendt til Konen. „I skal ikke bryde Jer om det, Mutter! Lad os høre, hvordan Jer Søn er skaaret for Tungebaadet, naar han først vender hjem fra det udenlandske."

„Med Forlov, min kære Baadsmand!" sagde Studenten, idet han hævede sig noget fra sin magelige Stilling. „Jeg holder af at tale med Folk, der ikke er bange for at tage Bladet fra Munden, naar der tales om Verdens store og deres Daarskaber. I maa drikke et Glas med mig. Frisk, Hr. Kapellan!" — tilføjede han og knipsede med Fingrene ad Mogens; „tag Jer Hukommelse og Samvittighed med paa Raad og bring os en Flaske ægte Vin, der hverken er bleven forkølet eller svækket i Daaben." Med højtidelig Mine og en Finger paa sin røde Næse, som om han ved denne Bevægelse vilde love samvittighedsfuld Opfyldelse af Gæstens Ønske, gik Mogens hen mod Baggrunden og forsvandt et Øjeblik i den der herskende Skumring. Efter et halvt Minut at have betragtet Studenten med et prøvende Blik, brummede Sømanden: „Skønt jeg ikke kan begribe, hvad saadan Passiar med en jævn Sømand kan more en Doktor, skal I dog have Tak for Jert Tilbud, da en god Hjertestyrkning er noget, som den mest behjertede Ulk sjælden forsmaar,

hverken i Magsvejr nede om Læ eller under en Byge i Merset.“ „Det tænkte jeg nok,“ smilede Studenten. „Men der kommer vor Kapellan med en støvet Flaske under Armen. Skænk kun i, Mester Mogens!“ „Ja, det er en Drik af Proviantskriverens eget Anker; jeg vidste jo nok, at I vilde dreje mig en Knap og bilde mig ind, at Skyllevand kunde smage efter spanske Druer,“ sagde Sømanden til Mogens, efter at have tømt det ham tilbudte Glas, og vendt mod Studenten vedblev han: „Hvad I ellers ymtede om, at tage Bladet fra Munden, da har I ikke taget Fejl, skønt jeg for min Person ikke er af den Mening, at Mandskabet skal mukke eller forlange Ræson, naar Chefen kommanderer.“ „Per Jovem! det var heller ikke min Mening,“ svarede Studenten. „Men Eders ligefremme Talemaader lugter af en anden politisk Luft end den, vi aander her.“ „Ja saa,“ brummede Sømanden og trak en Rulle Tobak op af Lommen. „Naar vi Sømænd for en frisk Kuling stryger ud af Havnen,“ vedblev han, „og naa den høje Sø, begynder vi først rigtig at trække Vejret, og der mærkes ikke stort til Eders politiske Luft, da alle paa Bakken er lige fornemme og hører til samme Flag, hvad Modersmaal de end maatte have talt i deres Barndom. Skal vi rebe Sejlene i en Storm eller dreje Bredsiden til mod en Fjende, er der heller ikke Tid at kalde Tingen anderledes end den hedder; enhver Ordre maa siges kort og tydelig og enhver Melding være klar, uden at belemres med unyttig eller høflig Snak; deraf kommer sagtens Sømandens Vane, at sige akkurat hvad han tænker.“ „I har Ret,“ bemærkede Studenten og pustede en Røgsky fra sig, medens Sømanden bed Enden af sin Rulle Tobak. „Der er saa at sige et aandeligt Slægtskab mellem Jer Sømænd og os Studenter; thi ligesom Mandskabet paa et Skib udgør en hel lille Verden for sig, saaledes er vi lærde Folk Medborgere i Aandens Rige og har intet tilfælles med Spidsborgernes Verden, udover at pleje vore Legemer og ikke overtræde Lovene.“

„I er sagtens nylig arriveret med et Skib, maaske fra Nederlandene, saa I kan vel fortælle noget Nyt om Krigssagerne,“ vedblev Studenten. „Hvad siger Hollænderen dertil? Vil Generalstaterne ogsaa denne Gang skikke os en Flaade, nu Svensken gør saa al-

vorlige Anstalter?“ -„Hollænderen er en Rad og hans Venskab ikke en Ende Tobak værd, skønt han paa Søen, naar det gælder hans eget Kram, er saa dygtig en Gut som nogensinde halede i en Jolle eller stillede en Drejekanon,“ svarede Sømanden helt alvorligt. „Hvad Krigen med Svensken angaar, saa er det vist ganske fornuftigt, at man ikke skændes som gamle Kællinger, men slaas, for at blive bedre Venner; men den Øverstkommanderende maa bedre end en Topgast som jeg vide, om Flaaden har et tilstrækkeligt Antal godt kalfatrede og vel armerede Skibe; thi det maa jeg sige, Svensken er en Sømand, der ikke lader sig træde paa Poten, uden at sparke igen, og enhver dansk Ulk maatte harmes over, om vort Flag skulde stryges i de Farvande, hvor det saa tidt har smældet i Fjendens Kølvand, fordi nogle fornemme Halunker mener, at forgyldte Karosser og skrammererede Lakajer tager sig bedre ud end godt tiltaklede Skibe.“ „Ja vist! Men kan det være rigtigt, at Flaaden ikke er i tilbørlig Stand til at handle kraftig mod Svensken? Den salig Konge Christian den Fjerde var dog en Mand, der havde stor Omsorg for Søvæsenet og lod bygge mange gode Skibe.“ „Ja, den Mand; han saa efter med et Sømandsøje, og han saa alle sine Dage godt, skønt han paa et Øje nær blev blind. Men siden han lukkede sit andet og sidste Klyds, er der ingen mer, der ser de fornemme Proviantskrivere paa Fingrene. Ikke desto mindre tror jeg nok, vi endnu kan tage Luven fra Svensken, naar Folk, der forstaar sig paa det og før har hørt en Kugle suse forbi, uden at blive døv paa det ene Øre, faar Lov at raade; men hvordan det nu gaar eller ikke gaar, det er godt, der kommer Røre i Tingen, saa vi andre Gutter, der ikke er højbaarne, kan faa Lejlighed at entre en Smule til Vejrs.“ „Jeg mærker, I gerne vil have Krig,“ bemærkede Studenten, „og agter som ærekær Karl at benytte den til at blive forfremmet; thi rigtignok har I Udseende af at være en hel befaren Sømand, men har vel ikke endnu bragt det til stor Værdighed.“ „Vel har jeg adskillige Aar været i Færd med at stige op ad Agtertrappen, men er hidtil ikke kommen længere end paa det nederste Trin,“ svarede Sømanden med et flygtigt Smil. „Og skal en Ulk nogensinde faa fast Fod paa Skansen, maa det ske gennem Kugleregn og Økse-

slag; derfor vil jeg vise mit rette Flag og vedgaa, at jeg nok lider Krigen." „Det kan jeg min Tro begribe," sagde Mogens, der gerne vilde vedligeholde sin Anseelse som Vært ved af og til at blande sig i Samtalen. „Jeg har hørt mange fornuftige Folk sige, at det er en maadelig Soldat, der ikke haaber at blive General." „Hejsasa! hør, Mogens! Skæmmes I ikke ved at give Jer Skilling med i saadant Lag," udbrød Konen. „Herregott! Den ene Djævel kriges ikke med den anden, og saa vil kristelige Naboer løfte Sværd mod hinanden. Som om vi ikke havde faaet nok af den sidste Krig, hvor saa mange unge Personer her af Byen forlod deres grædende Forældre og gik til Skibs med den salig Konge, og hvad Forfremmelse eller Glæde havde de deraf? Jo, jo! saa gik Gaasen til Gilde, at hun kom hovedløs hjem. Det ved da hvert Barn, at naar der kommer Krig, rydder Fanden op i Helvede, og kommer en til Lykke, kommer en anden til Krykke. Og saa ugudelig er I, at I ønsker Krig, at I tragter derefter som et Gode, uden at betænke, at daarlig Fred er altid bedre end en god Krig" — „Stop der i Spillet, Morlille!" faldt Sømanden hende i Talen. „Jeres Sprikvorter forstaar jeg mig ikke synderlig paa — skønt min Skolemester i Kristiania ogsaa havde Flaben fuld af saadanne Gloser — men det sidste, I der sagde, forstaar jeg og kan lade Eder vide, at havde en anderledes taklet Person ført saadan Passiar, vilde jeg sige ham, at det var Løgn. Men da I er et gammelt Kvindemenneske, der ikke har Forstand paa de Dele, vil jeg ikke være saa lige frem. For Satan! En daarlig Fred skulde være bedre end en god Krig — nu, nu, Morlille! I behøver ikke at blive bange; jeg er til Lands saa tam som en Ged; men ser I, der er, som min Skolemester ogsaa sagde, forskellige Meninger om den Ting, eftersom en Hvid gerne maler Fanden sort og en Sort gør ham hvid. Naar en gammel Kone, som I, ikke holder af Krig, fordi Kanonerne overdøver hende, kan der være Rimelighed deri; men at en Sømand hellere end sulte og tørste i Land, vil stille en Kanon eller ride paa et Bovspryd i en rask Batalje og raabe Hurra for Sejren og Prisepengene, er lige saa rimeligt, for ikke at tale om, at en lang Fred, naar den tilmed er daarlig for Skibsfarten, bringer hele Landet Smalhals, medens der gaar Orm i Skudens Planker og Fla-

get bliver støvet og glemt.“ „Ja, ja, I snakker for Jer Bøsse,“ henkastede Konen; „den, der ikke elsker Fred, kan let hitte Aarsag til Krig.“ „I skal ikke agte paa, hvad de Godtfolk ivrer mod Krigen, min gode Baadsmand,“ lagde Studenten sig imellem. „Mester Mogens er en hellig Mand, hvilket allerede kendes deraf, at han kan forvandle Vand til Vin, og Madame Marie Vintappers har ogsaa en Rem af Huden, fordi hun har en Søn, der holdt de skønneste gudelige og lærde Taler, ja talte Latin, før han havde Dun om Hagen“ „Spot I kun, Mosjø Worm. Jeg kender min Tro nok Jer satiriske Tunge; men den spidseste Od bliver snarest stump,“ afbrød Konen ham. „I kan ikke lide min Søn, fordi han ikke er af de højlærdes Familie; men der er før kommet rigt Barn af fattig Kones Skød, og jeg angrer ikke at have sat mine sidste Skillinger til paa Peters Optugtelse; det man giver sin Gris, er aldrig kastet bort. Det er vel sandt, han ragede sig endnu ikke som I, da han talte fra Prædikestolen saa en Sten maatte græde; men saa længe han var paa Klosteret, svirede og sværmede han heller ikke som I.“ „Det kommer af, at siden Jer Søn var der, er Fanden bleven Munk,“ bemærkede Studenten med et Smil; „men, for at svare Jer i Sprikvorter: jeg undres ikke over, at den Høne kagler, der har lagt et godt Æg, og det har ogsaa en Art, naar Soen slikker sig — der er vist nok Stof til noget betydeligt i Jer Søn, og han kan endnu blive en hel Karl paa Prædikestolen; *kun* kan jeg ikke lide, at Fuglen synger for tidlig, og af kloge Børn blev tidt gamle Narre.“ „Ja, saaledes snakker I lærde Folk altid om hverandre,“ ivrede Konen; „men saa meget ved jeg, at den ene bliver klog paa én Dag og den anden ikke paa et Aar, og Byggen bliver moden før Havren. Det klæder ellers ilde for Jer, der selv ønsker Forfremmelse, at tale ringeagtende om min Søn, hos hvem en saa højlærd og gudfrygtig Mand som Bispen har opdaget store Aandsgaver og derfor anbefalet ham til Hans Majestæt, saa at han nu ved Rejser i fremmede Lande kan udvide sin Lærdom. Det kan endda hænde, at I, om I end nu paatager Jer saadan fornem Mine, kommer til at stikke Piben ind for Peter. I gjorde min Tro bedre i at beflitte Jer paa mer Ydmyghed og huske paa, at Asenet, der kommer til Verden med graa Haar, dog aldrig

bliver klogt, og at en Træfugl, om man end forgyldte dens Vinger og Hale, ikke kommer til at flyve.“ — „Ret saa, I giver det glatte Lag, Morlille!“ faldt Sømanden hende atter i Talen; „men Jer sidste Lignelse holder ikke Stik; for en velbygget Skude, der ikke er for bred over Tømrene, har et godt Løb fra for til agter, vel afpassede Master og godt stillede Sejl, kan flyve over Oceanet trods nogen Fugl, uden at være forgyldt i den ene eller den anden Ende. Hvad Jer Søn ellers angaar, kan I være fornøjet over Krigen; han kan nu faa en god Ansættelse som Skibspræst, kanske paa et Admiralskib, efter som han staar sig godt med de store, og skønt jeg ikke er noget Heldøre, skal det være mig kært at høre ham holde en fornuftig Passiar, før Stykkerne istemmer Salmen.“ „Det skal han min Tro ikke, saa længe jeg lever,“ forsikrede Konen. „Heller tørstig paa Landet end drukken paa Vandet. Jeg haaber, min Peter skal komme længere end som saa, og at jeg skal opleve den Dag, han prædiker for vor Frue Menighed.“

„Haløj! her er jeg!“ brølede Sømanden, idet han bøjede Overkroppen ud af Kælderdøren. „Naa, ræk Poten ud, Bavian! Hvad skal jeg betale?“ tilføjede han, vendt mod Mogens. „Mosjø Jakob Worm trakterer med den fine Vin; den koster Jer intet, Hr. Baadsmand,“ svarede Mogens og tog sin Hue under Armen.“ „For det andet, I har fortæret, beder jeg kun om to Mark.“ „Der har I dem, og Tak for Skænken,“ brummede Sømanden, idet han kastede Pengene paa Bordet, nikkede til Studenten og derefter i et Spring satte op paa Gaden.

„Ho, ho! Kammerat! Du har nok været til Ankers for at fylde Tønder,“ raabte en Søofficer ham i Møde. Trækkene tydede paa en Yngling mellem sytten og atten Aar, skønt hans Legeme var kraftigt og hans Ansigt solbrændt. „Javel!“ svarede den ældre Sømand og tog høflig Hatten af, „for Resten kan jeg melde Eder, at Holmens Chef har fornemme Gæster.“ „Vi er da heller ingen Kramsfugle, ved jeg,“ lo Ynglingen. „Hold Dig kun i mit Kølvand, saa skal jeg bane Dig Vejen til Skansen.“ „Gid I kunde — naa, lad gaa! de Dele forstaar I bedre,“ nikkede den anden og slentrede efter Ynglingen ind ad Porten paa den anden Side af Gaden. — —

I Admiralens Arbejdsværelse hænger ingen lange Silkegardiner i maleriske Folder forVinduerne; i Stedet for kostbare Billeder med forgyldte Rammer, ser man et Par store Pistoler, nogle Dolke og Sabler paa den ene lange Væg, medens et mægtigt Søkort hænger paa den anden. Der er ingen bløde Ottomaner; kun en halv Snes højryggede Stole staar spredt i det rummelige Værelse; i Stedet for en Mahogni-Sekretær ser man et stort Egetræs Skrivebord, bedækket med forseglede Brevskaber, aabne Papirer og allehaande Tegninger af Skibe eller enkelte Skibsdele, samt en ypperlig udarbejdet Model til et Linjeskib, der staar i Klodser midt paa Bordet. I det ene Hjørne af Værelset staar dog et kostbart og moderne Stykke Møbel, nemlig et Skab af sortbrun, poleret Træ, med Messingbeslag. I Nærheden deraf har Frederik den Tredje taget Plads ved et rundt Fyrretræs Bord, for at nyde et Glas Vin, som Holmens Chef har hentet fra Hjørneskabet og netop skænker for ham, med en Holdning og Mine, der er lige fjernt fra krybende Ydmyghed og opblæst Stolthed.

„Eders Majestæt vil naadigst tage til Takke med mine ringe Anstalter; en Skælm giver bedre end han har," sagde Niels Juel med et Smil, der klædte hans ungdommelige, djærve Ansigt godt; „den hastige Gang har udmattet Eder, hvilket maaske vil krydre den simple Vin." „Vi er i denne Stund Eders Gæst, og I behøver ikke at gøre Undskyldninger," — svarede Kongen. „Vi ved helt vel, at I mener os det godt, og gid vi vidste vor Person ligesaa velkommen hos enhver Adelsmand i vore Riger og Lande. Eja! Vinen er ikke saa simpel endda," vedblev han, efter at have nippet til Glasset. „Den vederkvæger os, og vi kan, sandt for Gud, trænge til en Hjertestyrkning i disse Tider, hvor Fjender truer paa alle Kanter og vi ikke ved, om vi kan stole paa vore Venner — ja, vi siger Eder, Niels Juel, der forestaar os en stormfuld, skæbnesvanger Tid." „Der staar rigtig nok nogle slemme Kameler i Horisonten," gentog Holmens Chef med en alvorlig Mine, „men — og Eders Majestæt maa tilgive, at jeg taler som Sømand — det er hverken mere eller mindre end en Storm, der trækker op, og vil kun hver Mand gøre sin Pligt, kommer vi vel igennem, uden at kuldsejle." „Det er netop

Sagen, hvis hver Mand vilde gøre sin Pligt," mumlede Kongen, idet han tankefuld satte Glasset hen for sig. „Naar Henrik Bjelke kun ikke altfor dristig indlader sig med Fjenden — saa I tror, at de ny udrustede Skibe kan lægge ud i Morgen? Mener I, at vor Flaade da er stærk nok til at kunne maale sig med Bjelkenstjernes Skibe?" „I Forening med de elleve Sejlere, hvormed jeg haaber at kunne stikke i Søen i Morgen, vil Vice-Rigsadmiralen have tredive vel udrustede Kanonskibe at bringe i Ilden," svarede Holmens Chef; „og om end Bjelkenstjerne har næsten det dobbelte Antal under sit Flag, tror jeg dog at kunne love Eders Majestæt et hæderligt Udfald af Kampen. De Chefer, der kommanderer under Hans Ekscellence Henrik Bjelke, er gennemgaaende erfarne Søkrigere, hvorimod Svenskerne saa længe har beskæftiget sig med Landkrige, at de har glemt at sejre til Søs, ligesom deres Skibe heller ikke er saa bekvemme til hurtige Manøvrer som vore. Ifølge Eders Majestæts Befaling har jeg desuden til Styrmænd og Konstabler antaget alle de Sømænd, der har været i fremmed, især i hollandsk Tjeneste, og som jeg kunde faa fat paa. Det er ikke af ringe Betydning, eftersom det dog ikke nytter stort, at man har nok saa mange og svære Skibe, naar de ikke styres af Erfarenhed og Mod." „Det har I handlet vel i," svarede Kongen, hvis stirrende Blik forraadte, at hans Tanker svævede vidt omkring. „Det hollandske Søvæsen er et respektabelt Mønster. Sandt for Gud! Det har været os ubegribeligt, hvorledes det lille Holland er blevet saa mægtigt paa Søen og har kunnet bekæmpe det rige, store England, eftersom de nederlandske Provinser dog kun udgør en Republik, hvor enhver ringe Borger kan give sin Stemme med om de vigtigste Affærer." „Om Eders Majestæt ikke tager det unaadigt op, vil jeg sige Eder, at Hollændernes stigende Magt netop hidrører fra den Omstændighed, at enhver Borger uforbeholdent kan give sin Mening tilkende om, hvad der er tjenligst for det heles Vel," svarede Juel. „Eftersom ingen særlige Stænder er i Besiddelse af al Magt og Landets Rigdomme, ved enhver Borger, at hvad han yder til Staten, kommer ogsaa ham selv tilgode, og derved kommer Generalstaterne let i Besiddelse af alle fornødne Midler til en dygtig Flaades Udrustning og Forsyning

med alt nødvendigt, saa længe en Krig staar paa, medens det derimod falder Eders Majestæt vanskeligt et enkelt Krigsaar at holde en maadelig Flaade i Søen, og dog er dygtige Krigsskibe og en vel organiseret Sømandsklasse sikkert det bedste Værn for Danmark, der kun er en Søstat lige som Holland." „Det er bitre, men sande Ord," sagde Kongen efter nogle Minuters Eftertanke. „Men er vort Riges Søværn ikke i den Stand, som det burde være, da ligger Skylden, sandt for Gud, ikke hos os; thi vi besidder hverken den Myndighed, der tilkommer en Konge, eller finder en saadan Beredvillighed, som I der talte om, hos vore Vasaller, hvilke jo rigtig nok har mer af Landets Velstand i Hænde end ønskeligt for de ringere Klassers Skyld. Dog, overstaar vi lykkelig denne Storm, der trækker op — og for vor Person skal vi visselig ikke undlade at gøre vor Pligt — da vil vi være betænkt paa — naa, ja, den Tid, den Sorg," afbrød han sig selv og nippede atter til Glasset. „Det nærværende bør ligge os nærmest paa Hjerte, og at vi i Dag uden al Ceremoni besøger Eder i Jer egen Bolig, for at høre Eders Mening, maa overtyde Eder om, hvor ivrigt vi tænker paa vor Flaade og dens brave Besætning." — „Jeg ved at paaskønne Eders Majestæts Naade," forsikrede Juel med en ærbødig Bøjning, da Kongen standsede, som for at lade sin Admiral gøre en Bemærkning; „og ligesom jeg selv er rede til at ofre Liv og Blod for Fædrelandet og min Konge, tør jeg ogsaa svare for de danske Sømænd, af hvilke adskillige tilligemed mig har gjort Tjeneste i den sidste blodige Krig mellem England og Holland." „Vi tvivler ikke derom," nikkede Kongen med et naadigt Blik paa den unge Mand. „Vi har kendt Eder fra I ikke var større end som saa, og smigrer os med, at vor Omsorg for Eders Uddannelse og videre Befordring i alt ædelt og godt ikke har været uden Frugter. Skønt Eders Familie hører med til den Stand af overmodige Vasaller, der ved Haandfæstningens Affattelse kun har havt Rigets sande Gavn saare lidet for Øje, tror vi dog, at I og adskillige andre af Eders Familie er vor Person og kongelige Hus oprigtigt hengiven, samt at I i paakommende Tilfælde vil vise det i Gerningen." „Ganske vist, Eders Majestæt! i Gerningen," svarede Juel; „hvor tæt end Kuglerne maatte regne, og hvor barsk end Stormen

maatte ruske i Sejl og Master; men vi Sømænd forstaar os ikke paa at sige mange skønne Ord" — „Det er heller ikke nødvendigt," afbrød Kongen og rejste sig med Glasset i Haanden; „dertil har vi ikke Stunder, for ikke at overrumples af Karl Gustav, som begynder at gøre Erobringer i Stormskridt — sandt for Gud! Det havde vi ikke heller ventet af den holstenske Hertug, at han skulde have aabnet Rigets Dør for vor Fjende; men Enden er vel ikke endda. Vi vil tømme vort Glas paa et godt Udfald af Kampen, og I skal drikke med Eders Konge. Skænk kun i, Niels Juel! Som vi allerede har forsikret Eder, vi er overtydet om Eders og Eders Families oprigtige Sindelag mod vort kongelige Hus," tilføjede han nølende; „men det har dog undret os, lige som det ogsaa har undret vor høje Gemalinde, at I synes at have nærmere Omgang med nogle af den Ulfeldske Slægt og særlig at udmærke den lille Frøken Margrethe, Knud Ulfelds Datter." „Tilgiv, Eders Majestæt, om jeg siger min Mening noget dristigt," bemærkede den unge Mand, og Blodet skød ham op i Kinderne. „At Rigets forrige Hofmester, Korfitz Ulfeld, har forbrudt sig mod sit Fædreland ved at gaa over til dets Fjender, er vist nok; men af den Aarsag at fordømme hans Slægtninge, vilde vel dog være for strengt, og hvad navnlig Frøken Margrethe angaar, da er hun en saa ung og uskyldig Skabning, at selv de bitreste Fjender af Korfitz vist ikke kunde finde noget at lægge hende til Last, med mindre det skulde være Navnet Ulfeld alene." „Vi er sandt for Gud ogsaa langt fra at ville gøre det, hvilket ydermere kan ses deraf, at vi har modtaget hende ved vort Hof, og at vi for vor Person ikke dømmer uhøjmodigt med Hensyn til den forræderske Rigshofmesters Slægtninge, har vi godtgjort ved den Velvilje, vi stedse viser hans Broder, Lars Ulfeld, som er en oplyst og brugbar Mand," sagde Kongen. „Og nu, Hr. Admiral, vil vi befale Eder Gud, med den sikre Fortrøstning, at I med al Nidkærhed vil staa vor Vice-Admiral bi under Kampen. Uden Omstændigheder, Niels Juel, vi er kommen hid uden al Ceremoni og vil fjerne os uden saadan." Med Ærbødighed, men dog med langt ringere Omstændighed end en Hofmand vilde have anvendt, overrakte Juel sin kongelige Gæst Hat og Stok og ledsagede ham gennem en Sidedør ned ad Bagtrappen. Da han

paa det nederste Trin endnu engang havde vist Kongen sin Ærbødighed, vendte han hurtigt tilbage, aabnede Hoveddøren ud til Forstuen og raabte: „Sej der, Peter!“

Døren reves helt op, og en Matrosdreng med et polisk Ansigt traadte ind, skrabende ud med begge Fødder. „Hvad vil Du? Hvor er min Kvartermester?“ spurgte Holmens Chef noget uvillig. „Jeg er Peter Behns Søn og hedder Johannes, Hr. Admiral!“ svarede Drengen, uden at lade sig forbløffe. „Jeg skulde melde, at min Fader er gaaet hjem at skaffe, da vor Mo'er altid har Maden paa Bordet Klokken fire, og min Fader har saadan Værk i sine Lemmer siden Bataljen ved Femern, hvor han fik en Skraakugle gennem sit Styrbors Ben; han taaler ikke godt at staa saa længe, naar han ikke har en Ende at hale i.“ „Det er godt; Du kan lette Dig igen.“ „Men min Fader mente, om ikke jeg kunde gaa Hr. Admiralen til Haande saa længe,“ vedblev Drengen og skrabede atter ud. „Han har sagt mig Besked om Tjenesten i denne Chefskahyt.“ „Ja saa; for den Sags Skyld kan vi jo prøve paa det,“ smilede Holmens Chef, da Drengens frejdige Væsen behagede ham. „Forstaar Du at omgaas Skydevaaben?“ „Som min Søster med sine Dukker,“ svarede Drengen og knejsede. „Jeg var forgangen Aar paa Togt med salig Hr. Admiral Lindenow som Kahytsdreng.“ „Saa har Du endnu ikke lugtet Krudt,“ bemærkede Niels Juel, idet han adspredt stirrede paa det store Søkort. „Kun løst Krudt,“ vedblev Drengen dristig; „men min Fader siger, at Hr. Admiralen nok vil lægge noget skarpt for; derfor gad jeg gerne paa dette Togt gaa Eder til Haande.“ Niels Juel kastede et opmærksomt Blik paa den lille Gut, idet han svarede: „Naa, vi faar se — lang de Pistoler ned fra Væggen og puds dem; men Du kan først rydde op her og gemme Vinen. Sæt Flaske og Glas ind i Skabet; rap Dig lidt.“ „Ja vel, det skal ske,“ nikkede Drengen fornøjet, og medens hans nye Chef traadte hen foran Søkortet, gav han sig hurtig i Færd med at udføre Ordren. At det ene Glas endnu var halv fyldt, syntes at sætte ham i en øjeblikkelig Forlegenhed. Da han havde skubbet Flasken og det ene Glas ind paa Plads, holdt han det andet i Vejret og betragtede tvivlraadig dets Indhold; men med en rask Beslutning, satte han det for Munden.

„Hvad gør Du der, Knægt!“ raabte Niels Juel og saa sig om. „Jeg beder om Forladelse, hvis det var galt,“ stammede Drengen med komisk Forskrækkelse; „men den Slat kunde blive doven, og Hr. Admiralen befalede mig at gemme al Vinen.“ „Lad gaa for denne Gang; men kommer Du saadan igen, faar Du en Ende at smage,“ sagde den unge Chef og vendte sig atter mod Væggen, for at skjule et Smil.

Flere Minuters Tavshed indtraadte. Niels Juel fordybede sig i alvorlig Betragtning af Søkortet; for at gøre sin Fejl god igen, tog den lille Gut ivrig fat paa at rense og pudse Pistolerne, hvorved han lagde en for sin Alder usædvanlig Kyndighed for Dagen.

„Sej der!“ tog Holmens Chef igen til Orde, idet han hastig tog sit Uhr op af Lommen.

„Har ingen været der ude og spurgt efter mig, siden din Fader gik til Skafning?“ — „Jovel; der staar to Mænd derude og har allerede gabet et helt Glas igennem op og ned ad Stolperne, og den ene ser ud til at være Officer.“

„For Pokker! hvorfor meldte Du det ikke?“ „Jeg skal sige Hr. Admiralen, min Fader har sagt mig, jeg skal ikke komme med Passiar, naar man ikke spørger mig.“ „Rap Dig, Johannes! Hæng kun Pistolerne op igen og bed de fremmede Mænd træde ind; Du kan vente i Forstuen, til de er gaaet.“ Ærgerlig over denne Afbrydelse i et Arbejde, der morede ham kostelig, adlød Drengen, og et Minut efter traadte den unge Officer ind, fulgt af den ældre Sømand, som blev staaende tæt ved Døren.

„Velkommen, Andreas Dreyer,“ sagde Holmens Chef med et velvilligt Udtryk i Stemmen. „Det glæder mig, at I er kommen tidsnok til København, for i Morgen at kunne gaa ombord med mig. Hans Majestæt har udnævnt Eder til Løjtnant, og da jeg før har set Eder gaa til Vejrs, naar hun krængede, tvivler jeg ikke om, I vil gøre min Anbefaling Ære.“ „Jeg takker Eder, Hr. Admiral, baade for Anbefalingen og den gode Mening,“ tog Ynglingen med blussende Kinder til Orde. „Men vil I tillade mig at forestille Eder en Mand, hvem I før har set ride paa et hollandsk Bovspryd, for at nappe Fjendens Flag og fange Engelskmandens Kugler op med Hatten,“ til-

føjede han og pegede paa sin Ledsager. „Vi plejer siden den Affære at holde os i hinandens Kølvand og er vendt tilbage fra Holland i en og samme Hensigt, for at slaas under det gamle Dannebrog, som han haardnakket paastaar er faldet ned i Søen til os.“ „Ja vist kender jeg ham — Bagge Knudsen,“ udbrød Niels Juel, efter at have betragtet Sømanden. „Du er mig ogsaa velkommen; her er nok at tage Haand i for en erfaren Styrmand, som tillige saa godt som Du forstaar at rette en Kanon og gaa forrest til Entring. I Kongens Navn lover jeg Dig Ansættelse, foreløbig som Konstabel paa mit Flagskib, da Du vel helst vil forblive i Løjtnant Dreyers Kølvand.“ „Det kan jeg ikke fragaa, det saa jeg helst,“ brummede Bagge Knudsen og skrabede ud. „Hr. Admiralen skal have saa mange Tak og, tænker jeg, ikke Skam af mig, skønt den storsnudede Hollænder, Kaptain Tromp, hvis Fader dog var en 'sjælden Søhelt, vilde have mig til at gaa under Kølen for den Lap af et engelsk Flag. Men saa meget kan Hr. Admiralen være vis paa — og det kan Løjtnanten bevidne — at Bagge Knudsen ikke plejer at gøre falske Signaler; skulde jeg under Eders Kommando faa Fingre i et fjendtligt Flag, om det nu var et svensk eller et hollandsk, især denne Tromps — man kunde aldrig vide — skal jeg ærlig bringe det til min Chef.“ „Det tror jeg nok om Dig, og det bliver i saa Fald ikke til din Skade,“ nikkede Holmens Chef. „Iøvrigt maa vi berede os til en saare alvorsfuld Dyst,“ tilføjede han, henvendt til Ynglingen. „Svensken er ikke at spøge med, hverken til Lands eller Vands, og da han desuden er os langt overlegen i Skibenes Antal, har vi kun at stole paa vort Mod, vor gode Lykke og paa vor fælles Chef, Vice-Rigsadmiralens prøvede Dygtighed.“ „Med Hr. Admiralens Tilladelse, det synes mig endda ikke saa ringe Ting at stole paa,“ bemærkede Andreas Dreyer; „og Æren bliver saa meget større, naar vi ikke desto mindre sætter Fjenden Stolen for Døren efter en lystig Svingom og komplimenterer hans forskudte Skibe hjemad.“ „For Pokker! I taler som en ung Pralhals,“ smilede Juel og saa atter paa sit Uhr; „men det skader intet, især naar Bataljen begynder, da saadanne Ord af en ung Officer gør godt Indtryk paa Mandskabet. Nu maa

jeg paa Holmen — altsaa ses vi i Morgen betids ombord paa Flagskibet. Farvel, Løjtnant Dreyer!“

Med en ærbødig Hilsen forlod Ynglingen Værelset. Bagge Knudsen fulgte ham, men gik baglænds ud af Døren, idet han gjorde et temmelig uheldigt Forsøg paa at efterligne sin Løjtnants nette Hilsen.

FJERDE KAPITEL.

Ildrød synker Solen ned bag den vestlige Horisont, som om den varslede Storm; dens sidste Straaler forgylder et Øjeblik Mastetoppene af en Flok mægtige Svaner, der styrer over Køgebugt i sydlig Retning. De sidste Straaler svinder, og den tavse Nat drager frem over Land og Hav. Men Natten er lys og smuk; Stjernerne tindrer klart paa den skyfri Himmel og Fuldmaanen stiger op over de fjerne Kyster. Skønt det kun er en jævn Bramsejls Kuling af Nordvest, gaar Søen dog temmelig højt, og Skibene nejer i de brede, brusende Bølger. Forrest i Flokken af disse Sejlere — hvis Kamplanterner kaster et svagt, rødligt Skær over det skummende Kølvand, hvis høje Master kaster Skygger paa Søen, medens Dannebrog vajer ind over Hakkebrædtet, og de fyldte Undersejl synes at ville blæse bort over Vandet — pløjer et stort Skib fremad og slæber nogle Smaafartøjer med sig. Det er Orlogsskibet „Enigheden“ paa 62 Kanoner, paa hvilket Niels Juel har hejst sit Flag. Oppe paa Hytten i det klare Maaneskin staar en høj robust Sømand, beskæftiget med at ordne en Mængde Signalflag. Han retter af og til et Par højrøstede Ord til Udkigsmanden i Merset, men synes samtidig at have et Øre tilovers for den Samtale, som føres dernede agter om Storemast. Her er en Del Officerer af forskellige Grader og Aldere forsamlet; de lytter af og til med udelt Opmærksomhed efter den fjerne Kanontorden, der snart svagere, snart stærkere høres fra Sydøst gennem Nattens Stilhed.

„Hvordan Udfaldet end bliver, hører vi dog, at Vice-Rigsadmiralen ikke bliver Svensken Svar skyldig, og han vil sikkert holde Flaget oppe, saa længe han har et Rundholdt tilbage og en Kardus at putte i Munden," sagde en midaldrende Søofficer, som med korslagte Arme og alvorlige Miner saa ud over Galeriet. „Javist, Peter Bredahl!" brummede hans Sidemand, en ældre Skibsfører, men af ringere Rang. „Han er en stor Fisk; i det mindste er der langt fra Hovedet til Halen — vi har da ogsaa før brast op for et svensk Kanonskib, skønt ingen af os har bragt det til Ekscellence; men det kan enhvert Svabergast indse, at nitten Sejlere maa skydes i Sænk af tredsindstyve Ligemænd." „Med Forlov, Hr. Kaptajn, jeg er ogsaa en Svabergast, men kan ikke indse Rigtigheden af hvad I siger," lo Andreas Dreyer, hvis ungdommelige Ansigt udtrykte pinlig Utaalmodighed. „I har vel nylig forladt Spanskrøret til at have Erfaring i de Dele," bed den gnavne Skibschef ad ham. „Jert Skrog har aldrig smagt Grundskud, og Jeres nye Sejl er aldrig blevet flænget af Storm eller Skraasække." „Rigtig nok er jeg nylig bleven taklet," vedblev Ynglingen; „men længes kanske mere efter at vove min nye Pynt end I Eders gamle, og om mit Skrog end prunker med sin første Maling, har jeg dog været med i Bataljer, hvor det støvede som i en Kællingedans." „Henrik Bjelke er en erfaren Chef," tog Peter Bredahl hurtig Ordet, for at standse Trætten. „I Kampen, der ude, har han sikkert anvendt al den Forsigtighed, der kunde forenes med Flagets Ære, og er han en stor Fisk, som I siger," tilføjede han med et alvorligt Blik paa sin Sidemand, „saa tilkendegiver disse Drøn, at Uhyret endnu pisker Bølgerne med sin Hale, for at holde Fjenderne fra Livet." „Kan nok være," brummede den anden; „men det kunde ogsaa hænde sig, at disse Skud er Bjelkenstjernes Signaler til at standse med Jagten og tage Priserne paa Slæbetov." „Det mener jeg ogsaa," bemærkede en ung Officer, hvis fornemme Holdning forraadte Adelsmanden; det var Kaptajn Lindenov, og hans Stemme havde Vægt, da hans Fader var Medlem af Rigsraadet. „I saa Fald kan vi snart vente Hans svenske Majestæt paa Sjælland, og jeg tvivler om, at Rigsraadet vil billige Monsieur Juels Adfærd, hvis han nu, da vi dog kommer for

sent, er letsindig nok til at udsætte denne Eskadre for ligeledes at tilintetgøres. Men formodentlig er det for at raadslaa derom, at vi alle er bedt her ombord.“ Denne i en saa sikker og overmodig Tone udtalte Bemærkning fremkaldte almindelig Samtale, under hvilken de fleste Stemmer hævede sig mod den Øverstkommanderende.

Uvillig fjernede Andreas Dreyer sig fra Gruppen og steg op ad Trappen til den firskaarne Sømand paa Hytten.

„Lad din Visdom høre, Bagge Knudsen!“ sagde han til denne. „Hvad mener Du derom? Du har sagtens hørt Passiaren, uden derfor at have beluret dine Officerer.“ Den alvorlige Sømand lettede paa sin bredskyggede Hat, idet han svarede: „Hvis jeg, som I, bar en flad, galonneret Hat langskibs paa Skallen og turde give en blank Skilling med i Laget, vilde jeg sige, at enhver Ærtekælling skulde holde sig hjemme. Men som Kvartermester ombord paa denne Orlogsmand er det min Pligt at holde min Mund agter om Stormast, hviiket kanske er nok saa godt som at sige en fornem Dumhed.“ „Ho, ho, Du er i dit vittige Lune — naa, sig kun din Mening om den aftagende Kanonade.“ „Jeg mener — og skønt ingen af mine Forfædre sad i Rigsraadet med en Tandstikker i Haanden, kan I stole paa mine Ord — at hvis Vinden, der allerede er sprunget et Par Streger til Nord, ikke gaar rundt med Solen, kan vi i de første Glas af Dagvagten lægge Falsterbo forover og begynde Dansen forfra, om Svensken ellers har Lyst at spille op igen og Hans Ekscellence ikke staar for langt Sydvest over, at vi til rette Tid kan forene os med ham.“ „Det var fornuftig talt og jeg gad vide, om ikke vor Chef er af samme Mening,“ nikkede Ynglingen og gik atter ned ad Trappen.

Officerernes højrøstede Samtale ophørte, da Niels Juel nu viste sig paa Skansen og med værdig Holdning traadte ind i Kredsen. „I er velkommen, mine Herrer Officerer!“ tog han Ordet, efter høflig at have besvaret Forsamlingens Hilsen. „Da vi snart kan haabe at tage Del i den hæderlige Kamp, som Vice-Rigsadmiralen sandsynligvis er bleven nødt til at begynde med den overlegne Fjende, har jeg ønsket at se de mig undergivne Chefer saa betids forsamlede ved Flaget, at de nødvendige Ordrer uden Forhaling kan

meddeles, saa snart vi kommer i Sigte, enten af Fjenden eller vore egne Skibe. Har nogen af Eder ellers noget særligt at melde?“ tilføjede han, da en utydelig Murren lod sig høre blandt Officererne, af hvilke nogle endog trak sig tilbage.

„De ældste og mest erfarne Skibsførere er netop blevet enige om, at den i Dag stedfundne Kamp maa have haft vor Flaades Ødelæggelse til Følge,“ sagde Kaptajn Lindenov med en Mine og Stemme, som en Søofficer sjelden plejer at anvende over for sin Chef. „De fleste af os holder derfor paa, at det maatte være raadeligst at vende tilbage til København, eftersom Byen vilde være blottet for alt Forsvar, om vi af utidigt Mod ogsaa gav disse Skibe til Pris for Fjendens Overmagt, hvilket vist heller ikke vilde vinde Rigsraadets eller Kongens Bifald.“ „Hr. Kaptajnens Nidkærhed for Fædrelandets Vel er vist nok saare prisværdig,“ svarede Niels Juel og maalte den unge Adelsmand med et Smil; „og uagtet jeg endnu ikke har beordret noget Krigsraad, er jeg dog villig til at høre enhver erfaren Officers Mening. Men hvorfor har min Ordonnansofficer ikke øjeblikkelig underrettet mig om, at en Efterretning, der lader befrygte en saa ulykkelig Begivenhed, er indløbet?“ „Med Undtagelse af de Herrer Skibschefers Fartøjer og nogle Sælhundesnuder, der ved Solens Nedgang snøftede over Bølgerne, har ingen Moderssjæl prajet os, saa længe jeg har haft Vagt paa Skansen,“ bemærkede Andreas Dreyer og tvang sit Ansigt i alvorlige Folder. En sagte Murren lod sig atter høre blandt Officererne, og den unge Eskadrechef saa sig forundret omkring.

„Jeg ved rigtig nok ikke, at nogen saadan direkte Efterretning er indløben,“ sagde Kaptajn Lindenov og bed sig i Læberne; „men Sømænd, der før har været Øje- og Ørevidner til en levende Batalje, er, som sagt, af den Mening, at Retningen af Kanonaden, der endnu af og til kan høres fra Falsterbo, desto værre taler for Fjendens Sejr.“ Uden at svare nærmede Niels Juel sig Galleriet og bøjede sig ud over det. I nogle Minutter indtraadte en saa dyb Tavshed, at man hørte Roret knage og Vimplerne smælde. Enkelte Drøn lød endnu ovre fra Kamppladsen; som et bortdragende Uvejrs sidste Tordenskrald rullede det hen over Havet, men med længere Mellemrum og

fra forskellige Punkter. I stor Spænding lyttede alle efter Ekkoet, og med nysgerrigt Blik betragtede de fleste enhver Bevægelse af Chefen. Et tillidsfuldt Smil spillede i hans kække Øjne; Iagttagelsen bibragte ham samme Overbevisning som den, Bagge Knudsen havde meddelt sin unge Løjtnant. „I kan berolige Eder, mine Herrer!“ sagde han. „Jeg haaber, vi kommer til Kirken, før Salmen er sungen til Ende. Skydningen, der fjerner sig i Sydost og Sydvest, kan ikke bedrage et erfarent Sømandsøre. Rimeligvis har Flaaderne efter en uafgjort Kamp lagt fra hinanden, og Slagets endelige Udfald vil være afhængigt af den Raskhed og det Mod, hvormed vi fører vore Skibe i Ilden. Under alle Omstændigheder vil vi holde vort Flag i Ære og ikke skaane os selv, om Fædrelandets Vel skulde kræve vort Blod. Indtil vi kan indhente Vice-Rigsadmiralens Befalinger, er det iøvrigt mig, som kommanderer denne Eskadre. Altsaa, mine Herrer! I vil have ufortøvet at vende tilbage til Eders Skibe. Alt skal gøres klart til Kamp, og det var ikke af Vejen, om hver især henvendte nogle opmuntrende Ord til sit Mandskab. Endelig vil I alle gøre vel i, nøje at iagttage og adlyde mine Signaler i hvert givet Tilfælde, og jeg tvivler ikke om, at saavel I, Kaptajn Lindenov, som samtlige Herrer Skibschefer vil med uskrømtet Nidkærhed opfylde Eders Pligter, hvorved alene Flagets Hæder vil kunne opretholdes i den Storm, der nu truer Fædrelandet.“ Han traadte et Par Skridt tilbage og hilste Officererne, der alle blottede deres Hoveder og tavse forlod Skansen. Der var noget i Chefens Adfærd og Ord, der indgød dem Agtelse og paabød det stolteste Sind Tavshed.

„Sej der, Baadsmandsmat! Pib til Faldereb!“ raabte Andreas Dreyer ned i Kulen. Pibens Triller hvislede gennem Natten; en Del Matroser ilede frem fra Røster og Luger, og forvirrede Raab lod sig høre fra Chefsfartøjerne, hvis Besætninger nu halede løs paa Jollerne, for at naa op paa Siden. Efter at have vist de fraborde-gaaende Skibschefer den pligtskyldige Opmærksomhed, skyndte den vagthavende Løjtnant sig tilbage til Skansen, hvor Holmens unge Admiral endnu stod lænet op til Galleriet og stirrede tankefuld til Vejrs.

„Det begynder ret nu at friske bedre deroppe — se efter om

Sejlene staar godt kant," sagde Niels Juel, og da Løjtnanten gjorde Mine til at udføre Ordren, vedblev han: „Stop lidt, Andreas Dreyer; uagtet jeg helst satte alle Sejl til og uden videre løb ind paa Fjenden, bliver Forsigtighed dog nødvendig, for at ikke et eller andet Uheld skal gøre de Halunker, der findes paa Eskadren, opsætsige, hvilket kunde have daarlig Virkning paa hele Mandskabets Stemning. I kan derfor tage min egen Chalup, der er en skarp Sejler, og stryge over Revet ned omkring Falsterbo, for om muligt at udspejde Sagernes omtrentlige Stilling og den fjendtlige Flaades Kurs; i Dagbrækningen kan I sagtens naa tilbage til Flaget, som I da vil træffe under Smaaøerne. God Lykke, Hr. Løjtnant! Jeg stoler paa Eders Snille og Raskhed." „Jeg takker for Hr. Admiralens Tillid," svarede Dreyer med glædestraalende Øjne; „men var det ikke bedst, om jeg tog lidt skarpt med, for i Nødsfald at kunne slaa mig igennem?" „For Pokker, I vil dog vel ikke paa egen Haand aabne Bataljen med Bjelkenstjerne?" smilede Chefen. „For Resten staar det Eder frit for, og I kan ligeledes vælge nogle af de flinkeste Gutter til at ledsage Eder." Med et venligt Nik forlod han Skansen.

„Sej, Hr. Løjtnant! — om Forladelse, at jeg taler saa frit," raabte Bagge Knudsen ned fra Hytten med en Stemme, der skulde være hviskende, skønt den klang som en opjaget Bjørns Brummen. „I kunde paa Turen kanske faa Brug for et Par kraftige Næver og en skarp Økse; vil I ikke tage mig med?" „Flinke Gutter vil jeg rigtig nok have med; men der er da flere saadanne ombord end du," svarede Løjtnanten nølende. „Jeg vil ikke rose mig selv," vedblev Bagge som før; „dog kan I tro, det er godt at have flere Ankere at stole paa, som min Skolemester sagde, skønt han nok havde en anden Sort Ankere i Kikkerten; heller ikke maa I glemme vor Aftale."

„Lad gaa; vi kommer vel tilbage, før din Tjeneste gøres fornøden her ombord," afbrød Dreyer ham. „Men saa rap Dig og skaf Fartøjet flot."

Medens Løjtnanten ilede ned i sin Kahyt for at væbne sig, stak Knudsen sin velslebne Økse i det brede Læderbelte, han bar under Vamsen, og begav sig hurtig, skønt uden synligt Hastværk ned paa Dækket, hvor han i faa Ord meddelte den vagthavende Baadsmand

Ordren. Piben kaldte atter en Del af Mandskabet op af Køjerne. Med den paa et Orlogsskib sædvanlige Hurtighed, der for den uindviede synes Trolderi, gjordes Chefschaluppen løs fra Baadskrabberne, heves ud i Søen og var i en Haandevending forsynet med Mast, Sejl og alle øvrige Fornødenheder. Paa Tofterne sad fire Matroser med Aarerne i Vejret, medens Bagge Knudsen, der som en anden Mast stod oprejst i Forenden, gjorde et Tag i Rebstigen, for at holde det stærkt slingrende Fartøj i Ligevægt. Ti Minutter efter steg Andreas Dreyer ned; men idet han satte Foden paa Chaluppens Rand, udbrød han: „For Satan! jeg har glemt Krudtposen og Kugleæsken." „Her bringer jeg begge Dele," raabte en Matrosdreng, der behændig som et Egern kravlede ned ad Rebstigen ved Hjælp af den ene Haand, da han i den anden holdt Posen og klemte Æsken under Armen. „Jeg saa, at Hr. Løjtnanten havde ladet dem ligge i Kahytten." — „Det var flinkt af Dig, Johannes Behn! Hiv kun Munitionen herover." „Javel, det skal ske," svarede Drengen, som forrettede Hofmesters Mats Tjeneste, og kastede sig med et dristigt Spring over i Chaluppen. „Da Hr. Løjtnanten dog vil have flinke Gutter med, maa jeg kanske blive her; jeg kan jo lade Pistolerne." „Saa skrup Dig hen i Forenden og tag Pistolerne med," smilede Løjtnanten. — „Sæt af!" tilføjede han, idet han tog Plads paa Agtersædet og lagde Haanden paa Rorpinden. Bagge Knudsen slap Rebstigen; Baadsmanden deroppe kastede Fangelinen ned, og det lille Fartøj for lynsnart tilbage langs Skibets Laaring og syntes at maatte rives med i Kølvandet; men et Par Aaretag af de fire Matroser bragte det snart en halv Kabellængde bort fra Skroget, skønt noget agter ud. Paa Dreyers Vink satte Bagge Sejlet til, Løjtnanten lagde Roret haardt Styrbord, og medens den friske Vind fyldte Sejldugen, drejede det udmærkede Fartøj Stævnen nærmere mod de Nord fra kommende Bølger. Inden et Kvarters Forløb havde det sejlet de tunge og svært arbejdende Orlogsskibe en halv Mil agter ud. Matroserne, der havde lagt Aarerne ind, krummede sig tavse sammen paa Tofterne, og roligt betragtede Kvartermesteren snart Chaluppens lille Sejl, snart Orlogsskibenes mægtige Rejsninger, der skinnede som Kridtbjerge i det klare Maanelys. Den ellers saa lattermilde,

unge Løjtnant saa alvorlig ud, som han sad og stirrede hen over Vandet, der hævede og sænkede sig i de stille, glittrende Straaler. Alt som Eskadren tabte sig i det fjerne, syntes Natten først rigtig at stige frem i al sin majestætiske Ro og Stilhed, der følte endnu mere gribende ved Bølgernes sagte Brusen, og Masts og Rors Knagen.

„Naa, Bagge! hvad grunder Du paa?“ brød Dreyer omsider Tavsheden og hævede Hovedet. „Du ser jo saa dybsindig ud som en Fløjteskipper, der har ladet sig sejle agter ud af Konvøjen.“ „Det er et hurtigt sejlende Fartøj dette her,“ svarede Bagge Knudsen, „men med den Kurs, vi styrer, maa vi alligevel gøre adskillige Slag, før vi kan lægge Falsterbo forover, maaske gaar der endda flere Glas paa Dagvagten før vi spørger til Fjenden, og naar skal vi saa bringe Rapport til Flaget — sej! hvad gaar der af den stumpede Rad!“ Denne sidste Bemærkning gjaldt Johannes Behn, som i dette Øjeblik med forunderlig Smidighed løb hen ad Chaluppens Rand og med et let Spring stod i Rummet foran Agtersædet. „Nu er Hr. Løjtnantens Pistoler parat,“ sagde den lille Matros og lettede høfligt paa Hatten. „Du kan passe paa dem indtil videre,“ sagde Dreyer. „Vi vil ikke spilde Tiden med at gøre unødvendige Slag — Du gamle Ulk, kan Du ikke begribe, at vi paa Lykke og Fromme maa passere Revet; med et Fartøj, der ikke stikker dybere end dette, gaar det nok, uagtet jeg aldrig selv har sat Sejl til ad denne Kant, men kun ladet mig fortælle, at der er adskillige Løb, hvor selv dybtgaaende Fartøjer kan komme igennem uden at kysse Bunden.“ „Ja, hvad der kan forliges med Kongens Tjeneste, maa I bedre vide end en simpel Gast som jeg,“ brummede Bagge noget stødt. „Var det i Kanalen eller Nordsøen, skulde jeg neppe tage Fejl af Kursen, om Natten saa var sortere end en Skibspræsts Kjole; men disse Farvande kender jeg ikke synderlig til, og er derfor ogsaa villig til at følge Eder gennem den værste Brænding.“ „Ho, ho! Bagge Knudsen! Godt Ord igen,“ smilede Løjtnanten; „vi forstaar jo nok hinanden. Sandt at sige, vilde jeg ellers ønske, at baade Du og jeg og maaske vor Chef med vidste lige saa god Besked i vore egne Farvande som i Englændernes og Hollændernes. Men det kommer vel med Tiden, og da det ikke kan nytte at klynke over, hvad

der ikke kan være anderledes, vil vi kun se at finde det rette Løb." „Hr. Løjtnanten mener kanske Løbet mellem Bredgrund og Lillegrund?" spurgte Johannes Behn, som var krøben sammen ved den agterste Tofte og strakte Hovedet ud over Styrbords Rand. „Det kan nok være; kender Du ellers noget til det?" vendte Dreyer sig forundret til Knøsen. „Jeg har adskillige Gange gjort Turen med min Fader, naar han lodsede fremmede Orlogsmænd ad denne Kant, og saa strøg vi gerne tilbage over Revet," svarede Johannes, uden at vende Ansigtet mod sin Officer. „Naar vi kun drejer Stævnen en Streg sydligere, stikker vi med denne Kuling inden et kvart Glas lige ind i Løbet — Hr. Løjtnanten kan ellers følge den lille Sejler der forude; den gaar samme Vej — se, nu vender hun Sejlet, nu kan man rigtig se hende." Løjtnanten, Kvartermesteren og de fire Matroser fulgte med nysgerrige Blikke den Retning, hvori Johannes pegede. Forude i en Mils Afstand, blinkede virkelig et hvidt Punkt i Maanens Straaler; men saa snart Blinket var forbi, hørte der et ualmindelig skarpt Øje til at skelne den ubetydelige Prik fra den skinnende Havflade. „Du har Ret, Johannes — For Satan! Javist, det er en Chalup som vor," udbrød Dreyer, som havde sat Natkikkerten for Øjet — „Kanske er det en Svensker. Hal Sejlet klods! Vi kan i saa Fald bringe en Prise med til Flaget og maaske nogle Fanger, der kan give Underretning om Sagernes Stilling."

„Hvis det ikke er den flyvende Hollænder, kan vi sagtens i et Glas eller halvandet komme ham paa Prajehold og se af hvad Kaliber han er," vedblev Kvartermesteren og strøg uvilkaarlig med Tommelfingeren over sin Økses Æg. „Vi har da før været med, hvor vi var en mod to." „Saa var det dog godt, at vi tog noget skarpt med," tilføjede Dreyer. „Hold Jeres Økser og Huggerter i Beredskab, Manne! Om det saa skulde være en mod tre, maa vi ikke gøre noget Væsen deraf; vi skal jo dog i Batalje, hvor vi ikke faar Tid at tælle Fjenden." „Det havde da ellers intet at betyde, skønt min Skolemester plejede at sige: en mod en og to mod Fanden," brummede Kvartermesteren med dæmpet Stemme, for at Matroserne ikke skulde høre ham; „hvis kun enhver Skibschef i Flaaden vilde gøre sin Pligt, saaledes som I og jeg og Holmens Chef vistnok" —

„Ho, ho! Spæg din Tunge, naar Du taler om dine Officerer," faldt Løjtnanten ham i Ordet. „Du har jo selv i Sinde at klatre op ad Agtertrappen, hvis det kan lykkes." „Det har jeg," vedblev Bagge; „men hvad det andet ellers angaar, da kan jeg sige Eder, Hr. Andreas Dreyer, at naar jeg har Tjeneste paa et Kanonskib, om det er paa Skansen eller Bakken, paa Bovsprydet eller Stortoppen, og min egen Chef befaler mig noget, siger jeg aldrig andet end Ja, om jeg saa fik Ordre til at putte mig i en Kanon, naar det skortede paa Munition; men paa en Ekstratur som denne, med en Skude, der ikke rummer mere end ti Mand, tror jeg ikke, at jeg behøver at spæge min Tunge i en fortrolig Passiar med Eder, hvem jeg har lært at skelne en Krudttønde fra en Pomadeæske." Dreyer rettede Kikkerten mod Sejleren forude, som man syntes at vinde ind paa og sagde: „Sig Du kun din vise Mening om Officererne; kanske Du ved samme Lejlighed har en Gardinpræken tilovers for mig." „Det har jeg ikke, hvilket med Hr. Løjtnantens Tilladelse kanske kommer af, at man gerne lukker det ene Klyds til for et kært Barns Unoder," forsikrede Kvartermesteren og lettede paa Huen, som for at undskylde sin dristige Lignelse, medens han smilte lunt. „Men disse Halunker, som jeg ret godt hørte Holmens Chef tale om, da vi gik fra Borde, kan jeg ikke nægte at jeg i Admiralens Sted vist nok havde laant en ordentlig Vinge. „Saadan en højbaaren Rad af en Skibschef, der har lært Sømandsskab i Ammestuen og aldrig set andet end Sukkerkugler danse; som lige fra Svøbet er sprunget op paa Skansen og, skønt selv en Vindmager, er saa bange for Blæst, som om han frygtede, den skulde blæse Solskinnet væk, og som i sin Angst over en natlig Bataljes Buldren tror, at Kuglerne har skudt Maanen ned fra Himlen, naar han et Øjeblik ikke kan se den for Krudtrøg, han vil uadspurgt sige sin Mening om Bataljer og Sejlads og raade sin Chef at vende Agterspejlet til, endog før Fjenden er i Sigte. Nej, da maa jeg sige, at Hollænderen, skønt jeg ellers ikke gør stort af ham, ved langt bedre, hvad Subordination har at betyde om Bord paa en Orlogsmand, og skærer i Storm og Batalje den højbaarne Junker og den ringeste Kulegast over én Kam." „Der kan Du nok have Ret, skønt Du maaske snakkede

anderledes, hvis Du selv havde en halv Snes Aner og et adeligt Skjold at male din Økse i," svarede Dreyer med et Anstrøg af bitter Ironi. „Du maa huske paa, at vi ikke længer er i det republikanske Holland, men i Danmark, hvor Adelen og Rigsraadet bestaar af lutter Smaakonger, mod hvilke en Baadsmand og enhver anden borgerlig eller ufri Person er at betragte som Maddiker." „Det duer ikke," fortsatte Kvartermesteren, „skønt de politiske Sager er mig lige saa ubegribelig som Proviantskriverens Regnskaber, mener jeg dog, at det vilde gavne Tjenesten og Flaget, om der kun var én Øverstkommanderende, for hvem vi alle var lige. Det er allenfals klart, at naar baade Peer og Povl kan give sit Besyv med, maa det hele blive Lapperi, for ikke at tale om, at en og anden højadelig Person fristes til at handle som en Slyngel mod Flaget, naar ikke alt gaar efter hans Bestik, som vi nu har set med disse Ulfelder og deres Slæng, skønt Opmanden Korfitz jo rigtig nok skal være en dygtig Karl med et forslagent Hoved." „Naa, naa, Bagge! Du skal da heller ikke gøre dem alle til Halunker," sagde Dreyer, medens han med tilsyneladende Ligegyldighed pudsede Glasset i sin Kikkert. „Den forhenværende Rigshovmester har rigtig nok baaret sig ad som en Forræder; men der er dog andre af hans Familie, der er agtværdige Folk." Kvartermesteren betragtede sin unge foresatte med et forundret Blik, der dog efterhaanden antog et fiffigt Udtryk, og efter et Minuts Ophold vedblev han: „Kan gerne være Hr. Andreas Dreyer; skønt I er den første, jeg har hørt tale denne Families Sag, siden jeg kom hjem. Men jeg kan tænke, I sigter til denne Lars Ulfeld med den purrede Hanekam, som vi paa Turen hid fra Helsingør traf paa Vejen, og som I kom i Passiar med, eller ja det er nok Sagen, I mener det lille Pigebarn, han havde med sig, og skønt hun jo rigtig nok skal høre med til den Halunkfamilie, skal jeg ikke nægte, at det var et Fruentimmer med en nydelig Rejsning og en pæn Gallionsfigur, og Signalerne, hun gav med Øjnene, syntes ærlig ment." „Nu er det ikke Tid til at skæmte," afbrød Dreyer i en noget ærgerlig Tone og vendte Ansigtet til Luvart, som for at observere Vejret, „og i alt Fald er den unge adelige Dame ingen passende Genstand for Skæmt." „Jeg beder om Forladelse,

Hr. Løjtnant," svarede Bagge i en ærbødig Tone. „Jeg vidste ikke, at I tog Sagen alvorligt. Det kan jeg ellers sige Eder, at skønt jeg er en beget Ulk, kan jeg godt skelne et smukt og ærligt Pigebarn fra et stygt, og hvad Frøken Ulfeld angaar, da skal jeg vist ikke fordriste mig til nogen Skæmt over hende — mindst da man fortæller, at vor brave Chef, Hr. Niels Juel, skal have besluttet at tage hende paa Slæbetov," tilføjede han med en skarp Betoning. Den unge Løjtnant vendte pludselig Ansigtet mod ham og gjorde en Bevægelse, som om han vilde komme med et ivrigt Spørgsmaal; men Ordene døde paa hans Læber, og han vendte atter Ansigtet bort. Der indtraadte dyb Tavshed, det fremmede Fartøj kunde man skimte i en halv Mils Afstand. Revet var passeret, og Chaluppen begyndte at løftes af de svære Dønninger, der rullede ind fra det aabne Hav.

„Skulde tage meget fejl, om vi ikke har Bjelkenstjernes tredsindetyve Kanonskibe ret forud i Sydost," bemærkede Bagge Knudsen og udstrakte sin Kæmpearm. „Hun staar herover med Styrbordshalse til." „Jeg har ham allerede i Glasset," sagde Løjtnanten, som drejede Kikkerten for Øjet. Han standsede, og de fire Matroser for op af deres Døs, da Stilheden rundt om pludselig afbrødes af et mægtigt Drøn og endnu et, der rullede hen over Havet. „Hører Du, Bagge!" vedblev Dreyer. „Det var Signal for Flaaden til at vende. — Javist, nu gaar de allerede over Stag — Ha! Hører Du dernede!" Alle strakte Hovederne over Styrbords Rand for at lytte efter de fjernere dumpe Brag, der ligesom Ekko af de to Kanonskud lød herover fra Sydvest; men det kunde ikke være disses Ekko; thi der fulgte tre Skud paa hverandre. „Vor Chef gættede rigtig, lige som Du. Det var det danske Løsen; Vice-Rigsadmiralen signaliserede Flaaden — de gaar med smaa Slag frem og tilbage, for ved Daggry at forny Kampen; endnu er altsaa intet tabt." „Ret nu gaar Maanen ned, og inden et halvt Glas er Svenskerne og vi skjult af Taagen," tog Kvartermesteren til Orde. „Hvis Hr. Løjtnanten synes, kan vi jo stryge ind i Flaaden og prøve Lykken." „Bjelkenstjerne staar over to Mil til Søs herfra," svarede han. „Vi vilde kun spilde den kostbare Tid, maaske uden at udrette noget." „Har Hr. Løjtnanten set det Skib, der rider der henne?" spurgte

Johannes Behn. Hurtigt vendte alle sig til Bagbord, og gennem den endnu lette Taage saa man tydelig de høje Master og den sorte Rand af et stort Skib, der, efter Rejsningens Bevægelser og de rebede Sejl at dømme, red for sine Ankere, i en halv Mils Afstand under den svenske Kyst. Det hemmelighedsfulde Fartøj, som man næsten havde glemt, forandrede imidlertid Kurs og styrede hen i samme Retning, hvor Skibet laa.

„Fir paa Skødet der!“ raabte Dreyer, som nu syntes at fatte en rask Beslutning. „Vi maa tage det Fartøj, for dog at bringe noget tilbage til Flaget. Herud med Aarerne! Hal væk, Manne!“ Medens Bagge og de fire Matroser adlød Ordren, lagde Dreyer Roret om, da han haabede saa betids at tage Luven fra det fremmede Fartøj, at han endnu i Kanonskuds Afstand fra Skibet kunde afskære det. Krængende stærkt over til Styrbord stævnede Chaluppen mod den høje Bølgegang og strøg snart med en saadan Fart gennem Vandet, at Afstanden mellem den og den jagede atter aftog med hvert Minut. „Hun kuler godt; nu har vi vundet Luven,“ sagde Løjtnanten og lagde Roret et Par Streger tilbage til Bagbord; „gør kun et Tag i Skødet, Bagge! Frisk, Manne! endnu en Snes Aaretag, og vi løber ind paa hende.“

Mandskabet i Fartøjet foran havde ligeledes lagt Aarer ud og syntes at bestræbe sig for at undgaa Forfølgeren. Taagen var bleven tættere, og kun svagt skimtede man endnu Omridsene af det store Skib, der i en kvart Mils Afstand duvede i Bølgerne.

„Vi overhaler hende nok, det har ingen Nød,“ hviskede Kvartermesteren. „Hvis vi kun ikke kommer under Kanonerne af hendes svære Makker derhenne.“ „Snak om en Ting,“ henkastede Dreyer, idet han greb Rorpinden med den venstre Haand og med den højre drog sin Huggert. „De snorker i deres Køjer og har endnu ikke set os.“ „Hun ser endnu ganske fredelig og søvnig ud, den Kat,“ gentog Bagge og lagde Haanden paa Økseskaftet, medens han anstrængte sine Øjne, for at se gennem Taagen; „men pas kun paa, hun viser nok Kløerne.“ „Skod, Manne! tag Stødet og hold hende fast,“ kommanderede Dreyer, da Chalupen løb med Stævnen ind paa Siden af det fremmede Fartøj, som man nu saa havde

syv Mands Besætning. — „Sej der! Hvad for Fartøj?“ — „Chalup fra Hans svenske Majestæts Fregat „Rosen“,“ svarede Manden paa Agtersædet. „Hold af der! Hvor kommer I fra?“ — „Op med Økserne, Manne! — Giv Eder der,“ raabte Løjtnanten i Stedet for andet Svar og sprang med højt svungen Huggert om Bord til Fjenden. Johannes Behn var løbet hen i Forenden, hvor han havde hugget en Baadshage fast i det fjendtlige Fartøj. Dettes Mandskab, der hidtil havde troet, at Chalupen var svensk, eller at den i alt Fald ikke vilde vove noget Angreb under Fregattens Kanoner, slap nu Aarerne og greb til Vaaben. Følgende sin unge Chef i Hælene sprang Bagge Knudsen ligeledes over i Fartøjet, hvor den agterste Mand langede ud efter ham med et velment Økseslag.

„Forhast Dig ikke, Rad! Jeg er ingen Loppe,“ brummede Kvartermesteren, som følte Æggen trænge ned gennem sin tykpullede Hat, og svingende sit frygtelige Vaaben uden nogen synderlig Anstrengelse, spaltede han Hovedet paa sin Fjende, der styrtede baglæns over Bord.

„Bjerg Sejlet der, før vi driver helt ind — for Satan! Hurtig, Manne! — Hug dem ned!“ kommanderede Dreyer, som stod med den ene Fod paa Fartøjets Rand og med den anden paa den agterste Tofte og svang sin Huggert mod de fremtrængende Svenskere. En af disse havde han allerede fældet; men nu trængte andre ind paa ham, og to af de danske Matroser, der var sprunget om Bord, sank stønnende i Knæ under den kække Fjendes Økseslag. Saa snart Bagge Knudsen havde set den svenske Kvartermester dukke under, sprang han midt ind ind i Chalupen, huggede Skødet over og samlede behændigt Sejlet med begge sine Arme. Idet han med et Sideblik bemærkede Dreyers fortvivlede Kamp, brølede han: „Stop der! tilbage!“ I samme Øjeblik for en ung Matros med løftet Vaaben ind paa ham. Bagge opfangede Hugget med den over venstre Arm hvilende Sejlmasse, og befriende hurtig sin højre Arm svang han Øksen; men Knøsen, hvis Vaaben havde indviklet sig i Sejldugen, bøjede sig smidig til Siden, og medens han bagfra greb Kvartermesteren om Livet, for Øksebladet dybt ind i Masten. De kæmpendes Raaben og de saaredes Stønnen overdøvedes pludselig

af et Pistolskud, der i næste Sekund fulgtes af endnu et; begge de svenske Matroser, der netop var i Færd med at overmande Dreyer, styrtede sammen paa Bunden af Fartøjet. Denne belejlige Mellemkomst, der øjeblikkelig fremkaldte Røre paa Skibets Dæk, skyldtes Johannes Behn, som forfærdet over at se sin Chef overmandet, affyrede de to Pistoler, han havde faaet i Forvaring.

„Halløj! hvad er det for Fartøj — svar, eller I faar en Kugle," lød en barsk Stemme oppe fra Fregattens Styrbords Galleri. „Det er Fjenden — fyr kun," raabte Knøsen, som med Fortvivlelsens Kraft brødes med Bagge Knudsen. Dreyer satte i et Spring hen over de faldne til Forsædet, hvor hans to tilbageblevne Entregaster søgte at afvæbne den svenske Pligthugger, som endnu holdt Angriberne kraftig fra Livet. Det glimtede gennem Taagen fra Fregattens agterste Styrbords Batteri; Skuddene bragede løs, og et Par svære Kugler for knusende mod det lille Fartøj, der søndersplittedes og sank; i næste Minut var det som ved Trolddom forsvundet under Havfladen. Chalupen drev uden at beskadiges et Par Alen tilbage. Der indtraadte dyb Stilhed; man hørte kun Brændingens fjerne Brusen mod Nord og Bølgernes Skvulpen op ad Fregattens Sider. Johannes Behn, som ligeledes havde udført sin Chefs Ordre og bjerget Chalupens Sejl, stod maalløs ved Masten og stirrede ud paa den Plet, hvor Fartøjet var forsvundet med Venner og Fjender; den ellers saa dristige og for sin Alder besindige Dreng grebes af en isnende Følelse. Men opmandende sig tog han instinktmæssig fat i Sejlet, i Haab om at faa det sat til og redde sig selv og Chalupen ved hurtig Flugt. Slippende Sejlet igen bøjede han sig derpaa med bankende Hjerte ud over Fartøjets Rand; han troede at skimte en levende Genstand bevæge sig paa Bølgerne, og han tog ikke fejl.

„Er det Eder, Hr. Løjtnant?" sagde han med dæmpet Stemme, idet hans Aandsnærværelse vendte tilbage med Bevidstheden, om at han ikke længer var ene. „Ja vel, min Gut!" svarede Dreyer pustende og arbejdede sig ved et Par kraftige Tag saa langt frem, at han kunde gribe fat i Aareskaftet, som den sjæleglade Dreng med skælvende Hast rakte ned til ham.

„Sej der! — laan os en Ende — rap Jer," stønnede Bagge

Knudsen, hvis store Hoved og ene Arm i samme Øjeblik dukkede op paa Overfladen; af hans anstrængte Bevægelser kunde man se, at han slæbte en Byrde med sig under den anden Arm.

Dreyer havde allerede svunget sig op over Rælingen og stak nu Aaren ud til sin Kvartermester, som krampagtig greb om Skaftet og lod sig hale ind under Fartøjet. „Jeg har bragt Raden med, skønt han vilde løbe fra mig paa Bunden," vedblev Bagge med roligere Stemme. Han slap Aaren, tog et Tag i Rælingen med den venstre Haand og hævede med den højre sin Byrde en halv Alen over Vandspejlet. Det var den unge svenske Matros, som havde taget Livtag med den kæmpestore Kvartermester, men som nu kraft- og viljeløs lod sig hive ind i Fartøjet. Næppe var Bagge Knudsen ved sin Løjtnants Hjælp ligeledes kommen ombord, før det atter glimtede fra Fregattens Side og et Par Skud drønede ud i Natten; som Følge af Chalupens Beliggenhed dansede Kuglerne dog hen over Vandet uden at gøre Skade, og efter stiltiende Overenskomst satte Kvartermesteren hurtig Sejlet til, medens Dreyer greb Rorpinden. Chalupen huggede i den hule Sø, men drejede langsomt om i Vinden; da Sejlet fyldtes, skød den rask over Stævn i sydøstlig Retning og var efter fem Minutters Forløb saa langt fjernet fra Orlogsskibet, at man ikke længere behøvede at frygte dets Kugler. Takket være den tætte Taage og den efter det første Lag indtraadte Stilhed, lod Fregattens Kommandant ikke øjeblikkelig træffe Anstalter til at undersøge, hvad der foregik.

„Lad dem kun kaste det gamle Jern fra sig," mumlede Bagge med et tilfreds Smil og vred Vandet af sin Vams, som han havde trukket af.

„Det gør mig ellers ondt for mine fire raske Gutter, der saa jammerlig fandt deres Død i Bølgerne," sagde Dreyer, som med usædvanlig Alvor stirrede ud over Søen. „De er gaaet til Bunds i deres lovlige Kald under en rask Kamp, hvor det ikke manglede paa Musik, og et hæderligt Følge fik de da ogsaa til Graven, skønt det ikke var aldeles frivilligt," bemærkede Kvartermesteren med stor Ro. „Du har Ret, Bagge; vi vil ikke tænke mere paa det," vedblev den unge Løjtnant, idet han strøg sig med Haanden over

Panden. „Vi har jo dog udført vort Ærinde og bringer en Fange med — det kan jeg da takke Dig for, min gamle, brave Kammerat!“ Noget, der lignede Taknemlighed over denne Ytring af hans ungdommelige Chef, for over Kvartermesterens haarde Ansigt. Medens han bøjede sig forover og langede ned under Agtersædet efter en Dunk med Rom, som han betænksomt havde taget med fra sit Lukaf, da de forlod Flagskibet, brummede han: „Der kan med Tiden blive noget af denne svenske Svabergast; han forsvarede sig som en ærlig Karl og bad sin Chef om at fyre, uden at bryde sig om, at Kuglen kunde tage ham selv med — vil Hr. Løjtnanten ikke forsøge en Slurk; det kan gøre godt efter den Gamle, I fik — da han dog havde klynget sig til mig, tænkte jeg, at det var Synd, at han allerede skulde tjene til Fiskemad; jeg tog ham derfor med, skønt hans Favntag vel ikke var saa kærligt ment. Sej der, Kammerat!“ vendte han sig til den svenske Matros, der endnu sad halvt bedøvet paa Bunden af Fartøjet med Ryggen op mod Masten. „Du kunde vel ogsaa have godt af en Hjertestyrkning oven paa den Skræk — Hvad hedder Du?“ „Johan Rusch, Topgast paa Fregatten „Rosen“,“ svarede Fangen og rettede sig noget. „Se der,“ nikkede Kvartermesteren, da Dreyer gav ham Dunken tilbage; „med Hr. Løjtnantens Tilladelse kan Du sætte denne Trøster for Munden; men Du kan gerne stoppe i Spillet, førend Du helt har naaet Bunden, for at vor Pligthugger ogsaa kan faa en Taar — som jeg siger, Johannes, Løjtnanten har intet derimod. Du har vist Dig som en flink Gut, og skønt Du ikke gjorde Ekstraturen med til Fiskenes Rige, kan lidt varmt i Livet ikke skade Dig; det er allenfals godt mod Taagen, uden at jeg derfor vil raade Dig til at drikke Brændevin hver Gang Luften er diset omkring Dig.“ „Du er en hel Doktor, Bagge Knudsen; det var et fornuftigt Indfald at tage den Medicinflaske med,“ smilede Dreyer, og henvendt til den svenske Matros, vedblev han: „Naa, frisk Mod og rør dine Lemmer lidt; Du kan lette dit Skrog hen paa den forreste Tofte og lægge et Par Aarer ud; det Arbejde er godt mod Kulden.“ Johannes Rusch, hvis Livsaander var blevet oplivet af den nydte Drik, adlød stiltiende. Uden videre Afbrydelse fortsattes Farten Syd om Falsterborev, hvor man

i Dagbrækningen atter fik den danske Eskadre i Sigte. Chalupen lagde ind under Flagskibet. Med faa Ord og uden at dølge noget meldte Andreas Dreyer, hvad der var hændet, og uagtet Holmens Chef beklagede de fire Matrosers Død, kunde han dog ikke andet end være tilfreds, saavel med den unge Løjtnants og Kvartermesterens Forhold som med de modtagne Efterretninger om begge Flaadernes sandsynlige Bevægelser. Fangen forklarede, at den Dagen forinden stedfundne Kamp havde været haardnakket, men uafgørende, og uden noget synderligt Tab for nogen af Parterne. Han selv var blevet udkommanderet med Fregatten „Rosen"s Chalup, for at udspejde den danske Eskadre, som Bjelkenstjerne havde faaet Nys om skulde ile Henrik Bjelke til Hjælp. Man kunde saaledes antage, at den svenske Admiral endnu var uvidende om Forstærkningens Ankomst. —

Solen kastede sine Straaler over Havet; Søen løb temmelig smult, og da Vinden blæste fra Nord, pløjede Skibene næsten paa ret Køl hen under Møen. Der var gaaet to Glas paa Dagvagten, da Udkiggeren brølede ned fra „Enighedens" Storemærs: „Høj! Sejlere forud i Sydvest." „Sej, Udkigger, hvor mange kan Du tælle?" raabte Næstkommanderende, som tillige med Holmens Chef befandt sig paa Skansen, medens Andreas Dreyer og Bagge Knudsen stod oppe paa Hytten for at modtage og besvare Signalerne, saa snart Flaaden kom i Sigte. „Henved en Snes, alle med Stævnen Øster i," svarede Manden i Mærset efter et Par Minutters Forløb. „Saa er det paa Tide, at vi kommer op," sagde Niels Juel, som havde sat Kikkerten for Øjet; „lad os faa alle Sejl til, Hr. Kaptajn, og underret de andre om, at vi har Hastværk." Flagkaptajnen tog til Hatten og lod Ordren gaa videre til Underskansen.

Ved Baadsmandspibens Skingren blev der Liv i Kulen og paa Bakken. Medens Dæksgasterne under lystige „Ohøj" halede løs i Jollerne, for Topgasterne for og agter op ad Vanterne til den svimlende Højde, hvor de klamrede sig fast til de svajende Stænger eller løb hen ad de tværs over Skibet gaaende Rundholter, for at gøre Sejsingerne los og ordne det indviklede Tovværk. Snart for Bram- samt Bovenbramsejl og Skyskraberne ud fra Ræerne og sattes til;

strammende Ligene fyldtes de hurtig af Brisen, der i denne Højde virkede som en stærk Blæst. Et løst Skud fra det agterste Styrbords Batteri gav de andre Skibschefer Tegn til at paaskynde Farten, og nejende under hele deres Pynt skød Skibene raskere over Stævn, medens Stænger og Sejl af Henrik Bjelkes Flaade efterhaanden dukkede op af de fjerne Bølger i Syd.

„Høj! Sejlere ud for den Bagbords Bov," lød det atter ned fra Storemærs, og hele Besætningen vendte Blikket mod Sydost. En dyb, næsten højtidelig Stilhed indtraadte i nogle Minutter, da alle med spændt Opmærksomhed lyttede til de Ord, der nu veksledes mellem Flagkaptajnen og Udkiggeren; man vidste, at det var Svenskerne, der styrede herover fra den Kant. Paa Officerens sædvanlige Spørgsmaal om Skibenes Antal, svarede Manden i Mærset omsider: „Fyrretyve har jeg talt — mange flere sakker agter ud." „Det er Fjenden; Gud være lovet! Han tilbyder selv Kamp, saa behøver vi ikke at spilde Tiden med at søge ham," sagde Niels Juel højt. „Lad os faa klart Skib, Hr. Kaptajn! — sej, Hr. Løjtnant, giv vel Agt paa Signalerne fra Hans Ekscellenses Flagskib; ret nu maa de komme." Kaptajnen lettede paa Hatten, ilede ned fra Skansen for at udføre Ordren, og lod Reservemandskabet pibe op.

Ordren om at gøre klart Skib virkede som et elektrisk Stød paa hele Mandskabet, af hvilket mange før havde været med i Bataljer. Ingen var uvidende om Fjendens store Overlegenhed; men den Ro, hvormed deres unge, med Søkrigen fortrolige Chef omtalte og imødesaa Kampen, indgød Tillid; den lyse Solskinsmorgen forjog den mismodige Stemning, de bange Anelser, der før et afgørende Slag ikke sjælden overvælder selv det modigste Hjerte. Under den travle, støjende Virksomhed, der nu opstod, ved at Skodderne sloges ned, Køjerne stuvedes i Finkenettet, Surringerne toges væk af Kanonerne, og Kugler, Entre- og Forsvarsvaaben opstabledes paa Skanse, Bak og over Kulen, kom Mandskabet i godt Lune, og højrøstede, vittige Indfald lød fra alle Kanter. Entregasterne ilede med deres Jernhuer og Økser ud i Røsterne, op paa Bovsprydet og Ræerne, medens Konstablerne stod med Lunterne ved Kanonerne, der i lange skinnende Rader strakte Halsene ud af Portene. Uforstyrret

saa den gamle Ulk ud over Skanseklædningen, tog et Tag i sine Bukser og bed en frisk Ende Tobak af, medens den unge Topgast uroligt ilede til sin farlige Post og kastede nysgerrige Blikke over Havfladen i Sydost, hvor flere og flere af den svenske Flaades talrige Sejlere nu tonede frem.

„Klart overalt," meldte Flagkaptajnen; men Holmens Chef svarede kun med et Nik; han var ivrig beskæftiget med gennem Kikkerten at iagttage den danske Flaade, der i en kvart Mils Afstand sejlede frem med Bagbords Halse i Retning fra Vest til Øst og i en noget tilbagebøjet Linje, saa at Henrik Bjelkes svære Flagskib „Elefanten", der gik yderst paa højre Fløj, sakkede et hundrede Alen agter ud, medens den venstre Fløj var skudt frem og de forreste Sejlere snart maatte komme Fjendens højre Fløj paa Skudvidde.

„Har I det, Hr. Løjtnant, hvorledes lyder Signalet?" spurgte Niels Juel. „Eskadren har at indtage højre Fløj og ufortøvet at angribe," svarede Andreas Dreyer, som bøjede sig ned fra Hytten med Signalbogen i Haanden. „Godt! det ventede jeg," udbrød den unge Eskadrechef oprømt og tilføjede, idet han kastede et mønstrende Blik, først ud over den i en dobbelt Linje fremsejlende Fjende, derpaa hen over sit eget Dæk og op i Rejsningen: „Klar ved Braserne! En Streg til Bagbord med Roret! Giv Agt, Manne!"

Da man naaede Spidsen af Vice-Rigsadmiralens venstre Fløj, stod de yderste Sejlere allerede et godt Stykke østlig over. Passerende de store Skibes skummende Kølvand gik „Enigheden" agter om hele Flaaden. Kun i en Snes Favnes Afstand halsede den rundt om „Elefanten", for med skærpede Ræer og forandret Stilling at stikke op om dennes Styrbordside.

„Velkommen, Niels Juel!" raabte Henrik Bjelke ned fra „Elefantens" Hakkebrædt; „for en Ufærd! I har jo rappet Jer og bringer en smuk Flok med — nu tænker jeg, at vi med Fynd og Klem kan byde Bjelkenstjernes Overmagt Spidsen." „Det haaber jeg, Eders Ekscellence!" svarede Holmens Admiral, idet han flygtig hilste over til den Øverstkommanderende. „Naar vi dublerer, har hver af os

kun én Fjende.“ — „Det er rigtig! saa fyr i Guds Navn løs paa ham og spil lystig op, saa længe der er en Streng tilbage.“

Saa snart alle Eskadrens Skibe var kommet op og havde lagt ind i Linjen, gav Vice-Rigsadmiralen Signal til at forcere med Sejl og angribe Fjenden, der med Mærssejlene paa Randen nærmede sig med ringe Fart; han havde under Gaarsbataljen mærket, at de svenske Skibe kun var tyndt bemandede og gennemgaaende havde maadelige Chefer, og han frygtede derfor ikke deres overlegne Antal.

Nogle skarpe Skud var allerede løsnet paa venstre Fløj, hvor Niels Heldt kommanderede, da „Elefanten“ brasede op for det endnu kolossalere svenske Admiralskib „Maria“ og drejede Siden til. Tætte Røgstøtter stod ud af Portene; det første Lag bragede løs og besvaredes kraftigt af det svenske Flagskibs 48 Styrbords Stykker, medens dets Sekundant lagde sig paa den anden Side af „Elefanten“. Brølende for Knaldet hen over Havet, og Ekkoet døde i de hurtigere og hurtigere paafølgende Brag, da Ilden aabnedes paa hele den udstrakte Linje.

„Giv op Under- og Bramsejl! Bras Krydssejlet bak! Styrbord med Roret!“ kommanderede Niels Juel, som med Raaberen i Haanden ilede ned fra Hytten. Noget forundret over denne Ordre lettede Overstyrmanden paa Hatten og stødte i Piben. Det til Braserne og Ræerne kommanderede Mandskab, der ufravendt havde betragtet de svenske Rangskibe, der i Kanonskuds Afstand var i Færd med at dreje bi for „Enigheden“, adlød hurtig. Medens Røgskyerne drev bort gennem Rejsningen, rebedes de svære Raa- og Bramsejl. Skuden stagvendte og standsede derpaa Farten, da Krydssejlene ved deres forandrede Stilling virkede mod de andre Sejl. I det Øjeblik Skibet vendte Bredsiden mod det forreste Rangskibs Stævn, lød Juels kraftige Komando atter: „Klar ved de Styrbords Kanoner! Giv dem det!“ Krængende over til Bagbord, udspyede „Enigheden“ sin Ild, og med frygtelig Virkning for de tunge Jernkugler langskibs for ind over Fjendens Dæk . Søndersplittede Ræer og Sejl raslede ned, og de saaredes Hyl blandede sig med Stykkernes Torden. „Bras Sejlene! Bagbord med Roret!“ kommanderede Juel gennem Raaberen.

Skibet drejede Forenden noget fra Vinden og Sejlene fyldtes; men inden det kunde skyde over Stævn, ragedes det ombord af Rangskibet, hvis Bovspryd tog fat i dets Agterrejsning. Sammenstødet var dog ikke voldsomt og maaske beregnet af Holmens Chef; thi Fjenden kom derved i en uheldig Stilling; idet han ikke kunde bruge sit Skyts, mens hele hans Dæk var udsat for „Enighedens“ velrettede Skud.

„Klar ved forreste Styrbords Batteri! Godt Sigte!“ lød Kommandoen atter, da det andet Rangskib, halsende agter om sin Sekundant, brasede op i skraa Retning for „Enigheden“ og viste sine tre Rader Malmtænder. Næsten i samme Øjeblik bragede Lagene løs fra alle tre Sider; Røgskyerne indhyllede de kæmpende og Kuglerne susede om Ørerne. Som Følge af den snilde Manøvre var „Enigheden“ ikke heller synderlig udsat for den anden Modstanders Skud; kun noget af det opstaaende om Styrbord forude reves bort, medens det første Rangskib, hvis Dækskanoner var belemret, i Forvirringen sendte sin Sekundant flere Kugler.

„Høj! De entrer,“ raabte Bagge Knudsen, som fra Hytten langede ud med sin Økse efter de svenske Matroser, der myldrede ud paa Rangskibets Bovspryd, enten for at klare dette fra Fjenden eller at forsøge en Entring.

Ved et flygtigt Blik i Vejret overbeviste Niels Juel sig om den overhængende Fare, satte Raaberen for Munden og kommanderede: „Fyr fra øverste Batteri for! Klar til at afslaa Entring om Styrbord agter!“ Et væld igt Lag sendtes ind over det andet Rangskibs Bagbord og fejede en Del af Dækket rent. Entregasterne istemte et Hurra, svingede Økserne og stormede op til Skansen for at adlyde Ordren.

„Der kommer en ny Fjende for vor Bagbords Bov,“ meldte Flagkaptajnen hurtig, „vil Hr. Admiralen“ — Han fik ikke Tid til at fuldende; en Kugle, der fra Bagbord susede tværs over Skansen, slængte hans sønderskudte Legeme hen under den Styrbords Ræling, lige i Vejen for de fremstormende Entregaster, der standsede og kastede overrasket Blikket til Siden, hvorfra en ny Røgmasse væltede frem.

„For Pokker! hvad gaber I efter; op med Økserne!“ raabte Niels Juel, og da de skæggede Ulke under et nyt Hurra stormede forbi, vedblev han med Raaberen for Munden: „Klar ved de Bagbords og Styrbords Batterier! Fyr! — Sej, Løjtnant Dreyer! I har at overtage Næstkommanderendes Post!“

Medens „Enighedens“ Skrog bævende udspyede Ild til begge Sider, begyndte en morderisk Kamp mellem Entregasterne, og de paa Rangskibets Bovspryd og i dets Fokkerøst opstillede Svenskere der huggede drabelig fra sig. — „Javel, Hr. Admiral!“ svarede Dreyer paa den til ham rettede Ordre, og allerede med den ene Fod paa Hyttetrappen affyrede han en Pistol mod en svensk Entregast, der fra Blinderaaen svang sit Vaaben mod Bagge Knudsens Hoved. Svenskeren gjorde et Spring i Vejret og styrtede hovedkuls i Havet. Kvartermesteren kastede et taknemligt Blik efter sin unge Løjtnant, hvis Post nu stiltiende var betroet ham, og raabte: „Frisk Gutter! Driv dem ned — Høj! Tilbage der!“ Det knaldede nemlig agter ud, og fra et gennem Røgen frembrusende Kanonskib — det var „Sorte Rytter“ — for en vægtig Kugle ind mod Rangskibets Bovspryd. Blinderaaen og den yderste Bom styrtede ned med en Mængde svenske og danske Entregaster og tog en Del af „Enighedens“ Tovværk med. Derved klaredes Skibene fra hinanden; men i samme Øjeblik dundrede det fra Bagbord og en halv Snes Kugler for ind om Storemast; de saarede væltede sig mellem de sønderslittede Redskaber.

„Stop! Nu begynder Svensken at røre sig,“ lo Dreyer, hvis Hat toges væk af en Kugle, idet han stak Hovedet op af Storlugen — han havde været nede for at paaskynde Kardusernes Fyldning — For Satan! jeg beder om Forladelse, Hr. Admiral!“ vedblev han, henvendt til den forbiilende Niels Juel og pegede til den Bagbords Bov, hvor den sidst opbraste Fjendes Malmtænder skinnede gennem den bortdragende Røg. „Den Hilsen kommer fra Fregatten „Rosen“ der; jeg kender hendes blomstrende Gallionsfigur fra i Nat — befaler Hr. Admiralen!“ — „Ja vel, min Gut! vi maa entre ham, inden han kan fyre igen,“ nikkede Holmens Chef og ilede agter ud, da han bemærkede, at „Sorte Rytter“, der kun i faa Alens Afstand

passerede „Enighedens“ Hakkebrædt, ikke gjorde Mine til at brase op. Sættende Raaberen for Munden raabte han med næsten overmenneskelig Røst over til det passerende Skibs Skanse: „Sej, Kaptajn Lindenov! Støt med Roret! For Djævelen! Drej bi for „Rosen“, og med Raaberen vendt ind over sit eget Dæk tilføjede han: „Klar ved de Styrbords og Bagbords Batterier!“

„Høj, Entregaster! Frem til Bagbord! — Klar ved Entredækkene!“ lød Dreyers Kommando, og med Kvartermesteren i Spidsen mylrede Sømændene frem. I en Haandevending var Entredækkene kastede over; med et skingrende Hurra, der besvaredes fra „Rosens“ Røster og Ræer, stormede Mandskabet til Angreb.

„Klar ved Bagbords Kanoner over og under!“ kommanderede den svenske Kaptajn, som fra sit smukke Skibs Hytte fulgte Slagets Gang og netop med et alvorligt Blik betragtede „Sorte Rytter“, der sejlede op paa Styrbords Side. „Fyr! — Fyr!“ gentog Niels Juel fra „Enighedens“ Skanse. Brølende sendte Skibet sine Lag til begge Sider; næsten i samme Sekund gav begge Rangskibene Ild. Det forfærdelige Brag overdøvede Hurraraabene; Kuglerne borede sig ind i Plankerne og susede gennem Rejsningen, medens en tæt Røg omhvirvlede de sammenpressede Skibe. „Rosen“, der kun brændte sine Bagbords Stykker løs, krængede over til Styrbord; saa Entredækkene slap dens Røstplanker og faldt ned, dog førend Mandskabet endnu havde betraadt dem.

Paa „Sorte Rytter“ bøjede en smuk, femten Aars Yngling sig hen over den mægtige Drejekanon, der paa hollandsk Maner var opstillet mellem Stormast og Mesanen. Med et tilfreds Smil over det næsten barnlige Ansigt havde han iagttaget Virkningen af sit foregaaende Skud — det var netop hans Kugle, der sønderslog Rangskibets Bovspryd — og han var nu i Færd med at tage nyt Sigte, da Kaptajn Lindenov fra Skansen raabte ned til ham: „Stop, Floris, med at fyre — vi faar ellers Fregattens fulde Lag; det borer os i Sænk.“ „Hr. Kaptajnen har maaske ikke hørt Admiral Niels Juels Kommando, om at brase op,“ bemærkede Næstkommanderende, som nærmede sig med Hatten i Haanden — „Skal vi ikke opgive Undersejlene?“ — „Nej, jeg vil ikke lade mig kommandere til den

visse Undergang; desuden er det allerede for sent," svarede Kaptajnen med en ærgerlig Mine.

„Sorte Rytters" Bovspryd havde passeret „Rosens" Agterrejsning, da den svenske Kaptajn, som ventede en snild Manøvre fra Fjendens Side, kommanderede: „Klar ved Styrbords Agterbatteri!" og idet den danske Orlogsmands Agterkastel i tre Favnes Afstand strøg forbi „Rosens" Skanse, hævede han Armen og affyrede en Pistol paa Lindenov, som, uden at give en Lyd fra sig, styrtede forlænds ned til Underskansen.

„Giv Sejlene op! Klods Bagbord med Roret!" brølede Næstkommanderende, som hurtig havde snappet sin faldne Chefs Raaber. Mandskabet, der harmfuldt havde bemærket Lindenovs Forsagthed og flokket sig sammen paa Bakken, brød nu ud i et jublende Hurra og ilede til Braser og Joller. „Sorte Rytter" gik over Stag og halsede rundt om „Rosen".

„Den fornemme Stymper fortjente at falde næsegrus," smaasnakkede Floris, idet han atter lagde Kinden til sin Drejekanon. „Nu tør man da bide fra sig — klar med Lunten! Fyr væk!" Konstablen satte Lunten til, Skudet knaldede løs og Kuglen susede ind gennem „Rosens" Agtergalleri. „Rosen", som nu laa udsat for to Skibes Ild, uden at kunne bruge Halvdelen af sit Skyts paa Grund af Skibets Stilling, skød over Stævn, og udspyende sit Bagbords Lag mod „Enigheden" bortfjernede den sig for at søge en ny Fjende.

„Det brænder hos Fjenden til Styrbord; han stræber at faa Sejl til," meldte Dreyer, som havde været i Færd med at rette et Par Karonader forude, da det andet Rangskib nu drejede Siden mod „Enighedens" Bov. Niels Juel var ilet op paa Hytten for gennem Kikkerten at iagttage Sagernes Stilling. Han havde allerede bemærket, at en tyk Røg steg op fra det første Rangskibs Forluge; det vilde saaledes for det første være udygtigt til Modstand og dets Nærhed farlig. „Da „Rosen", hvis sidste Hilsen gik bort over Dækket uden at gøre Skade, i dette Øjeblik strøg bort under Force af Sejl, besluttede han derfor ligeledes at søge et vigtigere Punkt af Kampladsen.

„Hans Skude har faaet nok for denne Gang; lad ham bjærge

sig i Ro, hvis han ikke springer i Luften," sagde Holmens Chef, og med Raaberen for Munden kommanderede han: „Op med Klyver! Haardt Bagbord med Roret! Klar ved de Bagbords Kanoner over og under!" Glidende bort mellem de to svenske Kolosser, drejede „Enigheden" sin Bagbordsside til det andet Rangskib, forinden dette ganske var passeret; den hurtige Manøvre bevirkede tillige, at Halvdelen af Svenskernes Lag, der nu dundrede løs, til ingen Nytte gik bort over Søen, medens „Enigheden" spyede sin Ild over hans Agterkastel og knuste hans Mesanmast, der styrtede overbord med alle løbende Redskaber.

Som Følge af den svenske Flaades Mangel paa dygtige Skibschefer kunde den, uagtet de svenske Matroser i Kækhed ingenlunde stod tilbage for de danske, ikke udrette noget med sit dobbelte Antal Skibe. De danske Chefer, der for det meste var opvokset paa Søen, og af hvilke mange havde gennemgaaet en blodig Krigsskole, forstod langt bedre at bruge deres Sejl og Skyts.

Uden at indlade sig videre paa nogen enkelt Kamp, strøg Niels Juel ned ad den i hvirvlende Røgskyer indhyllede højre Fløj. Gennem Raaberen meddelte han en og anden Skibschef en Ordre, stundom ogsaa en Dadel eller Opmuntring, og uophørlig brændte han sine næsten glødende Stykker af paa hver Fjende, der vilde brase op for ham. Kuglerne fra hans ypperlig stillede Dækskanoner fejede ikke sjælden et Dæk rent eller knuste Stænger og Gallerier, medens det svære Batteri-Skyts gav Fjenden mangt et Grundskud. Snart lagde det ene svenske Skib efter det andet i synkefærdig Tilstand ud af Linjen, og da Niels Heldt paa venstre Fløj havde gennembrudt den fjendtlige Linje og kæmpet med lignende Held, sagtnedes Ilden fra den svenske Flaade. Bjelkenstjerne, som paa sit Flagskib „Maria" havde bestaaet en flere Timers Kamp med Henrik Bjelke paa „Elefanten", gav omsider Signal til at holde af; hans eget Skib havde faaet flere Kugler mellem Vind og Vand, dets uhyre Rejsning var forskudt og en Tredjedel af Besætningen var allerede begravet i Bølgerne eller bragt ned i Lasarethet. Man havde kæmpet hele Dagen; den dalende Sol kastede sine Straaler hen over den urolige Skueplads for Død og Ødelæggelse. Tilfreds med de vundne

Fordele og i det Haab, at Fjenden ikke skulde undslippe ham, besluttede derfor Bjelke at lade ham uforstyrret trække sig tilbage, for selv at benytte Natten til at reparere og skaffe de udmattede Sømænd Hvile; thi saavel „Elefanten“ som adskillige af Flaadens andre Skibe havde lidt betydelig Skade paa Skrog og Rejsning; mange Entre-, Skamfilings- og Dæksgaster vaandede sig ogsaa her under Kirurgens Kniv, og mangen livslysten dansk Gut havde fulgt sin Fjende under Bølgen og hvilede nu paa Havets Bund i hans broderlige Favn. —

Natten var ikke saa lys og venlig som den foregaaende; tunge, sorte Skyer skjulte Maane og Stjerner. Søen gik højt og de skumklædte Bølger skyllede op ad Orlogsskibene, hvis underste Batteriporte var lukket. Vinden ruskede stærkt i Sejl og Tovværk; med knagende Master og svajende Ræer arbejdede Skrogene sig frem og nejede med deres Rejsninger dybt i de hule Søer. Kun i en Mils Afstand fra hinanden stod begge Flaader Sydost over; de gik næsten rumskøds, men med rebede Merssejl. For at iagttage hinandens Bevægelser havde de begge nogle armerede Fartøjer gaaende paa Brandvagt. Af Forsigtighed førte Bjelkenstjerne ingen Kamplanterner, hvorimod den danske Flaade havde saadanne ude, og med længere eller kortere Mellemrum dundrede et enkelt Skud ud i Natten til Signal for Skibscheferne at være aarvaagne.

Ved Dagens Frembrud befandt begge Flaader sig atter i Sigte af Falsterbo, en Mils Vej Syd for Revet; de stod Nordvest over med Styrbordshalse til og kun i en kvart Mils Afstand fra hinanden, idet Skibene tildels fulgte i hinandens Kølvand. Signalflag for op i Toppen; Piberne skingrede, Raasejlene gaves op, og drejende Stævnen fra Vinden styrede Kolosserne i to Linier ind paa hinanden, de fleste med Entregasterne paa Ræer og Bovspryd. Flagskibene „Maria“ og „Elefanten“ brasede atter op for hinanden og vendte Bredsiderne til. Solens første Straaler, der ledsaget af en frisk Brise, skinnede hen over den urolige Havflade, hilstes af en brølende Torden fra over tusinde Malmmunde, og det blodige Dagværk begyndte. Lige som de foregaaende Dage kæmpedes der længe med Mod og Haardnakkethed paa begge Sider; men Henrik Bjelkes og hans Officerers

større Dygtighed saa vel som den Omstændighed, at den danske Flaade havde lidt langt mindre end den svenske og derved næsten var bleven denne voksen i Tal, afgjorde omsider Sejren. Med sønderskydte Stænger og Sejl, med knuste Gallerier og forskudte Skrog lagde efterhaanden Størstedelen af den svenske Flaade fra og søgte at staa til Søs ved Hjælp af alle de Lapper, der endnu kunde bruges. Bjelkenstjerne, hvis Mesanmast var gaaet overbord og havde taget Papegøjen med samt knust alt det opstaaende ved Styrbord agten om Stormast, gav omsider Signal til almindelig Flugt; han havde saa mange døde og saarede, at der næppe var Mandskab nok til at bringe Skibet for Vinden. Forfulgt af alle de danske Skibe, der ikke nødtes til at sakke agter ud for at stoppe Grundskud eller sætte Nødstænger op, styrede Svenskerne under stadig Kanonade Syd over. Paa dette Tilbagetog sloges de ikke alene med Kækhed, men ogsaa med Dygtighed; thi trods Forfølgernes Overlegenhed, saa vel i Sejlføring som i Stykkernes Betjening, holdt de dem ved vel anbragte Lag stedse i tilbørlig Afstand og afslog ethvert Forsøg paa Entring. De Danske maatte tilsidst opgive Jagten, og Bjelkenstjerne styrede ind i Vismars Havn med sin ramponerede Flaade.

FEMTE KAPITEL.

Slaget ved Falsterbo standsede foreløbig Svenskernes Virksomhed til Søs; Henrik Bjelke, som efter at have repareret i København, atter stak i Søen mod Slutningen af Oktober Maaned, fandt ikke længer nogen Fjende at bekæmpe. Karl den Tiende maatte saaledes opgive den oprindelige Plan, at føre sine Tropper fra Pommern over Østersøen til Sjælland. De gode Efterretninger, der samtidig indløb fra Norge, hvor Fjenden var bleven trængt tilbage over Grænsen, og fra Skaane, hvor Gyldenløve havde vundet flere Fordele over den svenske Feltmarschal, Grev Stenbok, indgød Frederik den Tredje nyt Mod; men man havde glemt, at

den frygteligste Fjende laa paa Lur ved Rigets sydlige Grænse, og at Massen af Befolkningen, der havde hendøset hundrede Aar i aandelig Sløvhed og endnu var bøjet af Adelens Aag, ikke saa let vilde rejse sig af egen Drift mod en forvoven Fjende. Forgæves stræbte Kong Frederik ved energiske Forholdsregler at afværge Uvejret; det var for sent. De privilegerede Stænders Ulyst til at bære en Del af Krigens Byrde og understøtte Regeringen, dennes deraf følgende Afmagt og dens øvrige Mangel paa Holdning; de af fremmede Elementer sammensatte Troppers slette Organisation i Forening med maadelige eller bestikkelige Anførere; alt lettede Sejren for Karl Gustav, som selv var en lige saa udmærket Feltherre som listig Politiker og stod i Spidsen for en øvet national Hær. Efter en kort og lunken Modstand faldt Jyllands stærke Fæstning Frederiksodde. Den polske General Czarnesky, som med 12000 Ryttere rykkede frem gennem Holsten til Undsætning, vendte ved Efterretningen herom tilbage, og de to fra England ankomne Fredsmæglere, Meadow og Jepson, formaaede ikke at udrette noget hos Sejrherren. Benyttende Vinterens Strænghed førte Karl Gustav sine haarlføre Tropper over Isen til Fyen, hvorfra han tog Vejen til Smaaøerne. Han havde allerede betraadt sjællandsk Grund, da den raadvilde danske Regering afsendte Joachim Gersdorf, Christian Skeel og Meadow som Fredskommissærer. I Vordingborg aabnedes Underhandlingerne og fortsattes i Landsbyen Taastrup, indtil man i Roskilde undertegnede Freden, den 26de Februar 1658. Den var ydmygende for Frederik den Tredje, og det saa meget mere som Karl Gustav havde udnævnt Korfitz Ulfeld til i Forening med Steen Bjelke at lede Underhandlingerne for Sverigs Vedkommende. Danmark tabte Skaane, Halland, Bleking, Bornholm, Trondhjems Stift og Bahus, samt maatte overdrage Hertug Frederik af Holsten Amtet Svabsted og Suveræniteten over det halve Slesvig med Femern; Korfitz Ulfeld skulde desuden genindsættes i alle sine Rettigheder og Besiddelser.

Ikke engang denne haarde Lære, der havde kostet næsten det halve Rige, formaaede at bringe Folket til Sammenhold lige saa lidt som Regeringen til at slaa ind paa en kraftigere eller dog forsigtigere

Politik. Stolende trygt paa Ubrødeligheden af den foreløbig undertegnede Fred opgav Kong Frederik og hans Raad alle paatænkte Forsvarsanstalter. Som om en Række Sejre skulde festligholdes — og ikke lige saa mange Nederlag genoprettes — foranstaltede man kostbare Fester, navnlig paa Frederiksborg, hvorhen Sejrherren indbødes og blev Vidne til en ødsel Pragt, der stak stærkt af mod det beklippede Riges Forfatning. Leende hemmelig over det danske Hofs Sorgløshed begyndte Karl Gustav at fortryde sin Hast med at undertegne Freden, og medens han med hyklet Oprigtighed modtog og gengældte sin overvundne, troskyldige Fjendes Venskabsforsikringer, besluttede han at bryde denne Fred. Skuffende ikke alene Kabinettet i København, men ogsaa de derværende fremmede Diplomater lod han under allehaande Paaskud en Del af sine Tropper blive liggende omkring i Landet. Den mest betroede af hans Kommissærer, Cojet, meddelte han hemmelige Forholdsregler til at forhale den endelige Ordning af de endnu uafgjorte Stridspunkter og bestandig at fremkomme med nye Fordringer. Under Forsikring om sit venskabelige Sindelag forlod han derpaa Sjælland og begav sig til Gottorp, hvor han i nogen Tid opholdt sig hos sin Svigerfader, for, som Rygtet gik, ved støjende Drikkelag at højtideligholde Krigens heldige Udfald, men i Virkeligheden for at lade sine Planer blive modne til Udførelse. I København fik man rigtig nok Nys om, at Karl Gustav rustede sig, at saa vel svenske Tropper som en Del af den svenske Flaade var beordret til Kiel, hvorhen Sejrherren nu ligeledes begav sig; men man stolede stadig paa de givne Løfter og vilde ikke ved Mistænksomhed give Anledning til et Brud. Cojet forlod nu ogsaa København, og den anden svenske Kommissær, Steen Bjelke, som ikke var indviet i sin Herres Hemmelighed, gav de bedste Forsikringer om dennes fredelige Hensigter. Den danske Regering lod sig berolige og fæstede gerne Lid til det udspredte Rygte, at Karl den Tiendes nye Angrebsplaner gjaldt Preussen.

Det er den 6te August 1658. Eftermiddagssolen kaster sine glødende Straaler hen over den smukke Kielerbugt, i hvis stille Overflade den høje vestlige Kyst spejler sine saftiggrønne Ege- og Bøgekroner, medens den lave østlige Kyst strækker sig fra Syd til

Nord som et dejligt Fløjlstæppe og begrænses i det fjerne af det mørkeblaa Hav. Farvandet er dækket af utallige Sejlere, af hvilke dog de fleste ikke er armerede; kun en halv Snes svære Kanonskibe, paa forskellige Punkter, strækker deres mægtige Master op mod den skyfri Himmel og viser deres blanke Tænder gennem de ophalede Kanonporte. Paa hele Flaaden er der hevet ind indtil kortstagsvis, saa at alle Skibene ligger over deres Ankere; Beslagsejsingerne er gjort los, og Sejlene hænger løs i Gietovene. En stor Fregat, hvis Gallionsfigur forestiller en kolossal Rose, skyder for sin Fok og et Stagsejl langsomt hen mod Skibsbroen lige for Slottet, fra hvis Hoved-Udgang lige som fra dets Sidebygninger Krigere af alle Vaabenarter med fuld Oppakning strømmer ned til Havnen. Her hersker travl Virksomhed; Chalupper og mindre Rofartøjer, overfyldt med Heste og Officerernes Bagage, med Soldater og Ryttere, hvis Vaaben og Kyradser skinner i Solen, støder uophørlig bort fra Skibsbroen og styrer ud til de forskellige Skibe; Matrosernes lystige „Ohøi“ og Pibernes Triller blander sig med Krigernes Sange, Hestenes Vrinsken, Trommernes Hvirvel og Trompeternes Skingren.

Kieler Slot genlyder i Dag af Vaabens Klirren og højrøstede Stemmer; paa alle Trapper og Gange vrimler der af Officerer og travle Adjudanter. Det hertugelige Forgemak, der i Dag er ophøjet til et kongeligt, har ligeledes et krigerisk Udseende; det svenske Blodbanner knejser midt i Salen og Krigere af alle Grader fylder det øvrige Rum. En vis Spænding er kendelig paa de tilstedeværendes Ansigter; thi man er endnu uvidende om, hvorhen Toget skal gaa; man ved ikke, om disse storartede Tilberedelser gælder en ny og trodsig eller en gammel og bøjet Fjende. Hos de fleste hidrører dog Spændingen kun fra Nysgerrighed; Krig og eventyrlige Togter, der til alle Tider stemte med den svenske Nationalkarakter, er i de senere Aar blevet det svenske Folks anden Natur. De længes kun efter at erfare Fjendens Navn, for da at møde ham, ubekymret om Krigens Retfærdighed eller om Størrelsen af den Magt, de skal maale sig med. Med levende Interesse og velvillige Nik hilser de fleste en ung, smuk Søofficer, som trænger sig frem i Forgemakket. Det er Fregatkaptajn Ugla fra „Rosen“ ; hans Blik er kækt og frit,

men han ser noget sørgmodig ud. Den almindelige Opmærksomhed vendes dog snart fra ham til en ny Skikkelse, der netop skrider over Tærskelen, og for hvem Mængden hurtig gør Plads, dog, efter Officerernes Miner at dømme, ikke saa meget af Agtelse for Personen, som af Hensyn til det Budskab, han maaske medbringer. Det er Fredskommissæren Cojet, som netop er kommen fra København. Han er høj og før; hans pragtfulde Hofdragt, hans skarpe, hemmelighedsfulde Ansigtstræk og de listige Blikke under de graanende Bryn, forlener hans Person med en vis Fornemhed, der stikker af mod de andre Skikkelsers rent militære Ydre. Den ved Audiensen opvartende Officer vinker nu med et høfligt Buk ad ham og ledsager ham til den af et Silkeforhæng skjulte Dør i Baggrunden af Forgemakket. I Audiensværelset, der er en rigt, temmelig antikt dekoreret Sal, vidner de paa Gulvet, paa Borde og Stole lige som i vild Uorden henkastede Vaaben, Brevskaber og militære Tegninger om den midlertidige Beboers urolige, krigerske Karakter; at alle Vinduerne er vidt opspærrede, saa at den friske Søluft uhindret strømmer ind, tyder paa, at Luften bliver ham for trang, selv i den rummelige Sal, hvis ene Hjørne optages af en Buffet; Vinflaskerne og de halv tømte Pokaler paa samme fuldstændiggør Udkastet til Beboerens Karakteristik. Karl Gustav, som er standset midt i Salen og med en flygtig Haandbevægelse gengælder den indtrædende Diplomats ærbødige Hilsen, er endnu en imponerende Skikkelse. Hans Pande er furet af Lidenskaber og af Kronens Vægt, det tynde Haar begynder at graane. I hans Øje brænder en vild Ærgerrigheds Glød, og et lumsk Træk om den sammenpressede Mund minder som et Familiemærke om Dronning Kristines spotske Smil. Den blussende Rødme, der begynder at farve hans Ansigt, vidner om umaadeholden Nydelse af hidsende Drikke. Gennem de aabne Fløjdøre ser man en aldrende Mand med ustadige Skridt vandre frem og tilbage i det tilstødende Gemak. Det er en høj, mager Skikkelse med et mørkladent Ansigt og hvidgraa Haar. Hans Holdning er fornem, hans Træk bydende; men en vis Tvivlraadighed er udbredt over hans skarpe Træk, idet han snart kaster Blikket ind i Audienssalen, snart lader det strejfe hen ad den Række Billeder af harniskklædte Mænd, der i for-

gyldte Rammer skuer stolt og roligt ned fra Væggen. Han standser et Øjeblik foran disse Billeder, og hans Blik bliver drømmende, som vilde han raadføre sig med sine Forfædre, eller stirre tilbage, maaske ogsaa frem i Tiden, for at udtyde Nutidens Tegn; Slottets Herre er han; men som en fremmed vandrer han om i sine Fædres Borg, hvor hans Svigersøn, den barske Erobrers Vaaben klirrer. Med Jernhaand har Karl Gustav allerede løsnet de Baand, der bandt den gottorpske Hertugkrone til den danske Kongekrone, og Spørgsmaalet er nu, om man kan stole paa Erobrerens Ærlighed, om han vil dele Byttet med sin overvundne Fjendes troløse Vasal, eller om han vil hævne sin forraadte Fjende ved selv at tage hele Byttet.

„Kom nærmere, Cojet!“ sagde Karl Gustav utaalmodigt. „Lad Eders Tunge rappe sig og aflæg nu kun Hofmandens og Diplomatens forsigtige Betænksomhed — hvad Nyt fra Afrika?“ „Det Stormskridt, hvori Eders Majestæt driver Verdensbegivenhederne frem, lader unægtelig det dygtigste Diplomati tilbage,“ tog Cojet til Orde, idet han kastede et mistænksomt Blik gennem de aabne Fløjdøre, „og dog raader jeg Eders Majestæt at give Diplomatiet Tid til at komme efter, eller med andre Ord, at betragte de forsigtige, betænksomme Diplomater som Reserven. Befaler iøvrigt Eders Majestæt at høre Nyt fra et billedligt eller virkeligt Afrika?“ „For Satan! Vi siger Eder, lad Eders Tunge rappe sig og kom rent ud med Sproget,“ for Kongen i Vejret. „I har haft Stunder nok til at bruge Pennen, og nu vil vi frem med Sværdet. Tag I kun Masken af,“ tilføjede han med et hurtigt Smil, da Diplomaten atter kastede et spørgende Blik til det aabne Sidegemak. „Vort diplomatiske Spørgsmaal om Nyt fra Afrika maa ikke forvirre Eder; altsaa, hvorledes er man tilmode i København? Hvad dømmer man om vore krigerske Anstalter? Aner man Uraad?“ — „Man er ganske fortræffelig til Mode,“ svarede Diplomaten nu rapt. „Man er endnu i Færd med at udsove Glædesrusen over den lykkelige Fred.“ „Godt! Vi vil ret nu vække dem — videre,“ sagde Kongen halvt for sig selv. „Man er kun noget forundret over, at Eders Majestæts Tropper endnu bestandig forbliver i Landet, og det danske Kabinet beder Eders Majestæt ikke at fastholde Hveens Besiddelse.“ „Den kan vor Hr. Broder gerne beholde

til at dyrke Kaalhoveder paa," bemærkede Kongen som før. „De to tusind danske Ryttere, der skal overlades Eders Majestæt, har man ekviperet paa det prægtigste, og de er afmarscherede under svensk Eskorte, uagtet General Skak gjorde Indvendinger. Angaaende Eders Majestæts ny Udrustninger gjorde man nogle Forespørgsler, men lod sig nøje med min Forsikring om, at det gjaldt Preussen. Man er ivrig beskæftiget med at afvæbne Militæret og Flaaden, samt bringe Fæstningerne paa Fredsfod; man er kort sagt fuldkommen dupe." „I er brugbar nok af en Diplomat at være," nikkede Kongen tilfreds. „Og hvad siger den engelske Gesandt til alt dette?" „Han roste de to tusinde Hestes kraftige Bygning, men mente, at den engelske Race havde finere Ben og smukkere Halse — ogsaa han er dupe." „Mylord er en god Hestekender; vor Ven, den franske Ambassadør, vilde have rost Rytternes Ekvipering," smilede Kongen; men med pludselig Alvor vedblev han: „Naar Steen Bjelke kun ikke har lugtet Lunten og af indbildt Omsorg for den svenske Nationalære har gjort os en Streg i Regningen." „Steen Bjelke dinerer rigtig nok hver anden Dag hos Deres danske Majestæter; men jeg svarer for ham. Endnu forgangen Dag, da jeg var med til Gilde paa Slottet, hørte jeg den ærlige Mand i al Godmodighed forsikre Kong Frederik om Eders Majestæts fredelige Hensigter, med den trøstelige Bemærkning, at den ny Krig i Preussen vilde gøre Eders Majestæt føjeligere med Hensyn til de endnu resterende Stridspunkter. Denne Idé, som jeg havde bibragt min Kollega, ilede jeg med at bekræfte — ogsaa han er dupe." „Bravo!" udbrød Kongen; „den ene Djævel overlister den anden — naa, naa," tilføjede han med et polisk Nik til Diplomaten, som syntes ubehagelig berørt af denne Ytring, „naar vi siger en Djævel, mener vi en rigtig fiffig Politikus. Som sagt, Cojet, I er en saare brugbar Mand; I forstaar at gaa ind paa vore Planer, og I kan være sikker paa vor særdeles Naade, naar dette Krigstogt spænder heldigt af. I saa Fald kan vi kanske ogsaa trænge til en rigtig Politikus, for med Pennen at demonstrere det forundrede Evropa vore Idrætters Lovlighed. Saa vil vi — i Krigsgudens Navn hejse Sejl i Raa, og for det første lade Sværdet bevise vor gode Ret til at herske over Norden; siden vil vi tænke videre frem. Gaa nu, Cojet, og træf Anstalter til

at indskibe vor Person og Eders med. Endnu Et: hav et Øje med Ulfelds Bevægelser; hans Ord og Lader forekommer os stundom mistænkelige.“ Bukkende dybt trak Diplomaten sig tilbage, og Kongen, som fulgte ham til Døren, raabte ud til den opvartende Officer: „Vi ønsker at se Kaptajn Ugla.“

Den unge Skibschef traadte ind og blev et Øjeblik staaende ved Døren, da Karl Gustav netop havde nærmet sig et af de aabne Vinduer og med rynket Bryn saa ud over Bugten.

„De er kastet — nu lad staa til,“ mumlede Kongen hen for sig; hurtig vendte han sig om og vedblev med højere Røst og lysere Blik: „Ret saa, min Gut, jeg ser din Skude er færdig til at sprede Vingerne igen.“ „Jeg venter kun paa Eders Majestæts Vink, for at vende Stævnen, hvorhen I befaler,“ forsikrede Ugla. „Paa hele Strækningen fra de preussiske Kyster har jeg ikke opdaget noget armeret Fartøj.“ „Det er godt, Ugla!“ nikkede Kongen med et listigt Smil. „Vi agter ikke for det første at forstyrre Roen paa de preussiske Kyster; den Tid, den Sorg. Skynd Dig ombord, Ugla! Du skal endda faa Lejlighed til at vise os dit Mod og din Iver for vor Sag — Vinden er jo sydlig — stryg ned til København og op ad Sundet; skulde Du træffe engelske eller hollandske Orlogsmænd, eller mærker Du, at de Danske træffer Anstalter paa Flaaden, saa vend uopholdelig tilbage; Du møder os paa Vejen. Har Du forstaaet vor Ordre?“ tilføjede han med en streng Mine, da den unge Skibschef studsende stirrede paa ham. „For en Tusind! Jeg beder om Forladelse, Eders Majestæt! Gaar Toget da ikke til Preussen?“ spurgte Ugla. „Det gaar til Sjælland — hvorfor spørger Du?“ for Kongen i Vejret; men trods Vreden undveg han dog sin unge Skibschefs frejdige Blik. „Tilgiv, Eders Majestæt! Jeg spørger, fordi de Danske tror paa Freden; deres Koffardimænd gaar allerede ganske trygge over Østersøen.“ „Du taler som en enfoldig Ulk,“ sagde Kongen efter et Øjebliks Betænkning og med et let Smil. „Du forstaar Dig for lidt paa Politiken, til at det kunde nytte, om vi nedlod os til at forklare vore Grunde; men vi stoler paa din Kækhed og Aarvaagenhed og paa din ubetingede Lydighed mod vor kongelige Vilje. Opdager Du intet mistænkeligt i Sundet, saa gaar Du Syd om Sjælland og holder det

krydsende mellem Smaaøerne, hvor Du ikke lader nogen Skude passere uden Visitation, om Du maaske skulde finde fornemme Personer ombord. Vi har en Anelse om, at selve Kong Frederik vil søge at undslippe ad den Kant. Dog, Du vil faa nærmere Ordre af Wrangel, som under alle Omstændigheder kommer til Sundet med en Eskadre."

Ugla bøjede sig tavs og forlod Salen. Smilet døde hen, da Kongen atter nærmede sig de aabne Vinduesfløje. Han syntes at falde i Tanker; men de rynkede Bryn, de sitrende Læber og den højre Haands krampagtige Bevægelse om Sværdheftet forraadte Oprøret i hans Indre og hans Tankers voldsomme Flugt. Den høje, graahaarede Mand nærmede sig nu fra Sidegemakket og lagde Haanden sagte paa hans Skulder. Kongen for op som af en Drøm, vendte sig om, og da hans Øje mødte Hertug Frederiks alvorsfulde Blik, udbrød han med en Røst, hvis muntre Klang stod i skarp Modsætning til hans fordrejede Ansigtstræk: „Eja, Hr. Svigerfader, jeg havde nær gjort mig skyldig i Mangel paa Opmærksomhed ved at glemme Eders Nærværelse." „I denne krigerske Tid maa man vænne sig til at se mange Hensyn tilsidesatte og jeg er jo allerede i Vanen," svarede Hertugen rolig. „Tropperne er alt indskibede — naar agter I at stikke i Søen?" „Endnu i denne Time; Vinden er gunstig, alt er beredt til et uventet og afgørende Slag. Om otte Dage skal I sikkert spørge Nyt fra København, og Evropa skal ikke længer smile over Sverigs Konge, fordi han fører tre Kroner i sit Vaaben og kun har ét Rige — vil I ledsage mig paa Toget og være Vidne til vore Vaabens Triumf?" „Nej, Karl Gustav!" svarede Hertugen og rystede med et bittert Smil paa Hovedet. „Forlang ikke det af mig; jeg vil ikke, som I, sætte alt paa ét Kast; en klog Mand holder sig altid én Udvej aaben." „Forlad mig, Hr. Svigerfader, det er kun Rævens Vane og af Eder er det en taabelig Forsigtighed. Vær hel Ven eller hel Fjende — I kunde jo dog ikke træde tilbage." „Endnu kunde jeg det, i værste Fald. Sæt, at Lykken forlod Eder, at I mødte uventet Modstand, at ny Fjender rejste sig, da kunde jeg endnu være Eder en Støtte; thi saa længe jeg ikke foretager noget Skridt, der aabenbart bringer mig som frivillig Fjende lige over for min forrige Lensherre, kan jeg altid und-

skylde mig med, at jeg maatte følge Magtens Strøm og bøje mig for Eders sejrrige Vaaben." „Fiffigt nok; men under andre Omstændigheder en farlig Forbundsfælle," mumlede Kongen hen for sig. Som om han havde overhørt det lidet smigrende i Svigersønnens Bemærkning, vedblev Hertugen: „Hvis Eders dristige Planer lykkes, hvis I sejrrig smykker Eders Hoved med Nordens tredobbelte Krone — sig mig, Karl Gustav — thi Forord bryder ingen Trætte — hvad bliver da min Løn?" Kongen studsede, som om han ikke rigtig havde fattet Meningen; men med et tvetydigt Smil svarede han hurtig og bestemt: „Da kommer den tredobbelte Krone ligeledes til at smykke Eders Datters Isse, og fra Vasal af hin Slægt, der endnu beklæder Nordens skønneste Trone, er I ved mig allerede bleven Suveræn over Eders Forfædres Lande." „Men jeg falder og staar med Eder, og snubler I, kunde jeg falde desto dybere," vedblev Hertugen, ikke uden Bitterhed. „Jeg har for Eders Skyld svigtet min Overherre og brudt den evige Union mellem Danmark og Hertugdømmerne, som jeg havde aflagt Ed paa. Jeg har med aabne Arme modtaget Eders just ikke beskedne Krigere, plejet og klædt dem; jeg har vovet et dristigt Spil ved at aabne Eder mine Fæstninger og Vejen ind i Danmark; derved har jeg lettet Eder Sejren, og — jeg har givet Eder min Datter til Ægte." „Det har I altsammen gjort, Hertug Frederik, og har derved uopløselig knyttet Eders Skæbne til min," svarede Kongen med vaagnende Uvilje. „Lykkes mine Planer, da er I Fader til en af Evropas mægtigste Dronninger, og da skal I være suveræn Herre i to Hertugdømmer; det lover jeg Eder; hvad forlanger I mer?" „Hvorfor skal en kongelig Krone ikke blive Faderen til en af Evropas mægtigste Dronninger til Del? Jeg forlanger af Eder, Karl Gustav, at I til Belønning for mine Ofre og fordi jeg trodsede Verdens Dom, der med et Skin af Grund kunde kalde mig Forræder, skal give mig den jydske Halvø som min Andel af Byttet; Holsten, Slesvig og Jylland kan vel udgøre et Kongerige, og da havde I en kraftig Forbundsfælle i Ryggen." „Eja, Hr. Svigerfader, I vil nok spille Grev Gerts Rolle," udbrød Kongen med en spotsk Latter; „men jeg siger Eder, jeg duer ikke til at forestille Skyggekongen Valdemar, dertil holder jeg for meget af Virkelig-

heden, og sandt at sige stoler jeg hellere paa mit gode Sværd og min egen Arm end paa den kraftigste Forbundsfælle.“ „Sandelig, I er en utaknemmelig Mand og uvenlig Svigersøn,“ vedblev Hertugen med kraftigere Røst; „hvad I lover mig, har jeg allerede, og er dette min hele Belønning, da har jeg handlet som en Daare, ved at laane Øre til Eders pralende Ord og lade mig forlede til Skridt, som kun et ophøjet Formaal kunde undskylde for min egen Samvittighed. Og dog siger jeg Eder, afvis ikke saa haanlig mine Fordringer; ogsaa i mine Aarer rinder der kongeligt Blod, og tidlig eller sent, ved List eller Magt, vil det lykkes det holstenske Hus at udstrække Scepteret over den jydske Halvø.“ Med en utaalmodig Bevægelse kastede Kongen Blikket ud af Vinduet, idet han svarede: „Den Tid, den Sorg, og det vil koste baade Tid og Sorg før den snilde Plan virkeliggøres, hvis det nogensinde sker; men da jeg allerede betragter mig som de tre nordiske Rigers Konge, vilde jeg handle endnu taabeligere, end I tror at have handlet, om jeg begyndte med at bortgive en saa betydelig og frugtbar Provins til Eder, netop til Eders Slægt, der er det danske Riges Arvefjende. Desuden trænger jeg til hele det frugtbare Danmark for at kunne ernære det stærkere, men golde Sverig og Norge.“ „Beholder I ikke et anseligt Forraadskammer i de danske Øer?“ indvendte Hertugen. „Og hør mig, Karl Gustav, Eders Politik er kortsynet. Var Eders Forfædre ikke Tyskere, og er Eders Hjerte ikke tysk lige som mit? Hvorfor vil I da fornægte Eders Fædres Sprog og Land? For hvad I taber af Østersøens vestlige Kyst, kan I ved Vaabenmagt let finde Erstatning paa dens sydlige. Som Herre af Preussen og Pommern kan I forlægge Eders Herskersæde til tysk Grund og derfra styre Norden som tyske Provinser, medens jeg som Herre til Holsten, Slesvig og Jylland udvider vort store tyske Fædrelands Grænser helt til Nordsøen.“ „For Satan, Hr. Svigerfader, Eders Politik har vide Grænser,“ sagde Kongen, og Uviljen kæmpede med et listigt Smil paa hans blussende Ansigt; „men min Politik er dog slet ikke saa kortsynet som I tror, og naar alt kommer til alt, ser den skarpere end Eders. Skal Norden være et mægtigt, uafhængigt Rige, da maa Østersøen være en Indsø i Riget, for saa vidt har I Ret; men mener I, at Norden kan styres

som tyske Provinser, da er I selv en maadelig eller maaske kun egenkærlig Politikus. For Satan, endnu engang, kalder I det Politik, at raade mig til, aabenbart at forraade det Folk, der har valgt mig til Konge og hvis krigerske Dygtighed har ladet mig erobre tvende Riger i kortere Tid end en tysk Rigsarmé kan samle sine Regimenter. Hvor tysk mit Hjærte end kan være, maatte jeg være gal, om jeg ikke indsaa, at de svenske Trompeter, der før har blæst Muren ned om et tysk Jericho, ogsaa vilde bortblæse mig, hvis jeg bød det djærve Norden et saadant Regimente. Nej, Hr. Svigerfader, Eders Politik er ikke kongelig, den er kun hertugelig fiffig, og smaalige Kneb straffer sig selv, medens de store er ophøjet over Straffen og deres heldige Udfald hæver dem over Dadelen." „Spot mig ikke, spot ikke Eders Hustrus Fader," sagde Hertugen med dæmpet, næsten skælvende Stemme. „For at vinde min Bistand, foregøglede I mig det store Maal, hvortil I nu med Eders kongelige Politik vil spærre mig Vejen, og naar jeg ikke dette glimrende Maal, da vil visselig Samtiden og Eftertiden betegne mit Forhold som smaaligt, og Historien maaske sætte en Plet paa de holstenske Hertugers Skjold." „Vist ikke, Hertug Frederik, I er utaknemmelig mod Lykken. Den souveræne Besiddelse af tvende Hertugdømmer var dog nok et voveligt Spil værd og Udfaldet storartet nok til at dække Pletten," henkastede Kongen. „Frisk Mod, Hr. Svigerfader! Lad os ikke staa stille midt paa Vejen, for at samle Griller, men skride lystigt fremad. Nu vel! kan det trøste Eder, saa opgiv kun ikke alt Haab," tilføjede han, idet han stak et Par Pistoler i sit Bælte og ved denne Beskæftigelse søgte at undgaa Hertugens forskende Blik, „naar jeg har vundet de tre virkelige Kroner, finder vi vel Udvej til en fjerde, der kunde passe til Eders hertugelige Hoved; — men ind i Tyskland maa denne Udvej gaa, ikke ind i Danmark; thi i saa Fald bar jeg mig lige saa upolitisk ad som de foregaaende Aarhundreders nordiske Konger, der udstykkede Riget og skaffede deres Eftermænd saa farlige Vasaller som Eders Slægt. Men nok derom; I kan under alle Omstændigheder stole paa mit kongelige Hjerte og min sønlige Erkendtlighed. Nu vel, Hr. Svigerfader, jeg overlader Eder at bevogte og have et vaagent Øje med denne mit vordende Riges sydvestlige Grænse. Ekkoet

af mine Kartover skal forkynde Eder Nordens Genfødelse, og Karl den Tiendes Svigerfader skal ikke frygte for Historiens Omtale."

Med kraftige Bevægelser og raske Skridt forlod Kongen Audienssalen. Hans Blik var trodsigt og stolt. Overmod stod præget i hver Mine, da han skred gennem Rækkerne af de i Forgemakket og paa Gangene med Ærefrygt tilbagevigende Krigsmænd, der efterhaanden sluttede sig til ham. Da han traadte ud af Slotsporten med sit glimrende Følge, over hvis Hoved det af en Fændrik baarne Blodbanner vajede, bruste der en Bifaldsmumlen over Mængden, og da han fra Skibsbroen satte Foden i den prægtige Kongechalup, rystedes Luften af et tusindstemmigt Hurra, der dog snart overdøvedes af Kanonernes Torden, Trompeternes Skingren og Trommernes Hvirvel fra de nærmest liggende Krigsskibe. Karl Gustavs Øje blev endnu trodsigere, hans Miner endnu stoltere, da han passerede Slottet og lod Blikket fare hen over den jublende Folkemasse, over den talrige Flaade, fra hvis Rælinger Krigernes Vaaben skinnede i Solens Straaler; Krudtdampen bølgede malerisk op gennem Rejsningen, og Sømændene svang deres Hatte fra Ræer og Bovspryd. Kun flygtigt dvælede hans Blik ved Slotsvinduet, hvor Hertugen bøjede sig langt ud over den brede Karm, for at se det glimrende, larmende Optrin. Da Karl Gustav gik ombord paa det svære Orlogsskib, hvor man havde forberedt alt til hans højtidelige Modtagelse, hejsedes Kongeflaget, og syv og tyve Skud dundrede ind over Byen og Landet. Ankrene heves helt op for Boven; Sejlene, der overalt flagrede ud fra Ræerne og kantsattes, overskyggede næsten det smalle Farvand. En halv Time efter sejlede Flaaden ud af Kielerbugt og stod for den friske Brise Nordøst over.

I København vilde man ikke tro de første Rygter om Karl Gustavs Landgang paa Sjælland, uagtet man fra flere Sider var blevet advaret; den ærlige danske Karakter kunde ikke fatte en saadan politisk Uredelighed. Rygterne bekræftedes dog snart ved de mange Flygtninge, der ankom til Byen, og man fik Syn for Sagen, da Admiral Wrangel, som havde forladt Flaaden i Store-Belt, kastede Anker ved Dragør med tolv Orlogsskibe. Skrækken og Forbavselsen havde først en lammende Virkning paa Befolkningen, og med ængstelig Spænding imødesaa man, hvad Trøst de to Rigsraader Mogens

Høg og Christen Skeel, som Frederik den Tredje i al Hast udsendte for at opsøge det svenske Hovedkvarter og indlede Underhandlinger, vilde bringe. Da disse Gesandter imidlertid vendte tilbage med den Efterretning, at alle Forestillinger havde været frugtesløse, og at man maatte beslutte sig til ubetinget Underkastelse eller fortvivlet Modstand, gik Forbavselsen og Skrækken over til dyb Harme. Kø-benhavns Befolkning, der for Øjeblikket repræsenterede det danske Folk, vaagnede pludselig til Selvfølelse og rejste sig med sin hele aandelige og fysiske Kraft. Begejstringen for Fædrelandet og dets Selvstændighed, der er et Hovedtræk i den nordiske Karakter, men som i et Aarhundrede kan ulme umærkelig under Hverdagslivets Aske, greb alle. Denne Begejstring bragte alle smaalige Interesser i Glemsel, lod alle Partistridigheder forstumme; den Kløft, der endnu faa Dage forinden havde dannet en skarp Grænse mellem de forskel-lige Stænder, syntes paa engang udfyldt. Og det var ingen flygtig Begejstrings Rus; det var en urokkelig Beslutning, indtil sidste Mand at forsvare Nationens Selvstændighed og Ære, der lod alle ile til det møjsommelige Arbejde at udvide Gravene, udbedre Voldene, opkaste nye Skanser og slæbe Skyts og Munition derop. Her saa man Rigs-raader og Adelsmænd arbejde Haand i Haand med den ufri Borger, den trælbaarne Bonde; mens fornemme Kvinder og Kirkens hovmo-dige Tjenere ombar Læskedrikke til de kofteklædte Haandværksfolk og de begede Matroser, der ikke sjeldent besvarede deres venlige, opmuntrende Tiltale med et spøgefuldt Indfald, mens de med ufortrø-den Iver baksede med de svære Kanoner eller stablede Kugler og lavede Karduser. Kong Frederiks mandige Optræden ved denne Lejlighed bidrog ikke lidet til det kraftige Opsving. Med Vær-dighed tilbageviste han dem, der raadede ham til at søge personlig Redning i hemmelig Flugt til Holland, og han erklærede højtidelig, ikke at ville forlade sit Folk i Farens Stund, men at ville dø i sin Rede. At han til samme Tid skænkede Københavns Borgere og Stu-denter vigtige Privilegier, der i visse Henseender stillede dem lige med Adelen, gjorde ham desuden pludselig til Folkets Mand. En Anelse om, at en Nation vel kan udryddes, men ikke overvindes, saa længe den ikke selv vil, syntes at vaagne hos Massen, og det var

ikke længere med ængstelige, men snarere med udfordrende Blikke, at man fra de lave Volde saa de svenske Kolonner rykke frem mod Byen.

Hele Garnisonen beløb sig ikke til stort mere end et tusind Mand. Skak, der kommanderede i Kastellet, og Oberst Ahlefeldt i København, raadede derfor til at indskrænke Forsvaret til selve Byen. Forstæderne blev stukket i Brand og Udenværkerne opgaves, navnlig Vartov og Ladegaarden, der ogsaa besattes af Fjenden. Ulrik Kristian Gyldenløve, som havde været i spansk Tjeneste, stillede sig i Spidsen for de frivillige Skarer, hvis fortvivlede Tapperhed i flere natlige Udfald gik af med Sejren over de krigsvante, vel disciplinerede svenske Tropper. Hver Gang et saadant Udfald havde fundet Sted, saa Karl Gustav sine opkastede Forskansninger og Løbegrave ødelagt og Kamppladsen bedækket med sine faldne Krigere; han begyndte at studse over denne uventede Modstand, mens de belejredes Mod steg ved disse heldige Smaatræfninger, og Frederik den Tredje begyndte atter at haabe paa bedre Tider. Dette Haab næredes ved den Omstændighed, at den hollandske Ambassadør, som straks efter Karl Gustavs Landgang indskibede sig til Holland, ved sin Afskedsaudiens hos Kongen ikke alene forsikrede, at det laa i hans Regerings egen Interesse at opretholde det danske Rige, men endog i Generalstaternes Navn tilsagde snarlig Undsætning, overensstemmende med de mellem begge Stater sluttede Traktater.

Sammen med de i København tilstedeværende norske Matroser deltog de danske Søfolk i Stadens Forsvar. Deres medfødte Lune, der midt i Faren, ja selv under Omstændigheder, der vilde bringe almindelige Mennesker til at gyse i Dødsangst, holdt Humøret oppe og bidrog ikke lidt til at vedligeholde en god Stemning blandt Forsvarerne. Dog, deres Vid var først sprudlende, deres Miner rigtig tilfredse, naar prøvede Mænd blandt deres egne Officerer skulde anføre dem. Da saa man graahaarede Ulke og dunhagede Skamfilingsgaster pyntede som til Landlov, flokke sig sammen om Banneret. Med en frisk Skraa og et rask Tag i Bukserne kastede de Morgenstjernen paa Nakken og tiltraadte Marschen, der gerne gik i et kort Trav, under hvilket Spøg og bidende Indfald som en Løbeild for gen-

nem Rækkerne; selv Anførernes skarpe Paamindelser formaaede næppe at bringe dem til Tavshed. Naar man saa stødte paa Fjenden, brød de ud i Jubel, som for at faa Luft, og da modstod den mest overlegne Fjende sjelden deres Angreb.

I Egenskab af Holmens Chef samt i Betragtning af den Dueligned, han havde lagt for Dagen i den sidste Søbatalje, havde Niels Juel faaet Befalingen paa den Del af Byens Fæstningsværker, der vendte mod Søen, mens Niels Heldt som oftest kommanderede Udfaldene til Søs med bevæbnede Smaafartøjer, dels mod de blokerende Krigsskibe, dels mod det af Fjenden besatte Amager. Niels Juel var ikke alene en ypperlig praktisk Søkriger; paa sine Rejser i fremmede Lande havde han benyttet enhver Lejlighed til at samle Kundskaber, saa vel i Søvæsen — thi Havet var hans Yndlings-Element — som i anden menneskelig Viden. At han ved sine udmærkede Egenskaber, ved sit belevne og dog saa djærve Væsen ofte var kommen i nær Berøring med Statsmænd og ved flere større Hoffer havde bevæget sig i Diplomatiets Kredse, havde efterhaanden givet ham et politisk Overblik, der sagde ham, at den danske Regering gjorde mange Fejlgreb og misforstod sit Forhold til de fremmede Kabinetter. Ved Krigens første Udbrud med Sverig havde han — uagtet han tydeligt indsaa, at man kun burde sætte sig i Forsvarsstand og ikke være den angribende — med Iver taget fat paa det ham overdragne Hverv, at bringe en anselig Flaade under Sejl, og Værket var gaaet rask fra Haanden; det danske Orlogsflags heldige Fremgang havde endog givet Haab om et sejrrigt Udfald af hele Kampen; men den Søvnighed, hvormed de kommanderende bevægede sig til Lands, og den Raadvildhed, som Regeringen lagde for Dagen i alle sine Foretagender, skaffede Fjenden Pusterum. Da Karl Gustav marscherede ind i Jylland og over Smaaøerne angreb Sjælland, uden at finde synderlig Modstand, saa Niels Juel med Sorg alle Frugter af Sømændenes sejrrige Kampe tilintetgjort. Efter den ydmygende Fred i Roskilde, der gjorde et dybt Indtryk paa hans patriotiske Sind, var det ikke uden Uvilje, at han adlød sin Konges bestemte Befaling at aftakle hele Orlogsflaaden, dette eneste og endnu kraftige Forsvarsmiddel, som Svenskerne havde Respekt for; thi han

havde en rigtig Forudfølelse af, at Sejren havde været altfor let til, at Karl den Tiende skulde lade sig nøje med de vundne Fordele, hvor betydelige disse end var; men den unge Admirals advarende Stemme var endnu ikke vægtig nok til at komme i Betragtning. Desuden var han ikke synderlig lidt ved Hove, hvor den stolte Dronning Sofie Amalie stod i Spidsen for et Parti, der i visse Maader syntes at stille sig mod Kongen og hans Yndlinge, men som i Grunden modarbejdede Adelen og denne Stands personlige Privilegier. Korfitz Ulfelds Genindsættelse i alle sine Rettigheder og Besiddelser ærgrede Dronningen, maaske endnu mere end det ved Freden lidte Tab af saa mange Provinser, og alle Medlemmer af hans Familie saa vel som de Personer, der ikke aabent fornægtede den, blev svorne Fjender i hendes Øjne. Da Holmens Chef ved flere Hoffester havde vovet at yde den unge og smukke Margrethe Ulfeld iøjnefaldende Opmærksomhed, henregnedes han følgelig til Fjenderne. Disse Omstændigheder i Forening med det ørkesløse Liv under den korte Fredsperiode gjorde ham forstemt og syntes at ville sløve hans ellers saa virksomme Aand. Kun den ømme Følelse, der ved Gensynet af Margrethe var vakt i hans Hjerte, og som efterhaanden var gaaet over til dyb, inderlig Kærlighed, vedligeholdt endnu en under de nærværende Forhold velgørende Spænding i hans Sind. I mørke Timer var han ikke desto mindre nær ved ogsaa i den Henseende at opgive Haabet om en glædeligere Fremtid; thi han kunde ikke tænke sig nogen Kærlighedslykke uden i Forening med Hæder. Han besad en dyb Ærgerrighed; men denne var lige saa uadskillelig fra Tanken om Fædrelandets Hæder som fra den Elskede, der skulde omstraales af hans Bedrifters Glans. Hans Forhaabninger om en glimrende Løbebane i Fædrelandets Tjeneste syntes nu tilintetgjort, og hans Planer til den danske Marines kraftige Opsving syntes ligeledes at forsvinde i de ydmygende Betingelser, under hvilke Rigets fremtidige Tilværelse var stillet. Han fjernede sig fra den store Verden, undgik, uden selv ret at vide hvorfor, enhver Lejlighed til at træffe sammen med Margrethe, begravede sig i navtiske Studier eller hensank i Grublerier og bekymrede sig kun lidet om Dagens diplomatiske Spørgsmaal, der saa levende beskæftigede alle. Af sin Broder, Jens Juel, der

var vendt tilbage fra en Udenlandsrejse og nu optraadte som en fuldendt Verdensmand, erfarede han af og til hvad Nyt der passerede ved Hove eller i Politiken; men forgæves anvendte Broderen sin Veltalenhed for at bevæge ham til at opgive sit Eneboerliv og ved en mere beregnet Optræden at udsone sig med Hofpartiet. Det gik imidlertid Niels Juel som det plejer at gaa enhver kraftig Karakter, der paa Grund af særlige Forhold overvældes af Mismod; denne Stemning varer kun en vis Tid. Niels Juel befandt sig i en Overgangs-Stemning, da Efterretningen indløb om Karl Gustavs Landgang, og dette for den øvrige Befolkning bedøvende Slag virkede oplivende paa ham. Med friske Forhaabninger fulgte han det almindelige Opraab til Københavns Forsvar. Hemmelig jublende over det genvakte Liv og Virksomhed modtog han af Kongen det Hverv at forsvare Byen fra Søsiden og om muligt at bringe en Del af Flaaden i sejlklar Stand. Han var overtydet om, at Hollænderne ikke vilde nøle med at bringe Undsætning, og kunde Byen holde sig saa længe, vilde Krigen atter antage en mere regelmæssig og ligelig Karakter; ved et tappert og heldigt Forsvar kunde man desuden gengive de danske Vaaben deres tabte Glans, og under Krigens Fortsættelse, med Hollænderne som Forbundsfæller, vilde der gives Lejlighed nok til at høste Lavrbær for sig og Fædrelandet. Styrket ved disse Betragtninger og begejstret ved Tanken om Kærlighedslykke traadte han atter op blandt de danske og norske Sømænd med den Sikkerhed i Blik og Mine, med den kraftige, rolige Røst, der før havde opflammet de forsagtes Mod og ladet de modige udfordre selve Døden. Med stormende Hurra modtoges han af sine undergivne og med trofaste Haandtryk af sine Venner paa Flaaden. Nat og Dag var han i uafbrudt Virksomhed, snart med at istandsætte de forfaldne Søbatterier samt opkaste og montere nye Skanser; snart med at udruste Smaafartøjer, med hvilke man omsværmede Fjenden, søgte at overrumple enkelte Skibe, føre Viktualiefløjter ind i Havnen eller afskære Kommunikationen mellem de spredte fjendtlige Poster. Ikke sjældent lagde han selv Haand paa Arbejdet for at opmuntre Matroserne, og hyppig stillede han sig i Spidsen for de Udfald, der foretoges, baade til Lands og til Vands. Den anden Del af hans Opgave, at udruste et Antal Orlogs-

skibe, var imidlertid den vanskeligste. Der var Mangel baade paa Materiale og Arbejdere; det i Byen værende Mandskab var næppe tilstrækkeligt til at besætte Voldene og Batterierne, som kun var svagt bevogtede hver Gang et større Udfald fandt Sted. Men den kraftige Modstand, de Svenske havde mødt, og de betydelige Tab, de havde lidt ved de fra Søsiden foretagne Angreb, bevægede dem snart til at gaa forsigtigere til Værks paa denne Kant; de indskrænkede sig til i en vis Afstand at holde Havnen og den med Kanoner spækkede Kyst blokeret, mens de vendte hele deres Vaabenmagt mod den vestlige Side af Byen, hvor de lave Volde og halvt opfyldte Grave kun dannede et daarligt Brystværn. Benyttende sig af denne Omstændighed lod Niels Juel sit Mandskab afvekslende gøre Tjeneste paa Batterierne og arbejde paa Holmen, for endnu i Efteraaret at faa saa mange Orlogsskibe kampfærdige, at man kunde byde den svenske Flaade et Slag og maaske gøre Søen ryddelig.

Det var kun en ringe Stridsmagt, hvormed Karl Gustav fornyede Angrebet paa Sjælland. Han havde ventet, at den slet befæstede Hovedstad i den første Skræk skulde overgive sig, saa snart han rykkede frem mod den. Derfor førte han kun en ubetydelig Artilleripark med sig, og Udskibningen af Kanoner fra Wrangels Orlogsskibe gik kun langsomt fra Haanden, da de danske Smaafartøjer som oftest afskar Forbindelsen mellem Kysten og Flaaden. En stor Pram, som Niels Juel havde henlagt i Kallebodstrand ud for Vartov, og som Svenskerne kaldte „den stumpede Hund", gjorde dem med sit svære Skyts stort Afbræk paa denne Kant. Belejringen syntes saaledes at ville trække i Langdrag, og Karl Gustav indsaa, at han ved et eller andet energisk Foretagende maatte genoprette sine Krigeres synkende Tillid og knuse de belejredes voksende Mod. Hannibal Sehested, som var bleven taget til Fange, da han fra København vilde begive sig til sit Landsted, raadede ham i denne Anledning til, først at bemægtige sig Kronborg, hvor han vilde finde Belejringsskyts og Munition i Overflødighed. Uagtet Karl Gustav ikke fæstede synderlig Lid til den fangne Adelsmands Oprigtighed, fulgte han dog dette Raad — et Raad, der naturligvis maatte forekomme de Danske som et Forræderi mod Fædrelandet, skønt Hannibal Sehested paa-

stod, at hans Hensigt kun var at faa Kongen til at dele og derved svække sin Magt for København. Angrebet paa Kronborg lykkedes imidlertid kun altfor godt. Wrangel, hvem denne Ekspedition var betroet, bildte de tre Kommandanter: Beenfeldt, Bilde og Brunnov ind, at København havde kapituleret, hvorfor de overgav den stærke Fæstning. Karl Gustav jublede ved Efterretningen, og de belejrede grebes i første Øjeblik af Skræk. Dog, Folkeaanden var engang vaagnet og Begejstringen for den hellige Sag lod sig ikke længere kue. Med Faren voksede Modet; de utallige Ildsvælg, der nu rettedes mod Byen, øgede kun de belejredes Kamplyst og ansporede til nye Anstrængelser. En Del af det i Kronborg forefundne Skyts førtes nemlig baade ad Sø- og Landevejen til København, og hver Dag opførtes nye Batterier mod de lave Volde. Nogle med Kugler og Krudt ladede Skibe laa paa Rheden, og man ventede kun paa Lejlighed til at skaffe det i Land paa Amager, da Karl Gustav fra denne Kant vilde forsøge et Hovedangreb. I samme Øjemed havde han ladet samle en Del fladbundede Fartøjer, for, til Trods for „den stumpede Hund“ og de aarvaagne danske Sømænd, dækket af Natten at bringe flere Tropper over paa Øen.

Septembersolens Aftenstraaler forgylder Københavns Kirkespir; ingen Fred hviler over Land og By; ingen Aftenklokker runger højtideligt ud over Tagene. Markens gyldne Grøde er nedtraadt af fjendtlige Hove; af blomstrende Landsbyer er kun rygende Ruiner tilbage. — Inde i Byen er unge og gamle, høje og lave i Færd med at ruste sig til den natlige Kamp. Ynglinge og Mænd af alle Stænder iler bevæbnet til Voldene, for at afløse deres mødige Vaabenfæller.

I Forbifarten sender de deres kære et trøstende Ord til Afsked, og kun sjældent hører man Klager eller ser trøstesløse Miner, og taarefyldte Øjne. Selv Kvinden er bleven hærdet, stille vender hun sig til sin Gerning med at bringe Hjælp og Lindring til de saarede og Forfriskninger til de kæmpende.

Fulgt af en Matrosdreng gaar en ung Mand hurtigt gennem en af de smaa Gader, der løber ud fra den nordvestlige Side af Slotskanalen. Hans Vaaben og hans militære Dragts Snit røber ham som en fornem Søofficer, der har rustet sig til et Udfald, mens det

spændte Udtryk i alle hans Miner, hans blussende Kinder og skyndsomme Vandring midt inde i Byen lader formode, at han endnu vil røgte et vigtigt Ærinde forinden han begiver sig til Kampen. Da han har naaet Enden af Gaden, standser han foran en anseelig Gaard af gammel Bygningsform, fra hvis Vinduer man har Udsigt til Slottet.

„Sej, Johannes!“ vinkede Søofficeren — det var Holmens Chef — ad sin Ledsager, som havde holdt sig i ærbødig Afstand. „Tag dette Brev og gaa herop; Du har jo styret den Kurs før og ved jo hvad det er for en Adelsmand, der bor her?“ „Ja vel, Hr. Admiral!“ nikkede Johannes Behn med et fiffigt Smil. „Hr. Lars Ulfeld og den skønne Frøken bor i den mellemste Kahyt.“ „Det er godt, min Gut! Du beder om at tale med Frøken Margrethe Ulfeld og leverer hende dette Brev — Du faar nok Svar. Vær nu flink og bær Dig høvisk ad.“ „Det skal ske, Hr. Admiral!“ nikkede Drengen som før og greb forsigtig med Pege- og Tommelfingeren om det fine, af en Silkelidse sammenholdte Brev. Idet han derpaa stak sin lille Skibshat under Armen og med den højre Haand glattede sit purrede Haar, gik han med en vis Ærbødighed ind ad Porten til det fornemme Hus.

Niels Juel gik urolig frem og tilbage; de faa Minutter, hans Sendebud blev borte, drev hans Utaalmodighed til det højeste. Fjerne Kanonskud bragte ham til at fare sammen og lytte efter Skuddenes Retning. Klokken var syv og først Klokken ni havde han beordret sit Mandskab at møde paa Samlingspladsen, for at foretage et almindeligt Udfald; men en eller anden Begivenhed kunde være indtraadt, der krævede hans Nærværelse. Allerede angrede han sin Ubesindighed ved at gøre denne Afstikker og stod i Begreb med at opgive det, da Johannes hastig kom tilbage og meldte: „Frøkenen lader hilse, at Hr. Admiralen skal være velkommen.“ „Rap dig, Johannes!“ sagde Niels Juel efter et Øjebliks Betænkning: „løb tilbage til Allarmpladsen — hændes der noget usædvanligt før det ottende Glas er udløbet, kommer Du for fulde Sejl her og melder mig det — Du ved jo, hvor jeg er at træffe.“ „Ja vel, det skal ske, Hr. Admiral!“ forsikrede den opvakte Dreng, lettede paa Hatten og satte sig i rask Trav ned ad Gaden, medens hans Chef med ikke mindre Hast gik ind ad Porten.

Overrasket ved Brevet, hvori Juel bad om en Samtale, havde Margrethe et Øjeblik været i Tvivl om hun burde modtage hamene eller først underrette sin Plejefader, Lars Ulfeld, om Besøget. Uagtet Holmens Chef det sidste Aar kun sjælden havde ladet høre fra sig, og hun allerede forlængst havde taget hans Ytringer paa Hofballet for et Udbrud af en forbigaaende Stemning, havde hun dog en hemmelig Anelse om hvad han nu vilde; men just denne Anelse, der baade vakte Fryd og Ængstelse i hendes Sjæl, gjorde hende tvivlraadig. Da Niels Juel traadte ind, stod hun i Begreb med at forlade Værelset, for at underrette sin Plejefader om Besøget, men standsede ved den modsatte Dør og gengældte forvirret hans Hilsen.

„Vil I flygte for mig, Frøken Margrethe Ulfeld!“ spurgte han i en halvt bebrejdende Tone. „Det vil jeg ikke, Hr. Niels Juel,“ svarede Margrethe, som nu fortrød sin barnagtige Tvivl og gik ham rask et Par Skridt i Møde. „Det var kun min Agt, at bede Hr. Lars Ulfeld komme hid, for at modtage Eder.“ „I har Ret, Frøken Margrethe; det var maaske ubesindigt af mig, at sende en saa dristig Begæring til Eder; en anden vilde maaske først have forespurgt hos Hr. Lars Ulfeld. Men I maa bære over med en ligefrem Sømand, der ikke forstaar sig synderlig paa den fine Verdens Manerer, og det var kun med Eder jeg ønskede at tale.“ „I behøver ingen Undskyldning, Hr. Niels Juel!“ forsikrede Margrethe og saa med sine store, sjælfulde Øjne op til ham. „Med Taknemmelighed erindrer jeg endnu Eders ridderlige Adfærd ved vort første Møde, og jeg tilstaar gerne, at det var barnagtigt af mig, at ville hidkalde nogen anden, da I har ønsket at tale med mig; jeg indser, at Eders Kald i denne farefulde Tid ikke tillader mange Omsvøb.“ Niels Juels Blik hvilede beundrende paa Margrethe, som rødmende slog Øjnene ned. Han opdagede nu, at det bly Pigebarn var blevet en fuldvoksen, dejlig Jomfru. Den usigelige Ynde, der omgav hendes Skikkelse, fortryllede ham, og han forbavsedes over den kvindelige Værdighed, hendes Væsen forraadte. „Det var just om vort første Møde efter saa mange Aars Adskillelse, at jeg vilde tale med Eder, Margrethe! — og vredes ikke, at jeg endnu nævner Eder ved dette kære, fortrolige Navn,“ sagde han — „men Tiden flyver og den er vist nok for farefuld og skæbne-

svanger til, at et Menneske, der har noget paa Hjertet,skulde gøre mange Omsvøb før han tilstaar det. Sig mig derfor, Margrethe, mindes I endnu med venlig Hu, hvad vi talte om den Aften?“ „Jeg mindes det,“ nikkede Margrethe, og Farven vekslede hurtigt paa hendes Kinder. „Se, Margrethe,“ vedblev den forelskede, unge Mand, „hvad der foregik mellem os den Aften, det Barndomsløfte, vi fornyede, har ansporet mig til kraftig Virksomhed; det har styrket mit Mod i Kampen og skærpet min Vilje. Kun mens den ydmygende Fred hvilede lammende over Fædrelandet, hensank jeg til Mismod, og selv Eders elskelige Billede svandt i Taagen. Men nu, da Stormen, der kalder alle Mand til Arbejde, atter er brudt løs, er Lyst og Mod vendt tilbage i min Sjæl; nu tør jeg atter kæmpe for Fædrelandets og for Eders Hæder og, hvis Lykken er med mig, for Eders Besiddelse. Der forestaar en rask Kamp, der kan bringe Sejr eller Død,“ tilføjede han efter et Ophold og greb Margrethes Haand; „før jeg gaar i den, vilde jeg derfor gerne sige Eder et Afskedsord og spørge Eder, om Eders kærlige Ønsker vil ledsage mig.“ Margrethe saa op; hendes Kinder blussede, og idet hendes Blik med Inderlighed mødte hans, sagde hun med fast Stemme: „Hvorfor skulde jeg dølge det — kan det styrke Eders Mod, saa drag kun trøstig i denne Kamp paa Liv og Død for vort Fædreland; mine Ønsker og varmeste Bønner til Gud skal ledsage Eder.“ „Men, Margrethe! — Jeg elsker Dig, ret af mit hele Hjerte, og jeg spørger Dig, elsker Du ogsaa mig?“ udbrød Niels Juel og drog hende nærmere til sig. „Ja, jeg elsker Dig,“ hviskede Margrethe og lænede i yndig Forvirring sit Lokkehoved op til hans Bryst.

I det samme traadte Lars Ulfeld ind ad en Sidedør, og Margrethe rev sig forskrækket ud af sin Bejlers Arme. Af Ulfelds Dragt og de Vaaben, han bar, kunde man se, at han, trods sin Alder og Stilling, havde besluttet denne Nat at stille sig i Forsvarernes Række.

„I her, Monsieur Niels Juel!“ sagde den gamle Mand og saa med et strængt Blik efter Margrethe, som tavs og med nedslagne Øjne ilede ud af Værelset. „Man har ikke ladet mig vide Eders Besøg.“ Niels Juel, som rolig var bleven staaende, bukkede dybt og svarede adspredt: „Tilgiv, Hr. Lars Ulfeld, om jeg mod min Vilje har forglemt

den Opmærksomhed, jeg er Eder skyldig — men jeg er som en Skude, der gaar for fulde Sejl; jeg tør ikke dreje bi, for ikke at komme for sent til mit Maal. Endnu engang, tilgiv, jeg har kun været her faa Øjeblikke, og min Hu stod kun til at tale med Margrethe Ulfeld.“ — „Kun dertil stod Eders Hu,“ gentog den gamle Adelsmand med en skarp Betoning og traadte tæt hen foran ham. „Ved I vel, Monsieur Niels Juel, at jeg var en Ungdomsven af Eders værdige Fader, og det kan derfor ikke krænke Eder at høre et Alvorsord af min Mund. I er visselig en kæk, ung Mand, og at I har et ædelt Sind har I vist mig og min Slægt; men fordærv ikke Eders egen Berømmelse ved at benytte de indre og ydre Fortrin, I besidder, til at bedaare en ung, uskyldig Pige, over hvis Familie en ulykkelig Stjerne dog skinner. Jeg siger Eder, Niels Juel, hun er en kostelig, men sart Blomst — gaa, gaa bort herfra, unge Mand, og tag ikke denne Rose saa tidt i Haanden, at den visner før Tiden.“

Blodet for Niels Juel til Hovedet; han traadte et Skridt tilbage og svarede med rynkede Bryn: „Det gjordes vist nok fornødent, Hr. Lars Ulfeld, at I erindrede om det Venskabsbaand, der har knyttet Eder til min Fader, før I talte saa haarde Ord til hans Søn; men da I saa godt kender de Juelers Slægt, maa I vide, at den aldrig har traadt Ære eller Oprigtighed under Fødder, og da I roser mig for et ædelt Sind, hvorfor vil I da tro saa ondt om mig?“ „Jeg tror ingenlunde, at Eders Vilje er ond,“ forsikrede Lars Ulfeld med mildere Stemme; „men hvad man i Ungdommens Aar siger og lover i et lidenskabeligt Øjeblik, angrer man stundom og finder siden Grund nok til at svigte Løftet, hvor ærlig det end var ment. Som sagt, Monsieur Niels Juel, gaa bort herfra, mens Legen er god. I Udøvelsen af de alvorlige Pligter, der paahviler Eder, vil I snart glemme det ungdommelige Lune, der lokker Eder hid, og jeg, som i denne Stund staar Margrethe i Forældres Sted, vil befries fra et tungt Ansvar.“ „Nej, Hr. Lars Ulfeld, saaledes vil vi ikke skilles,“ tog Niels Juel roligt atter til Orde, da Adelsmanden rask vendte sig fra ham, som for at give Tegn til Afsked. „Jeg er ikke saa ung af Alder, at jeg trænger til Ledebaand, og af Vilje er jeg gammel nok til at kunne fatte en urokkelig Beslutning. Hvad jeg sagde Margrethe, skulde ikke være nogen Hemme-

lighed for dem, under hvis Varetægt hun staar; men forinden jeg henvendte mig til hendes Slægt, vilde jeg af hendes egen Mund vide, om jeg var hende kær; havde jeg handlet anderledes, kunde jeg ikke agte hende værd at vorde en kæk og frimodig Sømands Hustru. Nu kender jeg hendes Sindelag, og efterdi I, Hr. Lars Ulfeld, selv siger, at I staar hende i Forældres Sted, vil jeg hos Eder i al Høviskhed og Ære bejle til hendes Haand." „Nej, nej! Det bør ikke, det kan ikke ske," sagde Lars Ulfeld hen for sig og ilede i hastig Bevægelse frem og tilbage; „dertil kan jeg aldrig give mit Minde." „Hvorfor?" spurgte Niels Juel studsende. „Er vi ikke hinandens Lige i Byrd, og har jeg ikke allerede tilkæmpet mig en Stilling, som ingen dansk Pige skal skamme sig ved at dele?" „Det har I, og saaledes var det ikke heller ment," tog Lars Ulfeld efter et Øjebliks Tavshed igen til Orde. „I forstaar mig ikke, Monsieur Niels Juel! Eller I vil ikke forstaa mig. I nøder mig til at udtale Ord, som en klog Mand i disse Tider ikke engang burde sige højt for sig selv — dog, lad saa være: hvad mig angaar, da har jeg ingen Ønsker mere i Verden, og over min Slægt er Staven allerede brudt. Nødig vilde jeg dog, at I skulde rives med i Fordærvelsen og Fædrelandet derved tabe et stolt Haab, og endnu nødigere vilde jeg se min kære Margrethe betale en stakket Glædesrus med et helt Liv af Sorg og Krænkelser." „Visselig, Hr. Lars Ulfeld, I taler i lutter Gaader, og min jævne Sømandsforstand mægter ikke at følge Eder," sagde Niels Juel med stigende Forundring. Lars Ulfred skred endnu et Par Gange frem og tilbage i Værelset. Pludselig standsede han, og sagde bevæget: „I og Eders Slægt vil stige i Vejret; men saaledes er det ikke med Ulfeldernes Slægt; den daler og min egen ulykkelige, forvildede Broder Korfitz vil styrte den. Han bliver Forsoningsofferet; naar Karl Gustav ikke længer trænger til Forræderen, bortkaster han det foragtelige Værktøj. og den Skændsel, der kommer over Korfitz, vil brændemærke vor hele Slægt. Skynd Eder derfor, Niels Juel! Gaa i Tide bort fra dette Hus, hvorover Forbandelsen hviler. Drag ikke det fromme, livsglade Barn Margrethe frem for Verdens Øjne, hvis haanlige, spottende Blik vilde jage Freden ud af hendes Hjerte og hver Dag minde hende om Skammen, der tynger paa hendes Families Navn."

Rystet af den dybe Smerte, der sitrede gennem Lars Ulfelds Stemme og prægede sig i hans rynkede Ansigt, greb Niels Juel hans Haand, hævede Hovedet kækt og sagde: „Jeg takker Eder, min Faders værdige Ven, for den Fortrolighed, I viser mig, og den faderlige Omhu, I bærer for Margrethes Lykke. Alligevel formaar det skræmmende Billede, I udkaster af Fremtiden, ikke at rokke min Beslutning. Margrethe er min første, min eneste Kærlighed; hun elsker mig, og jeg ved at sætte Pris paa hendes Værd — ikke sandt, værdige Herre, der var en Tid, da Eders Hjerte ogsaa slog varmt, da det løb af med den beregnende Klogskab og lo ad Alverdens Fordomme? Saaledes gaar det nu mig og, fejler jeg ikke, i lige Maade Margrethe. Altsaa, vi vil nu engang ikke anderledes; lad os derfor sejle vor egen Sø og vær forsikret om, at hvordan Forholdene end bliver, skal jeg trofast værne om Margrethes Fred, og ingen, jeg siger Eder, ingen skal ustraffet vove at tilsidesætte den Ærbødighed og Agtelse, der skyldes Niels Juels Hustru.“ — „Det vilde jeg tiltro Eder, selv om I ikke saa højtidelig lovede det,“ faldt Lars Ulfeld ham i Ordet; „og endda kan den Tid komme, da det vil falde Eder tungt at holde Løftet. I kender ikke de hovmodige, formastelige Planer, der arbejder i Mørket der ovre“ — og han pegede ud ad Vinduet. — „Naar I nu pludselig vaagnede af Eders ungdommelige Drømme til en ussel Virkelighed; naar I ved hvert Skridt i den store Verden saa Eder selv og Eders Hustru omgivet af Spejdere; naar I fra alle Sider mødte frastødende Kulde som Løn for Eders Daad; naar selv den Kvinde, der skulde omfatte hele Folket med moderlig Kærlighed, overførte sit smaalige Had, sin bitre Forfølgelse fra Eleonore Ulfeld til Eders elskede Hustru, og I derved selv standsedes i Eders højtflyvende Planer, hvad da?“ „Paa Sømands Tro og Love, da vilde jeg ofre mit Livs stolteste Forhaabning for min Hustrus Sjælefred og flygte med hende til den skjulteste Afkrog,“ forsikrede Niels Juel. „Men maaske kan Fremtiden endda blive lysere end I spaar, og — tilgiv en Sømands Frimodighed, Hr. Lars Ulfeld, maaske viser de kommende Farer sig vel truende, fordi de endnu er saa langt borte, og fordi I ser dem med et af bitre Erfaringer og Mismod omtaaget Sind.“ „Sandelig! jeg vilde gerne have fejlet,“ sagde Lars Ulfeld med et vantro

Smil; „men hører I vel — Striden kalder os“ — nogle Kanonskud dundrede i dette Øjeblik baade fra den vestlige og østlige Side ind over Byen. „Jeg har advaret Eder for hvad der vil komme og saaledes opfyldt min dobbelte Pligt som Eders Faders Ven og Margrethes Beskytter. Kun et beder jeg Eder om og kun under den Betingelse tilsiger jeg Eder i hendes Forældres Navn Margrethes Haand: at I udsætter Eders Forbindelse indtil Krigen er endt.“ „Den Betingelse maa jeg vel antage,“ faldt Niels Juel ham med synlig Uro i Ordet; thi den voksende Kanonade mindede atter om de alvorsfulde Pligter, der paahvilede ham. „Velan, Monsieur Niels Juel!“ vedblev Lars Ulfeld, „hvis I under de Forhold, der da sikkert vil indtræde i vort Fædreland, endnu staar fast ved Eders Beslutning, vil jeg i Himlens Navn betro det elskelige Barns Skæbne i Eders Hænder. Farvel, Niels Juel! Skulde noget menneskeligt tilstøde mig i disse farefulde Dage og Nætter, ved jeg, at I vil være Margrethes ridderlige Beskytter.“ Han vendte sig bort, og Niels Juel forlod hastig Huset.

SJETTE KAPITEL.

Natten er noget mørk; regntunge Skyer drager hen over det belejrede København. En sydvestlig Vind fejer hen over Kallebodstrand, hyler i de ensomme Træbarakker paa Holmen, rusker i den aftaklede danske Flaades nøgne Master, som om den vilde vække Svanerne og minde dem om, at det er paa Tide at udspile Vingerne; thi der ude i Øresund duver de fjendtlige Sejlere i Kongedybet og lader deres Vimpler smælde. Natten bliver endnu uhyggeligere ved den forvirrede, utydelige Larm inde fra Byen, ved de paa alle Kanter hvirvlende Trommer, ved de brusende Hurraraab og Kanonernes Torden.

Ved at nærme sig den sydligste Del af Havnen, hvor Kallebodstrand begynder, hører man en underlig Summen som af mangfoldige

dæmpede Stemmer, og gennem Mørket opdager man snart store bevægelige Masser paa den rummelige Plads foran Skibsbroen og langs Bolværket. Det er Matroserne, der bevæbnede med Pistoler, Økser og Sabler, har samlet sig til det aftalte Udfald og nu utaalmodig venter paa de øverstkommanderende, der skal give Signalet til Angreb.

Paa begge Sider af Skibsbroen ligger en Mængde Pramme og svære Chalupper med Stævnene halede helt ind og parat til at modtage Mandskabet. En Del underordnede Befalingsmænd slentrer frem og tilbage paa Broen eller danner mindre Grupper, for at meddele hverandre deres Formodninger om Fjendens Anstalter; thi kun i en Fjerdingvejs Afstand mod Syd skinner Svenskernes Vagtild langs med Kallebodstrand, og Lyden af Baadsmandspiber, ja selv af menneskelige Stemmer, trænger stundom til de lyttendes Øren. Et Lysglimt fra et mørkt Punkt af Vandfladen for ind mod Stranden til Højre, og et bedøvende Brag fulgte umiddelbart efter. Det var „den stumpede Hund", der begyndte at spille op.

„Sej, Du smaa, hvor skal Du hen?" raabte Andreas Dreyer efter Johannes Behn, som satte i Spring fra Chefschaluppens Ræling over paa Broen. „Med Hr. Løjtnantens Tilladelse skal jeg bringe Holmens Chef Melding om, at der er passeret noget," svarede Matrosdrengen med dæmpet Stemme, idet han rask vendte tilbage og lettede paa Hatten. „For Satan, jeg ved, at Hunden gør højt nok til, at Chefen kan mærke, at der kommer fremmede ombord," mumlede Dreyer. „Hvorhen skal Du bringe Meldingen?" „Til Hr. Lars Ulfelds Gaard," hviskede Johannes nølende. „Skynd Dig, Johannes! — Hvad staar Du og maaber efter; løb, for Satan!" udbrød Løjtnanten heftig og vendte sig fra ham. Johannes Behn tog Benene med sig. Andreas Dreyer vendte sig atter om og stirrede efter ham, trykkede sin trekantede Hat fastere paa Hovedet og med Hænderne endnu dybere i Skødelommerne, gik han trodsigt hen ad Broen. „Stop, Sieur Carstensen! Hvad vigtig Melding bringer I, siden I kommer saa hæsblæsende?" spurgte han ærgerlig Floris, som ilsom kom ham imøde fra Skibstrappen. „Jeg har udført en mundtlig Ordre fra Holmens Chef, og I maa undskylde, Hr. Løjtnant, om jeg kun bringer ham Rapport og ikke Eder, skønt I taler som om I pludselig var avanceret

til Rigsadmiral.“ „Hør engang, Floris,“ vedblev Dreyer efter et Ophold, „i Betragtning af Eders ypperlige Skud ved Falsterbo, der kostede Hans svenske Majestæt et Rangskibs Bovspryd, og hvorfor I burde være avanceret til Underløjtnant, vil jeg bære over med Eders respektstridige Opførsel. Lad os slutte Forlig, og sig mig saa hvad Ærinde I har haft for Holmens Chef. Har I været i hans Kølvand i denne Time og hvor forlod I ham?“ „Ja saa, Hr. Løjtnanten spørger kun af Nysgerrighed,“ sagde Floris, noget forundret over Dreyers lunefulde Væsen. „Det er ellers henved fire Glas siden, at Admiralen befalede mig at gaa ned til Toldboden, for ret at tage de svenske Skibes Stilling i Kikkerten og især mærke mig Galioten, der ankom i Gaar med Munition. Hvor Admiralen imidlertid satte Kursen hen, ved jeg ikke; han gik ind til Byen.“ — „Ho, ho! saa har han nok en munter Streg for paa Rheden,“ afbrød Dreyer med en kort Latter — „der vil vanke Skraakugler og Økseslag. Lystig, min Gut, I kan endnu i Nat avancere til Underløjtnant, hvis vi ikke alle Mand stiger til Vejrs med Galioten.“ Nikkende ad Floris slentrede han til den yderste Ende af Broen, hvor Bagge Knudsen stod paa Chefschaluppens Forsæde og saa ud over Kalleboderne. „Hvorfor staar Du der og hænger med alle Sejl, Du gamle Vandhund!“ sagde han med en Stemme, der klang lystig nok. — „Skærp dine Ræer og luk Portene op; vi faar ret nu en frisk Kuling, der kan bringe os Fjenden paa Skudvidde.“ Kvartermesteren lettede paa Hatten, saa til Vejrs og sagde: „Hvad mener I, Hr. Andreas Dreyer? Jeg tror snarere, at vi faar Vindstille og Taage, og skønt jeg hellere gad stryge med en Tredækker for en frisk Kuling midt ind i den svenske Flaade, er dette Vejr dog bekvemmere for den Fart, vi har for i Nat med Smaafartøjerne.“ „Vist ikke, Bagge; vi skal endnu i Nat ud paa Kongedybet. Floris fortæller mig, at han har været i Hr. Niels Juels Ærinde paa Toldboden, for at mærke sig Skibenes Ankerpladser og bide Mærke i den store Galiot. Som sagt, vi faar en lystig Nat og avancerer kanske saa højt til Vejrs, at vi ikke gider komme tilbage til Jorden.“ „Skønt jeg nok gad avancere, maa der dog være Maade med al Ting“ — bemærkede Bagge med et forskende Blik paa sin unge Officer, hvis usædvanlige Lune ogsaa var ham paafaldende.

„Hvad mig angaar, saa har jeg endnu ikke Lyst til at gaa saa højt til Vejrs, med mindre Tjenesten skulde fordre det, og I er endnu for ung til ikke at ønske flere Farter og hæderlige Bataljer, før I springer i Luften.“ „Aa! Hvad?“ lo Dreyer, — „bankede Døden ikke allerede paa din Vugges Bov?“

„Af Vejen der! Admiralerne kommer!“ lød det oppe ved Bolværket. Der kom Bevægelse blandt Grupperne; med blottede Hoveder veg Sømændene til Side. Holmens Chef og Vice-Admiral Niels Heldt steg ned ad Trappen til Skibsbroen.

„Fjenden er endnu i Færd med at indskibe sig,“ sagde Niels Heldt, efter et Øjeblik at have rettet Natkikkerten ned mod Kallebodstrand. — „Prammens Kugler vil nok bringe ham til at skynde sig. Mener I ikke, Hr. Niels Juel, at vi gør klogest i at lade ham støde fra, før vi rører os, for at han ikke skal mærke Uraad?“ Rettende ligeledes sin Natkikkert mod den af Svenskernes Vagtild oplyste Kyst svarede Niels Juel: „Paa Vejen hid skikkede jeg Ordre til Prammens Chef om at fyre enkelte Skud, for at skuffe Fjendens Opmærksomhed. Iøvrigt raader jeg til, uopholdelig at lægge ud og med den ene Fløj i al Stilhed at stræbe op til Spidsen af Svenskens Indskibningsplads; hans uforsigtige Vagtild vil blænde ham, men lyse for os, og inden han bliver flot, kan vi have taget Luven fra ham, saa at ikke en Jolle skal slippe over til Amager.“ — „Jeg tror, I har Ret,“ nikkede Vice-Admiralen og tog Kikkerten fra Øjet, jeg vil derfor ikke spilde den kostbare Tid med at forklare Eder Grundene for min Opfattelse. Saa lad os i Guds Navn sætte lige ind paa Fjenden og som gode Kammerater staa hinanden ærlig bi, saa længe vi har et Brædt under os. Sej der, Zacharias Bang, lad Folkene gaa ned i første Divisions Fartøjer. Hvis I saa synes, Hr. Niels Juel, gaar jeg paa venstre Fløj; naar jeg har vundet Luven, sender jeg en Raket i Vejret.“ „Det er et Ord, Hr. Admiral; kun beder jeg Eder om, ikke at lade Raketten gaa i Vejret før Fjenden er bleven flot,“ svarede Holmens Chef og gengældte hjertelig den gamle Søhelts Haandtryk. „Haløj, Bagge Knudsen, lad falde i anden Divisions Fartøjer — rap Jer, Manne! Men gør ingen Allarm.“

Paa disse med dæmpet Stemme udtalte Kommandoord satte Sø-

mændene sig i Bevægelse, tavse steg de i to Kolonner ned paa Broen og begav sig efterhaanden i Fartøjerne, uden at der sporedes den ringeste Forvirring. Indskibningen af de over otte hundrede Sømænd gik for sig med utrolig Hurtighed; efter et Kvarters Forløb stødte første Division fra med Niels Heldts Chefchalup i Spidsen. Anden Division fulgte efter, ligeledes med Chefschaluppen forrest, hvorved denne kom til at danne hele Kolonnens Centrum. Da Aarerne var ombundet med Filt, og ingen Pibe eller højrøstet Kommando hørtes, gled Flotillen stille og ubemærket af Fjenden hen over Kallebodernes rolige Vandflade, idet den styrede temmelig nær ind under Kysten af Amager og saaledes dækkedes af Mørket. Fra „Den stumpede Hund" fulgte Skuddene nu hurtigere paa hverandre, og Svenskerne, der ikke anede det frygtelige Baghold, der ventede dem, var for ivrig beskæftiget med Indskibningen til at mærke Aarebladenes fjerne Plask i Vandet. Sluproerne halede ud af alle Kræfter og drev de stærkt besatte Fartøjer, der fulgte i hverandres Kølvand, rask fremad, og med Øksen paa Nakken og Haanden paa Pistolskæftet ventede Sømændene tavst paa hvad der vilde komme. Fra Mørket kunde de, efter som Fartøjerne kom op og i kort Afstand passerede det oplyste Indskibningssted, tydelig se alt, hvad der foregik, og høre Kommandoraabene.

„Kast kun los! — Stød fra!" lød det derovre, og efterhaanden lagde en Snes Fartøjer ud fra Kysten; som korte Lyn blinkede Geværer og Sabler i Vagtildens Skin; korte Trommehvirvler hørtes paa alle Kanter. I nogen Afstand mod Syd steg en Raket hvislende op i Luften; baade Danske og Svenske — de sidste studsende — fulgte med Øjnene den skarpe Lysstrimmel, indtil den knaldende udsendte sine Gnister i Højden og forsvandt. Et vældigt Brag vendte dog i næste Øjeblik Svenskernes Opmærksomhed til den modsatte Side, hvor „den stumpede Hund" atter brølede sit Lag ind over Kysten.

„Skodd, Manne! Bagbord med Roret," lød det dæmpede Kommandoraab paa dansk Side; det gik fra Fartøj til Fartøj. En enkelt Pibe paa venstre Fløj gav derfra Signal og de skærende Triller forplantede sig højere og højere over hele Linien. Sluproerne lagde sig paa Aarerne, medens Fartøjerne langsomt drejede Stævnen Vester i.

De Svenske mærkede Uraad. „Fjenden er der — Til Vaaben! — Vend om!“ genlød forvirrede Raab mellem hverandre. Men det var for sent at vende om; de forreste Fartøjer af begge Partier tørnede allerede sammen.

„Op med Økserne! Til Entring, Manne!“ kommanderede Niels Juel, hvis svære Chalup først stødte mod en Svensker. Fulgt af sine Entregaster, der brød ud i et tordnende Hurra, som øjeblikkelig istemtes at hele Flotillens Mandskab, sprang han ombord til Fjenden og gjorde med et Par kraftige Økseslag ryddelig paa de forreste Tofter. Dreyer stod pludselig ved hans Side, og som om han vilde kappes med sin Chef i Kækhed og Kraft, greb Ynglingen sit vægtige Vaaben med begge Hænder og kastede sig midt ind i den fjendtlige Klynge. Tilsidesættende sin Pligt som Chefschaluppens Kvartermester fulgte Bagge Knudsen efter. Den unge Løjtnants sidste Ord om Døden og Vuggen skurrede endnu for hans Øre, og han besluttede ikke at tabe sin Yndling af Sigte.

Det pludselige Angreb saa vel som Mørket samt Uvisheden om Fjendens Styrke og egentlige Stilling, indgød de svenske Soldater en panisk Skræk. Vel greb de til Vaaben; men i den grænseløse Forvirring, der ophævede al Subordination, hævede de Geværkolberne mod hverandre og vendte instinktmæssig Blikket ind mod den oplyste Kyst i Stedet for mod Mørket, hvorfra den voldsomme Fjende kom. Uvante med Fartøjernes slingrende Bevægelse faldt de over hverandre, medens de smidige Sømænd med vidunderlig Sikkerhed løb hen ad Rælingen, og ikke i Stand til med Kraft at bruge deres uhandelige Vaaben paa saa snæver Plads styrtede de sammen under Angribernes lynsnare Økseslag, uden engang at vide, hvorfra Slaget kom.

Medens de forreste svenske Fartøjer saaledes blev entrede og Besætningen nedsablet, søgte de bagerste at faa vendt og flygte tilbage til Kysten; men Niels Heldt, som straks efter at have sendt Raketten i Vejret gjorde en Vending med Størstedelen af sin Division og lagde Sydvest over, havde allerede afskaaret dem Tilbagevejen. En Hagel af Pistolkugler slog de flygtende i Møde; Fartøjerne tørnede mod hverandre; med et nyt Hurra sprang Sømændene ind

paa de tæt sammenstuvede Soldater. Her oplyste imidlertid Vagtildens Skin Omgivelserne, saa Svenskerne nogenlunde kunde se for sig, og deres Mod begyndte derfor at vende tilbage; skønt mange af dem segnede under det første Angreb, satte de sig dog kækt til Modværge.

„Skyd dem væk fra Tofterne!“ raabte Niels Heldt, som stod paa den fjendtlige Chalups midterste Tofte og svang sin brede Klinge mod de tilbagetumlende Soldater. „Spær ham Vejen! Zacharias! Høj!“ tilføjede han og pegede med den venstre Haand til Styrbord, hvor en med Soldater overfyldt seksaarers Jolle gled frem paa Siden af Chefschaluppen, øjensynlig for at undfly under Tummelen. Zacharias Bang, som havde fulgt sin Chef i Hælene, adlød, idet han løb tilbage over Chefschaluppen og raabte: „Fyr, Manne! — Her hen, Entregaster!“ En halv Snes Pistolskud knaldede ind over Jollen; Sluproerne sank under Tofterne og Zacharias Bang kom endnu tidsnok til at slaa en Baadshage i Jollens Agterdel; under et vildt Hurra myldrede Entregasterne derover.

Vagtposterne paa den sjællandske Kyst havde imidlertid gjort Allarm, saa snart de mærkede de Danskes Angreb, og nogle Officerer var ilet ned til Stranden med friske Tropper. Men da der ikke var et Fartøj mere ved Kysten, maatte de nøjes med at være ørkesløse Tilskuere eller snarere Tilhørere ved Bataljen, der fandt Sted kun i nogle Kabellængders Afstand. At fyre vilde have været farligt, da man ikke kunde skelne Ven fra Fjende. Paa Amagersiden, hvor der endnu var nogle danske Vagtposter, blev der nu ogsaa levende. Signal-Raketter steg i Vejret og flere Baal blussede op. Flammerne kastede deres Skin fra begge Sider over Vandet, saa de kæmpende nogenlunde kunde overse Stillingen, mens man ikke fra Kysterne kunde skelne andet end en mørk Masse midt i Farvandet, hvor det buldrede som i en Tordensky og hvor hastige Lysglimt fra Gevær- og Pistolskudene krydsede hverandre.

I Spidsen for sin Chalups Besætning havde Niels Juel, kraftig understøttet af Bagge Knudsen og Andreas Dreyer, allerede taget flere fjendtlige Fartøjer. Dreyer syntes at have Bersærkergang eller at søge Døden, og maaske var det netop derfor at han undgik den. Han

trængte sig stedse frem blandt de forreste, hvor de fleste Sabler klirrede; knusende susede hans tveæggede Vaaben ned til højre og venstre, medens Kvartermesteren, som bestandig var ved hans Side, kæmpede besindigt, men derfor ikke med mindre Kraft. Ogsaa Floris Carstensen holdt sig i Nærheden af Holmens Chef og følgelig blandt de forreste. Trods sin Ungdom stillede han sig kækt mod Fjenden; hans Smidighed erstattede som oftest hvad han manglede i Kraft, og hans sikre Pistolskud styrtede mangen Svensker under Tofterne eller i Vandet. Niels Juel saa, at Sejren var fuldstændig vunden paa denne Side af Kampladsen, men at Kampen endnu rasede paa den anden Side, hvor de flygtende Fjender søgte at gennembryde Niels Heldts Division. Skønt han indsaa, at han maatte ile Vice-Admiralen til Undsætning, hvis en Del af Byttet ikke skulde slippe dem af Hænderne, opfyldte han dog først Menneskelighedens Pligt, idet han gav Ordre til at bringe alle kvæstede over i de tagne Fartøjer, der sendtes tilbage til Skibsbroen. Med stor Omhu og Varsomhed udførtes Ordren af disse skæggede, haardføre Ulke, der nylig havde kæmpet som vilde Dyr og hvis barkede Næver endnu var bestænkede af Blod.

Piben skingrede fra Chefschaluppen og dens Triller hoppede atter fra Fartøj til Fartøj. Paa dette vanlige og oplivende Signal brød Sømændene ud i rystende Jubel og myldrede i tilsyneladende Uorden mellem hverandre. Den vemodige Stemning, der uvilkaarligt havde grebet Ulken, mens han slæbte sin blødende Broder over i Lasaretfartøjerne; det varsomme Haandtryk, hvormed han i Forbifarten havde taget Afsked med en døende Kammerat, var pludselig glemt; Tanken om den næste Kamp lod ham atter med blussende Kinder og funklende Øjne knuge Skæftet af sit frygtelige Vaaben. En Raket steg i Vejret, det knaldede svagt; de dalende Lyskugler forvandlede i tre Sekunder Natten til Dag, mens Vagtilden paa begge Sider skinnede rødlig og mat. Med Stævnene drejet Vester i laa Fartøjerne af Niels Juels Division i Række, Side om Side; Sluproerne sad allerede paa Tofterne med Aarebladene i Vejret; med de anløbne Økser paa Nakken stod Entregasterne i ordnede Grupper, og ovre paa Fartøjerne af Niels Heldts Division saa man tydelig de kæmpende svinge

deres Vaaben. Den sidste Lyskugle slukkedes; for de blændede Øjne blev det paa engang bælgmørk Nat og al Jubel forstummede. Men den indtraadte Stilhed afbrødes snart af Stykkernes Torden fra „Den stumpede Hund“ og de kæmpendes Raab. Et nyt Stød i Piben lod Sluproerne sænke deres Aarer i Vandet, og Fartøjerne skød over Stævn med Chefschaluppen forrest.

Paa Forsædet laa Bagge Knudsen paa Knæ med Baadshagen i den venstre Haand og Øksen i den højre. Han ragede med Hovedet ud over Stævnen, idet han anstrengte sine Øjne for at skelne Genstandene forude. Skinnet fra Vagtilden begyndte at trænge gennem det tykke Mørke, men havde tillige en blændende Virkning.

„Du beder nok til Djævlen, for Du ser just ikke ud som en bodfærdig Synder,“ sagde Andreas Dreyer med en kort Latter og lagde Haanden paa den sammenbøjede Kvartermesters brede Skulder. „Naa, er det Eder, Hr. Dreyer! Bliv kun her; nu slaar jeg straks Klo i en,“ brummede Bagge og drejede Hovedet om, som for at holde Øje med Ynglingen, hvis skurrende Stemme paany foruroligede ham. „Javist, jeg har ikke Stunder til at gøre Bod, skønt jeg ligger i en andægtig Stilling, og skønt min Skolemester i Kristiania var af den Mening, at man aldrig skulde knæle, uden for at bede til Vorherre — Høj! — nej, hun er endnu for langt borte. Fanden tage det Mørke, man kan hverken se Ven eller Fjende.“ „Respekt for Mørket, Du gamle Vandhund!“ lo Dreyer atter. „Det er en ældgammel Rad mod Lyset, og naar alt kommer til alt,“ — han standsede og satte Foden paa Rælingen, som om han beredte sig til et Spring. De kraftige Aarekast drev Chaluppen rask fremad. Flere fjendtlige Fartøjer dukkede op af Mørket; Gevær- og Pistolskud knaldede tæt forude; et Virvar af bandende, hylende og kommanderende Stemmer slog dem i Møde, og et nyt Lag dundrede ind over Kysten fra „Den stumpede Hund“.

„Skod, Manne! Tag mod Stødet!“ kommanderede Niels Juel, som stod op paa Agtersædet. „Op med Økserne!“ Sluproerne lagde Aarerne ind og greb til Vaaben. Kvartermesteren slog Baadshagen i det nærmeste Fartøj, hvis Besætning netop var i Færd med at entre en dansk Chalup. „Lystig, Bagge! Nu har vi atter Spillet

gaaende," jublede Dreyer i vild Kamplyst. „Til Entring, alle Gutter!" Knugende Økseskaftet med begge Hænder gjorde han et vældigt Spring midt ind i det fjendtlige Fartøj, og Mandskabet fulgte ham under et brølende Hurra. Hurraet istemtes af Divisionens øvrige Fartøjer, efterhaanden som de bordede Fjenden, og et blodigt Haandgemæng udviklede sig over hele Linjen.

Dette voldsomme Angreb gjorde Udslaget. Trods deres genvundne Fatning og den Kækhed, hvormed de satte sig til Modværge, maatte de svenske Soldater bukke under. Blodbadet var frygteligt; kun enkelte Smaafartøjer lykkedes det at bryde igennem og redde sig ind til Kysten. Flygtningene — og det var for det meste hærdede Krigere, der havde set Døden under Øjne i mangen morderisk Kamp — saa med Rædsel tilbage til den mørke Baggrund, hvorfra deres slagne Kammeraters Hyl og Sejrherrens vilde Jubel genlød.

Hele Himlen er nu dækket af hvidgraa Skyer, der i den sydøstlige Horisont har antaget et rødgult Skær. Luften er diset og næsten lummervarm. Tungt og stødvis bruser Dønningerne under den sjællandske Kyst; skønt Farvandet kun er kruset af smaa toppede Bølger, synes de svenske Orlogsskibe paa Reden at bakse med svære Søer, og Mastetoppene, der næsten forsvinder i den tykke Luft, svajer hid og did.

Kampen i Kalleboderne er forbi; Vagtildene er slukket paa begge Sider. Lysningen længere inde paa Kysten, Larmen af Trommers Hvirvel, Geværers Knalden og Kartovers Brølen, tyder dog paa, at det blodige Arbejde fortsættes paa en anden Kant. Borgerne, Studenterne og Militæret har samtidig med Fægtningen i Kalleboder gjort et Udfald gennem Byens vestre og østre Port. I Løbegravene, paa Skanser og Batterier angriber de med Fortvivlelsens Mod de svenske Veteraner, hvis Geledder omsider vakler og brydes. Over Dynger af Lig vælter Strømmen videre og bringer Skræk til selve Karl Gustavs Hovedkvarter paa den anden Side Frederiksberg. Drivende Fangerne foran sig og slæbende de erobrede Kanoner efter sig vender de under lystige Hurraraab tilbage til Byen. Vejen gaar over de før saa stolte Erobreres Lig, og i sin vilde Jubel ændser den dan-

ske Borger ikke, at han med Foden glider ud i sin svenske Broders Blod.

Mens alt Liv synes koncentreret paa denne Side af København, er der lige som uddødt i den Del af Staden, der vender mod Havet. Kun ved Skibsbroen ud mod Kalleboderne rører der sig noget. Det er Størstedelen af Roflotillen, der er vendt tilbage; under Niels Heldts Opsyn bliver Fangerne, hvoraf der kun er faa, og de mange kvæstede bragt i Land.

Stille og med taktmæssige Aareslag glider to Chalupper i nordlig Retning hen i det snævre Farvand mellem Amagers nordligste Spids og Sjælland, der danner den belejrede Hovedstads Havn. Stuvede tæt sammen lytter Sømændene med alvorlige Miner til den fjerne Kamplarm eller stirrer over paa Flaadelejet, hvor de aftaklede Skibe hæver sig.

Chalupperne gled nu gennem Bommen. Niels Juel, som havde taget Plads paa Forsædet og overladt Rorpinden til Bagge Knudsen, raabte over til den foran sejlende: „Sej, Floris, har Du taget rigtig Kending? Ved Du bestemt, hvor Galioten ligger?“ „Det ved jeg, Hr. Admiral,“ svarede Floris, som sad ved Roret paa Agtersædet, da Chefen havde betroet ham Kommandoen. „I det mindste laa den endnu for fire Glas siden ret ud for det nordøstlige Batteri, og den nærmeste Orlogsmand, Fregatten „Rosen“, ligger en Kvart Mil ud for Kastelspynten.“

Der indtraadte dyb Tavshed, mens den forreste Chalup styrede Øst over og Chefschaluppen fulgte i dens Kølvand. Mandskabet, der havde hørt Chefens Spørgsmaal og Ynglingens Svar, vidste nu, hvad det gjaldt, og med højtidelig Alvor beredte de sig atter til en varm Dyst.

Skrogene af de længere ude for Anker liggende Orlogsskibe stod kun som utydelige Punkter paa Horisonten; men da man havde passeret det nordøstlige Batteri, steg en mørk Masse frem af Taagen. Omridsene blev mere og mere tydelige; efterhaanden skelnede man Rælingen, Skansen, Bovsprydet og de høje Master af et stort Skib.

„Det var Satan til Rejsning for et Transportskib,“ brummede Bagge Knudsen og saa til Vejrs. „Den Skanse er næppe tømret til at

slides af en Fløjteskippers klodsede Skosaal, skønt man ikke skal forsværge noget i disse Tider.“ „Kanonportene er aabne; hun viser Tænder,“ hviskede Johannes Behn til Holmens Chef. „Rigtig, min Gut! Sej, Floris, det er ikke Galioten.“ „Skodd, Manne!“ kommanderede Floris med dæmpet Stemme, og bøjende sig tilbage over Agtersædet, tilføjede han: „Det er Fregatten „Rosen“ ; den har bestemt skiftet Plads med Galioten.“ —

„Halløj! Hvad er det for et Fartøj?“ lød en barsk Stemme ned fra Skibets Bagbords Kobryg; „giv Løsen eller I faar Laget!“ Pibens Triller hvislede hen over Dækket, der genlød af hastige Fodtrin. Nogle Lanterner for til Vejrs; det glimtede fra Skibets Bov; Braget fulgte umiddelbart efter, og et Par Kugler susede hen over Chalupperne.

„Naa, Bagge, hvor mange Skilling giver Du nu for vort Liv?“ spurgte Andreas Dreyer, da den ene Kugle plaskede ned i Vandet, faa Alen fra Roret. „Stille! Hr. Løjtnant! vi har en Admiral ombord; han vil nok klare Tingen,“ brummede Kvartermesteren, som bøjede sig forover, medens han, i Forudfølelse af den næste Ordre, begyndte at dreje Rorpinden til Styrbord. Sluproerne lagde sig tavse paa Aarerne og stirrede gennem Taagen derhen, hvorfra Glimtene var kommet. Chefschaluppens Stævn drev klods op til den anden Chalups Agterspejl, saa at man fra begge Fartøjer kunde hviske hinanden i Øret.

Havde „Rosen“s aarvaagne Chef ikke allerede opdaget deres Nærværelse, vilde Niels Juel næppe have betænkt sig paa at entre Fregatten med sit faatallige Mandskab; men han indsaa, at et saadant Forsøg nu vilde være frugtesløst og kun koste mange Mennesker Livet. Der var følgelig intet andet at gøre end at trække sig tilbage; dog ogsaa dette var farligt, hvis det ikke lykkedes at skuffe Fjenden med Hensyn til Retningen, og han vilde nødig opgive Ekspeditionens oprindelige Øjemed. „Kan Du kende Galioten i Mørke?“ — hviskede han til Floris. „Ser Hr. Admiralen det sorte Skrog der ovre mellem Kastelspynten og Søbatteriet?“ svarede Ynglingen og hævede sig rask i Vejret. „Jeg sætter mit Hoved i Pant paa, at det er Galioten. Jeg kender hende paa de to Lanterner

agter; alle de andre fører tre — med Hr. Admiralens Tilladelse lægger jeg ind under Fregattens Kanoner og beskæftiger den i ti Minutter, medens I stryger derover og entrer Skuden.“ „Gør det, Floris, Du har jo været med,“ nikkede Niels Juel, som ret vel gennemskuede Ynglingens kække Beslutning. „Jeg stoler paa Dig; men vær forsigtig og følg snarest mulig efter — op med Roret! Hal væk, Manne!“ Chefschaluppen drejede Stævnen omkring og dreves hurtig afsted i nordlig Retning, hvorpaa den anden Chalup drejede Stævnen i Sydost og gled ind under Fregattens Skrog. Det glimtede atter fra „Rosen“s Bov. Nogle Kugler susede hen mellem begge Fartøjerne. Medens Sluproerne af al Magt trak løs paa Aarerne, lettede Entregasterne paa deres Økser og vendte alle som en Blikket mod det sorte Skrog, som de nu nærmede sig og fra hvis Agterdel to Lanterner kastede et mat Skin ned paa Vandet.

Det var virkelig den med fyldte Karduser og andre Krigsfornødenheder ladede Galiot fra Kronborg. Da den med sine Sprængstoffer let kunde blive farlig for Orlogsmændene, havde man ladet den kaste Anker i en vis Afstand fra disse; men af velbegrundet Frygt for et dristigt Forsøg fra de Belejredes Side havde Kaptajn Ugla, under hvis Beskyttelse den var stillet, skiftet Ankerplads med den, saa snart Mørket faldt paa, og opfordret Skipperen til Aarvaagenhed. Af de skarpe Skud fra „Rosen“ havde man paa Galioten straks sluttet, at Fjenden var i Farvandet; Piben kaldte allerede den, kun af en Snes Mand bestaaende Besætning op og til Vaaben, da man hørte Aarernes Plasken i Vandet og nu gennem Taagen opdagede det fremglidende Fartøj.

„Skodd, Manne! Tag mod Stødet! — Op med Entregasterne!“ kommanderede Niels Juel og huggende selv den første Entrehage i Skibets Side, hævede han sig ved et kraftigt Tag en Alen i Vejret. Mandskabet, hvem det kostede stor Overvindelse, ikke at bryde ud i det sædvanlige Hurraraab, adlød med skælvende Hast Kommandoen; mens man ved Hjælp af Baadshager for og agter halede Chaluppen klods ind til Skibets Laaring, krøb Entregasterne op ad dets bugtede Side.

„Sejda! Til hvad Skib hører I?“ raabte Skipperen, som bøjede

sig ud over Lønningen; men da han i det samme opdagede, at han allerede blev entret, drejede han Hovedet og skreg ind over Dækket: „Frem, Manne! Stød dem tilbage med Spydene! — Høj!“ — „Stop Flaben med det!“ spottede Andreas Dreyer og affyrede en Pistol. Skipperen forsvandt fra Lønningen; forvirret Larm opstod paa Dækket og med smertelige Skrig gled et Par af Entregasterne ned og styrtede i Vandet.

„Sej, der, Hr. Admiral! — Vogt Eder!“ udbrød Dreyer, som entrede i Vejret tæt ved Niels Juel. Ved Glimtet af Pistolen havde han set et Spyd fare ud af Spygattet lige over Chefens Hoved. Anstrængende sig til det yderste, hævede han sig med den højre Arm, mens han med den venstre greb fat om Spydet og svang sig op forbi Niels Juel. Spydspidsen havde stukket ham i Brystet; men han ændsede det ikke. I næste Minut sprang han ind over Lønningen, rev Øksen ud af Bæltet og styrtede løs paa den nærmeste Klynge.

Da Bagge Knudsen, som stod paa Randen af Chaluppen, saa sin Yndling springe ind paa Skibet, udstødte han et Hyl, hævede sig til sin fulde Højde, slog Baadshagen fast i Lønningen og svang sig i tre Tag med næsten overmenneskelig Kraft derop. Et halvt Minut blev han siddende over Skrævs paa Randen, som for at drage Vejret; med et tigeragtigt Udtryk saa han hen over de nærmeste Genstande, der var belyst af det rødlige Skin fra Kabyssen og et Par Lanterner. Nu fik han Øje paa Dreyer, som med Ryggen mod Nathuset svang sin Økse mod de fremtrængende Fjender, og omspændende Baadshagen med begge Hænder løb han til. En halv Snes Entregaster, der ligeledes havde arbejdet sig op, sprang imidlertid ind paa Dækket og et frygteligt Haandgemæng begyndte. Kampen var dog kun kort; Skipperen var truffen af Pistolkuglen, Halvdelen af Mandskabet faldt under det første hidsige Angreb og Resten kastede sig overbord paa den anden Side, i Haab om at redde sig i Jollen, der laa agterude.

„Tilbage, Manne!“ lød Niels Juels Stemme; „lad kun Fjenden skytte sig selv — Sej, Bagge Knudsen! Se at faa et Varptov ud; kanske tager vi Prisen hel og holden.“ Kvartermesteren kastede et

arrigt Blik efter de overbord springende Svenskere og slængte Baadshagen hen ad Dækket. Efter derpaa at have overbevist sig om, at Dreyer, som pustende lænede sig op til Masten, var i Sikkerhed, adlød han Ordren og ilede forud, fulgt af Gasterne. I en Haandevending fik man Varptov hentet frem af Kabelrummet; den ene Ende surredes fast i det opstaaende og den anden heves ned til Reservemandskabet i Chaluppen. Bagge Knudsen meldte, at Varpet var klart. „Saa kap Ankertovet og lad Folkene gaa ned i Fartøjet," sagde Niels Juel.

„Om Forladelse, Hr. Admiral, vi maa nok se os for," meldte Zacharias Bang og lettede langsomt paa Hatten. „Jeg tror, der kommer Fartøjer ud for den Styrbords Laaring, sagtens fra Fregatten." Uden at svare ilede Holmens Chef over Dækket og bøjede sig ud over Lønningen. Det lysnede fra det Punkt, hvor „Rosen" laa; Laget dundrede løs og en Kugle knuste ind i Skibets Agterspil. I Farvandet mellem begge Skibe kunde man skimte nogle Fartøjer, der styrede herover. „Lad falde i Chaluppen!" kommanderede han med høj Røst. — „Vi stikker Ild i Skuden; hun driver nok selv derover med Strømmen." „Jeg paatager mig at sprænge hende i Luften," udbrød Andreas Dreyer med hæs Stemme, og med synlig Anstrængelse gjorde han et Spring i Vejret, for at naa en Lygte, der hang paa Masten. „Gør det, min brave Gut, men gør det koldblodigt og vær snar," nikkede Holmens Chef, idet han dog noget tvivlraadig betragtede Løjtnanten. Men der vaı ikke Tid til Betragtninger eller Spørgsmaal. Et nyt Lag fra „Rosen" susede hen gennem Rejsningen, og man hørte Aarernes Plasken i Vandet. Folkene skyndte sig ned i Chaluppen; Niels Juel, som ligeledes beredte sig til at gaa fraborde, sagde til Bagge Knudsen, som netop skred tværs over Dækket: „Se efter, hvor Løjtnant Dreyer bliver af og skynd Jer at følge efter— vi møder vel Floris med den anden Chalup; saa kan vi endda vise Fjenden hjem." Kvartermesteren lettede paa Hatten. I al Hast bed han en frisk Skraa af og bøjede sig forover mod Styrbord, som for paa engang at lytte og se gennem Mørket. Efter endnu at have gjort et Tag i sine Bukser, ilede han ned ad Trappen til Lasten, hvor han havde set Dreyer forsvinde med Lygten.

Et Øjebliks Stilhed indtraadte. Stive som Støtter sad Sluproerne paa Chaluppens Tofter med Aarerne stukket i Vejret; tavse og uden at røre et Lem stod Entregasterne i tætte Klynger med de blodige Økser paa Nakken. En uhyggelig Følelse havde grebet dem alle; de frygtede for, at Galioten pludselig skulde springe i Luften og tage dem med. Man hørte Dønningens Brusen og Fjendens taktmæssige Aareslag paa den anden Side af Skibet. En svovlagtig Lugt mærkedes, og Taagen var nu saa tæt, at man næppe kunde se ti Skridt fra sig.

„Giv Løjtnanten Signal at skynde sig," hviskede Niels Juel. Zacharias Bang gjorde et let Stød i Piben; dens Triller blev afbrudt af en Snes Geværskud paa den anden Side; Kuglerne slog som Hagl ind over Galioten. I samme Øjeblik hævede Bagge Knudsen sig langsomt op af Storlugen; i den venstre Haand holdt han Lygten foran sig og med den højre Arm bar han Andreas Dreyer. Afmægtig hang hans Hoved ned over Kvartermesterens Arm; hans Ansigt syntes kridhvidt i Lygtens Skind og Blodet randt fra hans Bryst.

Saa snart Bagge Knudsen havde naaet Dækket, kastede han Lygten bort og gik over til Bagbord. Svingende Dreyer og sig selv ud over Lønningen, greb han med den venstre Haand fat i Varptovet og lod sig fire saa langt ned, at Chaluppens Mandskab kunde modtage hans Byrde; derpaa sprang han selv ned i Fartøjet.

„Skodd, Manne! Tag Stødet! — Herop med Jer!" lød det paa den anden Side af Galioten. Flere Piber hvislede i Luften; Svenskerne brød ud i et rystende Hurra og „Rosen" udspyede et nyt Lag, hvilket dog kun syntes beregnet paa at skræmme de Danske og var rettet saa højt, at Kuglerne slog gennem Galiotens øvre Rejsning.

„Om to Minutter gaar hun til Vejrs," sagde Bagge Knudsen, som uden videre satte sig paa Agtersædet og tog Andreas Dreyer i sine Arme.

„Stød fra! — Hal ud, Manne!" kommanderede Niels Juel, og mens Ordren udførtes i samme Øjeblik som den udtaltes, vedblev han, henvendt til Kvartermesteren: „Hvorledes gaar det Løjtnanten? Han er dog ikke dødelig saaret?" „Det er intet af Betydning, skønt

en kraftig Haand nok førte Spydet," svarede Bagge. „Han havde rigtig lagt Lunten hen, men laa selv ganske blegnæbet ved Siden af. Jeg stoppede Blodet med en Klud, derfor varede det saa længe — nu trækker han Vejret igen — Høj! der gaar hun." Med et bedøvende Brag sprængtes Galiotens Dæk i Luften og Flammerne slikkede i Vejret. En halv Snes Alen over Farvandet blev Luften pludselig oplyst, men kun i ringe Omkreds og som af en bengalsk Ild, idet man saa den bølgende blaagraa Røg og den hvidgule Taage som skarp aftegnede Skymasser. Tovværk og Bjælkestumper faldt sydende ned i Vandet og hvinende Skrig skar gennem Luften.

Det knaldede til Styrbord og en Hagl af Geværkugler slog ind over Chaluppen. Denne uventede Hilsen kom fra et Par af de svenske Fartøjer; der havde lagt agter om Galioten og ved den pludselige Lysning opdaget Chaluppen.

„Fyr! — Op med Økserne!" raabte Niels Juel, idet han satte Foden paa Rælingen og svang sin Sabel, i den Forventning, at Fjenden vilde entre. Affyrende deres Pistoler istemte Entregasterne et Hurra og trængte sig frem; men de fjendtlige Fartøjer gled pilsnart forbi i skraa Retning og tog Flugten over til Fregatten.

Galioten brændte nu i lys Lue; store Ildgnister for omkring til alle Sider, og den udadgaaende Strøm begyndte at føre Chaluppen tilbage til det farlige Punkt.

„Hal væk, Manne!" kommanderede Niels Juel atter, skuffet over, at han for denne Gang maatte nøjes med at have ødelagt den vigtige Prise; med den ene Chalup og den saarede Løjtnant kunde han dog ikke tænke paa at forfølge Fjenden ind under Fregattens Kanoner.

„Skodd, Manne! — Sej der forude, hvad Fartøj?" raabte Niels Juel, da man i dette Øjeblik hørte Aaretag og skimtede noget bevæge sig forude. „Haløj! Anden Divisions Chalup Nummer To," lød Svaret.

SYVENDE KAPITEL.

Karl den Tiende stolede paa, at Kronborgs Erobring skulde fremskynde Danmarks Fald. Fra denne det danske Riges Hjørnesten, hvor det svenske Flag nu vajede, drømte han sig allerede staaende i Midtpunktet af et nordisk Kejserdømme, i hvilket Kattegat og Østersøen var Indsøer, forenede ved Øresund. Der borte mod Syd, hvor Taarnene hævede sig utydelig i Morgendæmringen, hvorfra Kartovernes Brølen som dumpe Stød naaede hans Øre, var den eneste Hindring, der endnu syntes at ligge ham i Vejen. Den uanselige By med de lave Volde, der tog sig ud som en uselig Myretue og som han spottende havde kaldt en Muserede, skulde kun springes over; paa den anden Side laa en hel ny Verden af ærgerrige Planer og store Forhaabninger. Men han kunde ikke komme over denne Myretue, og som hans Stridsmagt og Hjælpekilder svandt ind i den haardnakkede Kamp, saaledes arbejdede hans Aand sig træt i harmfulde Betragtninger.

Efter en uheldig Træfning i Kalleboderne havde han fra Flaaden gjort Landgang paa Amager og var fra denne Øs sydøstlige Spids rykket frem mod København. Men ogsaa dette Forsøg mislykkedes. Trængt tilbage af de belejrede, der under Anførsel af Frederik den Tredje havde gjort et voldsomt Udfald, var hans kække Legioner segnet under de danske Morgenstjerner, medens han selv kun ved ilsom Flugt i aaben Baad undgik Død eller Fangenskab.

Den 29de Oktober 1658 kastede Morgensolen sine glittrende, men matte Straaler hen over Øresund. Brusende væltede Kattegats lange Bølger ind i Sundet; Skovene paa den høje sjællandske Kyst og den lavere skaanske rystede deres gulnende Kroner i den kolde Luft og de tørre Blade raslede hen ad den stenede Strandbred. Farvandet mellem Hveen og Helsingør var oversaaet med svenske Orlogsskibe, der krydsede med smaa Slag mellem de skaanske og sjællandske Kyster. Synet af de himmelstræbende Master, vajende Flag og aabne Kanonporte oplivede Karl Gustav; han aandede friere og smilede, idet han rettede Kikkerten mod Syd, hvor de af Niels

Juel udrustede Krigsskibe, otte i Tallet, forgæves kæmpede mod Vind og Strøm for at komme op. Paa den anden Side Kronborg laa den hollandske Hjælpeflaade under Opdams Kommando og ventede paa gunstig Lejlighed til at bryde igennem og bringe København Undsætning; men Kongen tvivlede om, at de forsigtige Hollændere vilde vove Gennemfarten, og han stolede i alt Fald paa sine Orlogsskibes Overlegenhed.

Fligen af det svenske Flag begyndte at pege ned mod København; Vinden var sprungen om til Nord og Scenen forandredes. Under Pres af Sejl, med den friske Luftning agter ind, styrede den hollandske Flaade ned mod Sundet. Holdende sig midtvejs i Farvandet fulgte Skibene i hverandres Kølvand, og de udspændte Sejlmasser kastede store Skygger over de glittrende Bølger. Røgstøtter stod ud fra Kronborgs og Helsingborgs Fæstningsmure; Skuddene dundrede løs fra begge Sider. Signal fløj i Vejret paa de svenske Orlogsskibe, der lagde sig i Slagorden og snart dannede en frygtelig Linje tværs over Farvandet, lige Norden for Hveen. De forreste Skibe bjærgede Sejl, for at give de efterfølgende Tid til at komme op. Pibernes Triller skar gennem Luften paa alle Kanter; Kolosserne gjorde langsomt en Vending op i Vinden, og saa snart Bredsiden var drejet til, sendte de deres knusende Hilsener med alle Stykker over og under, der uopholdelig besvaredes af de nærmeste svenske Rangskibe. Lag fulgte paa Lag, efter som flere Skibe lagde ind i Slagordenen; tætte Røgskyer hvirvlede i Vejret, men blæstes for den tiltagende Nordenvind ned ad Sundet. Paa begge Sider kæmpedes med Mod og Snille, og først efter Middag kunde man fra Kronborgs Mure omtrent slutte sig til Slagets Udfald. To svenske Rangskibe var skudt i Sænk, to andre saa forskudte, at de maatte lægge ud af Linjen og sank kort efter. Admiral Wrangels Flagskib havde faaet flere Skud mellem Vind og Vand samt mistet sit Ror, og tre Orlogsskibe blev efter den kækkeste Modstand taget ved Entring. Ogsaa den hollandske Flaade, der omsider slog sig igennem og paa den anden Side af Hveen forenede sig med den danske Eskadre, havde lidt betydeligt og især mistet mange Folk. Admiralerne de Witt og Floris var blandt de faldne. Førstnævntes

Flagskib „Brederode“ blev erobret af de svenske; men det var allerede i synkefærdig Tilstand.

Karl Gustav, som fra Kronborgs Tinde havde været Øjenvidne til Slaget, kunde ikke andet end yde sine Admiralers, Skibschefers og hele Mandskabets kække Forhold højrøstet Anerkendelse, mens han dog harmfuld gik i Rette med Skæbnen, der ved at skænke de overmodige Hollændere Sejren lagde nye Hindringer i Vejen for hans Planer. Opgivende for Øjeblikket alle videre Foretagender til Søs sendte han den ilde tilredte Flaade over til Landskronas Havn, hvor den snart indespærredes af den forenede hollandske og danske Sømagt; men Karl Gustav vidste ret godt, at Hollændernes fjendtlige Optræden og Trusler mod Sverig ikke var saa alvorlig ment, som den danske Regering maaske haabede, og med fordoblede Anstrængelser fortsatte han Københavns Belejring til Lands.

Staden blev nu heftig beskudt Dag og Nat, endog med gloende Kugler, uden at de belejrende derfor rykkede Sejren et Skridt nærmere. De heldige Udfald, de glimrende Søfægtninger og de af Hollænderne medbragte Forstærkninger havde styrket Forsvarernes Mod, og man havde benyttet ethvert Pusterum til at forbedre Fæstningsværkerne. For ved et kraftigt Slag at omstyrte alle Hindringer besluttede Karl Gustav omsider en Hovedstorm, hvortil den intrædende strænge Vinter, der lagde alle Farvande om Staden til, syntes ham et gunstigt Tidspunkt; men Stormen, der fandt Sted den 11te Februar 1659 om Natten og gentoges i Morgenstunden, afsloges lykkelig af Københavnerne. Henved et tusind slagne Svenskere bedækkede de tilsneede Marker eller laa begravet under Isen i Fæstningsgravene i Kalleboderne. De belejrede, der om Morgenen efter Kampen gjorde et Udfald, slæbte jublende en Mængde Kanoner og andre Sejrstrofæer med tilbage, mens de spredte svenske Bataljoner, hvis bedste Officerer var faldet, modløse lejrede sig i passende Afstand fra Voldene.

Karl Gustav fjernede sig en Tid fra Kamppladsen, men opgav ingenlunde Kampen; han samlede Kræfter, for at afvente Lejlighed til et nyt Angreb paa sin Modstander, hvis Kraft han ikke begreb, men hvem han ikke desto mindre foragtede. Med et spottende Smil

modtog han de indløbende Efterretninger om sine Vaabens Uheld paa andre Kanter. Trondhjem var generobret og Nordmændene havde aldeles forjaget de Svenske fra det Nordenfjældske; ligeledes havde de trofaste Bornholmere selv befriet deres Ø og nedsablet eller forjaget den svenske Besætning. Fra Tyskland rykkede Frederik den Tredjes Vaabenfælle, Kurfyrsten af Brandenborg, frem til Undsætning med en af kejserlige Tropper, Polakker og Brandenborgere sammensat Hær. Han trængte frem gennem Holsten, hvis troløse Hertug ved denne Lejlighed fik en velfortjent Tugtelse. De derværende svenske Tropper trak sig tilbage til Jylland, men fordreves ogsaa derfra og flygtede over til Fyn, hvor den svenske Hovedmagt efterhaanden samledes. Hverken disse Uheld eller Rygtet om, at Frankrig, Holland og England nu for Alvor gjorde Mine til, ved Mægling eller Vaabenmagt at tilvejebringe Fred i Norden, kunde rokke Karl Gustav i hans oprindelige Plan, at lægge Danmark under Sverigs Krone. Idet han vedblev at holde København indesluttet fra Landsiden, besluttede han foreløbig at sætte sig i Besiddelse af samtlige mindre Øer. Flaaden, der uforstyrret havde overvintret i Landskronas Havn, lod han løbe ud og forstærke med flere Skibe. Stolende paa sin Lykke i ethvert dristigt Foretagende og paa Hollændernes Lunkenhed haabede han endnu at se sit Flag vaje sejrrigt i Østersøen og Sundet. Den efter Stormen paa København indtraadte Vaabenhvile benyttede Niels Juel til at fortsætte Arbejderne paa Holmen; dette Værk drev han med saa meget større Energi, som han forudsaa, at Hollændernes klogt beregnede Hjælp vilde ophøre, naar den yderste Fare var forbi. Snart lagde det ene Orlogsskib efter det andet ud af Bommen, for at slutte sig til Hjælpeflaaden, og saa vel dennes Chefer som de i København tilstedeværende hollandske Ambassadører slog om i en noget høfligere Tone.

En hjemvendende Lods bragte Efterretning til København om den betydelige Stridsmagt, Svensken allerede havde i Søen. Henrik Bjelke og Niels Juel fik Ordre til at forene sig med Opdam og under dennes Kommando at gaa til Østersøen med Flaaden, for at opsøge Fjenden. Den danske Vice-Rigsadmiral havde under Blokaden af

Landskronas Havn fattet Mistanke til Hollændernes Oprigtighed, idet Opdam og hans Skibschefer under allehaande Paaskud havde forhindret enhver kraftig Foranstaltning til den svenske Flaades Ødelæggelse. Det Antal danske Orlogsskibe, der laa slagfærdigt paa Rheden, syntes tilstrækkeligt til alene at byde Fjenden Spidsen; det maatte derfor krænke den stolte og fædrelandsk sindede Sømand at skulle adlyde en fremmed Chef, hvis Overlegenhed han i ingen Henseende kunde anerkende. Uagtet Niels Juel nærede stor Agtelse for det hollandske Søvæsen og for de fra den engelske Søkrig bekendte Admiraler, delte han dog Vice-Rigsadmiralens Følelser ved denne Lejlighed, idet han ansaa denne saa vel som mange andre Foranstaltninger fra Regeringens Side for Tegn paa Svaghed eller paa Mistillid til egne Kræfter; en saa umyndig Optræden kunde ikke andet end bestyrke Generalstaterne i den Mening, at de handlede som Nordens Formyndere, og dog havde de, ved at sende Danmarks Hovedstad Undsætning, kun opfyldt en simpel traktatmæssig Pligt. Han besluttede derfor at være paa sin Post, at holde Øje med Hollændernes Bevægelser og under alle Omstændigheder at hævde det danske Flags Ære. —

Solen, der allerede staar temmelig højt — den 30te April 1659 — skinner varmt paa Østersøen. Det er næsten Vindstille og Søen løber smult. Ud for Møens Klint, et Par Mil til Søs, staar den dansk-hollandske Flaade Sydvest over for en laber Kuling af Nord. Opdams svære Flagskib sejler midt i Linjen, mens Henrik Bjelke med sine Skibe gaar paa højre og Niels Juels Eskadre danner venstre Fløj. Skibene gør ingen synderlig Fart; de gaar for nogle faa Undersejl, der kun svagt rundes af den lette Brise. Ikke desto mindre synes de at vente Fjenden. Batteriportene er halet op, de overflødige Sejl beslaaet, Kanonerne kastet los, Skanse, Bak og Kule gjort ryddelig; Køjerne er stuvet i Finkenættet, Tovene opskudt i Ruller og allehaande Vaaben henlagt paa Dækket. Fra Fortoppen holdes skarpt Udkig; mens de vagthavende Sømænd slentrer frem og tilbage eller staar paa Dækskanonerne, for at se ud over Rælingen, retter en eller anden Officer paa Hytten sin Kikkert Horisonten rundt; af deres tavse Iagttagen og spændte Miner kan man mærke,

at de imødeser en vigtig Begivenhed. Dog synes det kun Tilfældet med Besætningen paa de danske Skibe; de hollandske Sømænd forretter med uforstyrret Ro deres Tjeneste, og udover den synes intet at fængsle deres Opmærksomhed, dog holder deres Officerer flittig Øje med Flagskibets Signalstang.

Henrik Bjelke og Niels Juel har været ombord hos Opdam, for at raadslaa om Stridskræfternes Fordeling under den nærforestaaende Batalje og modtage den Øverstkommanderendes Ordrer.

Med et betydningsfuldt Blik trykkede Henrik Bjelke Niels Juels Haand, hvorefter de steg hver i sin Chalup og Fartøjerne gled bort i modsatte Retninger.

Fra de forreste Sejlere havde man opdaget Fjenden. Udkigsmanden paa Flagskibets Fortop meldte nu ligeledes, at han talte over en Snes svenske Rangskibe ud for den Styrbords Bov. Fra Hytten fik Opdam dem snart i Kikkerten, og da han mærkede, at de søgte at undslippe langs den meklenborgske Kyst, gav han Signal til at holde et Par Streger sydligere. Wrangel maatte opgive sin Plan, han gik pludselig over Stag; kneb tæt op til Vinden og lagde Nordøst over, for at undslippe gennem Farvandet mellem Rødsand — den sydligste Spids af Lolland — og sin Fjende eller i alt Fald at slaa sig igennem; hans Kanonporte stod aabne og Trommerne rørtes. Opdam gav nu den forenede Flaade Ordre til ligeledes at vende og staa Øst-Nordøst over. Ved de let sejlende Skibe paa højre Fløj lykkedes det atter at tage Luven fra Wrangel og han maatte modtage Slag. — Næsten samtidig aabnedes Bataljen paa begge Fløje. Den svenske Admiral, som klogelig beregnede, at Hollænderne var hans mindst farlige Fjender, delte nemlig sin Flaade i to Eskadrer, hvoraf den større under hans egen Kommando brasede op for Henrik Bjelkes Division og den mindre for Niels Juels, mens kun nogle enkelte Rangskibe, der aabnede Ilden i lang Afstand, styrede midt ind i Bataljen. Wrangel haabede, at disse Skibe let skulde slippe igennem den hollandske Flaade og derpaa kunne manøvrere i Ryggen af den egentlige Fjende.

De to gigantiske Skibe „Elefanten“ og „Maria“ brasede op for hinanden og vekslede rystende Lag. Det svenske Admiralskib laa

til Bagbord af „Elefanten“ ; et andet svensk Rangskib drejede bi paa Styrbordssiden og aabnede sin Ild, mens flere og flere Skibe bordede hverandre i Nærheden af dette Kampens Midtpunkt. Henrik Bjelke, som havde taget Plads paa Hytten, søgte at overskue sin egen og den øvrige Flaades Stilling. Harmfuld bemærkede han Hollændernes lunkne Kamp mod de faa svenske Rangskibe; uagtet Wrangel øjensynlig samlede sin Hovedstyrke mod den højre Fløj, for at sprænge denne, gjorde Opdam endnu ikke Mine til for Alvor at brase op. Nu for endelig Signalflag i Vejret paa det hollandske Admiralskib; men den paa „Elefanten“s Hytte vagthavende Officer meldte, at det var Signal til Chefen paa venstre Fløj at holde inde med Kanonaden og hale tilbage. Bjelke rystede paa Hovedet og saa et halvt Minut gennem Kikkerten. Som om han pludselig fattede en Beslutning, for han i Vejret og steg rask ned til Skansen. Vinkende ad Floris Carstensen, som netop var beskæftiget med sin Yndlingsbeskæftigelse, nemlig at rette en Drejekanon, sagde han: „Sej, Floris! min Gut! spring ned i Jollen med et Par Mand og list Dig igennem til „Svanen“. Hils Hr. Niels Juel fra mig og sig, at vi er belemret paa alle Kanter , og at han gjorde vel i at stikke herop i Vinden, saa snart han kan, uden at bryde sig om Hollændernes Mummespil — for en Ufærd! Skynd Dig; jeg ved, Du blinker ikke, om ogsaa en Kugle skulde haste Dig klods forbi.“ Han vendte sig bort, mens Floris lettede paa Hatten og løb forud. En Jolle, der hang under Bovsprydet, blev firet ned og bemandet; efter faa Minutters Forløb gled den mellem Skibenes Sider, der som mægtige Fæstningsmure hævede sig over den og udsendte deres vældige Lag i alle Retninger. Med sikker Haand og Øje styrede Floris sit lille Fartøj gennem de snævre Kanaler, hvor den tætte Røg ikke sjælden forvandlede Dagen til Nat, og hvor Stykkerne brølede og Ilden krydsedes lige over hans Hoved. Han maatte passere en Del af den hollandske Flaade, hvis forreste Sejlere vekslede Lag med de svenske Rangskibe, dog endnu i stor Afstand fra hverandre. Fartøjet gled frem mellem de, egenlig paa Skrømt kæmpende Modstandere, og Kuglerne, der for det meste vandede for Skibenes Bov, plaskede rundt om ned i Søen, eller hoppede hen ad Bølgerne; instinktmæssig bøjede Slup-

roerne sig forover, naar Kuglerne susede hen over dem. Jollen strøg netop forbi Opdams Flagskib; Solen skinnede klart gennem den hvirvlende Røg, og Floris fik Øje paa et Rofartøj, der lagde fra Skibet og for seks Aarer skød rask afsted. Det styrede ligeledes ned til venstre Fløj, men i en Kabellængdes Afstand fra Jollen; nye Røgmasser indhyllede det, og man opdagede kun et flygtigt Blink af Aarebladene, naar disse drejedes over Vandfladen i Solens Straaler.

„Hal væk, Manne! Det gælder at komme først," raabte Floris, som ganske rigtig sluttede, at det andet Fartøj skulde bringe Chefen paa venstre Fløj en Ordre, der vilde berøve Henrik Bjelke den nødvendige Undsætning. Sluproerne trak af al Magt paa Aarerne; Jollen pilede fremad og forsvandt snart i Røgen, der indhyllede de kæmpende Masser.

„Svanen", et smukt Rangskib paa nogle og fyrretyve Kanoner, havde med sine velrettede Lag allerede gjort flere svenske Krigsskibe udygtige til Kamp. Bjergende Sejl og brasende Ræerne firkant mod Vinden havde det lagt bi for at modtage to Orlogsmænd, der brasede op for dets Styrbords og Bagbords Bov; med knusende Virkning havde det udspyet sin Ild til begge Sider og de næsten glødende Kanoner løb tilbage. Med Raaberen i den ene Haand og Kikkerten i den anden ilede Niels Juel frem og tilbage mellem Hytten og Bakken, for at opmuntre Folkene og overbevise sig om enhver Ordres punktlige Udførelse. Skønt hans Kommando lød kraftig og bestemt; skønt han i Forbifarten forsikrede Officerer og Mandskab, at Sejren var sikker, rettede han dog hyppig Kikkerten hen mod den hollandske Flaade og den højre Fløj; hver Gang rystede han umærkelig paa Hovedet, og Uro eller Uvilje for som en Sky over hans Ansigt. „Sej, Hr. Løjtnant, giv Agt paa Signalerne," raabte han til Andreas Dreyer, idet han for op ad Hyttetrappen. „Jeg haaber, at Opdam ret nu vil bryde løs — Kanonaden er heftig paa højre Fløj." „Hollænderen forhaster sig ikke, Hr. Admiral. Han ligger jo og varmer sig ved vor Ild," smilede Dreyer og rettede Kikkerten mod Opdams Flagstang. — „Ho, Ho! hans Signal lyder løjerlig nok," vedblev han og slog op i Signalbogen. „Det maa være en Fejltagelse. — For Satan! Bliv ikke vred, Hr. Admiral! Det hedder, at venstre

Fløj skal hale tilbage af Linjen.“ „For Pokker! Det er jo et galt Nummer — se rigtig efter,“ afbrød Niels Juel med et flygtigt Nik til Løjtnanten og ilede tilbage til Skansen. „Skynd Dig, Bagge, lad ham vide, at vi ikke forstaar saadant Galimathias,“ lo Dreyer. „Den Fejltagelse kan ellers koste mig en Næse og frit Hus i fjorten Dage; men lad gaa; jeg gik gerne under Kølen for engang at spille den hundske Vaabenfælle et Puds.“ „Ja vist, jeg for min Person lod mig gerne putte i en Kanon og brænde af, for at flænge hans Flag,“ brummede Bagge og gjorde ivrig et Tag i sine Bukser. „Skønt Hollænderen kan være brav nok mod sine egne Fjender, gør han i Dag lige som Fanden, der vendte Enden mod Tordenskyen, for at sætte haardt imod haardt.“

„Flagskib paa højre Fløj signaliserer,“ raabte en Udkigger ned fra Storsalingen. Der var nemlig sendt Skamfilingsgaster tilvejrs, for at observere Slagets Gang. „Høj! en Jolle under den Bagbords Bov — en Chalup ud for den Styrbords.“

„Svanen“s Skrog rystede og bævede, idet den udspyede sine Lag; næsten i samme Øjeblik krængede de svenske Orlogsmænd paa begge Sider og samtlige Stykker brølede i Kor. En Hagl af Skraasække slog gennem „Svanen“s Rejsning; de søndersplittede Ræer og Sejl raslede ned, og Udkiggeren styrtede hovedkuls fra Storsalingen ned i Kulen.

Under Stykkernes Torden havde man dog ikke overhørt den ulykkelige Udkiggers Melding. Benyttende de faa Minutter, der forløb inden Fjenden kunde faa ladet igen, hev man fra Fokkerøst en Ende ned i Jollen, og Floris klatrede ombord. „Hr. Henrik Bjelke lader Hr. Admiralen vide, at han er belemret paa alle Kanter,“ sagde Ynglingen til Holmens Chef, som ilsom kom ham i Møde fra Kulen; „han beder Eder komme op snarest mulig, uden at bryde Eder om Hollænderne.“ „Det er godt, min Gut! Hils Vice-Rigsadmiralen og sig, at vi vil gøre vort Bedste,“ svarede Niels Juel. „Men jeg maa melde Hr. Admiralen, at jeg kun med Nød og næppe vandt et ringe Forspring for en Chalup fra Opdams Flagskib, der sikkert bringer en anden Ordre,“ vedblev Floris. „Der er ingen Stunder til at oppebie dens Ankomst,“ sagde Holmens Chef hurtig,

satte Raaberen for Munden og raabte ud over Dækket: „Lad Fokken falde! Hejs Klyver! Styrbord med Roret! Klar ved Kanonerne!“ Han ilede op til Skansen, og Floris lod sig atter fire ned i Jollen, mens Flagskibets Mandskab myldrede frem for at udføre Ordrerne. Vinden fyldte Klyver og Fok; staaende Bagbord over skød „Svanen“ over Stævn, og idet den passerede Kanalen mellem de svenske Rangskibe, hvis Batteristykker endnu ikke var klare, spyede den sine fulde Lag til begge Sider ud over dem. Derefter stod den med voksende Fart Nordøst over, idet den kneb Vinden saa tæt som mulig og saaledes rask nærmede sig Kamppladsen paa højre Fløj.

Cheferne paa de til Niels Juels Eskadre hørende Skibe havde med Harme og Forundring bemærket Opdams Signaler, der blev saa meget uforklarligere, som Sejren var saa godt som afgjort paa denne Kant, medens Henrik Bjelke truedes af Fjendens overlegne Skibsstyrke. Da de nu saa „Svanen“ skyde over Stævn, troede de, at Holmens Chef vilde adlyde Ordren, og skønt de stolede paa hans Kækhed og Fædrelandssind, var det ikke uden Uvilje, at de ligeledes satte Sejl til og styrede efter ham; dog sendte de i Forbisejlingen deres Fjender flere Lag; navnlig fik de to svenske Rangskibe, der ikke tidsnok kunde vende, saa mange Kugler gennem Skrog og Rejsning, at de snart synkefærdige og med knuste Master drev væk med Strømmen i østlig Retning. Da „Svanen“ derpaa gik over Stag, mærkede Cheferne Niels Juels Beslutning og fulgte hans Eksempel; et jublende Hurra rungede fra Skib til Skib, idet Eskadren vendte og med Bagbords Halse til styrede over mod Fjenden. Som om de frygtede, ikke at komme tids nok, forkyndte de deres Komme ved Jagtskud forud; spredende sig søgte hvert Skib sin Modstander. Floris naaede med Jollen lykkelig tilbage til „Elefanten“; den hollandske Chalup blev derimod ved en Fejltagelse skudt i Sænk; men Mandskabet bjergedes.

Niels Juels uventede og raske Angreb paa den svenske Hovedflaade forandrede hurtig Sagernes Stilling. Opdam, som personlig var den danske Sag hengiven, men vistnok handlede efter Generalstaternes hemmelige Ordre, idet han søgte at skaane den svenske Marine, stak nu ligeledes op i Vinden og gav den øvrige hollandske

Flaade Signal at følge med. Han styrede mod Vest, og da han havde naaet Spidsen af de kæmpende Flaader, lagde han nordøst over, men drejede derpaa bi i Kanonskuds Afstand fra Kamppladsen og aabnede sin, rigtig nok uskadelige Ild paa Fjenden. Derved fik den Afdeling af den svenske Flaade, der havde været i Ilden mod Niels Juel, og hvis fleste Sejlere var ilde tilredt, Tid til at undkomme, mens dog den af Opdam indtagne Stilling bevirkede, at Wrangel nu maatte opgive alt Haab om Sejr. Han gav derfor Signal til Tilbagetog. Fyrende Lag paa Lag, med Røster og Bovspryd besat af Entregaster, for at afslaa ethvert Forsøg paa Entring fra Fjendens Side, styrede han Sydøst over, idet han stræbte saa meget som muligt at holde Flaaden sammen. Henrik Bjelke og Niels Juel satte øjeblikkelig Sejl til og forfulgte ham.

Wrangel søgte Tilflugt i Vismars Havn, hvor det ogsaa lykkedes ham at bringe alle sine Skibe i Sikkerhed. Uden at have gjort synderlig Bytte maatte Sejrherrerne opgive Jagten; de vendte tilbage til Kolberghejde, hvor Niels Heldt, som imidlertid var løben ud fra Flensborg, forenede sig med Flaaden.

Mens Stormagterne paa Forsamlingen i Haag var blevet enige om, at Danmark og Sverig skulde slutte Fred og drøftede Fredsbetingelserne, aabnede de krigsførende Parter Underhandlingerne paa Sjælland mellem hinanden indbyrdes; men dette Skridt, der i Grunden skete for at trodse de store Kabinetter og hævde de nordiske Rigers Selvstændighed, førte ikke til noget Resultat, idet Vaabenstilstanden udløb inden Kommissærerne kunde blive enige om gensidige Titulaturer og Ceremoniellet.

Krigen syntes at ville begynde forfra; de svenske havde efter en tapper Modstand fra Indbyggernes Side bemægtiget sig alle Smaaøerne, og Kærnen af deres Armé var sammendragen paa det frugtbare Fyn; Sjælland var ligeledes i Karl Gustavs Hænder og København endnu indesluttet fra Landsiden. En hollandsk Flaade under Ruyters Kommando var vel undervejs til Danmark; men allerede tre Uger forinden havde Admiral Montagues kastet Anker i Øresund med henved fyrretyve engelske Orlogsskibe og syntes at ville gøre fælles Sag med de Svenske; det engelske Kabinet havde

nemlig besluttet at modarbejde Hollændernes stigende Indflydelse paa Nordens Anliggender. Opdam, som endnu laa med sin Eskadre paa Københavns Rhed, var for svag til at byde Englænderne Spidsen, og Ruyter, der havde Ordre til saa længe som mulig at undgaa ethvert fjendtligt Sammenstød, gik til Ankers udenfor Sundet. Medens Frederik den Tredje i København med Bekymring imødesaa de næste Begivenheder, betragtede Karl Gustav fra Kronborgs Tinde med et spotsk Smil de to Masteskove, der til højre og venstre bedækkede Farvandet. Han haabede, at disse overmodige Mæglere snart vilde vende Bredsiden mod hinanden, og at han under deres Stykkers Torden uforstyrret skulde kunne udføre sine Planer. Under denne Forudsætning havde han atter beordret sin Flaade i Søen og ladet den kaste Anker paa Københavns Rhed, hvor den dannede en vid Halvkreds om Søbatterierne og de dansk-hollandske Orlogsmænd.

Karl Gustavs Jubel forstummede og Frederik den Tredje fattede nyt Mod, da Montagues pludselig afbrød alle Underhandlinger, lettede Anker og forlod de danske Farvande. Regeringsforandring i England foranledigede den engelske Admiral til dette overraskende Skridt, da han forudsaa, at der ogsaa vilde ske en Forandring i Englands Politik. Hollænderne, der med stor Tilfredshed saa deres mægtige Medbejlere forlade Kamppladsen, før det var kommet til Sværdslag, besvarede under stormende Hurraraab den forbisejlende Flaades Salutskud, og Ruyter sejlede ind i Sundet, under hvis Kyster Ekkoet allerede rullede hen fra en dundrende Kanonade paa Københavns Rhed. Straks efter at den engelske Flaade var gaaet under Sejl havde nemlig Opdam i Forening med Henrik Bjelke og Niels Juel gjort klart Skib og angrebet den svenske Flaade. Wrangels udstrakte Linje var snart brudt, og efter nogle Timers Kamp vendte han tilbage til Landskronas Havn med sine ilde tilredte Skibe.

Det danske Kabinet indsaa, at Øjeblikket nu var kommet til at handle; thi den af Sormagterne fastsatte Frist var udløbet, uden at Karl Gustav endnu havde antaget Fredsvilkaarene. Ruyter, hvem den øverste Kommando til Søs overdroges, fik af Frederik den Tredje den bestemte Ordre at sejle til Holsten, for derfra at føre

Tropper til Fyen. Den forsigtige hollandske Admiral, som ikke længere kunde finde paa noget Paaskud til Vægring, uden derved at blotte sin Regerings uærlige Politik, maatte adlyde og gik under Sejl til Kiel. Her indskibedes fem tusinde Mand under Feltmarschal Skaks Kommando og førtes til Kerteminde, medens Feltmarschal Eberstejn marscherede med seks tusinde Mand kejserlige, polske og brandenborgske Tropper gennem Sønderjylland til Snoghøj, hvor de gik over lille Belt og ved Middelfart ligeledes gjorde Landgang paa Fyen. De Svenske samlede sig over Hals og Hoved ved Nyborg under Kommando af Prinsen af Sulzbach, General-Løjtnant Horn og Feltmarschal Steenbuk. Sidstnævnte var i al Hast ankommen fra Hovedkvarteret paa Sjælland, da Karl Gustav satte stor Lid til hans Feltherretalent. Den 14de November 1659 rykkede Hærene frem mod hinanden og Slaget begyndte. Kampen var morderisk og haardnakket, indtil Sejren omsider blev de Allieredes. Efter at have lidt et frygteligt Nederlag søgte Levningerne af de sprængte svenske Bataljoner og Eskadroner i vild Flugt ind til Nyborg, ladende Ammunition og Kanoner i Stikken. Forfølgende Sejren indesluttede Skak og Eberstejn endnu samme Nat Byen, medens den hollandsk-danske Flaade aabnede sin Ild mod dens Fæstningsværker ud til Søen. Da General-Løjtnant Horn allerede Dagen efter aabnede Fæstningens Porte og overgav sig paa Naade og Unaade, var Fyen generobret og Kærnen af den svenske Arme gjort til Fange. Paa den første Efterretning om de Danskes Landgang paa Fyen var Karl Gustav ilet fra Lolland, hvor han netop befandt sig, gennem Sjælland til Korsør, i den Hensigt selv at begive sig over til Nyborg og stille sig i Spidsen for sin Hær. Men de danske Orlogsmænd, der i alle Retninger krydsede omkring paa store Belt, gjorde Overfarten umulig; i magtesløs Harme og opfyldt af bitre Anelser lyttede den nylig saa stolte, sejrsvante Konge til Stykkernes Torden, som de skummende Bølger bar ham i Møde fra den skæbnesvangre Kampplads.

Det er Nordenvande i store Belt. Søen har et vildt Udseende; med snehvide Skumkamme vælter de mægtige Bølger brummende afsted. I en vid Kreds omkring Nyborgs Havn og Søbefæstninger duver Skrogene af de danske og hollandske Orlogsskibe i Bølgerne;

de himmelhøje Stænger svajer hid og did, og de halvt opbundne Sejl dasker mod Masterne. Længere ude stryger mindre Sejlere i forskellige Retninger; deres Stænger staar som skraa Streger paa Horisonten og deres Forsejl synes at svæve ud over Vandet. Som lette Taageskyer driver Krudtdampen bort i Sydost; af og til staar Røgen ud fra et Skibs Bov og enkelte Skud knalder over Havet. Fra Kysten lyder Jubel og Sejrskvad; men længere inde paa Landet stiger Røgen i Vejret fra de afbrændte Bønderbyer; langs med Sejrens larmende Skueplads strækker sig den øde sørgelige Valplads fra i Gaar; mellem sprængte Kanoner, sammenstyrtede Ammunitionsvogne, i Grøfter og Moser, paa de oppløjede Markers haardt frosne Jord ligger de slagne Krigere, døde og døende, mellem hverandre. Skarer af Ravne og Krager flyver med hæse Skrig om i Luften; allerede sænker en og anden sig ned paa sit Bytte; de hakker i Kødet, der endnu er varmt af den sidste Livsgnist.

Paa det hollandske Admiralskib „Amsterdam“ holdes Krigsraad; agter om Stormast ser man en Kreds af høje Officerer i rige guldbroderede Dragter. Det er den allierede Flaades Admiraler og Kommandører, der i Forening med Feltmarschal Skak — hvis blanke Kyrads og Hjelm stikker af mod Søofficerernes Fløjlskjoler og trekantede Hatte — drøfter det vigtige Spørgsmaal, hvilke Forholdsregler man nu bør tage efter den vundne Sejr. Raadslagningen synes at være komen til et Punkt, hvor Meninger og Interesser deler sig. De hollandske Chefer slutter sig nærmere sammen om Michael Adrian Ruyter; men denne berømmelige Søhelt, der i saa mangen dundrende Kamp rolig har set Generalstaternes Fjender under Øjne, betragter nu sine Omgivelser med et sky Blik og hans Miner tilkendegiver indre Ubehag. Henrik Bjelke, der rager frem over hele Forsamlingen, og Niels Juel, der knuger de korslagte Arme paa Brystet, som for at dæmpe sin Uvilje, ser med rynket Bryn ud mod den østlige Horisont.

„Det er en komplet Sejr, vi har tilkæmpet os,“ afbrød Hans Skak den indtraadte Tavshed, „en fornøjelig Oprejsning for to Aars usalige Nederlag og Blodsudgydelse, hvilket vi da kan takke vore allieredes Sendrægtighed for. Men, som sagt, skal vi høste nogen

Nytte af denne Sejr, maa vi forfølge den, mens Skrækken over vore Vaabens Kraft endnu stikker Fjenden i Blodet. I Morgen den Dag eller endnu i Aften, om muligt, maa hele Hæren indskibes paa Flaaden og føres over Beltet; jeg svarer for, at den svenske Magt i saa Fald lige saa hurtigt skal blive tilintetgjort paa Sjælland som her paa Fyen, og København blive befriet. Endvidere svarer jeg for, at vi inden otte Dages Forløb sejrrigt skal betræde Skaanes Land og jage Karl Gustav tilbage over hans egne Grænser." „Jeg gentager ligeledes, at vi ikke tør forlade Fjendens Kølvand, men at vi af al Magt maa sætte ind paa ham og ængste ham med Jagtskud, saa længe han har Flag oppe i disse Farvande," bekræftede Henrik Bjelke. „For en Ufærd! Skulde vi nu midt under Bataljen, da den fjendtlige Linje er gennembrudt, dreje af og først spørge Fjenden, om han vil skænke os Fred!" „Det være langt fra mig at ville miskende Eders krigerske Iver og patriotiske Sind, mine ædle Herrer," tog Ruyter besindig til Orde og gjorde en høflig Bevægelse med Hovedet mod Feltmarschallen og Vice-Rigsadmiralen. „Dog, i min dobbelte Egenskab som Øverstkommanderende for Hans danske Majestæts Sømagt og som Generalstaternes befuldmægtigede Admiral maa jeg rolig og uden at lade mig rive med af Øjeblikkets Begejstring, overveje Forholdene. Det har jeg gjort og kan ikke lade mig rokke fra den Mening, at vi for denne Gang bør lade os nøje med de vundne Fordele. Disse er sandelig betydelige nok til at bevæge Hans svenske Majestæt til fredelige Forslag og til uopfordret at drage sin Krigshær bort fra den Del af det danske Rige, han endnu holder besat." „Forlad mig, Hr. Admiral, den Taktik er god nok til Søs, men til Lands duer den ikke," faldt Hans Skak ham hidsig i Ordet; „vi har nu for Alvor faaet Sværdet ud af Skeden, saa lad os ogsaa slaa til, mens det er Tid. Vi vil ikke alene jage Fjenden ud af Landet, men udstrække Sejrsmarschen og dermed Grænsen ind over hans eget Land, saa han skal takke sin Gud, om han slipper med Brømsebro-Fredens Vilkaar." „Forlad mig igen, Hr. Feltmarschal!" svarede Ruyter med en vis skarp Betoning og med et halvt sarkastisk Smil; „det er ikke for at gøre Erobringer, at vi er draget herop; det er ikke for med voldsom Haand at tage fra

den ene nordiske Magt og give til den anden, at Generalstaterne har sendt en mægtig Flaade og Krigsfolk her op. Saadant er kun sket for ifølge de indgaaede Traktater at komme Hans danske Majestæt til Undsætning mod Overlast samt at redde hans Trone fra Undergang og med det samme at genoprette en billig Fred i Norden." „Men for at faa Fred maa vi dreje Bredsiden til Fjenden og tvinge ham til at stryge," bemærkede Henrik Bjelke. „Det er vist," bekræftede Hans Skak. „Saa længe Karl Gustav holder Sjælland besat og København indesluttet, viger han ikke et Haarsbred fra sine hovmodige Fordringer, og om end Generalstaterne ikke vil hjælpe til at generobre vore Provinser hin Side Øresund, er Undsætning dog sendt her op, for at jage Fjenden ud af selve Danmark. Dette kan ske, naar I uopholdelig lader Hæren indskibes til Sjælland." „Det gaar ikke an; som hollandsk Admiral og Hans danske Majestæts Overbefalingsmand til Søs kan jeg ikke forsvare at udsætte saa mange kostbare Skibe for at tage Skade paa de farlige Grunde, der omgiver dette Farvand," vedblev Ruyter. „Den kolde Aarstid er for vidt fremrykket; vi kan med hver Dag, ja hver Time vente Vinterens Storm og Is. Ikke alene Flaaden, ogsaa Krigshæren kunde gaa til Grunde ved et saa ubetænksomt Forsøg." „Har Eders Excellence ingen anden Grund til at vægre Eder ved at overføre Hæren, da vil jeg, som har godt Kendskab til dette Farvand, trøste mig til, paa eget Ansvar at lede Ekspeditionen," tog Niels Juel til Orde, idet han kastede et prøvende Blik ud mod den nordøstlige Horisont. „For saa vidt et menneskeligt Øje og nogen Erfaring formaar at bedømme Vejret, kan jeg love et heldigt Udfald, hvis vi uopholdelig skrider til Værket." De danske Chefer gav deres Bifald lydelig tilkende og saa vel Vice-Rigsadmiralen som Feltmarschallen tilkastede Holmens Chef et opmuntrende Blik. Men Ruyter betragtede ham med en myndig utilfreds Mine og henkastede: „I er endnu en ung Mand, Hr. Niels Juel. Jeg havde ventet, at I fra den Tid, I gjorde Tjeneste under det hollandske Flag, havde bevaret saa meget Hensyn til Eders tidligere Chef, som baade i Alder og Erfaring kunde være Eders Fader, at I vilde underordne Eder hans Mening, hvad Sømandskab angaar. Ja, jeg siger Eder," vedblev han med højere

Røst, da Holmens Chef gjorde Mine til at svare, „I burde gengælde det Hensyn til tidligere hæderlige Forhold, som jeg har taget, idet jeg har set gennem Fingre med Eders egenraadige Adfærd i Gaar, da I, uden at agte paa mine Signaler, løb lige ind under Fæstningsværkerne hist ovre og drejede Bredsiden til, hvorved I udsatte Skibene for hele Fjendens Ild — sandelig! Jeg undskyldte denne Ubesindighed med Eders ungdommelige Sind; men sin Chefs Signaler maa man aldrig undlade at lystre, om man end ikke straks fatter den rette Hensigt.“ „Hvis Eders Ekscellence tror at jeg er utaknemlig nok til at glemme den Tid, da jeg havde den Ære at tjene under det hollandske Flag og samle Sømandskundskab under Eders Vejledning, da gør I mig stor Uret,“ svarede Niels Juel med ædel Harme, „men da jeg nu er vendt tilbage under det danske Flag, hvor jeg hører hjemme, maa jeg tilsidesætte alle andre Hensyn for Fædrelandets hellige Sag. Hvad det særlig angaar, at jeg med mit Skib og dets Sekundanter lagde ind under Fæstningsmurene, da maa jeg gøre Eders Ekscellence opmærksom paa, at saadant skete med fuldt Overlæg, efter som jeg med Forundring iagttog, at de paa dette Punkt udkommanderede hollandske Orlogsmænd fyrede lutter løse Skud. Da det ikke var nogen regelmæssig Søbatalje, men en Affære, hvor hver Chef maatte handle efter eget bedste Skøn, troede jeg som dansk Admiral og Medkommanderende ikke at overskride min Bemyndigelse, fordi jeg gjorde et kraftigt Angreb, uden først at oppebie Ordre fra Flaget.“ „For en Ufærd! Ja vist har I handlet som det anstaar en ærlig og uforsagt Sømand,“ udbrød Henrik Bjelke, „og i Eders Ekscellences Sted vilde jeg give de hollandske Skibschefer en ordentlig Tøraf, der har vovet at haane en saa hæderlig Fjende som Svensken ved at spytte ad ham i Stedet for at skikke ham honette Kugler og Skraasække.“ „Jeg kan i lige Maade bevidne, at de hollandske Chefer øjensynligt skaanede Fæstningen, mens derimod den kraftige Ild, Hr. Niels Juel pludselig rettede mod den, bidrog betydelig til dens Overgivelse, hvilket General-Løjtnant Horn selv har forsikret,“ tilføjede Hans Skak. „Er saadant Tilfældet, da skal jeg visselig ikke undlade at kræve de skyldige til Ansvar“ henkastede Ruyter. „Hvad imidlertid Hovedspørgsmaalet an-

gaar, da vilde det stride mod min Pligt, at give efter for Eders Ønske; men jeg beder Eder, mine ædle Herrer, betænke, at de forenede dansk-hollandske Vaaben i Løbet af tvende Døgn har generobret hele denne vigtige Ø med den stærke Fæstning Nyborg, samt at Hans svenske Majestæts bedste Generaler og Kærnen af hans Krigsmagt med det samme er faldet i vore Hænder. Derved er hans Magt brudt, og yderligere at friste Krigslykken, naar Elementerne begynder at rejse sig derimod, vilde være dumdristigt, allerhelst da man nu ad fredelig Vej let vil kunne bringe Orden i Nordens forvirrede Sager." „Har jeg modtaget Eders Ekscellences sidste Ord i denne Sag?" spurgte Hans Skak. „Det har I, Hr. Feltmarschal. De Instrukser, jeg har modtaget af Generalstaterne, byder mig at understøtte Hans danske Majestæt mod enhver fjendtlig Overmagt; men de forbyder mig, uden i yderste Nødsfald, at udsætte den nederlandske Flaade for øjensynlig Fare og Forlis. Lige som jeg trolig har opfyldt den første Del af min Instruks, saaledes agter jeg ogsaa at holde mig den anden efterrettelig." „Saa vel ved denne Lejlighed som ved tidligere, hvor den danske Flaade har kæmpet i Forening med den hollandske, har vi danske Gutter ærlig bidraget vort til Sejren," tog Henrik Bjelke nu Ordet i en skarp Tone. „Da vi endnu aldrig, naar det stundede til Storm eller Batalje, har sakket agter ud for vore Allierede, vil vi heller ikke denne Gang paalægge dem mere, end de tror at kunne bære. Kort og godt, hvis Eders Ekscellence ikke mener i Nat at burde udsætte Generalstaternes Flaade for den Storm, der maaske kunde rejse sig i Morgen, saa vil Hr. Niels Juel og jeg, med Eders gunstige Tilladelse, med vore egne Skibe alene forsøge at bringe Hæren over." „Sandelig, jeg kan ikke nok som erkende det højmodige i Eders Tilbud, Hr. Vice-Rigsadmiral," smilede Michael Ruyter, men traadte i det samme stolt et Skridt tilbage. „Dog, da Hans danske Majestæt har betroet mig Overkommandoen, og da jeg antager, at den af Eder foreslaaede Plan kunde blive ødelæggende for de under min Befaling stillede Skibe, nødes jeg til at forkaste den og gøre min afgørende Stemme gældende. Altsaa, mine Herrer Admiraler," vedblev han med en flygtig Bøjning mod Bjelke og Juel, „i Morgen ved Solens

Opgang vil vi lette Anker og gaa under Sejl; af mine Signaler vil mine Herrer erfare det nærmere.“ Han tog Hatten af og bukkede til alle Sider; de hollandske Chefer fulgte deres Admirals Eksempel. Høflig, men med Kulde gengældte de danske Officerer den almindelige Hilsen og trak sig hurtig tilbage for at gaa fra Borde.

OTTENDE KAPITEL.

Lykken var veget fra Karl den Tiende og han ilede hurtig mod Enden af sin glimrende Løbebane. Havde Hollænderne ikke hindret de Danske i at forfølge Sejren ved Nyborg, var Krigen efter al Sandsynlighed bleven henlagt til Sverig, og da havde Frederik den Tredje vist nok tvunget sin Fjende til en ydmygende Fred.

Karl Gustav tabte dog endnu ikke Modet. Han begav sig til Gøteborg, hvor han sammenkaldte Stænderne og forlangte ny Troppeudskrivninger samt Penge til Krigens kraftige Fortsættelse. Men Døden overraskede ham midt i hans Planer, og den for hans mindreaarige Søn, Karl den Ellevte, optrædende Formynderregering ilede med at gøre indledende Skridt til Fred. Sverigs Finanser og Handel var, maaske ikke mindre end Danmarks, blevet ødelagt under de vidtløftige Krige, som det svenske Folk forlængst var ked af. Efter i Olivia at have sluttet en særskilt Fred med Polen erklærede den svenske Regering sig villig til at antage de af de tre store Magter foreslaaede Vilkaar, og da Frederik den Tredje udtalte den Formening, at han under de nuværende Forhold vel kunde gøre Fordring paa bedre Betingelser, truede disse Magter med at vende deres Vaaben mod Danmark. Det Overmod og den Underfundighed, hvormed Generalstaterne gik til Værks, saa vel som de nordiske Rigers forvirrede Tilstand havde imidlertid til Følge, at Kabinetterne i Stokholm og København atter blev enige om at underhandle direkte med hinanden. Da det denne Gang var ærligt ment fra begge Sider,

gik Værket rask fra Haanden, og Freden sluttedes i København den 27. Maj 1660; Danmark mistede sine Provinser hin Side Øresund. Hertug Frederik af Holsten var død Aaret forinden; men de Fordele, han ved Freden i Roskilde havde opnaaet som Belønning for sit Forræderi mod sin danske Lensherre og for de Tjenester, hans Haandskriver, Paulli, ydede Sverig ved at være dets Spion i København, gik over paa hans Søn og Efterfølger, Hertug Kristjan Albrecht; denne stadfæstedes i Suveræniteten over det Slesvigske og i Besiddelse af Amtet Svabsted. Ligeledes gentoges den i Freden i Roskilde indførte Bestemmelse, at Korfitz Ulfeld frit skulde kunne vende tilbage til Danmark, hvilken Betingelse dog kun paa Skrømt var stillet af de svenske Fredskommissærer. I Sverig havde man fattet Mistanke til den forhenværende danske Rigshofmester og sat ham under Tiltale for statsforræderske Planer. Ulfelds besynderlige Opførsel under denne Proces — han anstillede sig sløv og stum — bestyrkede Mistanken. Den Kløgt, den Veltalenhed og overbevisendeKraft, hvormed hans ædle Hustru talte hans Sag for den i Malmø nedsatte Kommission, bevirkede imidlertid hans Frifindelse; men forinden Dommen blev bekendt, havde han hemmelig forladt Malmø, som man troede, af Frygt for at blive domfældt.

Saa snart de svenske Tropper havde forladt Sjælland og Smaaøerne, og Ruyter var sejlet hjem med den hollandske Flaade, henvendte Frederik den Tredje hele sin Opmærksomhed paa Rigets forvirrede Tilstand og søgte at udfinde Midler til dets Ophjælpning. Men hvor han saa hen, mødte hans bekymrede Blik et trøstesløst Billede. Byer og hele Provinser var ødelagt; Borgerstanden var forarmet, og Bondealmuen henslæbte endnu bestandig Livet som Adelens Trælle. Flaaden var tildels ødelagt, og Hæren, mod hvis fleste Officerer der indledes streng Undersøgelse for Fejghed og Underslæb, var i en saa demoraliseret Tilstand, at den truede med at opløse sig i Røverbander, for selv at skaffe sig den resterende Sold. Riget var i en bundløs Gæld; de tarvelige til Kongens Raadighed overladte Indtægtskilder var udtørrede og hans Hænder endnu bundne af Haandfæstningen. Hertil kom den uheldsvangre Stemning mellem Adelen paa den ene Side og Borgerstanden og Gejstligheden

paa den anden, en Stemning, der var vaagnet og havde udviklet sig under Københavns Belejring. Borgerne, der under Krigen havde lært deres Kraft og Ret til Selvstændighed at kende, bebrejdede Adelen den Snæverhjertethed og Fejghed, hvormed denne Rigets første og mægtigste Stand havde opført sig i Kampen for Fædrelandets Uafhængighed; pegende paa deres egne Opofrelser, deres Tapperhed og Udholdenhed og holdende fast paa de dem under Belejringen tildelte Privilegier optraadte Københavns Borgere, under Anførsel af den fortjenstfulde og karakterfaste Hans Nansen, med Ro og Kraft mod Adelen, da Rigsdagen umiddelbart efter Freden sammenkaldtes i København. Understøttede af Gejstligheden, der fandt en lige saa kraftig Anfører i Biskop Hans Svane, og forvissede om Hærens Bistand tilbageviste de haardnakket de af den første Stand fremsatte Forslag, der som sædvanlig sigtede til at vælte hele Byrden over paa de lavere Stænder, mens Adelen forbeholdt sig efter eget Tykke at bidrage eller ikke bidrage til Rigets Ophjælpning. Da Rigsraaden Otto Kragh endog vovede at tiltale dem paa gammel overmodig Vis og at foreholde dem deres ufri Tilstand lige over for den fri Adel, forlod de harmfuldt Rigsraadstuen og begav sig alle til Bryggernes Lavshus, for her paa egen Haand at fortsætte Raadslagningerne. Hans Nansen og Hans Svane var djærve Fædrelandsvenner; de optraadte mod den tyranniske Adel som ærlige, skønt ikke klartseende Forsvarere af Folkets Rettigheder og troede, at det bedste Værn for disse vilde være Magtens Overdragelse til en saa folkelig Konge som Frederik den Tredje. Hans Skak kunde som Kriger ikke andet end agte Kongen og maatte i samme Egenskab harmes over sine Standsfællers Fejghed og Mangel paa Fædrelandssind; denne Omstændighed gjorde ham til Hoffets Ven og Befordrer af dets Planer, mens statskloge Mænd som Hannibal Sehested og Jens Juel alene af den Grund sluttede sig til Hofpartiet, fordi de kun i en rask Omvæltning af de hidtidige Forhold saa et Redningsmiddel for Riget, der ellers syntes at maatte gaa til Grunde. Ingen tænkte dog vist, at Omvæltningen skulde blive saa yderlig som den blev.

Det er Begyndelsen af Oktober Maaned 1660. Vejret er usæd-

vanlig mildt for denne Aarstid, og uagtet det ikke er nogen Festdag, synes hele Københavns Befolkning at være kommet paa Benene; thi Rigsdagen er i fuld Gang og underlige Rygter er i Omløb om det mellem Adelen og de andre Stænder skete Brud samt om de af Borgerstanden og Gejstligheden fattede Beslutninger.

I Slottet surrede og brummede det som i en uhyre Bikube; i alle Gange og Vinduesfordybninger, i Kabineter og Forværelser fandt ivrige, for det meste hviskende Samtaler Sted. Personer af de forskelligste Klasser ilede uophørlig frem og tilbage, op og ned, og alle Ansigter bar et hemmelighedsfuldt Præg, uagtet deres Miner tilkendegav, hvorledes Nysgerrighed og Lyst til Meddelsomhed pinte dem. Jo nærmere man kom de kongelige Gemaker, jo mere tiltog denne mistænkelige Færden; men de Personer, der her krydsede hverandre, samtalede kun ved Tegn og Øjekast. Støttende sig til deres Hellebarder stod Skildvagterne tavse og ubevægelige ved de forskellige Døre og gav kun Tegn til Liv hver Gang en højere Officer passerede ud eller ind.

I et med ødsel Pragt udstyret Gemak stod Dronning Sofie Amalie; tæt inden for Døren i en ærefrygtsfuld Stilling stod en lille, sirlig Mand, hvis skarpe Fysiognomi stak underlig frem af den mægtige Paryk.

„Har I været paa Bispegaarden, Gabel?“ spurgte Dronningen. „Jeg har været der, Eders Majestæt!“ svarede Hofmanden og traadte nogle Skridt nærmere. „Og hvorledes var Stemningen? — Er der Haab om, at denne vigtige Affære lader sig arrangere?“ „Alt gaar hidtil efter Ønske; der er mere end Haab. En og anden af de gejstlige Deputerede rystede vel paa Hovedet ad det gjorte Forslag om Regeringsformens totale Forandring, eftersom man endnu havde Skræk i Blodet over Adelens Trusler og Overmagt; men de faldt omsider alle tilføje for Hans Svanes Veltalenhed, som skildrede dem Rigets elendige Forfatning, hvilken alene kan hæves ved, at det kongelige Hus faar fast Fod at staa paa, og saadan Magt og Myndighed, at alle Undersaatter uden Forskel bliver Kronen lige underdanige. Paa hele den gejstlige Stands Vegne bad Ordførerne mig endelig forsikre Hans Majestæt om Standens Redebonhed til at be-

fordre det kongelige Huses Velmagt og Anseelse.“ „I er en ivrig og oprigtig Ven, Monsieur Gabel,“ sagde Sofie Amalie med glad Venlighed, og en naturlig Rødme farvede hendes Kinder. „Skynd Eder tilbage paa Eders Post og stræb at holde disse Kirkens nidkære Tjenere i Aande. — I skal ikke spare paa Hans Majestæts Løfter og Forsikringer. Hav et Øje paa hver Finger og bring os flittig Besked om hvert Skridt i denne vigtige Sag. Det er en Sag, hvoraf ikke saa meget vor kongelige Hus' som snarere Rigets og vore elskede Undersaatters Velfærd afhænger — og I, Monsieur Gabel, kan selv være forsikret om Eders Konges og Dronnings Bevaagenhed.“

Med Haanden paa Hjertet og et dybt Buk forlod Gabel Gemakket. Idet han skred gennem det næste Værelse, i hvis Baggrund man saa en halv Snes Personer fordybede i Samtale, vinkede han ad en høj, midaldrende Mand, paa hvis Holdning og Miner man let genkendte Diplomaten og Adelsmanden. Med et kort Nik tilkendegav denne, at han havde forstaaet Vinket og begav sig ind i Gemaket.

„Ah! Hr. Hannibal Sehested! vi har ventet Eder med Uro,“ sagde Dronningen og gik den indtrædende et Par Skridt i Møde. „Eh bien! Hvad bringer I os? — Vil Borgerstandens Deputerede tage mod Fornuft?“ „For saa vidt kan jeg lykønske Eders Majestæt, at Sagen har den bedste Gang,“ svarede Korfitz Ulfelds Svoger, efter at have hilst ærbødig, og idet han atter indtog en næsten stolt Holdning; „men disse ligefremme, enfoldige Mænd, der handler i deres fortrykte og saa ofte skuffede Medborgeres Navn, vil først have Vished for, at man mener dem det ærligt og oprigtigt, forinden de fatter nogen Beslutning i en saa højvigtig Sag; Aarhundreders Erfaring har gjort dem mistænksomme, og vist nok har de Ret, om de derfor gaar varsomt til Værks.“ „Vraiment! vi maa beundre Eders Nidkærhed for Fædrelandets Vel, at I, skønt selv Adelsmand, i en saa højhjertet Tone taler de ufri Stænders Sag,“ bemærkede Dronningen med et naadigt Smil. „Det er visselig kun af Kærlighed til Fædrelandet, at jeg saaledes handler tværtimod min egen Stands Interesser,“ forsikrede Hannibal Sehested; „thi saa vel jeg som adskillige af mine Standsfæller indser tilfulde, at den danske Adel har overlevet sig selv, samt at dens Ridderlighed og Fædrelandssind er

gaaet til Grunde i Sløvhed og Egenkærlighed. Fordi jeg anser det fornødent til Rigets Genfødelse, at Byrder og Goder fordeles ligelig, og fordi dette kun kan ske ved, at Kongemagten faar en rimelig Tilvækst, samt endelig fordi jeg nærer den Højagtelse for Kong Frederiks ophøjede Egenskaber og redelige Sind, har jeg tilsidesat alle andre Hensyn og ofret min Virksomhed til Eders Majestæts Tjeneste. Hvad Borgerstandens Deputerede iøvrigt angaar, da er det vistnok saa, at min og flere Adelsmænds aabne Optræden og uegennyttige Raad har bidraget til at fjerne mangen Tvivl; hvis Sagen kun indledes med Snildhed og Hurtighed fra Gejstlighedens Side, er der al Grund til den Formodning, at Borgerstanden vil forene sig med den om at overdrage Hans Majestæt den arvelige Regering, i hvilket Tilfælde Adelen omsider maa give Køb." „Vi takker Eder, Hr. Hannibal Sehested, for den Iver, I allerede har ladet se, og som I endnu vil hellige denne Sag, hvis heldige Udfald ogsaa vil komme Hoffets Venner tilgode," henkastede Dronningen med Tegn paa Uvilje. „Vi haaber, at Gejstligheden og Borgerstanden snart bliver enige om Hovedsagen. Men det var ønskeligt, dersom Adelen kunde bevæges til i et og alt at slutte sig til de andre Stænder, uden at gøre for mange Vanskeligheder, og uden at Regeringen skulde nødes til at gribe til strænge Forholdsregler; thi Hans Majestæt vil lige saa lidt være tilfreds med, at man akkorderer ham halv Myndighed, som han vil acceptere fuld Myndighed, der ikke tilbydes ham endrægtigt af alle Stænder." „Hvor vidt den Myndighed vil blive ubegrænset, som den anden og tredje Stand formodentlig agter at votere Hans Majestæt, kan man endnu ikke vide, thi saa vidt er Sagen endnu ikke modnet," svarede Hannibal Sehested bestemt, uagtet han syntes at studse over Dronningens Ytringer; „men det er rimeligt, at jo videre Grænserne afsættes, jo heftigere vil Adelen modsætte sig et saadant Arrangement." Med et triumferende Smil vedblev Sofie Amalie. „Medens I anvendte Eders Kløgt og Anseelse blandt Borgerstandens Medlemmer, har vor ivrige Ven, Kristofer Gabel, hos de gejstlige Deputerede arbejdet for denne patriotiske Sags Fremme. Endnu i Aften vil Gejstligheden forelægge Borgerstanden Udkastet til en komplet Reform. Hr. Hans Skak har

forsikret os om Hærens Sympati for vort kongelige Hus, og under disse Omstændigheder haaber vi, at Adelen paa en eller anden Maade vil kunne bringes til Raison." „Sandelig, jeg bøjer mig for Eders Majestæts Visdom og diplomatiske Geni og begynder selv at tro, at den hasarderede Regeringsforandring endnu kunde blive til en total Omvæltning," bemærkede Hannibal Sehested og bøjede sig uvilkaarlig, maaske for at undgaa Dronningens forskende Blik. „Vi regner en tout cas paa Eders uformindskede Iver — vi sætter vor fulde confidence til Eder, Hr. Hannibal Sehested; og for at paaskynde Sagen samt tilstrækkelig præparere Gemytterne, beder vi Eder at vende ufortøvet tilbage til Borgerstandens Forsamling og flittig at sende os Bud eller selv melde os, hvad der maatte passere," vedblev Dronningen, og da Hofmanden kun med en stum Bøjning besvarede denne Opfordring, tilføjede hun med en rask Overgang i Stemme og Mine: „A propos, vi har snart glemt en anden Sag, der ikke er af ringe importance — I tilbød, ved hemmelige Midler at bevæge den forræderske Korfitz Ulfeld til Flugt fra Sverig, forinden han erfarede det gunstige Udfald af Processen — er saadant lykkedes Eder?" „Jeg har Grund til at tro det," svarede Sehested, og et bittert Smil om hans Mund forraadte, hvor ubehagelig han berørtes af dette Spørgsmaal i nærværende Øjeblik. „Hr. Jens Juel, hvem Sagen, som Eders Majestæt ved, er bleven overdraget, vil kunne give nærmere Oplysning — han har et presserende Ærinde i denne Anledning." „Vi er spændt paa at erfare det," sagde Dronningen, „og hvis det diplomatiske Kunststykke er lykkedes saa vel for Eder, som det var ønskeligt, har I for stedse gjort Eder vor og vor ophøjede Gemals Person forbunden — ah! der kommer Hr. Jens Juel à propos — au revoir, Hr. Hannibal Sehested." Hun gjorde en hilsende Bevægelse til Diplomaten, der hurtig bortfjernede sig. Vendende sig derpaa mod den indtrædende Jens Juel vedblev hun: „Man har sagt os, at I har et presserende Ærinde, og vi formoder det angaar den Ulfeldske Familie." „Eders Majestæts Formodning er rigtig," tog Jens Juel Ordet, idet han traadte nærmere med en vis Djærvhed i Holdning og Miner. „Min Broder, Niels Juel, har bedt mig melde, at Korfitz Ulfeld uventet er ankommen her

til Toldboden paa sin Flugt fra Malmø.“ „Virkelig! Er han arriveret? — Er han ene, eller har han Familien hos sig?“ spurgte Dronningen heftig og Overraskelsen gjorde hende næsten aandeløs, mens Blodet skød hende voldsomt til Hovedet. „Han fører Hustru og Børn med.“ — „Saa meget desto bedre,“ afbrød Dronningen i en lidenskabelig Tone; glemmende for et Øjeblik sin kongelige Værdighed gik hun hastig gennem Værelset og standsede i Vindesfordybningen, med Ryggen halvt vendt mod Hofmanden. „Eleonore Kristine er en intrigante, malicieuse Person — det er af importance, at ogsaa hun gøres uskadelig. Vi siger Eder, Hr. Jens Juel, den Efterretning er af stor Betydning — eh bien! saa er Korfitz Ulfeld atter i vor Magt; det er Alverden bekendt, at han er en statsfarlig Mand, hvis forræderske Planer kunde ruinere alle vore Bestræbelser til Rigets Vel. — Eders Broder vil dog ikke negligere sin Pligt og ikke undlade at traktere ham som Fange, indtil man har indhentet Kongens nærmere Resolution?“ „Desaarsag bad han mig i sit Navn at røgte dette Ærinde hos Eders Majestæt, fordi han selv vilde ile tilbage til sin Post og holde Øje med Flygtningen.“ „Vi vil vide at paaskønne hans Nidkærhed.“ — „Hans Majestæt!“ sagde Jens Juel og traadte hilsende til Side, da Kongen, som ubemærket havde nærmet sig gennem det tilstødende Værelse, i dette Øjeblik viste sig i Døren.

„Ah! Kongen — min Gemal!“ udbrød Dronningen og ilede ham i Møde; men standsede midt i Gemakket og gørende Vold paa sig selv vedblev hun med roligere Stemme: „Vi vilde just begive os til Eders Majestæts Gemakker, for at indhente Eders Resolution, vedrørende en vigtig Sag.“ „Er der atter indløbet Forslag fra Adelen eller Klager og Protest fra de andre Stænder?“ spurgte Frederik den Tredje og saa noget forundret paa Dronningen. „Ikke det, min høje Gemal. Sagen angaar den frække Ulfeldske Familie. Korfitz Ulfeld er pludselig arriveret herhid med sin intrigante Hustru — han har ved Flugt unddraget sig sine Dommere i Malmø.“

„Min Broder, Niels Juel, som bragte denne Tidende, beder om Eders Majestæts videre Ordre, da han ikke trøster sig til paa egen Haand at lade den forrige Rigshofmester begive sig frit ind i Sta-

den, mindst under den foreliggende Situation," tilføjede Jens Juel, som gerne vilde indlede en Middelvej mellem sin Broders skaansomme Hensigter og Dronningens Planer. „Den Efterretning er os saare uvelkommen, og det undrer os sandt for Gud at han saa ilsomt har taget Flugten, da man dog vil vide, at de svenske Kommissionsdommere har frikendt ham," sagde Kongen mere henvendt til Juel end til Dronningen. „Det er en farlig Mand, som vel kunde tænkes at ville benytte Omstændighederne til at smede ny Planer og forstyrre det heldige Resultat, vi ellers kan haabe af Rigsdagens Forhandlinger." „Der er intet vissere end det, min ophøjede Gemal," faldt Dronningen ind med møjsommelig tilbageholdt Uvilje. „Dersom I lod en Person, der med den Frækhed og Falskhed som Korfitz Ulfeld har intrigeret mod disse Lande og deres Regering, gaa paa fri Fod, vilde I sikkert risikere hele Rigets og det kongelige Hus' Velfærd." „Vist nok var det tilraadeligt og stemmende med klog Politik, om Eders Majestæt lod ham arrestere indtil Rigsdagens Arbejder er fuldendt," tilføjede Jens Juel som før.

„Den Politik er klog nok, men den er lidet kongelig; og det stemmer ikke med Gæsteretten at indespærre en flygtende Mand, som med sin værgeløse Familie søger Tilflugt i vore Riger og Lande," sagde Kongen eftertænksom; „dog indser vi den bydende Nødvendighed af at træffe haarde Forholdsregler i disse urolige Tider. Lad ham da bringe til Rosenborg i Forvaring. I, Monsieur Jens Juel og Eders tapre Broder er selv Adelsmænd; I vil sørge for, at han trakteres paa en for hans Stand passende Maade." „Eders Majestæts vise Befaling skal blive punktlig udført," forsikrede Jens Juel, tilfreds med denne Ordning.

„Vraiment! Eders Majestæts naadige Hensyn er ufortjent og vil lønnes med Utaknemmelighed," tog Dronningen næsten heftig Ordet. „I hvert Fald er det vist ikke Eders Mening, at det forræderske og farlige Par skal kunne have Samkvem eller føre Korrespondance med deres Slægt og Standsfæller." „Vor ophøjede Gemalinde har for saa vidt Ret," vedblev Kongen, endnu bestandig henvendt til Jens Juel; „der maa strengt holdes Øje med hvem der mulig vil aflægge Besøg hos ham, samt de Brevskaber, han maatte faa i

Sinde at bortskikke. Alligevel er det vor Vilje, hvilket skal tilkendegives ham, at han frit kan undertegne de Beslutninger eller Forslag, Adelstanden maatte udkaste, og disse kan derfor gerne overlades ham. Gaa nu, Jens Juel, og udret i Forening med Eders Broder vore Befalinger; vi er overtydet om Eders Troskab og Oprigtighed mod vor Person." Jens Juel bukkede dybt og fjernede sig ilsomt, som om han frygtede, at Dronningen paany skulde lægge sig imellem for at skærpe Forholdsreglerne.

Med Hænderne paa Ryggen og sænket Hoved gik Kongen et Par Gange frem og tilbage i Gemakket. Efter nogle Minutters Forløb standsede han tæt foran Dronningen, som tankefuld stirrede ud paa Nikolaj Taarn, hvis gyldne Spir traadte skarpt frem i det svindende Dagslys. „I faar undskylde mig, Sofie Amalie, og ikke blive utaalmodig, om jeg udtaler et bebrejdende Ord," sagde han med venlig Røst. „I Eders højtflyvende Planer, som jeg vist nok dybt i min Sjæl deler, ihukommer I ikke altid Forsigtigheden og lader se for stor Lidenskabelighed, hvilken Kvindefejl lige saa lidt stemmer med Eders øvrige Klogskab som den passer til Eders ophøjede Stilling."

„Excusez i lige Maade, min høje Gemal," svarede Dronningen ikke uden Bitterhed; „lader jeg se for stor Lidenskabelighed, da er det i Eders, i min, i vort hele kongelige Hus' Interesse, og er saadant en Fejl, da begaar I en langt større, eller snarere, I forsømmer alle Pligter mod Eders Hus, ved at I forholder Eder passiv under alle de vigtige Begivenheder, der passerer for Eders Øjne, i Stedet for at I med kraftig Haand burde gribe ind i Statens Værk."

„Sandt for Gud, jeg ved at sætte Pris paa Eder som en klog og højhjertet Kvinde," svarede Kongen med et godmodigt Smil; „men jeg mærker, at selv den ædleste Kvinde dog kun er en Kvinde. Mener I, at jeg forholder mig passiv af den Grund, at jeg ikke eftertragter at udrustes med en virkelig Konges Magt og Myndighed, da fejler I højligt; dog Sagen maa modnes af sig selv, og jeg siger Eder, vær varsom i hvad I gør — vi maa ikke med for dristig Haand gribe ind i Værket, at dette ikke aldeles skal standse."

„Mit Hus' Lykke bør være uadskillelig fra mit Folks; en Borgerkrig vilde styrte det og vort Hus ned i Afgrunden," vedblev

Kongen tankefuld. „Min Hu staar vist nok til uindskrænket Magt og Myndighed, efterdi jeg kun udrustet dermed kan beskytte de undertrykte mod de overmodige og hæve Rigerne til Velstand; men alle Stænder maa enig og frivillig overdrage mig Magten, ellers holder det ikke ud til Enden — bryder jeg mit kongelige Ord, kan jeg ikke fordre Tro og Love af mine Undersaatter."

„Drag Eder til Minde," svarede Dronningen, „I, som kaldes Danmarks og Norges Konge, hvad Overmod og hardiesse den første Stand, hvilken I tror at skylde Tro og Love, har ladet se til alle Tider, saa vel mod Eder som mod mig, Eders Dronning." Hun pegede paa Kronen paa Fløjelspuden. „Skulde ikke Kronen betegne et uantasteligt, helligt Symbol paa den af Gud forlenede Magt her paa Jorden? Læg vel Mærke til den grønne Stribe paa Guldringens polerede Flade; den Stribe blev tilbage, da Kunst-Kaspar i Lyngby maatte reparere min, Eders Dronnings Krone, endnu førend den havde hvilet om disse Tindinger; thi Eleonore Kristine, Forræderen Korfitz Ulfelds Gemalinde, havde i hovmodige Drømme vovet at sætte den paa sit frække Hoved, og hun tabte Kronen ud af sine plumpe Hænder. Og I, min kongelige Gemal, har i Eders mandige Besindighed glemt den Fornærmelse; I tager endnu Hensyn til Forræderen og hans intrigante Kvinde."

„Jeg havde maaske for Øjeblikket glemt, men ingenlunde overset Fornærmelsen mod min Hustru, uagtet jeg var tilbøjelig til at betragte det mere som en barnagtig Letsindighed af Eleonore Kristine, som den Gang ikke var kommen af Vane med at agere Kongedatter," sagde Frederik i en beroligende Tone og greb sin halvt modstræbende Dronnings Haand. „Jeg har tit forsikret Eder og gentager atter, at jeg ved at sætte Pris paa Eders for en Kvinde skarpe Forstand og Aandskraft,hvilke Evner jeg nu mærker, I har sat i fuld Virksomhed, for, mig uafvidende, at ramme vort Hus' og vore Rigers Gavn. Kom, Sofie Amalie, dæmp Eders ophidsede Sindsstemning og lad os med Ro tale om de vigtige Spørgsmaal, hvis sandsynlige Løsning I synes bedre underrettet om end Eders Gemal." Og han drog hende med sig til de indre Gemakker.

Oktobernatten var mørk og regnfuld; Blæsten fejede gennem

de øde Gader, der dog af og til genlød af en Militær-Patruljes taktfaste Skridt, en Rytterhests Hovslag eller en enkelt Fodgængers mindre støjende Gang. Døre og Porte var laaset; men i mange Vinduer saa man Lys hele Natten. I Nærheden af og i selve Slottet syntes ingen at tænke paa Søvn eller Hvile. Den kongelige Vagt var i Gevær, og paa Slotspladsen krydsede militære og civile Stafetter hverandre; stakaandede Bud ilede ud og ind gennem Slottets Porte.

Allerede i den tidlige Morgenstund bølgede Folkemasser gennem Gader og Stræder eller samlede sig i Klynger paa Torvene og Slotspladsen. Rygter, der opfattedes som Sandhed og med mange Tilsætninger udbredte sig hurtig til alle Sider, røbede tydeligt, at man imødesaa en vigtig, en til det utrolige grænsende Begivenhed.

Enkelte Hurraraab lød i det fjerne, og der kom Uro blandt Masserne; thi fra Bryggernes Lavshus bevægede sig et højtideligt Optog frem mod Slotspladsen. Det var Gejstlighedens og Borgerstandens Deputerede, der med Hans Nansen og Hans Svane i Spidsen vandrede parvis med adstadige Skridt og alvorsfulde Miner gennem Gaderne. Under opmuntrende Tilraab og stigende Jubel gjorde Folket villig Plads og sluttede sig efterhaanden til Toget. Langsomt, men som en voksende Lavine væltede den uhyre Masse frem mod Rigsraadstuens store Bygning, hvor de skæggede Hellebardister og de sirlige Pager trak sig forbløffet tilbage i Porten, mens man i Vinduerne der oppe saa Klynger af Rigsraader og andre Adelsmænd, der med blegnende Kinder nysgerrigt, harmfuldt eller forfærdet stirrede ned paa det truende Folketog.

Paa Slottet var Kongen og Dronningen omgivet af deres fornemste og mest trofaste Tilhængere. Medens Frederik den Tredje efter Sædvane vandrede frem og tilbage med bekymret Uro over det godmodige Ansigt, stod Sofie Amalie i Vinduesfordybningen og saa ud paa Slotspladsen. Ogsaa over hendes Træk spillede af og til en vis Uro; men hendes Holdning var stolt og Blikket strengt.

„I Sandhed en vigtig, en skæbnesvanger Time," udbrød Dronningen. „Hvad mener I, Hr. Hannibal Sehested, vil Adelens Deputerede enes med deres Medborgere om dette patriotiske Foretagende eller vil strenge Midler blive fornødne?"

„Det er at befrygte, at de enkelte oprigtige Patrioter blandt mine Standsfæller vil blive overstemte af dem, der tror at burde holde fast ved Standens Privilegier," svarede Adelsmanden og trak forlegen paa Skuldrene; „imidlertid kan de andre Stænders Beslutning om at overdrage Kongehuset den arvelige Regering mulig bevæge adskillige."

„En kraftig og bestemt Optræden vil sikrest bringe de vankelmodige Deputerede ud af deres Tvivl," faldt Hans Skak ind, idet han uden videre traadte hen til Vinduesfordybningen, i hvis Nærhed Kongen nu ligeledes standsede. „Hvis Eders Majestæt befaler, vil jeg uopholdelig lade en Del af Garnisonen rykke frem og omringe Rigsraadstuen."

„Til en saadan Yderlighed ønsker vi ikke det skal komme," sagde Kongen bestemt. „Men der er jo Gabel!" udbrød han med Sitren i Stemmen, da denne ivrige Tilhænger af den kongelige Familie traadte ind. — „Hvad Nyt bringer I fra Rigsdagen? — Sandt for Gud, de Herrer lader deres Konge vel længe forblive uvidende om, hvad der foregaar." Spændt Forventning sporedes hos alle, og Dronningen, som rask traadte et Par Skridt frem, skiftede Farve.

„En Deputation fra Adelen er paa Vej herhen," sagde Gabel forpustet. „Jeg hastede forud for at underrette Eders Majestæt — i Adelens Navn forlangte Ordføreren, Hr. Otto Kragh, at den af Gejstligheden og Borgerstanden fattede Resolution skulde drøftes paa ny af alle Stænder i Forening. Mens de nu opholder de gejstlige og borgerlige med vidtløftige Ord og opdigtede Vanskeligheder, har de hemmeligt og i al Hast skikket nogle Rigsraader herover, hvilke for Adelens Vedkommende skal tilbyde Eders Majestæt en Part af det, de andre Stænder har voteret. Dog tør jeg svare for, at de gejstlige og borgerlige endnu i denne Time vil indfinde sig her paa Slottet, hvad enten den første Stand slutter sig til dem eller ikke."

„Agter Eders Majestæt at modtage denne Deputation, hvis Afsendere viser saadant Vankelmod, og endda en saadan hardiesse?" spurgte Dronningen, og hendes Kinder havde atter faaet Farve, hendes Blik var atter stolt.

„Vi vil modtage den — det sømmer sig Kongen at høre alle Parter," sagde Frederik med fuldkommen genvunden Fatning.

I dette Øjeblik traadte Jens Juel ind og meldte med høj Røst: „Adelens Deputation er indladt i Audienssalen og beder Eders Majestæt om hurtigt og naadigt Gehør."

„Vort Øre og Hjerte skal være dem aaben, om de ellers mener det oprigtigt," forsikrede Kongen og forlod Gemakket, hvis Dør til Audienssalen blev staaende halvt aaben.

Jens Juel nærmede sig Dronningen og sagde med dæmpet Røst: „Jeg holder det for min Skyldighed at underrette Eders Majestæt om et uforudset Tilfælde, der let kunde ødelægge hele Affæren — en Del af de adelige Deputerede har trukket sig tilbage fra Rigsraadstuen for over Hals og Hoved at forlade Staden, og muligt derved pludselig opløse Rigsdagen.

Sofie Amalie skælvede og blev bleg, men fattede sig hurtigt og sagde: „Nuvel! Her maa handles hurtigt og hensynsløst." Hun vinkede ad en Hofjunker. „Il til Stadmajoren," hviskede hun til ham; „og byd ham i Kongens Navn, uden Ophold at lukke Stadens Porte. Alle kan komme ind, men ingen maa slippe ud, under intet Foregivende, indtil videre Ordre — alt afhænger af Eders Hurtighed."

Hastig forlod Hofjunkeren Gemakket, mens Jens Juel og Kristofer Gabel ligeledes bortfjernede sig.

Dyb Tavshed indtraadte.

Endelig hørte man Deputationen forlade Audienssalen, og Kongen traadte ind i Gemakket. Han standsede paa Tærskelen, saa forskende paa Kristofer Gabel, som netop viste sig i den modsatte Dør, og spurgte med mindre fast Stemme: „Hvad bringer I, Gabel? Eders forstyrrede Udseende tyder paa, at noget betydningsfuldt er hændt."

„Gejstligheden og Borgerstanden er blevet saa irriterede over første Stands Ophævelser, at de har afbrudt al videre Forhandling og forladt Rigsraadstuen," svarede Gabel. „De drager herhen til Slottet, for paa egen Haand at underrette Eders Majestæt om den fattede Resolution."

„Gaa, Kristofer Gabel, og modtag dem med al Høviskhed," sagde Kongen, idet han lagde Hænderne paa Ryggen og begyndte at vandre frem og tilbage, men denne Gang med oprejst Hoved og frejdigt Blik; „vort tapre og trofaste Folks Afsendinge vil vi modtage lige saa uopholdeligt og naadigt som Adelens Deputerede. Kan vi end ikke i et og alt billige deres vel overilede Adfærd eller antage en Resolution, der ikke er bifaldet af samtlige Rigsdagens Medlemmer, vil vi dog tilkendegive dem vor Erkendtlighed."

Kristofer Gabel var allerede ilet bort, og endnu medens Kongen talte, hørte man fra Slotspladsen de frembølgende Folkemassers Jubel.

„De Jubelraab er frivillige" sagde Hans Skak smilende. „Eders Majestæt behøver næppe andre Vaaben, og vil Rigsraadet ikke give sig, maa det falde til sidste Mand."

„I har Ret, Hans Skak," nikkede Kongen, som med et næsten forklaret Udtryk lyttede til Larmen. „Vi kender de Raab igen fra Trængselens Tid, da vi stod midt blandt det kække Folk for at værne om vort Rige og dets Hæder."

Dronningen saa med et triumferende Smil ud paa Slotspladsen, men vendte sig hurtig og gik efter Kongen, som nærmede sig Døren til Audienssalen. „Det afgørende moment er kommet," hviskede hun; „vær ikke svag, min høje Gemal. Hvis Eders Families Ophøjelse og Lykke for alle Tider ligger Eder paa Hjerte, saa afslaar I ikke, hvad der tilbydes." Men Frederik syntes ikke at agte paa hendes Ord, skønt han standsede et Minut. Han syntes at samle sig og forberede sine Tanker. Dyb Alvor bredte sig over hans ellers saa milde og godmodige Træk. Hans Holdning var en Konge værdig, da han skred ind i Audienssalen og med fast Haand lukkede Døren efter sig.

En ubeskrivelig Spænding og Uro stod malet i de tilstedeværende Hoffolks Ansigter; uden at røre sig eller forandre en Mine forblev de som naglede fast til deres Plads. Der forløb en halv Time, der forekom de ventende som en utaalelig Evighed. Lyden af Hans Svanes højtidelige Stemme trængte vel ind til dem; ogsaa

Kongens høje og kraftige Røst; men man opfattede kun enkelte Ord, hvorved Nysgerrigheden og Spændingen forøgedes.

Der lød hastige Skridt i det tilstødende Værelse paa den anden Side. Det var Jens Juel, som traadte ind. Forundret betragtede han et Øjeblik det stumme Optrin; nærmede sig derpaa Dronningen og sagde: „Den gode Tidende, jeg bringer, maa undskylde mig hos Eders Majestæt, om jeg afbryder Eders Betragtninger.“

„Ah! Hr. Jens Juel!“ mumlede Dronningen, som kendelig for sammen ved hans Røst. „Hvad har I at melde?“

„Den Ordre, Eders Majestæt lod give Stadmajoren, at lukke Portene, har allerede havt gode Følger; de fleste af Rigsraadet og Adelens Medlemmer er blevet faa konsternerede ved Efterretningen derom, at de beder Hans Majestæt være forsikret om deres gode Hensigter og Beredvillighed til i et og alt at forene sig med de andre Stænder.“ Han standsede, en forvirret Jubel af mange Stemmer lød fra Audienssalen, hvis Dør nu reves op.

Kongen traadte ind. En stærk, hektisk Rødme farvede hans ellers blege Kinder, og hans Blik var eksalteret.

„Min kongelige Gemal!“ udbrød Dronningen og gik ham i heftig Bevægelse nogle Skridt i Møde. „Hvad har de forebragt, og hvad Svar har I givet Eders Folk?“

„Vi vidste det forud; thi vi kendte vort trofaste Folks Hengivenhed,“ tog Frederik med dyb Følelse til Orde; „de tilbød os den arvelige Enevoldsmagt for vor Familie paa den mandlige og kvindelige Side. Vi er gennemtrængt af Erkendtlighed for saadan Tillid; men ihukommende Klogskabens og Politikens Fordringer har vi erklæret, kun naar den første Stand dertil giver sit Samtykke, at ville modtage Gaven.“ —

„Den Hindring er allerede hævet,“ afbrød Dronningen og greb hans Haand; „man melder os i dette Øjeblik, at Rigsraadet og Adelens øvrige Medlemmer har erklæret, at ville slutte sig til de andre Stænder.“

„Jeg kan bekræfte Hendes Majestæts Ord og glæder mig ved at være den første, der nedlægger min Lykønskning for Eders Majestæts Trone til denne for det kongelige Hus og disse Riger vist nok

lykkelige Begivenhed," tilføjede Jens Juel; trængende sig frem paa alle Kanter istemte de øvrige Hofmænd Lykønskningen.

„Er det saa, da har Himlen sandt for Gud tilsmilet dette store betydningsfulde Værk," sagde Kongen og saa sig glædestraalende om i Kredsen; „og enhver, der med oprigtig Iver har bidraget til at fremme dette Værk, kan være forvisset om vor kongelige Naade."

„Men lad os midt i vor store Satisfaktion ikke glemme Klogskaben, ikke glemme de Fjender, der endnu ved List og Komplotter kunde ruinere Frugten af vore og vore Venners Anstrengelser," bemærkede Dronningen, idet hun lige som Kongen saa sig om i Kredsen, men med et stolt Blik. „Jeg raader Eder, min kongelige Gemal, straks at udstede fornødne Ordrer, især hvad den forræderske Korfitz Ulfeld og hans intrigante Familie angaar."

„Det har ingen Fare længere," svarede Frederik med Værdighed. „Kom, min høje Gemalinde, vor første Handling bør være at takke den Almægtige; vi vil nedbede hans Velsignelse over disse Riger og over vort Scepter, at det med lige Retfærdighed maa udstrække sig over alle vore Undersaatter."

Hilsende til alle Sider forlod det kongelige Par Gemakket. Mildhed, næsten Ydmyghed lyste over Frederiks Ansigt, mens Sofie Amalies triumferende Blik og stolte Miner forraadte, at hendes Sjæl ikke var stemt for fromme Tanker.

NIENDE KAPITEL.

To Aar er kun forløbet siden Frederik den Tredje modtog Arve-Enevoldsregeringen, og dog synes Omgivelserne og Livet paa Københavns Slot saa forandret.

En Stilhed synes at ruge rundt om den kolossale, udstrakte Bygning. Ingen Støj eller larmende Jubel af Folkemasser lader sig

høre. Med Hatten under Armen, dybt bukkende og med ærefrygtsfulde Blikke op til de høje Vinduer, gaar Borgere og Embedsmænd over Slotspladsen, mens en usædvanlig lang Række Karosser holder paa den anden Side Slotsbroen. Foran alle Tilgange til Slottet vandrer prægtig uniformerede Skildvagter med gravitetiske Skridt frem og tilbage; under de høje Portaler ser man Sværme af lige saa rigt klædte Pager, Jægere og andet kongeligt Tjenerskab.

I Forværelset til Kongens Audiensgemak er en hel Del Mennesker samlet, men alligevel hersker der hemmelighedsfuld Stilhed. Det er ikke længere de stolte Adelsmænd og mægtige Rigsraader, der tidligere med klingende Sporer og støjende Skridt maalte Salens Længde og højrøstet talte om politiske Begivenheder. Med varsomme Skridt bevæger de tilstedeværende sig hen over det bonede Gulv, og hvisker kun sammen om de ligegyldigste Ting. I Stedet for Adelsmænd med trodsige Miner og Haanden paa Sværdheftet, ser man de ny oprettede Kollegiers Præsidenter med sirlige Porteføljer under Armen nikke fortrolig til de opvartende Hofkavalerer eller høflig gengælde den borgerlige Supplikants ydmyge, den invalide Militærs stive Hilsen. Ved Døren til Audiensgemakket staar en opvartende Page i en lyttende Stilling; men hans Opmærksomhed synes ikke saa meget henvendt paa det ham overdragne Hverv, at melde og aabne Døren for de audienssøgende, som paa Vinduesfordybningen lige overfor, hvor nogle af hans Kolleger har stukket Hovederne sammen, og hvorfra ikke sjældent en dæmpet Latter trænger ud i det rummelige Værelse. Pagerne synes at mønstre de tilstedeværende, og Retningen af deres Blikke viser, at de for Øjeblikket lader deres lystige Lune gaa ud over en ung, borgerlig klædt Mand, som beskeden har valgt sin Plads i en afsides Krog, og hvis hele Udseende lader formode et Menneske, der for første Gang i sit Liv betræder dette glatte Gulv. Hans Pande er høj og ædel formet, over hans krogede Næse lyser et Par kloge Øjne, og hans Dragt, skønt borgerlig, har et fint Snit.

„Vil I bede Hans Majestæt om at forunde mig et Par Minutters Gehør?“ sagde Niels Juel, som nylig var traadt ind i Forværelset og straks havde henvendt sig til den opvartende Page. Denne adlød

øjeblikkelig Opfordringen og kom tilbage med den Besked, at det skulde være Hans Majestæt kært at modtage Admiralen.

I det kongelige Gemak, der mere lignede en overhængt Forretningsmands Arbejdsværelse end en mægtig Monarks Audienssal, vandrede Frederik den Tredje med ustadige Skridt frem og tilbage. Den uindskrænkede Myndighed, hvormed han nu herskede over to Riger, den virkelig kongelige Glans, der nu omstraalede hans Krone, syntes ikke at have gjort Byrden lettere. Hans fine Hænder var blevet magrere, hans godmodige Ansigt havde faaet et næsten bekymret Præg, og dybe Furer var gravet i hans Pande. Standsende midt i Gemakket ved det af Dokumenter og Brevskaber opfyldte Arbejdsbord nikkede han venlig til den indtrædende, som bukkede ærbødig og derpaa traadte nærmere.

„Vi har sandt for Gud altid Stunder til at høre paa de Mænd, der har staaet os bi i Farens Stund, og som med ærlig Hu letter os Udførelsen af vort høje Kalds svære Pligter," sagde han. „I er os derfor velkommen, Hr. Niels Juel, — forudsat, at I ikke paa ny fordrer Pengemidler til Flaaden; thi der er stedse Ebbe i vor Kasse," tilføjede han med et Smil, der pludselig lyste over hans Ansigt, som en flygtig Solstraale paa en regnsvanger Dag.

„Marinen trænger vist nok til den Understøttelse, Eders Majestæt maatte kunne afse, uden at forsømme andre vigtige Anstalter, og Flaadens Genfødelse ligger mig som enhver oprigtig Fædrelandsven paa Hjerte, da Rigernes Velmagt og Anseelse fornemmelig beror paa den," svarede Niels Juel nølende og med kendelig Forlegenhed; „men dog maa jeg tilstaa, at mit Ærinde denne Gang er af en hel anden Beskaffenhed og alene angaar mine egne Affærer — jeg vilde meddele Eders Majestæt, at min Hu staar til en agtværdig Kvinde, og at jeg agter at gifte mig."

„Eja! Det glæder os, at Eders Ærinde ikke er af nogen alvorligere Natur, samt at I vil betro Eders Konge et saadant Hjerteanliggende; det vidner om Eders Hengivenhed for vor Person. Vi ønsker Eder ret af Hjertet til Lykke, og vi forbeholder os at være betænkt paa en sømmelig Fæstensgave. Og hvad er det for en Kvinde, der

har belejret en saa modig Sømand, som ikke hidtil har strøget Flag for nogen?“

„Det er Margrethe Ulfeld, Datter af Hr. Knud Ulfeld til Svendstrup i Skaane,“ svarede Niels Juel.

„Saa det er Margrethe Ulfeld,“ gentog Kongen nedstemt og begyndte atter sin Vandring. „Den Familie synes sandt for Gud af Forsynet bestemt til at træde os fjendtligt i Møde paa alle vore Veje og forbitre os enhver Fornøjelse — vi vil ikke dølge det for Eder, Niels Juel. Det er os ubehageligt, at I, som er vort kongelige Hus saa oprigtig hengiven, agter at alliere Eder med en Familie, der stedse har vist os et fjendtligt Sindelag, og som endnu den Dag i Dag trodser og spinder Forræderi mod vort Regimente.“

„Margrethe Ulfeld er en ædel, højhjertet Jomfru, hvis eneste Brøde jo bestaar deri, at hun bærer Navnet Ulfeld,“ sagde Holmens Chef med fast Stemme. „Jeg har fæstet hendes Tro og Love, og jeg vilde fortjene Alverdens og min egen Foragt, om jeg svigtede hende for verdslig Lykkes Skyld.“

„Ved I vel, at Korfitz Ulfeld har begaaet en skammelig Handling, ved at ophidse sin Søn til at snigmyrde Oberst Fuchs,“ vedblev Kongen, fordybet i sine egne Betragtninger; „og at han nu atter pønser paa Forræderi mod disse Rigers Regering? Vi har faaet tilforladelige Efterretninger derom.“

„Jeg har hørt adskilligt ymte derom,“ svarede Niels Juel som før; „men jeg beder Eders Majestæt naadigst betænke, at denne udstrakte Families mangfoldige andre Medlemmer umulig kan svare for, hvad den forrige Rigshofmester forbryder i sin Harme over de Krænkelser, han tror at have lidt, og vist nok er det stik mod Eders Majestæts rette Mening, om saa mange uskyldige Mennesker skulde lide derunder. I alt Fald beder jeg Eders Majestæt at være forsikret om, at lige saa lidt som jeg agter at svigte den Tro, jeg har givet Margrethe Ulfeld, lige saa lidt vil jeg vige af fra den lige Kurs, jeg hidtil har styret i Politikens Farvand. Hvad min Trolovede angaar, da har hun visselig kun arvet sin berømmelige Slægts ophøjede Egenskaber, og hun vil alene beklage den Plet, Korfitz Ulfelds misforstaaede Planer maatte sætte paa hendes Familienavn.“

„I maa ikke misforstaa vore Ytringer," tog Kongen efter et Ophold Ordet og standsede foran Holmens Chef. „Vi kender Eders redelige Gemyt for vel til at frygte noget ondt for vor Person af Eders Alliance med denne Familie — og Margrethe Ulfeld til Svendstrup er en vakker Jomfru, hvem vi, trods hendes ildeklingende Navn, har tilstedt Adgang ved Hove, uden at agte paa andre, os nærstaaende Personers Misnøje. Vi vil være ganske oprigtig mod Eder og tilstaa, at vi end mere agter Eder for den Trofasthed, I udviser ved denne Lejlighed. Det skulde alene gøre os ondt, om Eders tilkommende Hustru skulde opleve den værste Skam over sin Familie; thi denne Korfitz trodser saa længe vor kongelige Langmodighed, at vi omsider nødes til at bryde Staven over ham. Men gaa kun, Niels Juel, og fuldbyrd Eders Forsæt. Vi ønsker Eder til Lykke, og er rede til ved vort Hof at modtage Eders Hustru, som vi haaber ikke heller skal savne vor ophøjede Gemalindes Naade." Han vinkede venlig til Afsked ad Holmens Chef, der tavs og med en ærbødig Hilsen trak sig tilbage.

Da Niels Juel gik gennem Forværelset, nærmede Pagen sig det borgerlig klædte unge Menneske og spurgte: „Er I ikke Haandskriver hos Hr. Vice-Kansler Holger Wind?"

„Det er mig," svarede han, og for noget forstyrret op af sine Grublerier. „Jeg har nogle Dokumenter med, som jeg gerne ønskede den Naade at præsentere Hans Majestæt selv."

„Vil I kun gaa ind; Hans Majestæt venter," nikkede Pagen og ilede foran ham hen til Døren.

„Det er os saare ubehagelig at fornemme, at Vice-Kansleren er syg," sagde Kongen med høj Røst; thi den indtrædende blev staaende ved Døren. „Har I Dokumentet med, saa fly os det."

„Hans Ekscellence beklager meget den Upasselighed, der hindrer ham i, personlig at præsentere Eders Majestæt det Udkast, han herved sender," svarede det unge Menneske og overleverede en forseglet Pakke, hvorpaa han atter trak sig beskedent tilbage til Døren.

Uden at lægge videre Mærke til Overbringeren rev Kongen Seglet op og gennemløb det deri indesluttede Dokument. Mens han læste blev hans Miner mere og mere fortrædelige; uvillig rystede han

paa Hovedet, og kastende Dokumentet hen paa Bordet ilede han med ustadige Skridt og med Hænderne paa Ryggen frem og tilbage i Gemakket; han syntes ganske at have glemt den fremmede.

Det unge Menneske, som opmærksom havde iagttaget Kongens Miner og Bevægelser, begyndte at blive forlegen; han skiftede Farve og drejede sin Hat mellem Hænderne. Men som om han pludselig fattede Mod til at udføre en længe overvejet Beslutning, gjorde han rask et Par Skridt frem i Gemakket, bukkede dybt, men med Anstand og tog til Orde: „Allernaadigste Konge, jeg vover at benytte denne Lejlighed til at præsentere mig selv. Jeg er Peter Schumacher, den Person, som Eders Majestæt viste saa stor Naade for nogle Aar siden, da jeg opholdt mig i salig Biskop Brokmands Hus og saavel af Eders Majestæt som af Universitetets Kasse forundtes Pengemidler til at foretage en Udenlandsrejse. Jeg har studeret ved fremmede Akademier, samt opholdt mig ved fremmede Hoffer og flittig uddannet mig i Videnskaber og Statssager, for at gøre mig skikket til min allernaadigste Konges og mit Fædrelands Tjeneste."

„Eja! nu erindrer vi Eders Person," vedblev Frederik den Tredje, som forundret var standset midt i Gemakket og opmærksom havde hørt paa ham. „Det skal glæde os, om den Bevaagenhed, vi viste Eder, ikke er spildt, men Sæden falden i god Jord. Vi trænger saare til indsigtsfulde Mænd, der kan gaa os til Haande ved vore Bestræbelser for Rigets Opkomst. I har lagt Eder efter Statssager, siger I," afbrød han sig selv, idet han eftertænksom fæstede Blikket paa Vice-Kanslerens Brev. „Holder I for, at Kardinal Mazarins Død vil have nogen særlig Forandring til Følge i den franske Regerings Politik?"

„I det principale formener jeg, at der ikke vil spores nogen stor Forandring," svarede Peter Schumacher med en vis Bestemthed. „Kong Ludvig den Fjortende har været en lærvillig Discipel og haft for megen Agt for sin Læremesters store Statsklogskab til at han nu, da han selv tager Regeringens Tømme, skulde dreje ud af Sporet, som Kardinalen med saa stort Held fulgte. Alene kunde man betvivle, om den unge, ærgerrige Konge agter at betjene sig af saa milde Midler til sine Planers Udførelse som Kardinalen, der var en

fin og taalmodig Mand og iværksatte saa beundringsværdige Ting ved sit store Kendskab til Menneskene og deres Lidenskaber. Jeg formener saaledes, at den franske Politik vil forblive den samme som hidtil, kun at Kongen med større Kraft, maaske Ilterhed vil sætte sine Projekter igennem og deri mere efterligne Mazarins store Forgænger, Richelieu, som var en heftig og lidet taalmodig Mand."

„Om det stod til Eder, vilde I da raade vor Regering at søge en snævrere Alliance med Frankrig og præferere Kong Ludvigs Venskab frem for vore tvivlsomme Naboers?" vedblev Kongen, som med stigende Opmærksomhed lyttede til hans Ord og nikkede tilfreds hen for sig.

„Det er et ganske delikat Spørgsmaal, der vel bør overvejes før det løses," tog Peter Schumacher efter et Ophold atter til Orde; „men da Eders Majestæt byder mig at besvare det, vil jeg dristig sige mine Tanker derom og haaber, at Eders Majestæt ikke tager samme unaadig op. Den franske Politik har stedse haft Øjnene heftet paa de tyske Lande hin Side Rhinfloden saa vel som paa Nederlandene og den pyrenæiske Halvø. Det er troligt, at Kong Ludvig ved allehaande Statsrænker og endelig ved Vaabenmagt vil udvide sine Grænser paa disse Landes Bekostning. Han vil derfor ikke, uden egen Fordel kommer med i Spillet, have synderlig Interesse for disse nordlige Riger, og giver han sig end Mine af at lægge Vægt paa nærmere Alliance med Eders Majestæt, sker det sikkerlig kun i den Forhaabning, at Eders Majestæt, som nu er udrustet med den souveræne Magt, i paakommende Tilfælde paa hans Vink kunde opholde Englænderne under hans Angreb paa de nederlandske Provinser eller assistere hans Planer mod Tyskland. Og endelig er det min Formening, at de ringere Magter maa holde sammen under de mægtigeres Kamp, for ikke at blive et tilfældigt Bytte for disse, samt at en fuldkommen Udsoning og oprigtig Alliance mellem Danmark og Sverig vilde fly den bedste Garanti for Nordens Sikkerhed under de Bevægelser, der hersker og endnu vil rejse sig i Europa."

„I har, sandt for Gud, et sundt Blik i Frankrigs Politik," smilede Kongen. „Dette Dokument, I har bragt os, behandler en lignende

Materie; men ingen af vore Statsmænd har endnu udtrykt sig efter vor Tanke, hvilken nærmer sig Eders Meninger."

„Om Eders Majestæt vil have den Naade at beære mig med Udarbejdelse af dette Dokument, kunde det mulig hænde sig, at jeg blev saa lykkelig at træffe Eders Majestæts Tanke," sagde Peter Schumacher, og Blodet steg ham op i Kinderne.

„Da vi allerede har sagt Eder saa meget og fornemmer, at I har diplomatiske Anlæg, vil vi ikke betænke os paa at betro Eder hele Sagen — læs kun Dokumentet."

Med et dybt Buk modtog den unge Mand Papiret, som Kongen rakte ham, og efter flygtig at have gennemløbet det, vedblev han: „Jeg beder Eders Majestæt at tilstaa mig en halv Times Frist, og jeg haaber da at skulle forfatte et nogenlunde tilfredsstillende Udkast, eftersom jeg særlig har studeret den Materie, hvorom Sagen drejer sig."

„Det tilstaar vi Eder — end en hel Time, om I vil," nikkede Kongen. „Gak kun ind i det Kabinet; der kan I uforstyrret arbejde."

Mens Peter Schumacher saaledes arbejdede paa det Udkast, der lagde Grunden til hans fremtidige Storhed, gik Holmens Chef, som med ilsomme Skridt forlod Slottet, til Lars Ulfelds Gaard. Udenfor det anselige Hus holdt en stor Karosse, prydet med det Ulfeldske Vaaben. Den svære Kiste, der var bunden fast bag paa Vognen, saa vel som de mange Kaaber og Æsker, hvormed en Del af det indre Rum var opfyldt, viste, at alt var forberedt til Rejse. Kusken sad allerede paa Bukken og smældede utaalmodig med sin Pisk, mens et Par Lakajer løb frem og tilbage i Porten og syntes ærgerlige over, at Herskabet lod vente saa længe paa sig.

Deroppe i den store Dagligstue, hvis buede Vinduer vendte ud mod Slottet, talte Niels Juel og Lars Ulfeld ivrigt sammen. Ogsaa Margrethe var tilstede; hun vendte sig bort fra dem og stirrede tavs ud af Vinduet; men af hendes blussende Kinder, af det glade Smil, der af og til lyste over hendes yndige Ansigt, kunde man slutte, at hun med hele sin Sjæl fulgte Samtalens Gang.

„Kampen er forbi, baade mod de ydre og indre Fjender," sagde Niels Juel med dyb Røst; „den nye Tingenes Orden er indtraadt,

som I, Hr. Lars Ulfeld, forudsagde; men min Beslutning er ikke rokket; den er vokset dybere i sin Ankergrund, og lige som jeg nys erklærede for Hans Majestæt, at den ædle Jomfru, hvem jeg har givet min Tro og Love og som kun har arvet sin berømmelige Slægts ophøjede Egenskaber, skal blive min Hustru, saaledes beder jeg Eder nu at indløse det Ord, I gav mig den Aften, da jeg betroede Eder mit Hjertes Hemmelighed. Hvad I spaaede den Gang, er allerede gaaet i Opfyldelse; dog er jeg for min Person beredt paa at møde ethvert haanligt Blik med Kulde og Stolthed, og ingen skal ustraffet vove, med Blik, end sige med Ord, at bebrejde min Hustru, hvad Korfitz forbrød eller hvad Skændsel, der endnu maatte komme over hans Familie -- ikke sandt, Hr. Lars Ulfeld," tilføjede han, „I skænker mig den ledige Plads i Eders Karosse til Helsingør; derfra gaar vi sammen til Svendstrup i Skaane, og I præsenterer Bejleren for min elskede Margrethes Forældre."

„Sandelig, Monsieur Niels Juel, jeg har ikke taget Fejl af Eder; som en kæk og trofast Gut har I holdt Prøven ud," nikkede Lars Ulfeld. „Jeg er beredt til at opfylde Eders Forlangende; thi nu tror jeg, at Margrethe vil blive lykkelig ved Eders Side, skønt mangen bitter Draabe vil falde i Eders Glædes Bæger. Vor Slægt vil forgaa — visselig, det berømmelige Ulfeldske Navn vil udslettes, og maaske godt, om det snart forgik i Glemsel; men en ny og hæderligere Slægt vil komme efter Eder. Dog, vi vil nu bortjage alle mørke Tanker og hengive os til Øjeblikkets Glæde. Er I rede at tiltræde Rejsen?"

„Jeg kan gaa under Sejl hvad Øjeblik det skal være; jeg har allerede taget Orlov," smilede Holmens Chef, hvis Blik hvilede paa Margrethe, som med sænket Hoved endnu stirrede ud af Vinduet.

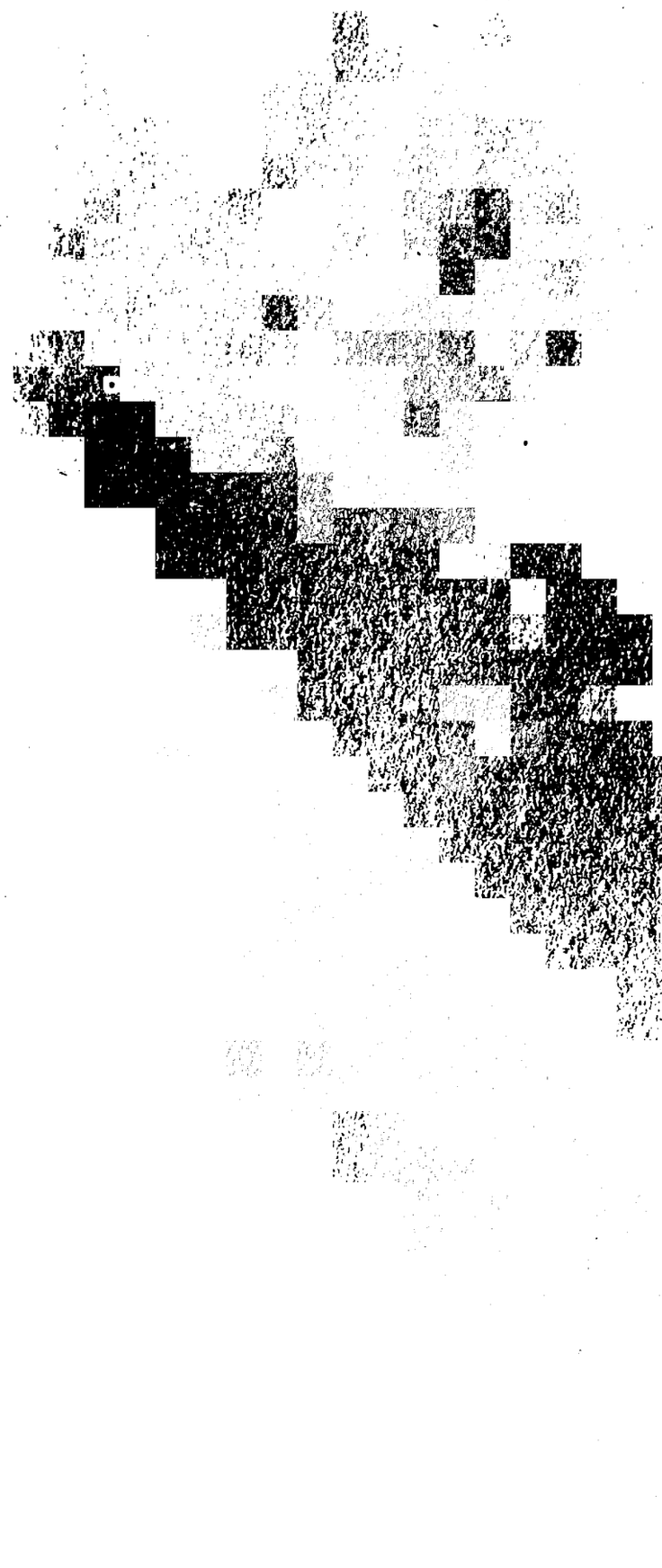
„Saa tag Eders Bruds Haand og følg med; jeg kan forudsige, at I vil være en kærkommen Gæst paa Svendstrup og modtages som Søn med aabne Arme." Den gamle Mand vendte hurtig Hovedet bort, som om han vilde skjule, hvor rørt han var, og ilede ud.

Niels Juel nærmede sig Margrethe, greb hendes Haand, omfavnede hende og førte hende hen til Døren. „Min Barndoms Brud, vil Du nu af hele dit Hjerte indfri det Løfte, Du gav i Barndoms Spøg?" spurgte han.

„Den Spøg er vokset til Alvor, som Du selv sagde," hviskede Margrethe, og smilende op til ham gennem Taarer, tilføjede hun: „Har Du tænkt paa, at jeg nu er en svensk Pige? — Du har bekæmpet Sverigs tapre Mænd og dog vundet en svensk Piges Hjerte."

„Min elskede Pige," udbrød Niels Juel, trykkede hende rask til sit Bryst og gav hende deres Kærligheds første Kys. „For Pokker, vil Du allerede begynde at slingre for din Chef — men hvad Du siger der, klinger som et godt Varsel for Nordens Fremtid; gennem Storm og Kugler lærer man jo bedst at agte og elske hinanden."

ANDEN BOG

FØRSTE KAPITEL

I det syttende Aarhundrede havde Danmark tre virkelig store Mænd, nemlig Tycho Brahe, Korfitz Ulfeld og Peter Griffenfeld. Alle tre havde de i Grunden samme Skæbne.

Af Frygt for at Korfitz Ulfeld endnu skulde stræbe at modarbejde Souverænitetens fuldkomne Indførelse havde man ladet ham føre fra Rosenborg Slot til det faste Hammershus paa Bornholm, hvor han stilledes under streng Bevogtning af Kommandanten, Oberst Fuchs, og denne raa Soldat greb ivrig Lejligheden til at sætte sig i Hoffets Gunst. At den ulykkelige Statsmand gjorde et mislykket Forsøg paa Flugt, gav Kommandanten Anledning til end mere at skærpe sine Forholdsregler, idet han navnlig anbragte Ægtefællerne hver for sig og saaledes berøvede Ulfeld den Trøst, han i alle Trængsler havde fundet i sin trofaste Livsledsagerindes stærke Aand og gudhengivne Sind. Hans Klager over den haarde Behandling trængte omsider til Kongens Øre, og Frederik den Tredje, som kun ønskede at gøre denne farlige Mand uskadelig, sendte en Kommission til Bornholm for at undersøge Sagen. Udfaldet blev, at Ulfeld, mod at gøre Kongen ydmyg Afbigt, løslodes og førtes med sin Familie tilbage til København. Efter derpaa at have gentaget Afbigten samt forpligtet sig til fremtidig at forholde sig som en god Undersaat, fik han Tilladelse til at forlade Riget, for at begive sig til Badet i Achen, hvor han vilde søge at genvinde sit tabte Helbred.

Korfitz Ulfeld havde dog ikke opgivet sine Planer til Omstødning af Nordens Forhold. Men den ædle Begejstring, der tidligere havde besjælet ham for en stor Ide og ledet ham i Valget af Mid-

lerne, var gennem et stormfuldt Livs bitre Trængsler og skuffede Forhaabninger gaaet over til ubøjeligt Stivsind; hans stolte Selvbevidsthed gik over til fortærende Had mod det Dynasti, der fra Begyndelsen af havde vist ham fjendtligt Sindelag og voldt ham saa mange Krænkelser. Han syntes nu at have fattet den Beslutning at betale sine Fjender med samme Mønt og at opnaa Hævn for enhver Pris; hemmelig lod han gøre Kurfyrst Frederik Vilhelm af Brandenborg Tilbud om at spille ham den danske Krone i Hænde, men Kurfyrsten gav straks det danske Hof Underretning om Sagen.

Den Ulfeldske Families Fjender benyttede Lejligheden til at foreholde Frederik den Tredje, hvor upolitisk og farligt det var at vise Mildhed mod en saa fræk Forræder, og Kongen besluttede nu aldeles at tilintetgøre denne haardnakkede og uforsonlige Modstander. Man satte Diplomatiets hemmelige Kræfter i Bevægelse for at bemægtige sig hans Person; men alle Bestræbelser var frugtesløse. En summarisk Proces indledes derfor mod den fraværende. Han dømtes til at miste sin højre Haand; hans Legeme skulde parteres, hans hele Slægt forvises Rigerne og alt hans Gods inddrages. En betydelig Sum udsattes for den, der bragte ham levende eller død. Derpaa fuldbyrdede man Dommen paa hans Billede; Skarpretteren sønderbrød hans Vaabenskjold, og efter at hans Gaard i København var bleven nedreven, rejste man paa Tomten en Støtte, der, som Indskriften lød, skulde tjene til den ulykkeliges evige Skam og Skændsel.

Korfitz Ulfeld forlod Nederlandene, forfulgt af Spioner og Stikbreve. Han saa alle Forhaabninger tilintetgjort, et helt Livs Kamp for en stor Ide betegnet som en Skændselsdaad; han saa sit Navn brændemærket, og han sank pludselig sammen. Ledsaget af sine fire Sønner, for hvis Hofmester han udgav sig, flygtede han til Basel, hvor han holdt sig skjult i henved fire Maaneder. Men elendig paa Sjæl og Legeme og angst for at blive opdaget og udleveret til sine Forfølgere, vilde han søge et nyt Tilflugtsted i Breisach. En kold Vinteraften i Februar Maaned 1664 udaandede Korfitz Ulfeld i en lille Baad paa Rhinen undervejs til sit ny Tilflugtssted. Hans Sønner begravede ham i Stilhed under et ensomt Træ paa Marken i Nærheden af Breisach.

Eleonore Christine Ulfeld havde allerede i Holland forladt sin Husbond og sine Sønner og begivet sig til England for at kræve en betydelig Pengesum, som Ulfeld i sine Velmagtsdage havde laant den engelske Konge, Karl den Anden, under dennes Landflygtighed. Afskeden havde rystet hende dybt; en vemodig Anelse lod hende frygte, at hun endnu havde den bitreste Kalk tilbage at tømme i denne Verden. Anelsen bedrog hende ikke heller. I Dover blev hun, uden at de engelske Autoriteter lagde Hindringer i Vejen, opsnappet af den danske Gesandts Folk og ført ombord i et Skib, der straks gik under Sejl til København.

Triumferende modtog Dronning Sofie Amalie den ulykkelige Fange, som engang havde vovet at overstraale hende i Aandrighed og Ynde. Overøst med Forhaanelser, berøvet sine rige Smykker og Klæder af skaanselsløse Hænder og iført en tarvelig Dragt slæbtes Eleonore Christine til Blaataarn, hvor hun behandledes som den farligste Forbryder. Men hverken Forhaanelser eller Lidelser formaaede at bøje hendes ædle Sind eller nedbryde hendes Tillid til Forsynet. Langt fra at opgive sin Sjæls Adel ved at synke hen i fortvivlet Grublen over sin sørgelige Tilværelse holdt hun Modet oppe ved forhaabningsfuld at skue ind i Fremtiden. Uagtet Lyset kun sparsomt var tildelt hende gennem et højt oppe i Muren anbragt Vindue, der om Vinteren maatte aabnes, for at lade Røgen trække ud, søgte hun at forkorte de lange Timer, at fordrive Fængslets frygtelige Ensomhed ved at digte og studere, samt ved at lave mange smaa, kunstige Genstande, trods Brugen af Kniv og Saks var hende nægtet.

Frederik den Tredjes Død og hans Søn, Christian den Femtes Tronbestigelse i Aaret 1670 fremkaldte ingen væsenlige Forandringer i det danske Rige og dets Styrelse.

Christian den Femte havde under sin forfængelige Moders Overtilsyn nydt en tarvelig Undervisning i Sprog og Filosofi af ærbødige men maadelige tyske Lærere. Udrustet med et kraftigt Legeme og personligt Mod gjorde han derimod raske Fremskridt i legemlige Færdigheder og erklæredes for en udmærket Rytter, Jæger og Fægter. Efter at hans Opdragelse var endt, det vil sige, da han var

vendt tilbage fra sin Udenlandsrejse, paa hvilken den meste Tid jo rigtig nok tilbragtes i Sus og Dus ved de muntreste Hoffer, kunde han gælde for en efter Datidens Begreber fuldendt ridderlig ung Herre. Paa sin Moders Befaling formælede han sig med Prinsesse Charlotte Amalie af Hessen-Cassel, som dog ikke formaaede at fængsle den ustadige Yngling. Selv efter at have besteget den souveræne Trone kunde Christian ikke løsrive sig fra det ubetingede Lydigheds Forhold, hvori han havde staaet til sin Moder. Da Jagt, ridderlige Spil og glimrende Vaabenøvelser desuden interesserede ham mere end de alvorlige Raadslagninger i Statsraadet, overlod han gerne Regeringens Byrde til hende. Medens Mænd som Henrik Bjelke, Kort Adeler og Niels Juel i disse Fredens Dage slet ikke kom i Betragtning, var Tronen omsværmet af Lykkeriddere, hvis dybeste Politik gik ud paa at fraliste hverandre Forrangen, og hvis højeste Ærgerrighed var et naadigt Smil fra Tronen. Blandt disse bevægede sig en Skikkelse, hvis skarpe, eftertænksomme Fysiognomi stak svært af mod de øvriges glatte Hverdagsansigter; det var Peter Schumacher. Uagtet han ikke bar noget bestemt Partis Farve, troede dog alle at kunne gøre Regning paa ham, og mens han, som havde været den gamle Konges højre Haand, forfremmedes til det styrende Princip i den unge Konges Raad, var han klog nok til ikke at forsømme Enkedronningen, hos hvem han spillede en hengiven og lydig Tilhængers Rolle. Derved lykkedes det ham at gøre sig til Herre over Forholdene, og disse var af en saa fordærvelig, upolitisk Natur, at han, hvis han ikke havde formaaet at beherske dem, heller ikke kunde have udrettet noget stort. Dog kun for en Tid lykkedes det ham; thi Peter Schumacher var vel højtbegavet og udrustet med mange Kundskaber; men han manglede Karakterstyrke til helt at hæve sig over sin Tidsalders snæverhjertede Begreber og til at underordne de menneskelige Lidenskaber under Statsmandens høje Formaal.

Saa længe den unge Konge fandt tilstrækkelig Adspredelse i Jagtpartier, Lystmanøvrer og i sin Elskerinde Moths Selskab, lod han Politiken skøtte sig selv og fulgte blindt sin første Raadgiver, Griffenfeld, hvis Snildhed og indgaaende Kendskab til de evropæiske For-

hold hidtil med Lethed havde ladet ham løse enhver diplomatisk Knude. Men efterhaanden som Adspredelserne tabte deres Tillokkelser, begyndte han at længes efter større Tumleplads og ønskede at forvandle den barnlige Leg med Vaaben til virkelig Kamp. Hemmelig, thi endnu følte han sig bøjet af Griffenfelds mægtige Aand og skræmmedes af sin ærgerrige Moders myndige Væsen, traadte han i Forbindelse med de Magter eller deres Diplomater, der søgte Danmarks Forbund.

Til Trods for Frederik den Tredjes danske Sindelag havde Dronning Sofie Amalie efterhaanden fortysket baade Hoffet og Kabinettet. Dertil kom, at tre af hendes Døtre var gift med tyske Fyrster. Sin fjerde Datter, Ulrikke Eleonore, havde hun derimod udset den unge Konge af Sverig til Gemal. Trods Danmark allerede havde indgaaet Forbund med andre Stater mod Sverig og Frankrig, opgav Enkedronningen endnu ikke Haabet om en nærmere Forbindelse med Sverig, især da Christian den Femte, trods de krigerske Planer, ikke var uvillig til at indvilge i sin Søsters paatænkte Giftermaal med Karl den Ellevte. Griffenfeld vovede et farligt Spil, idet han paa egen Haand underhandlede baade med de endnu i København tilstedeværende franske og svenske Diplomater som med Hollands, Kejserens og Brandenborgs Gesandter, saa at hver for sig fuldt og fast troede, at deres Lands Guld og Tilsagn havde blændet Danmarks altformaaende Minister. Først da Forholdet mellem ham og Kongen næsten var stillet paa Spidsen, gav han efter for den kongelige Viljes krigerske Planer, men derved aabnedes Øjnene paa hans hidtidige Venner, og hans hemmelige Fjender blev dristigere.

Paa en af de sidste Dage i Maj Maaned 1675 var der Røre i Kvarteret om Universitetet. I Kannikestræde og det smalle Strøg af Købmagergade mellem Regensen og runde Taarn, hvis øverste Halvdel endnu var belyst af Eftermiddagssolen, vandrede Studenterne frem og tilbage, mens enkelte Grupper havde samlet sig hist og her. Fra de aabne Vinduer i den Del af Regensen, der vender ud mod Taarnet, lød højrøstede Stemmer, Latter og Bægerklang, og af og til kom et ungdommeligt, sorgfrit Ansigt til Syne.

„Det maa sagtens være her, skønt jeg aldrig havde troet, at

Folk, der er fordømt til at svede Dag og Nat over en Postil ved Salt og Brød samt tyndt Vand, kunde holde saadant et Sjov, akkurat som en halv Snes Skamfilingsgaster, der drikker Prisepengene op i ét Tag," brummede en Sømand, som havde skubbet sig frem mellem Studenterne, idet han halvt henvendte den sidste Del af sin Bemærkning til de nærmeststaaende, af hvilke dog ingen gjorde Mine til at indlade sig i Samtale med ham. Hans Skikkelse var høj og svær; det solbrændte Ansigt og de lyse Øjne havde et næsten godmodigt Præg, og uagtet han endnu ikke syntes at have naaet Livets lavpullede, bredskyggede Hat, allerede et graaligt Skær. Han var Middagshøjde, havde de lange Haartotter, der hang frem under hans rigtig nok klædt som en almindelig Sømand; dog tydede det fine Klæde i Jakken og hans snehvide Linned paa, at han paa sine vist nok lange og farefulde Farter havde lagt noget til bedste paa Kistebunden. Som Sømanden nu saa op ad Regensen, viste en af de lystige Musasønner sig i det aabne Vindue; hans rødmussede, kække Ansigt tog sig underligt ud under den mægtige trekantede Hat, der sad skævt paa det krøllede Hoved.

„For Satan! vist er det ham," brummede Sømanden, lettede paa Hatten og raabte op til Vinduet: „Se, god Dag, Søstersøn! Jeg havde nær ikke kendt Dig med den Balje paa Hovedet." Ynglingen, som adspredt havde stirret op paa Taarnet, og hvis Blik nu først faldt paa Sømanden, syntes glad overrasket, idet han udbrød: „God Dag, Bagge Knudsen! Læg om Pynten her og stig op til os ad Agtertrappen." Nikkende tilfreds hen for sig slentrede Sømanden omkring Hjørnet og brummede undervejs: „Gutten har ikke glemt sit Modersmaal, mærker jeg, skønt han har ligget et helt Aar fortøjet i denne latinske Havn — et godt Varsel; kanske faar jeg ham endda under Sejl igen."

En af de Studenterboliger, hvorfra saa lystige Toner trængte ud, og hvorhen Bagge nu styrede i den bedste Stemning, bestod af to smaa Kamre, af hvilke det forreste optoges af et Par Senge. Væggene var graa og nøgne; man opdagede kun faa Genstande, henhørende til Bekvemmelighed og ingen til Luksus. Ikke desto mindre blev man ret hyggelig tilmode ved at kaste Blikket ind i det andet

Kammer, hvor Selskabet havde lejret sig omkring to sammenrykkede Smaaborde. De halvt tømte Vinflasker gik lystig omkring, mens lette Skyer af Tobaksrøg drev hen mod det aabne Vindue.

Som en beleven Orlogsgast havde Bagge Knudsen allerede taget Hatten af udenfor og dukket Hovedet, som om det var den lave Dør til en Chefskahyt, han skulde igennem. Atter rettende sit svære Legeme, gjorde han et Skrabud, mens han med et prøvende Blik betragtede de tilstedeværende, den ene efter den anden.

„Velkommen i vort latinske Lukaf, Bagge Knudsen!“ sagde Ejler Gjedde og bød ham Haanden; „det er min kære Morbroder, I Herrer Collegæ! en Mand, der har gaaet i Skole hos Storm og Bølge, studeret Astronomi i alle Himmelstrøg og holdt sig brav i Disputatser, hvor der opponeredes med Kugler og Økser — I rykker vel lidt sammen — uden Omstændigheder, Morbroder! tag Plads og lang til Glasset.“ „Tak skal Du have, Ejler!“ nikkede Sømanden, idet han spyttede Skraaen ud og tog Hatten mellem sine Knæ. „Jeg skal ellers hilse Dig fra din Moder; hun har faaet sit Skrog ret godt fortøjet dernede i Helsingør, hvor hun bor Side om Side med min Kæreste, og jeg tror, de lever som gode Kammerater, skønt det ellers er sjældent, at to Kvindfolk af samme Familie kan enes, fordi den ene sjælden vil stikke op for den anden.“ „Tak, Morbroder, for den Hilsen og Efterretning,“ smilede Ejler Gjedde. „Jeg drikker din Skaal.“

Selskabet var imidlertid rykket sammen. Efter at have givet enhver Haanden, indtog Bagge den ham anviste Plads og førte med stor Nøjagtighed Glasset til Munden; de andre fulgte hans Eksempel og et Øjebliks Tavshed indtraadte, medens man med højtidelige Miner tømte Velkomstskaalen. Jakob Worm, som opmærksomt havde betragtet den graanende Sømand, drog nu Øjenbrynene i Vejret og knipsede med Fingrene, som om et Lys pludselig gik op for ham. „Ikke sandt, Monsieur Bagge Knudsen, vi har før engang ved et Glas Vin diskuteret adskillige interessante Materier?“ „Sandt at sige, Hr. Doktor, saa synes mig rigtig nok, at Eders forrøgede Gallionsfigur skulde engang før være kommen mig for Boven, skønt jeg ikke saa bestemt kan angive, om det var paa denne eller hin Side Kap,“

brummede Bagge og mønstrede Worm. „Det er mere end ti Aar siden," smilede Jakob Worm, „det var kort før Københavns Belejring, at vi var sammen nede i Vinkælderen hos Djævelens Kapellan med den røde Næse." „For Satan! Ja vist! nu klarer det for min Klyds," udbrød Bagge. „Jeg er Eder endnu Tak skyldig for den gode Hjertestyrkning, I gav. Jeg husker ham nok, Vinhusværten, der med sine to Kikkerter pegede til Styrbord og Bagbord paa engang — den Snyder, han lokkede mig ned om Læ og vilde bilde mig ind, at Skyllevand smagte som spanske Druer." „Af Beskrivelsen forstaar jeg, at det var gamle Mogens Vintapper, der dengang prajede Dig," sagde Ejler og langede ham Flasken. „Skænk kun i paa en frisk, lille Morbroder, denne Vin er rigtig nok ogsaa fra Djævelens Kapellan paa Hjørnet; men det er dog ikke Skyllevand." „Tak skal Du have, Ejler! — For Satan! det er baade Synd og Skam, at Du skal visne i den sorte Kjole. Jeg mærker, Du er endnu den samme raske Gut som den Gang, da Du skvulpede med Lodsbaaden omkring mellem de norske Skær. Jeg tænker da ikke, at Du bliver stødt paa din Moders Broder, der har lært Dig at gøre en Krænge og som engang haabede, at Du skulde blive en flink Skamfilingsgast, at han endnu bestandig tiltaler Dig saa lige frem, skønt Du er bleven en latinsk Herre og har lærde Doktere til Bakskammerater." „Vist ikke, Morbroder. Jeg gad hellere i Dag end i Morgen atter iføre mig den begede Sømandstrøje," henkastede Ejler halvt alvorligt. „Jeg har tidt Hjemve efter Havet." „Det var bravt, min Gut! det var bravt," udbrød Bagge og satte Glasset, som han allerede havde ført til Munden, igen paa Bordet. „Jeg vil være en Rad, jeg vil aldrig mere stuve min Køje i nogen Orlogsmand, om jeg i mine Levedage har hørt noget fornuftigere af en pyntelig ung Herre, som Du nu er bleven."

„Hør, Monsieur Knudsen, fortæl os dog hvordan det er gaaet Eder i den Række Aar, siden vi mødtes sidst," bad Jacob Worm, „om jeg mindes ret, ventede I dengang store Ting af Krigen og haabede at svinge Eder i Vejret ved Dygtighed og Mod." „Ja vist, lille Morbroder, spind os en Ende, mens vi sidder saa godt her nede om Læ."

Bagge Knudsen, som allerede havde slaaet Knude paa en Ende Tobak, puttede atter Skraaen i Lommen; efter derpaa stiltiende at have fyldt sit Glas og tømt det i ét Drag, begyndte han: „Naa, vil I lærde Herrer tage til Takke med en ustuderet Ulks Fortælling, der kanske nok kunde forkorte Hundevagten paa en Ostindiefarers Dæk, saa kan jeg gerne i kort Begreb melde Eder Udfaldet af mine Krydstogter i de sidste femten Aar, skønt jeg i den Tid ikke har oplevet synderlig andet end kedsommeligt Vindstille, maadelige Storme og kun sjælden set en lystig Kugle danse hen over de blaa Bølger. Hvad det ellers angaar, at jeg den Gang ventede mig nogen Forfremmelse af Krigen, saa er jeg endnu af samme Tanker og har ikke opgivet Haabet om, endelig engang at naa op til Skansen, skønt jeg jo rigtignok i mange Aar har været i Færd med at stige op ad Agtertrappen, uden endnu at være naaet stort længer end op paa det første Trin. Men jeg skal aldrig nægte, det var snart paa Tiden, efter som det er hen ved tredive Aar siden, at jeg fra Skibshund blev Topsgast og først nylig er forfremmet til Styrmand.“ „Per Jovem! et langsomt Avancement,“ faldt Worm ham i Ordet. „Det er bitter Skade, at I ikke har en Broder, der er Minister, som exempli gratia Hans højgrevelige Naade Hr. Peter af Griffenfeld, saa kunde I sprunget Topgasten samt Styrmanden forbi og lige fra Skibshund være bleven forfremmet til Schoutbynacht, hvilket for ikke længe siden er passeret med en Person, der slet og ret hed Sieur Schumacher, men ved sin Broders Protektion omdøbtes med det højadelige Navn Gyldensparre.“ „Hvad I siger der, klinger løjerlig nok,“ sagde Bagge Knudsen; „og skønt jeg ikke ganske kan følge Eders Tales girende Fart, kan jeg nok mærke, at snavs Halunker igen begynder at føre det store Ord fra Hytten, hvilket vel kommer af den dovne Fred; men bi kun, kuler hun først op igen og begynder Stykkerne atter at hoste, vil Kuglerne snart feje Skansen ren for alle Halunker. For Resten var jeg kanske allerede for femten Aar siden avanceret, hvis jeg ikke straks efter Krigen var gaaet til Holland for at tage Hyre paa en Ostindiefarer, og det gjorde jeg da, for at følge Andreas Dreyer. Det var en Gut paa atten Aar, men en gammel Ulk, der krøb som en Kat paa Bramræerne og altid havde et lystigt Indfald for hver

Kugle, der for hans Hoved forbi. Skønt han var Officer og jeg kun Baksgast, var vi dog gode Venner og havde døjet adskilligt sammen; da han nu fik Lyst til at fare med en hollandsk Koffardimand heller end at ligge paa den dovne Side her hjemme, hvor jeg jo rigtignok tror, han ærgrede sig over et Pigebarn, der foretrak en Admiral for en Underløjtnant, saa betænkte jeg mig ikke paa at følge ham, skønt jeg ikke holder af Hollænderne til Bakskammerater. Paa en af disse Langfarter havde jeg en underlig Drøm; pludselig stod jeg i Kristiania og styrede fra Bryggen hen til min gamle Skolemesters Barakke. Der stod han rigtig i Døren og vinkede ad mig med et lille vissent Ris; han selv saa noget afpillet og ynkelig ud og hans ellers saa fyldige Næse var bleven tynd og bleg. Men bag ved ham kom et trindt Kvindeansigt med et Par forbistret skælmske Øjne til Syne og forsvandt straks igen. Jeg lettede netop paa Hatten og stillede mig paa Tæerne for at se, hvor de Øjne blev af, da Dagvagten purredes ud, og med en bedrøvelig Mine sakkede min Skolemester tilbage i den taagede Stue, mens jeg for ud af Køjen og følte Dagslyset, der kom ned fra Lugen, skære mig i Øjnene. Jeg kunde ikke faa disse Syner ud af Hovedet igen og besluttede til sidst, for at føje mig selv, ved første Lejlighed at gøre en Afstikker til min Fødeby Kristiania, hvor jeg ikke havde været en halv Snes Aar, for at se, om min gamle Skolemester endnu var flot eller gaaet tilbunds; jeg skal aldrig nægte, jeg var i lige Maade nysgerrig efter at se, om ikke det skælmske Kvindeansigt i al Virkelighed vilde vise sig bag ved hans ynkelige Skrog; for ved at tænke efter faldt det mig ind, at hans Datter, der nok kunde have været en tolv Aar, da jeg sidst besøgte ham, nu maatte være en fuldvoksen Tøs. Da vi kom til Amsterdam og havde losset vor Ladning, solgte jeg min Skibskiste med alt, hvad der var i den og lod mig udbetale min Hyre. Jeg skal egenlig ikke kunne sige hvorfor, men jeg havde et Helvedes Jav og styrede ind i den første den bedste Sjakrejødes Krambod, hvor jeg slog paa min vel spækkede Lomme og forlangte en pæn Takkelage. I en Haandevending var jeg da ogsaa udstafferet paa det bedste og tog mig ud som en nymalet Gallionsfigur paa et spansk Sølvskib. Jeg gik som Passager ombord paa en Fløjte, der skulde bringe Salt

til Norge og tage en Ladning Sild med tilbage, og da vi sejlede op ad Kristiania Fjord, spankede jeg stolt som en myn Heer op og ned ad Dækket og bandede den hollandske Dødbiders langsomme Sejlads med en Mine, som om jeg aldrig havde halet i et Skøde eller redet paa et Bovspryd. Saa snart vi havde kastet Anker, skyndte jeg mig i Land, og da jeg ikke opdagede ét kendt Ansigt blandt de mange Dagdrivere paa Bryggen, puffede jeg mig lidt ærgerlig igennem Sværmen og satte Kursen hen til det lille Hus, hvor jeg som Pog havde gaaet i Skole. Barakken saa helt usselig og faldefærdig ud, og da Døren var lukket, blev jeg staaende lidt og betænkte mig, skønt Nysgerrigheden hidtil havde jaget mig fremad for fulde Sejl. I det samme gik Døren op og en sortklædt Person med stiv Paryk og Svalerumpe for ud paa Gaden. Skønt han saa mig ud som den hentede og betalte Død, lettede jeg dog paa Hatten og sagde høflig til ham: „Med Forlov at spørge, er alt vel indenbords hos Skolemesteren?“ Den sorte Rad gloede paa mig; han trak sit Ur op og svarede: „Han er vel nok en døende Mand.“ Dermed vendte han mig Ryggen og for afsted. Jeg gik saa ind i Stuen og fandt min gamle Skolemester i Køjen, men saa blegnæbet og lille, at jeg knap kunde skælne ham mellem Puderne. Da jeg prajede ham med et velment Spørgsmaal til hans Befindende, kendte han mig straks. Hans Øjne, der var noget omtaagede, begyndte at leve op; hans spidse Næsetip fik et Skær af dens gamle røde Farve; et Smil fortrak hans gustne Ansigt og med den magre Haand udstrakt mod mig sagde han: „Du kommer, som Du var kaldet, Bagge Knudsen! nu synker Ferlen af min Haand og Livsfilosofien dør paa min Tunge.“ Skønt jeg nok mærkede, at han var i Færd med at kapsejses og ikke vilde klare den Læger fra sig, bad jeg ham dog om at være ved godt Mod. Han rystede paa Hovedet og sagde med Besvær: „I otte Dage har jeg ingen anden Drik nydt end tyndt Vand. Nu gaar Skolemesteren ud som den sidste Gnist i et Stykke brændt Papir — da Du har været min kæreste Discipel, vil jeg endnu give Dig en gylden Livsregel, som jeg har befunden mig vel ved: Arbejd flittig og ædru i dit Kald, fra Sol staar op til Sol gaar ned, og tag Dig aldrig en Pisk uden i Kvæld — Farvel, min Dreng! er Du endnu Ungkarl, saa skynd Dig

at faa en brav Hustru — — der er min stakkels Kathrine". — Han tav paa engang, og jeg skal aldrig nægte, skønt jeg i mangen lystig Batalje, uden at ændse det, har set Kuglerne sønderslide Mennesker til højre og venstre, er jeg dog stedse bleven benovet, naar jeg stod ved en døende Kammerats Køje. Jeg maatte tænke paa min Drøm og saa just til Vejrs, da Klinken rørtes paa en Dør bag Skolemesterens Køje. Naa, hvem mener I vel kom ind? Akkurat det trinde Kvindeansigt med de samme Øjne, som jeg havde drømt om. Det var rigtig Kathrine, som var bleven et smukt Pigebarn med en Skabelon og Rejsning som en engelsk Fregat. Men hendes Øjne var dog ikke synderligt skælmske; hun græd og kastede sig hylende over Køjen, hvor min gamle Skolemester laa død og blakket som en Sild. Da jeg for Øjeblikket ikke kunde hitte paa nogen Trøst, holdt jeg min Mund, indtil hendes Graad og Klager begyndte at stille af. „Han var en brav Karl," sagde jeg; „og skønt han kanske havde gjort bedre mod sig selv, om han ikke saa tidt var gaaet til Bunds i Flasken, behøver han ikke at være bange for at se den Chef under Øjne, hvor han nu er steget op at aflægge Rapport. Lad os derfor sy ham ind i Køjeklæderne og i Guds Navn hive ham over Bord, og saa fortsætte Farten — hører I, Jomfru Kathrine, jeg skal ærlig staa Eder bi, baade ved denne Forretning og siden efter." Det stakkels Pigebarn begyndte igen at hulke; da hun endelig saa i Vejret paa mig, mærkede jeg, at Blodet steg mig til Hovedet, og for første Gang i mit Liv, skønt jeg dog forlængst havde lagt de tredive Aar forover, følte jeg det svulme herinde bag den bagbords Bov, akkurat som naar Vandet stiger i en synkende Skude og vil til at løbe ud gennem Klydsene, uden at jeg derfor vil sige, at det var nogen ubehagelig Fornemmelse. „Der har I min Haand, Jomfru Kathrine," sagde jeg videre; „jeg er endnu Ungkarl, og har I endnu ikke forgabet Jer i nogen Springfyr, og kan I finde Jer i min af Slid og Uvejr medtagne Skabelon, lover jeg Eder en venskabelig Omgang paa hele Farten samt et lunt Lukaf, med Tiden kanske en Chefskahyt." Kort og godt, Kathrine sagde vel ikke et Ord; men hun slog til, og da hendes Fader var bleven begravet med al Højtidelighed — for jeg havde højt Vande i Lommen og vilde gøre Stads og Ære af min gamle Skolemester, lod

vi os spledse. Det maa jeg ellers sige, Kathrine har holdt sit stiltiende Løfte; hun er bleven en brav Sømandskone. Skønt det endnu har lange Udsigter med en Chefskahyt, har jeg dog siden den Tid haft Medbør paa mine Krydsture og har havt den Glæde hvert andet Aar at knæsætte en rødmusset Gut, lutter raske Drenge, som jeg haaber med Tiden skal blive flinke Skamfilingsgaster." Her tav Bagge Knudsen og fyldte atter sit Glas.

„Ja, for Djævelen, det er noget andet end at krumme sig over Bogen," udbrød Ejler, som tankefuld havde stirret op i Loftet. „Sømandsliv er frit og spændende; paa Havet, i Storm og dundrende Bataljer spændes hver svulmende Muskel og Evne; der skelnes kun mellem Hæder og Død — paa den skummende, brusende, sporløse Vej kan man naa det kækkeste Maal." „Du har Ret, min Gut! jeg siger Du har Ret," nikkede Bagge og slog med sin vældige Næve i Bordet, saa Flasker og Glas dansede. „Ser I, jeg havde ved adskillige heldige Farter med Koffardimænd samlet mig en køn Skilling og gjort vort Lukaf ret hyggeligt for Kathrine og de smaa. Der var en Handelsmand, der tilbød mig Halvparten af sit Kram, saa at jeg magelig kunde have sat mig ned og bare skrabet Penge sammen. Men saa dundrede hun derude paa Fjorden; en prægtig Orlogsmand med snehvide Sejl og smækkre Spir, med vort raske Flag vajende over Hakkebrædtet og blaa Røgstøtter staaende ud af alle Porte, styrede ind i Havnen og alle Bjerge sendte den dundrende Hilsen tilbage. Det var et Fyrretyve Kanonskib, der skulde jage de franske Kapere, og da Kaptajnen steg i Land, saa jeg med stor Forundring, at det var en gammel Bekendt: Peter Beesemacker, som efter mange Farter havde haft den Helvedes Lykke at blive Skibschef. Han prajede mig uden videre Omstændigheder og spurgte, om jeg for gammelt Kammeratskabs Skyld vilde tage Plads ved Rattet; for hans ene Styrmand var falden gennem Storlugen og havde knækket Halsen. Den gamle Entregast vaagnede i mig; jeg tænkte, at nu var den Time kommen, da jeg skulde gøre min Lykke. Kort og godt, jeg trøstede Kathrine med, at hun snart skulde faa en pæn Chefskahyt, og gik samme Time ombord, hvor jeg traf flere gode Venner: Floris Carstensen, Zacharias Bang og Johannes Behn; de hilste venskabelig paa mig, skønt

de alle havde sejlet mig agter ud og spankede omkring paa Skansen. Efter et Par Dages Omkrydsen hørte vi Udkiggeren i Fortoppen raabe: „En Sejler ret ud for vor Bagbords Bov!“ Det var en klar Morgenstund, et Glas efter Solopgang. For en frisk Kuling af Nordvest sejlede Fregatten stolt som en Svane gennem Bølgerne og sprøjtede det hvide Skum op paa sin Gallion. Alle Mand purredes ud; Portene aabnedes, Kanonerne kastedes los, og da vi efter en Times Jagt havde taget Luven fra Franskmanden, hejsede han sit Blodflag og vi hilste paa hinanden over og under, saa Skrogene hoppede af Glæde i Vandet. Paa et Vink fra Beesemacker lagde jeg Roret op; vi strøg kods ind paa Fjenden og før han rigtig kunde se, hvor vi var, entrede vi ham midt i Røgen. Det var flere Aar siden, jeg havde været med i en saa rask Dans. De dundrende Stykker og Folkenes lystige Hurra bragte mig i saa godt Lune, at jeg betroede Rattet til en anden og sprang med Øksen i Næven ind over Fjendens Galleri. Men jeg havde dog næppe faaet Foden paa Skansen, før en Rad af en Franskmand stak mig med et forgyldt Stegespid bag i Nakken. Skønt det blev noget taaget for mine Klyds, saa jeg dog, at Zacharias Bang langede ud efter Raden, saa han dinglede som en Mast, der er rystet løs i Sporene, og derpaa gik overbord. Jeg skal ikke kunne sige hvad der skete videre; for da jeg kom til mig selv igen, laa jeg i Køjen. Men Franskmanden var rigtig nok bleven tagen og bragtes til København. Saasnart jeg igen havde faaet mit Skrog flot og mine Prisepenge udbetalt, satte jeg Kursen hjem til Kristiania og trøstede Kathrine med, at vi nok ved en anden Lejlighed kunde slippe til en Chefskahyt, skønt hun rigtignok sagde mig rent ud, at hun var vel tilfreds med vort ringe Lukaf, naar jeg kun vilde blive hjemme. Alligevel er det min Agt at forfølge min Kurs, uden at vige fra den mere end Vind og Strøm maatte gøre fornødent, og da det lader til, at hun snart igen vil spille op i Nord- og Østersøen, er det netop jeg er kommen herned, for at forsøge at gaa til Vejrs midt i Røgen. Jeg har ladet Kathrine og de smaa blive i Helsingør, eftersom hun har nogle gode Venner der, og min Søster, som er Enke og Moder til Ejler, har et lille Hus sammesteds.“ „Jeg frygter, I har gjort Regning uden Vært, og at I næppe selv, men Eders Planer vil gaa op i

Røg," bemærkede Jacob Worm; „det har lange Udsigter til Krig, med mindre I mener de Krigsøvelser og store Jagtpartier, Hans Majestæt agter at begynde i Morgen derude ved Lyngby, hvor en Del Tropper og Kanoner er samlet og hvor de vistnok vil plaffe, drikke og kurtisere dygtig; thi jeg hører, at hele Hoffet og alle fremmede Ministre er inviteret derud." „Jeg tror nu engang, at der bliver rigtig Krig," svarede Bagge Knudsen, „derfor har jeg drejet Stævnen hid og ved samme Lejlighed vilde jeg da se, om jeg ikke kunde faa min Søstersøn flot igen; for I maa vide, han er opdraget til Søen; men hans Moder har fanget Griller over alt det, hun hørte om denne hersens Peter Griffenfeld, som nok fra Begyndelsen af skal have været en fattig Student. Skønt hun i andre Dele af et Fruentimmer at være, er et ret fornuftigt Menneske, mente hun nu, at hendes Ejler, som rigtig nok var en klog Dreng, skulde slaa sig til det Latinske, for ogsaa at entre højt i Vejret. Men jeg er af den Mening, at Gutten kun duer til at være Sømand, hvis der skal blive noget rigtigt af ham." „Det er baade vist og sandt, lille Morbroder," udbrød Ejler og sprang op. „Jeg har allerede sagt det, jeg har intet Hoved til at studere; Søen er mit rette Element, og der kan man jo ogsaa gøre sin Lykke." „Der talte Du som en brav Sømands Søn, og som din oprigtige Morbroder vil jeg raade Dig snarest muligt at tørne ud af denne kvalme Svedekasse og kaste alt Doktorskab væk; for paa Søen har man ikke Brug for Latin, skønt jeg rigtig nok har faret med Fløjter, der førte latinske Sejl."

Et Øjebliks Tavshed indtraadte, mens man tømte Glassene.

„At røre paa sig er gavnligt efter et Sold," begyndte nu Foss, som studerede Medicin. „Vil I, Kammerater, følge mit Raad, saa benytter vi denne skønne Foraarsaften og vandrer ud til Lyngby for at nyde den friske Natur og i Morgen se paa den krigerske Leg." „Jeg tænkte paa det samme," sagde Ejler Gjedde. „Sej, lille Morbroder! gaar Du med i Flaade?" „Lad gaa, min Gut! jeg er klar," nikkede Bagge og bed Knuden af en Ende Tobak. „Skønt jeg let faar Sejlene bak og mit Skrog arbejder svært paa en Landsejlads, vil jeg dog forsøge det; kanske faar jeg Lejlighed til at praje en af mine gamle Chefer."

ANDET KAPITEL.

Fra den aabne Plads, hvor før Korfitz Ulfelds grevelige Palads laa, men hvor den graa Skamstøtte nu knejsede, gik med langsomme Skridt en høj, gammel Mand, iført lange sorte Klæder og med en lang Spanskrørsstok i Haanden op ad Løvstræde og standsede ved en lav, tillaaset Port, et halvt hundrede Alen fra Hjørnet. Han drog en Nøgle op af den bredskødede Kjoles Sidelomme, aabnede Porten og traadte ind. Efter forsigtig at have laaset Porten igen, steg han op ad en smal Trappe til højre, men standsede ved den første Omdrejning og saa ud i det snævre Gaardsrum, der var belagt med kunstig tilhuggede Stene af forskellige Farver. Fra et forgyldt Slangehoved kastede et Springvand sine Straaler i Vejret og Draaberne regnede ned i et pragtfuldt Marmorbassin.

„Hør, Henrik," henvendte han sig til en Tjener i det Griffenfeldske Livré, der ligeledes stod og beundrede det nys opsatte Springvand, „er Hans højgrevelige Naade at træffe i sit Lønkammer?" „Jeg tror, Hans Naade endnu er inde hos den gamle Frue, Hr. Professor, men jeg skal anmelde Mosiøs Ankomst for ham." Langsomt drejede den gamle Herre sig om og steg med Besvær op ad Trappen.

Fra et af den store Bygnings indre Gemakker lød den hyggelige, fortrolige Snurren af en Spinderok. Dette Husflidens Symbol tog sig ellers underligt ud mod de prægtige Møbler, de kostbare Malerier paa Væggene, de med Damask overtrukne Lænestole med forgyldte Bukkeben og de svære Silkegardiner for Vinduerne, der forøgede Dæmringen i Gemakket. Ved Vinduet stod en høj, smuk Mand, hvis hvælvede Pande, gennemtrængende Blik og stolte Holdning maatte imponere enhver. Han havde lagt Armene over Kors paa Brystet og syntes at se opmærksomt ud paa Gaden; men Muskelspillet i hans ædle Ansigt og det ustadige Blik viste, at han var adspredt og at mangeartede Tanker krydsedes i hans Hjerne. Det var Christian den Femtes mægtige Minister, Peter Greve af Griffenfeld.

I en af de prægtige Lænestole sad en Matrone ved Spinderokken. Paa Hovedet bar hun en sort Hue af gammeldags Snit, men af det fineste Fløjl; det snehvide Haar, der kom til Syne under Huen, gav hende et saare ærværdigt Udseende. Hendes øvrige Dragt var ligeledes af et umoderne Snit; men det bestod af de kostbareste Stoffer og passede ret godt til hendes gammeldags Ansigt. I dette laa et underligt Udtryk, lige som en vemodig Blanding af glade Erindringer og af Frygt for det kommende. Som om hun endnu i al sin Herlighed forargedes over Verdens Forfængelighed og tvivlede om, at Enden vilde blive saa god som Begyndelsen, var hendes Hoved i en uophørlig rystende Bevægelse, mens hun ivrigt drejede Rokkehjulet og lod Traaden løbe gennem de skælvende Fingre. Det var Marie Vintappers, Greven af Griffenfelds Moder.

„Jeg er en enfoldig Stakkel mod Dig, min Søn," afbrød Matronen den indtraadte Tavshed. „Du er vokset din gamle Moder over Hovedet; men end den klogeste maa ikke foragte et gammelt Menneskes Erfaring. Glem ikke, at den, der bliver ved Jorden, falder ikke dybt, og at man maa bukke sit Hoved, for ikke at støde Panden. Vel sandt, Du er født med en Guldring i Munden, som Ordsproget siger; men Du skal vogte Dig, at Du ikke taber den, og naar alt kommer til alt, har det aldrig baadet en Spurv at komme i Tranedans. Var det ikke syndigt at ønske sig Døden, skulde det være mig kært, om Du heller i Dag end i Morgen græd over mit Lig, før Du faar værre Hjertesorg; thi der aner mig intet godt, og bedre, at Barn græder for Moder end Moder for Barn." „Ej, Moder, hold dog op med den Klagen og plag Eder ikke med saadan Angst," henkastede Griffenfeld. „Er jeg end en gammel, enfoldig Kone, er jeg dog alle Dage din Moder. Et godt Ord finder jo et godt Sted; jeg vil i ret Alvor lægge Dig paa Hjerte, at Hovmod gaar for Fald — ja, ja, min Søn, Du ler i Skægget af din stakkels Moders Snak; men om Du end bliver aldrig saa bøs skal det herud. Du er ganske ikke saa ydmyg mere, hverken for Gud eller Mennesker, som dengang, da Du var Gehejmskriver hos den salig Konge, hvilket jeg ikke alene selv har mærket, men ogsaa hørt andre Folk forsikre og beklage. Derved saar Du den Sæd, hvoraf høstes Misundelse og

Fjendskab, og klyver Du i dit Overmod saa højt i Vejret, at Du engang falder ned, vil de Folk træde paa Dig, hvem Du nu ser over Skuldren. Vogt Dig, min Søn, at friste Lykken eller stræbe efter de Ting, der ikke vil være gode at faa, og husk vel, at den, der hugger højere end han er, gerne faar Spaanerne i Øjnene.“ „Men i Toppen hænger de modneste Bær,“ bemærkede Griffenfeld med et Smil. „Vær ellers ikke bange; endnu er der ingen Fare for at jeg skulde falde ned. I skal heller ikke agte paa, hvad onde Tunger hvisker paa min Bag, at jeg skaffer mig Fjender og Misundere; om det end forholdt sig saa, var det intet saa ilde Tegn og ikke andet, end hvad enhver maa belave sig paa, der ved gunstige Omstændigheder har svunget sig op til Ære og Værdighed.“ „Vel sandt, min Søn, hellere misundt end ynket; men endnu hellere et friskt Æbletræ end et vissent Lavrbærtræ,“ fortsatte Matronen; „den Lykke, Du har gjort, er større end dine Forældre nogen Tider drømte om, og jeg skulde tænke, mere end et Menneske af maadelig Stand kan bære. Jeg siger, som jeg saa tit og ofte har sagt, vogt Dig for de glatte Trapper ved Hove. Du har altid været af et fromt og ærligt Gemyt; men blev ikke selve Petrus en Skælm, da han kom til Hove. Endda vilde jeg lade det gaa sin Gang, hvis ikke en anden Ting gjorde mig ængstelig for Fremtiden — Du hovmoder Dig for Vorherre; den stadselige Stol med det højadelige Vaaben, Du har ladet opsætte i Herrens Hus, frygter jeg vil nedkalde Guds Vrede over Dig som et daarligt og syndigt Menneske. Jeg har hørt fortælle af troværdige Folk, at en Mand, der saa ud til at være en fornem Borger, skønt ingen kendte ham, kom ind i Kirken, da Vaabnet sattes op; han skal have rystet med betænkelig Mine paa Hovedet og sagt til Haandværksfolkene: „Slaa dem kun ikke saa fast, Børn, thi de bliver dog ikke ret længe siddende.“

Griffenfeld vendte sig rask om, og syntes vred; men i næste Øjeblik smilede han atter og tog til Orde: „Jeg siger Eder, Moder, I skal aldrig agte paa, hvad fornemme eller ringe Folk sladrer hen i Vind og Vejr. Efter alle fornuftiges Mening er det en taabelig Tanke, at Gud skulde bekymre sig om en saadan Smaating eller fortørnes derover; i saa Fald maatte alle fyrstelige Personer være en

Vederstyggelighed i hans Øjne, eftersom disse træder frem i hans Helligdom i al deres Pragt og ikke sjælden har Tronstole med gyldne Kroner i hans Hus. Er jeg af ringe Herkomst, har jeg dog nu erhvervet mig Hæder og Anseelse og maa opføre mig efter min Stand. Hvad det angaar, at I foreholder mig Mangel paa Ydmyghed, da vil jeg engang for alle rent ud sige Eder, at det er noget, som I efter Eders Begreber ikke kan forstaa, da I endnu bestandig tror, at det gaar til i Verden, som Præsten prædiker, hvilken Tro jeg for længe siden har erfaret ikke holder Stik. Jeg siger dog dette ingenlunde for at krænke Eder; thi I er min Moder og jeg skal saa vist aldrig ophøre at vise Eder al sønlig Ærbødighed og Kærlighed. Men I er en godtroende gammel Kone og Eders moderlige Kærlighed gaar stundom vel vidt, saa at I glemmer, at Greven af Griffenfeld, i hvis Haand tvende Rigers Skæbne maaske hviler, ikke længer kan hylde de enfoldige Grundsætninger, I indpodede den forarmede Borgers beskedne Søn."

Medens Griffenfeld talte, var han bleven varm; de sidste Ord udstødte han i en lidenskabelig Tone og med Øjnene stift heftede paa Gulvet, idet han knugede Armene tættere sammen over Brystet og ilede gennem Værelset; han syntes snarere at have talt højt med sig selv end til sin Moder. Matronen, som havde standset Rokkehjulet og ladet Hænderne synke ned i Skødet, betragtede ham med bekymret Mine, satte derpaa atter Hjulet i Gang og mumlede: „Ja, ja, min Søn, men hvad Du end gør, saa husk paa, at Vejen til Ærens Tempel gaar gennem Dydens, og bedre at vende om paa Halvvejen end fare til Helvedes Pøl."

„Mosiø Erasmus Winding venter Eders Naade i Lønkammeret," sagde Henrik, som netop aabnede Døren og bukkede ærbødigt.

Griffenfeld gjorde en Bevægelse med Haanden ad Henrik, som hurtigt trak sig tilbage. Et Smil oplivede atter den mægtige Mands Ansigt, idet han vendte sig mod sin Moder og sagde i en helt forandret Tone: „Godt Ord igen, Moder. Forjag kun alle Griller — den, der lever lystig og dør salig, gør Fanden en Streg i Regningen; denne moralske Sentens ved jeg, I forstaar. For Resten vil I gøre vel i, hverken at agte paa ørkesløse Folks letfærdige Snak eller paa

de Ord, I stundom hører af Eders Søns Mund i en alvorlig Time. En god Aften! Og kys min lille Charlotte fra mig; jeg selv faar næppe Stunder dertil.“ Dermed forlod han Gemakket; men inden han lukkede Døren efter sig, kastede han endnu et forskende Blik paa sin Moder.

Da Griffenfeld traadte ind i sit Lønkammer, stod Professor Erasmus Winding fordybet i Betragtning af en stor Globus, der var opstillet ved Siden af Ministerens Arbejdsbord.

„Servus servorum, Hr. Storkansler!“ sagde Professoren og vendte sig mod den indtrædende. Tonen, hvori han udtalte denne halvt spøgende Hilsen, og hans lette Bøjning tydede paa, at et fortroligt Forhold udfyldte den Kløft, der laa mellem disse to Mænds Livsstillinger. „Jeg er Eders ydmyge Tjener igen, Monsieur Winding! thi Eders Hilsen klang ydmyg nok i en troendes Øren,“ nikkede Greven med et Smil, der bragte hans Gæst til at studse. „Hvad vil I ellers sige med det kritiske Blik, hvormed I ser paa min nye Globus? „Jeg søgte kun et lidet Punkt paa denne Kolos,“ svarede Professoren, „nemlig Øerne Mollin og Rygen, hvilke jeg hører Kurfyrsten af Brandenborg agter at skænke Eder som et feudum hæreditarium paa Sværdsiden.“ „Hvad siger I, Monsieur Winding, taler Rygtet allerede derom?“ henkastede Griffenfeld med tilsyneladende Ligegyldighed; men bøjede sig over den store Globus og sagde hurtigt: „Det er vel et ringe Punkt mod den hele Masse; dog kan af en ringe Begyndelse udvikle sig store Ting. Hvad var Rom, da Remus sprang over sin Broders Mur? — Det kunde blive et smukt Rigsgrevskab, en uafhængig Besiddelse, der i denne gærende Tid let kunde udvides.“ „Rygtet siger, at I derfor ogsaa tænker paa et nyt Giftermaal, samt at Eders Tanke hæver sig til en fyrstelig Person,“ faldt Professoren ind, da Greven pludselig tav og med blussende Kinder fæstede sit funklende Øje paa det omtalte Punkt. „Det er en Daare, der stoler paa Rygtet, men en Vismand, der kun i yderste Nød gendriver det,“ sagde Griffenfeld hen for sig. „I skal lære mig at kende som Eders oprigtige Ven, hvilket ikke er af ringe Betydning i vore Tider,“ vedblev Professoren. „I har ikke agtet for ringe at omgaas mig med en Fortrolighed, der ellers kun plejer at finde

Sted mellem Ligemænd, ja endog betroet mig Nøglen til Eders Lønkammer som en daglig Husven, i hvis tavse Barm I kan udøse Eders hemmeligste Tanker, naar I er træt af den store Verdens Forstillelse; saa vil jeg ogsaa vise mig den Tiltro værdig og sige Eder min ærlige Mening." „Gør det, Monsieur Winding!" nikkede Storkansleren med et tvungent Smil; „jeg lover Eder lige saa ærlige Svar paa alle Punkter." „Vel er jeg ingen Politikus ex professo," begyndte Winding atter, uden at lade sig forbløffe af Grevens tvungne Smil. „Dog mener jeg, at Eders vaklende Politik mod Udlandet daarligt lader sig rime med Eders Statskløgt. At vakle er at aabenbare Svaghed, og at simulere Venskab med alle stridende Parter er at skaffe sig dem alle til Fjender. En ærlig Krig med vor gamle Arvefjende Svensken vilde derimod genvække Folket til Virksomhed og tilmed fly bekvemme Midler til Eders andre Planers Udførelse. Den vilde sagtens skaffe os mægtige Modstandere, men ogsaa kraftige Forbundsfæller og kanske de tabte Provinser hin Side Sundet tilbage; allenfals vilde den visselig føre til en ønskeligere Udgang end den nuværende Tilstand, hvilken hverken kan kaldes Krig eller Fred, men en uværdig Væddekamp i List og Rænker." „I maa nok indrømme, at I ikke er nogen dreven Politikus," smilede Griffenfeld, men vedblev derpaa med Alvor: „Jeg siger Eder, Krig vil ødelægge vort Fædreland. Bugnede Landet af Sundhed og Velstand efter mange Aars Fred; var Krigsflaaden talrig og vel forsynet; stod en alvorsfuld, med Feltherretalent begavet Drot i Spidsen for en national Hær — velan! jeg vilde raade til Krig, for at lære de ærgerrige Despoter at kende vor Kraft; dog ingen Sinde til Krig med Sverig; thi det var Fortsættelse af den ulyksalige Borgerkrig, der gennem Aarhundreder har hærget Norden og som vil give vore Efterkommere retfærdig Grund til bitre Klager; kun Enighed mellem Danmark og Sverig kan baade det fælles Fædreland." „Visselig, I antyder mig der en ny Side af Tingen, der overrasker mig og kan fly Stof nok til Eftertanke," bemærkede Winding. „Men end om jeg der maa bøje mig for Eders politiske Overblik, bliver Hovedsagen dog den samme, nemlig at I spotter alle Parter ved paa Skrømt at love dem Venskab, uden at mene det ærligt med nogen, hvilket vil

have til Følge, at, naar Krigen endelig bryder ud for Alvor, taber I Masken og alle vil falde over det ulykkelige Danmark — thi Fals slaar sin egen Herre paa Hals, og lige som sidst vil vi nødes til, i dyre Domme at købe Fred." „Det har ingen Fare; saa mange ærgerrige Hoveder kan ikke blive enige. Sandelig! det har ingen Fare; min Pen skal opveje Brennus's Sværd — deri bestaar vor Tidsalders eneste Storhed, at én Mands politiske Geni kan besejre Millioners raa Kraft — mod en snu Politikers Pen sløves det skarpeste Sværd og preller Kuglerne af." „I har en Tro paa Eder selv, der kan flytte Bjerge, og Himlen give, den aldrig maa svigte Eder. Dog, har I ogsaa regnet med de Hindringer, der her hjemme vil taarne sig op mod Eders Planer. I vogter Eder vel for at overse dem som Myretuer; de kan snart vokse til farlige Klipper. I er stegen for hurtig i Vælde og Herlighed, til at I ikke skulde have Fjender, der er saa meget frygteligere, som de endnu hykler Venskab. De efterspører Eders Veje og lurer paa Lejlighed til at ramme Eder, naar Tiden er fuldkommen og I kan stilles blot; thi I spiller et højt Spil, hvilket vil gøre Eder til Millionær eller Stodder — og væ victis! Eders Fjender, dem, I har tirret ved Stolthed og Ringeagt, de begynder at kigge Eder i Kortene. I maa vide, det er ikke længer nogen Hemmelighed, at I modtager fortrolige Besøg snart af den ene Ambassadør, snart af den anden, eller at I lover dem Guld og grønne Skove, samt at I fører Korrespondance med adskillige fremmede Kabinetter. Eders Fjender fortæller og den gemene Hob lytter med Forargelse dertil, at I modtager den ene Gave og Værdighed efter den anden af udenlandske Potentater — at I modstræber Hans Majestæts Lyst til Krig med Sverig, hvilken Lyst deles af Folket, mens I spiller under Dække med Kejserens, Hollands og Brandenborgs Gesandter og endda holder gode Miner med det svensksindede Parti, som stræber at befordre Enkedronningens Favorit-Plan — ja, ja, Hr. Storkansler! I rynker Brynet; men det er af en Ven, I skal høre Sandheden, ellers faar I den næppe at høre." „Og sandelig! I siger den paa god gammeldags Maner, uden Sminke," afbrød Griffenfeld, hvis Blik med et næsten harmfuldt Udtryk hvilede paa den oprigtige Ven. „De fortæller, at jeg modtager Ga-

ver og Værdigheder af fremmede Potentater, og harmes derover — de Hyklere! jeg gad se om de afslog saadant, hvis det tilbødes dem selv, Politiken er en Aandens og Snillets Krig; i den er Krigspuds og maskerede Bevægelser lige saa lovlige som i den materielle Krig. Hvorfor lukker de fremmede Diplomater ikke deres Øjne op; lader de sig overliste, er det deres Tab — er jeg kun mit Fædreland og min Konge oprigtigt hengiven, var jeg en Daare, om jeg ikke modtog de kongelige Gaver og Udmærkelsestegn, man byder mig, og for hvilke jeg intet har lovet og intet vil give, der kunde stride mod min helligste Pligt. Tværtimod, jo højere jeg stiger, desto fler af de ydre Betingelser opnaar jeg, og desto kraftigere kan jeg skride frem mod mit Maal." „Jeg for min Person er fuldt overtydet derom og vilde i andet Fald vist ikke fordriste mig til at bruge saadan Aaabenhjertethed," forsikrede Professoren; „men saaledes er det ikke med Eders Fjender. Selv om de var overbevist om Eders ærlige Hjertelag, vilde de dog i paakommende Tilfælde benytte Skinnet som et forgiftet Vaaben imod Eder — og, forlad mig, Hr. Storkansler, Mennesket hører aldrig op at være Menneske. Det kan ikke fejle, at den i Eders som i ethvert menneskeligt Bryst slumrende Ærgerrighed omsider maa vaagne og slaa Eder med Blindhed, saa I taber det rette Maal af Syne. Eller er det lutter Politik, ganske ikke Ærgerrighed, at I søger at udstyre Eders egen Person med al verdslig Højhed og Hæder, mens I driver alle andre bort fra Hæderens Kilde? Nu ja, selv mange af mine Ordensbrødre i den lærde Verden er bleven Eders hemmelige Fjender, fordi I nægter dem en Skærv af den Hæderens Rigdom, der tilflyder Eder." „Rigdom, ydre Glans og Hæder er nødvendige Betingelser for Statsmanden og Diplomaten, at han kan skinne i den forbavsede Mængdes Øjne og hæve sig stolt lige over for Verdens store," sagde Griffenfeld; „men at tragte efter saadant er uværdigt for lærde Mænd; Opnaaelsen deraf vilde snart gøre dem uskikkede til Aandens stille Virksomhed." „Jeg drister mig ikke til at modsige Eder heri; men saadant Princip forøger de misfornøjedes Tal; de vil engang sammenrotte sig med Eders nuværende falske Venner, naar disse opdager, at de kun var Værktøj i Eders Haand; de fremmede Ambassadører og deres Herrer vil har-

mes, naar de ser, at deres Gaver var spildt, og puste til Ilden; I vil saaledes faa alle imod og ingen for Eder, om I ikke i Tide tager Eders Parti. Forgæves vil I kæmpe mod den ubøjelige Skæbne; den vil bryde Staven over Eder — dixi, og Gud forbyde i Naade, at jeg skulde opleve Eders Fald, der vilde bringe Ulykke over Fædrelandet.“ „Skæbnen er ubønhørlig, siger I — maaske er det saa,“ svarede Griffenfeld, „ men hvi skulde jeg da ængstes, naar jeg endda ikke undgaar den ubøjelige Skæbne; hvi skulde jeg da afvige fra den Vej, der fører til mine Ønskers Maal, men jeg tænker, vi kan en anden Gang tales ved herom, det er blevet sildigere, end jeg troede; jeg har endnu en Hob Forretninger, og i Morgen ager vi tidlig til Lyngby, hvor Hans Majestæt agter at holde stor Revu.“ „Saa anbefaler jeg mig, Hr. Storkansler, og ønsker Eder en rolig Nat,“ sagde Professoren, idet han greb sin Hat og Stok og med en paafaldende ærbødig Hilsen gik til Døren. En god Nat, Monsieur Winding!“ gentog Griffenfeld koldt og vinkede til Afsked med Haanden.

Det var næsten blevet Aften og Maanen skinnede klart ind i Gemakket. Storkansleren, for hvis rynkede Bryn tusender skælvede, mens andre tusender bejlede til hans Smil; hvis Venskab Datidens største Potentater og snildeste Statsmænd søgte; hvis svage Sider beluredes af en Dronning, mens en Suveræn over to Riger lyttede til hans Raad og kun hemmelig vovede at afvige derfra — denne mægtige Mand skred nu med sænket Hoved og foldede Hænder frem og tilbage i sit Lønkammer; hans Skridt var vaklende og med sitrende Læber mumlede han uforstaaelige Ord, der snart klang som en ivrig Bøn, snart som trodsige Bebrejdelser over egen Svaghed. Han standsede midt i Gemakket og løftede Hovedet stolt i Vejret; thi Døren gik op og Henrik traadte ind med Lys i en Sølvarmstage.

„Jeg tænkte, Eders Naade befalede Lys, eftersom jeg saa Mosiø Winding gaa herfra,“ sagde den gamle Tjener og betragtede sin Herre med et halv frygtsomt, halv spørgende Blik. „Det er godt, sæt kun Lysene hen,“ nikkede Griffenfeld, hvis Ansigt allerede igen havde et roligt, fornemt Udtryk. „Er der ellers nogen, der vil tale med mig?“ „Eders Naades Haandskriver, Mosiø Rasmus Knudsen, har alt ventet en god Stund og har Tasken fuld af indløbne

Skrivelser; men Sekretæren, Mosiø Henrik Lund, kom først nu og beder om at faa Eders Naade i Tale straks; han siger, at han har Brev og Budskab fra Hendes Majestæt, der ikke taaler Opsættelse.“ „Bed Sekretæren at komme igen om en Time og lad Haandskriveren træde ind,“ henkastede Griffenfeld med et stolt Smil, og da Tjeneren vendte sig om for at udføre Befalingen, tilføjede han hurtig, idet han tog et Brev frem af en Mappe paa Bordet: „Bi lidt, Henrik! Du skal bringe dette Brevskab til den franske Ambassadørs Gaard; men Du overleverer det kun i Hans Ekscellences egne Hænder eller tager det med tilbage — og hør, Henrik! det duer ikke, at fremmede Folk har Nøgle til Bagporten; man kan aldrig vide, hvad der kunde ske. Du skal i Morgen tidlig lade en Smed forandre Laasen — hører Du! I Morgen tidlig.“ „Det skal efterkommes, Eders Naade!“ sagde Tjeneren; „men befaler Eders Naade, at Smeden skal gøre en særlig Nøgle til Mosiø Erasmus Winding?“ „En Nøgle er nok, og den kan Du for det første give mig,“ svarede Griffenfeld kort. „Gaa nu og hent Haandskriveren.“

TREDIE KAPITEL.

Klar og herlig steg Solen op fra de blussende Skymasser i Øst, bredte sit glimrende Sølvnet over Øresund og skød sine oplivende Straaler gennem de unge, saftig-grønne Bøge- og Egeskove, der som uhyre Kupler hvælvede sig over den høje, østlige Kyst af Sjælland; fra de lyse, udstrakte Græssletter svang Lærken sig fløjtende i Vejret; gennem Skovene pilede Skarer af Hjorte med Vindens Fart afsted i alle Retninger, og Storken klaprede paa det straatækkede Tag af et ensomt Bondehus. Med den øvrige Natur rejste ogsaa Menneskene sig til travl Virksomhed, Lyden af Trompeter og Trommer faldt skærende ind i den vaagnende Naturs harmoniske Kor og trængte dirrende gennem Skovens Ensomhed. Førend Solen havde

bortkysset Duggens Draaber af de vippende Græsstraa, blev disse nedtraadt af de vrinskende Stridshingstes stampende Hove og tusende Krigsmænds tunge Fodtrin. Indesluttet af de store Skovpartier, højner en Slette sig frisk og lys mellem Lyngby-Sø og Sundet. Her overraskedes man ved Synet af lange Rækker smaa, snehvide Telte, der tog sig ud mod den dunkle Skov, over hvis østlige Tag man øjnede den skinnende Havflade. Foran nogle større og rigere udstyrede flagrede mangfoldige Standarter og brogede, guldbroderede Faner i den lette Morgenvind. Enkelte Ryttere tumlede deres vælige Gangere paa den grønne Slette; blanke Sværd og Hellebarder, Hjælme og Brynjer skinnede i Solens Straaler og stundom hørtes fjerne Kommandoraab, der gentoges af Ekkoet.

I tæt sluttede Rækker marscherede Fodfolket frem foran Lejren og opstilledes i særskilte Afdelinger. Jorden rystede under de svære Rytterregimenter, der i stærkt Trav svingede ind paa Fløjene; Kanoner og Munitionsvogne kørte op og indtog deres Plads. Langs Skovens Rand kom flere og flere Klynger af Tilskuere til Syne; en enkelt Vogn eller Rytter jog hen over Sletten.

Trompetstød klang i det fjerne og besvaredes fra højre Fløj af den i Slagorden opstillede Hær. Trommerne hvirvlede og en krigersk Musik faldt ind; den gamle Melodi, der spilledes, klang højtideligt i den aarle Morgenstund, og Pavserne udfyldtes af Fuglenes Sang.

Det blev levende derinde i Skoven; det raslede, brusede og mylrede om de hundredaarige Eges knudrede Stammer. Tolv pragtfuldt klædte og ypperligt beredne Herolder sprængte ud paa Sletten, hvor de blæste en Fanfare, mens de kongelige Herskaber drog frem fra Skoven med et uoverskueligt Følge. Det var et glimrende Optog, hvis næsten østerlandske Pragt blændede og forbavsede. Først kom en Yngling paa en høj Skimmel, fulgt af en Mængde Pager, der førte Heste med sølvbroderede Dækkener ved Tøjlen. Hans Dragt, der bestod af Silke, Fløjl og Hermelin, havde et fantastisk Snit; hans Øje var fyrigt og stolt Selvtillid stod allerede præget i hans skægløse Ansigt. Det var Christian den Femtes Broder, Prins Jørgen, hvem den ærgerrige Moder endnu haabede at skaffe den

polske Kongekrone. Dernæst kom tolv prægtige Gangere, paa hvis skarlagenrøde Dækkener det kongelige Vaaben var broderet i Guld, og som ligeledes førtes frem ved Tøjlen af Pager. Tolv Trompetere, der paa deres med Guldkvaster behængte Sølvinstrumenter blæste en skingrende Sejrsmarsch. Enkedronningens forgyldte Karosse, trukken af seks Heste; i Vognen hos den stolte, i Atlask, Guld og Juvelsmykker straalende Sofie Amalie, paa hvis Ansigt Tiden og Lidenskaberne havde efterladt dybe Spor, sad hendes Datter, Ulrikke. Karossen var omringet af en Skare glimrende Ryttere. Nærmest Vognen til venstre red den gamle Feltmarschal Hans Skak, som bar Kyrads og Hjelm med høj Fjerbusk. Til højre red en smuk, anseelig Mand paa en fyrig Graaskimmel. Hans Dragt bestod af sorte, posede Silkebenklæder og en snæver Vams af samme Stof og Farve; en grøn Fløjels Baret bedækkede hans Hoved og fremhævede den høje, hvide Pande. Som en udmærket og sirlig Rytter lod han Hesten danse i kort Galop, idet han bøjede sig hen mod Vognen, for at besvare Enkedronningens flygtige Spørgsmaal; det var Greve Peter af Griffenfeld. Nu kom Kongen og Dronningen. Christian den Femte var en smuk ung Mand, ikke høj, men kraftig bygget og saa vel hans Ansigt som Holdning var kongelig. Klædt i Silke og Fløjl, med et let Kyrads om det brede Bryst, paa Hovedet en hjelmformet, af en mægtig Fjerbusk overskygget Hat, hvis Krampe bestod af straalende Diamanter, tog han sig ridderlig ud paa den fnysende, mælkehvide Ganger. Det ædle Dyr, der snart følte Guldsporen i sine Sider, snart holdtes stramt tilbage, gik i korte Spring hen over Sletten, med bøjet Hals og bidende i det gyldne, skumbedækkede Bidsel. Kongen syntes tankefuld og adspredt; mens hans Blik uroligt svævede hen over Sletten, over Lejrens hvide Telte, over de opstillede Krigeres glimrende Rækker, over Øresunds skinnende Flade i Baggrunden, dvælede det kun sjældent ved hans nærmeste Omgivelser; han syntes ikke at have noget Blik tilovers for sin elskværdige Gemalinde, Charlotte Amalie, som red ved hans Side paa en fint bygget, isabellefarvet Hest. Med Ynde og Anstand styrede Dronningen sin Ganger, idet hun stedse rettede sig efter sin kongelige Husbonds Bevægelser og med

et kærligt Smil stræbte at fange hans Blik. Tilskuerne ved Skovbrynet brød ud i Bifaldsraab, da Optoget drog forbi.

Efter Kongeparret fulgte Overjægermester Hahn i en glimrende Jagtuniform, og de kongelige Livpager, af hvilke en især vakte almindelig Opmærksomhed ved sin kostbare Dragt, sine lange, bølgende Lokker og sit smukke, næsten kvindelige Ansigt. Derpaa kom en stadselig Række Damer til Hest, hver med sin Kavaler. Blandt dem bemærkede man Frøken Susanne Adeler, Kort Adelers Datter, en dejlig Pige paa seksten Aar med ravnsort Haar og blaa Øjne. Dristig som en ung Amazone tumlede hun sin Ganger og syntes med barnlig Munterhed at nyde Øjeblikket; thi kun flygtigt besvarede hun alle de Galanterier, hendes forelskede Kavaler, Kammerjunker Knuth, tilhviskede hende.

„Det var da et dejligt Pigebarn, med en kæk Rejsning og dog saa blufærdigt Blik," udbrød en krushaaret Yngling blandt Tilskuerne, og hans Øje fulgte Susanne Adeler med et begejstret Udtryk; „det er Søhelten Kort Adelers Datter — jeg gad knække Halsen paa den fordømte Vellystning, hun har til Ledsager — hvor fræk han ser paa hende!" „Tag Foden til Dig, at jeg ikke træder den, sagde Hanen til Hingsten i Stalden", faldt hans Sidemand ind. „Jeg vædder paa, der hændes mig noget vigtigt i Dag," sagde en sirlig ung Mand, der meget omstændelig havde hilst paa Kammerjunker Knuth, dog uden at opnaa anden Genhilsen end et skødesløs Nik, „det var et godt Varsel, at Hans Majestæts Kammerjunker ved at hilse paa mig tilkendegav, at han ikke har glemt en gammel Bekendt." „Stop i Spillet der og hold Mund! skønt jeg ikke burde tale saa ligefrem til lærde Doktere," brummede en høj og svær Sømand, idet han tog Hatten af. „Ser I ikke, der kommer en Admiral, og nok en — Ho! ho! skønt en rigtig Sømand aldrig burde ride paa anden Hest end et Bovspryd, skal jeg aldrig nægte, at baade den gamle og den unge agere godt nok Riddere. Let paa Hatten, Søstersøn!" vedblev han og puffede til den krushaarede Yngling; „det er Søhelten Kort Adeler — og der har vi Hr. Henrik Bjelke og Hr. Niels Juel — det er en Ulk af den ægte Sort; han stikker ikke op for den ældste i Tjenesten."

Bifaldsytringerne lød atter blandt Tilskuerne, mens de nævnte Søofficerer red forbi. I sin halvt østerlandske Dragt, med en turbanlignende Baret, de gule Saffians Støvler med Guldsporer og med den svære Guldkæde om Halsen, tog Kort Adeler sig snarere ud som en venetiansk Nobile end en dansk Admiral. Den lange Paavirkning af Sydens Sol under hans glorværdige Virksomhed i Venedigs Tjeneste havde gjort hans Ansigt saa mørkladent som en Taters og hans store Overskæg var næsten hvidt. Alderen og de udstandne Strabadser havde taget paa ham; ikke uden Anstrængelse holdt han sit svære Legeme i Ligevægt paa den urolige Ganger, og han dukkede betydeligt med Hovedet. Ogsaa Henrik Bjelke var bleven gammel og graa; dog bar han endnu sin kæmpehøje Skikkelse rank og styrede sin Hest med kraftig Haand.

Iført en smagfuld Riderdragt af mørkegrønt Silke, uden andre Smykker end en Perlekrans om Halsen med en enkelt Ædelsten af det reneste Vand sad Margrethe Juel dristig og dog med naturlig Ynde til Hest; med et Blik, fuldt af inderlig Kærlighed og Hengivenhed, hvilede hendes klare blaa Øjne paa hendes Mand. Ved det første Øjekast skulde ingen saa let have anet, at hun var en gift Kone over tredive Aar og Moder til flere Børn, saa graciøse var endnu hendes Bevægelser, saa frisk hendes Ansigtsfarve. En enkelt Fure havde Tid og Eftertanke allerede gravet i Niels Juels hvælvede Pande, og den alvorlige, faste Viljes skarpe Træk laa om de trodsige Læber, men i hans Øjne lyste endnu ungdommelig Begejstring, mens hans hele Fysiognomi vidnede om djærv Ærlighed. Skønt han ingenlunde manglede ridderlig Anstand, viste dog den ringe Opmærksomhed, han ofrede sin balstyrige Ganger, at han ikke var nogen øvet Rytter. Sømanden forraadte sig ikke sjældent i en eller anden uvilkaarlig Bevægelse, idet han med en saadan Muskelkraft, og som om han havde siddet over Skrævs paa et Bovspryd, klemte Benene sammen om Hesten, at det fnysende Dyr pludselig stod stille, eller greb saa kraftig i Tøjlen, som om det havde været en Fangeline. Henved fjorten Aar var forløbet siden hin Dag, da de for Alteret lovede hinanden Tro og Kærlighed for hele Livet. Margrethe havde skænket sin Husbond fem Børn, af hvilke to var døde i spæd Alder, mens de tre — en

Søn og to Døtre — voksede rask til og gav Forældrene Grund til de gladeste Forhaabninger. Men Tiden havde ingenlunde kølnet deres Kærlighed. Med sværmeriske Følelser hang Margrethe endnu ved sin Barndoms Helt og sin Ungdoms Ridder, i hvem hun endnu stedse saa sit første Ideal af en Elsker og Mand; derover havde hun glemt Tiden, som kun flygtig syntes at have berørt hendes Ydre og ladet hendes Aand beholde Ungdommens hele Elasticitet. Hos Niels Juel var det ikke alene Mindet om den første Kærlighed, der bandt ham til Hustruen; det var en gennem Tidens Løb dybt rodfæstet Agtelse for den ædle, aandrige Kvinde. Lige som han var hun gennemtrængt af Kærlighed til Fædrelandet; hun var stærk nok til at kunne dele hans Begejstring for dets Hæder, hans Higen efter Kamp under det gamle Flag, hans ærgerrige Drømme om store Bedrifter og Navnkundighed. De forløbne Aar havde bragt mange Glæder; men ogsaa mangen besk Kalk havde de tømt sammen. Vel havde ingen vovet at udtale en højrøstet Krænkelse mod den tapre Niels Juels Gemalinde; selv ikke i den for hele den Ulfeldske Familie skæbnesvangre Tid, da Bøddelen henrettede Korfitz's Billede, da man rejste Stenen til hans evige Skændsel og kastede hans Hustru i Fængsel som en simpel Forbryderske; men Dronning Sofie Amalies spottende Blik, der efterlignedes af hendes Tilhængere, havde stedse mødt Margrethe ved Hove, hvor mangen ondskabsfuld Hentydning, mangen hviskende Bemærkning var trængt til hendes Øre og havde fyldt hendes Hjerte med bitre Følelser. I den senere Tid syntes Sofie Amalie mindre haardnakket at forfølge den Ulfeldske Familie; men Korfitz's brødefri Hustru, Eleonore Kristine, sukkede endnu stedse i sit sørgelige Fængsel; alle Niels Juels og Margrethes Bestræbelser for at skaffe hende nogen Lindring var strandet paa Enkedronningens gamle Had, der stedse ved Medbejlerindens blotte Navn syntes at vaagne igen med ny Styrke. Dog lod de sig ikke afskrække; de byggede Haabet om et heldigt Udfald af deres Bestræbelser paa Charlotte Amalie, som havde lovet sin Bistand. Selv i dette Øjeblik, i disse glimrende Omgivelser, var deres Tanker beskæftiget med dette Haab. Bøjende sig over mod sin Hustru spurgte Niels Juel med dæmpet Røst: „Sig mig, Margrethe, har I husket paa at tage Fru Kristines Haandarbejde

med?“ „Hvor kan I tvivle derom?“ svarede Margrethe; „men i den ulykkelige Kvindes Navn takker jeg Eder, min elskede Husbond, at I stedse har èn Tanke tilovers for hende. Himlen give, at vi engang maatte faa Lejlighed til at udvirke noget til hendes Gavn. Taarerne kommer mig i Øjnene, hver Gang jeg ser paa den Silkepung, hun med saa kunstfærdig Haand har virket i al sin Elendighed.“ „Det kunde gerne træffe sig, at I fandt Lejlighed at overlevere den i Dag; den gamle Dronning har saa mange Garn ude og saa travlt med at holde alle disse Politikere i Aande, at hun næppe giver Agt paa Eder. Er I kun saa heldig at komme paa Siden af den unge Dronning og forklare hende Tingen, uden at belures af nogen Hallunk, tvivler jeg ikke om et lykkeligt Udfald. Se, god Dag!“ tilføjede han og nikkede til den kæmpestore Sømand, som med blottet Hoved havde trængt sig frem blandt de forreste Tilskuere. „For Pokker! den Ulk skulde jeg kende fra tidligere Tider.“

Saa snart hele Toget var kommet ud af Skoven, og Enkedronningens Karosse havde naaet et højt Punkt, hvorfra Sletten kunde overses, gjordes Holdt. Der gaves Tegn til, at det krigerske Skuespil skulde begynde; med en flygtig Hilsen til Dronningen huggede Kongen de gyldne Sporer i sin Gangers Sider og sprængte afsted, kun fulgt af et Par Kammerjunkere som Ordonnansofficerer. Han vilde personlig tage Kommandoen over en af Hærens to Afdelinger, der skulde gøre forstilte Angreb paa hinanden. Nu opløstes Følget; spredende sig i forskellige Retninger udsøgte Hofmænd og Diplomater sig det Selskab, som mest stemmede med deres Tilbøjeligheder eller deres Planer; mangen Samtale knyttedes, mangen vigtig Underhandling indledes, mens man kun tilsyneladende havde Opmærksomheden henvendt paa Vaabenøvelserne.

Under Trommernes fornyede Hvirvel begyndte Tropperne deres Evolutioner. I snorlige Linier marscherede Infanteriet frem; Trompetsignaler og Kommandoraab hørtes paa alle Kanter; enkelte Geværskud knaldede og snart rystedes Luften af hele Salver. I strakt Karriere susede det svære Rytteri hen langs Skovens Rand paa begge Sider; Artilleriet kørte op og dundrende fulgte det ene Skud paa det andet. Den stigende Larm, den tilsyneladende Kamptummel, Strids-

hingstenes Vrinsken, de glimrende Uniformer og andre rige, ikke sjelden fantastiske Dragter, de mange smukke Damer til Hest og den forgyldte Karosse, alt frembød et livligt Skue. Kongen befandt sig øjensynlig i sit rette Element; dristig og let tumlede han sin snehvide Ganger; med glødende Kinder og funklende Øjne jog han hen langs Fronten, svingende Kaarden i den udstrakte Haand.

Nær Skovens Rand, hvor en stor Mængde Tilskuere havde flokket sig sammen, betragtede de tre danske Admiraler: Kort Adeler, Henrik Bjelke og Niels Juel det militære Skuespil; som om de instinktmæssig søgte hen til Flaget, havde alle til Stede værende Søofficerer samlet sig om denne Gruppe.

„Det er prægtigt og skinnende nok, som om det kunde være en tyrkisk Pascha, der drog ud til Strid med sin lille Hær og sit store Serail," bemærkede Kort Adeler; „men det hele er dog noget Plafferi, der vilde blive overdøvet af en eneste hollandsk Tredækkers fulde Lag — for Satan! mine Herrer! jeg siger Eder endnu engang, den, der ikke har set en hollandsk Orlogsflaade manøvrere ned mod Fjenden og hørt dens Lag brøle løs over hele Linien, ved ikke, hvad Krig er, og kan ikke bedømme Virkningen af Krudt og Kugler." „For en Ufærd, min kære General-Admiral, mener I, at vi ikke har hørt Kanonerne brøle herhjemme i de mange Aar, I har været borte fra vore Farvande," sagde Henrik Bjelke med et godmodigt Smil. „Havde I ikke den Gang været Fanden i Vold eller ovre i Tyrkiet, hvilket nok ungefær er det samme, kunde I allerede anno 44 set Østersøens Fisk flygte op paa Stranden og i hundrede Miles Afstand mærket Luftens Rystelse, da højsalig Kong Christian den Fjerde sloges med Svensken under Femern, for ikke at tale om de raske Bataljer, vi siden den Tid har opført her omkring Øerne. I kan blot spørge, min Ven, Hr. Niels Juel." „Jeg kan forsikre Eders Ekscellence, at jeg fuldt ud deler Eders Agtelse for den hollandske Marine," tog Niels Juel Ordet; „ikke desto mindre holder jeg paa, at de Danske er lige saa raske og uforfærdede Sømænd som Hollænderne, at de kun behøver Anvisning og Opmuntring, for at blive lige saa dygtige, hvilket nu sikkerlig vil ske under Eders Kommando; thi trods Eders Ekscellences Forkærlighed for Hollænderne og Eders Mistillid til vore egne, tvivler

jeg ikke om, at I vil upartisk give disse Lejlighed til at handle selvstændig. Da jeg baade under hollandsk og dansk Flag har deltaget i større Bataljer, maa jeg sluttelig forsikre, at den sidste Krig vist nok havde faaet et helt andet Udfald, om den danske Flaade havde staaet under nidkære danske Officerer og ikke været belemret med Hollændere, hvis Nølen og forsigtige Væsen gjorde os mere Afbræk end baade Fjendens Kugler og Vejrets Ustadighed." „Ved San Marco! — som min venetianske Admiral plejede at sværge, naar Tingen blev rigtig broget — det er et stærkt Stykke," sagde Kort Adeler og rystede paa Hovedet. „Har jeg dog set raske Gutter manøvrere med Kanoner og Sejl under alle Slags Flag, lige fra Røverstaternes røde Dug med Tyrkehovedet indtil Moskovitens hvide med Bjelkerne; men saa stout en Sømand baade i Storm og i Batalje som Hollænderen har jeg aldrig set; og end da vilde I bilde mig ind, at han kunde siges at belemre en dansk Skude, samt at den Musik, I og Svenskerne har opført i Østersøen, kunde lignes ved Brølene af Tromps og Ruyters Bataljer i Kanalen." „Jeg gentager, Eders Ekscellence!" svarede Niels Juel, som begyndte at blive varm; „at jeg deler Eders Agtelse for de hollandske Sømænd; men de slaas kun som Helte, naar det gælder deres egen Sag og Fordel, mens de som Forbundsfæller gerne sakker agter ud og sparer paa Jern og Sejldug, hvilket er noksom bekendt fra de sidste Affærer i Østersøen. Hvad ellers vor Kamp med Svensken angaar, da kan jeg bevidne, at det er gaaet varmt nok til, samt at vore Stykker spillede lige saa kraftig op som Hollændernes i Kanalen, og i saa Henseende kunde mit Ord vel staa til Troende, efter som jeg har deltaget i adskillige af den salige Hr. Admiral Tromps Bataljer, lige som jeg ogsaa har braset op for Fjenden under Ruyters Kommando."

Samtalen afbrødes af en skingrende Fanfare, der forkyndte at Manøvren var endt. De kongelige Herskabers Følge samlede sig atter, og Enkedronningens Karosse kørte allerede over Sletten hen til de for Hoffet rejste Telte. Samtlige Søofficerer satte sig i Bevægelse med Kort Adeler og Henrik Bjelke i Spidsen. Under den derved opstaaende Forvirring var en af de Officerer, der hidtil havde holdt sig blandt de bagerste i Følget, kommen op paa Siden af Niels Juel. Det

var en Mand over de Tredive, hvis Fysiognomi og Bevægelser dog endnu havde noget friskt og ungdommeligt ved sig; men hans solbrændte, dristige Ansigt havde tillige et mørkt, næsten tungsindigt Præg og hans smalle Læber var sammenpressede; hans rynkede Bryn og det adspredte Blik, han stundom kastede over de larmende Omgivelser, tydede paa, at han i sit Indre rugede over en Tanke, der gjorde ham ligegyldig for alt andet.

„God Dag, min Gut! — eller Hr. Kaptajn, skulde jeg vel sige, siden I er blevet saa alvorsfuld og fremmed mod Eders gamle Venner," udbrød Niels Juel med et venligt Nik til ham; „hvor har I styret Eders Kurs i al den Tid, jeg hverken har set eller spurgt til Eder?" „Det skulde gøre mig ondt, om Hr. Admiralen vilde vise mig alamodisk Høflighed i Stedet for gammeldags Fortrolighed," svarede Søofficeren med en ærbødig Hilsen; det var Andreas Dreyer. „Jeg har ellers gjort et Kryds under hollandsk Flag og er nu løben herind igen, fordi jeg hørte Tale om, at den gamle Melodi paany skulde spilles op i Østersøen." „Det kan jeg lide, og paa en eller anden Maade bliver der vist noget at tage Haand i her hjemme," nikkede Niels Juel; „men Eders Rejsning huer mig ikke; I driver jo med bakke Sejl og synes at se ud efter en Taagebanke. For Pokker, hvorfor kommer I aldrig i mit Hus, hvor I dog ved, I er en kær, velkommen Gæst, og hvorfor spanker I ikke som Kavaler med en af de mange smukke Damer? I er dog endnu ung nok til at agere en galant Ridder." „Jeg takker Hr. Admiralen for den gode Mening," svarede Dreyer og et bittert Smil for over hans mandige Aasyn; „men det skulde tage sig helt usseligt ud, om en saa ringe Fløjte som jeg vilde gaa i Flaade med Rangskibe; desuden er jeg en altfor fæl Dødbider til at præsentere mig i muntert Selskab og vilde spille en maadelig Figur som en Hoffrøkens Ridder." „For Pokker! I lider nok af Ærgerrighed," lo Niels Juel. „Naa, giv kun Tid; som sagt, paa en eller anden Maade vil der ret nu blive noget at tage våre under det danske Flag, og kender jeg Eder ret, vil I snart entre i Vejret til den Plads, I higer efter." „Javel, Hr. Admiral, det vilde kanske hjælpe," faldt Dreyer ind. „Vil I skaffe mig en dygtig Skude med skarpe Tænder og flinkt Mandskab, tænker jeg at blive lystig igen under Stykkernes Torden og Stormens Hvin --

kun paa de blaa Bølger faar jeg Mod; der skal I se mig som en galant Ridder danse med min Dame, uden at tabe Vejret.“ „Det skulde undre mig, om I ikke engang fandt en Hjertens Dame, der endnu bedre end Kugler og Storm kunde stemme Eder til Lystighed og Glæde,“ smilede Niels Juel, som ikke kunde blive klog paa den tapre Officers besynderlige Væsen. „For Satan! Er det ikke gamle Bagge Knudsen?“ udbrød Andreas Dreyer, idet han pludselig vendte Ansigtet bort fra Admiralen og pegede paa den høje Sømand, som atter stod forrest blandt Tilskuerne med sin bredskyggede Hat i Haanden. „I har Ret, Hr. Kaptajn!“ sagde Niels Juel. „Jeg blev allerede før opmærksom paa ham — sej der! Kom kun nærmere.“ Svingende sin Hat og med adskillige Skrabud traadte Bagge Knudsen frem, idet han bestandig drejede Hovedet om og vinkede ad Ejler Gjedde, at han skulde følge med.

„God Dag! Du gamle Vandhund! Hvor har Vorherre eller Fanden haft Dig saa længe?“ tog Dreyer først Ordet og syntes i et øjeblikkeligt Lune at glemme Respekten for den højere Officer. „Skønt jeg ikke skal kunne sige det saa nøje, tror jeg dog, at Vorherre denne Gang var Manden; allenfals var en af hans sorte Tjenere med i Spillet,“ svarede Bagge Knudsen, paa hvis haarde Ansigt der viste sig et skalkagtigt Smil. „Jeg var kommen for Skade at falde i med min Skolemesters Datter, Kathrine, og søgte Havn under Norge; men nu har jeg rystet Dovenskaben af mig og er løben herind for Pres af Sejl, da jeg hører, at hun snart vil kule op igen fra Øst.“ „Jeg husker Dig nok, Bagge Knudsen!“ sagde Niels Juel. „Du tjente sidst som Kvartermester paa mit Flagskib „Svanen“, og jeg havde al mulig Grund at være tilfreds med Dig.“ „Det hedder rigtig nok, at store Folk kun har daarlig Hukommelse for gamle Bekendte: men denne Gang er det Løgn, skønt Ordsprog ellers ikke plejer at lyve,“ brummede Bagge og vinkede atter ad Ejler, som nølede med at følge sin Morbroder. „Jeg takker Hr. Admiralen paa det bedste for det Vidnesbyrd, og skønt det næppe passer sig at bede om en Gunst, mens Chefen endnu er i Færd med at rose Folkene fra sidst, vil jeg dog, som min salig Skolemester plejede at sige, ruske Lejligheden i Haarene og uden videre Slingren sige, hvad der ligger mig paa Hjerte. Hvis der

nemlig kommer Røre i Tingene igen, vilde jeg bede Hr. Admiralen om en Ansættelse, der kunde passe sig for en Ulk, der i samfulde tredive Aar har været i Færd med at stige op ad Agtertrappen, uden endnu at være naaet saa langt som til Skansen af den ringeste Snau." — „Oho, Bagge! Har Du endnu ikke glemt den ærgerrige Tanke" — afbrød Dreyer ham; „den undfangede Du allerede om Bord paa det hollandske Flagskib, da gamle Tromp var falden." „Stop, Hr. Kaptajn!" faldt Niels Juel ind; „i det mindste skulde ikke I spotte en gammel Ulk, fordi han gnaves af Ærgerrighedens Orm. Vær Du kun ved frisk Mod, Bagge Knudsen; det glæder mig alt for meget at se de gamle, prøvede Gutter vende tilbage til Flaget, at jeg ikke skulde gøre hvad der staar i min Magt. Kan jeg end ikke straks give Dig Tilsagn om en Chefspost, lover jeg dog at give Dig Lejlighed til at fortjene den." „Jeg takker, Hr. Admiral; saa er altsaa den Ting klaret, hvad min Forfremmelse betræffer," brummede Bagge med et tilfreds Smil. „Men hvad synes Hr. Admiralen om denne Fyr?" vedblev han og gav Ejler Gjedde et Puf fremad. „Det er min Søstersøn, med Respekt at melde, og skønt man ikke skulde rose sine egne, kan jeg dog forsikre, at han er fuldkommen søvant og vil blive en flink Topgast, hvis Hr. Admiralen i paakommende Tilfælde vilde lade ham indføre i Eders Flagskibs Rulle. Rigtig nok er han endnu taklet som en latinsk Sejler; men han er villig til, hvad Øjeblik det skal være at tage Tjeneste ombord i hans Majestæts Skibe." „Vi vil snart trænge til alle de flinke Gutter, vi kan faa," svarede Niels Juel og samlede Tøjlerne, da hans Hest begyndte at blive urolig; „og paa dit Ord vil jeg gerne antage din Søstersøn, om det virkelig er hans Agt at forandre Stand. Hans Ansigt huer mig; I kan ved Lejlighed melde Eder paa Holmen." Med et venligt Nik gav han sin Hest Sporen og jog bort.

„Farvel, Du gamle Vandhund; vi skal snart igen gaa i Flaade sammen," raabte Dreyer og fulgte efter Admiralen.

FJERDE KAPITEL.

Solen stod allerede højt paa Himlen. Den udstrakte Slette var nu tom og øde, da Tropperne havde trukket sig tilbage i Lejren og Tilskuerne ligesom de kongelige Herskaber og deres glimrende Følge havde spredt sig i Skoven, der dækkede et meget udstrakt Jordsmon; dybe Dale, vildsomme Hulveje afvekslede her med Høje og Indsøer. Under den hundredaarige Egs Skygger sprang den iskolde Kilde frem af Jorden; mellem et yppigt Flor af Forglemmigejer og vilde Roser rislede Bækken hen under de ensomme, mørke Løvsale. Store Skarer af Kronhjorte og Hinder havde lejret sig paa de enkelte lyse Sletter. I det høje Græs dukkede Haren op, mens Ræven satte afsted gennem Underskoven.

Men i Dag havde Jagtens støjende Tummel og vilde Lyst forstyrret Skovens højtidelige Stilhed. Hundeglam og Jægernes Hallo genlød paa alle Kanter; Bøsserne knaldede og et enkelt Jagthorns melodiske Toner blandede sig deri. Forfølgende Vildtet sprængte Ryttere og Rytterske afsted i alle Retninger; hist og her saa man en Skare Jægere gøre Holdt for under Jubelskrig at give det nedskudte Dyr Banesaaret.

Mellem Statholder Gyldenløve og Kristofer Brandt red Christian den Femte i Skridtgang gennem Skoven. Han syntes udmattet af Dagens Anstrængelser og store Sveddraaber randt ned ad hans blussende Ansigt. Holdende Tøjlen slap med den ene Haand havde han lagt den anden paa Sværdheftet og hørte med tilsyneladende Opmærksomhed paa sine Ledsagere.

Nogle Jægere nærmede sig langsomt paa Skovstien, anførte af Overjægermester Hahn, som red i højtidelig Skridtgang. Jægerne bar paa Tværstænger en Kurv mellem sig, og saa vel af deres varsomme Bevægelser som alvorlige Miner maatte man slutte, at de transporterede en haardt saaret Person. Noget længere tilbage kom Kammerjunker Knuth farende i fuldt Firspring.

„Hvem bærer I der?“ spurgte Kongen. „Gud forbyde, at nogen skulde være kommen alvorlig til Ulykke paa denne lystige Tur.“ „Det

er vel ikke noget Menneske, der er forulykket, min allernaadigste Konge; men dog er det et sært ulykkeligt Tilfælde," svarede Hahn. „En Maar har saa alvorlig bidt Hendes Majestæt Enkedronningens Yndlingshund Cavalier, at jeg anser det for min Pligt, med al Forsigtighed at lade det ædle Dyr føre tilbage til Lejren, for at søge Lægehjælp." „Godt, godt, at det ikke er noget værre," smilede Kongen, idet han red forbi. „I gør klogt i at drage Omsorg for Eders Medskabning, allerhelst da den saarede Kavaler er et af vor ophøjede Moders kæreste Dyr — og hvad Nyt bringer I, Monsier Knuth?" tilføjede han, henvendt til den nævnte Hofmand, som standsede sin Hest og med forstyrrede Miner blinkede ad ham med Øjnene.

„Jeg maa rapportere Eders Majestæt en sørgelig Begivenhed," sagde Knuth med dæmpet Stemme og red tæt hen til sin kongelige Herre. „Livpagen Moth har haft den malheur at styrte med Hesten og forvride sin højre Fod." „Guds Hjælp! Hvad siger I — mener I hende eller ham?" „Desværre, Eders Majestæt, jeg mener hende. Jeg har besørget hende i al Hemmelighed transporteret til det lille Telt og nu vil jeg ile for at hente Hendes Majestæts Livmedikus." „I har handlet fornuftigt," nikkede Kongen; „il at skaffe hende Hjælp; men det maa ikke gøre Opsigt; vi saa helst, om I tilkaldte den første den bedste Feltskær fra Lejren, der ikke behøver at vide, hvis Fod han skal bringe i Led — I forstaar os; vi kommer snart i egen Person efter." Med et polisk Blik, men en ydmyg Hilsen, gav Knuth sin Hest Sporerne, hvorpaa Kongen tankefuld og forstemt fortsatte sin Vej.

Ved Foden af en Høj inde i Skoven sprudlede en Kilde frem af Jorden og rislede mellem Grønsværet, mod den fjerne Strand. De gamle Eges prægtige Kroner dannede en uhyre Løvhytte, gennem hvis Tag en enkelt Solstraale kun hist og her formaaede at trænge frem. Her havde Bagge Knudsen og Ejler Gjedde med sine Kammerater lejret sig i Middagstiden for at nyde et tarveligt Maaltid, der dog krydredes af livlig Samtale. Det eneste Drikkekar, et gammelt Tinbæger, gik lystigt fra Haand til Haand. Rigtig nok fyldtes det bestandig ved Kilden; men den iskolde, krystalklare Læskedrik blandedes hver Gang med en oplivende Tilsætning af en bredbuget Flaske,

der allerede var mere en halvtømt; men Ejler Gjedde sad lænet op til et Træ med Armene sammenslyngede over Brystet og stirrede op i den løvrige Krone, hvor den klare blaa Himmel netop var synlig gennem en Aabning. Et muntert Smil laa rigtig nok om hans Læber; men han syntes kun at være beskæftiget med sine egne Tanker og slet ikke at give Agt paa de andres højrøstede Samtale.

„Sej der, Ejler! Du sidder jo og maaber som en nøgtern Kulegast under Bøjen; væd engang din Tunge og lad mig se, Du ikke gør din Morbroders Anbefaling Skam." „Ja vist, lille Morbroder, jeg er et utaknemmeligt Menneske," smilede Ejler Gjedde adspredt, idet han hævede sig fra sin halv liggende Stilling og tog Bægeret; „tørner jeg ud fra min latinske Svedekasse til et muntert Liv paa de blaa Bølger, kan jeg takke Dig derfor og drikker nu din Skaal. Men jeg vil sige Dig min oprigtige Mening; der er for det første lange Udsigter til en rigtig Krig, og dernæst gad jeg hellere første Gang stuve min Køje under saa vældig en Søhelt som Kort Adelers Flag end om Bord hos din Niels Juel." „I er allerede saaret af Amors Pil, der traf Eder udi Jomfruens Blik," lo Jakob Worm, „og I mener viselig, at vil man have Kyllingen, maa man hilse paa Hønen." „For Satan!" udbrød Bagge, som forundret havde stirret paa sin Søstersøn. „Mukker Du allerede mod din Chef, før Du har sat Foden paa Dækket. Ja saa — hvad det ellers angaar, at denne Kort Adeler, som rigtig nok har gjort mangt et vakkert Kryds mod Tyrker og andre Hedninger, skulde være en vældigere Søhelt end Niels Juel, saa kan Du hilse dem, der har sagt det, fra din Morbroder Bagge Knudsen, at det er Løgn. Kuler han først op i vore Farvande, tvivler jeg ellers ikke om, at en saa flink Gut som Du, under Hr. Niels Juels Kommando vil skyde rask over Stævn, hvis Du kun vogter Dig for at faa bakke Sejl samt for Fjendens Lag langskibs, og skønt man ellers plejer at være sig selv nærmest, skulde det aldrig hverken fortryde eller undre mig, om Du tog Luven fra din Morbroder." Han standsede og drejede Hovedet; det samme gjorde det øvrige Selskab. Et Angstskrig lød nemlig i Nærheden og derpaa flere gennemtrængende „Hallo", mens det bragede og raslede i Kratskoven, som om en hel Skare brød voldsomt igennem; i strakt Karriere sprængte en Rytterske frem af Krattet hen imod Kil-

den. Hun havde øjensynlig mistet Herredømmet over sin Ganger, i hvis Manke hun holdt sig fast med begge Hænder; i sin Angst lukkede hun Øjnene og hendes skønne Ansigt var dødblegt. Selskabet kom hurtig paa Benene, da den løbske Hest styrede lige imod dem, og ved Synet af disse Mennesker, der saa pludselig sprang op foran den, standsede den. Men Bagge Knudsen, som havde siddet yderst og i samme Øjeblik, han havde faaet Fodfæste, befandt sig, saa at sige, Ansigt til Ansigt med det snøftende Dyr, der vildt stirrede ham lige i Øjet, hævede instinktmæssig sin vægtige Næve og slog det for Panden. Skønt Slaget, der vistnok havde strakt et Menneske til Jorden, næppe gjorde synderligt Indtryk paa Hestens Pandeskal, bevirkede det dog, at Dyret fnysende stejlede i Vejret; derved tabte Damen Ligevægten og da hun var en Afmagt nær, vilde hun sikkert være styrtet ned og maaske være kommen under Hestens Hov, hvis Ejler Gjedde, som var sprunget til, ikke havde opfanget hende i sine Arme.

Et Øjeblik efter jog flere Herrer af det kongelige Følge, deriblandt Kammerjunker Knuth, Niels Juel og Kort Adeler, gennem Krattet. Ejlers Venner Foss og Jüdichær ilede til og greb Hesten i Tøjlen; Dyret stod nu ganske stille, men skælvede over hele Kroppen, medens Bagge Knudsen endnu holdt den knyttede Næve i Vejret.

„Ved San Marco, den Jagt kunde have kommet mig dyrt at staa," stønnede Kort Adeler, idet han ilsom søgte ned af sin høje Hest, under hvilken Manøvre han tog sig ud omtrent som en gammel, værkbruden Ulk, der skynder sig fra Vantet ned paa Dækket. „Hvordan har Du det, Susanne? Du er dog ikke bleven skamfilet? Naa, naa, mit Barn! Er Du ikke tørnet mod nogen haardere Sten end den, hvor Du nu ligger, har det vel ingen Fare," tilføjede han i sin Hjertensglæde over at se sin Datter slaa Øjnene op; hun smilede til ham og en pludselig Rødme farvede hendes Kinder.

„Gud være lovet, at det løb saaledes af," sagde Niels Juel og nikkede ad Bagge, som nu rev Hatten af. „Det kan jeg lide, Bagge Knudsen! jeg ser nok, det er Dig og din Søstersøn, vi kan takke for, at der ingen Ulykke skete."

Ejler Gjedde, som ved første Blik havde genkendt Susanne Adeler, syntes imidlertid at glemme hele Verden om sig og kun at have

Tanke og Øje for den skønne Byrde, som han endnu holdt tæt indesluttet i sine Arme. Først da den unge Pige, hvis Lokkehoved havde hvilet et Minut ved hans Bryst og hvis Øje havde mødt hans begejstrede Blik, gjorde en Bevægelse som for at rive sig løs, slap han hende, men blev staaende ubevægelig, omtrent som et Menneske, der er faret op af en dejlig Drøm, hvis flygtige Billeder han endnu søger at fastholde.

„Tak, min vakre Gut! Du har bjærget mig en kostbar Skat," sagde Kort Adeler med usædvanlig Hjertelighed til Ynglingen. „Skulde Du engang komme i Drift eller paa anden Maade trænge til en Haandsrækning, kan Du stole paa min Taknemlighed; men det lader jo til, at I, Monsieur Juel, kender disse Folk, saa kan jeg ved Lejlighed faa at vide af Eder, hvordan jeg skal betale min Gæld. Rap Dig, Susanne! at vi igen kan komme under Sejl — aha! Hr. Kammerjunker! I skal ikke have Tak, at I saa daarlig passede paa det Skib, I skulde konvojere."

Denne Bemærkning gjaldt Kammerjunker Knuth, som ilfærdig havde nærmet sig Susanne og med mange Komplimenter var hende behjælpelig at komme til Hest igen. „Jeg er fortvivlet over, at mit Embede kaldte mig bort fra Eders Side," hviskede han til hende; „var I kommen til nogen malheur, havde jeg aldrig overlevet det. Pardieu! je Vous adore — og maa dog atter forlade Eder." Men Susanne svarede ham ikke; idet hun fulgte sin Fader, som nu ligeledes var kommen i Sadlen, vendte hun sig uvilkaarlig om og tilkastede sin stumme Redningsmand endnu et taknemmeligt Blik. Ejler blev som fastnaglet staaende paa samme Plet, hans Kinder blussede og som maalløs stirrede han efter den bortdragende Amazone. Knuth, som var bleven tilbage og holdt sin Hest ved Tøjlen, gjorde pludselig et Spring fremad; derved vaktes Ejler af sin Fortryllelse. Idet han saa til Siden, faldt hans Øje paa en rød og hvid Silkesløjfe, der laa i Græsset ved hans Fod, og som Susanne vist nok havde tabt. Det var den, Knuth netop havde opdaget; men Ejler kom sin allerede forhadte Medbejler i Forkøbet, han bøjede sig ned og snappede den bort lige for Næsen af ham. Mens han hurtig puttede den ind paa Brystet, lagde den opbragte Kammerjunker Haanden paa sin Kaarde og syntes et

Øjeblik betænkt paa at tugte den næsvise Student. Et Blik paa den atletiske Bagge Knudsen, som nu nærmede sig med en Mine, der ikke var til at tage Fejl af, og maaske Tanken om det vigtige Hverv, han havde modtaget af Kongen, lod ham imidlertid lige saa hurtig opgive denne Beslutning. Vendende sig foragtelig bort, vinkede han ad Foss, som traadte nærmere med en sirlig Bøjning og Hatten i Haanden.

„Pardieu! det undrer mig at se en saa fin Monsieur, som jeg har antaget Eder for at være, i saadant Selskab," sagde han med dæmpet Stemme, idet han greb Lægen ved Armen og drog ham med sig; „dog, laissons cela — hvis jeg ikke desto mindre kan bygge paa Eders Tavshed og conduite, agter jeg at føre Eder hen til en Patient, der trænger til en dygtig Feltskærs Bistand, uden at Vedkommende dog ønsker at kalde den første den bedste fra Gaden." „Med al Respekt for Eders Mening, højvelbaarne Hr. Kammerjunker, kan jeg forsikre og tør vædde paa, at om I kendte mine Stalbrødre lidt nøjere, skulde I næppe traktere dem med saadan Foragt," svarede Foss, som trods sin store Ærbødighed for alt fornemt i Grunden var en agtværdig og ærlig Karakter. „Men vi vil, som I selv siger, lade den Fugl flyve, eftersom jeg hører, at et lidende Menneske trænger til min Hjælp. Hvad min Tavshed og conduite angaar, da haaber jeg, at hverken I eller nogen end nok saa højt staaende Person nogen Tid skal angre at have vist mig Tillid." „Eh bien, saa maa vi ile, og for ikke at vække Opsigt vil I undskylde, at jeg rider forud og beder Eder at følge mig en distance — det beror maaske paa Eder selv at gøre fortune." Dermed svang Knuth sig i Sadlen og red ind i Skoven. — Anstillende mangehaande Betragtninger over dette Tilfælde, der næsten paa en eventyrlig Maade syntes at virkeliggøre hans Anelser, fulgte Foss efter, saa hurtig hans Ben kunde bære ham, og overlod foreløbig sine Stalbrødre til deres egen Skæbne, da han ikke fandt det passende at give dem noget Vink.

De for Hoffet rejste Telte var ikke alene rummelige og afdelte i flere, med Bræddegulv forsynede Gemakker, men tillige udstyret med al den Luksus og alle de Bekvemmeligheder, som Datidens forfinede Sæder fordrede. Bag Kongens store Telt stod et mindre, for-

enet med dette ved en lav, af Stænger og Sejldug dannet Gang, der bevogtedes af en Skildvagt. Det var bestemt for de kongelige Livpager, som det hed; men det Indre af denne luftige Villa lignede snarere en fornem Dames Boudoir end et midlertidigt Opholdssted for de lystige Pager. Over Bræddegulvet var udbredt et kostbart Tæppe; i hvert Hjørne af det firkantede Rum stod en højrygget Lænestol og paa en af dem laa en Luth henkastet. Et sirligt, med gyldne Bukkefødder forsynet Toiletbord stod midt i Teltet og langs med den ene Sejldugsvæg en med Fløjl overtrukken Kanapé, hvis mange bløde Silkepuder lod formode, at den nok for et Par Sommernætter kunde tjene til Natteleje for en ung Knøs.

Den smukke Livpage, hvis kvindelige Udseende havde vakt fleres Opmærksomhed under Mønstringen, hvilede i en halv liggende Stilling paa Kanapeen med Hovedet støttet til den ene Haand. Det ellers saa blomstrende Ansigt var noget blegt, og der laa et lidende Udtryk i de store, melankolske Øjne. En glad Sitren for over de fint formede Bryn, da Tæppet, der skjulte Udgangen til Korridoren, raslede til Side og Kongen viste sig i Aabningen.

„Aa, Christian! — Gud være lovet, at jeg endelig ser Dig," udbrød den lidende og udstrakte sin Haand, der syntes vel hvid og lille for en Page. „Vær rolig, min elskede Moth; jeg ilede hid paa det første Bud," svarede Kongen, hvis Blik hvilede uroligt og dog med et lidenskabeligt Udtryk paa den forklædte Kvinde. „Men tys! nu kommer Lægen — vær tavs og klog." Med et taknemmeligt Smil til sin kongelige Elsker sank hun tilbage i Silkepuderne, og Knuth traadte ind, fulgt af Foss.

Sidstnævnte, hvem Knuth ikke havde meddelt den ringeste Oplysning, besad Klogskab og Aandsnærværelse nok til øjeblikkelig at fatte Situationen og at indrette sin Opførsel derefter. Bøjende sig let for Monarken, som betragtede ham med et strængt og skarpt Blik, gik han rask hen til Kanapéen og uden engang at hæve Øjet til Patientens Ansigt, gav han sig straks i Færd med at undersøge den syge Fod. Kongen, som imidlertid vekslede nogle hviskende Ord med Knuth, vendte sig efter et Par Minutters Forløb om og sagde højt: „Hvad mener I, Doctor! er der nogen særdeles Fare?" „Det er en

let Forstuvning og jeg vædder paa, at Skrækken har bidraget sit," svarede Foss, uden at se i Vejret. „Nogle almindelige varme Omslag og et Døgns Hvile vil bevirke, at Patienten igen kan støtte paa Foden." „Guds Hjælp! I synes en brav Mand og er i alt Fald den første Feltskær, vi endnu har hørt gøre ringe Væsen af den Skade, han skulde helbrede," udbrød Kongen glad. „Alligevel var det ikke af Vejen, om nogle kvindelige Opvartere hidkaldtes, der kunde tilberede Omslagene og med varsom Haand behandle det syge Lem," vedblev Foss med uforandret Ro. „Saa kan jeg mod Aften atter indfinde mig, for selv at se efter." „Det er rigtigt," nikkede Kongen. „En blød Kvindehaand egner sig bedre til saadant Barmhjertighedsværk. Kender I os?" spurgte han derpaa efter et Øjebliks Tavshed, mens Lægen atter tildækkede Foden. „Jeg har den Lykke at staa for min allernaadigste Konge og Herre," svarede Foss i en forandret Tone og med en dyb Bøjning; „og skulde jeg et Øjeblik have forglemt den skyldige Underdanighed, beder jeg Eders Majestæt at tilskrive saadant den Iver, hvormed jeg stedse stræber at røgte mit Kald i den lidende Menneskeheds Tjeneste." „Det har I ikke," svarede Kongen smilende. „Eders Adfærd behager os tværtimod. Vi har længe ønsket os en Medikus, med hvem vi tillidsfuld kan raadføre os angaaende vor Helbredsstand uden at plages med unyttig Snak og vidtløftige, sprænglærde Forklaringer. Da vi derhos har hørt om Eder og nu selv erfaret, at I er en ligefrem og dygtig Feltskær, agter vi at knytte Eder nærmere til vor Person, og hvis I altid opfører Eder til vor Tilfredshed som i Dag, kan I være forsikret om vor Naade — det er godt; vi læser af Eders Ansigt, hvad I vil sige. Nu kan I gaa og komme igen mod Aften; vi vil sørge for, at Eders Anordning bliver efterlevet — men I kan vente lidt udenfor; thi for at I uden Hindring eller Opsigt kan faa Adgang hertil samt til vor Person, skal Monsieur Knuth levere Eder et Kort, hvilket vi ogsaa tillader Eder at benytte til Hoffesten i Aften; de lærde Folk kan have synderlig godt af en Adspredelse iblandt." Han vinkede naadig med Haanden. Foss, som virkelig ikke kunde tale af Befippelse over denne uventede Lykke, bukkede dybt og forlod Teltet.

En Timestid senere ilede den nye Livmedikus tilbage gennem

Skoven, for at opsøge sine Stalbrødre, som han endnu fandt samlede ved Kilden, og de modtog ham med lystige Udraab og mangehaande Spørgsmaal angaaende hans Forsvinden. Uagtet der var paalagt ham Tavshed og Konduite, brændte han af Begærlighed efter at lade dem ane sin pludselige Forfremmelse. Efter at have givet nogle foreløbige, undvigende Svar, drog han et med det kongelige Segl forsynet Kort op af Lommen og sagde: „I maa forøvrigt undskylde, om jeg ikke tilbringer den smukke Sommeraften i Eders Selskab. Her ser I et Stykke Pergament, der skaffer mig uhindret Adgang til Hoffets Assemblee, og I vil ikke fortænke mig i, at jeg benytter mig deraf, allerhelst da der skal være Maskerade samt mange andre Festiviteter i Aften. Hans Højvelbaarenhed, Monsieur Knuth, har desuden lovet at forskaffe mig Forklædning og Maske fra den store Garderobe, der er bragt herud til Hoffolkenes Brug; det er ikke hver Dag, man faar Lejlighed til at se sligt.“ „Skønt jeg ikke indser, hvad Gevinst der ligger i den Lap Papir, som jeg ikke gad veksle Eder for en Skilling,“ brummede Bagge Knudsen, „vil jeg dog ønske Eder til Lykke, Hr. Doktor, og drikke Eders Skaal, i denne sidste Taar; for I ser, vi har lykkelig naaet Bunden.“

Ejler Gjedde, over hvis Ansigt der for et fiffigt Smil, sprang op og førte, mens Bagge i langsomme Drag tømte Bægeret, Foss et Par Skridt til Siden og sagde med dæmpet Stemme: „Vi har altid været gode Kammerater, det staar nu i Eders Magt at gøre mig en Tjeneste.“ „Kun ud med Sproget,“ svarede den oprømte Livmedikus. „I kan frit vædde tusende mod en, at jeg gør det.“ „Vel! jeg tager Eder paa Ordet — skaf ogsaa mig en Forklædning og en Maske fra den store Garerobe og lad mig følge Eder til Hoffesten; I kan jo give mig ud for Eders Hjælpelæge.“ „Det var et snurrigt Indfald,“ mumlede Foss noget eftertænksom; „jeg vil risikere det, mangen anden ubuden Gæst lister sig sikkert ind ved saadan Lejlighed. I er sagtens nysgerrig efter at se al den Pomp og Herlighed?“ „Just det, pure Nysgerrighed,“ hviskede Ejler og Blodet jog ham op i Tindingen. „Hvor skal jeg træffe Eder? Jeg saa ikke gerne, at Morbroder og de andre mærkede noget.“ „I har Ret! saadan lystig Streg maa blive mellem os,“ indrømmede Foss. „Vi bryder sagtens ret nu op herfra,

saa finder vi vel undervejs til Lejren Lejlighed at liste os ubemærket bort i Sværmen deroppe; det bliver da tidsnok at træffe videre Aftale.“

FEMTE KAPITEL.

Solen var ved at gaa ned og Tusmørket drog hastigt frem under Skovens Løvsale. Aftenrøden belyste Ege- og Bøgekronerne, mens Gøgens melankolske Kuk-Kuk lød i det fjerne og Nattergalen slog liflig i Krattet.

Paa den store Slette var det atter blevet levende, især i Nærheden af Lejren, hvor de tætte Klynger af Tilskuere havde samlet sig, for at betragte de stadselige Herrer og Damer, der begav sig til Hoffesten, eller for at lytte til den krigerske Musik. Staldkarle og Lakajer i brogede Livreer førte de rigt opsadlede Heste frem og tilbage, for at afkøle dem efter det voldsomme Ridt; mangfoldige Hænder var beskæftiget med at opsætte Begkrandse og Fakler, der, saa snart Mørket faldt paa, skulde tændes, for at forvandle Natten til skinnende Dag.

I et af de kongelige Teltes inderste og største Afdeling, der dannede et hvælvet Gemak, udsmykket med kostbare Drapperier, med lange venetianske Spejle og andre rigt forsirede Møbler, sad to smukke kvindelige Skikkelser lige over for hinanden, som det lod til, i fortrolig Samtale. De bar folderige Atlaskes-Rober, hvis uhyre Vidde lod Midien synes endnu smallere end den var, snevre Fløjls-Korsetter, der rundtom var besat med brabantske Kniplinger; høj Koiffure og glimrende Juvelsmykker om Pande, Hals og Arme. En lille Guldkrone funklede i den ene Kvindes blonde Haar og betegnede hende som den regerende Dronning, Charlotte Amalie. Over hendes skønne Ansigt laa et melankolsk Træk, mens hun i en forover bøjet Stilling hørte paa den unge Pige, som sad foran hende, og syntes at iagttage hendes Minespil. Denne unge Pige var Prinsesse

Ulrikke Eleonore, som allerede i saa ung en Alder var bleven Genstand for den evropæiske Politiks Opmærksomhed; af hendes paatænkte Formæling med Karl den Ellevte lovede saavel det svenske som franske Kabinet sig vigtige Fordele, og af denne Grund stræbte de andre Hoffer at modarbejde Planen.

Deres Samtale afbrødes af en indtrædende Page, som havde paafaldende Lighed med den hemmelighedsfulde Patient i Kongens Telt. „Fru Margrethe Juel beder om den Naade at turde gøre Eders Majestæt sin Opvartning," meldte han. Paa et Vink af Dronningen bortfjernede han sig atter, og et Øjeblik efter traadte Margrethe ind.

„I er os saare velkommen, Fru Margrethe Juel!" sagde Charlotte Amalie, idet hun hævede sig lidt fra sin Tronstol. „Vi føler os uhyggelig til Mode imellem disse krigerske Omgivelser; vi er anstrengt af denne Dags vilde Tummel og længes efter en fortrolig Samtale med aandsbeslægtede Personer af vort eget Køn." „Ogsaa jeg finder stort Behag i Eders Selskab," tilføjede Prinsessen, som havde rejst sig, men straks tog Plads igen; „naar jeg kun ikke maatte befrygte, at I, skønt en Kvinde, ønsker Krig, eftersom Eders Husbond er en saa vældig Søhelt." „Jeg priser mig lykkelig at have truffet en saa gunstig Time at faa Gehør i," tog Margrethe til Orde; „saadant giver mig Haab om, at det Ærinde, jeg kommer i, og den Bøn, jeg medbringer, vil finde en naadig Modtagelse hos Eders Majestæt, som til alle Tider har været den elendiges og undertryktes Beskytterinde." „Sandelig! vi trættes aldrig af at høre om de ulykkeliges Klager og for saa vidt det staar i vor Magt, yder vi gerne Trøst og Lindring, allerhelst naar Forbønnen kommer fra en saa sanddru Person, som vi antager Eder at være," forsikrede Dronningen, og pegende paa en Stol indbød hun den bønfaldende at tage Sæde. „Nej, lad mig først benytte Øjeblikket til at udføre mit Hverv, hvilket ligger mig svært paa Hjerte, før jeg modtager den Naade," sagde Margrethe, og knælende ned i synlig Bevægelse overrakte hun Dronningen en Silkepung, paa hvis ene Side en kongelig Krone med Navnetræk var broderet med Perler og paa den anden Side et lille Vers — „min ulykkelige Slægtning, Fru Eleonore Kristine Ulfeld nedlægger denne Gave for Eders Majestæts Fødder i Haab om, at I

vil optage den naadigt. Arbejdet er hverken prægtigt eller fuldendt, skønt hun vover at byde det til Danmarks og Norges Dronning; thi medens hun virkede den gyldne Krone og den poetiske Indskrift i Silken, rystede hendes magre Hænder af Kulde i det usle Fængsel, hvor hun har hensmægtet tretten Vintre uden Varme, og hendes Øjnes Kraft har tabt sig ved at stirre gennem Halvmørket paa det Haandarbejde, hvormed hun stræber at forkorte den lange Tid — findes hist og her en Plet paa Silken, da er det kun Spor af en bitter Taare." Margrethe sænkede Hovedet og brast i Graad, medens Dronningen, som med Møje syntes at tilbageholde et Udbrud af dyb Rørelse, tavs modtog Pungen og betragtede den opmærksomt.

„Den stakkels Kristine Ulfeld!" hviskede Prinsesse Ulrikke. „De fortæller vel, at hun er en stolt og farlig Kvinde; men hun har jo lidt længe nok — jeg har altid følt inderlig Medynk med hende, eftersom hun skal have været sin Husbond saa oprigtig tro og hengiven i Lykke og Ulykke." „Visselig, min naadigste Prinsesse! og netop det var den største Brøde, man bebrejdede hende," sagde Margrethe med et taknemmeligt Blik paa den venlige Kongedatter. „I har rørt os, dybere end vi i vor Stilling maaske burde tilstaa," tog Dronningen til Orde; „og om vi end aldrig vilde driste os til at anvende vor Indflydelse for at standse Retfærdighedens Arm, haaber vi dog at kunne lindre den ulykkeliges Trængsler, uden at overskride vore høje Pligter. Ja, sandelig! Verden skal vidne om Fru Kristine Ulfeld, hun var en trofast Hustru; hvad Fejl der ellers forekastes hende, er hun tillige en ædel og dannet Kvinde. Hun mangler Lys og Varme, siger I — kom den Forsikring ikke fra Eders Mund, vilde vi tvivle om Sandheden; thi i saa Fald er denne Pung et beundringsværdigt Arbejde, og disse poetiske Ord til os vidner om en højst begavet Aand, samt om hendes oprigtige Tillid til vor Person og hendes gode Sag."

„Hendes Majestæt Enkedronningen!" meldte Pagen i det samme, og inden Margrethe kunde rejse sig fra sin knælende Stilling, skred Sofie Amalie med hurtige Bevægelser ind i Teltet. Hendes Robe af svært, højrødt Atlask raslede; rige Juvelsmykker dækkede hendes Hals og Arme og en enkelt kostbar Fjer vajede over den høje Fri-

sure. Med et tvungent Smil, der kun slet skjulte det spejdende, mistænksomme Blik, sagde hun: „Vraiment! det skulde fortryde os, om vor uventede Ankomst forstyrrede en saa opbyggelig Scene, som her synes at være opført; som det lader, er vor kongelige Sønnekone i Færd med at udøve en Naadeshandling, hvorom vi gerne havde været averteret, for at assistere, allerhelst da vi ser Prinsessen, vor Datter, til Stede derved." „Eders Majestæts Ankomst, hvor uventet den end var, kunde aldrig forstyrre eller være ubelejlig, allermindst ved denne Lejlighed, da vi trænger til Eders Raad og Bistand, for at kunne opfylde denne Bøn, Fru Margrethe Juel i en ulykkeligs Navn netop har forebragt os," svarede Charlotte Amalie, som hurtig havde fattet sig og gik sin Svigermoder i Møde. „Behager det Eders Majestæt at tage Plads i vor Stol; vi vil vælge et andet Sæde." „Vort Syn slaar os paa den senere Tid stundom fejl, og nu observerer vi først, at det er Niels Juels Hustru," sagde Enkedronningen, idet hun indtog Tronstolen og kastede et flygtigt Blik paa Margrethe, som imidlertid havde rejst sig og nejede dybt. „Vi har i sin Tid ikke været vant til, at nogen af de Ulfelders Slægt nærmede sig os med beskedne Bønner, end sige bøjede Knæ; desaarsag undrer det os ikke, at Margrethe Juel i nærværende Tilfælde adresserer sig til Eder og ikke til vor Person." „Tilgiv, Eders Majestæt!" faldt Margrethe ind med usikker Stemme. „Det Mishag, min Slægt har paadraget sig i Eders Majestæts Øjne, gjorde mig frygtsom for at nærme mig Eders Majestæts ophøjede Person, efterdi min Bøn angaar en ulykkelig, som bærer det Ulfeldske Navn." „Hvad er det for en Silkepung, I der har i Haanden?" spurgte Enkedronningen, henvendt til sin Svigerdatter, uden at ænse Margrethes Undskyldning. „Fru Kristine Ulfeld sender mig den," svarede Charlotte Amalie med et næsten bønligt Blik paa sin stolte Svigermoder. „Behager Eders Majestæt at se — Sandelig! det er beundringsværdigt, naar man betænker, at den stakkels Enke og forladte Moder i sit kolde, mørke Fængsel har forfærdiget et saa sirligt Arbejde." „Vraiment! vi maa i alt Fald beundre, at denne hovmodige listige Kvinde endnu ikke er bleven bøjet af Retfærdighedens tugtende Ris, men endnu stedse tænker paa Intriger, i Stedet for at henvende Tanken paa Himlen!"

mumlede Enkedronningen, som, efter at have læst Verset, der lød saaledes:

Deine Gnade, deine Güte
Tröstet Herze und Gemüthe —
Gönne mir auch den Gewinn;
Reich mir deine Gnaden-Hände,
Löse mich von meinen Bänden,
Gnadenreiche Königinn.

uvilkaarlig klemte Pungen sammen i Haanden, idet hun gav den tilbage. „Tenez, madame! Verset er godt og smigrende nok; vi misunder Eder ikke en Virak, der bydes af saadan Haand. Hvad ellers det sirlige Arbejde angaar, da leder det os til den Mistanke, at vore Befalinger kun maadelig er blevet efterlevede, og at den brødefulde Fange nyder flere Bekvemmeligheder, end hende tjenlig er. Derved styrkes hendes hovmodige Sind, og dog var det vor retfærdige Beslutning, at hun ved Anger og Ruelse i et usseligt Fængsel skulde forberede sin udødelige Sjæl til den evige Naade.“ „Hun skal dog virkelig være saare ulykkelig og lidende,“ udbrød Prinsesse Ulrikke, men forstummede pludselig for sin Moders strenge Blik. „Eders Majestæts Mistanke er sikkerlig ugrundet,“ tog Charlotte Amalie noget ømfindtlig til Orde; „var vi for vor Person ikke overtydet om, at Fru Kristine Ulfelds Fængsel er saa usselt, at hun savner Lys og Varme, hvilke Livets Goder man dog sjælden plejer at nægte selv den værste Forbryder, skulde vi have betænkt os paa at lægge Forbøn ind for hende, eftersom Eders Majestæt siger at have handlet efter moden Overvejelse.“ „Om Eders Majestæt ikke tager det unaadig op, tør jeg forsikre, at Fru Kristine er dybt bøjet af Sorg og Ulykke,“ sagde Margrethe med fastere Stemme. „Har hun været stolt, da har de tretten Aar, hun har vansmægtet i Ensomhed, visselig forvandlet hendes Stolthed til Ydmyghed; har hun forbrudt noget, da er hendes Anger ogsaa dyb og oprigtig, og med Taknemlighedens Taarer vil hun modtage enhver Lindring som en barmhjertig Gerning.“ Sofie Amalie vendte uvillig Hovedet bort. Et Øjeblik lod det til, at en ædlere Følelse vilde kæmpe sig frem i hendes Sjæl; men Hadet vandt hurtig Overhaand og et koldt Smil for over hendes ryn-

kede Træk. „Vi kender de Ulfelders Slægt fra Grunden af," sagde hun; „og lader os ikke saa let overtale til at tro deres Forsikringer om Anger og Oprigtighed. Men vi vil ikke synes at staa tilbage for vor kongelige Sønnekone i Ædelmodighed og vil anstille end et Forsøg med den hovmodige Kvinde. Vor Yndlingshund Cavalier er bleven bidt af en Maar; vi agter at skikke hende den ind i Fængslet at pleje, for at hun kan øve sig i gode Gerninger og Ydmyghed." „Sandelig! Eders Majestæt behager vist at spøge," afbrød Charlotte Amalie hende med Forundring. „Det spøgefulde Lune paakommer os desværre kun saare sjældent og allenfals taler vi nu i ret Alvor." „Fru Kristine er saa ydmyget, at hun visselig vil bestaa end saa haard en Prøve som denne," sagde Margrethe med møjsommelig tilkæmpet Fatning. „Hun er bleven saa vant til Verdens uforskyldte Haan og saa ofte ramt af sine mægtige Fjenders bitre Pile, at hun i det saarede Dyr kun vil se en lidende Skabning, der trænger til hendes Pleje, uden at bekymre sig om det ydmygende i et saadant Hverv." „Eh bien! saa er den Ting i Orden," svarede Enkedroningen efter et Øjebliks Tavshed, under hvilken den voldsomme Bevægelse om hendes blege Læber noksom viste, at hun følte sig truffen af de dristige Ord. Med et hadefuldt Blik paa Margrethe tilføjede hun: „Hvis vor kongelige Sønnekone saa synes, vil vi ikke opholde Eder længer, eftersom I nok har sat Eders lydige Husbond Stævne — ved vor Ankomst observerede vi ham herudenfor med nogle Matroser og adskillige andre Personer, hvis suspekte Udseende og Ophold i vor umiddelbare Nærhed lettelig kunde give os Anledning til at anstille Undersøgelse."

En pludselig Rødme farvede Margrethes Kinder og med Værdighed sagde hun: „Hvad Grund Eders Majestæt end maatte have til Mishag med min, med den Ulfeldske Slægt, vover jeg dog at paastaa, at min ædle Gemal, Hr. Niels Juel, aldrig har gjort sig uværdig til Eders Majestæts eller sin Konges Naade og Agtelse. At han er en tapper Søkriger og trofast Undersaat har han visselig bevist under de Trængsler, den sidste Krig bragte over Fædrelandet og Eders Majestæts kongelige Hus."

Enkedronningen hævede Hovedet stolt; hendes Blik blev næsten

truende og hun aabnede allerede de i Vrede skælvende Læber. Men Charlotte Amalie benyttede i rette Tid sin Forrang som regerende Dronning og tog hurtig Ordet, idet hun hævede sig lidt fra Stolen og med Haanden gjorde en hilsende Bevægelse mod Margrethe, som med en dyb Bøjning trak sig tilbage. „Vi er overtydet om Eders og Eders tapre Husbonds oprigtige Sindelag — Eders Besøg har gjort os megen Fornøjelse og vi glæder os til at se Eder i vor Nærhed ved Festen.“ Enkedronningen tav med en foragtelig Mine og bed sig i Læberne.

Da Margrethe nærmede sig Udgangen, raslede Silkeforhænget til Side og Kongen traadte rask ind. „Ej, Fru Margrethe Juel! I flygter dog ikke, fordi vi kommer,“ sagde han i en oprømt Tone. „Dog, vi vil ikke opholde Eder, da Eders Husbond venter, og en saa tapper Krigsmand tør vi ikke støde for Hovedet, efter som vi snart vil trænge til hans Raad og Tapperhed.“

Margrethe nejede graciøst og forlod Teltet; hendes Sind var for oprørt til, at hun kunde svare.

„Guds Hjælp! Hvad er her forefaldet?“ vedblev Kongen og saa sig forundret omkring. „Den smukke Frue syntes helt altereret; jeg ser Vrede paa min ophøjede Moders Ansigt — og hvad fattes Eder, Charlotte Amalie?“ tilføjede han med et venligt Blik og greb sin Gemalindes Haand. „Fru Margrethe Juel begærede min Forbøn for Korfitz Ulfelds ulykkelige Enke,“ svarede Charlotte Amalie, som med et varmt Haandtryk og et inderligt kærligt Blik gengældte sin Gemals venlige Tilnærmelse; „den stakkels Fange sender mig denne Gave, som hun har virket med sin egen Haand; Beskrivelsen af hendes Elendighed har rørt mig dybt.“ „Ej, det kan jeg tænke, og klogt var det at henvende sig til min blide Charlotte;“ nikkede Kongen og betragtede tankefuld Pungen. „Det er et vakkert Arbejde og smukke Ord; Eders Forbøn skal ikke være forgæves — jeg vil indhente nærmere Oplysning og da overveje, hvad der kan gøres for Statsfangen, som vel ret nu maa have udsonet sin eller rettere sin Husbonds Brøde — farlig kan hun jo ikke længer være.“ „Vraiment! Eders Majestæt er jo i et skønt og sært naadigt Lune i Dag,“ udbrød Enkedronningen i en stram Tone; „men det tykkes mig, at I

derved tilsidesætter ganske de Hensyn, Sønnen skylder sine Forældre, om I lader Naade vederfares en Person, der har fornærmet Eders Moder og hvis Slægt grovelig har forsyndet sig mod Eders højsalige Hr. Fader og vort hele kongelige Hus.“ „I har Ret, min Moder! I maa tilgive, om jeg i mit skønne Lune glemte, ikke alene de Fornærmelser, de Ulfelders Slægt har tilføjet vort hele Hus, men og, at denne ynkværdige Fange, for hvem der bedes, stedse har været Genstand for Eders Vrede og særdeles Unaade,“ svarede Kongen adspredt. „Men der bedes jo kun om Lindring i hendes elendige Forfatning, og videre agter jeg heller ikke for Tiden at udstrække min Naade; ved derhen at imødekomme min Charlottes Ønske tænker jeg ikke at tilsidesætte den sønlige Respekt — dog, hvis det saa maatte behage Eder, vil vi forbigaa dette for Øjeblikket, paa det denne Aftens Fornøjelse ikke skal forbitres.“ — —

I det store, til Banketsal indrettede Telt var Dæmringen allerede forjaget af tusende Kærters Straaleglans. Det høje, hvælvede Sejldugsloft var draperet med brogede Silketæpper og friske Bøgegrene, mens Stængerne, der støttede Teltet, var omvundet med uhyre Blomsterguirlander. Paa begge Sider af den egentlige Sal, lige med Gulvet, var der anbragt en Mængde Nicher eller Loger, hvor der fandtes rigt besatte Buffet'er; lige over for den pragtfulde kongelige Loge, til hvilken et Par Trin førte op, havde Spillemændene Plads paa et lavt Galleri.

Salen var opfyldt af kostumerede Gæster, men Musiken tav endnu; kun en dump Brusen, en hemmelighedsfuld Mumlen, lød over dette Menneskehav, der bølgede frem og tilbage. Dragterne var kostbare og spillede i de mest brogede Farver; lutter højrøde, smaragdgrønne, paillegule eller himmelblaa Atlaskes-Rober; Kaaber og Akselskærf, besatte med Fløjl og Hermelin, straalende af Guld og Juveler; skinnende Sølvhjælme, røde og hvide Turbaner, slyngede af de dejligste persiske Sjaler; Baretter og trekantede eller hjælmformede Hatte med vajende Fjerbuske; klingende Guldsporer, slæbende Saffianstøfler, vide Halvstøvler og stramme Sandaler. I de sælsomste Grupper, i en fabelagtig Forvirring stod eller vandrede disse Skikkelser, der repræsenterede alle Tidsaldere og Alverdens

Folkefærd, mellem hverandre: den gamle Tyrk fra Stambul og den unge Modeherre fra Paris; den indiske Bajadere og den norske Bondepige; den romerske Triumfator og den hollandske Schackerjøde; den sydfranske Trubadur og den syriske Eneboer; Middelalderens Korsridder og den engelske Matros; Troldmanden med sit Heksebelte og Narren med sin klingende Æselshue.

Nu raslede de svære Silkeforhæng i Baggrunden; Kongen og Dronningen traadte ind med deres Følge. En Fanfare af Trompeter og Pavker skingrede dem i Møde fra Galleriet; Musikken vakte som ved et Trylleslag alle til Liv og Bevægelse.

Mens det kongelige Par med opmuntrende Smil skred frem blandt den tilbagevigende Mængde og med det samme aabnede en Slags Runddans, begyndte Karaktermaskerne at spille deres Rolle. Alle Vegne lød nu pludselig højrøstede Samtaler i forskellige Tungemaal, blandede med Latter og Sang. De unge Kavalerer gjorde sirlige Kabrioler for de dybt nejende Damer, hvis Vifter var i uafbrudt Bevægelse; Trubaduren præluderede paa sin Luth for at lokke de hastigt vekslende Grupper omkring sig; Heksemesteren udøvede sin Troldom og Spaadomskunst; Schackerjøden falbød med høje Raab sine Varer; Korsridderen, den gamle Tyrk og Eneboeren saa med stolt Foragt ned paa den forfængelige Verdens Tummel; Narrene lod deres Bjælder klirre og som kaade Nisser trængte de sig næsvist gennem Sværmen, jagende hverandre og uddelende Klaps med deres Brikser til højre og venstre. Maskeraden var i fuld Gang, med dens Intriger og Elskovsspil, dens Genkendelses- og Skuffelses-Scener.

Med en tvungen Kompliment standsede Kammerjunker Knuth foran en spansk Ridder og hans Dame, hvilket Par havde vakt Opmærksomhed ved deres smukke Anstand og smagfulde Dragter. „Hendes Majestæt agter at benaade Hr. Admiralen med en Dans og forlanger Eders øjeblikkelige Nærværelse," sagde Kammerjunkeren. „Det er meget naadigt af Hendes Majestæt, og vil I formelde min underdanige Respekt; jeg skal uopholdelig komme," svarede Ridderen; det var Niels Juel. Kastende et spejdende Blik omkring sig, vinkede han ad den sirlige engelske Matros, som straks traadte nær-

mere. „Sej der, Kaptajn!“ tiltalte han denne; „jeg beder Eder tage min Dame under Eders Konvoj, til jeg kommer igen; thi Farvandet er fuldt af Krydsere.“ Kyssende paa Fingeren ad sin Dame, ilede han hen til den kongelige Loge og førte faa Øjeblikke efter Dronning Charlotte Amalie frem i Salen; høje Bifaldsytringer brusede gennem Rækkerne, da det smukke Par traadte frem.

„Om Eders Grandezza ikke vil forsmaa en jævn Ulk til Kavaler, byder jeg Eder min Arm,“ sagde Matrosen med klangløs Stemme. „Havde min Herre og Husbond end ikke selv stillet mig under Eders Beskyttelse, vilde jeg dog gerne betro mig til Kaptajn Dreyer, hvis Kraft og Aandsnærværelse jo engang har beskyttet min elskede Husbonds Liv,“ svarede Margrethe venligt.

De nærmest staaende Masker gjorde ærbødig Plads; Kongen ilede rask frem. Med et let Smil til Matrosen sagde han: „Ej, hvad tænker Du paa — tør en Baksgast saa dristig nærme sig Admiralens Frue!“ og med en høflig Bøjning mod Margrethe vedblev han: „Eders tapre Husbond har bortført vor ophøjede Gemalinde, saa maa vi revanchere os og byde Eder til Dans.“ Nejende dybt og med en undskyldende Hovedbevægelse til Dreyer, som tavs var traadt tilbage, fulgte Margrethe med sin kongelige Kavaler ind i de dansendes Række.

„En af Priserne udbeder jeg mig, Eccellenza, og slipper I den med det Gode, vil jeg, paa Grund af denne Bairamsfest, lade Eder gøre Sejl med den anden uden videre Fjendtligheder,“ sagde en i tunesisk Sørøverdragt klædt Maske, idet han standsede foran en venetiansk Nobile, som førte en Dame ved hver Arm. „Ved San Marco, I er højmodig nok af en saadan Kæltring af Sørøver at være,“ lo Kort Adeler, og idet han slap sine Damer, vedblev han pustende: „Tag hende kun, min Gut; for jeg kender Dig paa Skabelonen og Mælet, trods din Omtakling — Puh! Her er helvedes varmt og trykkende, som drev vi mellem springende Brandere.“

Vendende sig mod den yngre Dame — det var Susanne — bøjede Tuneseren sig og lagde Armene over Kors paa Brystet. „Naa, hvad girer Du efter, Susanne! Skyd frisk over Stævn; det er jo Kaptajn Floris Karstensen,“ sagde Adler. „Tjenerinde, Hr. Kammerjunker,

jeg tvivlede fast om, at I kom," udbrød den ældre Dame, Kort Adelers Hustru, og nejede dybt for Knuth, som ilsomt trængte sig frem. „Je vous baise les mains, madame!" sagde Kammerjunkeren galant, og knejsende stolt, tilføjede han med et skødesløst Sideblik til Karstensen — „Excusez! men jeg maa gøre min Rettighed gældende som denne Dames Kavaler og udbede mig den første Dans." „Ja saa," brummede den gamle Søhelt, som kun alt for godt forstod det sigende Blik, hans Frue tilkastede ham, „men tab hende ikke igen af Sigte i en Storm."

Med en sirlig Kabriol og udstrakt Haand nærmede Knuth sig allerede den unge Dame, da en ny Maske i det samme traadte dristig frem midt i Gruppen og trængte Kammerjunkeren et Skridt tilbage. Det var en rank, i de første Korsridderes Kostume klædt Skikkelse, hvis smukke Legem fremhævedes af denne Dragt; fra de brede Skuldre hang en Fløjls Kappe med det røde Kors ned i rige Folder, og paa det sorte krusede Haar sad en simpel Baret, kun smykket med en enkelt Fjer. Læggende den højre Haand paa Brystet og bøjende sig for Susanne, sagde han i en ærbødig Tone: „Kristenhedens skønneste Jomfru vil ikke nægte Korsets trofaste Kæmpe en verdslig Glæde til Opmuntring, før han drager ud at sejre eller dø for en hellig Sag." „Naa, for Satan! er der nok En — ja saa faar Du vælge, hvis Du ikke vil følge din Faders Raad og gaa under Sejl med den forklædte Sørøver," brummede Kort Adeler som før, idet han dog med et mindre uvilligt Blik maalte den ny Maske, maaske ret tilfreds med, at den anmassende Kammerjunker, som tydelig protegeredes af hans Ægtefælle, her fik en lige saa paatrængende Modstander.

Ved en, maaske beregnet Bevægelse, som Korsridderen gjorde med den venstre Arm og hvorved Kappen sloges lidt til Side, havde hun opdaget en rød og hvid Silkesløjfe, der var fæstet paa hans Vams. Det var den samme, hun havde tabt, og ved denne Opdagelse blev det hende klart, at Masken maatte være den behjertede Yngling, som havde grebet hende i sine Arme, da hun styrtede af Hesten. Hun vidste ikke, hvem han var, hvad han var, eller hvorledes han var kommen i denne glimrende Forsamling; men hun vidste, at han var smuk og kæk; af hans Adfærd nu mærkede hun,

at han var snild og beleven: hvad behøvede en seksten Aars Pige at vide mere, for at føle Interesse for en ung Mand, hvis første Optræden tilmed havde en eventyrlig Karakter. Kort Adeler havde derfor endnu ikke udtalt sit faderlige Raad, før hun med en flygtig Hilsen til Kammerjunkeren og Sørøveren gav Korsridderen sin Haand og ved hans Side svævede ind i Dansen.

„Pardieu! det bliver ham en dyr Spas," sagde Knuth forlegen; men da han ikke havde kendt Stemmen og iøvrigt vildledtes af Korsridderens ugenerte Adfærd, tilføjede han: „Forudsat at hans ophøjede Stilling ikke sikrer ham mod mit Sværd."

„Naa, min Gut, den Gang maatte Du give Slip paa Byttet og sakke agterud; men kender jeg Dig ret, tager Du nok næste Gang Luven fra de højbaarne Krydsere," bemærkede Kort Adeler, henvendt til Tuneseren, idet han fulgte sin Ægtefælle, som atter havde bemægtiget sig hans Arm og drog ham med sig. Kammerjunkerens sidste Ytring havde nemlig forandret hendes Anskuelse, og hun brændte af Nysgerrighed efter at betragte den dristige Maske noget nøjere.

„Om det ellers længere er værd at jage den Prise," mumlede Floris Karstensen, som endnu stod i den trodsige Stilling, han havde indtaget over for Knuth, og stirrede efter Susanne og hendes Kavaler. Silkesløjfen var ikke heller undgaaet hans Falkeblik, og den unge Piges raske Valg havde været ham paafaldende. Rødt og hvid var Susannes Farver; følgelig maatte Sløjfen have tilhørt hende. Denne Betragtning indeholdt Stof nok til Eftertanke, og med den Beslutning at iagttage Parret, trængte han sig ærgerlig gennem Sværmen.

Iført en fransk Marschals glimrende Uniform, med en let Halvmaske, samt smykket med Elefantordenens og den genoprettede Dannebrogsordens brede Baand og gyldne Kæder skred Greven af Griffenfeld med højt løftet Pande gennem Salen.

I Nærheden af Galleriet, hvorfra Musikkens Toner brusede ud over den støjende Vrimmel, stod Korsridderen og Susanne. De var traadt ud af den hvirvlende Dans og syntes med gensidig Iver at benytte den korte Frist til at fortsætte en ivrig Samtale.

„Er I virkelig den Person, der saa behjertet kom mig til Hjælp i Morges, da vil jeg aabenhjertig bekende, at I ikke syntes mig nogen barsk Krigsmand," sagde Susanne. „Dog, eftersom jeg er Eder Taknemlighed skyldig og I opfører Eder som en høvisk Ridder, sømmer det sig ikke for mig at spørge videre." „I maa tro mig, skønne Jomfru, jeg er en Korsridder, som agter at drage ud, for at søge Hæder eller Død," forsikrede hendes Kavaler med dyb Røst. „Men den blaa Bølge skal være min Ganger, paa hvilken jeg vil tumle mig i Strid, og en Grav vil jeg ikke erobre, undtagen det skulde være min egen. Jeg vil erobre en dejlig Blomst, der er bleven min Sjæls Attraa; den vinker og lokker mig paa Hæderens Tinde, midt i det skummende Hav. Jeg vil kæmpe mig derop, for at gribe Blomsten." — „Nu taler I atter i Gaader, Hr. Ridder!" afbrød Susanne i en Tone, der skulde være skælmsk; men hun slog Øjnene ned og sænkede Hovedet. „I kan ikke forlange, at en ung Pige som jeg skal fatte eller besvare de gaadefulde Ord." „Jeg havde vist nok Uret, skønne Dame; og da Tiden flyver, vil jeg skynde mig at tale i det Sprog, som jeg et flygtigt, men kosteligt Minut læste i Eders rene, uskyldige Øje — jeg er en ringe og fattig Gut, men ejer nogle Kundskaber samt Livskraft og Mod. Synet af Eder har bragt mit Hjerte til at svulme og fyldt min Sjæl med dristige Tanker. Min Hu stod altid til Havet, og nu vil jeg drage derud, for at prøve min Lykke. Mit Navn faar I ikke at vide, før hæderlige Bedrifter har adlet det, og erfarer I det aldrig, saa glem mig og mine dristige Tanker som et Barndoms Eventyr. Men om den ringe Yngling, som nu kun under en glimrende Forklædning vover at nærme sig Eder, engang traadte frejdig og umaskeret frem for Eder som en hædret Søgut," vedblev han begejstret og bøjede sig nærmere mod hende, „vilde I da genkende mig?" „Ja, Hr. Ridder! jeg vil aldrig glemme Eders Træk," hviskede Susanne beklemt; „men jeg tror, det er vor Tur at danse." „Kun et Ord endnu — denne Silkesløjfe, den tilhører Eder — fordrer I den tilbage?" „Den faar I vel beholde som et Tegn paa min Taknemlighed," sagde Susanne med et smilende Blik; „eftersom I var min Redningsmand i Dag, maa jeg vel betragte Eder som min Ridder og tillade Eder at bære min Farve i Aften." „Den kommer

aldrig fra mit Hjerte," udbrød Korsridderen. „Det er Eders og det er vort Flags Farver; for dem vil jeg stride og sejre eller dø." Han greb hendes Haand og skred stolt og dristig som en Krigsgud ind i de dansendes Rækker.

Da Dansen var forbi og Korsridderen netop havde sluppet sin Dames Haand, hviskede en som Charlatan kostumeret Maske ham i Øret: „Mehercule! I gør klogest i at absentere Eder, jeg vædder paa, I har gjort en eller anden gal Streg; thi Hans Højvelbaarenhed Monsieur Knuth er bleven opmærksom og sært forhippet paa at udfinde, hvem I er." „Tak for i Aften, min Broder," svarede Korsridderen og trykkede hans Haand. „Jeg har udført mit Hverv; jeg har tilfredsstillet min Nysgerrighed og havde allerede besluttet at drive af, mens Legen er god." Han bortfjernede sig og var faa Øjeblikke efter forsvunden.

„Maa jeg takke Eder, Hr. Admiral, for den Ære og Fornøjelse, jeg har nydt ved at danse med Eders ædle Frue," sagde en Maltheserridder, som førte Margrethe fra Dansen tilbage til hendes Husbond. „For Pokker! Eders Tjener, Hr. Schoutbynacht Rodsten," smilede Niels Juel; „saa det var Eder, der bortførte min Hustru."

„Jeg udbeder mig Eders Arm, Kaptajn Dreyer. I har en Dans til Gode hos mig," tog Margrethe venlig Ordet, henvendt til den engelske Matros, som stille og med korslagte Arme stod i Nærheden. Han for i Vejret ved denne Røst og gjorde rask et Skridt fremad. Men en skingrende Fanfare af Pavker og Trompeter forkyndte i samme Øjeblik Ballets Slutning.

I larmende Forvirring trængte Maskerne sig mellem hverandre; man vilde gøre Plads for og dog se Kongen og Dronningen, der med naadige Hilsener til alle Sider skred gennem Salen og nærmede sig Udgangen.

„I smiler saa huldsalig og en frisk Rødme farver Eders smukke Kind," hviskede Kongen til sin Dronning; „saa oprømt som i Aften skulde min Charlotte altid være." — „Ja sandelig, min dyrebare Gemal, jeg føler mig glad og let i Aften; thi Eders venlige Lune og fine Opmærksomhed har gjort mig saa godt," svarede Charlotte Amalie med et kærligt Blik; „men ak! I vil allerede forlade mig?"

tilføjede hun, da Kongen standsede ved Korridoren til hendes Telt. „Jeg havde adskilligt at tale med Eder om i Fortrolighed, og Gud ved, naar en saa lykkelig Stund vender tilbage.“ „Nu sværmer min Charlotte igen — gaa I kun ind; om faa Minutter vender jeg tilbage.“ Med et vemodigt, men stadig kærligt Øjekast adlød Dronningen.

Tvivlraadig saa Kongen efter hende, men drejede saa rask om, forlod Teltet og traadte ud i det fri, hvor han aandede lettere, mens han med hurtige Skridt ilede videre.

Det var en smuk, frisk Foraarsnat. Fra den af hvide Smaaskyer overstrøede Himmel skinnede Maanen fuld og klar ned paa den udstrakte Slette og kastede en glittrende Stribe over Øresund i det fjerne. Den omliggende mægtige Skov med sine hemmelighedsfulde, tavse Skygger tog sig underlig ud mod den oplyste Lejr, hvorfra en forvirret Larm trængte ud i Natten.

„Hvem der!“ raabte Skildvagten for Indgangen til Kongens Telt. „Skaane!“ lød Svaret, og Soldaten gjorde Honnør for den ridderlige Skikkelse. Denne passerede forbi, men standsede ved det lille Telt bagved og lyttede. En blød, kvindelig Stemme sang derinde Omkvædet til en Elskovsvise; Sangen ledsagedes af Strængeleg. Den ridderlige Skikkelse, som havde indhyllet sig i sin Kappe, kastede et Blik omkring sig; slog Kappen til Side og ilede ind i Teltet.

SJETTE KAPITEL.

Hertug Christian Albrechts Giftermaal med Christian den Femtes Søster, Frederikke Amalie, bilagde for en Tid Stridighederne mellem Kongehuset og den holstenske Fyrstefamilie; men Arven efter den sidste Greve af Oldenborg og Delmenhorst, Anton Günther, blev et nyt Tvistens Æble, og da Kammerretten tilkendte det Pløenske Hus Arven, hvilken Dom stadfæstedes af den kejserlige Hofret, satte Kongen sig efter Griffenfelds Raad i Besiddelse af Grevskaberne og

betalte Hertug Ernst, ifølge tidligere truffen Overenskomst, en Sum Penge samt overdrog ham Nordborg paa Als. Dette Udfald af Sagen satte ondt Blod mellem Svogrene. Christian Albrechts langvarige Besøg i Stokholm havde forlængst vakt Mistanke, og Griffenfeld var ved hemmelig Brevveksling kommen under Vejr med, hvad der foregik. Opbragt over den udviste Troløshed og med den Beslutning, at gøre Forræderen uskadelig samt ved et kraftigt Angreb at forbløffe sine Fjender, rejste Kongen til Holsten. Hertugen, som ikke anede noget godt, modtog ham med forstilt Hjertelighed; ved veltalende Forsikringer og glimrende Hoffester søgte han at adsprede sin kongelige Svogers ilde Lune, mens han lod sine Ministre, navnlig den rænkefulde Kielmann, bearbejde den danske Storkansler.

I Førstningen syntes det virkelig, at Kongen lod sig skuffe af sin Svogers Venskabsforsikringer, ligesom Griffenfeld af den hertugelige Ministers spidsfindige Forklaringer. Men det syntes kun saa; thi Storkansleren, som gennemskuede Forholdene, ønskede at vinde Tid, og drog med Flid Underhandlingerne i Langdrag. Idet han paa den ene Side raadede Kongen til yderligere Forsøg paa med det Gode at bringe Hertugen og Stænderne tilbage til deres Pligt, lod han paa den anden Side det hertugelige Parti øjne Udsigten til at erhverve Oldenborg og Delmenhorst imod at aftræde Tønder Amt til Danmark. For at gøre Kielmann end mere tryg, laante han Øre til dennes Forslag om at handle i Forening samt at befordre deres Herres og deres egne Interesser ved at forhindre Krigen med Sverig og dele de rige Gaver, der indløb saavel fra dette Rige som fra Frankrig, ja han modtog endog en kostbar Ring som Gave af den hertugelige Ministers Haand. Derved gav han sine Fjender fremtidige Vaaben i Hænde; men han troede sin Magt saa befæstet og forfulgte saa urokkelig sin egen politiske Anskuelse, at han ubekymret for Følgerne greb ethvert Middel, der tilbød sig; med al sin Klogskab og Energi var han dog uklog og svag nok til at give efter for sin Forfængelighed og Pragtsyge.

Imidlertid forefaldt en Begivenhed, der paa engang vakte Røre i Gemytterne. Efter Aftale med Griffenfeld havde Kongen, som var ked af de hertugelige deputeredes irriterende Afvisninger af de rime-

ligste Forslag, ladet Hertugen indbyde til Rendsborg, hvor Stænderne var samlet. Dagen efter hans Ankomst indtraf en Kurer, der meldte Kurfyrsten af Brandenborgs vigtige Sejr over de Svenske ved Fehrbellin. Denne Efterretning gjorde et dybt Indtryk paa Kongen, som indsaa, at det nu var paa højeste Tid at handle. Hans Allierede var kommen ham i Forkøbet og det med en glimrende Vaabendaad, der maatte tiltrække sig hele Evropas Opmærksomhed. Idet han pludselig opgav sin vaklende Politik og indtog en Holdning, der endog bragte Storkansleren til at forstumme, lod han Rendsborgs Porte lukke og sammenkaldte et Krigsraad. De holstenske Ministre: Kielmann, Buchwald og Cramer blev arresteret og man sikrede sig ligeledes saa vel Hertugens Person som hans Broder, Biskoppen af Eutin.

Et energisk Skridt fra den hidtil som umyndig betragtede Konges Side kom saa meget mere uventet, som det hertugelige Parti havde været vant til, uden synderlig Fare at kunne trodse den føjelige danske Regering. Trædende hen for sin studsende Svoger med Udkast til et Forlig i Haanden, sagde Christian den Femte: „Du har pønset paa Forræderi mod din Overherre og din Hustrus Broder; jeg mener desaarsag for Gud og Mennesker at være i min gode Ret, naar jeg gør Dig, min hemmelige Fjende, uskadelig, at Du ikke skal falde mig i Ryggen, mens jeg vender Sværdet mod mine aabenbare Fjender. Underskriv dette Forlig — Guds Hjælp! jeg raader Dig uvægerlig at indgaa samme, efterdi jeg ikke har Stunder at gøre mange Omsvøb.“

Rigtignok havde Kielmann paa det bestemteste fraraadet sin Herre enhver som helst Indrømmelse; men Hertugen mærkede, at Sværdet nu hang over hans Hoved; han trøstede sig desuden ved Tanken om, at Krigens Gang kunde løse ham fra hans givne Ord, og han underskrev stiltiende. Ved dette, det Rendsborgske Forlig, fraskrev han sig den nylig erhvervede Souverænitet over det Slesvigske, afstod Amtet Svabsted og forpligtede sig til, ikke uden sin Lensherres Villie, at indgaa noget Forbund. Fæstningen Tønningen blev overladt Kongen, som desuden fik Raadighed over de hertugelige Tropper samt uindskrænket Ret til at oppebære Krigsstyr i Hertugdømmerne.

De mod Danmark ligeledes fjendtligt sindede Hamborgere blev saa forskrækket over disse Begivenheder, at de ilede med, i en ydmyg Skrivelse til den danske Storkansler at bede om Beskyttelse mod det Uvejr, som de frygtede skulde bryde ud over deres rige Stad. Skrivelsen ledsagedes af en Anvisning paa ti tusinde Rigsdaler, hvilken Griffenfeld modtog som en hans Stilling skyldig Tribut.

Det hertugelige Partis lykkelige Afvæbning skyldtes for en Del Storkanslerens kloge Forholdsregler, og Christian den Femte havde mere end nogen Sinde før været tilfreds med sin Raadgiver. Men da man nu skred til at raadslaa om Krigen, under hvilke Raadslagninger Kongen udtalte det som sin uforanderlige Beslutning at bryde løs mod Sverig, modsatte Griffenfeld sig med stigende Heftighed denne Beslutning, idet han udviklede alle de Grunde, der talte for en Tilslutning til Frankrig, og forestillede Kongen de sørgelige Følger, Fornyelsen af den gamle Fejde med Sverig vilde drage efter sig for hele Norden. I sin Iver glemte han til rette Tid at nedstemme Tonen, og skønt Kongen end for Øjeblikket tav, skrev han sig dog dette Optrin bag Øret. Der indtraadte et spændt Forhold imellem dem, hvilket ikke undgik Hofmændenes Opmærksomhed, og Storkanslerens Fjender var ikke sene med at puste til Ilden. Anonymt indløb Klager over hans Bestikkelighed ved Embeders Besættelse og hans vilkaarlige Fortolkning af alle kongelige Resolutioner; de Mænd, der aabenlyst vovede at besvære sig over ham, stillede hans Egenraadighed og uærbødige Adfærd mod sin Herre i det hadefuldeste Lys, og lod falde Hentydninger til hans Forstaaelse med det fransk-svenske Parti. En i sig selv ubetydelig Begivenhed gjorde Maalet fuldt. Griffenfeld var bleven kaldt til Kongen i Anledning af en indløben Depesche; han lod svare, at han ikke befandt sig vel, men dog vilde komme, hvis det var meget magtpaaliggende. Kongen begav sig nu i egen Person til hans Telt, hvor han til sin store Forundring traf Patienten ved Bordet i muntert Selskab. Dagen efter modtog Griffenfeld en Skrivelse, hvori Christian den Femte med Strenghed foreholdt ham hans Overmod og Mangel paa Respekt, samt gennemgik alle de mod ham rejste Besværinger. Brevet, der iøvrigt var skrevet i en rolig Tone, sluttede med en alvorlig Advarsel og

med Forsikringen om fremtidig Naade, saa fremt han gjorde sig værdig dertil.

Det var første Gang, Griffenfeld paa sin glimrende Løbebane mødte et truende Blik og hørte en Alvorsrøst, der mindede ham om Lykkens Ustadighed, som han syntes at have glemt. Ved i Tanken at skue tilbage opdagede han studsende de begaaede Fejl og maatte med stigende Uro tilstaa for sig selv, at ikke alle Klager var ugrundet. Ved at kaste Blikket fremad øjnede han mangen fremtidig Uvejrsky, og det blev ham pludselig klart, at hans Lykkestjerne var ved at dale. Men saa meget var han sig bevidst, at hvad Verden end maatte dømme, havde han dog aldrig ophørt at være sit Fædrelands og sin Konges oprigtige Ven, og denne Bevidsthed styrkede atter hans Mod. Nu først mærkede han, paa hvilken farlig Skillevej han stod: blev han sin politiske Overbevisning tro med Hensyn til Krigen, vilde han tidlig eller sent miste Kongens Fortrolighed og dermed Magten til at iværksætte sine mange patriotiske Planer. Opofrede han sin Overbevisning, var hans Fald endnu vissere; thi da vilde Enkedronningen og hendes Tilhængere, for ikke selv at kompromitteres, vælte hele Skylden paa ham og søge at styrte ham; med dem vilde hans Misundere og de mange, hvis Stolthed han havde krænket, forene sig. Skuffede i deres Forventninger vilde Sveriges og Frankrigs Ambassadører maaske stille sig i hans Fjenders Række, og de var i Besiddelse af skriftlige Vidnesbyrd om hans Fortrolighed. Fra Kurfyrstens Side havde han ligeledes alt at frygte, selv naar de danske Vaaben vendte sig mod Frankrig; thi Frederik Vilhelm kunde aldrig i ham se en oprigtig Forbundsfælle, og han vidste, at han allerede nu var bevogtet af Kurfyrstens Spioner. Efter en lang Kamp med sig selv besluttede han at opgive sin store Yndlingstanke om Nordens Enighed; men i saa Fald vilde han tage Masken af og tilkaste sine Fjender Handsken. „Skal der endelig være Krig og skal den atter bryde løs mod Sverig, da maa vi begynde den med Kraft og Klogskab, saa at vi kan tilendebringe den hastigt og sejrrigt," sagde han i Krigsraadet. „Vi maa angribe Fjenden i hans eget Land; vi maa kaste os over Skaane, hvis Befolkning for største Delen er den danske Sag hengiven." Men Krigsraadets Medlemmer, der følte

sig paa deres eget Territorium, rejste sig alle som en imod ham. „Trænger vi ind i det fattige Sverig, dør Hæren af Sult, før vi faar Magasiner oprettet," indvendte de; „og imidlertid faar vi Svensken her paa Nakken fra Tyskland; vi maa forjage ham fra hans rige tyske Besiddelser; har vi først bemægtiget os Østersøens Kyster, vil det være let at generobre Provinserne hin Side Øresund." Kongen bifaldt sine Generalers Mening, og Griffenfeld tav, men med bittre Følelser; en dunkel Anelse greb ham om hans nær forestaaende Fald. Alligevel mandede han sig op; han vilde spille sin Rolle ud til Enden, og vendende tilbage til sin gamle Politik, pønsede han kun paa at forhale Krigens virkelige Udbrud. Mens han med tilsyneladende Iver iværksatte Kongens Ordrer med Hensyn til Hærens og Flaadens Udrustning, underrettede han hemmelig det svenske og franske Kabinet om Sagernes Stilling; han gentog sine tidligere Forsikringer, at Danmark kun havde til Hensigt at opfylde sin ved Traktaten af 1672 mod Kurfyrsten indgaaede Forpligtelse, samt at Krigen ikke vilde faa nogen alvorlig Karakter. I saa Henseende nærede han selv et svagt Haab, der var bygget paa de i Nimwegen stedfindende Underhandlinger om en almindelig Fred.

Langt om længe blev Hæren slagfærdig. Brændende af Lyst til krigersk Berømmelse, rykkede Christian den Femte i Felten, men, som Følge af Griffenfelds hemmelige Virksomhed og den totale Mangel paa en bestemt Operationsplan, lod man den gunstige Aarstid gaa hen, uden at foretage noget af Betydning. Griffenfeld kunde imidlertid ikke hindre, at Christian den Femte havde flere Sammenkomster med Kurfyrst Frederik Vilhelm, og denne energiske Fyrstes Forestillinger bevægede omsider Kongen til alvorlige offensive Skridt. Tropperne drog mod Damgarten og Tribsee, hvis Skanser blev taget, og mens de Svenske trak sig tilbage til Stralsund, rykkede Hæren frem og belejrede Vismar.

Allerede midt i August var Kort Adeler stukket i Søen med Flaaden og havde forenet sig med syv hollandske Orlogsskibe under Kommandør Binckes. Men den gamle Søhelt, hvem Griffenfeld havde foretrukket til Kommandoen for den kraftige, ærgerrige Niels Juel, havde kun Ordre til at jage Fjendens Kapere og holde Øje med den

svenske Flaade, da man vilde vide, at denne skulde landsætte ti tusinde Mand paa Sjælland. Tiltagende Sygelighed havde brudt hans Kraft; skønt han erfarede, at Fjendens Hovedstyrke var gaaet til Søs fra Karlskrone og krydsede i Nærheden af Gulland, lod han det dog bero ved at gøre jævne Slag frem og tilbage mellem Falsterbo og den pommerske Kyst. Den pestagtige Sygdom, der havde angrebet Flaadens Mandskab, og som ligeledes udbrød om Bord paa de svenske Skibe, var dog maaske Hovedgrunden til denne Uvirksomhed.

Vejret var koldt i de sidste Dage af Oktober 1675, og skønt det var i Middagsstunden, sporede man dog ingen synderlig Varme af Solen, der fra den klare Himmel sendte sine skinnende, men matte Straaler over Havfladen. Søen var temmelig rolig; men den brummede og stønnede i det fjerne og hvidgraa, takkede Skyer stod paa den nordøstlige Horisont. Styrende en østlig Kurs sejlede den forenede dansk-hollandske Flaade i omtrent fire Miles Afstand fra den pommerske Kyst for en Bramsejls Kuling af Syd. Linien var spredt og afbrudt, idet de danske Skibe, uagtet der ogsaa blandt dem fandtes adskillige tunge Skuder, havde sejlet Hollænderne agterud. Disse var lette at kende, saa vel paa de forenede Provinsers Flag med de røde, hvide og blaa Striber, som paa selve Skibene, der var brede og hvis Hytter endnu bestandig byggede højt i Vejret, som for at tjene til Observatorier for Skipperne. Heller ikke syntes der at være nogen Fjende i Farvandet; thi saa langt Øjet kunde naa til Søs, var der intet Sejl at opdage, kun Bølgernes hvide Skumkamme, og til højre strakte sig den sandede Kyst stille og lige som uddød, mens Rygens højere Land hævede sig noget i Sydost. Den ensomme Skude, der for en halv Time siden passerede Flaaden og allerede var et godt Stykke forud, havde man ikke lagt videre Mærke til; desuden gik den under engelsk Flag. Dog syntes den ikke at have undgaaet alles Opmærksomhed; thi da den nu forandrede Kurs og knibende Vinden gik Flaaden forover, for at løbe ind til Kysten, stod pludselig en Røgstøtte ud fra et af de forreste Skibes Styrbordsside og en Kugle susede hen over Havfladen; som en opskræmmet Fugl spilede Orlogsmanden samtidig sine Vinger. Det fortræffelig konstruerede Skib — det var Niels Juels Flagskib „Sofie Amalie“ paa halvfemsindstyve Kanoner

— drejede Stævnen næsten i Vinden; men med sine vældige Master bøjet over til Bagbord brusede det derpaa gennem Søerne, aabenbart for at afskære den mistænkelige Skude. Denne havde imidlertid vundet Forspring, og inden Forfølgerne kunde række den med sine Stykker, strøg den ind i en Bugt, hvor den faa Øjeblikke efter svajede rundt for sit Anker. Uden at mindske Sejl fortsatte „Sofie Amalie“ Farten og syntes at ville følge efter ind i Bugten, hvor et saa dybt stikkende Skrog dog umuligt kunde flyde. Trods de mange Mennesker, der var forsamlet paa Kobryggen og Bakken, herskede der dyb Tavshed ombord; man hørte Vinden suse i de udspilede Sejl og Tovværket klaprede mod de svajende Stænger. Tildels med betænkelige Miner saa Mandskabet ind til Kysten, der med hvert Minut syntes at rykke truende nærmere, mens Officererne paa Skansen ligeledes og med ikke mindre Spænding imødesaa Udfaldet.

„Sej, Kvartermester! Er Du sikker paa, at det er ham?“ raabte Niels Juel op til Hytten, hvor Bagge Knudsen, formodenlig af Mangel paa Officerer, havde Post ved Signaliseringen og assisteredes af sin Søstersøn, Ejler Gjedde. „Skønt jeg ikke vil sværge derpaa, tror jeg at kunne forsikre Hr. Admiralen, at det er „St. Bartholomæus“, Kaperkaptajn Johan Rusch, en Helvedes Karl, som gerne plejer at gaa i vigtige Ærinder,“ svarede Bagge, idet han tog Kikkerten fra Øjet, og lettede paa Hatten. „Naa, min Gut! sæt Du engang Glasset for det Styrbords Klyds,“ tilføjede han og gav Kikkerten til Ejler; „sig din Mening, om Du tror hans Porte er malede eller kun maskerede; skønt saadant nu ikke gør synderligt til Sagen, kan et ungt Sømandsøje have godt af Øvelsen.“

„Den Fløjte maa i ethvert Tilfælde overhales,“ henvendte Niels Juel Ordet til sine Officerer. „Den har Krigsammunition inde og fører sikkert vigtige Depescher til Grev Königsmark — sej der! Hvad siger Lodhiveren?“ „Otte Favne!“ lød det fra Krydsrøstet, hvor en Styrmand stod med Lodlinen i Haanden, og efter nogle Minuters Tavshed lød det atter: „Syv en halv Favn!“ „Saa kan vi ikke staa længere ind; om ti Minutter vil hun kysse Bunden,“ nikkede Niels Juel; „bjærg Sejl og bras bak! flink, Gutter!“ Ordren gik videre; i en Haandevending var Klyver og Stagsejl forsvundet, Ræerne paa Store-

mast brasede firkant og Roret lagdes haardt til Bagbord. Idet Skibet stak op i Vinden, mindskedes Farten, da de øvrige Sejl virkede mod hverandre, og det laa snart stille.

Saa snart Manøvren var udført, myldrede Matroserne nærmere mod Skansen, da de nok kunde forudse, hvad der nu vilde ske, og de var hjertelig kede af Uvirksomheden paa det langvarige Togt, der hverken havde bragt Løjer eller Prisepenge. „Hun maa skæres ud af Bugten," sagde Niels Juel, som gennem Kikkerten havde iagttaget Skuden. „Rigtig nok anstiller hun sig saa uskyldig som en Viktualiefløjte; men det kan ikke fejle, at hun jo er godt armeret — klar ved Laaringsfartøjerne samt Barkassen og Chefschaluppen!" Med et dæmpet Hurra stimlede Matroserne fra hverandre, for at iværksætte denne velkomne Ordre. Inden fem Minutters Forløb var Fartøjerne firet af, hvorpaa Barkassen og Chaluppen løftedes over Rælingen ud i Søen.

Lettende paa Hatten traadte en ung Officer med blondt Haar og et solbrændt Ansigt frem for Chefen og sagde med en let Bøjning: „Om Hr. Admiralen ellers vilde gøre mig den Ære at betro mig det Hverv, gad jeg gerne bede om, som frivillig at kommandere Ekspeditionen." „Jeg beder om Forladelse, Løjtnant Barfod," indvendte Floris Karstensen, som stod i Nærheden, „i saa Henseende maa jeg gøre min Ret som ældre Officer gældende, hvilket I ikke vil betragte som Hovmod, eftersom det paa dette Togt har skortet paa Arbejde." „For Pokker! det maa jeg lide, at I Herrer kappes om at træde Fjenden under Øjnene," smilede Niels Juel; „men I faar endnu have Taalmodighed, til vi engang for Alvor braser op for ham; der staar for mange paa Sygelisten, til at jeg uden højeste Nødvendighed tør sætte et Par saa dygtige Officerers Liv paa Spil. Sej der, Kvartermester!" vedblev han med højere Røst og vinkede ad Bagge Knudsen. „Du kan gaa ned i Chaluppen og tage Kommandoen. Fløiten skal overhales, saa ved Du vel Besked, efter som Du er en gammel Søhane, der før har været med. Lad falde i alle Fartøjerne og tag tilstrækkeligt Mandskab og skarpt med, da den Karl sagtens vil bide fra sig; men søger han at salvere sig selv og sine Folk, skal Du ikke hindre ham, kun at han ikke tager Brevskaber eller andet med. Vil

Du ellers betro et af Fartøjerne til din flinke Søstersøn, at han kan bestaa sin Ildprøve, har jeg intet derimod, naar I kun bringer mig Fløjten herud."

Et Par Sekunder stod Bagge Knudsen som forstenet; han vilde ikke tro sine egne Øren og kastede et spørgende Blik paa Ejler, hvis Kinder blussede og hvis Øjne tindrede af Glæde. Men med et mægtigt Tag i sine Bukser steg han derpaa stiltiende ned fra Hytten, og efter i forbigaaende at have taget Hatten af for sin Chef, forsvandt han et Øjeblik gennem Storlugen og Ejler fulgte ham.

De nødvendige Forberedelser var snart truffet. Vaaben og Ammunition samt nogle Falkonetter eller lette Kanoner bragtes ned i Fartøjerne, hvor Sømændene i det lystigste Lune tog Plads paa Tofterne, bevæbnet med Sabler, Økser og Pistoler; utaalmodigt ventede de paa deres Officerer og Sluproerne havde allerede stukket Aarerne i Vejret. Da Bagge Knudsen atter viste sig paa Dækket med sin Søstersøn og gik over til Falderebsporten, saa Mandskabet forundret paa ham; thi hele hans Væsen syntes forandret. I Stedet for den slentrende Gang havde hans herkuliske Legeme faaet en rask, næsten stolt Holdning, og han tog sig godt ud i den fine Søndagstrøje med de blanke Pistoler i Beltet. Om Halsen, hvor den snehvide Skjortekrave af hollandsk Lærred kom til Syne, havde han slynget et usædvanligt svært og broget Silketørklæde; men det var noget falmet, og et øvet Sømandsøje vilde i det vist nok have genkendt et gammelt engelsk Orlogsflag. I en lignende Dragt fremtraadte Ejler Gjedde. Forundret betragtede Floris Karstensen Ynglingen, idet denne gik forbi og lettede paa Hatten; det forekom ham, at han før, men under ganske andre Forhold, havde bemærket denne smukke, kraftfulde Skikkelse med det stolt løftede Hoved. Smilende i samme Øjeblik over sin Fejltagelse, slog han Bagge paa Skulderen og sagde: „Frisk, Du gamle Søhane! Kunde Du denne Gang vinde Fodfæste paa Skansen, skulde det aldrig fortryde mig, at Du tog Luven fra dine Officerer." Med en høflig Hilsen og et lunt Smil over de haarde Ansigtstræk, steg Kvartermesteren ned i Chefschaluppen og gav sin Søstersøn et Vink at tage Plads i Barkassen. Fartøjerne gled bort og fra det høje

Skibs Ræling svang Sømændene deres Hatte og sendte et lystigt Hurra efter deres bortdragende Kamerater.

„Skodd der!“ kommanderede Bagge Knudsen, som uden at mæle et Ord skarpt havde iagttaget Kysten og det fjendtlige Skib, mens han samtidig havde spyttet Skraaen ud og bidt en ny Knude af. Matroserne lagde sig paa Aarene og saa sig om, for ligeledes at iagttage Fjenden, da man allerede havde tilbagelagt Halvvejen og netop passerede Pynten af den Landtunge, der dannede Bugten. „Tager jeg ikke Fejl, vil hun ret nu vise Tænder og skikke os en Hilsen, skønt hun muler som en tandløs Kælling,“ sagde Kvartermesteren videre, og hans Spaadom syntes at skulle opfyldes, da man tydelig saa Kanonportene hales op derovre; „vi vil derfor angribe hende paa den Bagbords Laaring, for at Vinden kan drive hende Røgen i Øjnene, saa hun ikke rigtig kan holde Udkig. Gaa over i Langbaaden, Ejler, og list Dig ind under hendes Agterspejl, mens jeg med Chaluppen søger at entre hende paa Boven, saa kan de andre Fartøjer avancere saa smaat og pirre hende med Skraakugler og Røg. Men hold Jer godt spredt, at hun ikke faar sikkert Sigte. — Hal væk, Manne! Klar ved Smaastykkerne!“ Han havde næppe udtalt, før fem Røgsøjler stod ud fra det fjendtlige Skibs Bagbordsside og Kuglerne af betydelig Kaliber dansede hen over Vandet; Knaldet gav Ekko rundt om Kysten.

Flotillen satte sig nu atter i Bevægelse og Ilden besvaredes med Falkonetterne, der for det meste var anbragt i Forenden af Baadene. Overensstemmende med Kvartermesterens Ordre spredte Fartøjerne sig, idet de halede ind paa Fjenden, dog saaledes, at Barkassen med en Baad paa hver Side indtog Centrum, mens Chaluppen og Langbaaden beskrev en krum Linie og hver fra sin Side strøg hen til Skibet.

Det var ganske rigtig „St. Bartholomæus“, en anseelig Tomaster, ladet med Krigsfornødenheder til den svenske Armé i Pommern og ført af Kaperkaptajn Johan Rusch. Da Kaptajnen, i Haab om at afskrække de Danske fra et virkeligt Angreb, vedblev at fyre saa hurtigt, som Stykkerne kunde lades, og Vinden, som Bagge Knudsen snildt havde beregnet, stod lige paa Skibets Bagbords Laaring, ind-

hylledes saa vel dette som Fartøjerne snart af Røgskyer. Ikke desto mindre fandt Kvartermesteren en varm Modtagelse, da han fra Chaluppen søgte med sit Mandskab at entre Skibet paa Boven. Gennem Portene og fra Entrenettene, der var spændt højt om Vanterne, stødte Svenskerne med lange Spyd deres Fjender tilbage og brød ud i skingrende Hurra, hvergang en Sømand væltede ned i Søen; men med usvækket Iver gentog Angriberne bestandig det farlige Forsøg. Koldblodig og besindig løftede Bagge Knudsen sig Tomme for Tomme op ad Skibets stejle Side, idet han med senestærk Haand og sikker Fod benyttede ethvert fremspringende Punkt. Et Spyd, der tæt ved hans venstre Side stødtes ud gennem Nettet, vristede han med et kraftigt Ryk ud af sin Fjendes Hænder, og svang sig i næste Minut saa højt op, at han kunde sætte den ene Fod paa Vantet og den anden paa den øverste Rand af Nettet. Da Sømændene saa deres Chef deroppe svinge Hatten med den ene Haand og Spydet med den anden, brød de ud i et nyt Hurra og fordoblede deres Anstrengelser for at følge ham. Skønt mangen Gut tumlede gennemboret tilbage, lykkedes det dog omsider en Snes Stykker at naa op over Nettet, og med Bagge i Spidsen sprang de derfra ned paa Dækket.

„Op med Dig og læg en frisk Aare ud," raabte Ejler Gjedde fra Langbaadens Agtersæde; en Kugle knuste nemlig den første Aare, og Rorkarlen faldt baglænds under Toften. Brummende arbejdede Manden sig op igen og adlød Ordren, mens han dog kastede et betænkeligt Blik til det fjendtlige Skib, fra hvis Side en ny Røgstøtte stod ud mod dem. Med et Smil saa Ejler efter Kuglen, der susede hen over deres Hoveder. „Vel roet," vedblev han — „tag mod Stødet! — op med Økserne, Gutter! og til Vejrs med Jer!" Langbaaden gled ind under „St. Bartholomæus"s Agterspejl, og da man følgelig ikke havde mere at frygte af dens Kanoner, genvandt Mandskabet Fatningen og beredte sig til at entre, hvilket desuden paa den Kant syntes mindre farligt, idet Fjendens hele Opmærksomhed var henvendt paa Angrebet fra Chaluppen. For at naa agter om Skibet, havde Langbaaden maattet gøre en længere Vej end dens Kammerat og passere hele den fjendtlige Ild.

Fartøjet var kun med sin halve Længde gledet ind under Agter-

spejlet, og mens Størstedelen af Mandskabet søgte at krybe op over Roret til Hakkebrædtet, steg Ejler i Vejret paa Skudens agterste Laaring. Han huggede netop sin Entrehage fast i en med Glasruder forsynet Aabning, der, formodenlig for at skaffe bedre Lysning i Kahytten, var anbragt tæt under Sidegalleriet, da en Falkonetkugle fra Barkassen susede ind over hans Hoved og sønderslog Vinduet. Stud-
sende lidt saa Ejler sig om; men idet han pludselig fik en Idé, svang han sig højere op og stak dristig Hovedet ind i Aabningen, der var stor nok til at han kunde slippe igennem. Angrende sit Indfald, var han allerede i Færd med at trække sig tilbage; thi Kahyten, indenfor hvis Vægge han nu befandt sig med Hovedet og den højre Arm, var ikke tom, som han havde haabet. Han overraskedes ved Synet af en svensk Officer, som uden tilsyneladende at være bleven forbløffet af Kuglens Virkning, hastigt stoppede nogle Brevskaber i en Lædersæk, der ved en bred Rem hang over hans Skulder. Paa det fastnaglede Bord laa en rygende Lunte; gennem et aabent Skod til venstre saa man lige ind i Krudtmagasinet, hvorfra en mistænkelig sort Stribe løb over Kahytsgulvet. Officeren — det var Johan Rusch — vendte Ryggen til den uventede Gæst; skønt det var første Gang, at Ejler var i Ilden, begreb han dog straks Hensigten med disse Tilberedelser: Chefen vilde i yderste Fald sprænge Skuden i Luften og kun søge at redde sine Depescher. Ejler havde endnu ikke fattet sin Beslutning, da Svenskeren ved at dreje sig til Siden fik Øje paa ham. „For tusend Djævle! hvad vil Du!“ sagde han, idet han med den ene Haand snappede Lunten og med den anden drog en Pistol. Men skubbende sig længere ind, rev Ejler ligeledes en Pistol ud af Bæltet og raabte: „Lad Lunten ligge eller I er Dødsens!“

I næppe fire Alens Afstand sigtede de paa hinanden og med Undtagelse af Ynglingens ubekvemme Stilling var Partiet aldeles lige. De betragtede hinanden et halvt Minut med ufravendte Blikke; mens Ejlers Øjne syntes at gnistre, viste sig et roligt, eftertænksomt Træk paa hans Modstanders mandige Ansigt. „Du er en dristig Krabat og fortjente at være en Svensker,“ tog han Ordet og begyndte forsigtig at trække sig tilbage, dog uden at tabe sin Fjendes Hoved af Sigte. „Jeg har Hastværk — lad os klare os fra hinanden — trækker

Du af, gør jeg det samme.“ „Kaster i Lunten, er I Dødsens,“ gentog Ejler og strakte Pistolen længere frem. Tavs og med Blikket stift heftet paa ham steg Johan Rusch baglænds op ad Trappen; paa det sidste Trin standsede han et Øjeblik, som om han betænkte sig, om han dog skulde udføre sit Forsæt, thi Vaabenlarmen oven over sagde ham, at Fjenden allerede havde entret; men trækkende den udstrakte Haand tilbage, hvori han holdt Lunten, forsvandt han gennem Døren.

Lettere om Hjertet skubbede Ejler sig helt ind i Kahytten, hvor hans første Handling var at sætte Skoddet for den gabende Aabning til Krudtmagasinet og omhyggelig at bortskrabe Løbekrudtet. Efter derpaa at have overbevist sig om, at der ikke var henlagt Ild i nogen Krog ilede han op ad Trappen. Skipperen havde slaaet Døren i efter sig; men Ejler sprængte den med et Par Økseslag og sprang op paa Dækket, hvor Vaabenklirren og de kæmpendes Raab skingrede ham imøde.

Det var imidlertid lykkedes Langbaadens Mandskab at naa op over Galleriet, hvor de kun fandt ringe Modstand. Da Svenskerne nu ogsaa saa sig angrebet fra Skansen, begyndte de at tabe Modet; kæmpende trængte de sig hen imod Styrbords Side og adskillige sprang allerede over Bord, for at svømme i Land. I en Storm under den svenske Kyst havde Skibet nogle Dage forinden mistet begge sine Baade, og deraf lader det sig forklare, at Chefen ikke tidligere havde sørget for at faa sine Depescher i Sikkerhed.

Bagge Knudsen, som saa sin Søstersøn styrte frem i Spidsen for en anseelig Flok, raabte over til ham med en Stemme, der langt overdøvede den øvrige Larm: „Frisk, min Gut! jeg kommer til Dig!“ og langende ud til højre og venstre banede han sig Vej fremad. „Stop der!“ vedblev han, da hans Øje i det samme faldt paa Johan Rusch, som netop svang sig ud over Rælingen. Kastende alt, hvad der kom ham i Vejen, over Ende, sprang han over til Styrbord og kom tidsnok til med den venstre Haand at faa et Tag i den brede Rem, som Skibschefen bar over Skulderen, mens han med den højre svang Øksen mod de nærmeste Fjender.

Johan Rusch, som svævede mellem Himmel og Hav, gjorde et voldsomt Ryk for at rive sig løs, men forgæves. Med et hastigt Blik

først nedad og saa i Vejret drog han den samme Pistol, der nylig havde sigtet mod Ejlers Hoved, og fyrede den af lige i Kvartermesterens Ansigt; i det samme brast Remmen, og den svenske Chef forsvandt i Bølgerne.

Kuglen var dog kun gaaet gennem Tobaksbulen paa Bagges venstre Kind, han spyttede Skraaen og Blodet ud og løftede Lædersækken ind over Rælingen. „Stop i Spillet der!“ raabte han til Ejler og hans Gaster, der trængte frem; „lad dem kun selv gaa til Søs, saa sparer vi at hive dem ud.“ Sejrherrerne sænkede deres Vaaben, og Resten af Skibets Besætning sprang over Bord.

Paa et Vink af den Kommanderende blev de døde Fjender ligeledes kastet ud og de kvæstede bragt ned. Mens Ejler derpaa i al Korthed fortalte, hvorledes han havde baaret sig ad ved Entringen, løste Kvartermesteren stiltiende det falmede Silketørklæde fra Halsen og bandt det om sin saarede Kind. Uden at ytre Bifald eller Dadel over Søstersønnens Adfærd gav han Ordre til at lette Anker og sætte Sejl til, samt at Halvdelen af Mandskabet skulde blive om Bord og de øvrige atter gaa ned i Fartøjerne.

I de faa Minutter, Udførelsen af denne Ordre tog, skred Bagge Knudsen med korslagte Arme og rynkede Bryn frem og tilbage paa Skansen. Da Baadsmanden meldte, at alt var klart, vinkede han ad Ejler, som noget forundret havde trukket sig tilbage, og sagde: „Ære den, hvem Æren bør, som min Skolemester plejede at sige, naar han brugte en Tamp i Stedet for Riset — skønt jeg ikke heller har hyttet mit Skind i Dag og skønt en saadan Lejlighed til at faa Fodfæste paa en Skanse kanske ikke saa snart kommer igen, er det dog Dig, min Gut, vi kan takke for, at denne prægtige Skude nu bringes hei og holden til Flaget. Kort og godt, Du tager indtil nærmere Ordre Kommandoen her om Bord og staar ud af Bugten, samt følger de Signaler, Du maatte faa fra Admiralen, mens jeg gaar tilbage med Fartøjerne — det er fornødent, at jeg selv bringer Melding, for at der ikke skal indløbe Fejl.“ „Du vil nok gøre for meget Væsen deraf, Morbroder, og det bliver vist sikrere, om Du lader mig bringe Meldingen,“ indvendte Ejler. „Hold Flaben!“ afbrød Kvartermesteren; „saa længe jeg er om Bord, kommanderer jeg og Du lystrer.“ Ejler

traadte tilbage og hilste ærbødigt, men med et undertrykt Smil. Lettende til Gengæld paa sin bredskyggede Hat, og det med en gammel Fregatchefs hele Værdighed, forlod Kvartermesteren Skansen og gik ned i Chalupen, der straks efter lagde fra tillige med de øvrige Fartøjer.

Fra „Sofie Amalies“ Ræling havde man med Spænding iagttaget Kampen og med næsten udelt Bifald omtalt den Orden, hvori Angrebet skete. Da Fartøjerne nu vendte tilbage, myldrede Mandskabet frem, for at hilse paa Kvartermesteren, som med en saare gravitetisk Mine gik op til Skansen, idet han nikkede til sine jublende Kammerater.

„Velkommen, Kvartermester!“ raabte Niels Juel ham i Møde. „Jeg ser, Du har hentet Dig et hæderligt Saar; men jeg vil haabe, det ikke er af Betydning.“ „Jeg takker, Hr. Admiral, skønt Raden mente det godt nok, fik han ikke Tid til at tage bedre Sigte, fordi han just dinglede mellem Sky og Bølge,“ svarede Bagge og traadte nærmere med Hatten i den ene Haand og Lædersækken i den anden. „Var Enden her ikke sprungen som en Sytraad, skulde jeg have bragt Skipperen med; nu kan jeg kun aflevere hans Papirer.“ „Lad se! indeholder den Pose hans Depescher, saa har Du gjort en vigtig Fangst,“ nikkede Admiralen og aabnede Lædersækken. „Iøvrigt har jeg at melde, at vi lykkelig iværksatte Entringen med et Tab af tre døde og ni kvæstede, mig selv iberegnet,“ vedblev Bagge. „Fjenden mistede ti døde og otte kvæstede; Resten lod jeg springe over Bord og salvere sig, efter Ordre, og Skuden, der er et godt, brugeligt Skib, kan Hr. Admiralen se der henne stikke ud af Bugten under min Søstersøns Kommando. Lasten er rigtig stuvet fuld af Karduser og Kugler samt andre Vaaben.“ „Det maa jeg lide; Du har jo upaaklagelig udført dit Ærinde,“ tog Niels Juel Ordet, efter at han havde undersøgt Sækkens Indhold, der bestod i Depescher til de i Pommern kommanderende svenske Officerer. „Du har vist Dig værdig til Forfremmelse og jeg tror at kunne love Dig Kommandoen over det erobrede Skib.“

En underlig Bevægelse for over den ærlige Sømands graanende Bryn; med et ærbødigt Skrabud svarede han: „Jeg takker atter skyldigst; men skønt jeg derved vilde naa Pladsen paa Skansen, hvad jeg

nu i samfulde tredive Aar har krydset efter, mener jeg dog kun at gøre min Skyldighed, naar jeg lader Hr. Admiralen vide, hvordan Tingene forholder sig. At Skuden nu svømmer saa let paa Vandet under vort Flag og ikke gik til Vejrs med Ven og Uven, skyldes min Søstersøn, Ejler Gjedde; Sagen er den, at mens jeg med Chalupens Mandskab entrede paa Boven, strøg han efter min Ordre med Langbaaden ind under Agterspejlet og steg selv op ad Laaringen. Skønt man ikke skulde rose sine egne, er han dog en kæk Gut; da en Skraasæk slog et Vindue i Kvas ti Tommer over hans Pandeskal, stak han Hovedet lige ind i Kahytten, hvor Skipperen just var i Færd med at antænde en Løbeild til Krudtmagasinet. Min Søstersøn truede ham med sin Pistol til at drive af med uforrettet Sag, og at han dernæst angreb Fjenden fra Skansen, skaffede mig Luft til rette Tid, saa at jeg kunde gøre et Tag i Skipperen, da han vilde luske over Bord med sine Papirer. Med Hr. Admiralens Tilladelse synes mig derfor, at min raske Søstersøn snarere havde fortjent den tiltænkte Kommando end hans forslidte Morbroder." „For Pokker! det lader til, at der er godt Tømmer i Jer begge To," smilede Niels Juel; „men eftersom Du er vel gammel til at begynde som Løjtnant, vil jeg hellere tage din Søstersøn, som saa vakkert har bestaaet sin Prøve." Trædende et Skridt tilbage, tilføjede han i en forandret Tone: „I, Monsieur Bagge Knudsen, har uopholdelig at begive Eder om Bord paa Prisen, hvis Kommando I overtager og sender Ejler Gjedde hid til Flaget, hvor han har at tiltræde sin Tjeneste som yngste Løjtnant. Iøvrigt følger I Flaaden, indtil jeg har indhentet og kan meddele Eder nærmere Ordre fra General-Admiralen." Lettende paa Hatten forlod han Skansen. Bagge satte sin bredskyggede Hat paa Hovedet, og som om han vaagnede op af en Drøm, udbrød han: „Ja saa — det var ellers et Helvedes langt Kryds, skønt jeg alligevel tvivlede om at være saa nær ved Havnen. Hvad vil Kathrine sige — og min Søstersøn med et Spring paa Skansen!" brummede han hen for sig selv. Han skyndte sig ned ad Skansetrappen og ilede over til Falderebet; det vagthavende Mandskab, der havde hørt Admiralens Ordre, tog Hatten af og hilste ham med et Hurra, da han sprang i Baaden for at gaa om Bord paa sin Prise.

Med skærpede Ræer og udspilede Sejl søgte „Sofie Amalie“ tilbage til Flaaden, der imidlertid havde vendt. Læggende op paa Siden af det ny Orlogsskib „Prins Georg“, paa hvilket Kort Adeler havde hejst Flag, bjærgede den Sejl og mindskede Fart, hvorpaa Niels Juel ledsaget af Beesemacker, gik om Bord til General-Admiralen.

Støttende sig paa Floris Karstensen, som fra sit Skib, Fregatten „Hvide Falk“, ligeledes var kommen om Bord tilligemed flere Skibschefer, steg Kort Adeler med Besvær op til Skansen; her vilde han modtage sine Officerer, uagtet disse havde anmodet ham om at turde søge ham i Kahyten. Mandskabet rystede paa Hovedet ved Synet af den navnkundige Admiral, hvis Gang og Udseende tydede paa, at han stundede til Hvile. Hans tidligere saa kraftige Skikkelse var aldeles falden sammen; hans Haar og Overskæg var blevet endnu hvidere, og de slappe Træk om Mund og Øjne forraadte den indre Svækkelse.

„I har jo været i en Smule Batalje, Monsieur Niels Juel!“ sagde han, efter at have hilst til alle Sider; „vi saa Jer sætte Pynten til og hørte nogle Smaastykker plaffe — hvordan løb Jagten ellers af?“

„Til stor Fornøjelse og til Gevinst baade for Flaget og Tjenesten, kan jeg forsikre Eders Ekscellence,“ svarede Niels Juel i en oprømt Tone. „Det var den dristige Kaperkaptajn Johan Rusch med „St. Bartholomæus“, som vilde bringe Krigsmunition og Depescher til de svenske Generaler. Ved mine Fartøjer lod jeg ham skære ud af Bugten, og havde min Kvartermester Bagge Knudsen og en ung Topgast ved Navn Ejler Gjedde ikke vist saa stor Aandsnærværelse, skulde Skuden med Ven og Fjende samt Depescherne være sprungen i Luften, hvilket var Skipperens Agt. Nu har jeg derimod den Fornøjelse at præsentere Eders Ekscellence Depescherne og bringer Prisen med.“

„Saa han vilde sprænge hende i Luften,“ mumlede General-Admiralen, som opmærksom havde lyttet til. „Ved San Marco! det var mere end jeg havde troet om en svensk Fløjteskipper — ej, ej, og en ung Topgast havde Aandsnærværelse nok til at hindre ham deri, siger I!“ Niels Juel fortalte nu, hvorledes alt var gaaet til og bad sluttelig General-Admiralen om at stadfæste Ejlers foreløbige Ansættelse som yngste Officer paa „Sofie Amalie“, samt at betro Prisen til Bagge Knudsens Kommando.

„Hvad I forlanger der, er ikke mere end billigt, eftersom baade Kvartermesteren og Topgasten har holdt sig bravt," nikkede Kort Adeler. „Vi andre begynder at blive gamle og maa tænke paa at opfostre dygtige Eftermænd, der kan værne om Flagets Ære." „Endvidere har Kaptajn Beesemacker fra sit Kryds ned mod Gulland bragt den vigtige Efterretning, at Svenskerne endelig er gaaet til Søs, formodentlig for at begive sig til Pommern, om ikke til Sjælland," vedblev Niels Juel sin Melding. „En tyve Kvartmil paa denne Side af Gulland fik jeg Flaaden i Sigte," tilføjede Beesemacker; „jeg kunde tælle ni og tredive Sejlere om Flaget, der var hejst paa Tredækkeren „Kronen", som sendte mig et Par Jagtskud, da jeg passerede hende forover. De vendte alle Stævnen i Sydvest med godt levende Sejl, og de fleste havde Dækket belemret med Landkrabber." „Maatte denne Efterretning ikke være vigtig nok til at bestemme Eders Excellence til at forandre Kursen, eftersom vi nu har Haab om at tvinge Fjenden til Slag, eller i alt Fald hindre ham i at sætte Krigsfolk i Land?" Dette Spørgsmaal, som Niels Juel fremførte i en ærbødig, men dog fast Tone, ledsagedes af samtlige tilstedeværende Officerers lydelige Bifaldsytringer. Men rystende paa Hovedet svarede Kort Adeler: „Svensken vover intet af Betydning, saa længe vi er i Nærheden, og om jeg end havde Hans Majestæts bestemte Ordre til at angribe ham for ramme Alvor, vilde saadant dog være en taabelig Dumdristighed, da Flaadens halve Mandskab er angrebet af Smitsoten og ligger for Anker i Køjen." „Jeg tillader mig at gøre Eders Excellence opmærksom paa, at det i saa Henseende ikke skal gaa den svenske Flaade stort bedre," indvendte Niels Juel. „Desuden er den endnu karske Del af vort Mandskab og Officererne saa begærlig efter at maale sig med Fjenden, at Udfaldet af en Kamp, næst Guds Hjælp, ikke kan blive andet end sejrrigt og skaffe Hans Majestæt nogen Erstatning for det langvarige og kostbare Togt, der ellers vil tilendebringes uden Nytte, mens Fjenden maaske vil prale af, at vi har vist ham vort Agterspejl, saa snart han lod sig se." „Det Skryderi skulde finde lutter døve Øren, saa længe Kort Sivertsen Adeler og Niels Juel kommanderer den danske Flaade," udbrød General-Admiralen med rynkede Bryn, og en Glød syntes flygtigt at blusse op i hans

matte Øje, idet han løftede Hovedet og lod Blikket løbe rundt langs Horisonten. „Vi maa sætte til al den Pynt, Skuden kan bære, og give Flaaden Signal at holde efter os ned til Dragør, om vi ellers endnu naar derhen til rette Tid; thi jeg siger Eder, vi faar en rygende Storm og den vil komme fra Vest, hvis mit gamle Sømandsøje ikke svigter mig. Søger Fjenden ikke ligeledes Havn i rette Tid, vil han blive afklædt og ilde tilredt, uden at vi har Behov at risikere Hans Majestæts Skibe og Mandskab."

Studsende over den gamle Søhelts Heftighed og varslende Ord, rettede Officererne ligeledes Blikket mod Horisonten, hvor et mindre øvet Øje dog intet usædvanligt kunde opdage. I Nord og Øst var Synskredsen endnu begrænset af hvidgraa, takkede Skymasser, hvilket paa denne Aarstid dog kun syntes at forkynde Sne og Kulde. Men langt ude i Vest, hvor Solens matte Lyskugle allerede sank ned, viste sig et sort Skypunkt med en rød Rand, og under den Stilhed, der indtraadte et Par Minutter, hørte man tydeligt Havets Brummen og Stønnen ad den Kant, uagtet Søen endnu løb temmelig smult med smaa, krusede Bølger. Niels Juel, hvem dette Sømandsvarsel ikke undgik, og som nu fortrød at have udtalt et Raad, der kunde klinge som en Bebrejdelse, brød først Tavsheden og sagde med en ærefrygtsfuld Bøjning: „Eders Ekscellence vil tilgive, om jeg et Øjeblik forglemte det skyldige Hensyn til en Chefs Erfaring, der saa langt overgaar min, hvilken Forglemmelse alene maa tilskrives min Begærlighed efter at kæmpe under Eders Øjne og overtyde Eder om, at vi her i Østersøen er vant til at spille lige saa kraftigt og kækt op som i Kanalen og Middelhavet."

Den Gnist af fordums Kraft og Krigerstolthed, Kort Adeler havde ladet se, var dog atter udslukt; han havde allerede sænket Hovedet og hans Røst var svag, da han svarede: „Jeg tror Eder paa Ordet og var selv begærlig efter at høre den Musik til Ære for mit Fædrelands Flag — men jeg mærker, jeg faar ret nu bakke Sejl. Saa snart vi faar Dragør i Sigte, lader jeg Eder tage Kommandoen, Monsieur Niels Juel, og mit skamfilede Skrog hale paa Land — allenfals kan I skikke et Par lette Fartøjer ud under en dygtig Chef for at observere Fjenden og holde det krydsende ved Kysten, hvor de i Nødsfald

kan søge Havn. Kom nu, min Gut, og bugser mig tilbage til Køjen," tilføjede han med et mat Smil, henvendt til Floris Karstensen; „din gamle Chef springer ikke mere saa let fra Skanse til Dæk, som den Gang, da vi sloges med Ibrahim Bassa." Han førte den rystende Haand til Hatten, for at gengælde Forsamlingens Hilsen og forlod Skansen ved Karstensens Arm.

„Nu, mine Herrer, da jeg ikke tvivler om, at General-Admiralens Spaadom vil gaa i Opfyldelse, maa vi alle gøre vort Bedste for at bringe Flaaden i Sikkerhed," tog Niels Juel til Orde; „og da Hans Ekscellence har overdraget mig at træffe de fornødne Forholdsregler, beordrer jeg Eder, Admiral Rodsteen, at udvælge to Fregatter, for i Forening med Eders eget førende Skib „Trekroner" uopholdelig at gøre Sejl over mod de pommerske Kyster og efter Hans Ekscellences Ordre at observere Fjendens Foretagender." „Med Glæde modtager jeg dette Hverv," svarede Jens Rodsteen; „og udbeder mig som en yderligere Gunst, at Kaptajnerne Andreas Dreyer og Zacharias Bang maa følge mig med deres letsejlende Fregatter: „Kristiania" og „Havmanden". Da Niels Juel nikkede til Tegn paa sin Indvilligelse, traadte de to nævnte Skibschefer frem og blottede deres Hoveder. Med et flygtigt Smil over det barske Ansigt brummede Zacharias Bang: „Jeg takker for den Ære." Men Andreas Dreyer, som længe havde stirret ud i den vestlige Horisont, sagde oprømt: „Jeg takker i lige Maade; det kan blive et Satans lystigt Bølgeridt. Men ogsaa jeg har for min Person en Bøn til Hr. Admiralen; da min Næstkommanderende har søgt Køjen og Trediekommanderende har den ilde Vane at vende Lommer for hver Næsesø, vil jeg gerne bede om I gunstigst for dette Kryds vil overlade mig Eders nybagte Løjtnant, denne Ejler Gjedde, som jo skal være en Helvedes flink Gut." „Skønt jeg selv har Brug for flinke Officerer, vil jeg dog for denne Gang overlade ham til Eder, da han kan have godt af at bestaa en Stormprøve, ligesom han allerede har bestaaet Ildprøven," svarede Niels Juel smilende, men tilføjede i en alvorligere Tone: „Alligevel lægger jeg Eder paa Hjerte til rette Tid at tage Reb i Sejlene og bringe mig saa vel Eder selv som min unge Løjtnant tilbage." Ved at hilse til alle

Sider hævede han Forsamlingen, og Officererne forlod Skansen for at begive sig tilbage til deres Skibe.

En halv Time senere saa man Fregatterne „Trekroner," „Kristiania" og „Havmanden" stryge bort i sydøstlig Retning, mens Flaaden under dundrende Signalskud fra Flagskibene fortsatte Farten nordvest over ned mod Sundet. Den passerede lykkelig Køgebugt uden at indhentes af Uvejret og kastede Anker ved Dragør, hvor Kort Adeler, som nu følte sig virkelig syg, faa Dage efter lod sig bringe i Land, overladende Kommandoen til Niels Juel.

SYVENDE KAPITEL.

Solen var gaaet ned; paa den vestlige Himmel bredte den ubetydelige Sky sig mørkere og mørkere. Springende om fra Syd til Vest fejede Vinden hen over Østersøen, der stønnede og brusede i bestandig dybere Drag og væltede sig afsted med brede, mægtigt voksende Bølger. Vinden tudede snart i stærkere og stærkere Stød, indtil Stormen omsider brølede frem med fuld Kraft. Himlen dækkedes af sorte Skymasser; brusende og sydende væltede Søerne sig mellem hverandre, og pisket af den hylende Vind sprøjtede de Skummet højt i Vejret.

Stormen steg med hvert Minut. Det sorte Tæppe, der havde bredt sig over Himlen, brast; de sønderrevne Skyer for hastigt forbi Maanen, der gennem Rifterne skinnede klart og stille ned paa Naturkræfternes rasende Kamp. Mellem Bølgebjergene kom af og til noget til Syne, der som flygtige Streger bevægede sig hid og did; paa de fraadende Kamme viste sig stundom et mørkt Punkt, der atter gled ned i Afgrunden, dog kun for næste Øjeblik igen at hoppe paa de skyhøje Tinder. Stregerne, der bevægede sig i det dæmrende Halvlys, var vældige Mastetræer, og de mørke Punkter, der som Nøddeskaller gled op og ned, var de svenske Orlogsskibes kolossale Skrog.

Da en rød Stribe i Øst forkyndte den frembrydende November-dag, fejede Stormens Vinge endnu hen over det oprørte Hav; men den havde udraset og stilnede lidt efter lidt af, mens Søen dog endnu gik højt og brusende væltede sine mægtige Bølger af Sted. Hist og her kom Stumpen af en knækket Mast til Syne eller duvede Kølen af et væltet Orlogsskib i Vejret. Langt ude i Nordost, hen imod den gullandske Kyst, hvor flere Orlogsmænd var strandet, stræbte Levningerne af den store svenske Flaade at naa Havn.

Et svært Skrog duvede mellem Søerne; dets Master og Bovspryd var knækket indtil Dæksbjælkerne; Roret var revet af, den Bagbords Kimming slaaet ind og saa vel Kanoner som alt andet opstaaende forsvundet fra Dækket, over hvilket den ene Braadsø skyllede hen efter den anden. Det var aabenbart i Begreb med at synke og flød endnu kun med det øverste Dæk, hvis Luger var lukket. Kun paa Skansen, hvor Vandet sjældnere skyllede over, opdagede man et Par levende Væsener, der havde klynget sig fast til Resterne af Rattet. Det var to Kvinder, vistnok Moder og Datter; thi trods Forskellen i Alder lignede de hinanden overordentlig. Begge havde de lyseblaa Øjne og hvidgult Haar, med hvis opløste Fletninger Stormen legede. Trætte indtil Døden stræbte de endnu at yde hinanden Hjælp, og denne gensidige Anstrengelse bidrog til at holde de svindende Livsaander vaagen. Med ængstelig Spænding stirrede de op til den midterste Kamplanterne, der ved et Spil af Tilfældet var bleven staaende urokket tillige med en Del af det agterste Galleri og ragede temmelig højt op over Vandet.

„Jan van Backe, ser I ikke vor Frelser igen?“ raabte den ældre Kvinde med hæs Stemme og anstrengte sin sidste Kraft for at hæve sig fra sin liggende Stilling.

I Døren til den mægtige Lygte, der var saa stor, at et Menneske kunde staa op i den, viste sig nu en Mand i svensk Søofficers Uniform, men med et ægte hollandsk Fysiognomi og med blondt Haar, der hang ham langt ned ad Ryggen. „Endnu ser jeg ham ikke,“ svarede han med rolig Stemme; „men opgiv kun ikke Haabet, Fru van Schaych; den næste Aabning i Søerne kan vise ham igen; han styrede Kursen herover.“ Synkende tilbage, betragtede Moderen sin

Datter med et Blik, der lyste af Ømhed. Med et vemodigt Smil over det blege, skønne Ansigt slyngede den unge Pige sin venstre Arm om hendes Liv, mens hun med den højre klemte sig fastere til Rattet.

„Herren holde sin Haand over os," sagde Moderen; „og skulde end min Time være kommen, thi jeg føler min Kraft ebbe ud, saa lad det ske i hans velsignede Navn, naar han kun vil skikke Frelse til Dig, mit elskede Barn!" „Nej, Moder! vi vil ikke skilles ad i Døden," hulkede den unge Pige; men i et Udbrud af Smerte vedblev hun med højere Røst: „Gud, Gud! efter saa mange Lidelser dog at dø og saa ung — ak! det er ubarmhjertigt." „Forsynd Dig ikke, Geriche van Schaych! Herrens Hjælp er nær i Nøden!" raabte van Backe, og hans Stemme klang højtidelig. I dette Øjeblik sank et Vandbjerg ned paa den luv Side; i Hulningen gled en Skude med smækre, til Siden bøjede Master opad Kæmpebølgens brusende Kam.

Det var Fregatten „Kristiania", der endnu baksede med de svære Duvninger; Stormen hylede endnu gennem Rejsningen, men i aftagende Stød, mens Skuden lænsede for Takkel og Tov. Masterne var næsten nøgne, da deres meste Pynt var revet i Pjalter; Nathuset var skyllet over Bord med alt det rørlige Gods; men det ypperligt byggede Skrog var uskadt. Da man havde forudset Stormen, var Stængerne i rette Tid taget ned og alle svære Sejl blevet bjærget, hvorpaa den uforfærdede Chef, stolende paa sit udvalgte Mandskab og Skibets fortræffelige Egenskaber, og at han havde rum Sø for sig, i Guds Navn var gaaet af Sted med Vejret.

Drivende vaade og rystende af Kuldegysninger klyngede Matroserne sig fast til Tovværket og det opstaaende, mens Skuden for rebet Fok og Stormstagsejl slingrede af Sted gennem Søerne, snart paa ret Køl, snart krængende Rælingen i Vandet.

„I Nat har hun ordenlig leget Himmelspræt med os," lo Andreas Dreyer, som stod paa Skansen med Ejler Gjedde og holdt sig fast i Krydsvantet. „Giv mig Eders Haand, Hr. Løjtnant! I har opført Eder som en rask Gut og vi bliver nok gode Venner — for Satan! jeg vil sige Eder, den, jeg skal være Ven med, maa jeg have haft ved min Side i en rygende Storm og en dundrende Batalje." „Jeg takker for den Ros og Forsikring," svarede Ejler oprømt, dog uden at vende

Blikket bort fra den læ Side, hvor de tilbageglidende Søer netop aabnede Udsigten; „men i saa Fald er vort Venskab endnu haltende, og for at det kan blive urokkeligt, vil jeg haabe med det første at staa ved Eders Side i en dundrende Batalje.“ „Det kan nok ske, naar først den rette Chef hejser sit Flag,“ vedblev Andreas Dreyer, idet han saa til Vejrs. „Nu løjer hun ellers af, saa bliver det paa Tiden at efterse, hvad der er skamfilet.“ „Høj, Hr. Kaptajn!“ afbrød Ejler. „Saa I Vraget der for vor Styrbords Bov? Om jeg ikke tog Fejl, er der levende Mennesker om Bord — der er det igen.“ „For Satan! ja vist — et klart Klyds har I,“ nikkede Dreyer, som nu hurtigt satte Kikkerten for Øjet, mens Ejler for op i Krydsvantet. „Haardt Bagbord med Roret! — giv Fokken op! — rap Jer, Manne!“ Mandskabet, der nu ogsaa havde faaet Øje paa Vraget forude, spredtes for at udføre Ordren, hvad der under Skibets heftige Slingren ikke var nogen let Sag. Fokken smeldede i Vinden, og kastet over Ende af Skødet væltede en halv Snes Mand ned mod Spygatterne i Læ. Fregaten rullede i den hule Sø; men løftende Stævnen højt og lystrende Roret stak den op i Vinden, og idet den fik sine øvrige Sejl bak, gled den med mindsket Fart henover den næste Bølge og dreves langsomt agter om Vraget.

„Klar ved Storbaaden! og kom saa frem enhver rask Gut, der frivillig vil gaa med, for at redde Folk i Havsnød.“ „Der ligger et Par stakkels Kvinder og klynger sig fast til Stumperne,“ meldte Ejler; „om Hr. Kaptajnen saa synes, vil jeg nok forsøge at naa derover.“ „Det ventede jeg af Eder,“ nikkede Dreyer alvorlig; „og var jeg ikke Chef for denne Skude, overlod jeg Eder ikke et saa vakkert Hverv.“

I mindre end fem Minutter var Surringerne, der holdt Storbaaden — Skibets eneste tilbageblevne Fartøj — kappet løs og Baaden løftet fra Gallierne ud over Rælingen i Søen. Over Halvdelen af Mandskabet trængte frem, for at tilbyde sig som frivillige, og da Ejler havde ladet sig fire ned, maatte de fleste med Strenghed vises tilbage, for at Fartøjet ikke skulde blive overfyldt.

Det var et lige saa vanskeligt som vovelig Hverv, Ejler havde paataget sig. Matroserne, der halede ud af alle Kræfter, faldt ikke sjælden bagover, naar Aarebladene ikke kunde naa den tilbagegli-

dende Sø; fra den brusende Bølgekam for Baaden ned i Dybet, og syntes at maatte knuses af den nedstyrtende Vandmasse; men atter gyngede den i Vejret og skød hen over den næste Skumkam. Med kraftig Haand holdt Ejler Rorpinden; hans Kinder glødede, mens han med rolig Mine og et fast Blik, der vilde have gjort den mest prøvede Sømand Ære, uden at gire styrede Stævnen stik imod hver Braadsø. Vraget, der havde løftet sig, og nu sank ned bag en mægtig Sø, skjultes et Minut for Storbaadens Mandskab, der selv befandt sig som paa Bunden af en Afgrund, omringet til alle Sider af stejle, mørkegrønne Vægge, der syntes gennemsigtige som Krystal. Skønt Sluproerne endnu bestandig halede ud og studsende stirrede opad, var det som om Fartøjet laa stille, mens Vandmasserne i rivende Fart strømmede ned i en uhyre Tragt; men i næste Øjeblik pilede Baaden i Vejret, og farende hen over Toppen, var den kun tre Favne fjernet fra Vraget, der atter dukkede op, knagende i alle sine Sammenføjninger.

„Skodd, Manne!“ kommanderede Ejler; „klar med Baadshager og Fangeliner!“ Han lagde Rorpinden haardt Bagbord, og med en rask Vending strøg Baaden i en Favns Afstand hen langs Randen af det synkefærdige Skib.

„Hiv mig en Ende herover,“ raabte Jan van Backe, som stod ved Rælingen i Vand til Knæerne. „Ja vel,“ brølede Pligthuggeren og kastede Linen; men Baaden sank ned i en ny Kæmpebølges Skød. Da den et Minut efter løftedes op igen, var den dreven helt ind og skurede op ad Vragets Side. Benyttende Øjeblikket hev Pligthuggeren Linen over, mens nogle andre Gaster slog deres Baadshager i Skroget og med al Kraft holdt fast, for at Fartøjet hverken skulde knuses eller drive forbi. Besindig og dog med utrolig Hurtighed gjorde Jan van Backe Enden fast og ilede derpaa over Skansen til den ulykkelige Moder og hendes Datter. Med en Arm om hver af dem slæbte han dem hen til Rælingen, hvor Mandskabet endnu fik Tid til at modtage dem; men da han selv sprang over i Baaden, reves denne allerede væk af et Bølgeslag. Linen sprang og Matroserne lod Baadshagerne i Stikken, for ikke at styrte over Bord; Vraget forsvandt mellem Søerne.

„Hal ud, Gutter!“ kommanderede Ejler, og medens Baaden rul-

lede i en Hulning, lagde han Roret om. Fartøjet vendte atter Stævnen mod „Kristiania“, hvis Skrog netop hævede sig i Læ, og hvor man nu halede ind paa Trossen, som Ejler havde været saa forsigtig, inden han lagde fra Fregatten, at gøre fast i Ringen i Fartøjets Forstævn. Stormen var ganske stilnet af og Søerne begyndte allerede at gaa mindre højt. Det lykkedes saaledes den unge Officer at vende tilbage fra denne farlige Ekspedition, uden at have mistet en eneste Mand.

Andreas Dreyer stod selv ved Falderebsporten og modtog de forulykkede, da de hejsedes op i Stolen; thi under Skibets voldsomme Slingren vovede man ikke at lade de kraftløse Kvinder stige op ad Rebstigen. Den endnu ungdommelige Chef med det djærve, smilende Ansigt forekom Geriche van Schaych som en Frelsens Engel, der strakte Armene ud imod hende fra Skibets høje Ræling. Uden Betænkning betroede hun sig til hans kraftige Arme. Overvældet af den lyksalige Følelse, at hun og hendes elskede Moder var revne ud af en langsom Døds Rædsler og i Sikkerhed, brast hun i Graad og klyngede sig som et tillidsfuldt Barn om hans Hals, som om denne fremmede Mand havde været hendes kæreste, ældste Ven. En lignende Følelse syntes at gribe den barske Ulk, som ellers kun var stemt til bitter Ironi, og om hvis Hjerte der i de sidste femten Aar var vokset en uigennemtrængelig Bark. Men denne Følelse for kun flygtigt gennem hans Sjæl. Næsten forbløffet, ja rødmende op til Ørene over denne uventede Situation, søgte han læmpeligt at befri sig fra de hvide, runde Arme, der holdt ham omslynget, mens han dog lod sin Haand lige som beroligende glide ned over hendes vaade, hvidgule Lokker, og med sin blideste Stemme sagde han: „Naa, stakkels Barn, nu er det jo godt igen — I er dog ikke syg?“ „Nej, Gud være lovet! nu er alt godt,“ svarede Geriche og skiftede næsten forskrækket Stilling; thi med hendes Fatning vendte den jomfruelige Undseelse tilbage. „Ak, Gud! min Moder!“ vedblev hun og omslyngede nu med ængstelig Ømhed Fru van Schaych, som havde tabt Bevidstheden, da hun kom op paa Dækket.

Gennem Rækkerne af de tilbagevigende Sømænd blev Fru van Schaych af den rolige, bomstærke Jan van Backe baaren ned i Chefs-

kahytten, som Andreas Dreyer befalede, og her overlod man hende foreløbig til Geriches Pleje.

„Sej der, Jens Aalborg!“ vinkede Dreyer ad en ung Matros, der gjorde Tjeneste som Hofmesters Mat. „Skrup Dig ned i Kahytten, men uden at gøre for megen Staahej eller Ophævelse. Du kan tage ud af min Skibskiste det fine Linned og øvrige rene Klædningsstykker, samt hvad andet Pilleri Damerne kan bruge. Forespørg saa smaat, om Du kan være dem til Nytte — men bruger Du dine poliske Klyds mere end nødvendigt eller gør for megen Støj, faar Du en Ende at smage.“ „Ja vel, Hr. Kaptajn!“ sagde Knøsen; „og kanske var det bedst, om vi igen tændte Fyr i Kabyssen, hvis de trængte til noget varmt.“ Da Chefen havde tilnikket ham sit Bifald, spyttede Jens Aalborg Skraaen ud, tog Hatten af og steg med Sømandens lydløse, elastiske Bevægelser ned ad Trappen, for at gøre Damerne sin Opvartning.

Mandskabet var imidlertid kaldt til Arbejde for at efterse og, saa godt Omstændighederne vilde tillade det, at udbedre, hvad der var skamfilet. En Timestid efter stod „Kristiania“ for Fok og Stagsejl nordøstlig over med Styrbordshalse til, da Vinden atter var sprungen om til Syd. Over denne Kurs forundrede man sig ikke lidt; thi Chefens Hensigt dermed kunde hverken være at søge Flaget, der jo vajede ved Dragør, eller Admiral Rodsteen, som sandsynligvis havde fundet Tilflugt i en pommersk Havn med „Trekroner“ og „Havmanden“. Men Andreas Dreyer havde i en Samtale med Jan van Backe erfaret de skibbrudnes Navne og øvrige Forhold. Fru van Schaych, hvis Mand havde været Skibschef i svensk Tjeneste, ønskede at begive sig til Gulland til en der bosat Søster. I Karlskrone havde hun truffet sin Brodersøn, van Backe, som var Næstkommanderende paa det forulykkede Orlogsskib; paa hans Anmodning havde Kaptajnen, som ligeledes var Hollænder, tilbudt Damerne at tage dem med, da han var beordret hen til den gullandske Kyst, og Fru van Schaych havde med Glæde modtaget Tilbudet; thi en saadan Rejse var paa de Tider et bekosteligt og besværligt Foretagende. Disse Omstændigheder lod „Kristiania“s Chef fatte den Beslutning at gøre en Tur over til Gulland, forinden han opsøgte Rodsteen; denne Afstikker kunde let

undskyldes og desuden benyttes til at observere den svenske Flaades Forfatning samt udspejde Fjendens Forsvarsanstalter paa denne Ø, om hvis mulige Besættelse fra dansk Side man allerede havde hørt ymte.

„Uden Slingren, myn Heer Jan van Backe!“ sagde Dreyer i Samtalens Løb, „I synes at være en dygtig Sømand; men hvor Satan kunde det falde Eder ind at tage Tjeneste under det blaa og gule Flag, allerhelst nu, da de forenede Provinser har gjort fælles Sag med Hans danske Majestæt?“ „Det var saadan en Forudbestemmelse af Skæbnen,“ svarede van Backe, paa hvis rolige Ansigt ikke en Mine havde forandret sig, hverken under eller efter Redningen. „Jeg var første Styrmand paa en hollandsk Indiefarer, der i Fjor blev købt af Grev Magnus de la Gardie og omtaklet til Orlogsmand. Iøvrigt er jeg halv Svensker af Fødsel, saa som min Moder var fra Gulland, og hvor dygtige Sømænd I Danske end er, mener jeg dog, at Svensken er vel saa koldblodig i en Byge og slaar nok saa vægtige Slag, naar han kommanderes af en solid Chef.“ „I er af mine Folk, eftersom I siger Jer Mening lige ud, om I end driver med lasede Sejl under Jer Fjendes Kanoner,“ lo Dreyer; „og det skulde fornøje mig, om vi en Gang kunde mødes med lige Styrke og hilse hinanden fra Skansen under lystig Musik — for Satan! saa skal I selv se, om vi forstaar at blæse et Stykke af og følge Kuglen i Hælene.“ „Saa som jeg nu er Eders Fange, vil det næppe saa snart lykkes,“ bemærkede Hollænderen, idet han stak Hænderne i sine vide Bukselommer og løftede Skuldrene i Vejret; „er det imidlertid Herrens Villie og har Skæbnen bestemt saa, haaber jeg endnu det sker.“ „I er en snurrig Fyr,“ vedblev Dreyer som før; „ja vist er det Herrens Villie eller Skæbnen har bestemt det, alt som I vil, eftersom det aldrig kunde være en retskaffen Guds Villie eller Bestemmelse at anse skibbrudne Mennesker som Fanger; de kan have det elendigt nok endda.“

Jan van Backe, som netop saa ud til Luvart, vendte Blikket langsomt mod „Kristiania“s Chef, og Forundring viste sig paa hans Ansigt, da han spurgte: „Saa I agter ikke at holde os tilbage som Fanger?“ „Ser I ikke, hvad Kurs vi styrer? Inden fire Glas har vi med denne Fart Gullands Kyst i Sigte, og om Jer Skæbne ellers ikke i Skikkelse af et Par svenske Orlogsmænd eller omspringende Vind

bestemmer anderledes, vil I med Eders Damer være i Land paa Øen, før Sol gaar ned. For øvrigt var det vel ikke af Vejen, om I gik ned og bragte Damerne den Efterretning, maaske kunde den være dem til Trøst.“ Som om han havde modtaget Ordre af sin egen Chef, lettede Jan van Backe tavs paa Hatten og bortfjernede sig.

Andreas Dreyer sporede en vis Uro, en uforklarlig Fornemmelse, omtrent som naar alt forekommer os for snævert; og dog luftede det ret friskt op. Det havde ikke været ham ukært, om Udkiggeren havde varskoet for en fjendtlig Orlogsmand eller om en lille Storm atter havde rusket i Masterne, uagtet denne Tanke atter krydsedes af den, at de skibbrudne Damer derved kunde stedes i ny Fare. Da der nu intet alvorligt var at tage Haand i, gav han sig ivrig i Færd med at efterse Skroget og Rejsningen, samt at beordre de yderligere Reparationer, der kunde foretages i den endnu oprørte Sø. Under højrøstede Kommandoraab og med en Heftighed, der stemte de ældste Spøgefugle til Alvor, for han gennem Lugerne ned i Skibets forskellige Afdelinger og undersøgte alt lige indtil Kølsvinet. Bandende og leende paa engang jog han derpaa Topgasterne til Vejrs, for at knobe og spledse; naar det ikke syntes ham at gaa flinkt nok fra Haanden, ilede han selv opad Vanterne og løb — let og sikker som en Kat paa Rov — henad Ræerne, uagtet det slingrede voldsomt i den svimlende Højde. Under disse Beskæftigelser forløb et Par Timer; i Vest havde man for længe siden haft den ølandske Kyst i Sigte, og lige ud for den Styrbords Bov højnede sig nu Gullands sydligste Spidser omtrent i en Mils Afstand.

Da Andreas Dreyer pustende vendte tilbage til Skansen, hvor Ejler Gjedde havde Vagt, sagde han: „Frisk, Hr. Løjtnant, lad os igen faa Storbaaden klar og godt bemandet. Da I saa kækt har reddet de skibbrudne, er I vel saa god at bringe dem i Land, hvilket maa ske med stor Forsigtighed, efterdi man ikke kan vide, hvad Brandvagt eller andre Krigsanstalter, de har der, og jeg saa gerne, at de stakkels Kvinder landsattes i Nærheden af en Havn, for at de snart kan faa nogle Bekvemmeligheder.“ „Jeg skal efter bedste Evne stræbe at udføre Eders Ordre,“ svarede Ejler og ilede ned paa Dækket. Næppe havde han forladt Skansen før Fru van Schaych, støttende sig paa

Jan van Backe og sin Datter, steg op ad Trappen. Hun var endnu bleg og saa lidende ud; men et glad Smil opklarede hendes Ansigt, da Andreas Dreyer nu nærmede sig og hilste med en dannet Sømands hele Anstand. „Næst Guds Hjælp, kan vi alle tre takke Eder, Hr. Kaptajn, for Livets Frelse," sagde hun og rakte ham Haanden. „Eders højmodige Beslutning at sætte os i Land paa vort Bestemmelsessted gør os dobbelt takskyldige." „Hvad vi har gjort — hvilket min flinke Løjtnant egenlig har gjort — var kun en brav Sømands Pligt," svarede Dreyer; „og havde jeg taget Eder med som Fanger, skulde I kun haft maadelig Grund til Tak." „Paa mit Liv laa ingen Vægt," vedblev Fru van Schaych; „men I har reddet mit elskede Barn, og en Moders Taknemmelighed er uendelig — Eders Navn vil jeg velsigne og indeslutte i min Aftenbøn." „Ret saa — det vil jeg tro," mumlede Dreyer, som atter følte sig underlig bevæget; „en Moder og hendes Velsignelse har jeg aldrig kendt. Naa, lad nu det være glemt, lille Frue. Det skulde fornøje mig, om jeg traf Eder en Gang igen munter og karsk — da I nu kender mig og mine Gutter, vil I ikke blive bange for Fjenden." „Nej, sandelig, I Eder vil jeg aldrig se en Fjende," forsikrede Fru van Schaych; „og det skal være en Festdag for vort Hus, den Dag, I kommer til os." „Tak, Tak! kanske tager jeg Eder paa Ordet," nikkede Dreyer. „Ræk mig ogsaa Eders Haand til Afsked, Frøken van Schaych," henvendte han Ordet til den unge Pige, som med barnlig Ømhed klyngede sig til sin Moder; „vil I ligeledes have mig i Erindring og byde mig en gæstevenlig Modtagelse, hvis jeg kommer?"

Geriche saa frimodig paa den ligefremme Sømand og svarede med et skælmsk Smil: „Det vil jeg, naar I ret snart giver os Lejlighed dertil."

„Sejlere ret ud for den Bagbords Bov," brølede Udkiggeren ned fra Mærset. Et Minuts Tavshed indtraadte, mens Dreyer snappede en Kikkert og rettede den mod Nordvest, derpaa raabte han: „Sej, Udkigger! hvor mange kan Du tælle?" „Tre, fire svære Sejlere," lød Svaret. „For Satan! et Par for mange, om de ellers kan bruge deres Tænder," mumlede Dreyer og maalte Afstanden til Kysten med et skarpt Blik.

Geriche var bleven bleg; men med en for hendes Alder og Køn usædvanlig Fasthed udbrød hun: „Skynd Eder at vende om; I skal ikke indlade Eder i en ulige Kamp for vor Skyld. Er der ikke Tid til at bringe os i Land, maa vi følge med — ikke sandt, Moder?“ tilføjede hun med sænket Stemme, som om hun pludselig følte, at det ikke tilkom hende at fatte nogen Bestemmelse. „Vor højmodige Redningsmand maa selv bedst vide, hvad han kan og hvad han bør gøre,“ bemærkede Fru van Schaych.

„Storbaaden er klar,“ meldte Ejler Gjedde, som kom farende op til Skansen. „Befaler Hr. Kaptajnen, at vi skal dreje bi?“ „Ja vel, Hr. Løjtnant! og lad saa falde i Fartøjet; men rap Jer — inden et godt Glas maa I være om Bord igen — Damerne kommer straks.“

Roret lagdes om, der brastes bak og „Kristiania“, der nu havde nærmet sig Land paa en halv Kvartmils Afstand og drejet Stævnen mod Vinden, standsede Farten.

Studsende over den unge Piges raske Ytring, havde Dreyer betragtet hende med et beundrende Blik. Tavs og tankefuld bød han Fru van Schaych Armen og førte hende varsomt ned ad Trappen. Medens de gik over til Falderebsporten, hvor en halv Snes Matroser stod rede til at hjælpe Damerne ned, sagde han: „Eders Datter er smuk som en Havfrue og har et ædelt Sind; da I ingen Søn har — hvilket er Skade, eftersom han sikkert var bleven en modig Gut — gad jeg dog ved Lejlighed forespørge, om I vil have mig til Søn.“ „Sandelig, I har været mig og min Datter en Søn og en Broder, og som en saadan skal vi stedse mindes Eder,“ smilede Fru van Schaych. „Men der er jo ingen Tid at spilde — saa Farvel, Kaptajn Dreyer, og modtag endnu en Gang en Moders inderlige Tak.“

„Farvel, Frøken van Schaych!“ henvendte Dreyer Ordet til Geriche, idet han løftede hende ud i Stolen, der hang paa Falderebet, og næsten hviskende tilføjede han: „Lad det være godt — jeg lider ikke den ceremonielle Tak. Ved bedre Lejlighed kommer jeg at hente Eders Tak, om I saa ikke har glemt det og lader mig drive af igen.“ „De sidste Ord ledsagede han med en kort Latter, og en mørk Sky, som en bitter Erindring, formørkede pludselig hans Ansigt. Men det

straalende, inderlige Blik, den unge Pige endnu tilkastede ham, da hun gled ned fra Fartøjet, forjog atter Skyen.

Jan van Backe var allerede kommen midt paa Rebstigen, da han standsede og strakte Haanden ud mod Dreyer. „I har vist Eder som en højhjertet og dygtig Sømand," sagde han; „og har Eders Konge mange saadanne Chefer, er det vistnok Herrens Vilje, at det danske Flag skal vaje sejrrigt i disse Farvande." „Han har Chefer, mod hvilke jeg kun er at agte for en Sinke," lo „Kristiania"s Chef. „Naa, Farvel, myn Heer van Backe, og et lykkeligere Kryds næste Gang!"

Andreas Dreyer bøjede sig ud over Galleriet og fulgte med Kikkerten for Øjet Storbaadens pilsnare Fart ind imod Kysten, uden at bekymre sig om de svenske Orlogsskibe, hvis svære Skrog allerede hævede sig frem af Søen i Nordvest. Først da Fartøjet lykkelig var staaet ind gennem Brændingen og, efter at Passagererne var sat i Land, saas at vende tilbage, ilede han op paa Hytten og uddelte med tordnende Stemme de fornødne Ordrer. Men det var ogsaa paa høje Tid; thi de to forreste Orlogsmænd bar nu, kun i en halv Mils Afstand, lige ned paa Fregatten og løsnede nogle Jagtskud.

Det tilbagevendte Fartøj var dog snart hejset op igen; drejende rundt for Vinden, stævnede „Kristiania" fra Land, og søgte rum Sø. Den hilste sine Forfølgere, der synlig sakkede agterud, med tre Skud; idet den derpaa lagde Vest-Sydvest over, forsvandt den snart i den høje Søgang.

OTTENDE KAPITEL.

Uagtet Vinteren allerede indfandt sig med Uvejr, Sne og Frost, belejrede den danske Hovedarmé Vismar. De Svenske gjorde haardnakket Modstand, men efterat et svensk Krigsskib „Falken" der laa i Havnen, var blevet erobret, og den vigtige Skanse „Hvalfisken" indtaget, skred Kongen den 13de December 1675 til en Generalstorm, og efter fem Timers Kamp overgav Fæstningen sig. Fem

Regimenter lagdes i Garnison i Vismar, mens den øvrige Armé skulde drage hjem i Vinterkvarter, og Kongen ilede selv tilbage til København, stolt over sine første vundne Laurbær.

Den unge svenske Konge var ikke saa begejstret for Vaabenleg eller saa ærgerrig som Christian den Femte; hans Hu stod mere til Fredens Kunster, men da Riget truedes paa alle Kanter, saa han sig dog nødsaget til at begynde sin Regering med at ruste sig til Kamp. Han paabød derfor Udskrivninger, navnlig i det mindre medtagne Finland. For i Tide at kunne komme sine tyske Besiddelser til Undsætning, henvendte han sin Opmærksomhed paa Flaadens Udrustning; den skulde tidlig paa Foraaret stikke i Søen og med en saa betydelig Styrke, at den ubetinget kunde maale sig med den dansk-hollandske Sømagt.

Hvad Danmark angaar, da rustede man sig ogsaa her til det næste Felttog, der skulde aabnes i stor Stil. Christian den Femte vilde bringe sin Armé op til 50,000 Mand, og Admiralitetet fik Ordre til at holde en anseelig Flaade i slagfærdig Stand, der, saa snart Farvandet blev aabent, kunde forene sig med den forventede Undsætning fra Holland. Ifølge en mellem de danske og nederlandske Ministre truffen Overenskomst skulde den samlede Sømagt stilles under Kommando af Kornelius Martinus Tromp, hvilken Foranstaltning imidlertid vakte Misfornøjelse paa Flaaden, da Tromp var bekendt som en stolt og lunefuld Mand; man betragtede ogsaa denne Foranstaltning som en utidig Høflighed mod Generalstaterne, hvorved de danske Chefer gjordes umyndige, og Niels Juel troede sig atter skuffet i alle sine Forhaabninger.

Christian den Femte beskæftigede sig selv med Arméens og Flaadens Organisation og Ekvipering; men Udrustningerne gik alligevel langsomt fra Haanden og en uforklarlig Lunkenhed sporedes alle Vegne. Det var atter Griffenfeld, som havde Haand med i Spillet; thi haardnakket forfulgte han sin gamle Politik, at holde en Udvej aaben til Forsoning med Frankrig, og hele Hoffet med Undtagelse af Kongen var altfor beskæftiget med sine Kabaler mod den længst forhadte og nu for troløs ansete Storkansler, til at det kunde skænke Krigen synderlig Opmærksomhed. Griffenfeld havde raadet til at

overdrage Tromp den øverste Kommando til Søs; han regnede med, at den hollandske Admiral ikke vilde gaa videre mod Frankrigs Allierede, end de hollandske Interesser kunde taale, og at Danmark saaledes vilde stilles under samme Vilkaar som Generalstaterne, naar Ludvig den Fjortende tilbød Fred. Paa Felttoget i Pommern havde han klogelig vist større Energi end de ivrigste Krigsmænd; men han forudsaa, at hans Anseelse vilde gaa tabt i Felten, da han der ikke bestandig kunde være om Kongens Person, hvis Øre og Gunst Generalerne bemægtigede sig. Idet han efter Tilbagekomsten til København stræbte at genvinde sit Herredømme over Tronens Omgivelser, antog han atter den overlegne Mine, som han i Felten tidt havde maattet aflægge, og omgav sig, for at imponere, med en fyrstelig Pragt. Vel forsøgte han ikke længere at modsætte sig Krigen; men han gjorde Kongen levende Forestillinger imod personlig at deltage. En saa ophøjet Person, sagde han, burde ihukomme sine andre Pligter; han burde tæmme sine krigerske Passioner og ikke udsætte sit kostbare Liv for nogen Fare, men overlade saadant til sine Officerer, allerhelst da en dygtig Statsmand ret godt fra sit Kabinet kunde styre Arméens Bevægelser. Disse Grunde syntes dog ikke at være Kongen indlysende; Felttogets heldige Udfald havde først rigtig givet ham Smag paa Krigen og Lyst til at handle selv; han begyndte for Alvor at blive ked af Storkanslerens Raad, og at laane villigt Øre til Modpartiets Forestillinger. At der var noget i Gære imod ham, undgik ikke Griffenfelds Opmærksomhed. Enkedronningen havde trukket sig tilbage fra ham, og hans anseeligste Fjender stak Hovederne sammen, og de fremmede Ambassadører holdt sig i forsigtig Afstand. Døden havde desuden bortrevet to af hans Tilhængere, nemlig Kort Adeler, som var død den 5te November Aaret forinden, og den gamle Hans Skak. Alligevel troede han ingenlunde sit Fald saa nær, skønt han, for at være belavet paa alt, ordnede sine Papirer og tilintetgjorde mange af dem.

Saaledes omtrent stod Sagerne den 11te Marts 1676. Skønt det endnu var tidlig paa Morgenstunden og Foraarsluften kold, spadserede allerede mange Mennesker frem og tilbage i Nærheden af Slotsbroen.

Griffenfelds prægtige Stadskarosse, en Foræring fra den spanske

Gesandt, rullede hen imod Broen. Den var forspændt med fire fnysende Skimler; bag paa stod en Klynge af fire Lakajer i sølvbroderede Livreer, og to Pager i Galadragt løb foran. Storkansleren, som var smykket med alle sine Ordener, saa med et tankefuldt Blik ud over de spadserende, der bukkende og nejende veg til Side; kun med et flygtigt Blik gengældte han af og til de ydmyge Hilsener.

I Christian den Femtes sædvanlige Arbejdsværelse var en Del Herrer forsamlet, deriblandt Grev Ahlefeld, General Ahrensdorf og Kristofer Brandt. Der herskede en uhyggelig Tavshed i Gemakket; gennem de gule Silkegardiner faldt Sollyset med et blegt Skær paa de tilstedeværendes Ansigter, der syntes fordrejede af Spænding og Had. Støttende sig med den ene Haand til Arbejdsbordet, gennemlæste Kongen et falmet og forkrøllet Brev; hans Miner blev mørkere og han rynkede Brynene. Med ilde dulgt Tilfredshed, der stundom forraadte sig i et skadefro Smil, iagttog den brandenborgske Gesandt Monarkens Minespil.

„Guds Hjælp! dette er Storkanslerens egen Haandskrift“ udbrød Kongen; „og han lover den franske Gesandt, at de svenske og franske Sager skulde være ganske sikre i hans Hænder. Det Bevis slaar Sømmet paa Hovedet; I har overtydet os derom, Monsieur Kristofer Brandt! og med dyb Fortrydelse indser vi nu, hvorledes vor Naade er bleven misbrugt af dette Menneske.“ „Beviserne er kun altfor vægtige,“ vedblev Kongen, „og dog maa vi tilstaa vor Svaghed, det smerter os at have fejlet i vor gode Mening om en Mand, der ved sine sjældne Aandsgaver har været saa vel vor højsalige Hr. Fader som os selv til megen Nytte.“ „Donnerwetter! der kommer Storkansleren agende ind paa Slotsgaarden som en Prins — hvad behager!“ udbrød Ahrensdorf og strakte Haanden ud mod det brede Vindue. Som ramt af et elektrisk Stød for alle sammen og stirrede ud paa den prægtige Karosse med de fnysende Skimler for. Kun Kongen blev ubevægelig staaende og sagde med dyb, alvorlig Røst: „Gaa Storkansleren i Møde, Ahrensdorf! og arrester ham i vort Navn — I skal uden Opsigt føre ham til vort Bibliothek, hvor han kan forblive til Aften.“

Generalen forlod skyndsomt Gemakket. I dyb Tavshed, lyttende

med hver Nerve, oppebiede den øvrige Forsamling Udfaldet, og alles Øjne vogtede paa Kongens Miner.

Vagten var traadt i Gevær. Karossen kørte frem for Slotstrappen, og mens de fire Skimler utaalmodigt stampede mod Fliserne, aabnede de sølvgalonnerede Lakajer Vogndøren. Idet Storkansleren langsomt steg ud og med fyrstelig Værdighed gik op ad Trappen, kom Ahrensdorf ned ad denne og standsede lige foran ham.

„Tør jeg spørge, hvor Eders Ekscellence agter sig hen?“ sagde den graanede Soldat i en noget barsk Tone, skønt han høflig tog Hatten af.

Studsende, men dog med et overlegent Smil og uden at gengælde denne Hilsen, svarede Storkansleren kort: „Til Kongen“ — og vilde gaa videre.

„Hvad behager!“ vedblev Ahrensdorf med isnende Kulde, idet han satte Hatten paa og rask drog sin Kaarde. — „I Kongens Navn arresterer jeg Eder — I har uden Vægring at forføje Eder med mig til Bibliotheket.“

Griffenfeld saa et halvt Minut maalløs paa ham, den friske Farve forsvandt fra hans Kinder, og en dødelig Mathed sløvede hans ellers saa fyrige Blik. Med en Stemme, der røbede hans indre Bevægelse, sagde han endelig: „Hvis saadant i Sandhed er Hans Majestæts Ordre, maa jeg adlyde.“

„Kehrt Euch! Marsch!“ kommanderede Oberst Spekhahn, „Weg der, I skrammererede Hallunker!“ vedblev Obersten, henvendt til Storkanslerens Folk. „Her tør kun kongelige Ekvipager køre op; I kan bringe Karossen og Hestene til min Gaard, til Oberst Spekhahns Gaard, bis weitere Ordre.“ De forbløffede Lakajer sprang atter bagop, og den tomme Vogn raslede bort over Slotsgaarden.

Den ængstelige Spænding, den trykkende Stilhed afløstes nu af støjende Virksomhed. Civile og militære Embedsmænd, Ordonansofficerer og Kurerer iler ud og ind; Forgemakket fyldes til Trængsel af Hofmænd og Betjente af alle Grader, og Forsamlingen i Kongens Arbejdsværelse er forøget med flere fornemme Herrer.

„Paa vor ny Storkansler, Grev Ahlefeld, og paa Eder, Monsiør Biermann, hvem vi har overdraget at forhandle med de fremmede

Magter, stoler vi nu, at denne mærkelige og tragiske Begivenhed vil være Eder en Lære, at I ikke svigter vor kongelige Tillid eller i nogen Maade forglemmer den Respekt og Lydighed, I er vor Person og vore Befalinger skyldig," sagde Christian den Femte med højtidelig Alvor. De to ny Ministre bukkede; Ahlefeld vilde netop tage Ordet, da Overjægermester Hahn med synligt Hastværk trængte sig frem til Kongen og bøjede sig dybt. „Hendes Majestæt Enkedronningen lader Eders kongelige Majestæt bede at skænke hende ufortøvet nogle Minutters Gehør, forinden denne Audiens sluttes," meldte han. Med en uvilkaarlig Bevægelse svarede Kongen: „Guds Hjælp! De Affærer, vi for Øjeblikket har for, egner sig kun for Mænd, og vi tør ikke laane Øre til Kvinderaad. Formeld vor ophøjede Moder vor sønlige Respekt og bed hende undskylde, at vi ikke i Dag kan opfylde hendes Begæring. Har Hendes Majestæt besluttet en Lystfart eller anden Fornøjelsestur, beder vi hende frit at foretage saadant uden at indhente vort Raad." Hahn bukkede og trak sig blegnende tilbage, mens hemmelig Triumf spillede i mangen Hofmands Blik.

„Da vi haaber, at al Hindring for vor kongelige og landsfaderlige Virksomhed nu er bortryddet, vil vi med alvorlig Hu tage fat paa Krigssagerne," vedblev Kongen. Alt skal holdes i Beredskab, til at Arméen paa første Vink kan føres over til Skaane, og I, Monsieur Jens Juel, har dog ikke over de indtrufne Begivenheder forsømt vore Ordrer med Hensyn til Flaaden." „Visselig ikke, Eders Majestæt," svarede Jens Juel. „Der er Dag og Nat bleven arbejdet paa Værfterne uden ringeste Forhaling, og min Broder er i Forgemakket for at modtage Eders Majestæts Befalinger med Hensyn til de allerede udrustede Skibe." „Vi vil endnu i denne Time tage vor Beslutning og ønsker straks at tale med Niels Juel," nikkede Monarken; hilsende flygtig ad Forsamlingen, tilføjede han: „I kan retirere Eder, og værer alle forsikrede om vor kongelige Bevaagenhed, saafremt enhver med Samvittighed opfylder sine Pligter mod os og Fædrelandet, lige som vi for vor Person vil stræbe at opfylde vore." Samtlige tilstedeværende bortfjernede sig. Et Par Minutter forblev Kongen alene og hensank i mørke Betragtninger.

Døren gik atter op og Niels Juel traadte ind. Med utvungen An-

stand skred den kraftige Sømand frem i Gemakket. Hans Ankomst syntes pludselig at forjage de pinlige Tanker, der vist nok havde beskæftiget Kongen; thi denne rejste sig pludselig, og fremtvingende et Smil, sagde han: „I er os ret velkommen, Niels Juel; ogsaa I har trofast tjent vor højsalige Hr. Fader, og vi haaber, at I ikke som visse Personer nogen Sinde vil svigte vor Tillid, naar vi skænker Eder den.“ „Jeg saa intet hellere, end om Eders Majestæt snarest mulig gav mig Lejlighed til at vise, hvor rede jeg er at ofre Liv og Blod i Fædrelandets Tjeneste,“ svarede Niels Juel. „En halv Snes Skibe og lige saa mange Fregatter ligger allerede sejlfærdige, og med den Styrke trøster jeg mig til at spærre Fjenden Vejen til Pommern, om Eders Majestæt ellers vil betro mig Kommandoen.“ „Det er os ikke ubekendt, at I er en flink og uforfærdet Chef,“ smilede Kongen; „man har derhos sagt os, at skønt I forlængst har traadt Eders Børnesko, er I vel rap til at indlade Eder i Kamp, uden at betænke Fjendens Styrke.“ „Søkrigeren, der ikke alene skal bekæmpe Fjender af Kød og Blod, men ogsaa binde an med Storm og Bølge, maa aldrig lade en gunstig Lejlighed slippe af Hænderne og ikke lade sig skrække af Fjendernes Antal, eftersom Hurtighed og en snild Manøvre som oftest gør Udslaget i en Søbatalje, om Skibenes Antal er nok saa ulige,“ bemærkede Niels Juel. „Desuden finder vi det betænkeligt at foretage noget alvorligt i Østersøen, forinden Admiral Tromp arriverer med den hollandske Flaade,“ vedblev Kongen med et prøvende Blik paa Niels Juel; „Svensken kunde let blive os for stærk.“ „Det er saa langt fra, at Eders Majestæts egne Gutter er bange for at binde an med Fjenden, at de snarere frygter for at faa bakke Sejl, naar de skal gaa i Flaade med Hollænderne, hvem de lige saa gerne gad til Livs som Svensken, eftersom de agter en daarlig Ven værre end den aabenlyse Fjende.“ — „Men I maa ikke glemme, at Hollænderne er vore Allierede og en anselig Magt,“ faldt Kongen ind med alvorlig Mine; „og om vi end, som sagt, anser Eder for en flink Chef, maa I dog være Admiral Tromps Ordre følgagtig, naar han arriverer. Alligevel vil vi indtil da ikke lade Tiden hengaa unyttet eller berøve Eder Lejlighed til paa egen Haand at udrette noget. Til den Ende agter vi at betro Eder Kommandoen over de sejlfærdige

Skibe. Om faa Dage skal I erholde Eders Instruks, og da det Hverv, vi har tiltænkt Eder, er af yderste Vigtighed, kan vi ikke noksom anbefale Eder Klogskab og Forsigtighed. Ikke desto mindre kræver dette Hverv Hurtighed og Kækhed; men vi er overtydet om, at vi ikke behøver at opfordre Eder dertil." „Jeg takker Eders Majestæt for det Tegn paa Tillid," sagde Niels Juel glad; „faar jeg og mine Gutter aldrig værre Fjender at bekæmpe end Kugler, Storm og Bølge, haaber vi, næst Guds Hjælp, bedre at gøre os fortjent til vor Konges Naade." „Gak nu kun ufortøvet til Arbejdet," nikkede Kongen. „Skibene maa være vel forsynede med Munition samt Mandskab og Soldateske — vi vil selv besøge Eder paa Holmen i Morgen." — —

Hele Københavns Befolkning kom i Bevægelse, da Rygtet om Storkanslerens Arrestation udbredte sig som en Løbeild og vakte Skræk, Haab eller kun Forbavselse hos alle, efter som personlig Interesse mere eller mindre knyttede sig til denne Stormands Skæbne. De forunderligste Historier var allerede i Omløb om Aarsagen til hans Fald; indtil sent paa Aftenen bølgede Menneskemasser frem og tilbage paa Slotspladsen og de tilstødende Gader.

Fra det kongelige Bibliothek, i hvis store Sal Griffenfeld havde tilbragt Dagen i Selskab med den lærde Gunde Rosenkranz, førtes han i Skumringen ned til Kanalen, hvor en stærkt bemandet Chalup laa rede til at modtage ham. Tilsyneladende rolig og fattet havde han underholdt sig med Rosenkranz om filosofiske og religiøse Emner. Efter at den første Overraskelse var forbi, syntes han endog trøstig at ville gaa Fremtiden i Møde og stole paa en god Sag; kun et enkelt Øjeblik var det, som om Skæbnens Slag rystede ham. Idet han med et smerteligt Blik saa sig rundt i Salen, hvor han sad i sin gamle, med højrødt Plysch betrukne Lænestol, ytrede han med dyb Vemod: „Første Gang, jeg betraadte denne Bolig for Aandens Skatte, drømte jeg kun om Lykke og Stordaad — ja, dette Bibliothek var det første Trin samt Midlet til min Ophøjelse, og nu er det atter det første Trin til min Fornedrelse." Da han derpaa i Aftenens uhyggelige Mørke og omgiven af sine tavse Bevogtere steg i Chalupen, standsede han gysende og udbrød: „Ak! min Jesus! hvi kommer jeg hertil?"

„Sæt Jer ned og gør ingen Ophævelser," lød en barsk Stemme, mens flere stærke Næver trykkede ham med Magt ned paa Agtersædet. Chaluppen stødte fra; stille gled den gennem Kanalen og hen under Kristianshavns Bro, tagende Vejen til Kastellet.

NIENDE KAPITEL.

Fra alle Kanter strømmede Sømænd til for frivilligt at gaa til Orlogs under Niels Juels Kommando. De gamle Ulke, der før havde tjent under denne for sin Kækhed mod Fjenden og Mildhed mod Mandskabet bekendte Chef, kom i godt Lune ved at opfriske Mindet om deres Ungdoms raske Farter, og de unge Gaster gik med i Haab om Bytte, Løjer og maaske Forfremmelse. Eskadren, der bestod af otte Orlogsskibe, fem Fregatter og nogle armerede Fløjter, blev saaledes snart forsynet med tilstrækkeligt Mandskab.

Paa „Kronprinsen", et godt sejlende Skib paa 76 Kanoner, hejsede Niels Juel sit Flag og gik i de sidste Dage af Marts under Sejl. Vel følte han sig stundom ilde berørt ved Tanken om, at han snart skulde bøje sig for Kornelius Tromp, af hvis Hovmod og Ringeagt for det danske Søvæsen han spaaede sig mangen Krænkelse, og han kunde ikke vente hos denne Mand at møde noget synderlig venskabeligt Sindelag, skønt over en Snes Aar var forløbet siden hint ærgerlige Optrin, der efter Bataljen i Kanalen forefaldt imellem dem; dertil var Tromps Karakter kun altfor godt kendt. Men forjagende slige Tanker og trøstende sig med, hvad der endnu kunde ske, besluttede han at aagre med Tiden og benytte Lejligheden til en eller anden storartet Bedrift, der kunde overtyde Kongen om, at den danske Flaade ikke behøvede fremmede Chefer for at sejre. Han vidste, at den forseglede Ordre, der var givet ham, og som først turde aabnes efter en vis Tids Forløb, gik ud paa et voveligt Foretagende. En fortræffelig udrustet Eskadre stod til hans Raadighed, og frem for

alt, han saa sig omgivet af de ham hengivne og saa ofte prøvede Mænd, navnlig „Kristianias“ Chef, Andreas Dreyer, hvis mørke Lune i den senere Tid havde tabt sig; Floris Karstensen, som førte Orlogsskibet „Nældebladet“ ; Peter Beesemacker, der gjorde Tjeneste som Flagkaptajn paa „Kronprinsen“ ; Johannes Behn, der allerede havde arbejdet sig op til Chef paa Fregatten „Hummeren“ ; den ordknappe, men snarraadige Zacharias Bang, som atter førte Fregatten „Havmanden“ ; den graanede Bagge Knudsen, hvis Udnævnelse til Kaptajn paa den erobrede Kaper „St. Bartholomæus“ var bleven stadfæstet af Admiralitetet, og den ungdommelige Ejler Gjedde, som med Utaalmodighed imødesaa Kampen. De fleste øvrige Chefer var ligeledes anerkendt dygtige Officerer, navnlig Schoutbynacht Kristjan Bjelke, en Brodersøn af den gamle Rigsadmiral, som havde sit Flag paa Orlogsskibet „Gyldenløve“, og Schoutbynacht Peter Morsing paa „Kristianus Kvartus“.

Under en Byge straks efter Udsejlingen ragede to af de svære Skibe paa Grund ved Dragør, hvilket en og anden vilde udlægge som et daarligt Varsel. Men Niels Juel lod et Par lette Fregatter spænde for de dybtstikkende Skibe, der snart blev lettet og hevet af Grunden. For en skarp Kuling af Nordost pløjede Eskadren derpaa over Østersøen til Rygen. Her opsnappedes nogle svenske Viktualiefløjter og paa flere Punkter sendtes armerede Chalupper i Land for at undersøge Fjendens Forsvarsanstalter. Chalupperne, der havde gjort noget Slagtekvæg til Bytte, vendte tilbage med den Melding, at hele Strandkanten var godt bevogtet, og uden at der skete noget videre Forsøg paa Landgang, hvilket man ikke heller for Alvor havde haft i Sinde, lettede Eskadren og gik atter under Sejl over mod Bornholm.

Hverken Officerer eller Mandskab kunde blive kloge paa den Øverstkommanderendes tilsyneladende Raadvildhed. Men Gaaden blev snart løst, da Niels Juel sammenkaldte Flagmændene og de ældste Kaptajner til et Krigsraad og aabnede den hemmelige Ordre. Ifølge samme skulde Eskadren begive sig til Gulland og ved et rask Angreb søge at erobre Øen, forinden den store svenske Flaade løb ud. Denne Efterretning modtoges med almindelig Jubel; thi Togtet

fik derved en dristig, eventyrlig Karakter og man tvivlede ikke om et heldigt Udfald.

Gulland havde fra Arildstid været en dansk Provins, der ved Freden i Brømsebro afstodes til Sverig. Det var et paa Naturprodukter rigt Land, hvis Befolkning endnu havde bevaret Hengivenhed for Danmark og dets Kongehus, hvortil saa mange Fortids Begivenheder og Traditioner knyttede den.

En lærd Gullænder, Thomas Wallenstejn, som havde opholdt sig nogle Aar i København og nu ledsagede Ekspeditionen for at gaa den Øverstkommanderende til Haande med Raad og Mægling, forsikrede, at hans Landsmænd vilde modtage de Danske med aabne Arme, samt at Gullands Guvernør, Grev Oxenstjerne, og Slotskommandanten i Visby, Michael Schultzen, næppe med de faa svenske Tropper, der fandtes paa Øen, vilde kunne gøre nogen langvarig Modstand.

„Saa er vi altsaa enige og vil hastig skride til Værket," sluttede Niels Juel Krigsraadet. „Tiden er kostbar; men gør enhver kun sin Pligt, tænker jeg, at vi inden faa Dage skal have udrettet noget, der vil rygtes vidt og bredt og være vort gamle Flag til Ære."

Eskadren stod Nord over mellem Bornholm og den skaanske Kyst. Søen løb usædvanlig smult for denne Aarstid; Solen, der netop gik ned, kastede sine skarpe, rødlige Straaler langt hen over Havets uhyre Flade og forgyldte de let svajende Spir, mens Skrogene brusede tungt frem gennem Søen. Fra Fortoppen varskoede Udkiggeren et Par Sejlere forude; kaldte op af Pibens Triller mylrede Matroserne ud af alle Luger og et Kanonskud løsnedes til Signal for Skibsførerne. Men nu sank Solen ned under Horisonten; de svajende Spir tabte det gyldne Skær, og som hele Naturen gik til Hvile med den blegnende Dag, indtraadte et fuldkomment Vindstille. Gennem Kikkerten havde man set, at de varskoede Sejlere var et Par svenske Orlogsmænd, der formodentlig skulde udspejde Farvandet. Næsten ubevægelige stod deres smækre Master aftegnet paa Horisonten, og paa Eskadrens Skibe hang Oversejlene slappe ned fra Ræerne. Niels Juel opgav derfor sin første Tanke, at lade Folkene gaa derover i Fartøjerne og borde Fjenden; han besluttede at opsætte dette til næste Morgen, da det sandsynligvis vilde lufte op med

Solen, og de fjendtlige Skibe kunde dog ikke undslippe. Mandskabet, der længtes efter at komme i Kast med Fjenden, blev dog paa Dækket. I den maaneklare Nat, hvis Stilhed kun af og til afbrødes ved Signalskud, spandtes mangen en Ende paa Bakken og Kobryggen, i Kulen og ved Gangspillet. De gamle Ulke overbød hverandre i eventyrlige Historier om Bataljer og Skibbrud, mens de unge Gaster, der villigt gav deres Rationer Brændevin til Pris for de tørstige Fortællere, opmærksomt lyttede til og misundte deres ældre Kammerater deres Eventyr.

Hen imod Morgenstunden blev Luften diset, og Fjenden tabtes i nogen Tid af Sigte. Som man havde ventet, luftede det dog snart op med en frisk Kuling, saa snart Solen kom frem, og Taagen lettede. Man saa pludselig de to Skibe dukke frem af Taagen og under Pres af Sejl stryge vestlig over, aabenbart i den Hensigt at søge Tilflugt i nærmeste Havn. Et Signalskud dundrede atter ud over Havet; det ene Sejl efter det andet fløj i Vejret paa Eskadren, der nu forandrede Kurs og styrede Nordvest over. Efter et Par Timers Forløb begyndte Afstanden synlig at aftage mellem de fjendtlige Parter, idet begge stræbte mod samme Maal, nemlig Stenshavn paa den blekingske Kyst.

Paa „Kronprinsen“, der nejede i Søen for sine vældige Sejlmasser, stod Mandskabet i tætte Klynger paa Kobryggen og Bakken; med ærgerlige Blikke saa de snart ud efter Fjenden, snart hen til Officererne paa Skansen.

„For Pokker, vi faar dem ikke under Vinden, og saa slipper de os af Hænderne,“ sagde Niels Juel og tog Kikkerten fra Øjet. „Det er et Par Helvedes flinke Sejlere og de synes at have dygtige Hugtænder at bide fra sig med,“ bemærkede Beesemacker. „Ret nu maa det grunde op,“ vedbev Niels Juel; „det nytter ikke, at vi vover os længere ind mellem Skærene, og dog maa de Skibe overhales, at de ikke skal bringe Melding til Karlskrone. Frisk, Hr. Kaptajn, lad os komme paa en anden Bov! Giv Eskadren Signal at dreje bi.“ Beesemacker lod Ordren gaa videre. Kort efter var Ræerne brasede firkant; Roret lagdes om; girende lidt, drejede Kolossen sig langsomt med Vinden og standsede Farten.

„Lad falde i Jollen, Hr. Løjtnant!“ tog Niels Juel Ordet, henvendt til Ejler Gjedde. „I bringer Melding til Kaptajn Behn paa „Hummeren“, at han tillige med „Havmanden“ og „Spraglede Falk“ ufortøvet skal forfølge Fjenden ind blandt Skærene; sig ham, at de to Skibe maa ikke undløbe; de skal tages eller ødelægges — forstaar I?“ „Fuldt vel,“ svarede Ejler og rev Hatten af; „Hr. Admiralen tillader maaske, at jeg deltager i Angrebet?“ „Gør det,“ nikkede Holmens Chef; „og rap Eder — at hente Kaptajns-Bestallingen.“

Paa Løjtnantens Vink blev en Jolle firet af og bemandet. Trykkende Jernhuen paa det krusede Haar og stikkende et Par Pistoler i Beltet fulgte Ejler skyndsomst efter ned ad Stormlejderen. For raske Aaretag pilede Fartøjet gennem Søen hen imod „Hummeren“, der med bakke Sejl huggede i Bølgerne, som om den ærgrede sig over at maatte standse Farten.

„Ved alle Søhelte, lige fra Noah til mig selv, nu faar vi nok en Melding, der er værd at tage Hatten af for,“ udbrød Johannes Behn og gned sine Hænder, da Ejler kom op paa „Hummerens“ Skanse. „I kommer jo saa hæsblæsende dansende over Bølgerne som en Attenpundinger.“ „Saa let kun paa Hatten, Hr. Kaptajn!“ smilede Ejler; „Admiralen befaler Eder at tage „Havmanden“ samt „Spraglede Falk“ med og erobre eller ødelægge begge de fjendtlige Skibe. Iøvrigt“ — „Undskyld, Hr. Løjtnant, jeg letter næste Gang to Gange paa Hatten,“ nikkede Behn, og henvendende Ordet til den gamle Ulk, der stod til Rors, vedblev han: „Haardt Styrbord med Roret, og styr kun løs paa Svenskens forreste Gallionsfigur, men først klods forbi „Havmanden“. Med Raaberen for Munden brølede han ud over Dækket: „Skærp Ræerne! op med Klyver og Forrestængestag! — I behøver ikke at spytte i Næverne.“

Mandskabet, der var fortroligt med Chefens særegne Talemaader, spredtes for at udføre Ordren. Behn vendte sig atter til Løjtnanten og sagde: „Skønt min „Hummer“ har sin Styrke i at knibe, tror jeg ikke, vi vinder Luven, hvor stærkt hun saa kniber Vinden; alligevel skal vi nok række dem. Men undskyld, Hr. Løjtnant, I fik ikke Visen kvædet ud.“ „Jeg havde kun det at sige, at Admiralen tillod mig som frivillig at deltage i Affæren,“ sluttede Ejler sin Melding.

„Forstaar sig af sig selv, og jeg, der selv er begyndt som en knurrende Skibshund, fortænker ingen galende Hanekylling i, at han vil fortjene Sporen; men undskyld, Hr. Løjtnant!“ Nikkende som før, sprang Fregatchefen over til det Bagbords Galleri, da „Hummeren“ netop passerede tæt forbi „Havmanden“, hvor Zacharias Bang lænede sig ud over Rælingen. „Op med Treforken, Hr. Kaptajn, og lad „Spraglede Falk“ følge med! Admiralen beder os at komplimentere Fjenden ud til Flaget eller skikke ham til Vejrs.“ „Godt og vel!“ brummede Zacharias Bang, og „Hummeren“ havde næppe passeret dens Bovspryd, før Klyver og Stagsejl allerede for i Vejret paa „Havmanden“. I næste Øjeblik spredte „Spraglede Falk“, der laa paa den anden Side, ligeledes sine Vinger, og nejende under Pynten strøg alle tre af Sted efter de to fjendtlige Skibe, der jævnsides styrede frem mellem Skærene. Det var Fregatterne „Konstantia“ paa 48 og „Charitas“ paa 32 Kanoner, et Par udmærkede Sejlere med flinkt Mandskab og dygtige Chefer, der var velkendt med Farvandet og stolede paa, at Fjenden ikke vilde vove sig nærmere til disse farlige Grunde; de havde desuden vundet et betydeligt Forspring og mindskede nu Sejl. Da de danske Jagere imidlertid satte efter for fulde Sejl og med hvert Øjeblik kom nærmere, besluttede de svenske Chefer at modtage Kampen, der under disse Omstændigheder syntes saa ulige. De brasede bak og drejede Bredsiden til, idet de indtog en saadan Stilling, at begge Skibenes Længde spærrede Farvandet, der paa dette Punkt var snævert og grundede op paa begge Sider.

„Nu kaster de nok Nathuen væk og sætter Hatten paa for at kunne hilse Godtfolk!“ lo Johannes Behn og gned sine Hænder af Glæde. „Munter, Gutter! stem Bas og Fiol!“ vedblev han gennem Raaberen. „Giv Undersejlene op! Styrbord med Roret!“ Sejlene spillede mod Masterne og „Hummeren“ gled i skraa Retning hen langs de fjendtlige Skibe. „Havmanden“ fulgte i dens Kølvand; men Farvandet var for snævert til, at „Spraglede Falk“ kunde udføre samme Manøvre; den maatte blive tilbage.

Morgensolen kastede sit flimrende Lys paa Havets krusede Flade. I Vest strakte sig den svenske Kyst nøgen og ensom; enkelte Søfugle for pibende hen over Vandet, og Sælhunde væltede sig paa Sandban-

kerne. Endnu herskede der dyb Stilhed rundt om; gennem Havets hemmelighedsfulde Brusen sporedes ingen Støj fra de fem Skibe, der beredte sig til Kamp. Man saa dem kun glide frem i Vandet og indtage deres Stillinger, mens de hvide Sejl flagrede op eller ned og Ræerne bevægede sig som Arme paa levende Væsener. Men nu stod hvidgraa Røgstøtter ud fra de svenske Skibe, og de fulde Lag dundrede løs; rullende hen langs Kysten gentoges Knaldet i mangfoldigt Ekko og bortdøde langsomt. Lagene havde kun gjort alt for god Virkning paa „Hummeren" og „Havmanden"; Kuglerne slog paa førstnævnte Skib ind i Fangebjælken og flere Matroser faldt saarede om paa Dækket.

„Klar ved de Bagbords Stykker over og under. Fyr!" brølede Johannes Behn gennem Raaberen, og krængende lidt Styrbord over udspyede „Hummeren" sin Ild; som et vældigt Ekko fulgte „Havmandens" Lag ovenpaa. „Hun støver allerede i Dansesalen," vedblev han med et flygtigt Blik til Storemast. „Munter, Gutter! Bring dem ned til Feltskæren; de behøver ingen anden Aareladning i Aar og Dag." „Det er ingen Aarsunger, de skikker ud," bemærkede Ejler og pegede paa en Aabning i Sidegalleriet, hvor en Kugle var gaaet igennem tæt ved ham. „Den var noget nærgaaende, men sagtens kun en Skælm, der vilde pudse Jer, fordi I stod ørkesløs midt i Ilden," lo Johannes Behn. „Da I har saa godt Øje for stort Kaliber, kunde I ellers gerne tage Kommandoen over vor Kæledægge, Svingbassen, eftersom en Kugle netop havde Ærinde med til Overkanoneren." „Jeg skal stræbe at pudse Fjenden igen, Hr. Kaptajn!" smilede Ejler, og lettende paa Hatten ilede han ned til den store Drejekanon, der var anbragt mellem Kryds- og Storemast og som kastede Kugler af en paa den Tid usædvanlig Kaliber.

Kampen fortsattes flere Timer; den blev mere og mere morderisk, især da de danske Chefer firede deres Fartøjer af og slæbte Skibene nærmere ind paa Fjenden, hvilket farligt Arbejde Mandskabet udførte under lystige Opsange. Hidtil havde de svenske Skibe højrøstet besvaret ethvert Lag; mangen Kugle var gaaet gennem deres Skrog eller havde skamferet det opstaaende, og hele Klynger Matroser var væltet saaret om paa de blodbestænkede Dæk; mens deres

Ræer og Stænger styrtede ned og de gennemhullede Sejl daskede mod Masterne havde de ærlig stræbt at pynte deres Angribere, og de danske Skibe havde ligeledes faaet Skrog og Rejsning ilde tilredt. Men nu begyndte de Svenskes Ild at aftage, navnlig fra „Konstantia“, der øjensynlig havde lidt mest. Paa den Styrbords Bov var Tømret saa forskudt, at flere Kanonporte gik i et; thi i uforandret Retning havde Drejekanonen paa „Hummeren“ udspyet sin frygtelige Ild, og de mange svære Kugler havde omsider banet sig Vej ind til selve Batterierne.

„Den ene har snart faaet sin Bekomst, og sprænges den i Luften, sætter Fjenden vist selv Ild paa den anden, for at vi ikke skal rose os af Byttet,“ sagde Ejler, da Johannes Behn paa sin Runde gennem Skibet kom hen til ham. „Ved Elias, der gik til Vejrs i en gloende Karrosse! I har Ret, og det skulde fortryde mig, om Svensken var heltemodig nok til at følge Profetens Eksempel,“ lo Johannes Behn. „Den brænder allerede og kanske har Fjenden salveret sig,“ udbrød Ejler og pegede over paa „Konstantia“, hvor en sort Røgsky steg op om Fokkemasten. „Høj, Entregaster! lad falde i Fartøjerne!“ brølede Behn gennem Raaberen. Nede i Kulen hamrede et Par Trommeslagere løs paa deres skrattende Instrumenter; gennem alle Luger mylrede Reservemandskabet, fuldt bevæbnet, frem.

„Vil I betro mig Kommandoen over Fartøjerne?“ spurgte Ejler, idet han hævede Hovedet op fra Kanonens Løb. „Ved den Trompet, der blæstes foran Jerikos Mur! saadant Hverv forretter jeg gerne selv, hvis jeg ikke nu var Øverstkommanderende,“ svarede Behn i en næsten alvorlig Tone. „Men saa rap Jer, Hr. Løjtnant! I kan entre den Skude, hvis Mure endnu ikke er omblæste; gør det lige saa snildt, som da I entrede „St. Bartholemæus“, og bring mig den hel og holden herud.“ „Jeg bringer den herud eller følger Eders Profet og i saa Fald faar I ikke den Melding, før vi mødes efter Afmønstringen,“ forsikrede Ejler med tindrende Øjne. Lettende paa Hatten skyndte han sig over til den Bagbords Ræling og lod sig fire ned i et af Fartøjerne, idet han med Stentorrøst raabte til Folkene: „Frisk, Gutter! vi henter Prisen — til Aarerne! stød fra!“ Johannes Behn saa lidt forundret efter ham, ilede derpaa op til Skansen og brum-

mede: „Naa, løber han ikke Hornene af sig, kan han blive til noget.“ Med Raaberen for Munden brølede han over til „Havmanden“, hvis Bovspryd næsten rørte „Hummerens“ Flagstang: „Høj! Hr. Kaptajnen ser kanske efter den brændende Skude, om den kan bjerges.“ „Godt og vel!“ svarede Zacharias Bang, som netop var i Færd med at rette en Dækskanon. „Frem, Entregaster! lad falde i Fartøjerne! I overhaler den brændende Skude,“ tilføjede han, henvendt til den Næstkommanderende, en nylig hvervet hollandsk Officer, som med begge Næver i de dybe Bukselommer stod og saa ud over Finkenettet. „Vi kommer dog for sent; Ilden har faaet Overhaand,“ bemærkede Hollænderen, uden at røre sig af Pletten; „hvis Hr. Kaptajnen dog befaler“ — her rev en Kugle hans Hoved væk og som en Statue fra sit Fodstykke faldt hans Legeme om paa Dækket.

„Han stod som en Klods i Vejen for Kuglen,“ brummede Zacharias Bang, løb ned ad Rebstigen og tog Plads i et af Fartøjerne. Paa hans Vink stødtes fra; Baadene gled over mod „Konstantia“, hvor Flammerne begyndte at slikke op i Rejsningen. Rorkarlene saa sig ofte omkring og vekslede betænkelige Blikke med deres Kammerater; disse lettede urolig paa Økserne og stirrede paa det brændende Skib, da de hvert Øjeblik ventede, at det skulde springe i Luften. Der var intet Menneske mere at opdage om Bord; thi Besætningen var paa den Bagbordsside gaaet ned i Fartøjerne, efter at Chefen havde kastet brændende Lunter rundt i Skibet, og halede nu i Land. Ilden greb med frygtelig Hurtighed om sig, og de danske Fartøjer var endnu i tyve Alens Afstand, da de glødende Stykker begyndte at affyre sig selv. Men Kuglerne gik uden Virkning hen over Entregasterne, hvis Respekt for den ordknappe Kaptajn var saa stor, at de ikke vovede at mukke.

„Vel roet! tag mod Stødet! herop med Jer!“ kommanderede Zacharias Bang, da hans Fartøj gled ind under „Konstantias“ Gilling, hvor Heden slog dem i Møde. Med et Par kraftige Tag svang han sig selv op paa den svømmende Vulkan, i den Hensigt at redde, hvad der endnu kunde bortrives fra Luerne.

Det andet Skib, „Charitas“, der vel havde faaet en Del af det

Opstaaende og Rejsningen forskudt, men dog endnu var i god Stand, fyrede imidlertid Skud paa Skud, dels for at besvare Ilden fra „Hummeren“, dels for at holde de Danske tilbage fra Entring. Men uagtet adskillige Kugler ramte Fartøjerne og dræbte eller saarede mange Mennesker, rykkede Roflotillen ustandseligt nærmere. Da den var kommen paa omtrent tyve Alens Afstand fra Skibet, knaldede en Gevær-salve løs langs dettes Styrbords Ræling, og Kuglerne haglede ned over Baadene; flere Rorkarle slap Aarerne og nogle Gaster styrtede hovedkulds i Vandet. Denne Hilsen, der kunde ventes gentaget, bragte Mandskabet til at holde inde med Roningen. Da sprang Ejler Gjedde op paa Agtersædet, som om han vilde tjene til Skive; smilende raabte han: „Hal ud, Manne, inden de kan lade igen. — Er I bange for de Sukkerkugler — frisk, Gutter! saa tager vi Prisen hel og holden.“ Matroserne, der indsaa Rigtigheden af den første Bemærkning og smilede over den sidste, trak atter paa Aarerne; pilsnar strøg den hele Række Baade ind mod Skibets Side.

Uden at oppebie deres unge Chefs Kommando, og forinden Pligthuggeren havde taget mod Stødet, huggede Entregasterne deres Hager fast i Plankerne eller Røstværket og entrede i Vejret. Angrebet skete saa rask og med én saadan Kækhed, at Svenskerne, der endnu var beskæftiget med at lade deres uhandelige Bøsser, saa Fjenden i overlegent Antal krybe ind over Rælingen, før de kunde gribe til Spyd og Økser. I vild Tummel mylrede de tilbage over Dækket og kastede sig i Fartøjerne, der paa den anden Side laa rede til at modtage hele Besætningen. Den svenske Chef havde nemlig forudset Entringen; da „Konstantia“ allerede var kommet i Brand, og han følgelig maatte tvivle om et heldigt Udfald af Kampen, havde han truffet Anstalter til at redde sit Mandskab og ladet de saarede bringe ned i Fartøjerne, hvor de laa ynkeligt sammenstuvede under Tofterne.

Ejler Gjedde svang sig i Vejret ved Storrøstet. Idet han hævede Hovedet over Rælingen, saa han en svensk Officer, i hvem han øjeblikkelig genkendte Chefen fra „St. Bartholomæus“, fare op af Storlugen med en Pistol i den ene Haand og svingende Øksen i den anden.

„For tusind Djævle, er I der igen!“ udbrød Johan Rusch forbav-

set, da han saa Ejlers Hoved med Jernhætten paa det krusede Haar stikke frem over Finkenettet, og han tog hurtig Sigte. Men idet hans Blik mødte Ynglingens, sænkede han det dræbende Redskab og tilføjede: „I er forsvarsløs og undgaar dog ikke Døden.“ Knusende med et vældigt Økseslag Pandeskallen paa en dansk Ulk, der vilde spærre ham Vejen, sprang han over den Bagbords Ræling ud i Søen.

Ejler anede Meningen af den ædelmodige Svenskers Ord. I et Spring var han inde paa Dækket. „Tilbage, Gutter! ned i Fartøjerne!“ tiltordnede han sine Gaster, og mens disse helt forundrede vendte om, løb han ned i Kahytten. Her sporede han en ildevarslende Brandlugt; han satte Foden paa en futtende Tot Hamp, der laa midt paa Gulvet i Løbekrudtet og aabnede med fast Haand Lemmen til Krudtmagasinet. En brændende Lunte stod i den forreste Krudttønde. Besindig og med Øjet stift fæstet paa den frygtelige Glød, hvoraf en eneste nedfaldende Gnist kunde sprænge Skibet i Luften, greb han med den ene Haand fat om Stokken og løftede den ud, idet han knugede den anden sammen om den glødende Hamp, uden at fortrække en Mine over Smerten. For at undersøge, om der ikke var hensat flere Lunter, stak han atter Hovedet ind i den mørke Aabning, der som et slukket Helvede gabede ham i Møde. Pludselig følte han Gulvet bevæge sig under Fødderne, tabte Ligevægten og styrtede hen over Krudttønderne. Et bedøvende Brag fulgte paa; knagende i alle Sammenføjninger løftede Plankerne sig og sank ned igen, som om Skibet tumledes i svær Søgang.

En isnende Gysen gennembævede Ynglingen; dog, skønt han allerede troede sig i Dødens Favn, var det ikke Skræk, snarere stolt Bevidsthed om at have forsøgt en kæk Daad, der greb ham. I Løbet af det næste halve Minut, der forekom ham som en Evighed, gennemfor han i Tanken hele sit foregaaende Liv, og i Sjælens Baggrund vinkede ham den elskedes yndige Billede med et vemodigt Smil.

Der indtraadte et Øjebliks Stilhed; mens Haabet med hele det livsfriske Følge vendte tilbage i hans Hjerte, arbejdede han sig i Vejret. Det blev ham paa engang klart, at ikke det Skib, hvorpaa han befandt sig, men dets Sidemand var sprunget i Luften, og denne Tanke genvakte hele hans Energi. Han kastede et skarpt Blik til

alle Kroge, puttede mekanisk den slukkede Lunte i Lommen og ilede med bankende Hjerte op til Dækket, hvor han fik Syn for Sagen.

Paa „Konstantia“ havde Ilden naaet Krudtkamret, og Eksplosionen havde sprængt hele Dækket. Bjælker, Kanoner, Tovværk og andre Genstande plaskede rundt om ned i Søen. Luerne, der nu havde faaet Luft, brød knitrende frem gennem Røgen, og med rasende Kraft jog de over det øvrige opstaaende og udgjorde snart et Ildhav. Paa Hytten, op ad hvis tjærede Bræddeværk Flammerne netop begyndte at slikke, stod endnu Zacharias Bang, ivrigt beskæftiget med at fire en Del sammenbundne Vaaben og andre rørlige Genstande af Værdi ned i Fartøjet, der skvulpede under Agterspejlet. Uden tilsyneladende Hastværk steg han omsider selv ned ad Stormlejderen. Det ved Eksplosionen foraarsagede Lufttryk havde bortrevet hans Hat, hans Haar var afsvedet og hans Klæder forbrændt. Men som om intet særligt var forefaldet, og uden at ænse de brændende Vragstykker, der faldt ned tæt ved, befalede han først Mandskabet at stuve Byttet tilrette i Fartøjet. Derpaa indtog han sin Plads paa Agtersædet og kommanderede: „Stød fra! Hal væk!“

Et eneste Blik overtydede Ejler om, at der ikke var noget Minut at spilde, hvis Ilden ikke skulde angribe „Charitas“ med. Paa hans Ordre sprang en Del Gaster atter om Bord; Roret lagdes om, de faa Sejl, der endnu hang ved Ræerne, stilledes, og da disse var for gennemhullede til, at de kunde drive Skibet over Stævn, anbragte man i al Hast et Par Varptov, hvis Ender heves ud i Fartøjerne. Mandskabet trak af al Magt paa Aarerne, og „Charitas“ bevægede sig langsomt bort fra det brændende Skib.

En Timestid senere vendte Ejler Gjedde tilbage til „Kronprinsen“ og medbragte en skriftlig Melding fra Johannes Behn om det passerede. „Hummerens“ Badskær havde lagt et kølende Omslag om hans venstre Haand, der var bleven slemt forbrændt, og han bar Haanden i Bind. Paa Skansen modtoges han af Admiralen, som efter at have gennemløbet Meldingen, saa stift paa ham og sagde: „Hvis jeg ikke selv havde hørt og set, at det gik skarpt til, og hvis Udfaldet ikke talte for Sanddruheden af denne kuriøse Rapport, skulde jeg fast tro, at „Hummerens“ Chef skar vel meget op og pralede, om

just ikke af sin egen, saa af sine Officerers udviste Tapperhed i denne Affære." „Hvad Kaptajn Behn angaar, da kan jeg bekræfte, at hans ufortrødne Iver og Munterhed midt i Ilden alene opretholdt Mandskabets Mod og lod dem vove det yderste," bemærkede Ejler i en beskeden, men alvorlig Tone; „og Kaptajn Bang udviste en sjælden Uforfærdethed, idet han selv besteg det brændende Skib og var den sidste, der forlod det, efter at han med Livsfare havde bjærget alt, hvad mulig var." „Om Eder selv har I intet at melde," henkastede Admiralen; „og dog bærer I Armen i Bind, som om I var bleven farlig saaret."

En stærk Rødme farvede Ejlers Kind, og han troede at læse Spot i de tilstedeværende Officerers Blik. Op af Lommen tog han Lunten og sagde i en tilsyneladende ligegyldig Tone: „Det svier kun lidt, Hr. Admiral, men det er ellers intet af Betydning. Jeg fandt denne Tot Hamp brændende paa en aaben Krudttønde i det erobrede Skibs Magasin og slukkede den med Haanden for ikke at kyles i Luften, hvilket enhver anden i mit Sted vist ogsaa havde gjort." De tilstedeværende brød ud i Bifald, mens Niels Juel lettede paa Hatten: „For Pokker! den Aandsnærværelse kunde den ældste Chef misunde Eder, og saa vidt min Myndighed strækker, skal ingen kæk Daad forblive ubelønnet. Eftersom det allerede er det andet Skib, I har reddet for Hans Majestæts Tjeneste, haaber jeg snart at kunne lykønske Eder som Kaptajn. Midlertidig kan I træde over paa Prisen med den fornødne Besætning og følge Flaget indtil videre Ordre."

Om Eftermiddagen den 28de April 1676 opdagede man fra Gulands vestlige Kyst den danske Flaade, der gjorde mange Slag for at arbejde sig mod den skarpe Østenvind. Vejret var uroligt; Søen gik højt og Solen var allerede ved at gaa ned, da Flaaden lagde sig under Karlsøerne, et Par Mil syd for Visby. I denne Øens Hovedstad havde man erfaret Flaadens hastige Ankomst; Guvernøren var med en Afdeling Rytteri draget ned til Tyskmerker-Skansen ved Klintøhavn, hvor han traf en Mængde bevæbnede Bønder, der urolig

eller nysgerrig betragtede de store Orlogsmænd. I en kort Tale opfordrede han dem til af al Magt at modsætte sig Fjendens Landgang og, hvis en saadan dog skulde lykkes, da at forene sig med det svenske Militær, for at jage ham bort igen. Hans Ord fandt dog kun Indpas hos enkelte Bønder, mens største Delen flokkede sig sammen; der faldt mange Ytringer om, at man for længst var ked af det strenge svenske Regimente, og at der ingen Ulykke vilde være i at vende tilbage under det danske Scepter. Man spottede ogsaa over, at en svensk Fløjte, der laa i Havnen under Skansens Kanoner, for et Par Timer siden var bleven bordet af en fjendtlig Kapers Storbaad og Mandskabet bortført.

Kaperen var ingen anden end „St. Bartholomæus". Under svensk Flag havde den nærmet sig Havnen og skikket en armeret Baad ind til Fløjten, hvis Skipper og Besætning overrumpledes, uden at den paa Tyskmerker-Skansen kommanderende Officer mærkede Uraad. Nu strøg „St. Bartholomæus" for fulde Sejl tilbage til Flaaden under Karlsøerne, hvor den gik agter om „Kronprinsen" og opgav Fokken.

Paa Flagskibet var Skibscheferne samlede om Admiralen, og Peter Beesemacker meldte, at Kaperkaptajn Bagge Knudsen forlangte at overbringe en Melding. Da den graahærdede Ulk, som havde tilbragt tredive Aar blandt Baksgasterne, nu med stor Værdighed traadte ind i Officerskredsen paa Skansen, hvortil han gennem saa mangen Kamp og pibende Storm omsider havde banet sig Vej, smilede flere kendte Ansigter ham venligt i Møde. Han var iført en uhyre bredskødet Uniformskjole og havde lange Manchetter af fint hollandsk Lærred for de barkede Næver; ved Siden bar han en sølvskæftet Daggert samt et Par store Pistoler i Bæltet, og hans lange, graa Haar, der tidligere hang ned i filtrede Totter, var sirligt skilt og kæmmet til begge Sider, hvilket gav hans af Sol og Vejr medtagne Ansigt et næsten ærværdigt Udseende.

„Bringer I Nyt, saa kom uden Omsvøb frem dermed," sagde Niels Juel. „Tiden er kostbar." „Skønt det sagtens ikke er af Vigtighed, mente jeg dog, det ikke var af Vejen, om jeg varskoede Hr. Admiralen, at Svensken allerede rører sig inde paa Kysten og har faaet en Del Hestfolk og bevæbnede Bønder paa Benene," svarede

Bagge. „Det kan omtrent være tre Glas siden, at jeg med min Storbaad gik ind i Havnen hist ovre, hvor der ligger en eneste Fløjte under Skansens Kanoner; den bordede jeg og tog Mandskabet med. Skønt jeg ikke fik Stunder at tage alt saa nøje i Kikkerten, saa jeg dog saa meget, at en halv Snes Stykker rækker Hals fra Skansens Ræling, og skønt jeg ikke vil sværge derpaa, tror jeg nok, det var Guvernøren i egen Person, der kom anstigende med Hestfolket og prajede Bønderne med en lang Passiar. Fløjteskipperen og hans Folk, der alle er Gullændere, siger sig villige til at tage Tjeneste her paa Flaaden, og om jeg tør sige min Mening saa lige ud, tænker jeg, at Fjenden er ikke stærkere, end at et vel rettet Lag kunde feje Kysten saa ren som bag paa min Haand og tage Skansens Smule opstaaende med.“ „Efterretningen er ikke saa uvigtig endda, især hvad Gullændernes gode Vilje at tage Tjeneste angaar,“ nikkede Niels Juel. „I kan skikke Fangerne her om Bord og derefter gøre Sejl Syd paa. Alle de Viktualiefløjter, I maatte træffe, opbringer I, under hvad Flag de end gaar; men Besætningen skal I behandle med al Høflighed og, med mindre det er Svenskere, forsikre dem om fuld Erstatning for Ladning og Tidsspilde.“ Han lettede paa Hatten og saa snart Bagge Knudsen havde trukket sig tilbage, vedblev han: „Frisk, mine Herrer, vi maa røre os og vil benytte denne gamle, erfarne Søhanes Vink. Svensken maa indjages Skræk og Øens Befolkning indgydes Respekt og Tillid. Vinden er fralands; vi vil varpe os saa nær ind, at vi kan bestryge Havnen“ — her tog Beesemacker til Hatten og ilede ned til Dækket for øjeblikkelig at iværksætte Ordren. — „I, Kaptajn Dreyer, kan imidlertid gaa med Eders Chalup ind i Havnen og se efter, hvad Anstalter de gør der. Vore Kugler følger Eder i Hælene; bydes der Eder skarpt, har I straks at vende om. Om mulig vil vi endnu denne Aften iværksætte Landstigningen.“

Andreas Dreyer skyndte sig ned i sin Chalup og stødte fra. For otte kraftigt roede Aarer pilede Fartøjet ind gennem Havnemundingen og styrede lige mod den svenske Fløjte, der laa for Anker et hundrede Alen fra Tyskmerker-Skansen.

Varpene var snart lagt ud fra „Kronprinsen“ ; under Opsang begyndte Mandskabet i de forspændte Fartøjer at hale væk, og det mæg-

tige Skrog bevægede sig langsomt frem. Den dalende Sol kastede sine røde Straaler hen over den skummende Havflade, og i denne Belysning fremtraadte de paa den høje Kyst forsamlede Grupper i skarpe, forstørrede Omrids: de kofteklædte Bønder med deres Spyd og Bøsser paa Nakken; de i snorlige Rækker opstillede svenske Ryttere, hvis Hjelme og dragne Pallasker glimrede som Guld.

I dyb Tavshed og spændt Forventning iagttog man hverandre. Matrosernes Sang lød højt gennem Brændingens Stønnen. Med taktmæssige Aareslag gled Chalupen længere og længere ind i Havnen; paa dens Agtersæde stod Andreas Dreyer med Kikkerten for Øjet.

„Vist er det svære Skibe," sagde en gammel Bondemand, som støttede sig til et rustent Spyd, og om hvem en Del andre Bønder havde stukket Hovederne sammen, idet de alle som en pegede ud mod Søen; „siden højsalig Kong Christian den Fjerdes Tid udruster de Danske næsten lige saa anseelige Skuder som Hollænderne eller Engelskmanden, og bliver de saadan ved, kan de snart faa Haand og Hævd igen over alle de nordiske Farvande lige som vore gæve Fædre." „Begynder de Karle først at spy Ild og Kugler, rømmer Guvernøren nok Marken med sine kæphøje Hestfolk og lader os Bønder skøtte os selv, om vi ellers var taabelige nok til at forbyde Dansken at stige i Land," bemærkede en anden. „Skam faa den, der vover sin Kofte for saa strenge Herrer," brummede en tredie, men standsede og kastede advarende Blikke til Siden, da en Person, der i den sidste halve Time geskæftig havde bevæget sig frem og tilbage mellem de forskellige Grupper, netop nærmede sig med listende Skridt og lurende Miner. Det var en gammelagtig Mand af en stærk Knokkelbygning, med et skummelt Ansigt og buskede Bryn over de smaa, spillende Øjne. Paa det aldeles skaldede Hoved bar han en højpullet Hat, der sad paa Snur; den sølvknappede Stok, han svang i Haanden, og et kort Sværd med Messinggreb, der hang ved det brede Læderbælte, hvormed hans Klædesvams var sammenholdt, lod formode, at han beklædte en Øvrighedspost. Lige som hans stygge Ansigt med hvert Øjeblik skiftede Udtryk — andægtigt eller spottende, ydmygt eller overmodigt, alt som Omstændighederne krævede — saaledes var hans Legeme i bestandig og urolig Bevægelse.

„Ih, Du almægtige Gud, hvad skal der blive af os ulykkelige Mennesker, om det lykkes Fjenden at bære Vaaben i Land?“ udbrød denne Person, idet han med foldede Hænder og bedrøvelige Miner stirrede ud over Havnen. „Gud forbarme sig! her vil ligge et Hus, om vi ikke viser Mod og Mands Hjerte for at frelse os selv og bevare vore ædle Herrers Gods.“ Bønderne tav og begyndte at humme sig til Siden. „Men, som jeg altid har sagt, man maa passe sit Snit, og det er en daarlig Ræv, der kun har en Udvej,“ vedblev han, og et listigt Smil opløste Bedrøvelsen paa hans Ansigt. „Hører I vel, Godtfolk, her maa tages en Beslutning, enten om vi skal slaa fra os eller give Køb og krybe til Korset.“ Da Bønderne endnu bestandig tav og trak sig mere tilbage, tilføjede han arrigt: „Saa I tror allerede, det er ude med Svenskens Regimente, og at I nu kunde kimse ad Eders Foged; vent kun et lidet Korn; Raden kommer igen til mig.“ Han fjernede sig hurtig og en af Bønderne sagde med dæmpet Stemme: „Det duer ikke at svare paa den forfængelige Snak; vi kender jo nok Peer Svinningsøn.“ „Vist er Fogden en skinhellig Hykler,“ bekræftede den gamle Bondemand. „Alt under højsalig Kong Christian den Fjerde agerede han som ung Knøs Spion hos Svensken; men holder vi kun sammen, har det denne Gang ingen Nød; han faar nok Lov at smøre Haser med sine Herrer.“

Grev Oxenstjerne, som holdt i Spidsen for sine Ryttere, vinkede ad Fogeden og raabte til ham: „Naa, Peer Svinningsøn, hvad siger Bønderne? Er de villige til Modstand?“ „Gud forbarme sig, Eders Eksellence!“ sukkede Fogeden, som hastigt traadte nærmere og blottede sit skaldede Hoved. „Hvad skal man stille op med den Flok Kvæg; nogle faa er villige nok; men de fleste er stædige som lamme Øg; jeg har mærket mig dem, og om den almægtige Gud befrier os af Fjendens Vold, skal jeg som ærlig Mand drage dem for Dommen.“

Uvilig vendte Guvernøren sig bort for atter at iagttage den danske Chalup. Han havde staaet i den Formening, at den medbragte en Parlamentær; men der kom intet hvidt Flag til Syne. Efter at have passeret Skansen klods forbi styrede Fartøjet ind til Skibsbroen, kun et halvt hundrede Alen fra Rytternes Front; nu gjorde det en Vending og gik langsomt tilbage, mens Officeren paa Agtersædet drejede

sig om og lige som spottende rettede Kikkerten imod dem. Da Orlogsskibet desuden samtidig gled frem med Bredsiden mod Havnen, begyndte Oxenstjerne at fatte Fjendens Hensigt, og opbragt over den af Chaluppens Officer udviste Dumdristighed, kommanderede han „Fyr". Rytternes Karabiner knaldede løs og Skansens Metalkanoner udspyede ligeledes deres Ild. Trods den ringe Afstand gjorde Kuglerne dog ingen Skade, idet Chaluppen duvede i den urolige Sø og saaledes var vanskelig at faa Sigte paa.

„Nu giv dem det! Fyr!" kommanderede Niels Juel, som fra „Kronprinsens" Styrbordsgalleri havde iagttaget, hvad der foregik paa Kysten. Skroget udsendte et dundrende Lag og de svære Jernklumper susede langt ind over Landet. Et Par Kugler slog ned blandt Rytterne; der hørtes forvirrede Raab og Hestevrinsken. Da Røgen begyndte at fordele sig, var de glimrende Hjelme og Pallasker allerede forsvundet i den nærliggende Fyrreskov, hvorhen Bønderne i ilsom Flugt nu ogsaa tog Vejen.

„For Satan, hvor de fik Hastværk," lo Andreas Dreyer, som var vendt tilbage med Chaluppen; „om vor lille „Kronprins" bare rømmer sig en Gang endnu, kan vi straks lykønske Hr. Admiralen til Gullands Erobring." „Hvis Hr. Admiralen saa synes, gaar jeg nu i Land med Soldaterne og stormer Skansen," tilføjede Oberst Martin Bertelsen, idet han lagde den ene Haand paa Kaarden og den anden paa Skyggen af sin Hat, der var forsynet med en uhyre Fjerbusk. Monsieur Wallenstejn forsikrer jo, at Bønderne snarere vil vende deres rustne Spyd mod Svensken end mod os, og allenfals skal den sammenløbne Sværm ikke synderlig modstaa et livligt Angreb af en disciplineret Soldateske." „Vist nok tror jeg, at mine Landsmænd endnu bærer et godt Hjertelag til de brave Danske," tog den lærde Gullænder Ordet; det var en sværlemmet Mand med et blegt Ansigt, og i den lange sorte Kjole med den broderede Halskrave og den lille trekantede Hat paa Hovedet tog han sig underlig ud mellem de krigerske Omgivelser; „men jeg maa bemærke, at Gullænderne er et behjertet og frihedselskende Folkefærd, og vi gør vel i at gribe Sagen lidt sagtmodigere an, for at de ikke skal tro, at vi kommer som Fjender for at ødelægge Landet med Ild og Sværd." „I har Ret, Monsieur Wal-

lenstejn," nikkede Niels Juel, som gennem Kikkerten havde betragtet Kysten og Havnen, hvorover Aftenskumringen begyndte at sænke sig. „Det duer heller ikke at foragte sin Fjende. Skoven derovre dækker sagtens et Tusinde Mand, og det er godt at kunne se for sig, hvor man skal slaas. Vi vil derfor lade Mandskabet udhvile sig i Nat, at de i Morgen kan begynde med friske Kræfter, og imidlertid kan vi træffe vore Forberedelser. Et raskt Angreb vil sikkert i faa Dage gøre os til Herrer over Øen; men for at vi ikke skal overraskes af den store fjendtlige Flaade, kan I, Løjtnant Barfod, endnu i Aften gøre Sejl med Snauen „de fire kronede Lilier" og holde det gaaende under svenske Kysten; saa snart I mærker, at Flaaden gaar i Søen fra Karlskrone, vender I tilbage med Rapport." „Jeg skal om fem Minutter være under Sejl," bemærkede Barfod med slet skjult Skuffelse; „men det gør mig ondt, at jeg heller ikke denne Gang faar Lejlighed til at slaas under Hr. Admiralens Øjne." „Slaa Jer kun til Taals; I skal endnu faa Lejlighed nok," smilede Niels Juel, og henvendt til de andre Officerer vedblev han: „Ved Solopgang har Oberst Bertelsen at holde sig klar til Landstigningen; hvert af Skibene skal desuden lade saa mange bevæbnede Gaster, som kan undværes, være Eders Ordre følgagtig. „Hummeren", „Havmanden" og „Spraglede Falk" samt den svenske Prise „Charitas" skal løbe saa nær Kysten, at de kan dække Angrebet. Saa snart I har kastet Fjenden, der nok vil indfinde sig i større Antal end i Dag, og fornaglet Skansens Kanoner, hvilket maa ske i en Haandevending, har I ufortøvet at rykke frem mod Visby, mens Orlogsskibene stræber at naa derop, om Vinden ikke bliver aldeles kontrær, for fra Søsiden at true Staden og Slottet; dog skal I i saa Henseende faa nærmere Ordre." De paagældende Officerer blottede deres Hoveder og bukkede. „Ogsaa for Eder har jeg et vigtigt Hverv," henvendte Admiralen Ordet til Thomas Wallenstejn. „Naar Kysten er gjort ryddelig, har I at begive Eder op i Landet for i Hans danske Majestæts Navn at bringe Fredens Budskab til Indbyggerne. I maa forsikre dem, at deres Personer og Gods skal blive forskaanet for al Overlast, saafremt de hylder deres retmæssige Konge." „Med Samvittighedsfuldhed og Iver skal jeg visselig udføre dette ligesaa hæderlige som behagelige Hverv,"

forsikrede den lærde med et dybt Buk; „og jeg tror at kunne love et glædeligt Udfald.“ „Opfylder I Eders Løfte,“ sagde Niels Juel med Alvor, „da har Hans Majestæt udrustet mig med en saadan Myndighed, at jeg ikke alene kan belønne Eder for den udviste Nidkærhed, men ogsaa fly denne Øs Befolkning alle Midlerne i Hænde til at genvinde dens fordums Velmagt og Anseelse, om Herren ellers vil give sin Velsignelse dertil. Men paa det I i Nødsfald kan have Beskyttelse og Eders Ord faa tilbørlig Vægt, skal en Officer paa mine Vegne ledsage Eder med en tilstrækkelig Kommando. „Hvis Hr. Admiralen intet har derimod, udbeder jeg mig som en Gunst at turde konvojere Monsieur Wallenstejn paa den Fart,“ sagde Andreas Dreyer hurtigt, som om han frygtede, at nogen anden skulde komme ham i Forkøbet. „Jeg har intet derimod, uagtet der vil blive nok at bestille for enhver ærekær Gut,“ nikkede Admiralen, som undrede sig over, at denne ubændige Entregast foretrak et saa fredeligt Hverv for Kampens Tummel. „Kun maa jeg minde Eder om, at I bringer Fredens Budskab og derfor har at behandle Indbyggerne med Mildhed. I maa ikke tillade Eders Folk at forlange noget uden at betale derfor, langt mindre at tage noget med Vold. Og nu, mine Herrer, vil vi alle begive os hver til sin Post, for at berede os til vort Dagværk i Morgen.“ Han hilste til alle Sider og Officererne forlod Skansen.

TIENDE KAPITEL.

Kun svagt begyndte Himlen at rødme i Øst, da Trommerne allerede hvirvlede paa Orlogsskibene og Pibernes Triller skar gennem Luften. Næppe strakte Solen sine første Straaler hen over Gulland, der som en Bjergryg hæver sig brat op af Havet, før alt var i travl Virksomhed paa Flaaden. Soldater og bevæbnede Matroser steg i Chalupperne. Vinden var stadig østlig, hvorfor de til Angrebet be-

stemte Fregatter bugseredes længere ind, og de muntre Sømænd istemte en lystig Opsang. Men ogsaa paa Strandbredden begyndte det at blive levende. Fra den mørke Fyrreskov drog talrige Skarer af Ryttere og svært bevæbnet Fodfolk frem og indtog en truende Stilling langs Kysten. Man saa Grev Oxenstjerne og Michael Schultzen jage frem og tilbage paa deres kraftfulde Stridshingste, øjensynlig beskæftiget med at udstede Ordrer og opmuntre Mandskabet. Fjern og nær fra det højtliggende Land hørtes Stormklokkernes Brummen, snart skarpt og tydeligt, snart dumpt og bortdøende, alt som Vinden i stærkere eller svagere Stød førte Klangen herover.

For ved sin Nærværelse at anspore Mandskabets Mod steg Niels Juel i en af Chalupperne. Samtlige Fartøjer, der under Vægten af de mange Mennesker sank indtil Rælingen, stødte fra og gled langsomt ind til Kysten, hvor „Hummeren“ og „Havmanden“ til venstre, samt „Spraglede Falk“ og „Charitas“ til højre allerede havde indtaget deres Stillinger.

En tordnende Morgenhilsen veksledes, idet Tyskmerker-Skansen blæste sine Kanoner af, og Fregatterne samtidig udspyede deres Lag, mens det svenske Infanteri sendte en Hagl af Smaakugler ud over Chalupperne. Det brølende Ekko, Trommehvirvlen, Pibernes Skingren og de kommanderendes Stemmer lød pludselig i et rasende Virvar mellem hverandre, og Krudtrøgen bredte sig som et Slør over Skuepladsen.

„Følger mig, Karle! Geværet højt!“ kommanderede Oberst Bertelsen, som var sprunget ud af Chaluppen tæt ved Land. Han trykkede Hatten fastere paa Hovedet, svingede Kaarden og vadede fremad, Soldaterne skyndte sig ligeledes at komme ud af Fartøjerne og ilede efter ham. I tæt sluttede Geledder stormede de faa Minutter efter op ad Skraaningen. Et Par Salver knaldede løs, og gennemboret af Kuglerne styrtede mange Stridsmænd paa begge Sider til Jorden; men adlydende Bertelsens Kommando skred Soldaterne frem over deres faldne Kammerater, og med løftede Kolber styrtede de løs paa Fjenden. Med Kraft og roligt Mod modtoges de af det svenske Infanteri; da et Par hundrede Entregaster, anførte af Andreas Dreyer, nu mylrede frem paa Kysten og forenede sig med Soldaterne,

opstod et frygteligt Haandgemæng, hvis Larm overdøvedes at Stykkernes Torden fra Skansen og Fregatterne.

Uagtet Angrebskolonnen bestandig forstærkedes med nye Skarer af Skibenes Besætning, syntes Kampens Udfald i nogen Tid usikker; thi de svenske Krigere trængte snarere frem end veg tilbage. Kæmpende med stigende Forbitrelse mod Overmagten stod de urokkelig bag Dyngerne af faldne Venners og Fjenders Lig som bag et Brystværn, hvorfra de sendte deres Kugler og med vægtige Kolbeslag viste Angrebene tilbage. De danske Sømænd, der under skingrende Hurra var stormet frem til Kampen, standsede noget forbløffet, da deres Kammerater til højre og venstre styrtede blødende til Jorden, forinden de med deres korte Angrebsvaaben havde kunnet række Fjenden. Vendende Skraaen i Munden syntes de et Øjeblik at overveje, hvad der nu var at gøre, mens de samtidig skottede betænkelig til Siden, da Jorden allerede gungrede under Hovslagene af det svenske Rytteri, der netop kommanderedes frem til Indhug. Men et velrettet Lag fra „Charitas" brusede hen over de kæmpendes Hoveder, og hele Klynger af Heste og Ryttere styrtede hen ad Jorden mellem hverandre. Et andet Lag af „Havmanden", der ligesom „Charitas" laa nærmest Kysten, fuldendte Ødelæggelsen; i frygtelig Forvirring galopperede Levningerne af det sprængte Rytterkorps tilbage til Skoven. Dette frygtelige Mellemspil gjorde Udslaget. Uimodstaaeligt trængte Ulkene og Soldaterne frem over det blodige Brystværn; Forsvarernes Rækker blev brudt og opløst. Efter at mere end Halvdelen af de tapre Svenskere var falden, tog de øvrige i forvirret Flugt Vejen til Skoven.

De kommanderendes Raab og Baadsmandspibernes Triller bragte Soldaterne og Ulkene til at standse Forfølgelsen og vende tilbage. Soldaterne opstillede sig i snorlige Rækker og satte sig derpaa under Trommeslag i taktfast Marsch, medens Ulkene flokkede sig om deres egne Officerer og slentrede af Sted under lystige Samtaler. Pludselig gjorde begge Kolonner en Svingning og rykkede i Stormskridt frem mod Tyskmerker-Skansen, hvis Stykker tappert havde besvaret Fregatternes Lag. Kanonerne udspyede endnu engang deres Ild og Geværerne knaldede fra de lave Jordvolde. Men ophidset af den fore-

gaaende Kamp stormede de Danske fremad, idet de med et vildt Hurra overdøvede deres faldende Kammeraters Skrig. Da Affæren havde stor Lighed med et Skibs Entring, stræbte Matroserne at være de forreste i Ilden, for at bøde paa det Øjebliks Vaklen, de under Kampen i aaben Mark havde udvist. Forsvarernes Stød og Hug prellede af mod deres Jernhuer og uden at ændse nogen Hindring svang de sig over Palisaderne og krøb op ad Jordvolden, mens de svært bevæbnede Soldater søgte de bekvemmeste Steder og først banede sig Vejen ved Geværskud. Efter en kort men blodig Kamp blev Skansen bestormet; kæmpende veg Svenskerne tilbage til Midten, hvor de i en sammentrængt Masse endnu gjorde fortvivlet Modstand.

„Stop! Rad!“ brølede Hofmesterens Mat Jens Aalborg, som havde fulgt sin Chef i Hælene og nu med Øksen opfangede et velment Kolbeslag, der var tiltænkt Andreas Dreyer. Det snurrede i Ulkens højre Arm; men uforfærdet svang han sit korte Vaaben og for ind paa den svenske Officer, der saa rolig, som om kun hans Legeme, men ikke hans Aand var til Stede i Kampen, med en omvendt Karabin uddelte dræbende Slag til højre og venstre. Idet Andreas Dreyer, gjort opmærksom ved Ulkens Udraab, vendte sig om og fik Øje paa den svenske Officer med det brede Ansigt og det lange, blonde Haar, genkendte han Jan van Backe. Følgende Øjeblikkets Indskydelse sprang han ind paa Hollænderen, som netop hævede Karabinen mod Matrosen, omslyngede ham med sine kæmpestærke Arme og kastede ham til Jorden. „I er min Fange,“ hviskede han og tilføjede med Tordenrøst: „Tilbage, Manne!“

„Holdt, Karle!“ kommanderedes overalt, da man følte det uværdige i at nedsable en overvunden Fjende.

I sin Chalup, der uophørlig bestrøges af Venners og Fjenders Ild, havde Niels Juel fra Havnens Midtpunkt kunnet overskue og tildels styre Kampen, idet han bestandig sendte friskt Mandskab derhen, hvor det gjordes fornødent, og ved sine Ordonnanser rettede Fregatternes Stykker mod de vigtigste Punkter. Flere Kugler var gaaet gennem Chaluppens Skrog og mangen rask Gut var falden saaret under Tofterne; men Niels Juel var for opmærksom paa Kampen, til at han i ringeste Maade ænsede Faren. Hans Omgivelser, der med

stor Tilfredshed og voksende Tillid bemærkede den Øverstkommanderendes Ro og Mod, stræbte at efterligne ham heri, og den yngste Gast, der endnu for faa Timer siden var blegnet, da det første Lag dundrede løs, lo allerede saa smaat efter Kuglen, der susede væk over hans Hoved eller plaskede ned i Vandet tæt ved.

Saa snart de nødvendigste Foranstaltninger var truffet med Hensyn til de saaredes Forplejning samt Fangernes Bevogtning, og den erobrede Skanse var tagen i Besiddelse, meddelte Niels Juel de kommanderende Officerer sine videre Ordrer og begav sig atter om Bord paa „Kronprinsen". Hele Flaaden lettede derpaa Anker og begyndte at varpe sig op langs Kysten til Visby, hvorhen de forreste Skibe dog først naaede mod Aften. Straks efter Skansens Indtagelse havde imidlertid Thomas Wallenstejn begivet sig paa sin Færd, ledsaget af en Snes Soldater og lige saa mange bevæbnede Ulke under Andreas Dreyers Kommando, og paa sidstnævntes Begæring var det blevet tilladt Jan van Backe at følge med. Paa den første Gaard, de kom til, var en Mængde Bønder, der med ængstelig Forventning imødesaa en Efterretning om Kampens Udfald, forsamlet. Da de erfarede de Svenskes Nederlag og hørte Wallenstejns Budskab, brød de ud i et enstemmigt Hurra for Øens retmæssige Herre, Kongen af Danmark, og lovede at yde hans Krigsfolk al den Bistand, de formaaede. Tagende dem paa Ordet opfordrede Dreyer dem til uopholdelig at begive sig med alle de Køretøjer, de kunde overkomme, ned til Kysten for at befordre Tropperne og det nødvendige Krigsmateriale op til Visby, hvortil hele Forsamlingen ligeledes erklærede sig villig. Efter at have nydt nogle saare velkomne Forfriskninger, for hvilke Dreyer paanødte Gaardens Ejer rigelig Betaling i klingende Mønt, samt drukket Broderskab med alle tilstedeværende, drog Troppen i det lystigste Lune videre Nord paa. Ved hver Bondegaard gentoges omtrent de samme Optrin, og Solen var forlængst gaaet ned, da de kom til Visby. Til deres store Forundring fandt de her Oberst Bertelsen med Størstedelen af Landgangskorpset; Bønderne havde nemlig ærligt holdt deres Løfte og hele Dagen jaget frem og tilbage mellem Klintøhavn og Hovedstaden med deres smaa, men stærke Heste. Som om de havde faaet Landlov og befandt sig paa en Lysttur havde Ulkene og

Soldaterne, der i skøn Enighed sad sammenstuvet paa Bøndervognene, sunget og jublet i vilden Sky, hvorved Transporten snarere havde faaet Udseende af en Folkefest i den dybeste Fred end et Krigstog i et fjendtligt Land. Dels af Skræk over Fjendens pludselige Ankomst og Vaabenlykke, dels af Misfornøjelse med det svenske Regimente havde Visbys Indvaanere forholdt sig aldeles rolige og ladet Byens Porte staa aabne, mens Guvernøren og Kommandanten, der under disse Omstændigheder ikke fandt det raadeligt at prøve strenge Forholdsregler, havde trukket sig tilbage til Kastellet med Resten af det slagne Troppekorps. Oberst Bertelsen, som lige saa lidt fandt det raadeligt, ved Nattetide at rykke ind i Byen, havde lejret sig i Kanonskuds Afstand fra Portene og udstillet Vagtposter paa alle Kanter; han vilde oppebie Dagslyset og den Øverstkommanderendes nærmere Ordre, før han begyndte Angrebet.

Det var en smuk, stille Aften. Stor og klar steg Maanen op paa den skyfri Himmel og kastede sine Straaler paa den uhyre Havflade, hvor Orlogsskibene langsomt gled frem gennem Lysstriberne; den magiske Belysning, Brændingens fjerne Brusen og Matrosernes Sang i de varpende Rofartøjer gav Optrinet et højtideligt Præg. Levningerne af den gamle Hansestads Mure strakte sig i utydelige Omrids og kastede lange, hemmelighedsfulde Skygger hen over Landet. Paa den stejle Klippe i Baggrunden, nærmere Havet, knejsede Tinderne af Kong Eriks befæstede Borg; den østre Fløj, hvor det svenske Rigsflag vajede, var klart belyst af Maanen, medens Murværket paa den vestre Kant tabte sig i Dæmringen. Man hørte intet til den Støj og Tummel af Mennesker, der ellers plejer at staa om en belejret By; skønt det endnu var tidlig paa Aftenen, rugede Dødens Stilhed over Slottet og Staden. Denne Stilhed sænkede sig ligeledes over de bevæbnede Skarer, der havde lejret sig udenfor. Ulkene og Soldaterne samlede sig i tættere Klynger; deres Jubel og Latter forstummede; deres lystige Indfald og pralende Yttringer afløstes af uhyggelige Eventyr og Sagn, der for det meste drejede sig om Fortids Begivenheder.

I nogen Afstand fra en af disse Grupper stod Andreas Dreyer i Samtale med Jan van Backe. Hollænderen, som bar svensk Marine-Officers Uniform, var for Øjeblikket falden ud af sin militære Hold-

ning, idet han efter gammel Vane havde stukket begge Hænder i Bukselommerne og i en noget forover bøjet Stilling saa i Vejret. Hans rolige af Maanen belyste Ansigt, der syntes uimodtageligt for enhver Paavirkning, stak underlig af mod Fregatchefens opvakte Fysiognomi og bevægelige Minespil.

„Det er kuriøst nok, at jeg kun træffer Eder, naar I er i synkefærdig Tilstand," tog Dreyer Ordet efter nogle Minutters Tavshed. „Reden deroppe vil sagtens blive skudt sammen i Morgen; dermed er Svenskens Rige ude her paa Øen, og I vandrer vel i Fangenskab med Eders gode Venner, i hvilket Fald det kan vare længe, før vi en Gang træffes med lige Styrke mellem Himmel og Hav." „Det har nu to Gange behaget Himlen at bruge Eder som et Redskab til at gøre mit Skrog flot igen," sagde Jan van Backe; „og har Skæbnen bestemt det, træffes vi vist nok tredie Gang under mere lige Forhold, hvilket maaske ikke vil vare saa længe, da jeg har faaet Løfte om Chefsposten paa et Krigsskib. Hvad det befæstede Slot deroppe angaar, der er vel forsynet med Krigsfolk og andre Fornødenheder, da ved hverken I eller jeg, om det danske Flag nogensinde kommer til at vaje fra dets Tinde; saadant staar skrevet i Skæbnens endnu lukkede Bog, og det staar i Herrens Magt, hvad Øjeblik det skal være, at fri mig og mine Venner af Fjendens Vold." „I er en ligesaa snurrig Fyr som sidst; men naar vore Stykker, som I allerede i Morges hørte rømme sig, først begynder at synge rigtig op derude, tænker jeg, at deres Brøl skal bringe Jer paa mere verdslige Tanker," lo Dreyer og tilføjede derpaa: „Det falder mig ellers ind, I har jo ikke ymtet et Ord om Eders værdige Moster, Fru van Schaych; eftersom hun forlod mit Skib i en saa ynkelig Forfatning, gad jeg nok vide, om hun kom paa ret Køl igen, og hvor hun nu ligger fortøjet." „Der, hvor hendes Skrog nu ligger fortøjet, naas det ikke mere af denne Verdens Storme," svarede Hollænderen og trak paa Skulderen. „For tre Maaneder siden opgjorde hun sit Regnskab og styrede ind i den anden Verden. Det var Herrens Villie og godt saa; thi da hun ankom til Visby, faldt hun i en svær Sygdom og forlod ikke Køjen, før hun bares til Fredens Bolig." „Underligt! det var altsaa første og sidste Gang, jeg taltes ved med den ærværdige Matrone," mumlede Dreyer

i en underlig Stemning. „Ikke for at slingre for Eder, som var hendes Søstersøn; men jeg gad nok have ønsket mig hende til Moder, allerhelst da jeg aldrig har kendt nogen saadan“ — han standsede, vendte Hovedet bort og spurgte: „Og hvad blev der af hendes Datter?“ „Hun maatte formedelst Vinterens Komme forblive i Visby hos sin Moster, som er gift med Peer Svinningsøn. Var jeg ikke selv af samme Grund holdt tilbage her, havde jeg hellere taget hende med til Sverig, for derfra at skaffe hende hjem til Holland. Men hvad der nu engang er Skæbnens Bestemmelse, vendes omsider til det Gode. Geriche van Schaych er et fornuftigt, vel opdraget Pigebarn; hun ved at finde sig i onde Tilskikkelser og vil ikke knurre mod Skæbnen, hvor daarlig Omgang hun end nyder.“ „For Satan! vover nogen at gøre hende Fortræd?“ udbrød Dreyer med uvilkaarlig Heftighed. „Er hun ikke under sin kødelige Mosters Beskyttelse?“ „Salig Fru van Schaychs Søster er en skikkelig, gudhengiven Matrone; men hendes Husbond er en ugudelig Person, som ingen Agtelse nyder, og er tilmed saa gerrig, at han skeler til hver Bid, det forældreløse Barn putter i Munden,“ svarede Jan van Backe med uforandret Ro.

Andreas Dreyer gjorde en utaalmodig Bevægelse; han begyndte at nynne en Sømandsvise hen for sig og slog Takt med Foden. Derpaa vendte han sig rask mod Hollænderen og spurgte: „Hvor bor Fogeden? Er det langt inde i Byen?“ „Per Svinningsøn bor indenfor Porten næst ved til venstre,“ svarede van Backe og strakte Haanden lige ud. „I kan herfra tydelig se den hvide Gavl i Maaneskinnet.“

Med et stumt Nik forlod Dreyer den flegmatiske Hollænder og gik med hurtige Skridt hen mod den nærmeste Klynge Matroser.

Jens Aalborg hørte med inderlig Gysen paa den graaskæggede Baadsmand, som efter at have vædet sin Tunge, netop tog fat paa den mest rystende Del af sin vel spundne Ende. Da han i dette Øjeblik følte sin Skulder temmelig ublidt berørt af en mægtig Næve, vendte han sig ræd omkring, men da han genkendte sin Chef, sprang han op fra sin halvt liggende Stilling og fulgte ham uden at knurre over Afbrydelsen.

„Vil Du gaa med paa et lille Eventyr?“ spurgte Dreyer, da de

havde fjernet sig saa langt, at ingen kunde høre dem. „Ja vel, Hr. Kaptajn, jeg er klar," svarede Jens Aalborg fornøjet. „Men om Hr. Kaptajnen saa synes, og da vi kanske kunde prajes af andre end skørteklædte Personer, var det kanske nok saa godt at tage en Smule skarpt med." „Vi styrer rigtig nok ind i Byen for at besøge gamle bekendte; alligevel kan Du pynte Dig som til Entring, og bring mine Pistoler og min Jernhue med — men rap Dig."

Jens Aalborg skyndte sig bort for at udføre Ordren, og skønt det varede den utaalmodige Dreyer altfor længe, var dog næppe fem Minutter forløbet, før den flinke Gast vendte tilbage. Uden at forstyrre sin tankefulde Chef med unyttige Ord eller Spørgsmaal overleverede han de medbragte Vaaben og satte sig derpaa i et kort Trav for at holde Skridt med ham. De tog Vejen til Byen og forsvandt snart i Skyggen af de gamle Mure. Rystende paa Hovedet stirrede Skildvagten efter dem.

Den af Jan van Backe betegnede Gavl hævede sig over et uanseligt, forfaldent Hus, til hvis brøstfældige Dør en høj Stentrappe førte op midt paa Bygningen. Kun fra et Par Vinduer i den øvre Etage faldt et mat Lysskær ud i den øde Gade. Det kom fra den store Tranlampe, der stod midt paa et plumpt Fyrrebord i Fogedens rummelige Dagligstue. Værelset, hvis nøgne Vægge og Loft vist ikke var hvidtet i de sidste tyve Aar, var forsynet med en Del andre Møbler af en ligesaa plump Form og tarvelig Træsort som Bordet. Den søvnige Lampes Skin og de mørke Kattunsgardiner, der hang over de snævre Vinduer, gjorde et uhyggeligt Indtryk. Skønt tre Personer, en Mand og to Kvinder, sad ved Bordet, herskede der for Øjeblikket dyb Tavshed, idet enhver syntes fordybet i sine egne Betragtninger, og paa intet af de tre Ansigter, der belystes af Lampens rødlige Flamme, opdagede man Spor af Smil. Manden — det var Peer Svinningsøn — dampede ivrig af sin korte Kridtpibe og førte imellem et Ølkrus til Munden; hans smaa listige Øjne kastede urolige Blikke hid og did, som om han plagedes af indre Utilfredshed. Med flittig Fod og Haand snurrede hans Hustru Rokkehjulet rundt og glattede Traaden; det udtærede blege Ansigt gav hende et spøgelseagtigt Udseende; men hun havde vist nok været smuk en Gang og lignet sin afdøde Søster Fru

van Schaych. Lige over for hende sad Geriche, beskæftiget med et Haandarbejde; det vemodige Præg, der stundom viste sig om de noget fyldige Læber, og en sitrende Bevægelse over de fint tegnede Bryn antydede noksom de sørgmodige Tanker, der fyldte hendes Sjæl. Hun var bleven smukkere i det forløbne halve Aar; den sorte Klædes Dragt, der omsluttede hendes smukke Skikkelse, og den lille Hue af samme Farve, hun bar paa Hovedet over de lysegule Haarfletninger, klædte hende godt. Hendes Ansigt, der sidste Gang endnu lyste af barnligt Skælmeri, havde i den korte Tid faaet et vist Præg af Karakter og fast Villie hos den voksne Jomfru, og de blussende Roser paa hendes Kinder var gaaet over til en let Rødme.

„Gud forbarme sig!“ udbrød Fogden i et Anfald af Ydmyghed; „det kan se forbistret broget ud, hvis man ikke passer sit Snit, og det er grumme vanskeligt, eftersom man ikke véd, om Hans Ekscellence og Kommandanten kan holde sig der oppe, indtil Flaaden bringer Undsætning.“ „Dog mener alle vore Naboer, at det ikke var nogen Ulykke, om de danske atter blev Herrer i Landet, ligesom Admiralen skal have ladet udraabe, at ingen Godtfolk, der forholder sig roligt, skal blive molesteret paa Gods eller Person,“ bemærkede hans Hustru med sagte Stemme og uden at se i Vejret. „For de Løfter giver jeg ikke en Styver,“ vedblev Fogeden; „og I Kvindfolk forstaar Jer kun maadelig paa de Sager. Ligger vi ikke ret mellem begge Parter? Holder vi med Svensken, faar vi Dansken paa Nakken; han skyder os Taget sammen over Hovedet og røver og plyndrer alt, hvad en ærlig Mand møjsommelig har sammensparet. Tror vi at passe vort Snit ved at give Fjenden en Haandsrækning, og han paa Sikasten drives ud igen, har vi fordærvet det med vore gamle Herrer og kan komme i Ulykke. Var de Danske endda Folk, der tog mod Fornuft og ikke tingede for at faa en snild Mands Raad, kunde det endelig være mig lige kært, om Svenskerne blev hængt i Dag eller i Morgen, og jeg skulde vide at passe mit Snit. Men de agter intet fornuftigt Raad; de buser paa med Ild og Sværd, og hvad det allerværste er, de indbilder de dumme Bønder, at de vil fri dem fra Fogedens Svøbe samt lette deres Skat og Tynge. Desaarsag bliver det nok det raadeligste at holde med Svensken, hvorved jeg hidtil har staaet mig godt,

og hvortil jeg desforuden har mine særlige Grunde.“ „Det kan jeg aldrig tro, at de Danske vil røve og plyndre,“ tog Geriche van Schaych rask Ordet, idet hun lod Haandarbejdet synke ned i Skødet og fæstede sine alvorlige Øjne paa Peer Svinningsøn. „Det er jo lutter Sømænd, og de, min salig Moder og jeg traf paa i vor Nød, var visselig gode og ædle Mennesker. Admiralen skal jo ogsaa være en tapper og højmodig Herre; jeg synes, at I og Eders Familie i saa Fald allermindst har noget at befrygte, fordi I som Øvrighedsperson har gjort, hvad Eders Pligt var.“ „Slidder, Sladder!“ mumlede Fogeden foragtelig. „Mener Du, fordi Fregatkaptajnen, der kanske forgabede sig i dit glatte Ansigt, gjorde lidt Væsen af Jer Kvindfolk og taalmodig hørte paa din gudsfrygtige Morbroders Jeremiader, at disse raa Ulke vil gøre sig nogen Samvittighed af at hænge en Øvrighedsperson til Moro for Bønderne samt plyndre hans Smule Ejendele til deres egen Fornøjelse. De Karle har ikke Respekt for noget, jeg tror knap for den lede Død — saa jeg ikke dernede ved Klintø en af deres Officerer med sit Fartøj løbe lige ind i Havnen og tage vore Anstalter i Øjesyn, uden at bryde sig mere om Skansens Kanoner og Rytternes Skydevaaben end ingenting; ja, han gloede gennem Kikkerten paa selve Guvernøren og grinede ad ham, indtil Hans Ekscellence endelig blev rød i Toppen og saa arrig, at han vist gerne havde flaaet den Grinebider, om han havde faaet ham i sin Magt.“ „Havde Du søgt Tilflugt paa Slottet som dine Medborgere, skulde vi ikke haft værre at befrygte end de andre, og saadant er jo ikke for sent endnu,“ bemærkede hans Hustru som før. „Deri stikker det,“ vedblev Fogeden med en fiffig Mine; han var nu kommen i et bedre og snakkesaligt Lune; „havde jeg gjort det, var jeg ikke længere i Stand til at tilbyde Fjenden en Haandsrækning, om han skulde gaa af med Sejren, og beholder Svensken Overmagten, kan jeg endda foregive, at jeg uden Frygt vilde forblive paa min Post; — man maa passe sit Snit, og enhver er Tyv i sin Næring. Alligevel faar jeg se til at gøre mig et eller andet Ærinde derop, paa det Hans Ekscellence maa forvisse sig om min Iver — Ih, Du almægtige Gud, hvad kan det være?“ afbrød han pludselig sig selv, og alle tre lyttede. Der bankedes stærkt paa Gadedøren; den blev aabnet og en kraftig Stemme spurgte efter Fo-

geden. Nu hørte man nogen komme op ad Trappen og nærme sig Dagligstuen. Mens Peer Svinningsøn stirrede ud i Værelset, og hans Hustru med ængstelige Miner standsede Rokkehjulet, skiftede Geriche Farve; hun troede at høre en kendt Røst. Idet Døren gik op og hun saa en Officer i dansk Uniform træde ind, rejste hun sig fra Stolen og et let Udraab undslap hendes Læber.

„God Aften, mine Damer!“ sagde Andreas Dreyer smilende og nærmede sig med en høflig Bøjning — „Kun ingen Forstyrrelse og langt mindre Skræk; jeg har strøget og kommer som en fredelig, ydmyg Gæst — for Satan! jeg skulde dog vel aldrig tage fejl,“ vedblev han og betragtede studsende den skønne, jomfruelige Skikkelse, der stod for ham. „Vist ikke — er I ikke Frøken van Schaych?“ „I tager ikke Fejl og i alt Fald skulde det være mere underligt, om jeg ikke genkendte den Mand, der saa højmodig kom os til Hjælp, da vi troede os forladt af Gud og Mennesker,“ svarede Geriche dybt bevæget. „Min stakkels Moder træffer I ikke mere, men med Velsignelse mindedes hun Eder endnu i Dødens Time.“ Med Anstrengelse trængte hun den frembrydende Graad tilbage og tilføjede henvendt til Husmoderen: „Det er Kaptajn Dreyer, som sidste Aar frelste os i Havsnød og bragte os hertil paa sit Skib.“ „Er det saa, da kan jeg ikke i Eder se en af Landets Fjender, men byder Eder hjertelig Velkommen i vort Hus,“ tog den blege Matrone besindig Ordet, idet hun rejste sig og hilste med Anstand. „Eftersom min Søster ikke kan takke sin Redningsmand, gør jeg det i hendes Navn.“ „Jeg kommer ikke for at hente Tak og Komplimenter,“ nikkede Dreyer, hvis Blik som fortryllet havde hvilet paa den unge Pige, og som om han vilde bortjage Fortryllelsen for han med Haanden over Øjnene. „For Satan! det var kun en Grille, efter som jeg ved Afskeden paa „Kristianias“ Faldereb betingede mig Ret til at gøre Genbesøg samt at optages som en gammel Bekendt, hvad enten jeg kom som Ven eller Fjende. Uden Omstændigheder — undskyld min Fripostighed; en Sømand har ikke Tid til Omsvøb, især i disse Tider, og da jeg hører og nu kan se, at I er den værdige Fru van Schaychs Søster, ved jeg, I vil unde mig en Times Ophold i Eders Hus — Jer Tjener, Hr. Foged! om I ellers ikke har noget derimod,“ tilføjede han og vendte sig

rask til Husets Herre. „Jeg kan desuden bringe en Hilsen fra Monsieur Jan van Backe, som befinder sig karsk og munter i vor Lejr.“

Med vekslende Minespil havde Peer Svinningsøn betragtet den fremmede. Et Lys syntes pludselig at gaa op for ham og en Ide at gennemkrydse hans Hjerne; thi han knipsede med Fingrene og et listigt Blik skød frem under de buskede Bryn, idet han rejste sig og udbrød: „Gud forbarme sig! Er I den Fregatchef, om hvem salig Fru van Schaych og vor kære Geriche har talt med saa megen Berømmelse? Det forstaar sig, I er vor kærkomne Gæst, end om I ti Gange var Hans svenske Majestæts Fjende. Ja, og nu kender jeg Eder igen; I er den samme tapre Officer, der i Morges viste saa stor Dristighed ved at løbe ind i Klintøen og rette Kikkerten lige paa Hans Ekscellence Guvernøren.“ „Den Dristighed var da ikke saa synderlig, og I maa have maadelige Tanker om de danske Sømænds Bravur, om I kun af den Grund holder mig for en tapper Officer,“ henkastede Dreyer noget utaalmodig. „Ja vist er de Danske mandhaftige Folk, og nu lakker det ad Enden med Svenskens Herredømme her paa Øen, hvilket jeg ogsaa har forsikret de dumme Bønder og Byens Indvaanere, hvorfor jeg haaber, Hans Ekscellence Admiralen vil tage min Iver og Nidkærhed for Hans danske Majestæts Sag i gunstig Betragtning.“ „Har I handlet saa af ærlig Hu og befindes Eders Nidkærhed uden al Falskhed, kan I ogsaa gøre Regning paa Admiralens Bevaagenhed,“ bemærkede Dreyer i en ligegyldig Tone. „En snild Mand passer sit Snit, og hvad nytter det at stampe imod Brodden?“ sagde Fogeden med en fiffig Mine. „Havde de dumme Bønder ikke været saa raadvilde og kun fulgt mine Formaninger, skulde Kastellet og alt det svenske Krigsfolk i denne Time have været i Hans Ekscellence Admiralens Hænder. Men Ulykken er, de ser skævt til mig, eftersom jeg har maattet lystre vore strenge Herrer og inddrive Skatten indtil sidste Styver, hvilken Forretning tit skar mig i Hjertet. Hvor stor Eders Vaabenmagt end er, kan det ellers se forbistret broget ud, eftersom Kastellet er vel forsynet og de hver Dag kan vente den svenske Flaade fra Karlskrone,“ vedblev han med paatrængende Fortrolighed. „Hvad mener I, Hr. Kaptajn? Skulde Hans Ekscellence Admiralen ikke trænge til en fiffig Mand, der mod en ringe Godtgørelse kunde

gaa ham til Haande med et og andet? Hans Ekscellence Guvernøren beærer mig med sin Tillid; jeg har derfor uhindret Adgang til Slottet, hvorfra jeg allenfals kunde bringe en og anden nyttig Underretning eller deslige" — Han standsede noget forbløffet, da hans Øje mødte Sømandens harmfulde Blik. „For Satan! I skæmter vel?" udbrød Dreyer med en kort Latter. „En Forræder er en daarlig Ven, paa hvis Troskab aldrig er at stole; for ham har vi en Strikke, mens vi har Kugler og Økser i tilstrækkelig Mængde til at tvinge vore ærlige Fjender." „Godt Ord igen," mumlede Peer Svinningsøn og hans bevægelige Ansigt fik et skuffende Præg af Ærlighed; „vist nok var det min Skæmt, Gud forbarme sig! Jeg mærker, I er en ærlig, ligefrem Sømand, og nu er I mig dobbelt velkommen. Gør Jer det kun bekvemt og lad som I var hjemme — ikke sandt, Mutter! uagtet Smalhans i disse forstyrrede Tider er Køkkenmester, finder Du nok noget Sul i Fadeburet og et Krus Stærkøl i Kælderen at sætte for vor hæderlige Gæst — det bedste er ikke for godt. Imidlertid har jeg et Ærinde at røgte, men er her igen før Dugen bliver bredt paa vort tarvelige Bord." Han vinkede af sin Hustru og forlod Værelset. Rystende paa Hovedet greb Husmoderen sit Nøgleknippe, der laa paa Bordet, og fulgte efter ham, øjensynlig saa forvirret over hans sære Opførsel, at hun ganske glemte det upassende i at lade sin unge Søsterdatter alene med den fremmede.

Forundret og nær ved den Tanke, at man maaske gjorde Manden Uret, havde Dreyer betragtet Fogeden og efterkom nu hans Opfordring, idet han lagde Jernhuen og sine Vaaben fra sig. Men Geriche, hvem det lumske Blik, som Fogeden endnu i Døren tilkastede sin Gæst, ikke var undgaaet, blev ilde til Mode; hun grebes af en ængstelig Anelse om, at han mulig havde en forræderisk Plan for mod Dreyer. Hun følte, at det var hendes Pligt at advare ham, og maaske rørte sig i hendes unge Hjerte en endnu varmere Følelse end Pligtens. Men kunde det ikke være en tom Mistanke, hvis Meddelelse kunde bringe Ulykke over hendes Moders Søster og dennes Mand, i hvis Hus hun var bleven optagen, og den forvovne Sømand vilde næppe lade sig bortskræmme af nogle flygtige Vink. Beskæftiget med disse pinlige Tanker stod hun flere Minutter med sænket Hoved

og syntes at glemme, at hun ikke var alene i Værelset. Da hun omsider havde fattet en Beslutning og atter hævede Hovedet, blev hun næsten forskrækket over det mørke Blik, hvormed Dreyer, som havde holdt sig beskedent tilbage, iagttog hende. Med venlig og dæmpet Stemme sagde hun: „I maa ikke undres, Kaptajn Dreyer, om jeg med mindre Hjertelighed, end I maaske ventede, har hilst paa Eder; en elsket Moders Død og Krigens Rædsler kan vel bringe en ung Kvinde ud af Fatning.“ „Uden Omsvøb, min Frøken,“ svarede Dreyer, og der laa noget bittert i hans Stemme, „sig det hellere rent ud, om min Nærværelse er til Ulejlighed, saa driver jeg af igen; det var, som sagt, kun en Grille, og jeg var indbildsk nok til at ville hente min Tak af Eder, kun af Eder. Nu har jeg hentet den, og da Eders ærværdige Moder, hvis Søn jeg nok gad have været, har gjort Sejl til en anden Verden, vil jeg lade det være godt dermed og ønsker Eder til Afsked alt muligt Godt — med mindre I ellers endnu en Gang skulde trænge til min Bistand.“ „Visselig, I misforstaar mig,“ udbrød Geriche ganske forvirret og gjorde en Bevægelse, som om hun vilde holde ham tilbage. „Eders Besøg er mig saa kært som en prøvet Vens nogen Sinde kunde være, og jeg har sagt Eder det, min Moder velsignede Eder i sin sidste Time, som om I havde været hendes Søn. Men jeg vil være aabenhjertig imod Eder, maaske mere aabenhjertig end det sømmer sig en ung Pige i min Stilling — Eders eventyrlige Besøg i Aften foruroliger mig. I har vovet Eder ene ind i en fjendtlig By, og selv den Mand, under hvis Tag I saa tillidsfuld opholder Eder, er kanske Eders Fjende, og — inden I mærker Uraad, er I maaske omringet af tusinde Farer.“ „Ho! Ho! var det kun derfor, at et Uvejr trak op paa Eders velsignede Ansigt, da jeg steg her om Bord,“ smilede Dreyer inderlig glad. „Vær kun ikke bekymret for det; vi Sømænd maa paa Chefens Vink og Lune trodse saa mangen Dødsens Fare for Pligtens Skyld; hvi skulde jeg da sky en Smule Fare, om der var nogen saadan, for at have den Fornøjelse, en Gang igen at se og tale med Eder, naar jeg kun vidste, at saadant ogsaa var Eder kært.“ „Jeg maatte i Sandhed være en saare utaknemlig Skabning, hvis det ikke glædede mig at se og tale igen med Eder, som har vist saa stor Højmodighed imod mig og mine nærmeste

kære," svarede Geriche med stigende Uro. „Havde min Moder endnu været i Live og havde I valgt et mindre farefuldt Øjeblik til Eders Besøg, skulde I visselig ogsaa have fundet en hjerteligere Modtagelse; men nu, da Krigens Skræk omgiver os, og her" — „Det Menneske, jeg gad ønske til min inderligste Ven eller Hjertens Veninde, lærer jeg helst at kende og skatte i Farens Stund," afbrød Dreyer hende rask; „derfor opsøgte jeg Eder nu, eftersom jeg havde den Tro, at I var en stærk Kvinde, der end i Faren kunde have et glad Blik tilovers for en gammel Ven." „Er jeg end ikke saa stærk, som I fordrer, en Kvinde skal være, skulde jeg vist have et glad Blik tilovers for Eder, hvis der kun var Spørgsmaal om min egen Fare," svarede Geriche og løftede Hovedet; „men skulde jeg virkelig kunne rose mig af at være en saa vigtig Person i Eders Øjne, ængster Eders Nærværelse mig kun saa meget mere og — hvad I end maatte tro om min Adfærd, beder jeg Eder, for det Venskab I har for mig og min Moders Minde, at I ufortøvet iler bort fra dette Hus."

Dreyer betragtede den smukke Pige med et beundrende og dog tvivlraadigt Blik, der bragte hende til at slaa Øjnene ned. „Slige Signaler er rigtig nok ikke hændt mig endnu," sagde han; „dog læser jeg paa Eders velsignede Ansigt, at de i alt Fald er ærlig ment. Eders værdige Moder, som I siger huskede paa mig i sin Dødsstund — og derfor glæde Vorherre hendes Sjæl paa den store Skanse! — var hun endnu imellem os, adlød jeg kanske uden videre Passiar Eders Vink; men da hun er sejlet sin egen Sø og jeg ikke kan vide, naar og hvor jeg træffer en saa gunstig Lejlighed igen, vil jeg først benytte denne, om saa Fjenden allerede var i Færd med at entre mit Skrog. Tingen er den, jeg beder Eder sige mig ganske oprigtig, men uden Slingren — thi jeg har aldrig haft Stunder at give bort og faar det heller næppe, eftersom jeg helst vil sejle gennem Livet for fulde Sejl, mens hun piber i Toldene og Kulingen er god — har det voldet Eder en lille Fornøjelse at se mig komme og vilde det volde Eder en lille Bedrøvelse at se mig gaa?" „Min Gud! det anede mig nok," udbrød Geriche med blegnende Kind, idet hun ilede hen til det nærmeste Vindue og stirrede ud. Tunge Fodtrin, som af bevæbnede, lød i det fjerne op fra Gaden. Med stigende Angst vedblev hun: „Skynd Eder her-

fra, mens det er Tid — Eders Liv er i Fare, om I bliver. Fogeden har hentet Soldater fra Slottet. Guvernøren er en hævngerrig Mand og I har trodset ham.“ „Vær kun ikke bange, men svar mig paa mit Spørgsmaal,“ sagde Dreyer, som rolig var fulgt efter hende. „Skynd Eder! Gud! min Gud! flygt! — hvis I har mig kær,“ hviskede Geriche. „Hvad var det — hvis jeg har Eder kær!“ gentog Dreyer med et ildfuldt Blik og næsten skælvende Stemme. „Sig mig, Geriche! er det da saa, at I har mig kær?“ „Det er for sent at flygte — de kommer allerede,“ sagde Geriche, og med den virkelige Fare syntes hendes Fatning at vende tilbage. Hun gik rask et Skridt fremad og en stærk Rødme farvede atter hendes Kinder. „Intet andet end det; den Læger klarer jeg nok. Bryd Eder ikke om det,“ vedblev Dreyer, hvis Sjæl kun var gennemtrængt af en eneste Tanke. „Sig mig kun, har I mig virkelig kær og tør I give mig Eders Haand derpaa, ubesværget?“ „Nu tør jeg det — jeg har Eder kær,“ hviskede Geriche og rakte ham Haanden. Men hun blev bleg; thi der lød Vaabenklirren ved Gadedøren.

„Tak, min egen Geriche!“ lo Dreyer med et ubeskriveligt Udtryk af Lykke. „Og nu skal Du se, hvordan en Ulk hjælper sig ud af Bekneb. Jeg er ikke heller saa ganske ene, og der gaar fem Kommishelte paa en Entregast.“ Lige som legende satte han imidlertid Jernhuen paa, blottede sit korte Sværd og trak en Pistol. Nu rev han Vinduet op og gjorde et let Stød i sin Sølvpibe, som han bar om Halsen i en Snor. Han lyttede, og Geriche, som i den højeste Spænding fulgte hans Bevægelser, bøjede sig over ham ud af Vinduet; men der kom intet Svar.

„Snurrigt! den Ulk kan aldrig svigte,“ mumlede Dreyer; „han kommer vel, og i alt Fald lader vi staa til.“

Døren stødtes op; en Korporal traadte ind med dragen Sabel, fulgt af fire Ryttere, der blev staaende i Baggrunden, mens Korporalen, efter at have mønstret Værelset og de tilstedeværende, noget tøvende gik frem og sagde: „Overgiv Eder uden at kny, eller I er dødsens.“

Med et skarpt, beregnende Blik maalte Dreyer sine Modstandere, bøjede Hovedet noget forover og krummede det muskelstærke Legeme, som om han vilde samle al sin Kraft til et voldsomt Spring;

Sværdet svang han i højre Haand og holdt Pistolen frem for sig med den venstre. „Stop der!“ raabte han med tordnende Røst. „Den, der rører sig, faar en Kugle for Skallen.“ Rytterne, der ikke var forsynet med Skydevaaben, stod ubevægelige, og Korporalen skævede uroligt til Pistolløbet.

I dette Øjeblik gik Døren atter op og Fogeden styrtede ind; tilsyneladende forskrækket udbrød han: „Gud forbarme sig! hvad er her paa Færde? „Hold Flaben, Hallunk! og lad Døren staa paa vid Gab,“ tordnede Dreyer; han gjorde allerede en Bevægelse som for at springe til; men han standsede og drejede Hovedet lyttende til Siden. En hvislende Lyd i det fjerne trængte til hans øvede Sømandsøre.

„De kommer,“ hviskede Geriche, som i sin Hjerteangst var bleven staaende ved det aabne Vindue. Blodet skød hende op i Kinderne; hun følte, at en rask Handling fra hendes Side maaske kunde forebygge al Blodsudgydelse. Snappende Saksen, som hun i sin Forvirring havde kastet hen i Vindueskarmen, nærmede hun sig hurtig Dreyer og greb den lille Sølvpibe, idet hun besindig skar Snoren over. Det hele var faa Sekunders Værk. Styrket af det opmuntrende Blik, Dreyer tilkastede hende, ilede hun tilbage til Vinduet og satte det skæbnesvangre Instrument for Munden. De skærende Toner, der trængte ud i Natten, besvaredes øjeblikkelig, og man hørte flere Menneskers ilsomme Fodtrin fra Gaden.

„Frem, Karle! og træk fra Læderet!“ kommanderede Korporalen, som begyndte at skamme sig over den Rolle, han spillede, mens han dog med det samme trak sig forsigtig tilbage. „For tusind Djævle! ræddes I for en — hug ham ned, hvis han ikke vil give sig.“ Rytterne adlød den første Del af Ordren og trak blank, men de blev dog tvivlraadige staaende. Enten følte ingen af dem Lyst til at modtage Kuglen, eller de undsaa sig ved at være saa mange mod en, og Sømanden saa ud til at ville sælge sit Liv dyrt.

Dreyer holdt stadig sine Modstandere i skarp Sigte og raabte med gennemtrængende Røst: „Sej, Entregaster! herop med Jer!“ Dette Raab besvaredes med et skingrende Halløj fra Gaden. Husdøren bragede og sprængtes af de vældige Økseslag; i næste Minut stormede en hel Flok op ad Trappen. Jens Aalborg traadte frem i Døren med

Øksen paa Nakken; han lettede paa Hatten ad sin Chef, mens flere og flere Skikkelser kom til Syne i Gangen og stirrede over hverandres Skuldre ind i det svagt oplyste Værelse. Forbavsede over saa uventet at blive de angrebne trak Rytterne sig sammen om deres Korporal, og svingende Pallaskerne gjorde de nu paa deres Side Mine til kækt Forsvar.

„For Satan! vil I nu slaas, og før var I bange for halvanden Mand," lo Dreyer; farende ind paa Korporalen greb han ham i Bandoleret og raabte med bydende Røst: „I er min Fange — stik Sliren ind der, alle Mand! eller I bliver huggede til Plukfisk." Han vinkede hen imod Døren; skubbende hverandre fremad og smaaleenede over disse Løjer mylrede Ulkene ind i Værelset. Stiltiende adlød Rytterne, da de nu indsaa, at Modstand vilde være unyttig og de ingen Opfordring fik af deres Anfører.

„Tag dem med Jer, Manne! og skrup saa af; men rap Jer og gør ingen Optøjer paa Vejen," vedblev Dreyer. „Jens Aalborg og jeg følger Eder i Hælene."

Mens Ulkene uden synderlige Omstændigheder fordelte de svenske Fanger imellem sig og derpaa i den største Orden forlod Værelset og Huset, vendte Dreyer sig til Geriche. Trykkende den skælvende Piges Haand, sagde han med usædvanlig blød Stemme: „Du har vist Dig som en kæk Guts værdige Brud, og skulde der en Gang paa vor Fart gennem Livet komme Bygevejr imellem os, som Gud forbyde, saa husk mig blot paa denne Aften; naar Du blæser i denne Baadsmandspibe, som Du skal bære om Halsen som et Hæderstegn, da skal Du finde mig villig til at danse derefter. Men Du skal ikke blive her i Huset; vi vil ikke mere skilles," vedblev han, da Geriche med et Smil gengældte hans Haandtryk. — „Ikke sandt, Du har skænket mig din Tro og Love? Saa kan Du lige saa godt straks følge med mig og stole paa en Sømands Ærlighed og høviske Sind — det er allenfals nok saa sikkert som her."

Geriche syntes et Øjeblik raadvild og skiftede Farve. Den sidste Times eventyrlige Begivenheder havde pludselig, saa at sige, revet hende ind i en ny Verdens Hvirvel, hvor hun først skulde orientere sig. Men hun besad en for hendes Køn og Alder usædvanlig kraftig

Karakter og Aandsnærværelse; uagtet hun vist nok under andre Omstændigheder vilde have forkastet sin Bejlers Forslag, hvor meget hun end havde Grund til at stole paa hans ærlige høviske Sind, blev det hende dog klart, at der i hendes nuværende forladte Stilling ikke var andet Valg tilbage, hvis hun ikke vilde udsætte sig for den næste Dags Rædsler, naar Byen maaske stormedes, og selv om det ikke skete, frembød Fogedens Hus efter det nu forefaldne intet ønskeligt Tilflugtssted. Et Blik paa Peer Svinningsøn, som imidlertid havde trukket sig tilbage i den fjerneste Krog af Værelset og med urolige Miner syntes at imødese, hvad der vilde ske, lod hende fatte sin Beslutning; med blussende Kinder, men fast Stemme svarede hun: „Maaske er det letsindigt og syndigt, at jeg forlader min Moders Søster, i hvis Hus jeg hidtil har fundet Tilflugt — dog vil jeg følge Eder, jeg er Eder Tillid skyldig og jeg stoler paa, at I ikke siger det, for at friste og siden miskende mig," „Det kan Du stole paa," smilede Dreyer; „og hvad din værdige Moster angaar, da skal ingen Overlast vederfares hende, hvad der ellers maatte ske. Men nu af Sted."

„Om Hr. Kaptajnen saa synes og den unge Dame ikke skæmmes derved, staar dette Klædningsstykke til Tjeneste," sagde Jens Aalborg, som i al Stilhed havde trukket sin store Pjækkert af og børstede Støvet af den med Haanden; „den kan saa noget nær dække hele hendes Skabelon for ethvert næsvist Øje, og min ny Hue har jeg heldigvis med, hvilken i lige Maade staar til Tjeneste," „Ret saa, min Gut! efter saadant Brug bliver dette Tøj jo kostelig Søndagsstads," nikkede Dreyer. „Ikke sandt, min egen Geriche, det gaar nok an. Du maa indføres i Sømandslivet."

Geriche hverken betænkte sig eller gjorde Indvendinger. Ved begge Sømændenes Hjælp var Forklædningen fuldendt i en Fart, og de vendte sig allerede mod Døren, da det faldt Dreyer ind, at han ganske havde glemt Fogeden. „Naa, I har sagtens ingen Lyst til at følge med," tiltalte han denne i en oprømt Tone. „Rigtig nok har I noget til gode hos mig; men Sagen spændte saa glædelig af, og for Eders værdige Hustrus Skyld vil vi slaa en Streg over Regningen; holder I kun selv Jer Flab, skal ingen Hund gø derefter." „Gud forbarme sig! I maa ikke gøre en ærlig Mand saa blodig Uret," forsik-

rede Peer Svinningsøn, som ved denne Tiltale fik Mod igen. „Med Tilladelse, Hr. Kaptajn," faldt Jens Aalborg ind med et vredt Blik paa Fogeden, „han er en Rad. Jeg havde flyttet mig lidt til Siden dernede, for at holde Udkig, da jeg saa ham liste sig ud af Porten, hvorover jeg fattede Mistanke og slentrede saa smaat efter. Saa snart jeg mærkede, han tog Kursen til Kastellet, lugtede jeg Lunten, og da der ingen Tid var at spilde, eftersom han inden et halvt Glas kunde være her med Krigsfolk, vendte jeg tilbage til vore egne for at hente Undsætning; jeg tænkte, det var nok saa godt at have en halv Snes Gaster med, før jeg advarede Hr. Kaptajnen." „Du har i alle Maader handlet vel og fornuftigt, hvorfor jeg ved Lejlighed giver Dig en Haandsrækning igen," nikkede Dreyer; „men vi har ingen Tid til lang Passiar, og en rigtig Slyngel undgaar dog ikke sin Skæbne; stik Du kun ud af Døren og hold Farvandet ryddeligt; vi gaar i dit Kølvand." Jens Aalborg lettede paa Hatten og adlød, skønt lidt forundret over sin Chefs Godmodighed. De forlod nu alle tre Huset og ilede efter Entregasterne, der med Fangerne imellem sig styrede i kort Trav ud af Byens Port.

ELLEVTE KAPITEL.

Næste Morgen rykkede Oberst Bertelsen ind i Staden, for fra denne Side at indeslutte Kastellet, mens Niels Juel aabnede Angrebet fra Søsiden. I en tæt Halvkreds duvede Flaadens svære Skibe udenfor Havnen. Gennem de aabne Kanonporte strakte Stykkerne i lange Rader deres truende Mundinger frem, og fra de svimlende Rær hang Sejlmasserne kun halvt opbundet, som om Skuderne var rede til at sprede Vingerne, for at møde en Fjende paa deres eget Element. Kun tre Skibe, nemlig „Gyldenløve", „Hummeren" og „Delmenhorst", havde indtaget en virkelig Angrebsstilling. De laa for Anker i et

halvt Kanonskuds Afstand fra Kastellets Mure og udspyede allerede deres morderiske Ild, Lag i Lag, men Kastellets Kanoner blev intet Svar skyldig, og da de var godt rettet, blev navnlig „Gyldenløve“ inden en halv Times Forløb ilde tilredt og fik flere Skud i Vandgangen.

Ledsaget af Ejler Gjedde strøg Niels Juel med sin Chalup gennem Røgen og Kugleregnen hen mellem de tre Skibe, der laa i Ilden. Fartøjet passerede agter om „Hummeren“, hvis Skrog endnu bævede efter det nylig afbrændte Lag; Søen skummede og rørte sig som over vulkanske Bevægelser, og det hundredfoldige Ekko rullede under Kysten. Gnidende sine Hænder sprang Johannes Behn hen til det agterste Styrbordsgalleri og satte Kikkerten for Øjet, som for at iagttage Kuglernes Virkning derinde.

„Sej, Hr. Kaptajn!“ raabte Niels Juel op til ham gennem Raaberen, „I skal ikke længere skaane det gamle Hus; giv kun paa, til det falder — vi bygger det op igen.“ Johannes Behn lettede paa Hatten, skønt han for Krudtrøg ikke kunde skimte sin Chef, hvis Røst han dog kendte. „Vel, Hr. Admiral!“ svarede han og bøjede sig ud over Galleriet. „Vi har faret med Lempe af Respekt for salig Kong Eriks Hus; men ret nu skal I se det brænde som Sodoma og Gomorra — lystig, Gutter!“ tilføjede han og vendte sin Raaber hen over Dækket. „Lad dem spille op paa en frisk, den smaa kan synge for.“ Et enkelt Skud dundrede løs — det var den store Svingbasse midtskibs — og derpaa brølede hele Styrbordslaget efter. Hoppende i det skummende Vand gled Chaluppen forbi og lagde ind til „Gyldenløve“.

„Det kan jeg lide, Hr. Schoutbynacht; vi maa skynde os,“ sagde Niels Juel, da han betraadte Dækket og saa Kristjan Bjelke, som var kommen om Bord fra sit eget Skib for at lede Angrebet, ligge paa Knæ ved en svær Jernkanon; „hvor gaar det ellers?“ „Upaaklagelig, Hr. Admiral,“ svarede Bjelke og rørte flygtig ved sin Hatteskygge, men uden at afbryde sin Forretning. „Af Vejen, Manne! hun maa have Spillerum, naar hun sprutter — klar med Lunten! Fyr!“ Kanonen udspyede sin Ild og løb tilbage. Vendende sig til Admiralen, vedblev han: „Vi har fire Skud mellem Vind og Vand, men tænker dog at holde os flot indtil Enden.“ Det bragede derovre fra Kastellets Mure; flere Kugler susede tværs over Skansen og sønderslog en

Del af Galleriet. „Fjenden er uforsagt, men desto hæderligere er Kampen," sagde Juel. „Har I allerede mange døde og saarede?" „Ikke en; ingen Kugle har endnu haft Bud med." „Det er et sjældent Held og et godt Varsel," nikkede Juel hen for sig. „Giv dem kun Laget igen; før Middag maa vi bringe dem til Tavshed." „Det varer næppe saa længe; Fjenden har vist alt faaet Grundskud og kunde maaske tages ved Entring," bemærkede Ejler Gjedde og pegede over til Kastellet, hvor Røgen hvirvlede i Vejret fra en større Bygning. „For Pokker, det ser ud til allehaande og klemmer vi kun paa for Alvor, faar de ikke Tid at betænke sig," sagde Niels Juel, idet han hurtig satte Kikkerten for Øjet. „Tag Benene med Jer, Hr. Løjtnant. I skal gaa i Land med Ordre til Oberst Bertelsen, at han ufortøvet har at rykke frem med klingende Spil; vore Kugler gaar væk over hans Hoved. Forefalder der noget, træffes jeg om en halv Time paa „Kronprinsen". Ejler tog Hatten af og ilede ned i en Jolle. Kristjan Bjelke gav sig atter i Færd med at rette Dækskanonerne og brølede gennem Raaberen sine Ordrer ned til Batterierne. Men tankefuld blev Niels Juel et Par Minutter staaende paa Skansetrappen; han drejede Kikkerten langs med Kysten og ud over Havet, hvor intet andet Flag var at se end det danske, der vajede paa Orlogsskibene. De næste Lag, der atter dundrede ind mod Kastellet fra alle tre Skibe paa en Gang, vækkede ham først af hans Betragtninger, og han skyndte sig fra Borde, for ligeledes at aflægge Besøg paa „Hummeren" og „Delmenhorst".

Ejler overbragte imidlertid Ordren til Oberst Bertelsen, og kort efter rørtes Trommerne over hele Byen. I sluttede Kolonner rykkede Soldaterne frem; smaa Klynger af Ulke, bevæbnet med Spyd og Økser, strømmede til og istemte et bestandig voksende Hurra, der syntes at ville overdøve Kanonernes Torden. Under Oberstens Anførsel marscherede den forreste Kolonne i Stormskridt op mod Fæstningens Hovedindgang; en Trommeslager ilede forud og hamrede løs paa sit Instrument, til Tegn for Fjenden, at han nu maatte skynde sig, hvis han vilde kapitulere. Højt deroppe steg Røgen i Vejret fra Kommandantens brændende Hus, og som en Kæmpehagl slog Orlogsskibe-

nes Kugler ind i Murværket, hvis løsrevne Stene regnede ned paa alle Kanter.

„Holdt, Karle!“ kommanderede Bertelsen; „jeg tror, de slaar Chamade og vil give sig.“ Soldaterne standsede og Hurraet forstummede efterhaanden. Man hørte Trommer hvirvle inde i Slottet, fra hvis lave Udfaldsport en Officer nu nærmede sig. Med den venstre Haand holdt han en Trompet, hvorpaa han blæste af alle Kræfter, og med den højre strakte han et udfoldet Papir højt i Vejret som et Fredsflag.

„For at skaane Menneskeliv ønsker Hans Ekscellence Grev Oxenstjerne at indlade sig paa Underhandlinger, i hvilken Hensigt jeg her medbringer et Udkast til Vilkaarene for en Kapitulation,“ sagde den svenske Officer. „Jeg forlanger at føres til den Øverstkommanderende.“ „Det var en fornuftig Beslutning,“ brummede Bertelsen. „Ved Foden, Karle! Vil I, Monsieur Gjedde, ledsage ham til Admiralen, saa opslaar jeg saa længe mit Hovedkvarter her; men jeg anbefaler Eder Hurtighed, eftersom Folkene er utaalmodige og næppe at tæmme,“ tilføjede han med et fiffigt Blik til Ejler. „Vi kan gerne forsøge derpaa, skønt jeg for Øjeblikket ikke rigtig ved, hvor Admiralen er at træffe, og hans bestemte Ordre lød paa at tage Slottet med Storm, hvis det ikke gav sig paa Naade og Unaade,“ svarede Ejler med forstilt Ligegyldighed. Han løftede paa Hatten og givende den svenske Officer et Vink at følge med, tog han Vejen til Havnen.

Paa „Kronprinsen“ blev man ikke lidt overrasket ved Parlementærens Ankomst. De sidste Lag var vel ikke blevet besvaret fra Fjendens Side; men man haabede dog ingenlunde paa et saa hurtigt Resultat, da man troede Kastellet vel forsynet med Levnetsmidler og Ammunition. Dette var imidlertid ikke Tilfældet, og derfor havde Guvernøren og Kommandanten besluttet at forlange en hæderlig Kapitulation. Med hemmelig Tilfredshed modtog Niels Juel Budskabet og efter flygtigt at have gennemløbet Kapitulations-Udkastet, sendte han Officeren tilbage med den Forsikring, at der øjeblikkelig skulde holdes inde med alle Fjendtligheder, samt at Grev Oxenstjerne og Michael Schultzen inden en Times Forløb skulde faa Besked. „Vi maa ikke lade Fjenden Tid at forvinde den Skræk, vore Stykker har

jaget ham i Blodet," henvendte han derpaa Ordet til de fornemste Skibschefer, der var kommet om Bord paa „Kronprinsen". „De Vilkaar, Hans Ekscellence og Kommandanten har opsat her, er ikke alle at forkaste, og jeg vil med det samme gøre mine Anmærkninger derved. Til Eder, Monsieur Bjelke og Monsieur Peter Morsing, overdrager jeg det hæderfulde Hverv at overbringe Svaret samt i mit Navn at underskrive den endelige Kapitulation. Der tilstaas Officererne, høje og lave, samt Mandskabet, fri Afmarsch med alle Ærestegn; dog skal de lade alt Skyts og andre Krigssager tilbage og ikke medtage mere Proviant end fornødent er for deres Overrejse til Sverig. Saafremt Hans Ekscellence indvilger i disse Vilkaar, kan Garnisonen uforstyrret berede sig til Afmarsch indtil i Morgen Formiddag Kl. 10; men Landporten bliver i Aften Kl. 8 at besætte med danske Tropper. Nu iler, mine Herrer, og jeg stoler paa Eder i dette vigtige Anliggende."

Schoutbynacht Kristjan Bjelke og Peter Morsing hilste ærbødigt. Førstnævnte modtog Papiret, paa hvilket Niels Juel, mens han talte, havde gjort sine Vedtegninger, og skyndsomt gik de begge fra Borde.

Da de danske Kommissærer betraadte Kastellet, forefandt de alt i den største Forvirring; det snævre af skumle Bygninger omgivne Rum frembød et rystende Billede paa Krigens Rædsler. Blandt nedstyrtede Mure og sprængte Kanoner laa døde og saarede mellem hverandre. Størstedelen af den øvrige Besætning havde allerede kastet Vaabnene bort, nogle for at søge Skjul mod Kuglerne og de nedregnende Stene, andre, og det de mere besindige, for at dæmpe Ilden, som var brudt ud i Kommandantens Hus, og som man frygtede skulde naa Krudtmagasinet. Under disse Omstændigheder var det kun paa Skrømt, at Guvernøren og Kommandanten overvejede de ved Vilkaarene gjorte Forandringer. Saa snart de havde undertegnet Kapitulationen, strakte de faa Vagtposter ved Landporten Gevær, hvorpaa et Kompagni danske Soldater rykkede ind og besatte Porten. Næste Dag til den fastsatte Tid overleveredes hele Slottet, det svenske Kongeflag forsvandt fra dets Tinde, og i dets Sted hejsedes det danske under Salut fra samtlige Krigsskibe. Med flyvende Faner og klingende Spil marscherede Guvernøren og Kommandanten bort i Spidsen

for den sammensmeltede Garnison. Sejrherrerne, der stod opstillet i lange Rækker paa begge Sider, gjorde tavs Honnør, mens de overvundne drog forbi; saa vel Admiralen som hans Flagofficerer, der nærmede sig fra Havnen, blottede deres Hoveder. Men Grev Oxenstjerne og Michael Schultzen gengældte disse Æresbevisninger med nedslagne Blikke og mørke Miner.

De sidste Salutskud dundrede ud over Havets skinnende Flade, og Krudtrøgen drev som lette Skyer hen til Kysten. Gennem de urolige Bølger skummede to Skuder med bredt udspilede Sejl ind mod Visby. Den ene var en lille Orlogsmand, hvis lette Stykker knaldede lystigt til begge Sider, som om den vilde give sin Skilling med i Laget og hilse Flaget paa Eriks Borg, mens Mandskabet svang Hattene fra Vanter og Ræer. Den anden langt større Skude var vist nok en erobret Danziger Fløjte; thi paa dens Agtermast vajede det danske Orlogsflag højt over Danzigs blodrøde Dug. Fjernt i den sydvestlige Horisont skinnede et enkelt Sejl paa det mørkeblaa Hav, men efterhaanden kom de smækre Master og derpaa Skroget til Syne.

Paa Kastellets høje, brede Mur ud mod Havet stod Niels Juel omgivet af sine Officerer, der netop havde bragt ham deres Lykønskninger til Togtets heldige Udfald. Tavs og tankefuld slyngede han Armene over Brystet og et Smil for over hans ædle Træk. Havde han ikke allerede generobret en af Fædrelandets tabte Provinser; denne Daad var det første Blad til hans og den danske Marines Hæderskrans. Han kunde byde over en anselig Magt; i sin egen Sjæl sporede han Kraft, hos sine Omgivelser Lyst til at føje Blad paa Blad til den uvisnelige Krans, der havde været hans Ungdoms flygtige Haab og nu var hans Manddoms stærke Tanke. Som en hellig Arv skulde den gaa over til hans Eftermænd under det ærværdige Flag; var Kransen først flettet, vilde Slægt efter Slægt sikkert forny den med friske Blade, alt som de gamle faldt af — — — —

„Ho! Ho! der kommer vor gamle Søhane, Bagge Knudsen, med en anselig Prise," udbrød Andreas Dreyer og pegede ud paa de to Skuder, der løb ind i Havnen. „For Satan, hun kuler jo godt og bliver det saadant ved, hjemsøger vi snart Karlskrone og Stokholm." „Vi har begyndt hæderligt nok og har haft Medbør af Lykken," tog Niels

Juel til Orde. „Men det var dog kun en Begyndelse, vi maa hærde og berede os til mangen blodig Strid og anse det, vi har udrettet, for Børneleg. Bedre var det kanske, om vi havde andre Fjender at brase op for end Svenskerne, der dog er vore Brødre i Sprog og Sæder," vedblev han med stigende Alvor, og Officererne lyttede studsende; „men da det nu en Gang er saa, maa vi slaa tappert til og udføre Bedrifter, der kan rygtes vidt og bredt, paa det den danske og dermed Nordens Sømandsstand kan hejse sit Flag og hæve Hovedet ligesaa højt som nogen anden Marine i Evropa. Samtlige I Herrer har opført Eder med priselig Kækhed," tilføjede han med en rask Bevægelse og pludselig Overgang i Stemmen, „hvilket jeg ikke skal undlade at indberette til Hans Majestæt. Nu vil vi atter røre os og klare alting her, for at vi kan gøre Sejl igen; thi om jeg ellers kan spaa sandt, bringer Snauen, som kommer hist ude, Bud fra en stærkere Fjende end den, vi entrede her."

Den Skude, „St. Bartholomæus" medbragte, var rigtig en Danziger Fløjte, der havde en rig Ladning inde af Levnetsmidler. Fra den tidlige Morgenstund havde Bagge Knudsen og hans Mandskab hørt Drønene af Kanonaden for Visby, og da Vinden var gunstig, havde de sat til alt, hvad trække kunde, i Haab om at komme tidsnok, for at blive Vidne til og maaske deltage i Kampen; men da de fik Slottet i Sigte, opdagede de til deres store Forundring, at det danske Flag allerede vajede fra dets Tinde.

Iført sin bedste Pynt og med en Admirals Holdning gik Bagge Knudsen i Land for at overbringe sin Melding og midt i Kredsen af Flaadens Officerer at lykønske sin Chef; den gamle Ulk grebes af stolt Glæde ved Tanken om, at hans nuværende Stilling tillod ham en saadan Frihed, og han følte den sidste Rest af Forlegenhed forsvinde ved det opnømte Lune og den anerkendende Høflighed, hvormed Admiralen og de andre Officerer modtog ham. Den medbragte Ladning Levnetsmidler kom dertil saare tilpas; thi der forefandtes intet Forraad i Visby, og det var af yderste Vigtighed, uopholdelig at besætte Kastellet og proviantere det for længere Tid. Snauen „de fire kronede Lilier" kastede nemlig straks efter Anker i Havnen, og Niels Barfod bragte den Efterretning, at nogle svenske Fregatter allerede var lø-

bet ud fra Karlskrone, for at rekognoscere, samt at Baron Lorentz Kreutz en af Dagene kunde ventes i Søen med Hovedflaaden. Der var saaledes ingen Tid at spilde. Gullands Overtagelse maatte ordnes i al Hast og et kraftigt Væbningssystem indføres, for at Øen i Nødsfald kunde forsvare sig selv, hvilket dog nu syntes mindre vanskeligt, da næsten hele Befolkningen frivillig var vendt tilbage under det danske Scepter. Bagge Knudsen fik Ordre, snarest muligt at gaa under Sejl og af al Magt at stræbe ned til Sundet. Ejler Gjedde skulde ledsage ham, for at overbringe Rapporten om Gullands Erobring, samt forlange nærmere Instrukser og flere Orlogsskibe sendt ud. Efter derpaa endnu en Gang at have opmuntret sine Officerer til Iver og kraftig Samvirken, udstedte Niels Juel Ordre til atter at sætte Kastellet i Forsvarsstand og til Oprettelsen af Batterier paa de vigtigste Punkter af Kysten, hvortil hvert Skib skulde afgive et Antal Kanoner og den fornødne Ammunition. I alle Retninger udsendtes Stafetter, der skulde indbyde samtlige Bønder og indfødte Embedsmænd til et Møde i Visby, for at aflægge Troskabseden til Kongen af Danmark, samt modtage Vaaben og Forholdsregler med Hensyn til Øens fremtidige Forsvar. I Følge den af Kongen modtagne Fuldmagt udnævnte han paa Stedet Thomas Wallenstejn til Landsdommer og betrøede ham det Hverv, at bringe agtværdige Gullændere i Forslag til de ved Svenskernes Forjagelse ledigblevne Embeder. I rolige, bestemte Udtryk meddelte Niels Juel sine Befalinger, der alle vidnede om, at han fuldkommen overskuede Forholdene; kort, men tydelig angav han Maaden, hvorpaa, og Midlerne, ved hvilke de skulde iværksættes. De seneste Begivenheder syntes overhovedet at have vakt Niels Juels mægtige Genius til fornyet Liv; i alle hans Anordninger, som Øjeblikkets Trang ikke tillod at overveje længe og som maatte udføres saa snart de var udtalt, herskede overordentlig Klarhed, og han lagde en Fylde af egne Hjælpekilder og Skarpsindighed for Dagen, der bragte de dygtigste Officerer til at betragte ham med Forundring, som om de anede, at dette Aarhundredes nordiske Helt her og nu først begyndte sin Løbebane.

Vel tilfreds med det modtagne Hverv vendte Bagge Knudsen tilbage til sit Skib, hvor han straks traf Anstalter til Afrejsen. „St. Bar-

tholomæus“ var en ypperlig bygget og omhyggelig udrustet Skude. Med den nymalede Ræling, de blanke Falkonetter paa Skanse og Dæk, den kække Rejsning og den sirlige Takkelage tog den sig ret stadselig ud, selv midt imellem de vældige Kanonskibe; den laa stolt og graciøs som en ung Svane paa Søen. Kom man inden Borde, vidnede alt om Orden og Renlighed. Dækket var spulet og skuret glinsende hvidt; alt opstaaende var malet med Flagets Farver; Trodser og Ankertov laa opskudt i nette Stabler og Kuglerne stod i Pyramider under de med nye Reb surrede Metalstykker.

Nede i den temmelig indskrænkede Chefskahyt saa der ikke mindre sirligt ud. Skodder og Vinduesrammer var ligeledes malet med Flagets Farver; paa Væggene hang allehaande blanke Vaaben, og to Falkonetter strakte deres slanke Halse hen imod de smaa Skraavinduer. Paa hver Side var der anbragt en Standkøje; skønt de begge var forsynet med renlige Køjeklæder, var den til højre, der endnu ikke syntes afbenyttet, dog udstyret med langt finere Klæde og større Omhu end den til venstre; adskillige Smaagenstande, hørende til Toilettet, tydede desuden paa, at den ikke var bestemt for nogen Ulk. Ved det runde Egebord, hvis hvide Overflade kunde have gjort den bedste Husmoders Køkkenbord til Skamme, sad „St. Bartholomæus's“ værdige Chef endnu iført sin fulde Pynt og med en Vindunk og et bredbuget Glas foran sig. Støttende sit graanende Hoved til den venstre Næve, stirrede han tankefuld i Vejret; en Blanding af Fornøjelse og Vemod spillede i hans Træk. Hver Gang han atter fyldte Glasset og førte det til Munden, nikkede han rundt, som om han drømte sig omringet af gode Venner, hvis Skaal han udbragte.

„En Officersjolle er i Færd med at lægge til,“ meldte den firskaarne Baadsmand, som allerede havde staaet noget i den aabne Dør med Hatten i Haanden og betragtet sin Chef, hvis Forretning maaske bragte hans Tænder til at løbe i Vand. „Har Du pebet til Faldereb?“ spurgte Bagge Knudsen, som holdt nøje paa, at alt gik strengt og orlogsmæssigt til paa hans Skib, „og kender Du Officererne?“ „Ja vel,“ nikkede Baadsmanden, hvis Blik klæbede ved Vindunken; „og tager jeg ikke fejl af Snittet paa hans Takkelage, er den ene Kaptajn Dreyer fra „Kristiania“ ; men den anden er en ung Spyttegøg, som Vorherre

kender.“ „Det er godt, David, tørn kun ud igen — naa, Du ser svær tørstig ud — skønt det ellers strider mod Respekten, kan Du for denne Gang faa en Taar med til Ære for den vundne Sejr.“ Baadsmanden spyttede Skraaen ud i sin Hat, viskede sig om Munden med Bagen af sin Haand og tømte Glasset med en fornøjelig Mine. Tavs og med et Skrabud trak han sig derpaa tilbage; thi Chefen holdt ligeledes strengt paa, at hans Folk viste Levemaade, naar de betraadte Kahytten. Tagende Dunken under Armen og langende et Par rene Glas ud af Skabet, fulgte Bagge Knudsen skyndsomt efter ham.

„For Satan, Eders Skude er jo pyntelig som det kunde være Storsultanens Lystgalej,“ lo Andreas Dreyer, som tillige med Ejler Gjedde steg op til Skansen og lettede paa Hatten ad sin gamle Ven og Ungdoms Læremester; „og hvad er det, I har der.“ „Skønt jeg har slidt mine fleste Sko paa Bakken, skal I dog vide, at jeg forstaar honnet Levemaade,“ svarede Bagge med et Smil og begyndte at skænke i Glassene, som han havde stillet paa Nathuset. „Det er første Gang, jeg byder nogen af Flagets Officerer velkommen paa min egen Skanse, og en rigtig god gammel Ven, hvorfor jeg anser Eder, kan man aldrig vise for megen Ære, som min Skolemester i Kristiania plejede at sige.“ „Ej, Morbroder, Du regner dog vel ogsaa mig med til de gode, om just ikke gamle Venner,“ sagde Ejler Gjedde, som nu traadte nærmere. „Hvad Satan, er det Dig, Søstersøn!“ udbrød Bagge. „Jeg har ikke endnu set Dig med den Takkelage og kendte Dig ikke — velkommen min Gut! Jeg har hørt, Du har holdt Dig brav og staar paa Springet til et Kanonskibs Skanse —. Jeg maa ellers sige, at det var et Helvedes Spring i en forbandet kort Tid; din Morbroder, som dog heller ikke er en Sinke, tilbragte tredive Aar paa det Spring og sprang dog en Kende for kort.“ — „I skal ikke undre Jer over saa lidt, saa længe vi staar under Hr. Niels Juels Kommando,“ faldt Dreyer ind. „Under ham kan enhver Gut med Hjertet paa rette Sted springe lige op paa Skansen, hvor Kækhed og Skarpsindighed herefter alene vil faa Plads. Desuden giver jeg frimodig Eders Søstersøn et godt Skudsmaal, da jeg nu har set ham baade i Storm og Batalje.“ „Har jeg gjort Lykke og bliver jeg en dygtig Sømand, kan jeg takke Dig derfor,“ bemærkede Ejler i en beskeden Tone. „Iøv-

rigt kommer jeg at melde mig som Passager, da jeg har faaet Ordre af Admiralen at gaa hjem med „St. Bartholomæus“ for at bringe Rapport til Hans Majestæt.“

Bagge Knudsen blev atter forundret og rystede betænksom paa Hovedet. „Det glæder mig,“ sagde han; „saa kan vi spinde hinanden en Ende om, hvad vi har oplevet, siden vi saas sidst — næste Gang, vi ses, er I vel begge Flagmænd, siden I unge nu gør saa Helvedes Spring, og skønt jeg ikke tror ilde om nogen af Jer, vilde det i saa Fald næppe sømme sig for Jer at spinde Ender eller drikke i Lag med en skimlet Kaperkaptajn.“ „Jeg ved, I er i alle Maader endnu flink nok til at springe med,“ lo Dreyer; „og der bliver Ære og Berømmelse nok at høste for os alle, saa mange vi er.“ „Naa, I har kanske Ret,“ vedblev Bagge, idet han bød sine Gæster de fyldte Glas. „Jeg drikker Eders Skaal, Kaptajn Dreyer; og ligeledes din, min flinke Søstersøn. Forøvrigt kunde det let hænde sig, at Hr. Niels Juel snart kom til at tage Reb i Sejlene.“ „Tvivler I om Admiralens Lykke, saa se kun paa det Flag, der efter to Dages Børneleg vajer over Gulland, og slipper Eders Tro paa hans Kamplyst, saa vent kun en liden Stund og I skal faa Troen i Hænderne.“ „Vist ikke; skønt jeg hidtil kun observerede ham fra Bakken, har jeg dog kendt ham noget længere end I,“ tog Bagge atter Ordet, idet han betænksomt fyldte Glassene paa ny. „Saa vi ham ikke som dunhaget Knøs føre Skib under salig Martin Tromp, da Hollænderen og Englænderen laa og baksede i Kanalen? Og havde han ikke Hjerte til at træde den faldne Helts storsnudede Søn, Kornelius Tromp, under Øjnene og henvende et frimodigt Ord til Michael Ruyter for mig, som kun var en ringe Baksgast? En Hallunk maatte jeg være, om jeg glemte saadant. Den Gang lovede jeg at hævne mig paa Kornelius Tromp, om jeg ellers en Gang kom i Nærheden af hans Flag; og hvad bliver nu Enden paa Legen? Ret nu hejser Kornelius sit Flag paa den danske Flaade, og fra Admiralen lige til Skibshunden maa vi alle fire for den storsnudede Hollænder.“ „Den Tid, den Sorg,“ henkastede Dreyer. „Hr. Niels Juels Flag vajer endnu paa Østersøen; kommer ogsaa Tromp, kan han dog ikke hindre os i at slaas som kække Gutter, og vor egen Chef har da ogsaa et Ord at tale med.“ „Skulde man slutte af Admiralens An-

stalter, ventes Kornelius Tromp ikke saa snart hertil, og i alt Fald maatte dette Togts sejrrige Udfald kanske give Tingen et andet Udseende," tilføjede Ejler Gjedde. „Kan være," brummede Bagge; „men tager myn Heer først Kommandoen paa de danske Skibe, faar Piben her i Østersøen en helt anden Lyd, hvortil Svensken alene kan glæde sig. Naa, jeg mærker nok, I er ked af den Passiar, skønt Meningen tidsnok vil klare op for Jer; saa lad os drikke igen, og det skal være en Skaal for mangt et lystigt Kryds; men husk paa mine Ord: gør vi end Æg, bliver det Hollænderne, der kagler." „Ho! Ho! lad dem kun ligge og kagle, naar vi galer som knejsende Haner," lo Dreyer. „Eders Skaal, gamle Kammerat! — og nu, da vi har passiaret og drukket sammen, vil jeg sige Jer mit egentlige Ærinde, som jeg ikke ønsker skulde ymtes videre om for Øjeblikket." „Sej, Hr. Løjtnant!" rettede Bagge Knudsen Ordet til sin Søstersøn. „Skønt I gaar med som Passager, agter I det vel ikke for ringe at gøre en Smule Tjeneste; vil I se efter Folkene der forud og lade dem sætte Bommene i Spillet. „Det gøres ikke fornødent," faldt Dreyer ind. „Eders Søstersøn er en brav Gut og min Ven; han maa gerne høre derpaa, da han desuden kender noget til Sagen og — men for at sige det med et Ord, vil I tage en ung Kvinde, der ligger mig sært paa Hjerte, med ned til Sundet og undervejs vise hende al den Opmærksomhed og Agt, som om det kunde være Eders bedste Ven eller allenfals Eders bedste Vens Allerkæreste?"

Bagge Knudsen hørte forundret efter og med et betænkeligt Blik brummede han: „Hvad Satan! skønt jeg ser Eder staa for mig, skulde jeg fast forsværge, at det er Hr. Andreas Dreyer, der taler — naa, ja saa! I har haft Løjer og Eventyr til Lands." „Nej stop! I maa regne Bestikket om igen," udbrød Dreyer helt alvorlig. „Det er ingen Kiselinke, men en agtbar ung Kvinde af god Familie og tilmed et Pigebarn, der tør se Faren under Øjne, trods den bedste Gut. I kan blot spørge Eders Søstersøn; han hentede hende fra et drivende Vrag." „Skønt jeg ikke vil skæmmes ved i andre Dele at spørge min Søstersøn til Raads, eftersom han har faaet en Slump Lærdom til Livs, mener og haaber jeg dog, at han endnu ikke har givet sig Stunder til at lære slige forlibte Sager at kende," bemærkede Bagge med

et mistænkeligt Blik til Ejler, som blev rød i Hovedet og saa op i Takkelagen. „Tingen er den," vedblev Dreyer, „at min første Agt var at lade Skibspræsten læse Velsignelsen over os og saa tage Glutten med om Bord paa „Kristiania", da jeg ikke tror, hun vil blive synderlig forknyt over Stykkernes Brummen. Men Hr. Niels Juels sære Ord og Helvedes kække Planer har bragt mig i Vildrede med min Beregning; jeg mærker nok, vi vil komme i saa varme Bataljer, at det var nok saa godt, ikke at være belemret med Kvindfolk eller trækkes med bedrøvelige Tanker om Hustru og Børn, naar det gælder at fyre til sidste Kardus og hellere at gaa til Vejrs med Skuden end stryge Flag." „Jeg beder Eder om Forladelse, Hr. Andreas Dreyer," sagde Bagge med et godmodigt Smil og lettede paa Hatten. „Skønt jeg straks burde have tænkt det om Eder, mærker jeg dog nu først, at I mener Tingen ærligt. Jeg lykønsker Eder, at I omsider har opgivet den gamle Grille fra Anno 59, der jog Jer saa fortvivlet gennem Storm og Kugleregn, at den ældste Ulk kunde blive benovet i Eders Nærhed, og lod Jer se surt til Alverden, sært til unge, smukke Kvinder." „For Satan, I har haft finere Næse, end man skulde tro om en saa tjæret Ulk," henkastede Dreyer tankefuldt; men farende med Haanden over Ansigtet vedblev han rask: „Vist var det en taabelig Grille, og naar jeg herefterdags lige uforsagt møder Storm og Kugler, skal saadant ikke være af Fortvivlelse, men for at bidrage min Skærv til Flagets Ære — lad saa det være godt og glemt. Til Eder, min gamle Ven, fæster jeg iøvrigt min Lid og har mere at anmode Eder om. Pigebarnet, som jeg har fæstet mig til Brud, hedder Geriche van Schaych; hun er forældreløs, hvorfor jeg beder Eder om at bringe hende hjem til Eders Hustru og forunde hende en lun Plads og venskabelig Omgang der, indtil vi alle vender tilbage fra Orlogs. Hælvten af min Lønning samt en Del af mine Prisepenge er til hendes Raadighed." „Hvad den Dag angaar, kan I være ubekymret," nikkede Bagge Knudsen. „Skønt vi først nylig er kommet paa Skansen, forstaar Kathrine og jeg os en Smule paa Levemaade, og havde Eders tilkommende Hustru end ikke en Skilling at gøre sig selv noget til Gode med, skulde hun dog aldrig savne noget, saa længe hun tager til Takke i vor Kahyt." „Det er ikke mere, end vi ventede af Eder,"

sagde Dreyer. „For det Tilfælde, at en Kugle eller andet Vaaben skulde hente mig, før jeg bliver færdig med mine Tjenestepligter, har jeg ellers her skrevet adskilligt op paa et Stykke Papir for at sikre Geriche, hvad jeg maatte efterlade, samt min Andel i Prisepengene, eftersom jeg ingen Slægtninge har, der bryder sig synderlig om mig; det vilde jeg helst betro Eder.“ „Fly mig det kun; skønt jeg kunde være lige saa nær til Affart fra denne Verden, vilde jeg nok gemme det; allenfals kan jeg give det til Kathrine, som i alle Maader er et fornuftigt Menneske, især af en Kvinde at være.“ „Saa er den Ting klaret,“ vedblev Dreyer oprømt; „om en Timestid bringer jeg Pigebarnet om Bord.“ „Hun skal være velkommen,“ forsikrede Bagge. „Skønt hun sagtens er fint vant, tænker jeg ikke, hun skal kimse ad „St. Bartholomæus's“ Chefskahyt, hvilken jeg overlader hende hel og holden med samt den nette Standkøje, der jo rigtig nok var bestemt for Kathrine, naar hun første Gang besøger sin Mand i hans Chefskahyt; men, som sagt, man kan aldrig vise en rigtig god gammel Ven for megen Ære.“ „Tak skal I have, Bagge Knudsen. I har gjort mig ganske let om Hjertet,“ lo Dreyer. „Jeg ønsker Eder en god Fart, samt os alle mangt et hæderligt Kryds. Farvel, Ejler Gjedde. For Satan! Du staar jo og maaber som en maanesyg Hyrde. Giv kun Stunder, Du faar Dig tids nok en Hjertenskær; men vil Du følge en erfaren Mands Raad, skal Du ikke tænke paa sligt, før Du er færdig med at slaas og med Prisen i dit Kølvand søger hjem igen.“ Efter trofast at have trykket Bagges og Ejlers Hænder forlod han hurtigt Skansen og ilede ned i sin Jolle.

Tavs lænede Ejler sig over Rælingen og stirrede tankefuld mod Vest. En sær Længsel var atter vaagnet i Ynglingens Hjerte; den Elskedes Billede fremsteg atter saa levende for hans Sjæls Øje. Skulde han nogen Sinde naa sine dristige Ønskers Maal? Var det hele ikke et forfængeligt Eventyr, en flygtig Drøm, hvoraf han tidlig eller sent vilde vækkes og forgæves gribe efter de dejlige Syner? Men Begejstringen, denne Ungdommens guddommelige Arv, jog snart igen Blodet op i hans Kinder, tændte Smilet i hans Øje og lod hans Hjerte atter slaa kraftigt. Ved sig selv gentog han det tidligere Løfte: uforsagt at skride fremad til det afstukne Maal, ikke at søge

Døden, men rolig at træde den i Møde, hvor og i hvad Skikkelse den viste sig, for omsider at tilkæmpe sig et Navn, som han uden at blues kunde tilbyde den elskede.

Det lykkedes Niels Juels utrættelige Virksomhed i Løbet af faa Dage at sætte Gulland i Forsvarsstand og foreløbig at ordne Øens administrative Anliggender, hvorved han paa det kraftigste understøttedes af selve Indbyggerne. Han ilede nu med at komme under Sejl igen, for i Følge den ham yderligere meddelte Instruks, at iagttage Fjenden og frem for alt at hindre Transporters Overførsel fra Sverig til de pommerske Kyster. Men haardt Vejr og omløbende Vind nødte ham til i længere Tid at blive ørkesløs liggende ved Karlsøerne. Med stigende Utaalmodighed saa han ud efter den forlangte Forstærkning og ikke uden Uro imødesaa han et muligt Angreb af den svenske Hovedflaade, som i dette Øjeblik kunde blive betænkeligt nok; thi Skibenes Besætning var bleven saa svækket, dels ved Sygdom og de i Kampen faldne, dels ved det meget Mandskab, han havde maattet afgive til Gullands Forsvar og det erobrede Skib „Charitas", at der næppe var Folk nok igen til at betjene Sejl og Kanoner. Omsider bedagede Vejret sig; Vinden sprang om til Nord-Nordvest og Flaaden, der ufortøvet gik under Sejl, krydsede ned mod Bornholm, hvor man agtede at bringe de syge i Land. Til Niels Juels store Glæde mødte de i Søen tre hollandske Orlogsskibe og et dansk under en Hollænder, Schoutbynacht Allemondes Kommando; et Par Dage efter stødte ligeledes Admiral Jens Rodsten med fire Rangskibe til ham.

Kun i en Kvart Mils Afstand fra Bornholms sydvestlige Kyst laa Flaaden endnu den 23de Maj for Anker, idet den dannede en temmelig spredt Halvkreds. Fra de taarnhøje Agterkasteller paa otte bredtømrede Krigsskibe samt paa en Brander og nogle Galioter vajede det hollandske Flag, men det danske paa ti Rangskibe og adskillige lette Fregatter. En nordlig Brise fra Land fejede hen over Søen, og paa Farvandet mellem Flaaden og Kysten for Barkasser og Baade frem og tilbage. Med udspilede Sejl fra Dækket indtil det øverste Spir holdt

et Par Snauer, der syntes at løbe om Kap, Nord fra ned mod Flaaden, hvor den forreste gik agter om Admiralskibet og drejede bi. De havde været ude paa Brandvagt og bragte Efterretning om, at den svenske Flaade var i Sigte; Udkiggeren havde talt over fyrretyve Kanonskibe foruden en stor Del mindre Sejlere. Et Kanonskud, der faa Minutter efter dundrede ud over den af Middagssolen belyste Havflade, kaldte alle Flagmænd og derpaa nok et Skud samtlige Skibschefer om Bord paa „Kronprinsen".

Næppe var den indløbne Efterretning bleven bekendtgjort, før det saaledes sammenkaldte, talrige Krigsraad delte sig i to, hinanden stik modsatte Partier. Med Allemonde i Spidsen erklærede nemlig de hollandske Skibschefer, at man burde søge tilbage til Sundet, da det vilde være Daarskab at tænke paa Kamp med en dobbelt saa stærk Fjende, hvorimod de danske Flagmænd og mest ansete Kaptajner, navnlig Bjelke, Morsing, Rodsteen, Dreyer, Karstensen og Behn mente, at det vel ikke havde saa stærkt Hastværk, at man vel først burde have Fjenden i Kikkerten og kanske drille ham lidt; naar det endelig kneb, kunde man vel nok slippe derfra, da Flaadens fleste Skibe var bedre Sejlere end de svenske. Allemonde, der ligesom de tidligere Kommandører paa hollandske Hjælpeflaader i Østersøen vist nok havde hemmelige Instrukser fra sin egen Regering, besmykkede sin Mening med det sædvanlige Paaskud, at han ikke turde udsætte de ham betroede Skibe for øjensynlig Ødelæggelse, og tilføjede i en anmassende Tone, at i Følge Kongens Befaling skulde man undgaa Slag med sin Overmand; denne Forsigtighed ansaa han desuden for saa meget tilraadeligere, som den nye General-Admiral, Kornelius Tromp, med det første vilde bringe større Stridskræfter i Søen.

Rolig havde Niels Juel hørt paa alt, hvad der anførtes for og imod det omhandlede Spørgsmaal; dog nu skød Blodet ham til Hovedet, og med et stolt Blik paa Hollænderen tog han til Orde: „Hr. Schoutbynachten vil erindre, at det for Tiden er mig, der har Overkommandoen og staar til Ansvar for Udførelsen af Hans Majestæts Befalinger, samt at vi i dette Krigsraad alene skal afgøre efter de fleste Stemmer, om vi øjeblikkelig bør flygte eller kækt se Fjenden under Øjne, uden dog at tilbyde ham et formeligt Slag. Beslutter vi det første, høster Sven-

sken Triumf, kanske samme Fordel som af et vundet Slag, idet vi fejgt opgiver vort vigtige Hverv og lader ham fri Hænder paa Østersøen: vælger vi derimod det sidste, opretholder vi i alt Fald Flagets Ære og styrker Mandskabets Tillid til egne Kræfter samt forhindrer kanske Fjenden i at kaste Tropper i Land paa Rygen. Med Fornøjelse mærker jeg, at de fleste Stemmer ubetinget er for denne sidste, langt hæderligere Beslutning; Hr. Schoutbynachten har desaarsag ufortøvet at begive Eder tilbage til Eders Flag og med Eders Eskadre følge den Kurs, I ser mig tage, samt nøje at efterkomme mine Signaler. Iøvrigt er jeg forvisset om, at I med al Iver vil opfylde de Pligter, I har paataget Eder, og som en brav Sømand og Allieret virke i oprigtig Forening med Eders Forbundsfælle, paa det vi ikke ved indbyrdes Strid skal give Fjenden endnu større Fordele over os." Han tog til Hatten, og med en kold, men ærbødig Hilsen forlod Allemonde Skansen, fulgt af de andre hollandske Chefer.

„For Pokker, det er vel egenraadige Hovmestre og Herrer, der endnu anser os Danske for Skoledrenge," sagde Niels Juel, henvendt til de øvrige Officerer, der næppe kunde dølge deres Tilfredshed med den Tilrettevisning, Hollænderne havde faaet. „Alligevel maa vi holde gode Miner og behandle dem høfligt, eftersom de nu en Gang er vore Forbundsfæller, hvilket jeg anbefaler samtlige Flagets Officerer at huske vel paa, for at Hollænderen ikke skal faa retfærdig Grund til Klage. Agter de end ikke at hjælpe os synderlig i Ilden, gør deres Tilstedeværelse allenfals den Nytte, at vore Stridskræfter ser anseeligere ud." „For Satan, jeg tror, vor gamle Søhane Bagge Knudsen dog faar Ret i, at denne Kornelius Tromp, som nu er bleven dansk General-Admiral, og som nok ikke har noget synderligt godt Øje til os, vil skaffe os adskilligt Bryderi, om ikke ganske stække vore Vinger, endnu før vi ret har begyndt Flugten," bemærkede Andreas Dreyer med et ærgerligt Blik op til det hollandske Flag, der vajede fra den nærmeste Tredækkers Stang. „Kommer det til Batalje, kan vi da vente lige saa længe paa Hollænderen som paa Gaasen, der gaar i Havremarken," tilføjede Zacharias Bang. „Saa faar vi se at hjælpe os selv," sagde Niels Juel med et tankefuldt Blik hen for sig; „og fatter vi kun en rigtig kraftig Beslutning, gaar det nok — for

Pokker, vi vil trække Drengetrøjen af og vise vore hollandske Læremestere. hvordan man skal slaas for at sejre, ikke alene i Kamp mod sin Ligemand, men ogsaa mod sin Overmand. Frisk, mine Herrer, vi har faaet Ordre til at holde det gaaende mellem svenske Kysten og Pommern, hvilken Ordre frem for alt maa efterleves. For at vise Fjenden, at vi ikke er bange, vil vi gaa under Sejl og sætte Kursen over til Rygen; det er kun en Omvej hjemad til Sundet, og vil han spærre os Vejen tilbage, slaar vi os igennem. Jeg tænker, han skal ikke opholde os, saa længe vi har et helt Sejl og et Skud Krudt igen. En kæk og dygtig Sømand maa kunne regere Ror og Sejl lige saa flinkt som Kanon og Økse, og en Batalje kan og være hæderlig, selv om man ikke border hinanden, for at afgøre Kampen ved Entring. Aandsnærværelse og en klog Manøvre gør ulige lige; strider kun alle Mand som villige Lemmer af et Legeme, anstrenger kun enhver Chef alle sine Evner, er han rap til at angribe og snild til at undvige, er han rede til uden Betænkning at assistere sin Kammerat, hvor det kniber, og er han altid klog nok til aldrig at spilde Jern og Karduser, uden han ser, han kan ramme, samt er han endelig højhjertet nok til stedse at holde en Krudtfustage tilbage, for i yderste Nødsfald at gaa til Vejrs med Flaget — jeg siger Eder, mine Herrer, da skal Eders Fjender aldrig rose sig af at have overvundet Eder. Godt, jeg mærker, vi forstaar hverandre," tilføjede han med et glad Smil og blottede sit Hoved for de fremtrængende Officerer, der brød ud i uvilkaarligt Bifald. „Saa lad os alle med frejdigt Mod begive os til Arbejdet og foregaa vore Undergivne med et godt Eksempel. Jeg anbefaler kun enhver især at være aarvaagen og at give nøje Agt paa mine Signaler. Skulde Fjenden end denne Gang vise os hjem, gør vi en anden Gang Gengæld eller tager ham med, kanske uden Hollændernes Hjælp."

Endnu samme Time lettede Flaaden Anker; med smaa Slag krydsede den de to paafølgende Døgn frem og tilbage langs den pommerske Kyst, uden at mærke noget til Fjenden; men alt holdtes rede til Kamp, og Brandvagterne sværmede omkring paa det udstrakte Farvand for at iagttage hans Bevægelser.

Om Morgenen den 25de Maj, da Flaaden, der styrede en syd-syd-østlig Kurs og gik med Bagbordshalse til, i henved tre Mils Afstand

fra Rygens Nordostkyst, var lige ud for Jasmund, fik Udkiggeren omsider den svenske Hovedflaade i Sigte. De skinnende Sejlmasser steg efterhaanden op paa den nordøstlige Horisont; som hvide Sneskyer stod de paa de mørkeblaa Bølger, fra hvis Skød en Skov af Mastetoppe snart voksede i Vejret. Svenskerne kom nemlig til Luvart rundt for Vejret ned; ikke desto mindre var Afstanden mellem begge Parter saa stor og deres Stilling mod hinanden saaledes, at den dansk-hollandske Flaade, hvis den gik over Stag og lagde vestlig over, endnu med Lethed maatte kunne undvige til Sundet. Men sin Beslutning tro fortsatte Niels Juel Kursen, for om mulig at løbe for om Fjenden, og naar han derpaa vendte, at komme til Luvart af ham. Da Vinden imidlertid sprang om til Øst, mislykkedes denne Plan, og han indsaa, at han ikke paa denne Maade kunde undgaa en Kamp, hvis Udfald vilde blive ødelæggende for ham, saafremt Svensken beholdt Luven. Dog lod han endnu i nogen Tid staa til; thi han bemærkede med stor Tilfredshed, at den talrige fjendtlige Flaade spredte sig mere og mere, idet hver Sejler kun stræbte at komme op, uden at deres Bevægelser syntes at ledes af nogen Flagmand. Han vidste, at den svenske General-Admiral, Baron Lorentz Kreutz, ikke var nogen synderlig Kriger, end mindre Sømand, og hans Haab voksede om et raskt Angrebs heldige Udfald.

Aftensolens Straaler spillede allerede hen over Vandfladen og kastede et rødligt Skær over de utallige Sejl, der som Teltene i en udstrakt Lejr hævede sig over Bølgerne og kastede lange Skygger paa Havet. Dannende tvende Rækker med et Mellemrum af omtrent to Kvartmil stod begge Flaader Syd over, en Mils Vej Østen for Jasmund. De dansk-hollandske Skibe holdt sig tæt sluttede, som om de søgte Beskyttelse hos hverandre mod de ivrige Forfølgere, hvis yderste Sejlere paa begge Fløje begyndte at komme saa langt op, at de jagede syntes at maatte blive indesluttet paa alle Kanter. Nu for Signalflag i Vejret paa „Kronprinsen“, hvis Sejl flagrede, medens Skroget langsomt drejede rundt i Vinden; idet den atter luvede an, fyldtes Sejlene paany, og med voksende Fart skød den over Stævn i modsat Retning. De øvrige Skibe vendte ligeledes, og faa Minutter efter skummede samtlige Sejlere stik mod den svenske Flaade. Denne

Manøvre syntes at overraske Fjenden. Paa det svenske Admiralskib „Stora Kronan", en uhyre Kolos med 134 Metalstykker, for Signalflag op i de af Aftenrøden belyste Mastetoppe; den opgav sine Undersejl, som om den i al Hast vilde berede sig til Kamp, og begyndte at dreje rundt i Vinden. De nærmeste Skibe paa begge Sider adlød for saa vidt Signalerne, at de ligeledes opgav deres Raasejl og drejede Bredsiden til for med fuld Kraft at modtage og tilbagevise det uventede Angreb. Havde deres Linje været nogenlunde sluttet, vilde denne Manøvre heller ikke have forfejlet sin Virkning; men de glatte Lag, der nu fra flere hundrede Stykker brølede løs samtidig, for væk som tomme Trusler, idet den allierede Flaades Skibe, der under Opsejlingen havde spredt sig, uhindret brød igennem de vide Mellemrum; under Forbisejlingen udsendte de deres dundrende Genhilsen til Styrbord og Bagbord. „Stora Kronan" og dens Sekundanter affyrede vel deres Bagbords Lag og vendte atter op i Vinden; men Kuglerne plaskede lige som før ned i Vandet, og den allierede Flaade, der ved den Fart, den skød, allerede havde vundet et Forspring, lagde Vest over. Ved den sidste Vending blev fem svenske Kanonskibe, der havde ladet sig sejle agterud, afskaaret, og Niels Juel gav Ordre til at angribe dem. Tre Orlogsmænd forlod ogsaa Linjen og halede ind paa Fjenden, mens de øvrige Rangskibe drejede bi og hilsede den opbrasende svenske Hovedflaade med Lag paa Lag. Men Mørket faldt imidlertid paa og Vinden begyndte at løje af; de fem Kanonskibe, der i Tide havde mærket Uraad, søgte hen til deres Kammerater og besvarede af al Magt Angribernes Ild.

Niels Juel maatte være tilfreds med de vundne Fordele og benytte det sidste Dagsskær for ved snilde Manøvrer at sikre sig et hæderligt Tilbagetog. Efter en Times Kanonade og, efter at „Kronprinsen" havde vekslet flere Lag med „Stora Kronan", lod han holde af og vendte Stævnen i Nord-Nordost; Fjenden skulde ikke have den Triumf at se ham flygte hjem til Sundet, og for at Lorentz Kreutz ikke skulde tage Fejl af hans Kurs, lod han Kamplanterne tænde paa samtlige Skibe.

Natten var stille, men mørk; svære, regnsvangre Skyer skjulte Himlen. Med sagte Brusen væltede de lange, regelmæssige Bølger

hen over Dybet, paa hvis ravnsorte Overflade man kun i utydelige Omrids skelnede Skibenes Skrog og Rejsninger. Den flove Kuling formaaede næppe at fylde Sejldugen; knagende og med ringe Fart arbejdede de tunge Skuder sig fremad. De dansk- hollandske Skibes Lanterner, der i Afstand tog sig ud som lige saa mange Fyrtaarne paa en udstrakt Klippekyst, kastede et rødligt Skær paa det rummelige Farvand mellem begge Flaader. Her knaldede lette Kanonskud stundom ud i Natten, og Glimtet af de afbrændte Stykker lyste hen over Vandet. Det var begge Parters Brandvagter, der krydsede frem og tilbage; hver Gang de mødtes og gennem Mørket opdagede hverandre, leverede de smaa Bataljer, der dog for det meste indskrænkede sig til et glat Lag i Forbisejlingen.

Henimod Morgenstunden blev det klart Vejr og ved Solens Opgang kulede det friskere op af Nord-Nordvest; den allierede Flaade vendte og styrede atter stik mod Fjenden. Den syntes at berede sig til en alvorlig Kamp. Raasejlene blev halvt opgivet og kun de lette Oversejl satte kant; de underste Batteriporte aabnedes; Entregaster mylrede ud paa Bovsprydene, og Marinernes Vaaben glimrede langs Rælingen i Solens Straaler. I en tæt sluttet Linie styrede den saaledes dristig ind i den af den store svenske Flaade dannede Halvkreds.

Smilende stod Niels Juel sammen med Peter Beesemacker paa „Kronprinsens“ Hytte og betragtede det kæmpemæssige svenske Admiralskib „Stora Kronan“ der med sin højtbyggede Stævn og sine vældige Sejlmasser ikke ulig et snøftende Søuhyre langsomt arbejdede sig frem mod Strømmen og syntes at gøre møjsommelige Anstrengelser for til rette Tid at brase op for sin mindre, men sirligt og kækt fremglidende Fjende.

„Vilde vi forskrække den Karl, maatte vi kunne overskrige Fanden,“ bemærkede Beesemacker smaaleende, skønt han dog med et betænkeligt Blik maalte Modstanderens mægtige Dimensioner; „han spyr et tusind Pund Jern fra sig, hver Gang han hoster; han fører snart en Gang saa meget og sværere Skyts end vi, og det gør da Svenskens fleste Skibe.“ „Men ser I ikke, de kan ikke bære det, hvorimod vore Skibe baade kan bære og bruge deres ringere Skyts, saa

det har Fynd og Klem," sagde Niels Juel i en tillidsfuld Tone. „Det har desaarsag intet at betyde, og vi maa prøve paa at pynte ham, før han faar Tid at anvende sine Kræfter; lad kun alt være klart ved Sejl og Kanoner."

Mens Beesemacker gennem Raaberen lod Ordren gaa videre, strøg Skibet allerede frem paa den Styrbords Side af Fjenden, hvis øverste Batteri dundrede løs; men Kanonerne ragede saa højt op over Vandspejlet, at Kuglerne næsten uden at gøre Skade gik væk over Dækket. Denne Hilsen besvaredes kun med et lystigt Hurra fra Mandskabet, der paa et givet Signal halede løs i Joller og Braser. „Kronprinsen" strøg forbi og, luvende derpaa an agter om „Stora Kronan", sendte den sit hele Styrbords Lag langskibs ind over Kolossen, hvis Galleri og Kahytsvinduer knustes.

„Frisk, Hr. Kaptajn, lad os dreje rundt i Vinden og komme op igen," sagde Niels Juel, uden at bemærke Beesemackers underlige Bevægelser. Da de i dette Øjeblik passerede Allemondes Flagskib „Delst", satte han Raaberen for Munden og raabte derover: „Sej, Hr. Schoutbynacht! rør Eder! der er Fjender nok — Høj! skik Eders Brander ind paa „Stora Kronan", mens jeg pynter den."

Med synlig Anstrengelse og støttende sig op til Signalstangen kommanderede Beesemacker: „Hal væk i Klyver og Forstagsejls Skøde! Klar til at vende — hør, Du Smaa," sagde han derpaa til en Lærling, som gjorde Tjeneste ved Signalerne, „løb ned i Lasarettet og bed Menneskeflikkeren komme herop med et Bind til min saarede Bagbords Arm;" og gennem Raaberen vedblev han: „Klar ved de Styrbords Kanoner over og under!" „Kronprinsen" vendte, lagde sig paa den Bagbords Bov og løb tilbage op paa den luv Side af „Stora Kronan", hvis Lag den modtog og besvarede.

„Hummeren", der havde gaaet i „Kronprinsens" Kølvand, strøg nu frem gennem Krudtrøgen og brasede op, idet dens Bovspryd, i en Kabellængdes Afstand, næsten pegede paa „Stora Kronans" Forstævn. „Ved Goliaths Rejsning, da han saa ud efter David, den Karl tør man ikke komme paa Siden," udbrød Johannes Behn og gned sine Hænder. „Blæser han sine Stykker af paa os, kulsejler vi som i en Byge — klar ved Braserne, Manne! og blæs til Lunterne! op med Roret!

lad gaa!“ Fregatten vendte for Vinden; dens Klyver og Storsejl fyldtes, og idet den passerede „Stora Kronan“ forover, kun i ti Favnes Afstand, sendte den ham sit Lag forind. Luvende atter an strøg „Hummeren“ derpaa væk, for at hale ind paa en mindre ulige Fjende.

Kanonaden voksede imidlertid med hvert Minut, alt som flere Skibe kom op og deltog i Kampen. Dog var Bataljen ingenlunde regelmæssig. Ihukommende Admiralens Ord og bestræbende sig for at opfylde hans Forventninger vekslede de danske Chefer idelig Modstandere og var kun betænkt paa, ved hurtige Bevægelser og vel anbragte Lag at forvirre Fjenden og hindre hans mange Skibes Samvirken. I Følge den modtagne Ordre gav Allemonde Branderen „Leonora“, der førtes af en Hollænder, Signal til at hale ind paa „Stora Kronan“ for at stikke den i Brand. Men hvad enten Hollænderen ikke ansaa denne Ordre for saa alvorlig ment eller lod sig skræmme af det svenske Admiralskibs dundrende Lag, opgav han Forsøget paa Halvvejen og vendte tilbage til Schoutbynachtens Flag.

Flere Gange passerede Flaaderne hinanden; med korte Mellemrum rystede Himmel og Hav af de tusinde Ildsvælgs bedøvende Brøl, og som hvirvlende Taageskyer sejlede Krudtrøgen hen over de i Oprør bragte Bølger. Lorentz Kreutz, som maaske anede sin egen Mangel paa Evne til at anvende de ham betroede store Stridskræfter og derhos mærkede, at han havde en dygtig og forvoven Modstander for sig, signaliserede sine Flagmænd. Flere af hans Rangskibe var under den sidste Forbisejling blevet ilde tilredt, lige som ogsaa „Stora Kronan“ havde lidt meget. Medens de Allierede i en sluttet Linie stod vestlig over med Merssejlene paa Randen og skydende ringe Fart, som om de vilde give Fjenden Tid til at følge efter, begyndte Hovedstyrken af den svenske Flaade at knibe op til Luvart, øjensynlig for at undgaa videre Kamp og ikke paany at faa sin Linie gennembrudt, hvis de Danske endnu en Gang skulde vende og løbe ind paa dem. Paa den højre Fløj var imidlertid fire eller fem Kanonskibe under Kampen blevet skilt fra Hovedflaaden; de stæbte af al Magt at naa derop, og lige som den foregaaende Aften forlod nogle Skibe, paa Ordre fra „Kronprinsen“, den danske Linie, for at afskære dem, hvilket foranledigede Lorentz Kreutz at give Signal for Flaaden at dreje bi.

I et godt Kanonskuds Afstand fra „Stora Kronan“ og dens Sekundant strøg „Nældebladet“, et smukt Rangskib paa 54 Stykker, op om den Styrbordside af det forreste Kanonskib og sendte det sit Bagbords Lag; dette besvaredes kun svagt af den temmelig ramponerede Flygtning, der fortsatte Farten i uforandret Retning. Floris Karstensen, som fra Hytten udtordnede sine Befalinger, overvejede et halvt Minut, om han skulde lægge Flygtningen forover, hvilket endnu var muligt; men han beregnede, at han i saa Fald vilde blive udsat for hele den fjendtlige Flaades Ild og sandsynligvis skudt i Sænk, mens Kanonskibene dog undkom. Da faldt hans Blik paa et mindre svensk Krigsskib ude i Farvandet, der ligeledes for fulde Sejl søgte op til Flaaden, og hans Beslutning var fattet; thi han indsaa, at den ringeste Prise, fravristet Fjenden i denne Kamp, vilde give Bataljen et afgjort sejrrigt Præg. Han satte igen Raaberen for Munden og kommanderede: „Klar til at vende! haardt Styrbord med Roret!“ Kanonskibet gled forbi; „Nældebladet“ vendte for Vinden og skød derpaa atter over Stævn. Faa Minutter efter stod det Nordvest over under Vægten af alle sine Sejl.

Den lille svenske Sejler, som Karstensen havde faaet Øje paa, var en smuk ny Galliot, kaldet „David“, paa ti Stykker og med tredive Mands Besætning. Den havde hidtil hyttet sit Skrog, og Chefen, der iøvrigt var en dygtig Sømand, haabede allerede at smutte ubemærket forbi den larmende Kampplads. Han blev derfor lidt forbløffet ved pludselig at se det svære Rangskib komme ud af Krudtrøgen og spærre ham Vejen. Ikke desto mindre gav han Ordre til at falde af og brænde Smaastykkerne løs; men Mandskabet stirrede ræd op paa de lange Rækker af Malmkanoner, der kun i nogle Favnes Afstand strakte de dampende Mundinger ud over deres Hoveder, og vægrede sig ved at adlyde. Chefen maatte harmfuld se paa, at de strøg Flaget, uden at han kunde hindre det. I al Hast firedes „Nældebladets“ Laaringsfartøjer af og besattes med Mandskab, der under en Løjtnants Kommando skulde tage Prisen i Besiddelse. Da „Davids“ Besætning ingen Modstand gjorde, tog denne Forretning næppe ti Minutter, og Løjtnanten ilede nu med at skikke Halvdelen af Svenskerne ned i Fartøjerne samt at anvise sine egne Folk deres Poster.

Under det korte Virvar, som herved opstod, lagde man ikke Mærke til, at en tredie Sejler — det var Branderen — pilsnar strøg agter op om „David“, før en Regn af glødende Hamp, der udbredte en ilde Svovllugt, væltede ind over dens Galleri og øjeblikkelig blussede i Vejret. Fra Orlogsskibet havde man vel set Branderen nærme sig, men i den Formening, at den i et andet Ærinde kun vilde passere forbi, ikke bekymret sig videre om den. Strækkende Raaberen ud over Rælingen brølede Karstensen: „For Satan! hvad gør I der? Hold af! Prisen er tagen.“ Et skingrende Hurra genlød fra Branderen, der atter skød over Stævn og bortfjernede sig; men Ilden havde allerede fænget i de brændbare Materialier og Luen slikkede op i Rejsningen. Fra de yderste Skibe af den svenske Flaades højre Fløj, der bar denne Vej over, dundrede de glatte Lag løs og Kuglerne dansede hen over Bølgerne. Der var saaledes ingen Tid til Forsøg paa at slukke Ilden, og Karstensen tiltordnede sine Folk, at de tillige med Fangerne skulde forlade Prisen. Man var endnu i Færd med at hejse Laaringsfartøjerne op, da Fjendens Kugler allerede slog ind gennem Rælingen langs hele Styrbords Side. Klyveren og Stagsejl for nu i Vejret paa „Nældebladet“. Ræerne skærpedes, Roret lagdes om, og Skibet gled væk fra den brændende Galliot. Men i Stedet for at styre stik vestlig over, hvorved han hurtig vilde have været udenfor Skudvidde, kneb Floris Karstensen Vinden saa tæt som mulig og strøg langs op ad den svenske højre Fløj, hvis Sejlere havde nærmet sig ham i skraa Retning. Han blev derved i Stand til at sende flere Fjender sine Lag forind, uden at de Svenskes Ild kunne ramme ham. Først da han havde passeret Fløjens yderste Sejler, vendte han vestlig over til Flaget.

Bataljen var dermed endt. Uden at have mistet saa meget som en Jolle og kun med et Tab af omtrent 60 døde og saarede paa hele Flaaden, styrede Niels Juel til Køgebugt, mens Lorentz Kreutz holdt ind til den skaanske Kyst og derpaa kastede Anker ved Trelleborg for at reparere.

TREDJE BOG

FØRSTE KAPITEL.

De danske Søofficerers Misfornøjelse med at komme under Kornelius Tromps Kommando var kun altfor vel begrundet. Vel havde han i flere Bataljer med Englændere og Franskmænd vist sig som en dygtig Chef og indlagt sig et berømmeligt Navn, der glimrede ved Siden af Opdams og Ruyters; men hans utaalelige Stolthed og trættekære Sind havde gjort ham forhadt i selve den hollandske Marine. Det Hensyn til anerkendt Dygtighed, som han ikke kunde nægte sine Landsmænd, vilde han naturligvis tilsidesætte og give sine hadefulde Luner Tøjlen som Øverstkommanderende for en Nations Sømagt, der trængte til fremmede Chefer, og for hvis Officerers Evner han troede sig berettiget til at nære Ringeagt. Som Følge af hans avindsyge Opførsel mod Ruyter var han endog bleven afskediget af Generalstaternes Tjeneste. Da han efter flere Aars Forløb ved Prinsen af Oraniens Hjælp paany traadte i Virksomhed, opstod et spændt Forhold og snart alvorlige Stridigheder mellem ham og en anden udmærket hollandsk Officer, Vice-Admiral Sweers, som ikke vilde taale hans Overmod. Sidstnævntes hæderfulde Død i et Slag mod de Franske endte dog Striden.

Ved sin Ankomst til København modtoges Tromp ved Hoffet med store Æresbevisninger; Baller og andre Festiviteter fulgte rask paa hinanden, og alle Partier kappedes om at vinde ham for deres Interesser. Han udnævntes til General-Admiral og indførtes paa Holmen for at tage Arbejderne i Øjesyn samt tilkendegive sin Mening om Marinens Forfatning og yderligere Fornødenheder. Kun de i Staden tilstedeværende høje Søofficerer holdt sig borte fra disse Festiviteter

og harmedes allerede i Stilhed over de Krænkelser, der forestod dem; den Mine, hvormed den nye General-Admiral havde hilst sine undergivne ved den højtidelige Præsentation, og enkelte Ytringer, han havde ladet falde om den danske Marine, tilkendegav noksom, at deres mørke Anelser vilde gaa i Opfyldelse. Ogsaa Kongen følte sig ubehagelig berørt af det fordringsfulde Væsen, hvormed Tromp optraadte; men han holdt gode Miner for ikke at støde en saa vigtig Allieret som Generalstaterne for Hovedet, og saa snart de første Højtideligheder var overstaaet, optog han en til sin kongelige Værdighed mere svarende Tone mod den anmassende Hollænder, for at erindre ham om det Underdanigheds-Forhold, hvori han for Øjeblikket var indtraadt til den danske Krone. Tillige tilkendegav han sin Misfornøjelse med, at Generalstaterne saa sendrægtig efterkom deres traktatmæssige Forpligtelser, idet man allerede var rykket saa langt frem paa Aaret, uden at noget afgørende var foretaget i Østersøen. Hertil svarede Tromp, at der hidtil ikke var forsømt noget, eftersom Fjenden ikke engang var i Søen endnu, samt at Hans Majestæts egne Officerer dog vel havde formaaet at holde Farvandene ryddelige for fjendtlige Kapere; naar han selv først havde hejst sit Flag og var kommen under Sejl, skulde han ikke tøve med at byde Fjenden Spidsen, saa fremt han ellers kunde gøre Regning paa kraftig Understøttelse af de danske Chefer, der jo ikke var vant til en ordentlig Bataljes Kanontorden

Som en saare glædelig Nyhed indløb nu Efterretningen om Gullands Erobring ved de danske Vaaben. Da det kort efter rygtedes, at den store svenske Flaade var løben ud, og at Niels Juel uden Tab havde iværksat Tilbagetoget fra Bornholm, samt bestaaet en hæderlig Kamp med den langt overlegne Fjende, fik General-Admiralen Ordre at gaa til Søs med de sejlfærdige Orlogsmænd, uden at opholde sig længere efter den forventede hollandske Eskadre, og at forene sig med Niels Juel, som herefter havde at stille sig under hans Kommando. Tromps Ordre lød iøvrigt paa, at han skulde angribe og søge at tilintetgøre den svenske Flaade, for at det fra Sjælland nu for Alvor paatænkte Indfald i Skaane ikke skulde møde Hindringer fra Søsiden.

Disse Begivenheder havde vakt Liv og Røre i København, hvor

alle Haandteringer syntes at hvile, mens man kun beskæftigede sig med at høre og fortælle nyt. Mangehaande, tildels overdrevne Rygter var i Omløb om Niels Juels Bedrifter; da Rangskibet „Kristianus Kvintus", paa hvilket Tromp havde hejst sit Flag, lettede Anker og under dundrende Salutskud gik Syd efter med de øvrige Orlogsmænd, faldt derfor adskillige for General-Admiralen just ikke smigrende Bemærkninger blandt de paa Toldboden sammenstimlede Sømænd; disse udtalte alle som en det Haab, at deres egne brave Chefer ikke vilde lade sig hundse af eller stikke op for myn Heer. Foruden de krigerske Forberedelser og Optog havde endnu en anden Sag sat Gemytterne i Bevægelse, nemlig Peter Griffenfelds Proces, der var i fuld Gang og som syntes at ville tage en saare betænkelig Vending. Med hemmelighedsfulde Miner tilhviskede man hverandre, at den styrtede Minister ikke alene var anklaget for Landsforræderi, men at man var kommen paa Spor efter kongemorderiske Hensigter, og at Stejler og Hjul, om ikke en værre Straf, ventede ham.

Der var stor Kur ved Hove. Samtlige fremmede Ministre havde indfundet sig i pompøse Optog for at bringe Majestæterne deres højtidelige Lykønskninger i Anledning af den sidste Sejrvinding paa Gulland.

Over Slotsbroen var en levende Færdsel af Militære og Civile, der for det meste ledsagede af pyntelige Pager og Tjenere arbejdede sig gennem de forsamlede Folkemasser.

Talrige Klynger af nysgerrige Tilskuere havde samlet sig i Nærheden af Hovedindgangen til Slotsgaarden, hvor Vagtposterne havde travlt med at holde Orden og vise de altfor paatrængende tilbage, hvilket just ikke skete med synderlig Høflighed. De højrøstede Samtaler og det hele larmfulde Optrin ledsagedes af Vagtparadens Musik fra Slotsgaarden og Salutskudenes Torden fra Rheden.

Hoffet syntes i Dag at udfolde hele sin glimrende Pragt. Samtlige Stadsgemakker var aabnet; de med Freskomalerier forsynede Lofter, de kostbare Tapeter, de antike, rigt forgyldte Møbler og den af de svære mangefarvede Silkegardiner frembragte Dæmring gav dem Udseende af en Række Tempelhaller. Trods de mangfoldige Skikkelser, der bevægede sig i disse Rum, herskede der en vis højtidelig

Stilhed, idet alle Samtaler syntes at føres med hviskende Stemme; man hørte tydelig Damernes Rober rasle og Herrernes Sporer klinge. I Solens dæmpede Straaler spillede de funklende Diamanter og andre Ædelstene i alle Farver, mens de brogede Plumager og høje Paradisfuglefjer vajede malerisk over Grupperne. Som ved en middelalderlig Fest saa man ogsaa her krigerske Skikkelser med folderige Kapper af Fløjl eller Silke over de glimrende Kyradser staa i høvisk Samtale med skønne Kvinder, iført eventyrlige Dragter af en sjelden Kostbarhed og Farvepragt; deres store Vifter og Buketter af kostelig duftende Blomster var i stadig Bevægelse. Kun Søofficererne, hvem Adgangen til disse Kredse nu var bleven aabnet i Betragtning af Marinens vigtige Deltagelse i Krigen, syntes her at bevæge sig i et fremmed Element eller snarere at befinde sig i en Stilling, som om de var løbet fast paa en fjendtlig Kyst. De havde flokket sig sammen paa et enkelt Punkt og stod ganske alvorlige midt i den Trylleverden, der kredsede om dem; deres prunkløse Uniformer, jævne Holdning og djærve Fysiognomier dannede en Kontrast til de stolte, glimrende Skikkelser med de smilende Ansigter, de hemmelighedsfulde Miner og galante Manerer. Trækkende paa Skulderen betragtede de ægte Hofmænd med ironiske Blikke denne nye Slægt, der som vilde Planter var skudt frem i det sirlige Indelukke. Dog var der i det mindste en blandt disse uslebne Gutter, der i høviske Manerer og stolt Anstand kunde maale sig med den ridderligste Adelsmand. Det var en kraftig og smukt bygget Yngling; det krusede Hoved bar han højt og dristigt paa de brede Skuldre; hans blussende Kinder og kække Øje vidnede om Sundhed og Ungdomsmod. Med den venstre Haand paa Grebet af sit Sidegevær og den højre skjult paa Brystet stod han forrest blandt sine Kammerater og saa tankefuldt rundt i Salen, uden at hans Opmærksomhed dog syntes at fængsles af noget, ikke engang naar Kongen, som i en saare naadig Stemning underholdt sig, snart med en, snart med en anden, kom i hans Nærhed. Derimod lyste hans Blik, hver Gang det stjal sig gennem de aabne Fløjdøre til det næste Gemak, hvor Dronningen modtog Kur, og flygtigt dvælede ved den vidunderlig skønne Kvinde, der stod midt i Gemakket, og om hvem en Kreds af Herrer og Damer havde forsamlet sig. Det var Kort Adelers

Datter, Susanne, som paa den senere Tid var bleven den Sol, i hvis Straaler den mandlige Del af Hoffet flagrede, og til hvis Gunst enhver ridderlig Ungersvend bejlede. Mens hun med tilsyneladende Interesse lyttede til og selv deltog i den livlige Samtale, dvælede stundom ogsaa hendes Øje med et drømmende Udtryk ved den smukke Yngling; naar deres Blik mødtes, slog hun rødmende Øjet ned, mens ligesom et Skær af Lykke for over hendes barnlige Ansigt.

Ledsaget af Margrethe Juel nærmede Prinsesse Ulrikke sig denne Gruppe. Det Præg af sværmerisk Melankoli, der hvilede over hende, og Kindernes blegrøde Roser klædte Prinsessen godt. Kun ugerne deltog hun i de Hoffester, der foranstaltedes i Anledning af krigerske Begivenheder, og en stille Kummer boede virkelig i hendes Sjæl over disse Begivenheder; som Bjerge taarnede de sig jo op mellem hende og hendes unge Brudgom, hvis Kontrafej hun endnu bar ved sin jomfruelige Barm, og hvad enten der rygtedes nyt om Sejr eller om Nederlag, maatte hun sørge, enten som Brud eller som Søster. Alligevel foretrak hun det støjende Liv ved sin Broders Hof, der skaffede hende Adspredelse, frem for det pinlige, ensformige Ophold hos den strenge, kolde Moder. Denne sidste havde nemlig siden Katastrofen med Griffenfeld, dels nødtvungen, dels frivillig opgivet Verdens Ærgerrighed og Tant og trukket sig tilbage i Ensomhed for at hengive sig til religiøse Betragtninger og Bodsøvelser. Dog stræbte hun at beholde Herredømmet i kirkelige Sager, og Virkningen af hendes Bestræbelser sporedes kun altfor tydeligt paa det fromme Hykleri, der blev Mode ved Hoffet, saavel som paa de skærpede Forbud, der udkom imod at søge fremmed Gudstjeneste, samt paa de mange Hvile- og Helligdage, der indførtes.

Prinsessen standsede foran Kort Adelers Datter og sagde med Venlighed og blid Stemme: „Hvad tænker I paa, Frøken Susanne? Og hvorfor ser I saa opmærksomt ind til Mændene?“ Med et yndigt Smil, skønt lidt forvirret og nejende dybt, svarede Susanne: „Min naadigste Prinsesse har sikkert adskillige Tanker, som I ikke vilde sige for Alverdens Guld, hvor rene og ophøjede de end er — ellers betragtede jeg de kække Sømænd der inde og tænkte paa de Farer og Møjsommeligheder, de maa gaa i Møde, hvilket de jo gør lige saa

fornøjet og smilende som vore Hofjunkere til Dans." „Visselig, man mærker, at Frøken Susanne er en Søhelts højhjertede Datter," tog Margrethe Juel Ordet, mens Prinsessen noget adspredt saa ind i Salen. „Vi sympathiserer i saa Henseende; thi jeg er jo en tapper og ædel Sømands Hustru, og I kan tro mig, vælger I en Gang en saadan, vil Eders Sjæl og Tanker midt i de fredeligste, skønneste Omgivelser stedse færdes i Stormen paa Havet og den rystende Kamp, naar I ved, Eders Hjertenskær tumler sig derude; men vender han tilbage fra den dristige Færd, vil Eders Stolthed kun ligne Eders Glæde." „Ved I vel, Fru Margrethe Juel, Eders Ord klinger godt i en ung Piges Øren," sagde Susanne med naiv Frimodighed. „Men, som I siger, kommer det sagtens deraf, at min Fader var en Søhelt, som hele sit Liv færdedes paa Havet og vendte sejrsæl hjem fra mangen Kamp." „Ak, den afskyelige Krig," hviskede Prinsessen med et undertrykt Suk, vendte sig til den unge Pige og vedblev: „Vist ikke, Frøken Susanne, nær ikke et saa daarligt Ønske, at faa en Krigshelt til Hjertenskær. I vil ikke have Glæde deraf." Gribende Margrethes Haand drog hun hende med sig og gik videre.

„Pardieu, Hendes Naade Prinsessen gav Eder der et superbe Raad," sagde Kammerjunker Knuth, som var traadt tæt hen til Susanne og havde hørt Ulrikkes Ord. Je vous adore — I ved det kun altfor vel; kan jeg end par hasard føre min Kaarde som det sig sømmer en Gentilhomme med point d'honneur, skal I dog ved min Side ikke let faa Grund til chagrin og Ængstelse for min Person, om I ellers vil bønhøre mig." „Godt at I kom, Monsieur Knuth," afbrød Susanne, som paa Grund af sin Moders Planer saa ofte maatte høre paa den forlibte Gæks paatrængende Forsikringer, at hun havde vænnet sig til at overhøre dem. „Da I kender Alverden her ved Hove, kunde I vel tilfredsstille en ung Piges Nysgerrighed ved at sige mig Navnet paa den unge Søofficer derinde, som med Haanden paa Brystet rager saa kækt frem blandt de andre." Mens Kammerjunkeren med vigtige Miner rettede sit Øjeglas mod den betegnede Person, hvis Skikkelse og Holdning bragte ham til at studse og vakte flygtige Erindringer hos ham om et tidligere ærgerligt Sammenstød, skiftede Susanne Farve; hun følte sit Hjerte banke voldsomt i Forventningen om, plud-

selig at faa det Slør løftet, der hvilede over hendes eventyrlige Kærlighedsforstaaelse. Men rystende paa Hovedet sagde Knuth: „Det er en inconnu, sans doute en aventurier, af hvilke der nu til Dags skyder en Hob i Vejret; det er og ganske impossible at kende enhver matelot. Pardieu, hvor impertinent og kry," tilføjede han og lod Glasset hurtig synke; thi den unge Søofficer, som netop bemærkede, at han var Genstand for den opblæste Hofmands Iagttagelser, saa halvt forundret, halvt udfordrende paa ham. „Aha regardez, min Frøken," vedblev Knuth. „Jeg tror, Dronningen ønsker Eders présence. Sa Majesté vinkede ad Eder." Utilfreds med dette mislykkede Forsøg paa at komme efter sin Elskers Navn, vendte Susanne sig rask og ilede hen til Dronningen.

Næppe var den dejlige Kvinde forsvunden for hans Blik, før ogsaa det Trylleri opløste sig, der hidtil havde fængslet Ynglingens hele Opmærksomhed, og hans Tanker syntes at tage en anden, mere solid Retning. Med et skarpt Blik begyndte han at mønstre sine nærmeste Omgivelser; ihukommende Hensigten med sit Ophold i disse glimrende Sale samt den Farens og Hæderens Vej, han endnu havde at tilbagelægge, før han turde hengive sig til sine Kærligheds-Drømme, traadte han med ædel, men beskeden Anstand frem, da Christian den Femte i dette Øjeblik nærmede sig Søofficererne. Som de sidste i Rang kom Raden nu til dem at stedes til Kur.

„I er Monsieur Ejler Gjedde, ikke sandt? Og I længes vel efter at vende tilbage til Flaaden, for ikke at forsømme nogen Lejlighed til Udmærkelse," sagde Kongen og betragtede den unge Sømand med et velvilligt Smil. „I har Ret, vi bør ikke afholde vore tapre Søofficerer fra deres vigtige Kald, allermindst nu, da Himlen ser gunstig ned til vore retfærdige Vaaben." „Hvis Eders Majestæt naadigst vil give mig Besked og de lovede Depescher med til Hr. Admiral Niels Juel, skal jeg aldrig nægte, at jeg jo før jo heller iler tilbage til min Post," forsikrede Ejler med en dyb Bøjning. „Vi har erfaret, saa vel af vor Admirals Rapporter som fra andre Sider, at I er en resolut og modig ung Mand," nikkede Kongen. „I har jo med den yderste Livsfare og under helt eventyrlige Omstændigheder bevaret tvende Skibe fra at springe i Luften." „Jeg har kun stræbt at opfylde min Pligt som en

ærekær Sømand og efter ringe Evne gavne Konge og Fædreland," afbrød Ejler beskedent og med blussende Kinder; „og jeg haaber, aldrig at skulle faa Ord for at have handlet anderledes." „Bliver I saaledes ved, vil vi ikke undlade ved første Lejlighed at have Eder i Erindring til Avancement," nikkede Kongen atter med et godmodigt Smil over den unge Sømands noget uceremonielle Afbrydelse. „Depescherne ligger rede hos vor Kansler, hvor I kan afhente dem; mundtlig skal I endnu forsikre Monsieur Niels Juel, hvem vi allerede har beskikket til Guvernør paa Gulland, om vor kongelige Naade og særdeles Tilfredshed med hans udviste overmaade Tapperhed. Vi har ladet slaa en gylden Skuepenge til Minde om den gjorte Erobring og vi agter i alle Kirker at lade opsende andægtige Bønner til den Almægtige om at velsigne vor Sømagt med fremtidige Sejre under vor nye General-Admirals og Monsieur Niels Juels forenede Styrelse." Han vinkede med Haanden ad Ejler, som trak sig tilbage, og henvendt til de andre Søofficerer vedblev han: „Vi er iøvrigt forvisset om, at Monsieur Niels Juels glorværdige Eksempel i Østersøen vil lyse for de Officerer, der nu afgaar til Kattegattet og Nordsøen, og opmuntre dem til tapre Bedrifter, paa det Fjenden hverken i det ene eller det andet Farvand skal lægge os Hindringer i Vejen for vort eget forestaaende Felttog, paa hvilket vi haaber næst Guds Hjælp at genvinde vore højsalige Forgængeres Lande hin Side Øresund. Men der ser vi vor ophøjede Gemalinde nærme sig," brød han af, da Charlotte Amalie netop viste sig i Fløjdøren, og synlig fornøjet over med det samme at kunne ende Kuren forlod han Søofficererne og ilede Dronningen i Møde.

„Tilgiv, min kongelige Gemal, om jeg letsindig afbryder Eders vigtige Forhandlinger," sagde Charlotte Amalie med et kærligt Blik paa sin galante Husbond. „Saa vel jeg som Fru Margrethe Juel samt Frøken Susanne Adeler og vistnok de fleste Damer ved vort Hof er nyfigne efter at se og tale med Hr. Niels Juels Ordonnansofficer, om hvis ungdommelige Mod og Bedrifter vi har hørt adskilligt, og efter at høre Sejrens nærmere Omstændigheder af et Øjenvidne." „Gud ved, at Eders Nærværelse er os altid kærkommen, og en saadan Nyfigenhed af smukke Damer kan alene smigre vore krigerske Passioner,"

nikkede Kongen, idet han saa sig om i den talrige Forsamling, og Susanne, som stod bag ved Dronningen, fulgte med spændt Forventning Retningen af hans Blik. „Dog, vi ser, at det ikke længere staar i vor Magt at tilfredsstille Eder; Ordonnansofficeren har allerede anbefalet sig, og da han sikkert iler at komme tilbage til sin Post, sømmer det sig ikke for os, som bør foregaa vore Undersaatter med et godt Eksempel, uden særlig Nødvendighed at opholde ham. Men vi haaber ved Lejlighed, naar han kanske atter bringer et Sejrsbudskab, som Himlen give! at skulle forestille baade ham og en Del andre tapre Officerer for Eder og vort Hofs skønne Damer, hos hvilke vi med stor satisfaction bemærker den levende Interesse for krigerske Sager og tapre Bedrifter, eftersom saadant kan tjene til en Spore for vore Officerer.“ Han bød allerede Dronningen Armen i den Hensigt at trække sig tilbage fra Sværmen, da den unge Kammerjunker Moth, som i nogen Tid havde talt ivrigt med Livlægen Foss, nærmede sig og med en vis Frihed i Holdning og Miner sagde til Kongen: „Tør jeg vente Tilgivelse, om jeg skaffer Eders Majestæt en lille Sommerregn paa denne charmante Solskinsdag?“ „Hvad vil I, Moth?“ henkastede Kongen halvt smilende. „I har vel atter nogle galne Streger for, hvilke I gør bedre i at gemme til en belejligere Tid.“ „Naar man gemmer til Natten, gemmer man til Katten, hvilket Ordsprog Eders Majestæt selv vil sande, er ikke saa ueffent anbragt her,“ vedblev den unge Kammerjunker noget fripostig. „Sagen er nemlig den, at en ussel Kælling, som hverken har Tænder eller Brød mere, men kun Taarer over en forloren Søn, har bragt det forsamlede Folk udenfor Slotsporten i Allarm ved sin Klynken og Lamenteren, fordi hun ikke maatte indlades; hun beder ydmygt om at turde græde sig mæt for Eders Majestæts Øjne.“ „Guds Hjælp! det er en daarlig Spas,“ for Kongen op. „Hvem er det da? Hvem mener I?“ „Med Eders Majestæts naadige Tilladelse mener jeg Madame Marie Schumacher, kaldet Vintappers hvis forlorne Søn kaldtes Storkansler og Greve af Griffenfeld,“ vedblev Moth med urokkelig Fatning. „End ikke den ringeste Lakaj vil længere kendes ved hende, om ikke Eders Majestæt atter forgylder hende med en Straale af Naadens Sol.“ „Jeg beder Eder, min ophøjede Gemal, hvis min Forbøn har nogen Vægt, lad

den ulykkelige Moder stedes til Gehør," hviskede Charlotte Amalie. „Forgangen Dag søgte hun Trøst hos mig, hvilken jeg jo ikke var mægtig at yde hende." „Paa Eders Forbøn lad det ske," sagde Kongen i ondt Lune; „vi vil høre hende."

Moth og Foss bortfjernede sig skyndsomt paa dette Vink. Mens Christian den Femte gik nogle Skridt frem og med rynkede Bryn stirrede ned for sig, udbredte sig en Dødsstilhed over de flere Hundrede Tilstedeværende, der alle med Spænding, skønt med forskellige Følelser, imødesaa det næste Optrin.

Ledsaget af Livlægen og Kammerjunkeren traadte Marie Schumacher ind. Med vaklende Skridt, uden at se til højre eller venstre, men med de taarefyldte Øjne stift fæstet paa Kongen, gik hun gennem de tavse Rækker op i Salen. Hendes Hoved rystede saa stærkt, at de hvide Haar, der hang ned under den sorte Fløjels Hue, strøg om hendes indfaldne, askegraa Kinder; i sin borgerlige Dragt, med Flasketrøjen af mørkt Klæde og de snævre Skørter, tog hun sig underlig ud i denne kongelige Hal, hvor kun Atlask og Fløjl, Guld og Juveler raslede og glimrede.

I ti Skridts Afstand fra Christian den Femte sank hun hulkende paa Knæ: „Naade, Naade for Enkens fortabte Søn!" „I er vor utro Kanslers Moder," sagde Kongen, som synlig var berørt af Optrinet og maaske uenig med sig selv. „Stat kun op og stræb i tydelige Ord at forebringe Eders Bøn; vi er visselig ikke uvillig til at høre Eder, om vi end ikke kan love synderlig Naade for Eders Søn, som har begaaet saa svare Misgerninger."

Taarerne syntes allerede at have lettet Matronen og gengivet hende nogen Fatning. Hun rejste sig og aftørrede Øjnene med sit Skørt. „Ak, Eders kongelige Majestæt!" sagde hun, „Bønnen er saa lang, men Befalingen saa kort. Jeg er en enfoldig Stakkel og ved ganske intet forsvarligt at anføre til Undskyldning for min Søn. Har han forbrudt sig saa grovt, som de siger, hvilket jeg ikke forstaar mig paa, beder jeg kun under Taarer, at Naade maa gaa for Ret, saa han ikke med Skændsel skal komme i sin Grav. Ak! ak! vel ved jeg, som man reder, saa ligger man; men for Kristi vor Forløsers Skyld beder jeg atter, lad Naade gaa for Ret." „Kunde vi end være tilbøje-

lig til at tage Eders Søns tidligere Fortjeneste af vor højsalige Fader og os selv i Betragtning, vilde vi dog kun maadelig opfylde vore kongelige Pligter, om vi desaarsag saa gennem Fingre med saa statsfarlige Misgerninger," vedblev Kongen. „Han har forbrudt sig saa grovelig, at om vi ikke i Tide var blevet advaret om Faren, skulde han have bragt vore Riger og Lande til Fordærvelsens Rand samt forraadt os selv og vort kongelige Hus til Landsens Fjender, ligesom han ogsaa formedelst sin overmaade Ærgerrighed og Hovmod ganske forglemte den Respekt, han var os, sin Herre og Arvekonge, skyldig." „Hvad Du har skjult i Sne, kommer op i Tø, og Hovmod staar for Fald, det har jeg sagt ham saa mange Gange, som der er Dage i Aaret," tog Matronen atter til Orde. „Men Gud bedre det! hvad hørte en saa højlærd Mand paa en enfoldig Kone som mig, der ikke engang kan fremføre et fornuftigt Ord til at besmykke hans Sag, og af de mange højfornemme Venner, som han gæstererede for og som smigrede for ham i hans Velmagtsdage, er der nu til Dags ikke een, der gider aabne Munden til et godt Ord; men jeg beklager mig ikke derover, eftersom det er Verdens Gang, og søde Venner og sød Vin holder sig sjælden længe. Naar alt kommer til alt, er Eders kongelige Majestæt i al Eders retfærdige Fortørnelse hans sidste Ven, og jeg vil ikke blive træt af at bede, for at røre Eder til Medlidenhed." „Men vi sige Eder, det vil klæde os som en kongelig og retfærdig Dommer ilde, at lade saa statsfarlige Misgerninger ustraffet," gentog Monarken tankefuld. „Kom I engang frem med Eders Mening, Monsieur Rasmus Winding!" henvendte han pludselig Ordet til denne Mand, der i stor Bevægelse havde trængt sig forrest blandt Hoffolkene, og som var en af de faa, paa hvis Ansigt oprigtig Deltagelse stod at læse. „I er jo vel bevandret i vore Lovsamlinger samt har Sæde i den Ret, vi har nedsat at dømme vor utro Kansler, saa I kan vel sige, om Sagen faar en saadan Udgang, at der kunde være rimelig Anledning for os til en naadig Resolution." „Det staar ikke i min Magt at have noget bestemt judicium i saa Henseende, eftersom Sagen endnu ikke er tilfulde eksamineret eller procederet til Enden," svarede Professoren med et dybt Buk. „Men da Eders Majestæt ikke desto mindre ønsker at fornemme Eders ydmygste Tjeners Mening,

tør jeg vel privatissime og, uden at foregribe mine Medkollegers Dom, lade mig forlyde med saa meget, at efter mit ringe Skøn er Hr. Peter af Griffenfeld ingenlunde tilstrækkelig overbevist om de ugudelige Misgerninger og capitale crimina, som Generalfiskalen samt Monsieur Mauritius har imputeret ham, lige som der ikke heller er Tegn til, at fuldgyldige Beviser desangaaende kan tilvejebringes mod hans Benægtelse og Forsikringer om rene Intentioner. Allenfals har han forhen ved adskillige Lejligheder ydet Konge og Fædreland saa vigtige Tjenester og vist saa uskrømtet Iver samt stort ingenium, at, naar disse Kendsgerninger lægges i Vægtskaalen, der vel kunde, hvad Udfald Kommissionens Dom end maatte faa, være Grund for Eders Majestæt som hans højeste jordiske Dommer at træde imellem med en naadig Resolution." „Gud velsigne Eders Mund for de Ord," hulkede Griffenfelds Moder. „I Nøden skal man kende sine sande Venner, og min Søn har ved sit hoffærdige Væsen mod Eder tilvisse ikke forskyldt saadan Godhed." „Gør Eder ingen falske Forhaabninger, saa som vi af alt dette mærker, at det er halsløse Gerninger, Eders Søn har bedrevet," udbrød Kongen med en utaalmodig Bevægelse, mens hans Miner dog forraadte Tvivlraadighed. „Vi trøster os ikke til at gribe ind i Retfærdighedens Værk; Retten maa have sin Gænge, og Straf maa følge paa til Advarsel for lige ildesindede Mennesker." „Ak! ak! Eders Majestæt er dog en saa sær gudfrygtig Herre og kristeligsindet Konge; saa husk paa, at godt for godt er retfærdigt, men godt for ondt kærligt, samt at Tilgivelse er den sødeste Hævn." „Guds Hjælp! der er Kraft i de enfoldige Ord," mumlede Kongen hen for sig. „Nu vel da — det er kun Egen, man flækker fra Roden; maaske kunde han slippe med Fangenskab."

Matronen, som ikke rigtig havde hørt eller maaske ikke fattet hans Ord, men dog mærkede, at han vaklede i sin Beslutning, bad med foldede Hænder: „Lad en grædende Moders Taarer tale bedre end hendes enfoldige Ord. Har min vildfarne Søn forskyldt Straf, saa i Herrens velsignede Navn; men jeg bønfalder Eders kongelige Majestæt, lad Dommen blive naadig, og det beder jeg allerindstændigst om, skal han gaa i Graven før sin gamle Moder, saa forskaan ham og hans umyndige Barn for den Skam, at hans adelige Vaaben

rives ned i Guds Hus, hvor over mit Hjerte vilde briste, om det skete.“ „Nu gaa kun og stil Eder tilfreds,“ sagde Kongen og vinkede ad hende med Haanden, idet han vendte sig halvt bort. „Naar Sagen er procederet ud og de har fældet Dom, vil vi overveje, hvorvidt vi kan lade Naade gaa for Ret.“ Ydmygt nejende gik Matronen baglænds tilbage; uden at ænse de mange nysgerrige Ansigter, der fra alle Sider stirrede paa hende, fulgte hun derpaa efter Foss og Moth ud af Salen, beroliget og tilfredsstillet ved Kongens naadige Ord.

ANDET KAPITEL.

Hen paa Eftermiddagen den 27de Maj 1676 frembød Farvandet mellem Falsterbo og Stevns Klint det livlige Skue af henved fyrreogtyve større og mindre Orlogsmænd, der havde drejet bi og brast bak, mens de alle fyrede Skud i Skud, og de fjerne Kyster paa begge Sider bar Knaldene hundredfold tilbage. Kornelius Tromp havde nemlig forenet sig med Niels Juel og modtaget Overkommandoen, i hvilken Anledning hele Flaaden saluterede. En Mængde Chalupper, fyldte med pyntelige Matroser og Officerer i Stadsuniform, styrede hen til Flagskibet og lagde til; det var Flagmændene og samtlige Skibschefer, der var beordret hid, for at modtage Befalinger af den nye General-Admiral.

Flaadens Officerer samlede sig paa den udstrakte Skanse af „Kristianus Kvintus“, et nyt 86 Kanonskib, og dannede en vid Kreds om den Øverstkommanderende. Paa Kobryggen paraderede Marinekorpset og Understaben; ved Kanonerne paa Skanse, Dæk og det øverste Batteri i Kulen stod Konstablerne med brændende Lunter; det øvrige Mandskab, der var opstillet paa Ræer og Bovspryd, raabte Hurra og svang Hattene paa Baadsmandspibens Kommando. Trods disse højtidelige Anstalter var dog en vis Forstemthed kendelig paa de fleste

Ansigter, og ikke sjælden sænkede sig en uhyggelig Tavshed over de mange kække Gutter; selv Hurraerne klang kort og afmaalt og syntes at mangle Oprigtighedens fuldtonende Klang.

Kornelius Martinus Tromp, som nu var en svær, bredskuldret Mand paa Livets Middagshøjde og med næsten skaldet Hoved, tog sig anselig ud i den højrøde Fløjlskjole, den uhyre lange, guldbroderede Silkevest og de posede Benklæder af samme Stof med brede Guldspænder for Knæerne. Hans Ansigt var strengt og bydende; det opklaredes sjældent eller aldrig af et velvilligt Smil, og dets gulblege Farve forraadte hans avindsyge, gnavne Sindsstemning, der endnu tydeligere gav sig Udtryk ved Munden, idet de smalle, sammentrukne Læber trak sig skævt hen til Styrbords Side, hver Gang han talte, som om han ærgrede sig over at skulle spilde Ord paa sine Medmennesker, der efter hans Mening stod saa langt under ham.

„Under de Omstændigheder undrer det mig, at I saa hastig opgav Kampen og ikke søgte at ødelægge nogle af Fjendens Skibe," henkastede General-Admiralen, som med kendelig Utaalmodighed havde hørt paa Niels Juels Beretning om den sidste Batalje. „Som jeg allerede har gjort Eders Ekscellence opmærksom paa, turde jeg ikke byde vor tapre og dobbelt saa stærke Fjende et formeligt Slag, hvilket efter al Sandsynlighed vilde have haft Flaadens Forlis til Følge, men maatte kun stræbe at sikre os et hæderligt Tilbagetog, uden at Fjenden kunde rose sig af Sejr eller Bytte; og det lykkedes os," svarede Niels Juel med værdig Ro. General-Admiralen overhørte denne Bemærkning og vedblev i en skødesløs Tone: „De Smaafægtninger gør hverken fra eller til; I Danske maa først af Hollænderne lære at manøvrere med Forstand og levere regelmæssige Bataljer, om I ellers skal holde Eders Fjender Stangen og vinde Agtelse blandt Eders mægtige og mere erfarne Forbundsfæller — det er godt, Hr. Admiral, hvad I hidtil har udført paa egen Haand, tilkommer ikke mig at kræve Eder til Regnskab for, og I maa for mig gerne tro at have udført noget stort. Men nu fører jeg Overkommandoen, og da jeg stiller ganske andre Fordringer til en Flagmands Dygtighed og har andre Meninger om, hvad der kan kaldes store Bedrifter, vil I herefterdags gøre vel i at gaa i Skole igen hos de hollandske Mestre. Hr. Schoutbynacht

Henrik Span, som under mig har gennemgaaet denne Skole og herefter skal tage sig af Holmens Affærer, tænker jeg, vil lære Eder at konstruere og tiltakle Skibe, mens jeg paatager mig det møjsommelige og maaske utaknemlige Arbejde at vise Eder, hvordan man regerer dem samt slaas planmæssig og efter Kunstens Regler." „Hvad dette sidste angaar, kan jeg forsikre Eders Ekscellence, at de danske Chefer ret vel forstaar at binde an med en stortalende Fjende, om det saa var selve Hollænderen," sagde Niels Juel med undertrykt Harme; „og nærer jeg end uskrømtet Agtelse for Schoutbynacht Henrik Spans Dygtighed som Skibsbygmester, mener jeg dog, at de Skibe, vi hidtil har bygget her hjemme, er anderledes Sejlere end Eders bredtømrede Maskiner, der kun sejler maadelig bi de Vind og stedse sejles agterud af vore, hvilket man tit har erfaret, især naar begge Nationers Flaader styrede mod en fælles Fjende." I en spottende Tone og med en Mine, som om han ikke ansaa det Umagen værd i Alvor at besvare dette indirekte Angreb, henkastede Tromp: „I Eders Indbilskhed vil I dog vel aldrig nægte, at Hollænderne er de første Sømænd i Verden? Følgelig kan I Danske, hvor gamle Drenge I end er, have godt af at gennemgaa den hollandske Skole." „Det kan umulig være Eders Ekscellence ubekendt, at mange af de tilstedeværende Chefer allerede med Hæder har tjent under det hollandske Flag, hvis saadant ellers er den eneste Betingelse for Eders Agtelse," faldt Niels Juel ind, idet han stræbte at bevare sin rolige Tone. „Jeg har selv haft den Ære at kommandere Skib under Eders tapre salig Fader, hvilket I synes at have glemt, og jeg kan udpege Eder flere brave Chefer, der ligeledes roser sig af at have tjent under ham, saasom Kaptajn Dreyer af „Kristiania", Bagge Knudsen, som fører den armerede Kaper „St. Bartholomæus", hvilken han forgangen Aar fratog Fjenden ved Entring." Han pegede paa de to nævnte Chefer, der begge traadte frem og tog Hatten af. „Ja saa, det har jeg maaske glemt," sagde Tromp og saa flygtigt paa dem. Men han studsede alligevel, idet hans Øje mødte den herkuliske Kaperkaptajns harmfulde Blik; dette saa vel som Bagges store, afblegede Silkehalstørklæde, der bar de engelske Orlogsfarver, og hvis lange Ender, som Fligene af et Flag, viftede for Vinden, syntes pludselig at opfriske de af Niels Juel antydede Erin-

dringer. I heftig Bevægelse gik Tromp frem, men standsede paa Halvvejen, og hans Ansigt, der blev endnu gulere, tilkendegav, hvilken Overvindelse det kostede ham at opsætte sin Vredes Udbrud til et belejligere Øjeblik. Han vendte sig atter til Niels Juel og sagde med bydende Røst: „Eders Instruks som Kommandør for Flaadens første Eskadre skal blive tilstillet Eder; Admiral Allemonde fører den tredje og jeg selv den anden. Den Agtelse, I pukker saa meget paa, vil I og Eders undergivne bedst kunne vinde i mine Øjne ved tappert og opmærksomt Forhold i den forestaaende Batalje; thi vi vil snart komme i Ilden, hvis Eders Melding ellers forholder sig rigtig, at Fjenden endnu opholder sig under den skaanske Kyst." „Mine Brandvagter har for faa Timer siden observeret den svenske Flaade, der laa for Anker ved Trelleborg," bemærkede Niels Juel. „Om vi ufortøvet sætter Sejl i den Retning, skal vi sikkert kunne tilbyde Slag ved næste Morgengry." „Jeg vil nok bestemme Tiden for vor Afsejling samt Kursen," vedblev Tromp som før; „og saa vel Flagmænd som Skibschefer vil gøre vel i at lukke Øjnene op og holde nøje Udkig efter mine Signaler, da jeg ikke agter at se gennem Fingre med nogen Forsømmelighed i saa Henseende. Ingen skal vove at forlade Linien, forandre Kurs eller begynde noget Angreb uden efter min udtrykkelige Ordre, og selv midt i Ilden vil enhver have at observere samt uvægerlig lystre mine Signaler. Iøvrigt følger det af sig selv, at enhver Chef har at indgive sine Rapporter direkte til mig. Vi er færdig; alle kan begive sig tilbage til deres Skibe." Han lettede stolt paa Hatten ad den hilsende Forsamling og steg op til Hytten. Tavse forlod de danske Officerer Skansen og Piben kaldte til Faldereb; men de fleste hollandske Chefer begav sig agterud, hvor de stak Hovederne sammen i hemmelig Samtale.

Idet Niels Juel, just ikke i den fornøjeligste Stemning gik fra Borde, svang Mandskabet paa Ræer og Bovspryd deres Hatte og istemte et rystende Hurra, der denne Gang lød malmfuldt og længe; Orlogsskibets Skrog bævede samtidig under Salutskudenes Brag, og med et tilfreds Smil blottede Niels Juel sit Hoved til Tak for denne frivillige Bifaldsytring. Fra Hytten saa Kornelius Tromp til Vejrs med et hadefuldt Blik; han satte en Raaber for Munden og brølede

ned til Dækket: „Sej, Skipper, lad dem alle holde Flaben — den, der ikke lystrer, kan favne Masten.“ —

„Kristianias“ Chalup løb klods op ad „St. Bartholomæus's“ Chefsjolle, saa at Aarerne maatte stikkes i Vejret, mens Fartøjerne drev jævnsides. Bøjende sig over til Bagge Knudsen sagde Andreas Dreyer: „Naa, gamle Kammerat, hvad er Eders Mening om vor nybagte General-Admiral? Den Karl er ikke at spøge med, og jeg tror, han har os allerede begge to i Kikkerten.“ „Skønt der om den Ting lod sig passiare adskilligt,“ brummede Bagge og slog betænksom Knude paa en Ende Tobak, „vil jeg dog vel vogte mig og kun sige saa meget, at han er en skævmundet Rad, som min gamle Skolemester plejede at sige om Byens fornemste Skræder, der Aar ud og Aar ind klippede med en stump Saks og var en stor Hallunk.“ „For Satan, vogter I ikke Jer Mund bedre, lykkes det ham endnu at faa Jer under Kølen,“ lo Dreyer. „Og det var da Helvedes dristigt at brase op for ham med den Silkeklud om Halsen, som han den Gang var saa forhippet paa; jeg kunde mærke paa det Øje, han laante Jer, at han gen-
kendte den.“ „Ærlighed varer længst, som min Skolemester i lige Maade plejede at sige, og det har aldrig gjort Skaar i nogen Mands Ære, at han straks viste Modstanderen sit rette Flag,“ vedblev Bagge. „Det var min lovlige Prise, som jeg personlig fravristede Fjenden; jeg gad set den, der vilde nægte mig Ret til at bruge den; og skønt I kanske vil skælde mig ud for en gammel Taabe, maa jeg dog sige Eder, Hr. Andreas Dreyer, at jeg aldrig uden en kildrende Fornøjelse her under min Bagbords Bov har set paa denne Silkeklud, der engang vajede paa den stolteste Orlogsmand i Verden, samt altid har gemt den paa Bunden af min Kiste som min kostbareste Ejendom. Første Gang, jeg pyntede mig med den, var under Rygen, da jeg som Kommandør for en Roflotille entrede „St. Bartholemæus“; det er anden Gang i Dag, da jeg som Skibschef turde betræde General-Admiralens Skanse — altid et Skridt videre til mit Maal: at turde træde en højfornem Fjende under Øjne med lige Vaaben. Skønt saadant klinger som Kællingesnak, har jeg den Tanke, at, naar jeg tredie Gang braser op i den Pynt, skal den skævmundede Rad, som engang vilde nappe den fra mig og skikke mig under Kølen for en kæk Streg, vel vogte

sit eget Flag.“ Noget forundret over, at den ellers saa frimodige og retsindige Ulk efter mere end tyve Aars Forløb endnu kunde bære et saa indgroet Nag over en Krænkelse, tav Andreas Dreyer et Minut, medens Bagge ivrig bed Knuden af sin Ende Tobak. „Naa, den Tid, den Sorg,“ tog han derpaa atter Ordet. „Men sig mig saa i al Hast, bragte I Frøken van Schaych lykkelig til København? og hvorledes havde hun det, da I forlod hende?“ „Alting vel inden Borde,“ nikkede Bagge Knudsen, og hans Ansigt opklaredes. „Skønt Eders Allerkæreste har Skabelon og Manerer som en fin, fornem Frøken, er hun dog et vennesælt og lidet hovmodigt Fruentimmer. Kathrine og hun er allerede Perlevenner, og hun tumler sig omkring med vore Smaafolk, som om det kunde være hendes egne.“ „Tak skal I have, Bagge Knudsen. En god Fart!“ udbrød Dreyer, og leende af inderlig Glæde trykkede han den gamle Sømands Haand. „Stød fra, Manne! til Aarerne!“ Fartøjerne skiltes ad og pilede hver sin Vej gennem Bølgerne.

De to følgende Dage forblev begge Flaaderne rolig liggende, den allierede ved Falsterbo og den svenske ved Trelleborg; sidstnævnte benyttede uforstyrret Tiden til at reparere og berede sig til den forestaaende Dyst.

Tidlig om Morgenen den 30te Maj gav Lorentz Kreutz Signal til at lette og styre Sydøst over mod Rygen. Da de danske Brandvagter bragte Melding herom, søgte den allierede Flaade faa Timer efter ligeledes rum Sø og tog samme Vej; men som Følge af det Forspring, de Svenske havde vundet, kunde man hverken denne eller den næste Dag komme dem paa Skudvidde. Først i Nærheden af Rygens nordvestlige Kyst vendte den svenske Flaade og stod Nordøst over; derved vandt den atter Luven og, da den endnu havde betydeligt Forspring, tabtes den om Natten fra den 31te Maj aldeles af Sigte, og Tromp udsendte de bedste Sejlere i alle Retninger for at opsøge den. For saa vidt lykkedes Svenskernes Plan, at lokke de Allierede med over til den smaalandske Kyst. Endnu frygtede de kun for, at den snu Fjende skulde mærke Uraad og vægre sig ved at modtage Slag i et ham ubekendt Farvand.

Da Morgensolen den 1ste Juni lyste hen over den højtgaaende Sø,

var Havet Sydost for Ølands sydligste Spids i mange Miles Omkreds bedækket med Skibe, hvis svajende Master var pyntet med Sejl lige fra Dækket til det øverste Spir. For en Bramsejls Kuling, der kom noget stødvis af Syd til Vest, løb alle næsten rumskøds i samme Retning, nemlig Nord til Øst. Den svenske Flaade, hvis anden Eskadre dannedes af begge Admiralskibene „Stora Kronan“ og „Sværdet“ med deres Sekundanter, holdt kun en maadelig Linje, da hvert Skib for sig kun stræbte at komme afsted og beholde Luven, men den allierede dannede slet ingen Linje, snarere en Kolonne, idet de bedste Sejlere satte hver Klud til, for at komme paa Skudvidde. Foruden nogle mindre Skibe, navnlig „St. Bartholomæus“ og „de fire kronede Liljer“, var „Kristiania“, „Kristianus Kvartus“, „Nældebladet“, „Hummeren“, „Havmanden“, „Kronprinsen“ og „Kristianus Kvintus“ i Spidsen for Kolonnen; som sædvanlig havde de tunge hollandske Skuder ladet sig sejle langt agter ud. Idet de nævnte Skibe fjernede sig mere og mere fra den øvrige Flaade og styrede dristig ind under den ølandske Kyst, mens de Svenske af Forsigtighed holdt sig i betydelig Afstand fra den, begyndte de at vinde Luven. Det var Bygevejr, og da de jagede forcerede af al Magt, havde allerede flere af deres største Skibe under de voldsomme Vindstød sejlet Ræer og Stænger over Bord, hvorved Farten end mere standsedes.

Røgsøjler stod ud fra de underste Batterier paa „Kronprinsen“ og „Kristianus Kvintus“, der i hinandens Kølvand næsten havde naaet op paa Siden af „Stora Kronan“ i en halv Kvart Mils Afstand; Stykkerne bragede løs og de svære Kugler hoppede hen over Bølgekammene til det vel fjerne Maal. Ugla, Chefen paa det andet Admiralskib „Sværdet“, — en smuk Skude paa 96 Stykker og med halvsyvende Hundrede Mands Besætning, — der gik til Styrbord af „Stora Kronan“, stod paa Hytten og drejede Kikkerten for Øjet. Han rystede paa Hovedet, idet han sænkede Kikkerten og lod Blikket fare hen over sin Sidemand, der ragede op over ham, og hvis uhyre Master ligeledes var beklædt med Sejl indtil det øverste Spir. Som om han først nu i det afgørende Øjeblik blev ret opmærksom derpaa, betragtede han urolig den vældige Kolos, der øjensynlig laa alt for rank paa Søen og syntes at vakle under Massen af det opstaaende. Den

var ikke tilstrækkelig ballastet, og Kanonerne, der gabede frem gennem de øverste Batteriporte, syntes større end Stykkerne paa de underste Batterier. Selv Kanonerne paa Skanse og Bak var af svært Kaliber og deres Vægt maatte nødvendigvis gøre enhver hurtig Manøvre farlig. Over Halvdelen af „Stora Kronans“ henved ni Hundrede Mand stærke Besætning var paa Dækket, hvor der herskede en forvirret Larm, da man beredte sig til Kamp. Mens Marinere og Entregaster mylrede frem paa Kobryggen, Bovsprydet og i Røsterne, saa man en talrig Skare af lutter smukke, pyntelig uniformerede Mænd opstille sig paa den udstrakte Skanse. Det var Blomsten af den svenske Adel, omtrent tre Hundrede Ynglinge af de mest ansete Familier, der som frivillige gjorde Togtet med; ogsaa en Søn af Lorentz Kreutz var deriblandt. De skulde uddannes til Søkrigere og Sverigs noget forfaldne Orlogsmarine i Tiden rekrutteres af deres Midte med ungdommelige, for deres Stand begejstrede Chefer. — Hvor mangen Moders ængstelige Tanker og stille Bønner, og hvor mangen Faders stolte Forhaabninger havde ikke fulgt disse Ynglinge paa Vejen; skulde de stille Bønner høres, Forhaabningerne opfyldes? — og hvor mangt et Hjerte grebes ikke i denne Stund af frygtelige Anelser. En lignende Anelse gennembævede vist nok den kække Ugla; thi med et mørkt Blik mumlede han: „Styredes kun de Kræfter af Fornuft og Snille, skulde Fjenden ikke saa truende pløje vort Kølvand.“ „De vinder alt Luven,“ raabte hans Søn, Gustaf, som havde Post ved Signalerne. „Hører Du, Fader, de aabner Ilden; skal vi da aldrig svare.“ „For en Tusind! nu bliver det paa Tiden,“ nikkede Ugla, satte Raaberen for Munden og brølede over til „Stora Kronans“ Hytte, hvor Rigsadmiralen netop kom til Syne: „Ohøj! Ekscellence! er det ikke bedst at vende? Nu maa vi slaas eller stryge. Jeg tænker, vi afskærer de nærmeste Skibe, før de andre komme til.“ Rigsadmiralen svang sin Hat som Tegn paa Bifald. Faa Minutter efter for Signalflag i Vejret og to Skud løsnedes fra Admiralskibet.

„Nu tror jeg, det bliver Alvor, siden den Elefant af en Skude, der ligner en gammel Kælling, begynder at danse, skønt jeg ikke tror, hun holder mange Svingninger ud,“ smaalo Bagge Knudsen, som stod ved Rattet paa „St. Bartholomæus“, for selv at styre sit Skib. Han havde hidtil holdt det midt i „Stora Kronans“ Kølvand; men kun i en Ka-

bellængdes Afstand fra dens Agterspejl lagde han nu Roret til Bagbord, som om han vilde styre op om den Styrbordsside af Admiralskibet, der just var i Færd med at vende op i Vinden. „Rør Jer, Manne! Et Tag i Fokkeskødet derhenne! Det har intet at betyde, skønt hun kuler noget frisk. Det var som Satan!“ vedblev han, idet han trykkede Hatten fastere paa Hovedet for den voldsomme Byge, der drog ruskende og pibende frem, og han saa forbavset til Vejrs. „Jeg tror, hun vil slaa Kuldbøtter, skønt hun er noget svær dertil.“ „Stora Kronan“ krængede nemlig i dette Øjeblik saa stærkt over til Bagbord, at hele den uhyre Sejlmængde, der ikke var bleven bjærget før Vendingen, bredte sig over Bølgerne, og Vimplerne dyppedes i Søen. Det skummede og sydede som i en aaben Sluse; Vandet strømmede ind gennem de aabne Porte paa underste Bagbords-Batteri. Krængende længere og længere over, vendte Kolossen hele sin Styrbordsside som en synkende Træmur i Vejret, og Kølen kom til Syne i hele dens Udstrækning.

Kanonhalsene forsvandt pludselig fra alle Porte. Det buldrede og knagede derinde, som naar en Bygning styrter sammen i Jordskælv. Det var de 80 Styrbordsstykker, der styrtede ned i Læ, sønderknusende alt i Faldet.

Hjerteskærende Skrig lød, men kun et Øjeblik. Mens Skibet som en saaret Kæmpehval skød hovedkuls ned i det fraadende Dyb, bredte sig en forfærdelig Stilhed, der dog afbrødes af Vindens Piben i Sejl og Tovværk. Kun noget af „Stora Kronans“ Styrbordsside ragede endnu frem over de skummende Bølger.

Denne Begivenhed, der gjorde et rystende Indtryk paa Venner og Fjender, varede kun faa Minutter; men i disse faa Minutter stred over otte Hundrede kække, livsglade Mennesker en lige saa uventet som skrækkelig Dødskamp. Som med en tusendfold Svøbe bredte denne Begivenhed i et Slag Smerte og Hjertesorg over hele det svenske Rige.

Blandt de henved fyrretyve Mand af Besætningen, der havde faaet Tid til at klatre op til Luvart og klynge sig fast til det opstaaende, hvorfra de nu styrtede sig ud i Havet, var ogsaa Lorentz Kreutz og hans Søn; men de dukkede under og kom ikke mere til Syne. Med

et vældigt Brag sprængtes den Del af Skansen, der endnu var over Vandet, i Luften, da der formodentlig var kommet Ild i Krudtmagasinet, og snart var de sidste Levninger af „Stora Kronan“ forsvundet fra Havets Overflade.

Blegnende havde Ugla betragtet Rigsadmiralens Undergang. Nu var han Øverstkommanderende; men et Blik hen over „Sværdets“ Dæk, hvor Mandskabet stirrede ud paa den Plet, hvor „Stora Kronan“ var forsvunden, sagde ham, at dette ilde Varsels lammende Indtryk maatte udslettes ved en rask Beslutning og Kamp. Med Tanken om det uhyre Ansvar, der hvilede paa ham, vaagnede hele hans Kækhed; undertrykkende enhver vemodig Følelse raabte han! „For en Tusind! det var Bjerget, der gik under med Præsidenten — nu maa vi andre røre os for ikke at gaa samme Vej. Ohøj! alle Mand skal pibes op! blæs til Lunterne dernede! Op med Roret! Klar til at dreje paa den Styrbords Bov! Bjærg Undersejlene! Sej Gustaf! giv Flaaden Signal til Angreb; hver skal stræbe at borde sin Fjende.“

Som om de vilde bedøve deres egen Rædsel brød Mandskabet ud i et skingrende Hurra og stimlede fra hverandre for at udføre Befalingerne. „Sværdet“ drejede langsomt rundt i Vinden, og luvende derpaa atter an strøg det ind mellem „Kristianus Kvintus“ og „Kronprinsen“. Opgivende Fokken og brasende Ræerne firkant standsede det her Farten og udsendte sine fulde Lag til begge Sider, hvilken Hilsen de to danske Admiralskibe besvarede med et samtidigt Brøl af henved Hundrede Ildsvælg.

Paa det fra „Sværdet“ givne Signal vendte Størstedelen af den svenske Flaade og styrede tilbage til Kamppladsen. Flere Orlogsskibe af den allierede Flaade kom nu ligeledes op og drejede bi; saaledes dannede sig efterhaanden en udstrakt Slaglinie, og Kanontordenen voksede med hvert Minut. I den første Time syntes Udfaldet saare tvivlsomt; thi kun faa af de hollandske Skibe lagde for Alvor ind i Ilden; de gik for det meste med smaa Slag frem og tilbage, idet de af og til i Forbisejlingen sendte en Svensker det glatte Lag. Desto varmere gik det til i Nærheden af de tre Admiralskibe, der næsten var skjult af en Røgsky, gennem hvis Hvirvler Glimtene fra de løsbrændte Stykker ikke sjældent lyste. Som Følge af Hollændernes

lunkne Deltagelse i Bataljen havde Fjenden næsten det dobbelte Antal Skibe i Ilden mod de Danske. Floris Karstensen, Andreas Dreyer, Christian Bjelke, Johannes Behn, Zacharias Bang og flere af de kækkeste Skibschefer havde derfor hver især søgt at lægge ind mellem to Modstandere, med hvilke de vekslede Lag, saa at de glødende Stykker omsider truede med at tænde Ild i de svedne Kanonporte; samtidig vogtede de sig vel for at lade det komme til Entring og afslog ethvert saadant Forsøg fra Fjendens Side. Dreyer, Bjelke og Karstensen havde allerede bragt flere svenske Skibe til Tavshed, men hindredes stedse af nye opbrasende Fjender i at tage de synkefærdige Priser i Besiddelse.

Ledsaget af Peter Beesemacker, med Raaber og Kikkert under Armen, vendte Niels Juel, som havde gjort en Runde gennem sit Flagskib, tilbage til Skansen. Med et utaalmodigt Blik hen over Slaglinien sagde han: „Ugla forsvarer sig mandhaftig, som man kunde vente.“ Han standsede; thi en halv Snes Jernklumper fra „Sværdet“ susede i dette Øjeblik tværs over Skansen og en hel Klynge Matroser, der betjente de der anbragte Falkonetter, styrtede om. „Brænd kun løs! det rager jo ikke Dig,“ sagde Beesemacker til en Overkonstabel, som af Forskrækkelse over Mandskabets pludselige Forsvinden glemte at sætte Lunten til. „Her frem, Manne! Kast de døde over Bord og ned paa Banjerne med de kvæstede.“ „Ret nu maa vi se at bringe ham til Tavshed,“ vedblev Niels Juel, „eftersom jeg mærker, at General-Admiralen ikke er synderlig forhippet derpaa.“ Nærmende sig Trappen, hvor Ejler Gjedde kommanderede det øverste Batteri, raabte han ned: „Ret dem højt, min Gut, at vi kan ødelægge hans Rejsning og belemre hans Dæk.“ „Giv dem det! Fyr!“ Laget dundrede løs. Ejler, som ilede op og saa ud efter Kuglernes Virkning, pegede derover, idet han udbrød: „Vil I kun se, Hr. Admiral, nu gaar hun allerede.“ „Sværdets“ Stormast, der var bleven knust nogle Alen over Fangebjælken, vaklede og styrtede med et vældigt Brag agter over til Styrbord af Mesanen; med sine Sejl og Tovværk skjulte den hele denne Side af Dækket og Skansen.

„Det var et Mesterskud,“ nikkede Niels Juel. „Nu kan han ikke

mere, han har allerede strøget sit Flag. For Pokker! hvad er det! General-Admiralen lægger fra og overlader os Prisen."

Det gule Flag over „Sværdets" Hakkebrædt var virkelig forsvundet, dog uvist om paa Chefens Ordre eller kun revet bort ved Stormastens Fald. „Kristianus Kvintus", hvis Ræer i al Hast var blevet skærpet, gled væk og løb agter om Fjenden.

„Han gjorde kun Plads for en Brander," sagde Ejler, som var sprungen op paa en Dækskanon. „Der er den; om faa Minutter gaar den til Vejrs." „En lumpen Streg," mumlede Niels Juel med indædt Harme, satte Raaberen for Munden og brølede derover: „Hal væk, Brander! hun har strøget!" Men det var for sent. Gennem den kvælende Svovlrøg fra Branderen, hvis Mastetop vippede ind over det ramponerede Admiralskib, slog Flammerne gnistrende i Vejret og antændte hurtig det tjærede Tovværk. De Bagbords Kanoner, der affyrede sig selv, øgede Ilden; en uhyre Forvirring opstod paa det af Stormastens løbende Redskaber opfyldte Dæk, mens flere Hundrede rasende Stemmer lød fra de understeBatterier; her trængte nemlig Ilden og Røgen ind gennem Portene, og Besætningen gjorde fortvivlede Anstrengelser for at komme op, men hindredes dels ved den af dem selv foraarsagede Trængsel, dels ved de svære Sejl og andre Redskaber, der tyngede paa Lugerne. Forgæves tordnede Ugla sine Befalinger gennem Raaberen; ingen ænsede dem, og hans Stemme døde hen i de fortvivledes Raab og Kanonernes Brøl. Springende væk over det vældige Mastetræ, der laa paa Ruinerne af den sønderslaaede Hytte og ragede langt ud over det agterste Galleri, ilede han ned til Dækket, i det Haab at bringe Mandskabet til Lydighed ved selv at lægge Haand paa Værket. „Her hen, alle Gutter!" raabte han, kastede Raaberen, greb fat i Skødet af Storefok, der dækkede Storlugen, og løftede med uhyre Anstrengelse Sejldugen op. Som ramt af Lynet blev han staaende og stirrede paa sin Søn, der med knust Pandeskal laa udstrakt under et Rundholdt. Hans Kinder blegnede og Haarene rejste sig paa hans Hoved; med et bebrejdende Blik, som om han vilde gaa i Rette med Gud, saa han til Vejrs. Men selv i dette frygtelige Øjeblik havde Sømandens Instinkt ikke tabt Herredømmet; han savnede med det samme sit stolte Flag over Hakkebrædtet. Hele Skro-

get knagede; Dækket løftedes op og med et Drøn, der langt overdøvede de Tusinde Ildsvælgs Torden, fløj Skibets Overdel i Luften. Mastetræer, Sejl, Tovværk og flere Hundrede Mennesker slyngedes højt i Vejret; Flammerne slikkede i kæmpemæssigt Omfang efter. Lige som ved „Stora Kronans“ Undergang havde henved et halvt Hundrede Mand forinden Eksplosionen kastet sig over Bord og bjærgedes af de danske Skibes Fartøjer.

Med harmfulde og smertelige Følelser, men tillige overtydet om det frugtesløse og farlige i ethvert Forsøg paa at redde det antændte Skib, havde Niels Juel i Tide lagt fra for at søge en ny Modstander. Mens „Kristianus Kvintus“ bandt an med „Jernvaagen“, et 44 Kanonskib, der allerede var blevet ilde tilredt i en Kamp med „Nældebladet“, og nu overgav sig, efter at have vekslet nogle Lag med det langt overlegne Admiralskib, gik „Kronprinsen“ ved en hurtig Manøvre agter om et anseeligt svensk Rangskib „Neptunus“ og sendte det sit Bagbords Lag langskibs. Den svenske Chef, som hverken manglede Mod eller Dygtighed, vendte op i Vinden og aabnede først sin Ild, da han var kommen paa Siden af „Kronprinsen“. Men det første Lag, der var gaaet igennem hans Kahytsvinduer, havde anrettet stor Ødelæggelse blandt Mandskabet og gjort en Del af underste Batteri til Styrbord ubrugeligt. Under den paafølgende Kamp, der vel varede et Glas ud, blev „Neptunus's“ Storstang og Mesanen nedskudt, hvorved Dækket belemredes. Da Chefen, som fra Hytten gav sine Befalinger, derpaa reves bort af en Attenpundiger, strøg Næstkommanderende. Samtidig med at Flaget sank ned over „Neptunus's“ Hakkebrædt, gled et hollandsk Rangskib op om dens Bagbordside og braste bak; Entredækkene kastedes over, og i Spidsen for en Flok hujende Gaster sprang en hollandsk Officer ind over Finkenettet.

Da Ejler Gjedde, paa Juels Ordre, med Storbaaden bordede Prisen for at tage den i Besiddelse, fandt han Hollænderne beskæftiget med at vise Fangerne ned. Officeren, som allerede havde taget Kommando paa Skansen, erklærede, at Skibet var taget ved Entring, samt at General-Admiralen, hvis Befaling man havde adlydt, i alt Fald nok vilde afgøre Spørgsmaalet. Ejler, som ikke trøstede sig til paa egen Haand at anvende Magt for at gøre sin Chefs Rettigheder gældende,

vendte tilbage til „Kronprinsen“ og meldte det passerede. Stiltiende hørte Niels Juel derpaa og syntes et Øjeblik at pønse paa noget; men opgivende atter enhver overilet Beslutning, der under nærværende Forhold kunde have uberegnelige Følger, gav han Ordre til at lægge Roret om og brase Sejlene fulde.

Slaget var forbi, og de Allieredes Sejr saa meget fuldstændigere, som de danske Skibe, skønt disse vel havde mange døde og saarede, kun havde lidt forholdsvis ringe Skade og de hollandske næsten slet ingen. Mange Skibe af den svenske Flaade var derimod i synkefærdig Tilstand; for at undgaa Forfølgernes morderiske Ild, søgte Størstedelen ind mellem Skærene under den smaalandske Kyst, hvor Rangskibet „Æplet“ paa 84 Kanoner stødte, medens to andre Orlogsmænd blev indhentet og tvunget til at stryge. I det Hele erobredes eller ødelagdes syv svenske Kanonskibe, af hvilke „Stora Kronan“ og „Sværdet“ var de smukkeste i Sverigs Marine; desuden en Del Gallioter og andre armerede Smaafartøjer, der toges ved Entring, især af „St. Bartholomæus“ og „de fire kronede Lilier“. At der ikke erobredes flere Skibe maa tilskrives Hollændernes mere end besynderlige Opførsel, lige som ogsaa de, eller maaske kun Kornelius Tromp, tildels maa bære Skylden for, at saa mange Menneskeliv uden Nødvendighed opofredes. Iberegnet 800 Mand, der omkom ved „Stora Kronans“ Forlis, samt foruden 600 Fanger, mistede Sverig ved denne Lejlighed henved 3000 tapre Sømænd, et Tab, der især paa de Tider var uhyre.

Slaget ved Øland standsede Sverigs Koffardifart i Østersøen og gjorde alt Samkvem med de tyske Provinser næsten umuligt; selv med det vigtige Finland afskares Forbindelsen til Søs. Mens man i Danmark holdt Takkefester, prægede Medallier og uddelte Belønninger, klædte det svenske Folk sig i Sorg, og i Stockholm nedsattes Blodretter over de uheldige Officerer. Kornelius Tromp, som i sin Rapport kun flygtig berørte Niels Juels Deltagelse i Kampen og alene tilskrev sin egen Virksomhed Sejren, blev Genstand for Christian den Femtes og det danske Hofs udelte Opmærksomhed; først senere, da Juel og hans Officerer omsider tog Bladet fra Munden, kom man under Vejr med Vildfarelsen. Denne Sejr syntes tillige at ville give

det danske Krigsvæsen et kraftigere Opsving og dermed føre den nordiske Kamp et afgørende Resultat i Møde. Flaaden, der var vendt tilbage til Køgebugt for at reparere, fik Ordre til at forberede og dække den danske Armés Overførsel til Skaane. Tromp gik atter under Sejl og kastede den 27de Juni Anker ud for Ystad. Mod denne By, der forsvaredes af en Skanse og havde en betydelig Garnison under General-Løjtnant Fersens Kommando, aabnedes en heftig Ild fra alle Krigsskibe og nogle Bombarder-Gallioter, mens 3000 Mand af Flaadens Besætning sendtes i Land for at prøve en Storm. Men forinden det kom saa vidt, trak Fersen sig tilbage fra Skansen og Staden, der toges i Besiddelse af de Danske. Hovedarméen, hvis Udrustning man omsider havde tilendebragt, og som bestod af noget over 16,000 Mand, var imidlertid ved København bleven indskibet paa en Transportflaade og nærmede sig den 29de Juni under Christian den Femtes personlige Anførsel den skaanske Kyst en Mils Vej Syd for Helsingborg, hvor Landgangen uhindret fandt Sted; thi Karl den Ellevte, som opholdt sig i Malmø med sine Generaler, havde for faa Tropper hos sig til at kunne maale sig med en saa anseelig Stridsmagt. Man skred uopholdelig til Belejringen af Helsingborg. Besiddelsen af denne ældgamle Stad betragtedes stedse af de nordiske Konger som Betingelsen for Herredømmet i Østersøen; men af samme Grund var Evropas mægtige Sønationer stedse betænkt paa at forebygge Genforeningen af begge Øresundets Kyster under eet Scepter, og denne Omstændighed kan man fornemmelig tilskrive Hollændernes stundom forræderske Adfærd som Danmarks Forbundsfæller i Datidens Krige. Saa vel Generalstaterne som England og Frankrig ønskede kun, at de to nordiske Magter skulde holde hinanden Stangen, hvilken for hele Norden fordærvelige Politik den svenske og danske Regering begge var kortsynet nok til at følge.

Staden Helsingborg aabnede sine Porte uden Sværdslag, men Kastellet forsvarede sig i tre Dage, og først da et Krudtmagasin var sprunget i Luften, hvorved Slotsbygningerne beskadigedes og en stor Mængde Mennesker bortreves, kapitulerede Kommandanten, Oberstløjtnant Hestesko. Dronning Charlotte Amalie og Prinsesse Ulrikke bivaanede Overgivelsen, der foregik den 11te Juli.

Ystads og Helsingborgs Indtagelse, — hvilken sidste Begivenhed gav Anledning til en ny Medaille, indjog de svenske Ministre stor Skræk; og fra dansk Side ilede man med at forfølge Sejren, der udstedtes en almindelig Opfordring til Skaanes, Hallands og Blekings Befolkning om at vende frivillig tilbage under det gamle Kongehus' Scepter. Mindre Troppeafdelinger udsendtes mod Halmstad, Christiansstad og Malmø, fra hvilket sidste Sted Karl den Ellevte trak sig tilbage til Karlshavn for at samle Stridskræfter til et afgørende Slag. Med Hovedstyrken drog Christian den Femte til Landskrone, hvor Kommandanten, Oberst Lindberg, med den 1500 Mand stærke Garnison forsvarede sig tappert indtil den 3die August, da han kapitulerede, efter at have mistet 500 Mand. Saa vel her som i det endnu anseeligere og stærkere befæstede Christiansstad, der fjorten Dage senere indtoges med stormende Haand, gjordes betydeligt Bytte af Krigsammunition og Levnetsmidler. Jubelen over disse Sejrvindinger nedstemtes dog noget ved en fra Halmstad indløben Efterretning. Under General-Major Duncans og Oberst Rosenkranz's Anførsel var 1000 Ryttere og 1500 Mand Fodfolk med noget Artilleri rykket frem mod denne By; men mens de var beskæftiget med at aabne Belejringen, afsendte Kommandanten, General-Løjtnant Haar, et Ilbud til Karl den Ellevte, som øjeblikkelig begav sig paa Marschen med 8000 Mand. Fra det danske Hovedkvarter, hvor man ved Spejdere havde faaet Nys herom, modtog Duncan Ordre til at trække sig tilbage for Overmagten, hvilken Ordre han adlød med den Beslutning at indtage en fast Stilling ved Laholm. Det indtraadte Regnvejr gjorde imidlertid Vejene ufremkommelige; han indhentedes ved Snestrup, hvor han paa et ugunstigt Terræn maatte opstille sine 2300 Mand i Slagorden mod de fremrykkende 8000 svenske Kærnetropper, der anførtes af selve Karl den Ellevte og hans bedste Generaler. Efter flere Timers morderisk Kamp, under hvilken der hverken forlangtes eller gaves Pardon, blev det danske Rytteri aldeles sprængt og de to Trediedele af Fodfolket nedsablet, henved 300 Ryttere huggede sig igennem og undkom, hvorpaa Duncan, som saa sig omringet paa alle Kanter, overgav sig med Levningerne af Korpset. Oberst Rosenkranz, som bestandig havde ført Fodfolket paany i Ilden, faldt.

Svenskerne hoverede over denne Sejr, skønt den havde kostet dem over Tusinde døde og saarede. Men saa snart den danske Hovedarmé, der dog nu var smeltet sammen til 10,000 Mand, satte sig i Marsch henimod Halmstad, trak Karl den Ellevte sig forsigtig tilbage og vægrede sig ved at modtage Slag. Under disse Omstændigheder opgav Christian den Femte for Øjeblikket alle videre Erobringsforsøg; han var veltilfreds med det, man havde udrettet og ikke synderlig nedslaaet over det lidte Tab, da Troppernes udviste Tapperhed spaaede ham fremtidige Sejre. Han lagde stærke Besætninger i de indtagne Stæder, samt opstillede Observationskorps ved Halmstad og Malmø og begav sig derpaa tilbage til København for at deltage i Hoffets Fester.

Danskernes og Hollændernes Handel i Østersøen gik sin uforstyrrede Gang, og de danske Kapere, der ikke sjældent trængte frem lige til Stockholm, gjorde umaadeligt Bytte. Christian den Femte haabede derfor at udrette noget stort ved Hjælp af sin sejrrige Sømagt, navnlig at erobre de vigtigste svenske Søstæder. Kornelius Tromp gik rigtig nok med Flaaden til Varnemünde, hvor han indskibede en Del Tropper og styrede videre til Rygen for at prøve en Landgang. Men under det Paaskud, at Grev Kønigsmark havde faaet Nys derom og samlet en altfor overlegen Stridsmagt paa Øen, stak General-Admiralen atter i Søen og sejlede til Øland, hvor han skulde tage Station og hindre de finske Regimenters Overførsel til Sverig. Dog ogsaa her kom han for sent. I Følge en indløben udtrykkelig Ordre begav han sig nu til de blekingske Kyster og kastede Tropper i Land ved Christianopel, der uden synderlig Modstand blev erobret. Mens man var i Færd med at befæste Byen, rykkede de Svenske ud fra Kalmar for at generobre den; men de blekingske Bønder, der greb til Vaaben for den danske Sag, slog Angrebet tilbage, og det københavnske Kabinet udkastede nu Planer til fra dette Punkt at erobre hele Provinsen. Disse de danske Vaabens raske Fremskridt, som selv den hollandske Admirals Sendrægtighed ikke kunde hæmme, forekom imidlertid Generalstaterne betænkelig. Den hollandske Flaade fik pludselig midt i September Ordre til at sejle hjem og forlod Østersøen under Vice-Admiral Evertsens Kommando; thi Tromp ønskede ikke

at opgive sin Post som General-Admiral, og det laa desuden i Generalstaternes Interesse, at en Hollænder styrede det opvoksende danske Søvæsen. Med stor Misfornøjelse modtog Christian den Femte Efterretningen herom; han begyndte at ane sine Forbundsfællers hemmelige Bevæggrunde, og den hollandske Gesandt i København opbød forgæves alt sit diplomatiske Geni for at gøre Kongen Nødvendigheden af denne Forholdsregel indlysende. Størstedelen af den danske Flaade blev tilbagekaldt og aftaklet. Dog afsendtes to Eskadrer, den ene under Christian Bjelke til Gulland for at proviantere Øen, den anden under Jens Rodsteen til de blekingske Kyster for at gøre et Angreb paa Karlshavn. Denne By, der forsvaredes af en Klippefæstning, havde en fortræffelig Havn, hvor to nybyggede Krigsskibe laa fortøjet, og man ventede kraftig Modstand; men Kommandanten kapitulerede efter et Par Dages Skydning og drog ud med sine 400 Mand. Et betydeligt Bytte, især af Kanoner og Geværer, samt de to Krigsskibe faldt i Sejrherrernes Hænder. Efterladende en tilstrækkelig Garnison i Fæstningen gik Rodsteen derpaa under Sejl til København, hvorhen Bjelke ligeledes vendte tilbage, og alle Foretagender til Søs var dermed endt for i Aar.

Mellem Hollænderne og de Danske paa den allierede Flaade havde der ikke hersket nogen god Stemning; om det just ikke kom til noget virkeligt Brud, betragtede de dog hinanden med næsten fjendtlige Blikke. Ikke nok at General-Admiralen behandlede de danske Officerer med krænkende Ringeagt og tilsidesatte dem ved enhver Lejlighed; han forurettede dem ogsaa hver Gang det kom til Byttets Prisdømmelse og tilvendte sine Landsmænd Broderparten. I sine Rapporter fremhævede han sjælden eller aldrig nogen Officer, med mindre det var en Hollænder, der havde udmærket sig, og naar de danske Chefer stundom gengældte disse Krænkelser med knubbede Ord eller stolt Kulde, rejste han Klager imod dem, uden at han dog dristede sig til at lade det komme til Krigsforhør. Niels Juel, som gennemskuede den hollandske Politik og i Stilhed harmedes over den danske Regerings Mistillid til egne Kræfter, men samtidig haabede paa bedre Tider, bekæmpede sin Uvillie og holdt gode Miner. Mens han selv punktlig adlød enhver Ordre fra General-Admiralen og uden Modsi-

gelse begav sig paa de hensigtsløse Krydsture, hvorpaa han skikkedes ud, som oftest for at fjerne ham fra Krigens Skueplads, opfordrede han sine undergivne til samme Lydighed for ikke at give Hollænderne Vaaben i Hænde imod dem. Under Landgangene ved Ystad og Christianopel skyldte man saaledes alene de danske Skibschefers Mod og Aandsnærværelse, at disse Foretagender kronedes med Held. Ved Ystad var navnlig Andreas Dreyer og Ejler Gjedde de første, der med Kaarden i Haanden sprang i Land og førte deres Folk i Ilden; paa Grund af sit kække Forhold fik ogsaa Dreyer i længere Tid Kommandoen paa de opkastede Batterier. Omsider kom dog Niels Juel til den Overbevisning, at hvis Hollændernes Indflydelse paa Flaaden og dens Foretagender vedblev, vilde den danske Marine, trods alle Anstrengelser og Sejrvindinger, aldrig opnaa den forønskede Selvstændighed, og denne blodige Krig, der truede med at udtømme Nordens Kræfter, vilde kun skaffe de allierede Magter Fordele. Han besluttede derfor ved første Lejlighed at aabne Kongens Øjne, om han end derved skulde udsætte sig for sin Herres Unaade, naar han, hvilket ikke kunde undgaas, tilkastede Kornelius Tromp Stridshandsken.

Saa længe Aarstiden tillod det, havde Niels Juel været beskæftiget paa Holmen i København for at holde alt i Beredskab til næste Aars Togter, og han havde fundet en kraftig Medhjælper i Holmens ny Chef, Henrik Span. Uagtet denne Officer, som var en udmærket og for sin Stand begejstret Sømand, for en Del skyldte Kornelius Tromps Anbefaling sin nærværende Stilling, blev dog ogsaa han snart stødt tilbage af Hollænderens hadefulde Sindelag og hovmodige Væsen. Idet han, skønt Tysker af Fødsel, paa Grund af Familieforbindelser og tidligere Venskabsforhold til fremragende Danske, betragtede Danmark som sit rette Fædreland, besluttede han at ofre sig alde-

les til dettes Tjeneste og ikke være et Redskab for Generalstaternes Politik. Det var saaledes intet Under, at han i samme Grad, som han fjernede sig fra General-Admiralen og dennes Tilhængere, følte sig tiltrukken af den frimodige, djærve danske Admiral. Dels for at være behjælpelig ved Matroskorpsets Overførsel til Skaane, dels for at aflægge Hans Majstæt Regnskab over Arbejderne paa Holmen, begav Juel sig ligeledes til Lund, hvor Hofpartiet, der kun stræbte at

tækkes den fejrede Kornelius Tromp, dog næsten glemte hans Nærværelse. Selv Kongen modtog ham, om just ikke unaadig, saa dog med en ligegyldig Mine og hørte kendelig adspredt paa hans Meddelelser. Men uden at lade sig afskrække heraf og stolende paa sin retfærdige Sag benyttede han netop denne Lejlighed til i de kraftigste Udtryk at besvære sig over Tromps hele Opførsel samt udtale sin Mening om de sandsynlige Følger af Hollændernes overvejende Indflydelse paa Flaaden. „Guds Hjælp!“ udbrød Kongen i en misbilligende Tone, „I er vel dristig at fremkomme i nærværende Øjeblik med saa svare Beskyldninger mod General-Admiralen, som dog har vist saa redelig Iver i vor Tjeneste, at han i Stedet for at lægge sig paa den lade Side, mens Flaaden er borte fra Søen, tilfører os slig en velkommen Forstærkning, uden hvilken vi vanskelig skulde have formaaet at byde vor Fjende Spidsen.“ „Ikke desto mindre vover jeg at paastaa, at han er en arg Fjende af den danske Sømandsstands Hæder samt en maadelig Fuldbyrder af Eders Majestæts krigerske Planer,“ svarede Niels Juel med fast Stemme. „Vore Gutter er visselig saa raske Sømænd som nogen anden Nations; men de lystrer helst deres egne Officerer, hvortil kommer, at de mange fremmede Chefer, der nu er ansatte paa Flaaden, behandler dem med Foragt, fordi de ikke alle har gjort saa lange Rejser som Hollænderne. Desuden bliver saa vel de danske Officerer som Mandskabet idelig forurettet baade i Rapporterne om de udførte Bedrifter og ved Prispengenes Fordeling. Hollænderne ønsker ikke, at vi skal blive deres Ligemænd i Søkrigskunsten, hvilket vi dog næsten er; ja, de frygter næsten for, at vi skal tage Luven fra dem, og da det lige saa lidt vilde passe i Generalstaternes Købmandsberegning, om Eders Majestæts Anseelse blev altfor stor i Østersøen, vogter de sig vel for at yde os mere Bistand, end de for Skams Skyld er nødt til.“ „I er vel bitter i Eders Bedømmelse af vore Allieredes ydede Tjenester,“ indvendte Kongen noget uvillig, men dog tvivlraadig. „Forinden Kornelius Tromp indtraf med sine Skibe, mægtede vi dog ikke at byde Fjenden Spidsen og I selv maatte retirere ned til Sundet; og det var dog en kapital Sejr, General-Admiralen vandt under Øland, der har skaffet os sært vigtige Fordele.“ „Med Eders Majestæts Tilladelse,“ vedblev Niels Juel, „maa jeg i saa

Henseende underdanigst bemærke, at jeg kun efter udtrykkelig Ordre søgte at undgaa Slag mod Overmagten, hvilket iværksattes hæderlig nok, idet jeg trende Gange gennembrød Fjendens Linie og tvang ham til at holde af, under hvilken Affære jeg ikke mistede en Jolle, men fratog endog Svensken et armeret Skib, der opbrændtes af Allemondes Brander, om af Uagtsomhed skal jeg lade være usagt. Hvad Slaget ved Øland angaar, da tilkom Eders Majestæts egne tapre Officerer og Folk visselig Æren for Sejren, hvilken dog tilregnedes Kornelius Tromp og hans Landsmænd, uagtet det er vitterligt, at Hollænderne lod os alene gaa i den heftige Ild, mens de selv holdt sig i forsigtig Afstand, saa at deres Skibe ikke beskadigedes. Derom har General-Admiralen ikke rapporteret et Ord; ikke heller har han omtalt, at det prægtige Admiralskib „Sværdet" ved hans Landsmænds mistænkelige Uagtsomhed sprængtes i Luften med hele Besætningen, lige saa lidt som at Hollænderne mod al Krigsbrug bemægtigede sig det svenske Orlogsskib „Neptunus", efter at samme havde strøget under mine Kanoner, hvorved mine Officerer og Mandskab berøvedes baade Æren og Prispengene. Endelig maa jeg, som Eders Majestæts oprigtige og tro Tjener, udtale det som min Overbevisning, at om det ikke havde manglet General-Admiralen og hans Landsmænd paa god Villie, skulde den kostbare og sejrrige Flaade have udrettet ganske andre Ting i denne Sommer, end sket er; det havde været lige saa let at overrumple og erobre Rygen som sidst Gulland og en smal Sag at have hindret de finske Regimenters Overførsel til Smaaland. Da jeg erfarer, at General-Admiralen ikke desto mindre har dristet sig til at rejse Klage mod mig og andre danske Officerer, som om vi havde forsømt vor Pligt, vilde vi alle betragte det som en sær kongelig Naade og Retfærdighedshandling, om en Undersøgelse anstilledes, hvorved Eders Majestæt vilde faa utrolige Ting at vide." „At vi saa taalmodig hører paa Eders Ord, maa være Eder Borgen for den Agtelse, vi nærer for Eders ydede Tjenester og Tapperhed," svarede Kongen, paa hvem Admiralens frimodige Bemærkninger syntes at gøre Indtryk, da han selv havde været af den Formening, at Flaaden kunde have udrettet langt mere. „Dog for Øjeblikket har vi ikke Stunder at tage dette under nøjere Overvejelse. Der forestaar os en haard Kamp, til

hvilken vi maa ruste os med verdslige og aandelige Vaaben, hvorfor vi agter at anstille en stor, højtidelig Gudstjeneste og i Forening med samtlige vore Høvidsmænd gaa til Herrens Bord for at nedkalde Himlens Velsignelse over vore Vaaben. Gaa kun, Niels Juel, der kommer maaske en Tid, da baade I og vore andre tapre Søofficerer kan indlægge sig selvstændig Ære i Fædrelandets Tjeneste, og Ingen skal være villigere end vi til at paaskønne det. Men I og Kornelius Tromp skal endnu i denne Time forlade Lejren og gaa til Sjælland, for at Eders Tvist ikke skal vække Forargelse blandt Søfolkene, hvis Tapperhed og gode Stemning vi har nødig. I kan ellers være forsikret om vor kongelige Naade, samt at vi ikke skal undlade at lægge Eders Ord paa Hjerte, da vi tror paa deres Oprigtighed."

TREDJE KAPITEL.

Allerede i Begyndelsen af Sommeren var Griffenfelds Skæbne bleven afgjort, og denne Sag bragte en Tid i København til at glemme Krigs-Begivenhederne. Inkvisitionskommissionens Dom, der afsagdes den 26de Maj 1676, og hvorved den faldne Minister fradømtes Ære, Liv og Gods, vægrede to af Dommerne sig ved at underskrive, nemlig Gehejmeraad Scheel og Professor Erasmus Winding. Begge disse Hædersmænd, der netop i hans mest glimrende Periode var blevet tilsidesat af Griffenfeld, gik højtidelig i Forbøn for ham, i hvilket Kærlighedsværk de understøttedes af Dronning Charlotte Amalie. Uden at lade sig skræmme af Kongens Vrede mod den domfældte eller ænse Hoffets hadefulde Stemning erklærede de sig bestemt imod Dødsdommen, da de ingenlunde kunde erkende ham for overbevist om noget Forræderi mod Kongen eller Fædrelandet. Griffenfeld eller Peter Schumacher, som han efter Dommens Afsigelse benævnedes, blev dybt rystet af denne Højmodighed. Gehejmeraad Scheel havde han stedse betragtet som en Misunder og lurende Fjende, og Erasmus

Windings ærlige Venskab havde han hovmodig forkastet, mens han i de øvrige Dommere havde troet at besidde hemmelige, skaansomme Venner; de havde jo næsten alle ham at takke for deres ophøjede Stillinger. Med ydre Ro hørte han paa Dommens Forkyndelse og uden at forandre en Mine modtog han Budskabet om, at dens Fuldbyrdelse var ansat til fjorten Dage efter. Men den stolte Mands Indre sønderreves ved Tanken om, at hans Fjender skulde triumfere, at hans Navn skulde overgives til Skændsel og hans Aands herligste Værker synke sammen eller staa besudlede af hans Eftermæle. I en svag Time overvældedes han af Kærlighed til Livet; han troede selv paa sin Uskyldighed og kunde ikke opgive Haabet; det mindste Halmstraa vilde han gribe for at holde sig paa Overfladen. Sin Sjælekamp gav han Luft i Klager og Forsikringer til de to Gejstlige, der besøgte ham i Fængslet. Men som om disse ivrige Gudstjeneres enfoldige Forestillinger lod ham ane det frugtesløse i at ville bringe en saadan Samtid til at forstaa en stor Karakters Bevæggrunde og Hensigter, forstummede han pludselig. Han genvandt hele sin aandelige Kraft, og med en Solitær, som han bar paa Fingeren, ridsede han paa den smudsige Rude:

Da Verden blev mig vred, da lærte jeg at kende
For Alvor først min Gud, mig selv, min Ven, min Fjende;
Min Fjende var mig gram, min Ven var svigefuld,
Jeg selv var skrøbelig, Gud blev alene huld.

Stille og alvorsfuld lyttede han nu til Præstens strenge Ord og Formaninger; skønt et bittert, stundom vantro Smil for over hans blege Ansigt, istemte han dog deres Bønner og gudelige Sange. Rørt og med virkelig Andagt nød han Alterets Sakramente, og Natten før Henrettelsesdagen tilbragte han endnu i Bøn med de gejstlige.

Ved det med sort Klæde overtrukne Bord, der var naglet fast til Muren, sad de tre Mænd og sang Salmen: Vor Gud han er saa fast en Borg. Fra det snævre, svagt oplyste Rum trængte deres Stemmer skurrende ud i Natten, mens man i det fjerne hørte Tømmermændenes Hammerslag paa Retterstedet. Da faldt et Spejl, der hang paa Væggen, ud af sin Ramme ned paa Bordet. Begge Præsterne, der

forfærdet og blegnende for i Vejret, undrede sig saare over at finde Glasset ubeskadiget, hvilket de udlagde som et sært Tegn. Men den dødsdømte Fange, som ikke rørte sig af Stedet, sagde med dyb Stemme: „Undrer Eder ikke derover; jeg har før oplevet slige Forvarsler, som jeg ikke agtede paa. Dette Omen tyder paa mit æreløse Livs Konservation, og dog var det bedre nu at dø end leve med Skændsel.“ —

Da Peter Schumacher om Morgenen den 11te Juni 1676 forlod sit Fængsel mellem de to Gejstlige og omgiven af en Militærvagt, var hans Holdning værdig, ja, et Smil lyste endog over hans ædle Ansigt. Iført den skæbnesvangre hvide Dragt, med en Bønnebog i de foldede Hænder, skred han frem paa Pladsen foran Kastelskirken, hvor mange Tusinde Øjne med uhyre Nysgerrighed vogtede paa ham. Kun en flygtig Sitren for over hans Bryn ved Synet af den aabne Ligkiste samt hans Vaabenskjold og Kaarde, der laa henslængt paa Jorden, og Manden i den røde Kappe, som ventede paa hans Ankomst for at begynde sin frygtelige Gerning. Idet han betraadte det sorte Klæde, der var udbredt paa hans Vej op til Retterstedet, hævede han de foldede Hænder i Vejret og udbrød med høj Røst: „Almægtige Gud! Forlad mig mine Synder og vær Du mit Vidne, at jeg ingen Sinde pønsede paa Forrædderi mod min Konge og Fædreland, derpaa vil jeg nu dø og befaler min udødelige Sjæl i din Haand.“ Han kastede den svære Paryk, hvormed man havde vansiret ham, og opbandt sit lange Haar med en Silkelidse; men han vendte Hovedet bort, og den sidste Blodsdraabe forlod hans Ansigt, da Manden i den røde Kappe nu greb hans Vaabenskjold og Kaarde for at sønderbryde dem. Bøddelens med raa Stemme udtalte Ord: „Dette sker ikke omsonst, men efter fortjent Løn,“ syntes at skingre i hans Øren som Dommedags Basuner.

„Kom nu, Peter Schumacher!“ sagde Skarpretteren, som kastede Stumperne af den sønderbrudte Ridderkaarde væk og blottede sit brede, skarptslebne Bøddelsværd. „Vil I have bundet for Øjnene?“ Griffenfeld vendte sig rolig imod ham og svarede med fast Stemme: „Nej — forret kun dit Embede hastigt og uden Frygt; jeg mægter end at holde Nakken stiv.“ Endnu engang løftede han Blikket og de fol-

dede Hænder mod Himlen; synkende ned paa det ene Knæ, strakte han Hovedet frem. Som et stønnende Vindpust for det hen over de sammentrængte Folkemasser; derpaa indtraadte en Dødsstilhed, mens Skarpretteren hævede det blinkende Sværd.

„Hold inde!“ lød en kraftig Røst som ned fra Skyerne; det var General-Adjutant Skak, som holdt til Hest i nogen Afstand. „Hans Majestæt har af Naade skænket ham Livet.“

En stormende Bifaldsjubel brusede hen over Mængden, der svang Hattene. Men Peter Schumacher, som var sprungen i Vejret og vaklende knugede begge Hænder mod Panden, udbrød: „Jesus Kristus! — Gud forlade Eder det!“

Efter Slaget ved Lund, der havde kostet Norden henved 8000 Stridsmænd, uden at hverken Sverig eller Danmark høstede anden Nytte deraf end den begge Nationers Krigere med lige Ret tilkommende Ros for Tapperhed, opgav de Danske Malmøs Indespærring, og Christian den Femte vendte med Størstedelen af Hæren tilbage til Sjælland.

Det vakte imidlertid stor Opsigt, at der paa dette Tidspunkt fra hollandsk Side indledtes Underhandlinger i Stockholm, samt at en Traktat kom i Stand, der rigtig nok foregaves kun at vedkomme Handelens uhindrede Gang; men man fik Nys om, at den indeholdt flere hemmelige Artikler, der sigtede til at standse de Danskes betænkelige Fremskridt til Søs, og ved hvilke Generalstaterne, som ad en Omvej, desuden agtede at nærme sig Frankrig og maaske fremskynde en gunstig Fred. Her var gode Raad dyre, og Christian den Femte saa sig forgæves om efter en ny Griffenfeld. At opgive sine store Planer efter saa mange Ofre og saa mange vundne Fordele, det hverken vilde eller troede han at burde gøre; dog var det farligt at fortsætte Kampen uden at have Hollænderne, hvis Stemme var af stor Vægt paa Fredskongressen, til aabenbare Forbundsfæller. Han besluttede derfor at holde gode Miner. Kornelius Tromp, som var bleven ophøjet i den danske Grevestand og havde faaet Elefantordenen, da

man derved tænkte at binde ham end mere til Danmarks Interesser, blev sendt til Haag med det Hverv at opfordre Generalstaterne til at paaskynde Udrustningerne og snarest mulig at lade en ny Flaade afgaa til Østersøen.

Tromps Afrejse gav Niels Juel friere Hænder, da Holmens Overbestyrelse nu betroedes ham. I Forening med den gamle Rigsadmiral Henrik Bjelke, Vice-Admiral Christian Bjelke og Schoutbynacht Henrik Span lagde han Haand paa Værket, for til Sommeren at skaffe en talrig Flaade i Søen, der ikke alene kunde byde Svensken Spidsen, men i Nødsfald indgyde Hollænderne Respekt. Kongen, som ret godt indsaa, at Juel havde Ret i Hovedsagen, samt at den danske Flaade maatte være stærk nok til at kunne virke selvstændig, samtykkede stiltiende i alle hans Foranstaltninger, og under sine hyppige Besøg paa Holmen gav han sin Tilfredshed med Arbejderne tilkende. Ved første aabne Vande udsendtes nogle lette Fregatter for at rekognosere Fjendens Foretagender, og med stigende Utaalmodighed imødesaa man Hollændernes Ankomst. Men Tiden forløb til ind i Maj Maaned, uden at Generalstaterne lod høre fra sig. En Del af den danske Flaade havde forlængst ligget sejlfærdig paa Rheden, og Kongen længtes efter at komme over til Skaane og aabne Felttoget. For at kunne gøre dette med Kraft vilde han have et Troppekorps, der var ankommet til Holsten, ført derover, og skønt han endnu var noget tvivlraadig, gav han omsider Niels Juel Ordre til at afgaa til Østersøen med de udrustede Skibe for at dække Transporten.

Heller ikke i de svenske Havne havde man ladet Tiden gaa unyttet hen; i Karlskrone og Gøteborg var der den hele Vinter bleven arbejdet paa Flaadens Istandsættelse. Karl den Ellevte vilde opbyde alt for at tiltvinge sig Herredømmet i Østersøen og iværksætte den længe paatænkte Plan med en Landgang paa de danske Øer. Han vidste, at Hollænderne, der under alle Omstændigheder ønskede at hindre Rygens Erobring af de Allierede, snarere vilde understøtte ham end lægge ham Hindringer i Vejen; stolende paa de udmærkede Admiraler, han endnu havde tilbage, navnlig Grev Wachtmeister, Erik Sjøblad og Henrik Horn, haabede han, ved at bringe hele sin overlegne Stridsmagt i Søen, ubetinget at kunne maale sig med de Danske.

Mens Hovedflaaden under Henrik Horn gjordes sejlfærdig i Karlskrone, løb Erik Sjøblad ud fra Gøteborg med elleve Orlogsskibe. Han styrede dog ikke ned til Øresund, men over til store Bælt; thi hans Ordre lød paa at liste sig ind i Østersøen, hvor han skulde hindre Troppers Overførsel til Skaane, og dernæst forene sig med Hovedflaaden fra Karlskrone. Denne sidste havde svenske Tropper om Bord, der skulde kastes i Land paa Sjælland eller en af Smaaøerne.

Den 26de Maj 1676 indtraf Jægermester Arenfeld til København og meldte, at Svenskerne et Par Dage forinden havde kastet Anker i store Bælt, hvor de havde opsnappet nogle Fartøjer og sat Folk i Land paa den fynske Kyst. Jægermesteren, som var falden i deres Hænder, havde løskøbt sig og var ilet af Sted gennem Sjælland for at bringe Efterretning herom. Denne Nyhed gik hurtig fra Mund til Mund, hele Befolkningen kom paa Benene, og man frygtede allerede hvert Øjeblik at se Fjenden igen rykke frem for Stadens Volde.

Store Menneskemasser havde samlet sig omkring Christiansborg Slot, da alle ventede her at faa nogle nærmere Omstændigheder at vide. Kurerer og Ordonnanser, Land- og Søofficerer kom og gik; flere Kompagnier af Livvagten stod opmarscheret i Slotsgaarden.

„Halt da! hvor vil I hen?“ raabte Oberst Spekhahn, som med vigtige Miner knejsede i Kolonnaden, idet han med den ene Haand drejede sit Mundskæg opefter og strakte den anden ud mod en kraftig, gammelagtig Sømand, som skubbede sig frem gennem Mængden og tog Vejen til Slotsgaarden. „Skønt jeg ikke bærer slet saa gallonnerede Klæder som I, kan I dog vel af min trekantede Skraber og sølvgrebede Kniv se, at jeg hverken er en Snaphane eller Svabervrider,“ brummede Sømanden, som vel gjorde Mine til at lette paa Hatten, men lod den sidde, formodentlig af Ærgrelse over den andens opblæste Væsen; „ellers er jeg beordret hid af Holmens Chef paa Kongens egen Befaling, og jeg gad set den, der vil nægte mig at løbe ind.“ Dermed fortsatte han rolig sin Vej. Spekhahn, som rask drejede sig om for at finde en anden, der bedre taalte hans myndige Tiltale, stødte paa Kammerjunker Knuth, der betragtede ham med et skadefro Smil og sagde: „Pardieu! Monsieur le colonel! man maa lade sig adskilligt gefalle i disse uræsonnable Tider, og disse matelots begynder at

stemme Strengen noget højt.“ „Die Wasserratzen! man maa traktere dem med Foragt, og er Krigen først forbi, vil vi lære dem mores,“ nikkede Spekhahn fortrydelig. „Hvad godt Nyt i Hans Majestæts Kabinet?“ udbrød Knuth, da han saa Overjægermesteren ilsomt nærme sig fra Slotstrappen. „Pardieu! Eders Miner tilkendegiver, at I har alle Lommer fulde.“ „Excusez, Messieurs! jeg har Hastværk,“ forsikrede Hahn, men standsede dog og saa sig omkring. „Kongen forlanger at tale med Schoutbynacht Span; der er gaaet Bud paa Bud, og det er, ma foi, uforsvarligt. Aha, Monsieur Span!“ udbrød han og hilste forbindtlig ad Holmens Chef, som i dette Øjeblik trængte sig frem. „Jeg havde faaet Ordre at søge Eder. Hans Majestæt venter.“ „For faa Minutter siden modtog jeg først Ordren,“ svarede Henrik Span, som var en Mand noget over de fyrretyve med et dristigt brunladent Ansigt. „Eders Tjener, mine Herrer.“ Han ilede over Slotsgaarden, lettede paa Hatten ad den gammelagtige Sømand, som med en høflig Hilsen sejlede op paa Siden af ham og sagde: „Følg kun i mit Kølvand, Bagge Knudsen, lige ind til Kongen; vi har ingen Tid til Komplimenteringer; det er ellers kuriøs nok, at I kastes om Bord til mig, hver Gang jeg har Brug for en paalidelig Mand; en anden Gang vil vi spinde en Ende derom. „St. Bartholomæus“ er dog klar at gaa til Søs?“ „Folkene gaar allerede i Spillet,“ forsikrede Bagge; „og skønt man ikke skulde rose sine egne, er det vist, at den Skude kan løbe om Kap med enhver Sejler i Flaaden.“

Da Schoutbynachten fulgt i Hælene af Kaperkaptajnen, som havde spyttet Skraaen ud og glattet sit Haar, traadte ind i Kongens Gemak, stod Christian den Femte ved Vinduet og saa tankefuld ud. „Kommer I endelig, Monsieur Span!“ udbrød han. „Guds Hjælp! vi har flinke Tjenere nødig og intet Minut at spilde. I ved vel, at Fjenden er midt i vore egne Farvande og truer med Landgang? I maa ile med endnu i Dag at skikke et letsejlende Fartøj efter Niels Juel for at avertere ham.“ „Jeg indser Nødvendigheden deraf og har søgt at imødekomme Eders Majestæts Befaling,“ svarede Span. „En af vore bedste Sejlere, den armerede Galiot „St. Bartholomæus“ kan om tyve Minutter være i Søen, og her medbringer jeg dens Fører, Kaperkaptajn Bagge Knudsen, som kun venter paa Eders Majestæts nærmere Befaling.“

„Vi vil ved Lejlighed erindre denne Eders Iver," nikkede Kongen, der traadte rask hen foran Bagge, som gjorde mange dybe Skrabud, og sagde: „Vi har i adskillige tidligere Rapporter læst Eders Navn og hørt Eder omtale som en behjertet og flink Sømand; desaarsag tager vi ikke i Betænkning at betro Eder nærværende Hverv. I skal opsøge vor Admiral, Monsieur Niels Juel, hvem I træffer paa Vejen til den holstenske Kyst, og bringe ham vor udtrykkelige Ordre, at han først og fremmest maa skaffe de tyske Tropper over til Skaane. Dernæst skal han tage alle de Krigsskibe med, han træffer paa, hvilke alle uvægerlig har at følge hans Kommando, og begive sig til Store Bælt for at hindre Admiral Sjøblads Foretagende og om mulig vise ham hjem igen; dog skal han gaa frem med yderlig Forsigtighed, om han ikke tror sig Fjenden overlegen, paa det der ingen Ulykke skal passere. Har I forstaaet vore Ord?" Bagge Knudsen, som var bleven lidt forbløffet over saa pludselig og for første Gang i sit Liv at befinde sig i saadan Nærhed af og i Samtale med et kronet Hoved, samlede al sin Aandsnærværelse og Levemaade, idet han svarede: „Helt vel, Eders kongelige Majestæt, og skønt saadan Passiar maaske ikke rigtig sømmer sig for en Mand i min ringe Stilling, kan jeg dog ikke lade være at spaa Eders Naade, at Hr. Admiral Niels Juel, allerhelst da han nu ikke har Hollænderne at trækkes med, i en Haandevending vil blæse Fjenden væk fra Farvandet og hjembringe mangen dygtig Prise, om jeg ellers kender den Chef rigtig." „Guds Hjælp, gaar Eders enfoldige, men som vi er overtydet om, velmente Spaadom i Opfyldelse, skal saadant ikke blive til Skade for Eder eller nogen af vore tapre Søkrigere," sagde Kongen med et flygtigt Smil. „Men hast nu af Sted og gør Eders Bedste at finde Admiralen."

Bagge Knudsen svingede sin Hat og trak sig med mange Skrabud tilbage. Han begav sig uopholdelig om Bord paa „St. Bartholomæus", hvis Anker faa Minutter efter heves helt op fra Boven; men da Vinden var saa flov, at den ikke kunde fylde Sejlene, lagdes Bunkeaarer ud, og Skuden gik langsomt Syd paa. Som Følge af det vedblivende Vindstille naaede den saaledes først om Middagen den 29de Maj op til den danske Flaade, der laa for Anker mellem Sydspidsen af Falster og den meklenborgske Kyst.

Som man vel kan tænke, var den Efterretning og den kongelige Ordre, Bagge Knudsen medbragte, Niels Juel saare velkommen. Tropperne havde under Bedækning af to Orlogsskibe allerede den foregaaende Dag passeret Flaaden og var undervejs til Landskrone. De paa Rekognoscering udsendte Fartøjer var vendt tilbage med Melding om, at den svenske Hovedflaade endnu ikke gjorde Anstalter til at forlade Karlskrone, og den i Søen værende Skibsstyrke var Sjøblads Flaade betydelig overlegen. Ikke desto mindre betragtede Niels Juel med et eftertænksomt Blik de paa Skansen af hans Flagskib „Kristianus Kvintus“ forsamlede Skibschefer, som han kort efter Bagges Ankomst havde beordret om Bord til et Krigsraad. To af dem, nemlig Jan Pype paa „Nældebladet“ og Jan de Vogel paa „Neptunus“, var hollandske af Tromp indbragte Officerer, om hvis Iver og Kamplyst han havde grundet Tvivl, og nogle af de danske Chefer havde endnu ikke været i Ilden før eller var fra tidligere Lejligheder ikke kendt som synderlig dygtige Søkrigere. Dog, han vidste, at han kunde stole paa Christian Bjelke, Andreas Dreyer og Zacharias Bang, hvilke heldigvis var med paa Togtet som Førere af Orlogsskibene „Kronprinsen“, „Enigheden“ og „Havmanden“, og i sit ærlige Sind fandt han i disse ugunstige Omstændigheder næsten en Beroligelse, for saa vidt at Forskellen mellem hans og den fjendtlige Skibsstyrke derved for en Del ophævedes. Efter i en kort Tale at have opfordret Cheferne til at gøre deres Pligt samt at berede deres Mandskab til den forestaaende alvorlige Kamp ved paa hvert Skib at afholde Gudstjeneste, gav Niels Juel Signal til at lette for at opsøge Fjenden. Nyt Vindstille nødte dog Flaaden til at blive liggende for Anker Natten over; først den næste Dags Eftermiddag, da det begyndte at lufte op fra Vest, kom man atter under Sejl og fik de svenske Orlogsskibe i Sigte, der imidlertid var gaaet ud af store Bælt og havde passeret Femern.

Eftermiddagssolen kastede sine varme Straaler over Kolbergerheide, Farvandet mellem Langeland og Femern. Søen løb smult og frembød mod Vest en jævn, i Sollyset glittrende Flade; men længere ude mod Øst overskyggedes den af de to Eskadres vældige Skrog og Rejsninger. Kun i en Kvart Mils Afstand fra hinanden stod de begge Nordøst over, den danske i Svenskernes Kølvand. Dog gjorde de

kun ringe Fart; thi uagtet en let Luftning nu og da for frem fra Nordvest, hang Undersejlene slappe i Gitovene, og da Strømmen var imod, lod samtlige svære Skibe sig bugsere af deres Fartøjer. Forrest i den svenske Linie gik „Amarant", et 60 Kanonskib, paa hvilket Erik Sjøblad havde hejst sit Flag; til Venstre havde det „Kalmars Kastel" paa 74 Kanoner, „Andromeda", „Haffrun" og „Wrangels Pallats"; til Højre „Rosen", „Engel Gabriel", „Gustavus" og Snauerne „Gripen", „Diana" og „Venus". Den danske Eskadre, der talte tre Skibe flere og førte et større Antal Kanoner, bestod af: Flagskibet „Kristianus Kvintus", „Gyldenløve", „Enigheden", „Lindormen", „Kristianus Kvartus", „Christianssand", „Neptunus", „Hummeren", „Havfruen", „Nældebladet" og „Havmanden". Endnu havde ingen Kanontorden afbrudt Stilheden; Havets jævne, blanke Overflade, den smukke Solskinsdag, de taktmæssige Aareslag og Matrosernes ensformige Opsang gav hele Skuespillet et roligt, drømmeagtigt Præg; ved at betragte disse Kolosser med de slapt nedhængende Sejl og Flag, der næsten umærkelig bevægede sig frem gennem de legende Bølger, vilde ingen have tænkt paa, at det var ærgerrige Modstandere, der, saa snart de naaede hinanden, vilde begynde en dundrende Kamp paa Liv og Død. Efterhaanden begyndte dog Afstanden mellem begge Eskadrer at aftage. Pludselig stod Røgsøjler ud fra Forfølgernes underste Styrbordsporte for, og de svære Kugler spillede hen over Havfladen, men uden at naa Maalet.

Benyttende ethvert Vindpust, var Orlogsskibet „Enigheden" imidlertid kommet betydelig forud for sine Kamerater. For en ny Luftning, der varede fem Minutter og næsten bragte dens Sejl til at svulme, skød den nu med større Fart fremad og nærmede sig øjensynlig et af de agterste svenske Orlogsskibe, „Wrangels Pallats" paa 44 Kanoner. Man forudsaa Kampen og beredte sig paa begge Sider dertil. Trommen hvirvlede, Baadsmandspiben skingrede, og Entregaster mylrede ud i Røster og paa Bovspryd. Svenskerne affyrede allerede deres agterste Kanoner paa Forfølgeren; men denne undlod at svare med Jagtskud for ikke at standse Farten. Paa „Enigheden" var alle Skodder taget ned; de underste Batterier dannede luftige, fortløbende Haller med lange Rækker af blanke Metalkanoner til hver Side. Det skin-

nende hvide Dæk var gjort ryddeligt; Konstablerne blæste til deres Lunter; hver Mand var paa sin Post og saa ikke alene ivrig ud efter Fjenden, men vogtede ogsaa paa enhver Bevægelse af deres kække Chef, som netop var sprungen op paa en Skansekanon og havde sat Kikkerten for Øjet.

„Puster den hatfuld Vind kun endnu tre Minutter, haler vi ind paa ham," sagde Andreas Dreyer, henvendt til Ejler Gjedde, som for en Timestid siden var kommen om Bord fra Flagskibet med en Ordre. „For Satan, og ved Du vel, lille Ejler, hvad jeg nu opdager — Ho! Ho! det bliver Helvedes Løjer. Vor gamle, andægtige Ven, Jan van Backe fører Skuden. Ja vist, det er ham, der staar ved Nathuset med begge Næver i sine Bukselommer og ser til Vejrs efter Rejsningen eller et Tegn fra Himlen." „Saa lykønsker jeg Dig af Hjertensgrund, at Du endelig faar dit Ønske opfyldt og møder ham med lige Styrke mellem Himmel og Hav," faldt Ejler ind; „og jeg lykønsker i lige Maade mig selv, at jeg kan være med, naar Bataljen aabnes." „Det kan Du gøre og sværge derpaa," nikkede Dreyer, idet han ombyttede Kikkerten med Raaberen og kastede et prøvende Blik op i Takkelagen og henover Dækket, hvor enkelte Kugler susede langskibs væk, sønderknusende alt, hvad de mødte paa Vejen. „Kender jeg ham ret, vil han bide fra sig som en brav Karl, om han end, ligervis som salig Cromwell, fører Bønnebogen med i Slaget. Nu gaar det — Styrbord med Roret. Sej, Manne! fir paa Skøderne! Gud være lovet! — for Satan! det slog ogsaa akkurat til," tilføjede han efter et Ophold, under hvilket han og med ham hele Mandskabet næsten aandeløs havde ventet paa, om Skibet kunde naa op Og det strøg virkelig op om den Bagbords Side af „Wrangels Pallats"; men i samme Øjeblik flagrede Klyver og Jager; Vinden løjede af, og begge Skibe laa næsten stille. Et Minuts Stilhed; derpaa krængede „Enigheden" over til Bagbord og „Wrangels Pallats" til Styrbord; i et forenet Brøl udspyede de deres Ild over og under; de vægtige Kugler borede sig ind i Egesiderne, braste gennem Ræling og Galleri, sønderrev Sejl og Tovværk; raslende faldt de løbende Redskaber ned paa Dækket, og de saaredes Hyl blandede sig allerede med Kommandoraabene. Dreyer havde Hastværk; thi han frygtede, at det ved den næste Luftning skulde

lykkes hans Modstander at undkomme, og Jan van Backe var kun betænkt paa at holde sin Fjende fra Livet, i Haab om at en opfriskende Brise skulde skille dem ad eller i alt Fald gøre Kampen almindelig. Lag i Lag vedblev de derfor at fyre paa hinanden; gensidig forsøgtes dristige Entringer, der sloges tappert tilbage, og mere end een Gang hilste begge Cheferne paa hinanden ved fra Hytten at svinge deres Hatte; men enhver gensidig Opfordring til at stryge besvaredes med et Hurra og et nyt Lag. Kuglerne fra „Enigheden", hvis Skansekanoner rettedes af Ejler, skamferede lidt efter lidt det opstaaende paa „Wrangels Pallats"; dens Mesanmast, der var ramt flere Gange, styrtede bragende over Bord; faa Minutter efter knuste et nyt Lag ind over den, og hele Dækket fejedes næsten rent. Den besvarede ikke denne sidste Hilsen, og nu for Flaget ned fra Stangen. I Spidsen for et halvhundrede Gaster og fulgt af Ejler, svang Dreyer sig der om Bord; de gled ud paa de blodbestænkte Planker; mellem de sønderknuste Redskaber og sprængte Kanoner laa døde og saarede i Hobetal. Men paa Skansen stod Jan van Backe og lænede sig op til Hakkebrædtet med begge Hænder begravede i sine Lommer. Hverken hans Miner eller Holdning forraadte nogen Sindsbevægelse, og med den største Ro iettede han paa Hatten ad Sejrherrerne, der hilste ham med alle Tegn paa Agtelse.

„For Satan, I har solgt mig en dyr Sejr, myn Heer Jan van Backe!" udbrød Dreyer, som næsten blev forvirret over Hollænderens ubegribelige Ro. „Efter en saadan Kamp vil I dog vel indrømme, at vi danske Gutter er ligesaa flinke som nogen anden Nations Søfolk?" „Det var Himlens Villie og Skæbnens Bestemmelse, at Eders Kugler skulde bortrive mit Mandskab og belemre mit Skib med de nedskudte Redskaber, saa jeg ikke længere med rimelig Grund kunde tænke paa Modstand," svarede Jan van Backe, idet han vendte det ligegyldige Blik mod den vestlige Horisont, hvorfra Aftenrødens sidste Blus kastede et magisk Purpurskær over Havet og den ubevægelige Masteskov. „I har Lykken med Eder og maa ikke formastelig prale af at besidde Mod og Dygtighed fremfor Eders tapre Fjende eller nogen anden søfarende Nation." „Ho! Ho! er I ikke bleven varm i den Dyst, bliver I en Dødbider hele Eders Liv," lo Dreyer. „Men en

anden Gang kan vi passiare mere derom; nu maa vi i al Hast hjælpe lidt paa denne prægtige Prises Skavanker og efter Lejlighed sørge for de kvæstede og dernæst se, hvad Skæbnen videre har i Sinde. Rap Dig, lille Ejler, og pil tilbage til Flaget med foreløbig Melding; denne Begyndelse vil give Flaadens Mandskab Lyst til Bataljen og berede Admiralen en ikke ringe Fornøjelse.“

Tusmørket faldt paa; en stille og klar Sommernat drog frem i al sin Pragt. Stor og skinnende svævede Maanen op paa den stjernesaaede Himmel og rejste sin lysende Støtte i Østersøens Dyb. Bølgernes Skvulpen og de fjerne Brændingers Brusen blandede sig harmonisk med Sømændenes Sang; som Lygtemænd lyste Aarebladene flygtigt i Maanens Skin og Glimtet af et enkelt Jagtskud for nu og da som et Lyn over Søen, mens Knaldet bares hen til den nærmeste Kyst og tabte sig i et svagt Ekko. Jagten blev nemlig fortsat og med uformindsket Iver stræbte begge Parter fremad; de svenske for at komme i rum Sø, de Danske for at komme paa Skudvidde. Henimod Morgenstunden, da Eskadrene befandt sig ud for Falsters østlige Kyst, begyndte det omsider at lufte op og samtlige Skuder spredte deres Vinger. Vinden, der kom fra Syd, fyldte snart Sejlene; med voksende Fart skød Kolosserne over Stævn og satte Kursen i Nordost. De danske Skibes hurtigere Sejlads gjorde dog i mindre end et halvt Glas Udslaget. „Kristianus Kvintus“ strøg midt ind i den svenske Linie mellem „Amarant“ og „Engel Gabriel“ til Styrbord samt „Rosen“ og „Gustavus“ til Bagbord, hvorpaa „Lindormen“ drejede Bredsiden mod „Haffrun“, paa hvis anden Side „Gyldenløve“ lagde sig. Fulgt af „Kristianus Kvartus“ brasede „Kronprinsen“ op for det største svenske Skib „Kalmar Kastel“. De øvrige danske Skibe kom efterhaanden op; men kun „Enigheden“, „Havfruen“ og „Havmanden“ søgte for Alvor ind paa Fjenden, mens „Neptunus“, „Hummeren“ og „Nældebladet“, især den sidste, bestandig holdt sig udenfor Skudvidde.

Da Solen den 1ste Juni hævede sig straalende op over Bølgerne, aabnedes Bataljen med dundrende Skud langs hele Linien. Lag i Lag fortsattes den flere Timer, uden at Sejren vilde hælde til nogen af Siderne. Men Sjøblad syntes allerede at tvivle om et heldigt Udfald, eller han vilde ved en snild Manøvre søge at dele sin Fjendes

Stridskræfter. Hans Flagskib „Amarant“ satte pludselig Sejl til og forlod Linien staaende Nordost over; „Andromeda“, „Gripen“ og en Brander fulgte ham, derpaa ligeledes „Engel Gabriel“, der havde forsvaret sig tappert, men var bleven ilde tilredt. De mørke Røgmasser, der for den sydlige Vind drev forud over Søen, skjulte i nogen Tid de flygtende. Ejler Gjedde, der havde Post paa Admiralskibets Hytte, havde dog opdaget denne Bevægelse og meldte det til Admiralen. Med et hurtigt Blik oversaa Niels Juel Sagernes Stilling. Hans Dom over nogle af Skibscheferne havde været rigtig, og lykkedes det først Svenskerne at komme ud af Ilden og sprede sig, vilde det ved en tiltagende Kuling vel ogsaa lykkes de fleste af dem at undkomme. Han indsaa derfor, at en rask og kæk Beslutning var nødvendig. Paa hans Ordre gaves Signal til de nærmeste Skibe at angribe de tilbageblevne svenske Orlogsmænd paa alle Kanter. Klyver og Stagsejl for i Vejret paa „Kristianus Kvintus“, der faa Minutter efter skød over Stævn og gled væk mellem „Rosen“ og „Gustavus“, halende af Sted efter „Amarant“ og dennes Sekundanter. — De signaliserede Skibe efterkom kun maadelig den modtagne Ordre. Rigtig nok aabnede de deres Ild, men uden at brase op for nogen Fjende, og alt som de svenske Orlogsmænd satte Sejl til, for at følge Erik Sjøblads Eksempel, styrede de vel efter, men stadig i forsigtig Afstand. Kun paa to Punkter fortsattes den dundrende Batalje, idet „Kalmar Kastel“ og „Haffrun“ forsvarede sig haardnakket, hin mod „Kronprinsen“ og dens Sekundant, denne mod „Lindormen“. Da flere af dens glødende Stykker var sprunget, over Halvdelen af dens Mandskab faldet og det meste opstaaende gaaet over Bord, overgav „Haffrun“ sig omsider. Peter Morsing paa „Gyldenløve“, der mod Slutningen havde vekslet nogle Lag med „Haffrun“ og nu sendte Fartøjer ud, forsøgte at gøre „Lindormens“ tapre Chef, Kaptajn de Witt, Sejren og Prisen stridig. Kaptajn Lund paa „Hummeren“, der ligeledes havde aabnet sin Ild paa den allerede ramponerede Fjende, gjorde et lignende Forsøg paa at tilegne sig Æren; men disse uværdige Kunstgreb lykkedes ikke. Ogsaa „Kalmar Kastel“ var ramponeret. Dets Chef, Kornelius Tiesson, fattede den heroiske Beslutning hellere at sprænge sit Skib i Luften end give det i Fjendens Hænder, og lod fyre ned gennem Lugerne.

Et morderisk Lag fra „Kronprinsen“ og en Sværm danske Entregaster tvang ham til at opgive denne Plan og stryge; men da Skibet var synkefærdigt, maatte det landsættes paa den falsterske Kyst.

„Kristianus Kvintus“ havde imidlertid indhentet „Amarant“ og dens Sekundanter i Nærheden af Møens sydlige Kyst, og Niels Juel aabnede denne ulige Kamp ved at sende Admiralskibet sit Styrbordslag, der besvaredes kraftigt af Fjenden. Indtagende en saadan Stilling, at begge Skibenes Skrog dannede en Vinkel, idet „Kristianus Kvintus's“ agterste Styrbordsgalleri næsten berørte „Amarants“ Bagbords, mens Bovsprydene var fjernet langt fra hinanden, kunde han med sine Bagbords Batterier og nogle for og agterud anbragte Kanoner ligeledes beskyde „Engel Gabriel“, „Andromeda“ og „Gripen“ samt Branderen „St Peter“, uden at disse kunde bibringe ham noget Lag langskibs agterind. I henved to Timer fortsattes Kanonaden med usvækket Kraft; men nu begyndte Ilden fra „Amarant“ at sagtne; der opstod Forvirring paa det af døde og saarede samt nedskudte Redskaber belemrede Dæk. „Andromeda“, „Gripen“, og „St. Peter“ satte Sejl til og gjorde Mine til at undfly. I den sidste Time havde „Nældebladet“, „Neptunus“ og „Christianssand“ ligget opbrast i nogen Afstand og som ørkesløse Tilskuere iagttaget Kampen. De agtede ikke paa eller forstod ikke Flagskibets gentagne Signaler om at angribe Fjenden og nu mod Slutningen at hindre det svenske Admiralskibs Sekundanter i at undkomme. En Jolle var endog bleven afsendt fra „Kristianus Kvintus“ og var midt gennem Kugleregnen pilet derover med Admiralens bestemte Ordre til Kaptajnerne Pype, de Vogel og Falk, at de ufortøvet skulde lægge ind i Ilden. Men de satte kun Sejl til for at gøre nogle unyttige Slag og afblæse deres Stykker i lang Afstand.

Jollen lagde atter ind under Agterspejlet paa Flagskibet, hvis Skrog endnu bævede efter det sidste Lag; løbende op ad Stormlejderen svang Ejler Gjedde sig ind over Hakkebrædtet.

„Det var som Satan! er I allerede der igen,“ sagde Peter Beesemacker, som løb frem og tilbage paa Skansen for at hjælpe Folkene ved Stykkernes Retning. „I er en flink Fyr og faar snart Kommando. Skrup Jer, Manne, med at bakse det Stykke Malm til Rette — men

hvormed undskylder de Hallunker sig?“ „Med tomme Ord, og Sagen er nok den, at de er bange for Trøjen,“ svarede Ejler. Tagende Hatten af for Niels Juel, som nu steg op ad Skansetrappen, meldte han: „Skibscheferne formelder Hr. Admiralen deres Respekt; Kaptajn Falk paa „Christianssand“ forsikrer, at han ikke har forstaaet Signalerne, og de andre undskylder sig med, at de i al Hast har maattet reparere adskilligt.“ „For Pokker, da har de dog ikke været synderlig i Ilden,“ faldt Admiralen ærgerlig ind; „og naar de kun nu vil haste for Alvor.“ „De lovede at gøre deres Bedste,“ tilføjede Ejler; „men om jeg tør sige min Mening, frygter jeg, at det bliver daarligt, eftersom Hollænderne især er vrantne.“ „Saa lad dem drive af, og vi hjælper os kanske selv,“ nikkede Niels Juel. „Frisk, Gutter! blæs til Lunterne! For Pokker! hun brummer endnu,“ vedblev han, da „Amarant“ netop udtordnede et Lag og en halv Snes Kugler susede hen over Dækket. „Rap Eder, Beesemacker, at give dem Bekomst; jeg tror dog, de synger saa smaat paa det sidste Vers.“ Beesemacker lod Ordren gaa videre; i næste Minut krængede „Kristianus Kvintus“ Bagbord over og udspyede sit fulde Styrbordslag. Paa Admiralens Vink affyredes samtidig de højt stillede Skansekanoner og med knusende Virkning slog den hele Masse Jern ind over „Amarant“. Et Øjebliks Tavshed indtraadte, mens alle stirrede opad gennem Røgen, thi det knagede og raslede i Rejsningen derovre; men derpaa brød Mandskabet ud i et skingrende Hurra, da Fjendens forreste Mast med et vældigt Brag styrtede over Bord, rivende Rundholter, Sejl og Tovværk med i Faldet. „Erik Sjøblad stryger,“ raabte Ejler og pegede op til Flagstangen; men i det samme dundrede nogle Skud over Søen paa den Bagbords Side; et Par Kugler slog ind i Galleriet, og gennem den ophvirvlende Krudtrøg kom et Orlogsskib til Syne, der strøg rask frem med Entregaster paa Bovsprydet som til et fortvivlet Angreb. „Det er „Engel Gabriel“, der kommer flyvende,“ sagde Ejler. „Befaler Hr. Admiralen, at vi hilser paa ham med de Bagbords Stykker?“ „Han kommer, som han var kaldet, og vi skal nok stække hans Vinger,“ svarede Niels Juel, som hurtig havde fattet sin Beslutning. „Men stop kun lidt; Admiralen undløber dog ikke mere,“ og sættende Raaberen for Munden, brølede han ned til Dækket: „Klar til at vende paa

den Bagbords Bov! op med Roret! frisk, Manne! klar ved de Styrbords Kanoner!“ I mindre end fem Minutter var Ræerne skærpet, og Klyveren for i Vejret. „Kristianus Kvintus“ drejede for Vinden; luvende derpaa an skød den over Stævn, og forladende „Amarant“ gik den agter om „Engel Gabriel“. Dette sidste Skib, der næsten var passeret forbi og netop var i Færd med at brase op, fik pludselig et Lag langskibs agterind gennem Kahytsvinduer og Galleri. Hele Klynger af Matroser væltede saaret om paa Dækket og begravedes under de nedstyrtende Ræer og Sejl. Endnu havde man ikke sundet sig efter den første Overraskelse, da det danske Admiralskib ved en hurtig Vending strøg op om den Bagbords Side og atter udspyede en morderisk Ild; derved blev Forvirringen fuldkommen, og Chefen, den ellers kække Kaptajn Johan Brandt, strøg sit Flag, da han nu hverken saa sig i Stand til at flygte eller besvare Ilden. „Andromeda“ og „Gripen“, der i Tide havde forladt Kamppladsen og styret østlig over for den friske Kuling, var allerede saa langt borte, at man kun opdagede deres Spir som Streger paa Horisonten, mens Branderen „St. Peter“ tog Vejen til Malmø, hvor den indhentedes og toges af et Par Baade fra Dragør. „Gustavus“ og „Rosen“, der begge var blevet slemt forskudt af „Kristianus Kvintus“, undkom ligeledes. „Rosens“ Chef, Schoutbynacht Rothkirk, hejsede nemlig engelsk Flag og saluterede dristig nogle forbipasserende danske Kanonskibe. Kaptajn Schinkel paa den danske Fregat „svenske Falk“, der havde konvojeret Tropperne til Karlskrone og netop vendte tilbage, var allerede bleven opmærksom paa den foregivne engelske Orlogsmands ramponerede Tilstand. Da han nu saa de to Snauer „Dania“ og „Venus“ stryge ind i Sundet fra samme Kant, mærkede han Uraad og angreb dem; thi „Rosen“ havde allerede vundet et for stort Forspring. Efter en kort men hidsig Fægtning erobrede han dem begge og tog dem med til Flaget.

Kanonaden var ophørt paa hele Linjen. Middagssolens varme Straaler glimrede paa den krusede Havflade, hvor Chalupper og Joller pilede frem og tilbage, da Sejrherrerne var beskæftiget med at tage deres Priser i Besiddelse, fordele Fangerne og rapportere til Flaget eller indhente videre Ordrer. Som lette Taageskyer svævede Krudt-

røgen hen over Søen; mens de flygtende Skibes Sejl og Spir forsvandt i det fjerne, stejlede „Kalmar Kastels“ uhyre Skrog med Stævnen højt i Vejret og agterud hældende Master paa Falsters lave Kyst, og der var Mandskabet fra „Kronprinsen“ allerede i Færd med at bjærge Kanoner og Skibsredskaber; thi Skroget havde modtaget for mange Skud til at man kunde tænke paa at faa det flot.

Duvende i de brede Bølger laa „Kristianus Kvintus“ mellem sine to anseelige Priser. Vel havde mange svenske Kugler gennemhullet dens Sejl, overskaaret dens Tovværk og boret sig ind i dens Sider; men dog tog den sig stolt sig ud mellem „Amarant“ og „Engel Gabriel“, hvis Rejsninger var ødelagt samt Gallerierne og meget af det øvrige opstaaende sønderknust. Dens Skanse og Dæk, hvorfra man i al Hast havde bortryddet alle sørgelige Levninger af Kampens Ødelæggelse, var svabet og skuret, Kanonerne surrede og afpudsede og Mandskabet atter fordelt paa de sædvanlige Poster. Trods Slagets sejrrige Udfald hørte man dog hverken Jubel eller støjende Larm; en vis Højtidelighed var tvært imod udbredt over alt, og ved Falderebsportene stod pyntelige Matroser med deres Officerer opstillet i lange Rækker. Alvor og Spænding var at læse paa alle Ansigter, mens Mandskabets Blik vogtede paa Niels Juel, som nu forlod Skansen og nærmede sig Falderebsporten til Bagbord. Fra „Amarant“ og „Engel Gabriel“ gled to Chalupper, en fra hver Side, over til „Kristianus Kvintus“. I den ene Chalup, hvis agterste Sæder var belagt med Fløjls Hynder, sad Erik Sjøblad og ved siden af ham Peter Beesemacker, som styrede Fartøjet. Den tapre, men uheldige svenske Admiral var bleg; men saa sig dog med oprejst Hoved og rolig Mine omkring. Kun af og til, naar hans Øje faldt paa det danske Flag, der vajede over det svenske paa de erobrede Skibe, for et bittert Smil over hans Ansigt, og tankefuld sænkede han da Blikket. Tavsheden, der syntes mest trykkende for Beesemacker, og som denne noget uslebne, men godmodige Officer vedligeholdt af Frygt for, mod sin Vilje at sige noget anstødeligt, blev dog nu afbrudt af de tordnende Salutskud fra „Kristianus Kvintus“, hvis Skrog hævede sig foran dem i en Snes Alens Afstand. Hoppende i Søen fløj Chaluppen ind til Skibet; paa Baadsmandspibens Skingren, der besvaredes fra Falde-

rebsporten, stak Sluproerne deres Aarer i Vejret, og Pligthuggeren modtog Stødet. Sjøblad, som syntes behagelig overrasket ved denne, under Datidens Forhold maaske uventede Æresbevisning, steg rask op ad Falderebet. Da han betraadte Dækket og skred frem mellem de ærbødigt tilbagevigende Sømænd, tilkendegav hans spejdende Blik Forundring over den Orden og højtidelige Stilhed, der herskede. Niels Juel, som paa den Bagbords Side allerede havde modtaget „Engel Gabriels“ Chef, kom ham ved Stormast i Møde med blottet Hoved og ædel Anstand. „Visselig, Hr. Admiral!“ begyndte han, „jeg kan i Dag prale af Lykken, men ogsaa kun af Lykken, der bringer mig Sverigs kækkeste Søkriger om Bord som ufrivillig Gæst.“ „Jeg er Eders ydmygste Tjener, Monsieur Niels Juel,“ svarede Erik Sjøblad med en let Bøjning. „Eders høflige Modtagelse lover mig en højmodig Vært; men I maa undskylde, om jeg ikke er oplagt til at besvare Eders galante Tale eller føler mig synderlig fornøjet stemt ved at være Eders Gæst; kald mig ikke længere Sverigs kækkeste Søkriger; min Hæder er opslidt. I og Eders hollandske Forbundsfæller har ødelagt min smukke Eskadre; mine fleste Skibe er i Eders Vold, og som det lader, er Sejren ikke kommen Eder synderlig dyr.“ „For Pokker, i samme Aandedrag gør I Eder selv storlig Uret og forklejner min Hæder,“ svarede Niels Juel smilende oprømt. „I har denne Gang kun kæmpet med os Danske, og havde alle mine Chefer, især to Hollændere, der ulykkeligvis kommanderer danske Skibe, fægtet saa tappert som I, skulde ikke en Jolle af Eders hele Flaade være undsluppen. Derhos vil jeg oprigtig tilstaa Eder, at om jeg end er stolt af denne Dags Bedrift formindskes dog min Fornøjelse derved, at det er en svensk Admiral og ikke en hollandsk eller anden Nations, der gæster mig som Fange.“ „Ej, Monsieur Admiral Niels Juel, I er en ligesaa beleven og ægte nordisk sindet Mand som tapper Kriger,“ sagde Sjøblad studsende. „I har maaske Ret, at det er en upolitisk Krig. Men den kan endnu blive langvarig og blodig nok; naar Hans svenske Majestæts store og vel udrustede Hovedflaade først stikker i Søen fra Karlskrone, vil I dog trænge til Eders hollandske Forbundsfæller, for at holde den Stangen.“ „Den Tid, den Sorg,“ svarede Niels Juel med et Anstrøg af Alvor. „Dog tænker jeg, at Hans Majestæt Kong Karl den Ellevte

forregner sig, om han stoler derpaa. Det gaar nu til Agters med den svenske Orlogsmarine, og den danske hæver sig, — siden Admiral Ugla for til Himmels og Erik Sjøblad er tagen til Fange," tilføjede han med en høflig Bøjning, „har Sverig næppe nogen Admiral tilbage, der kan byde os Spidsen, allerhelst hvis vi faar Lov at slaas paa egen Haand." Sjøblad betragtede ham med et Smil og var vist i Begreb med at give et stolt Svar; men han holdt det tilbage, og Tanken om hans egen Skæbne syntes pludselig at nedtrykke ham. I en nølende, nedstemt Tone sagde han: „I min nuværende Stilling passer det sig bedre for mig at tie, naar Talen er om saa højvigtige Ting. Jeg vil derfor indskrænke mig til mine egne Affærer og spørge Eder, om I anser det for ret Krigsbrug, at et Skib, naar det har strøget, behandles som en ved Entring tagen Prise, ja, at Chefen berøves sine private Ejendele?" „Ingenlunde," udbrød Niels Juel noget forundret; og skulde nogen af mit Mandskab have gjort sig skyldig i en saadan Streg, skal han visselig blive straffet paa det strengeste, hvem det saa er." „To Tusinde Daler i Guld, som jeg havde liggende i min Kahyt, har det Mandskab, I sendte om Bord, bemægtiget sig, uden at jeg dog kan udpege Gerningsmanden." „Han skal nok blive funden," faldt Niels Juel harmfuld ind. „Sej, Kaptajn Beesemacker, I har ufortøvet at begive Eder om Bord igen i „Amarant" og anstille den strengeste Undersøgelse. Og nu, Hr. Admiral," vedblev han med Overgang i Stemmen, „beder jeg Eder at træde ned i min Kahyt, hvor vi vil forfriske os med et Bæger Vin efter den Dyst og drikke paa fremtidig Forsoning eller mangen lige saa hæderlig Kamp. I alt Fald gad jeg nok staa godt anskreven hos en saa tapper Mand, som I er, eftersom jeg ikke ved, hvad der en anden Gang kunde hændes mig." Matroserne, der havde skubbet sig nærmere og nærmere, indtil de dannede en snæver Kreds om begge Admiralerne, og nysgerrig kigget over hverandres Skuldre, veg hurtigt til Side, da Niels Juel førte sin Fange ned i Stadskahytten, mens Flagkaptajnen skyndte sig fra Borde for at efterkomme den modtagne Ordre.

Det velbesatte Bord, den udmærkede Vin og Sejrherrens fordringsløse Væsen bragte lidt efter lidt Mismodet til at svinde fra Erik Sjøblads Ansigt. At „Engel Gabriel"s tapre Chef, Johan Brandt, delte

hans Skæbne, ydede ham nogen Trøst, og han takkede ham hjertelig for hans opofrende Bistand. Da Peter Beesemacker kort derpaa vendte tilbage og medbragte en mægtig Skindpung med de savnede to Tusinde Daler, som nogle Entregaster netop havde været i Færd med at dele, i den Formening, at det var lovligt Bytte, syntes den fangne Admiral paa en Gang at se Tingene i et helt andet Lys; thi han elskede ikke alene sit Fædreland, sin Stand og begges Hæder, men ogsaa Guldet. Dette sidste havde han faaet igen; sin Stands Hæder antog han for ubeskaaren, hvilket de ramponerede Skibe og Sejrherrernes Forsikringer jo var Borgen for, og hans Fædreland havde endnu en mægtig Flaade tilbage. Han besluttede derfor at finde sig i sin Skæbne. Mens Pokalerne gik flittig rundt, gennemgik Selskabet den stedfundne Bataljes Enkeltheder og drøftede disse saa upartisk og frimodigt, som om det ikke var dem, der for faa Timer siden sloges paa Liv og Død.

Dagen efter laa den sejrrige Flaade for Anker i Køgebugt. Det var uroligt Vejr; svære Søer væltede ind fra Havet, og Himlen var bedækket af regnsvangre Skyer. Rundt om „Kristianus Kvintus“ skvulpede en Mængde Chalupper og skurede sig op ad Skibets Sider. I Følge Ordre havde Skibscheferne nemlig begivet sig om Bord paa Flagskibet; men en usædvanlig Stilhed herskede i Forsamlingen. Ordknappe og med ustadige Skridt bevægede de fleste sig frem og tilbage paa den udstrakte Skanse; den stormfulde, uvenlige Dag syntes ret godt at stemme med deres mørke Miner. Admiralen havde ikke, som han plejede, modtaget dem paa Skansetrappen; han lod endnu vente paa sig, og hos en og anden vaagnede ilde Anelser, der ingenlunde dæmpedes af Samvittigheden.

De hist og her med dæmpet Stemme førte Samtaler forstummede; Officererne traadte sammen i en Halvkreds og blottede deres Hoveder; thi nu steg Niels Juel op til Skansen. Hans Blik var strengt og kun med afmaalt Høflighed hilste han Forsamlingen, idet han tog til Orde: „At vi i Gaars-Bataljen har sejret over en tapper Fjende, skyldes kun en Del af mine Officerers Kækhed og Konduite, mens jeg desto værre maa tilskrive enkeltes fejge Forhold og Mangel paa Iver samt Agtpaagivenhed, at Sejren ikke blev saa fuldstændig, som der

var Udsigt til. Dem, der har udmærket sig og gjort deres Pligt mod Konge og Fædreland, vil jeg ikke fremhæve ved denne Lejlighed, for ikke at saare deres Beskedenhed; hver kæk Gut paa Flaaden kender dem, og jeg skal ikke glemme dem i Rapporten. Men de, der ved Fejghed eller andet uværdigt Forhold har nedsat vor hæderlige Stand samt bragt Flaaden og saa mange tapre Sømænds Liv og Frihed i Fare, skal stilles for en Krigsret og dømmes — for den upartiske, af Eders Ligemænd sammensatte Ret kan I forsvare Eder," vedblev han med Strenghed, da nogle af Cheferne traadte frem og syntes at ville tage til Genmæle. „Kun endnu et Par Ord vil jeg henvende til Eder og til Eder alle, hvilke Ord skal være sagt i Almindelighed, uden særlig Hentydning til nogen. Enhver Gut, der har Hjertet paa rette Sted, selv den allerringeste, der hverken kan pukke paa Byrd eller Velyndere, bør stræbe i Vejret samt har Ret at haabe paa Forfremmelse og paa selv en Gang at føre Stander og Flag; men Vejen skal gaa gennem Storm og Kugler; thi kun af Mod og Dygtighed sammentømrer et Folk sin egen Marine. I Uvejr og Batalje er en rask Beslutning og dristig Udførelse bedre end Raadslagning og stor Forsigtighed. Den Officer, der elsker sit Liv højere end Flagets Ære, der ikke mægter at vinde sine undergivnes Tillid ved at stille sig fremmest i Faren og rolig se Døden under Øjne, han fødes ikke til Sømand. Endelig siger jeg Eder: den Officer, der i Slagets Hede viser sig lunken i sine Pligters Opfyldelse og ikke alene ikke staar sine Kammerater bi, men endog søger at tilliste sig deres Hæder, han er en uærlig Mand, ja, en Forræder mod Konge og Fædreland eller allenfals mod det Flag, hvorunder han tjener." Niels Juel havde udtalt de sidste Ord med ædel Harme og uvilkaarlig saa han paa de Chefer, til hvilke han sigtede, og paa dem hvilede nu alles Blik. Bleg af Ærgrelse og med Trods i alle Miner traadte nu Jan de Vogel fra „Neptunus", fulgt af sin Landsmand, „Nældebladets" Chef, Kaptajn Pype, frem og sagde med dirrende Stemme: „Hr. Admiralens Bemærkninger maatte kanske være ret opbyggelige for unge Sølærlinge, men viderlige at høre for Mænd som mig og Kaptajn Pype, der har pløjet Søen i mange Aar og fægtet under de berømteste Admiraler samt i ganske andre Bataljer end dem, der forefalder her, saa at vi nok ved, hvordan en Chef har

at forholde sig i Ilden. Hr. Admiralen synes ikke desto mindre at tyde fornemmelig hen paa os, hvorfor jeg som hollandsk Officer anser mig berettiget at protestere mod de fornærmelige Udtalelser." „Om I kun i Gerningen havde vist, at I var kække og erfarne Søkrigere, skulde I ikke have følt Eder slaget af Samvittigheden," svarede Niels Juel med rolig Værdighed; „og havde I under Slaget i Gaar traadt saa dristig op mod Fjenden, som I i Dag staar stortalende for Eders Admiral, skulde jeg visselig aldrig være bleven forarget over en kæk Guts dristige Ord; men da I har vist Eder som fejge Pralhalse, befaler jeg Eder nu at tie og først for Retten at fremkomme med Eders Forsvar." „Som hollandsk Officer protesterer jeg ogsaa derimod," vedblev Jan de Vogel. „Desuden mener jeg, at kun General-Admiralen, Hans Ekscellence Kornelius Tromp, kan dømme os imellem og forlanger, at Sagen udsættes indtil Hans Ekscellences Tilbagekomst." „I og Eders Landsmand, Kaptajn Pype, er for Tiden danske Officerer, som staar under min Overkommando og har uvægerlig at give Tilsvar for den Krigsret, jeg nedsætter," sagde Niels Juel som før. „For at I ikke skal kunne beklage Eder over noget, skal der dog indrømmes Eder en tilstrækkelig Frist, hvilken I kan benytte til at overveje Jer Sag og skaffe Bevisligheder, om I ellers kan finde saadanne. Ligeledes har Kaptajnerne Morsing af „Gyldenløve", Lund af „Hummeren" og Falck af „Christianssand" at indfinde sig for Retten," tilføjede han og gjorde en Bevægelse med Haanden mod de nævnte Chefer. Blottende sit Hoved hilste han derpaa hele Forsamlingen og forlod Skansen. —

Paa Københavns Toldbod havde man hørt den fjerne Kanonade og derfra været Vidne til Bataljens Efterspil, da „Diana", „Venus" og „St. Peter" blev taget i Sundet. Efterretningen om den vundne Sejr, der vakte Glæde og Forundring ved Hove, bragte det hollandsk sindede Parti rent ud af Ligevægt og fik hele Befolkningen til at juble. Paa Grund af hans aabne, djærve Karakter, hans ægte Fædrelandssind og hans Retfærdighed og Mildhed mod sine undergivne, havde Niels Juel forlængst staaet godt anskreven hos Folket og allerede erhvervet sig betydningsfulde Tilnavne, som den gode Hr. Niels og den gæve Søridder, mens hans utrættelige Bestræbelser for at hæve det

danske Element i Marinen og skabe en national Flaade havde gjort ham til Orlogsgasternes udkaarne Helt.

At han nu uden Hollændernes Hjælp havde vundet en afgjort Sejr, gav de ivrigste Gaster Anledning til mangehaande Spaadomme, og det var under disse Forhold en Begivenhed af uberegnelige Følger. Den danske Regering fik derved at vide, hvilke Kræfter den kunde byde over, og dens Anseelse steg saa vel hos de Allierede som de fjendtlige Magter.

De Ytringer, Niels Juel ved adskillige Lejligheder, navnlig sidst paa Flagskibets Skanse, havde ladet falde om enhvers lige Berettigelse til ved Mod og Dygtighed at svinge sig op til den højeste Værdighed i Marinen, hvilke Ytringer var trængt til Mandskabets Øren, sænkede sig i mangen Søguts Barm som et Frø, der i Tiden skulde skyde herlige Blomster.

Hidtil havde man betragtet alle Chefsposter som udelukkende bestemt for Adelens Sønner, hvis de ikke besattes med indkaldte fremmede; nu derimod syntes Døren pludselig at aabnes for enhver Ulk med Hjertet paa rette Sted, og Signalet syntes givet til at afkaste det hollandske Skolemesteraag.

Flere ringe Skibsfolk var allerede i denne Krig blevet kaldt til Skansen af Niels Juel, blandt andre Bagge Knudsen, der var en af Flaadens Veteraner, og Jens Aalborg, som i dette Foraar paa Andreas Dreyers Anbefaling var udnævnt til Løjtnant og gjorde Tjeneste paa „Delmenhorst".

Ogsaa Ejler Gjedde, som var almindelig afholdt af Mandskabet, havde ved Kækhed arbejdet sig selv i Vejret og var nu bleven ansat som midlertidig Chef paa „Neptunus", mens Sagen stod paa mod Jan de Vogel.

Skarevis strømmede Hovedstadens Indvaanere ud paa Amager, og hele Farvandet ned til Dragør, hvor Niels Juel havde lagt sig for Anker for at reparere og proviantere, var bedækket med Lystbaade. Kongen begav sig selv om Bord paa Flaaden og tog Priserne i Øjesyn. Sejren forekom ham som en hel vidunderlig og betydningsfuld Begivenhed; thi mens hans egne Skibe, der ingen væsentlig Skade havde lidt, ikke heller havde mistet et eneste Fartøj og kun talte hen-

ved firsindstyve døde og saarede, var der erobret syv Orlogsskibe fra Fjenden samt to Snauer og en Brander; Sverigs bedste Admiral var tagen til Fange, foruden en stor Mængde andre Officerer og over 1500 Matroser og Soldater.

Under Kanonernes Torden, og mens Skaaler udbragtes for fremtidigt Held, drømte han om en ny Hæderens Tidsalder, der begyndte for hans Krone. I sin Glædesrus gav han Ordre til, i al Hast at udruste flere Skibe, for at man kunde byde den svenske Hovedflaade, der med hver Dag kunde ventes i Søen fra Karlskrone under General-Admiral Horns Kommando, Spidsen. Han var uudtømmelig i nedladende Ytringer og Naadesbevisninger saa vel mod Officerer som Mandskabet, til hvilket sidste der uddeltes flere hundrede Tønder Stærkøl.

Ved denne Lejlighed udnævnte han ogsaa Ejler Gjedde til virkelig Kaptajn og Chef paa „Neptunus". Krigsretten, der holdtes samme Dag, som Kongen besøgte Flaaden, havde nemlig dømt Jan de Vogel til at miste Liv og Ære, hvorimod Jan Pype kun blev kasseret og de tre danske Officerer: Morsing, Lund og Falck idømtes store Pengebøder. Men Vogel, som nok havde forudset Sagens Udfald, var den foregaaende Dag undvegen med et Fartøj til Vismar, hvorfra han fandt Lejlighed til at flygte til Holland. Han vilde søge Tilflugt hos Kornelius Tromp; stolende paa at have handlet overensstemmende med General-Admiralens og Generalstaternes Ønske, haabede han, ved deres Mellemkomst at faa Oprejsning.

FJERDE KAPITEL.

Niels Juel havde imidlertid atter bragt sine Skibe i slagfærdig Stand; han forudsaa, at en alvorligere Kamp end de, han hidtil havde bestaaet, var i Vente. Saa snart de øvrige i København udrustede

Skibe var stødt til ham, under Kommando af Henrik Span og Admiralerne Markus og Jens Rodsteen, lettede han Anker. Nat og Dag lod han holde Øvelser, dels for at holde Mandskabet i Aande og bibringe det Færdighed i at manøvrere Sejl og Kanoner, dels for at øve de yngre Officerer i forskellige Manøvrer efter en større Maalestok samt i raske Angreb og Forsvar. Forventningsfuld saa han ud efter den svenske Flaade og skjulte ingenlunde for sine nærmeste Omgivelser, hvor meget han ønskede et Angreb fra Fjendens Side, hvilket jo vilde skaffe ham et gyldigt Paaskud til Kamp forinden Hollændernes Ankomst. Han vidste, at Fjenden vilde komme og angribe; thi Henrik Horn havde med en forbipasserende Koffardimand sendt ham Hilsen og truet med at opsøge og tilintetgøre den danske Flaade, om det saa skulde være under Dragør eller paa Københavns Rhed.

Det eneste, Juel frygtede for, var at Tromp skulde indfinde sig med Hjælpeflaaden før den aabenbare Fjende. Denne Tanke ængstede ham formelig, og han udsendte det ene Fartøj efter det andet for at spejde efter den svenske Flaade og maaske lokke den hid; thi han var overtydet om, at afløstes han af Tromp i Overkommandoen, vilde Slaget blive uafgørende, og det ærgerlige Forhold mellem begge Kommanderende begynde forfra; Hollænderne vilde sikkert ikke i dette Øjeblik tillade de Danske at sejre.

Saaledes stod Sagerne den 25de Juni. Det var henimod Aften. Ud for Stevns Klint laa den danske Flaade for Anker i en tæt Halvkreds. Det var Vindstille; skønt Sejlene kun var halvt opbundet, hang de ubevægelige fra de skyhøje Ræer. Skrogene duvede sagtelig, og Fligene af de store, slapt nedhængende Flag viftede kun af og til over de langsomt henglidende Bølger. Et Par Chefsjoller lagde til ved „Kristianus Kvintus“. Baadsmandspibens Triller deroppe fra Faldebet for skingrende langt over Søen og gentoges tydeligt af Ekkoet inde under den høje Kyst. En Del Officerer steg om Bord og begav sig skyndsomst ned i den store Kahyt under Skansen.

„Velkommen, mine Herrer!“ raabte Niels Juel dem i Møde, idet han rejste sig fra sit Sæde paa en af de lange Malmslanger, der strakte Hals mod de agterste Vinduer. Han syntes tankefuld og i stærk Bevægelse; bydende enhver især af de indtrædende Haanden

vedblev han: „Det er visselig paa høje Tid, at Mænd, hvem Fædrelandets og Flagets Ære ligger oprigtig paa Hjerte, plejer Raad om sammes Tarv; desaarsag lod jeg netop Eder kalde hid, for at høre en ægte Sømands ligefremme Mening uden al Slingren eller Hensyn. Som alle vitterligt, lyder Hans Majestæts Ordre paa, at vi skal undgaa Fjenden, indtil Undsætningen arriverer fra Holland; alligevel skal vi hindre ham i at kaste Tropper i Land paa Øerne eller transportere Krigsfornødenheder til Pommern, samt holde et vaagent Øje med ham uden at gaa angrebsvis til Værks, og i intet Fald tør jeg iværksætte noget voveligt uden at gaa paa Raad med mine mest erfarne Officerer, hvilken sidste Del af Ordren jeg hermed opfylder. I lige Maade er det Eder alle vitterligt, at agerer vi først i Forening med vore vrangvillige Forbundsfæller, faar vi ikke Lov til at slaas som vi, men kun som de vil, og Æren og Byttet bliver dem til Del, hvormed hverken Kongen eller vi er tjent. Vore Brandvagter har bragt Melding om, at den svenske Admiral allerede krydser under Bornholm, og fra en anden Kant har jeg erfaret, at han endnu kun giver Stunder for at oppebie otte Rangskibe, der skal forene sig med ham; sker saadant, vil hans Skibsstyrke dog være vor og Hollændernes overlegen. Naar og om Mynheer kommer, er tvivlsomt; men det er sikkert, at Svensken kommer, hvorfor Spørgsmaalet nu bliver, hvilken Beslutning vi skal tage, og hvilken vi bedst kan forsvare for Hans Majestæt, enten at vente til det maaske er for sent at sejre eller vove en rask Kamp uden udtrykkelig Ordre, stolende paa vor kraftige Vilje, vore Skibes bedre Sejlads og vort Mandskabs større Dygtighed end Fjendens.“ Han standsede og saa sig spørgende om i den tavse Forsamling, der bestod af Datidens mest udmærkede Søofficerer.

For et sagte Lufttræk gennem de aabne Skraavinduer viftede de mangfoldige Flag og Vimpler, hvormed Kahyttens Trævægge var prydet. Juels sære Stemning syntes at forplante sig til samtlige de tilstedeværende; mens de et halvt Minut overvejede Spørgsmaalet, fæstede de Blikket paa deres heltemodige Chef, som om de af hans Miner vilde læse sig til dets rette Løsning.

Med den venstre Haand under Hagen støttede Juel sig med den højre til den blanke Metalkanon. Aftensolens Straaler, der faldt ind

gennem Sidevinduet til Bagbord, omgød hans kraftige Skikkelse med et gyldent Skær; det tillidsfulde, begejstrede Smil, der forklarede hans mandige Ansigt, spaaede allerede Sejren.

Gørende en rask Bevægelse, som naar et Menneske beslutter at afkaste alle trykkende Baand, brød Christian Bjelke først Tavsheden og sagde: „Om mangt et ildesindet Raad end klinger i Kongens Øre, tror jeg dog, at Hans Majestæt er en saa ridderlig Herre, at han ikke vil fortænke sine raske Gutter i lidt Snarraadighed, naar Fjenden trodser dem i deres eget Farvand og — naar alt kommer til alt, vilde en ny Sejr uden Generalstaternes Hjælp sikkerlig være ham en saare fornøjelig Overraskelse.“ „Saaledes lyder ungefær ogsaa min Mening,“ faldt Henrik Span ind, og Admiralerne Jens og Markus Rodsteen nikkede bifaldende.

„For Satan, tag det ikke ilde op, Hr. Admiral,“ udbrød Andreas Dreyer, som med et godmodigt Smil havde betragtet Niels Juel; „efter mine ringe Tanker behøves næppe saa mange Slag frem og tilbage; i Eders Sted vil jeg brase op for Fjenden, naar han gør Mine til at løbe mig paa Ærmet. I har jo selv sagt, at naar Strøm og Vind er med og Fjenden i Sigte, kan en kæk Gut ikke bie efter nærmere Ordre fra Land, og — naar Enden er god, bliver nok alting godt.“

„Godt og vel!“ brummede Zacharias Bang og nikkede med usædvanlig Venlighed til Dreyer; „vi er da ikke Hunde, som man viser et Kødben og slaar over Snuden, naar de napper efter det.“ „Kommer vi Fjenden paa Skudvidde, frygter jeg, mine Kanoner affyrer sig lystig selv, uden at bekymre sig om Hans Majestæts Raadvildhed eller Hans Excellence General-Admiralens skæve Miner,“ smaalo Johannes Behn og gned sine Hænder. „Paa „Kristianus Kvintus“ er baade Stykker og Mandskab lige saa forhippet paa Legen og længes kun efter at bryde løs, før de belemres af Hollænderne,“ forsikrede Peter Beesemacker i en alvorlig Tone, mens dog et lunt Smil spillede om hans Mund.

„Hvad siger I, Kaptajn Gjedde?“ tog Niels Juel, som med synlig Tilfredshed havde hørt paa de forskellige Ytringer, atter til Orde. „I tier jo saa bomstille, som om I endnu ikke havde tilkæmpet Eder Ret til at have en Stemme.“

„Som yngste Chef paa Flaaden drister jeg mig ikke i en saadan Forsamling til at tale før jeg spørges," svarede Ejler; „og selv nu maa jeg i Forvejen bede Hr. Admiralen om Tilgivelse, ifald min Mening skulde klinge vel ungdommelig og overilet. Thi det er min Overbevisning, at Skibenes gode Tilstand og hele Mandskabets muntre Stemning samt Lyst til igen at maale sig med Fjenden maa, uanset Svenskens overlegne Skibsstyrke, være Grund nok til at vove noget, især da alle ved, at denne gode Stemning vil tabe sig, saa snart Hollænderne kommer. Det er endelig min Mening, at en Ekspres burde afgaa til Hans Majestæt for paa det indstændigste at bede om Tilladelse til Slag, og imidlertid kunde vi vel saa smaat avancere mod Fjenden — ellers maa jeg dog bemærke, at min Morbroder," her pegede han paa Bagge Knudsen, som beskeden stod i Baggrunden, men hvis Kæmpeskikkelse ragede op over alle de andre, „i dette Øjeblik er vendt tilbage fra et Kryds i Nordsøen og har noget at melde, der kanske kunde bestyrke Hr. Admiralens mulige Beslutning."

„Kom nærmere, Kaptajn Knudsen, og frisk ud med Sproget," sagde Niels Juel i stor Spænding; thi Meldingens Indhold anede ham. „I kryber jo aldrig i Skjul for Fjenden, saa tør I ogsaa træde frejdig op blandt Eders Vaabenbrødre, og de Budskaber, I plejer at bringe, har gerne en rask Kuling i Hælene."

„Sagen er kortelig den, at jeg i Forgaars Aftes, just da Nattevagten var sat, passerede den hollandske Eskadre et Par Mil ud for Lindenæs," begyndte Bagge, som syntes inderlig fornøjet over denne Opfordring og skubbede sig rask nærmere, dog under flere høflige Skrabud. „Men den syntes ikke at ville forhaste sig og krøb gennem Søen med Merssejlene paa Randen og Næsen Øster i, som om den ikke havde Vind nok, skønt mit gode Skib „St. Bartholomæus" skød rask over Stævn med trinde Sejl fra Dækket til Knappen."

„For Pokker, vidste jeg ikke nok, at Eders Budskab havde noget at betyde," afbrød Niels Juel tankefuldt; „hvor mange Sejlere var der, og ved I, om General-Admiralen befandt sig paa Flaaden?" „En seksten Stykker, smaa og store, var der; dem talte jeg," vedblev Bagge med betænksom Mine. „De kommanderedes af Admiral Ba-

stiantz; i lige Maade skal Kornelius Tromp være med, og skønt jeg erfarede disse tvende Poster af en Hallunk, tror jeg dog, det forholder sig saa. For at kunne bringe Hr. Admiralen rigtig Melding, holdt jeg skarpt Udkig med de hollandske Dødbidere, saa længe jeg havde dem i Sigte, og ved den Lejlighed fik jeg en Fløjte i Kikkerten, der saa mig noget mistænkelig ud, skønt den var løben agter om Admiralskibet „Vest Friesland" og førte engelsk Flag.

Da den styrede samme Kurs som „St. Bartholomæus" ned mod Sundet, satte jeg efter, og da den søgte at liste væk fra mig over mod svenske Kysten, overhalede jeg den. Det var rigtig en Svensker under falsk Flag, og skønt Skipperen i Førstningen gjorde ærlige Miner, mærkede jeg nok, han var befippet og opholdt i et vigtigt Ærinde. Han var ogsaa dum nok til, ved adskillige Midler, baade gode og onde, at lade sig udpumpe hele Hemmeligheden. Han pralede af at have holdt en fortrolig Passiar med Hans Ekscellence og Admiral Bastiantz i Flagskibets Kahyt, samt at de havde lovet ham Guld og grønne Skove, hvis han listede sig igennem med skriftligt Budskab til Hr. Henrik Horn.

Brevskabet havde han revet i Stumper, da vi overhalede ham; men han vilde vide, at det indeholdt det Raad til Svenskerne, at de i al Hast skulde angribe Hans danske Majestæts Flaade, før Vinden blæste raskere ind fra Nordsøen. Skønt det nok kunde hænde sig, at hans Forklaring ikke var saa ganske Løgn, mente jeg dog, at man ikke kunde gøre synderlig Brug af en saadan Hallunks Udsagn, hvormed han kanske kun tænkte at klare sig fra det Bekneb, han var i; jeg skikkede desaarsag Prisen ind til Helsingør og satte alle Klude til, for at melde Hr. Admiralen det, jeg havde set og hørt."

I dyb Tavshed havde Forsamlingen lyttet til den gamle Sømands noget eventyrlige Beretning. Paa nogle Ansigter fremkaldte den Harme, Forundring eller Tvivl, men paa andre et veltilfreds Smil. Betragtende sine Officerer med et prøvende Blik og efter et Øjebliks Eftertanke sagde Niels Juel:

„I har Ret, Bagge Knudsen, paa saadan et løst Udsagn kan ingen Anklage bygges, for hvilken vi heller ikke vilde høste synderlig Tak; men hvordan det end forholder sig, maa vi anse det for et Vink til at

være paa vor Post og ved kæk Beslutning gøre de aabenbare og hemmelige Fjender en Streg i Regningen. Det I raader til, Kaptajn Gjedde, har jeg selv tænkt paa, og da alle Medlemmer af nærværende Krigsraad er enige i Hovedsagen, vil vi i Guds Navn handle derefter, hvor ungdommeligt det end kan synes.

I kan gaa om Bord paa „St. Bartholomæus“, der jo er vor flinkeste Sejler, og begive Eder til Landskrone, og derfra i al Hast til Hovedkvarteret. I skal fremstille Eder for Hans Majestæt som min Ordonnansofficer og formelde Allerhøjstsamme min ydmygste Respekt. I kan melde, hvorledes Sagerne staar, I ved det jo, og I har Hoved nok til at handle uden nærmere Instruks. Min indstændige Begæring er, at Hans Majestæt naadigst og uopholdelig vil meddele mig Tilladelse til at modtage Slag, saa snart Fjenden tilbyder det. I kan tilføje, hvilket er vitterligt nok, at om vi ikke hindrer det, vil Svensken inden faa Dage føre Krigen over til Danmark. I behøver ikke at ymte om Eders Morbroders Melding, da saadant kun vilde afstedkomme unyttig Mistanke og Uro — I forstaar mig?“

„Fuldkommen,“ svarede Ejler, som opmærksom havde hørt efter og med et klogt Blik iagttog sin Chefs Minespil. „Jeg skal ile for efter bedste Evne at udføre Hr. Admiralens Befaling.“ Bøjende sig ærbødig og besvarende flygtig de omstaaende Officerers bifaldende Nik forlod han Kahytten. Bagge Knudsen skrabede ud til alle Sider og fulgte efter ham; men en underlig Blanding af Fornøjelse, Tvivlraadighed og Forundring stod malet paa hans brune Ansigt; thi han glædede sig over den vigtige Rolle, hans Søstersøn allerede syntes at spille, mens Niels Juels Ordre denne Gang forekom ham noget kort og utydelig.

Det var endnu i den tidlige Morgenstund, da en ung Rytter i Søofficers Uniform red i skarpt Trav hen ad Vejen fra Landskrone til Kjeflinge Aa. Ved Broen der førte over den anseelige Strøm, og som bevogtedes af dansk Artilleri, syntes Skildvagten at have Betænkelighed ved at lade ham passere og forlangte, at han først skulde give

nærmere Forklaring for den kommanderende Officer; men Rytteren, hvis hele Udseende tydede paa Hastværk, sporede pludselig sin kraftige Hest, for ind mellem Soldaterne og sprængte hen over Broen, uden at bryde sig om Vagtposternes Raab eller Geværkuglerne, der peb ham om Ørerne.

Han tog Vejen til den danske Lejr, som man allerede kunde se paa Sletten henimod Lund. Paa Blomster og Buske glimrede endnu Dugdraaberne i de første Solstraaler, rundt om i den snehvide Telt-By flagrede Faner og Standarter for den kølige Morgenvind, og fra det pragtfulde, kongelige Telt midt i Lejren udfoldede Kongeflaget sine Flige.

Paa de aabne Pladser marscherede Fodfolkene frem og tilbage efter Trommernes og Pibernes Lyd; med de blæsende Trompetere i Spidsen susede tætte Skarer Rytteri i lystigt Kor over Grønsværet, og saa langt Øjet kunde naa mod Øst og Syd blinkede Forposternes Vaaben; thi man ventede med hver Dag at se Karl den Ellevte rykke frem. Foran Kongeteltet, hvor en stor Del af Garden paraderede, spillede Musiken, og Tonerne klang smukt og oplivende i den friske Morgenstund.

I det inderste Rum af Teltet stod Christian den Femte fuldkommen væbnet og omgiven af flere høje Officerer. At vigtige Ting var Genstand for de stedfundne Forhandlinger, læste man paa alles Ansigter. Kongen var især alvorlig; mens han tankefuld støttede sig med den ene Haand til sit Arbejdsbord, syntes han nøje at overveje enhver Mening, der fremførtes. Hans ellers saa kække og muntre Aasyn havde et bekymret Udtryk; paa hans høje Pande begyndte et Par Furer allerede at vise sig, og i dette Øjeblik saa han ældre ud end han var.

„En Søofficer arriverer i dette moment og stiger sans facon af sin pustende Hest lige for det kongelige Telt," meldte Kammerjunker Knuth i en næsten gnaven Tone, skønt han bukkede sirlig og dybt. „Han kalder sig Ekspres og Ordonnansofficer fra Admiral Niels Juel og begærer ufortøvet Audiens — men hans Kostume er noget dérangé".

I en Tone, der bragte Kammerjunkeren til at fare sammen og ile

hurtigere bort, end han var kommen, udbrød Kongen: „Før ham øjeblikkelig herind," og han skiftede synlig Farve, mens han stirrede paa Udgangen, der var skjult af et Tæppe. En almindelig Tavshed indtraadte i de faa Minutter, der forløb indtil den anmeldte traadte ind.

„I er Kaptajn Gjedde," raabte Kongen ham i Møde og syntes allerede noget beroliget. „Hvad Budskab bringer I os denne Gang? — godt eller ondt?" „Hvilken af Delene det skal blive, er maaske afhængigt af Eders Majestæts egen naadige Beslutning," tog Ejler til Orde, idet han hilste ærefrygtsfuld og derpaa traadte nærmere med fri og ædel Anstand.

„Endnu er alt vel inden Borde og intet af Betydning forefaldet i vore Farvande. Men Hr. Admiral Niels Juel, som formelder Eders Majestæt sin ydmygste Respekt, lader melde, at den svenske Hovedflaade krydser nu fra Bornholm herned. Han har faaet sikker Underretning om, at den venter en Forstærkning af otte Rangskibe, der har mange Tusind Mand Landtropper om Bord, og det har lange Udsigter med den hollandske Hjælpeflaades Ankomst.

Der er endnu alt Haab om en Bataljes sejrrige Udfald for Eders Majestæts Vaaben; men forstærker Fjenden sig med de otte Rangskibe, vil Eders Majestæts Flaade kun have Valget mellem at skydes i Sænk eller forlade Søen; i begge Tilfælde staar Vejen de Svenske aaben til Pommern og de danske Øer, hvor de har truet med at plyndre og brænde, for at tvinge Eders Majestæt til at opgive Felttoget i Skaane, hvorved Krigens heldige Gang i de tyske Provinser i lige Maade vil standses, samt uberegnelige Ulykker komme over Eders Majestæts Riger og Lande.

Desaarsag er det Hr. Niels Juels indtrængende og ydmyge Begæring, at Eders Majestæt uopholdelig vil forunde ham Tilladelse at modtage Slag, i hvilket Fald han spaar Eders Majestæt stor Glæde og Fordel, for saa vidt den menneskelige Forstand kan beregne det, og saa sandt Eders Majestæts trofaste Officerer og Søfolk er rede til at ofre Liv og Blod og kæmpe til det yderste — dog, det maa ske hurtig; om faa Dage er det maaske for sent og alt Haab ude."

Den unge Mands kække Holdning og noget ligefremme Tiltale

bragte Kongen til at studse; alligevel syntes de med høj og klar Røst udtalte Ord at gøre Indtryk paa ham og det var ingenlunde med et unaadigt Blik, han betragtede den smukke, kraftige Yngling, idet han svarede: „Guds Hjælp! er det saaledes fat, da er det vel paa Tiden at tage os sammen og stille os alle som en Mand mod Fjenden, for med Herrens Bistand at afvende saa frygtelige Ulykker fra vore kære Undersaatter og vort kongelige Hus — ja, visselig! der maa fattes en rask og for vor Krigerære værdig Beslutning," tilføjede han og saa sig spørgende om i Kredsen, som for at opfordre de tilstedeværende til at ytre sig.

Overjægermester Hahn som havde vundet stor Indflydelse, saavel i Kabinettet som i Felten, og var en ivrig Tilhænger af General-Admiralen, rømmede sig nu og trædende frem med en vis overlegen Mine tog han til Orde: „Jeg beder Eders Majestæt ikke tage det saa nær til Hjerte. I Følge de sidste Depescher fra Greve Tromp maa han en af Dagene arrivere til Sundet med Generalstaternes mægtige Flaade, da jeg tror, at Vinden er ham favorable og par conséquent mindre favorable for den fjendtlige Flaade. Dertil kommer, at Admiral Niels Juel er af et ilfærdigt, kamplystent Temperament, saa at man ikke maa tage hans Rapporter au pied de la lettre. Hvor dygtig Sømand han er, kan han dog ikke maale sig med General-Admiralen, som bedre har lært at indrette en ordre de bataille i det store, og jeg holder det for raadeligst, endnu at se Tingen noget an."

„Det synes mig dog at spaa noget godt, naar en Feltherre eller Admiral hverken begærer Forstærkning eller Penge, men alene Tilladelse at hugge ind," faldt Ahrensdorf ham uvillig i Ordet; „og det maa baade til Lands og til Vands gælde for en maadelig Taktik at ville se Tingene an, mens Fjenden rykker frem med flyvende Faner. Derhos skulde jeg mene, at den brave Hr. Niels Juel nylig i Slaget mod Erik Sjøblad har vist, at han forstaar at indrette en ordre de bataille og sprænge den — hvad behager!"

Ejler, som ikke havde kunnet undertrykke et Smil over Hahns forvirrede Begreber om Vind og Sejlads, men desuden harmedes over den Ringeagt, hvormed Hofmanden havde omtalt den danske Admiral i Modsætning til den hollandske, bemærkede dristig: „Om Hans Eks-

cellence General-Admiralen end har Medbør, kan dog ingen med Bestemthed sige, hvad Dag han arriverer, samt om han ikke bliver borte, til alt er tabt; men at Svensken nærmer sig med en rask Kuling, er sikkert, da vore Brandvagter allerede har været under hans Kanoner, og endelig ved jeg saa meget, at Hr. Niels Juel næppe af Grev Tromp vil lade sig undervise i Søkrigskunstens første Regler, efter-som han allerede under Hans Ekscellences salig Fader har lært at manøvrere midt i Ilden."

„Stille, unge Mand!" bød Kongen. „Hvad I havde at sige, er allerede sagt. Vi ved ret godt at paaskønne vor brave Admirals saa vel som vore øvrige Officerers Dygtighed; men her staar alt for meget paa Spil, til at vi skulde give patriotisk Forfængelighed Gehør, naar Talen er om at fatte den sikreste Beslutning. Kornelius Tromp er en erfaren og berømmelig Søhelt, og allenfals ser fire Øjne bedre end to. Den anseelige Flaade, han medbringer, vil i Forening med vor egen udgøre en mægtig Skibsstyrke, hvorved Fjenden kanske vil bortskræmmes fra Søen eller dog kunne holdes Stangen, om han end drager den Forstærkning til sig, I ymtede om. Vi tør ikke sætte alt paa eet Kast og kan derfor ikke opgive vort Ønske, at et afgørende Slag om muligt, undgaas."

„Den Mand, om hvis Evner og Virksomhed her er Spørgsmaal, er vel min Broder; men Sagen er for vigtig til, at jeg af Hensyn dertil eller af Frygt for Eftertale som et villigt Vidne skulde tie," tog Jens Juel nu Ordet. „Lader han Eders Majestæt melde, at Fjendens farlige Foretagender ikke kan hindres uden et Slag, da forholder det sig saa, da er Øjeblikket der til Kamp, og lover han Eders Majestæt Sejr, da grunder han saadant Løfte paa sin egen Overbevisning samt paa sine Skibes gode Tilstand og Chefers Dygtighed og Kamplyst; thi for Alverden tør jeg sige det: Niels Juel er ærlig, sanddru og djærv."

„Det har vi længst erfaret og vil gerne stole derpaa," indrømmede Kongen med et naadigt Blik, og Juel vedblev: „Eders Majestæt bemærker selv, at hvor saa meget staar paa Spil, tør man ikke give patriotisk Forfængelighed Gehør. Jeg mener, at man og bør betragte Tingen lige saa nøje fra den anden Side, samt at ingen Mand, der har

det ærligt i Sinde med Konge og Fædrelandet, maa frygte for at udtale den hele Sandhed, saa den bedste Del kan blive valgt. Hollænderne mener det ikke saa ærligt med Forbundet, og kunde de alene opnaa en ønskelig Fred med Kong Ludvig, forenede de sig ligesaa gerne med Svensken som med Dansken. Deraf følger, at Eders Majestæt faar se sig vel for og i al Eders højhjertede Ærlighed ikke tabe Politikens Klogskab af Syne; thi skulde der ramme den danske Flaade og øvrige Krigsmagt nogen kapital Ulykke, vilde saadant sikkerlig ikke være Generalstaterne ukært, hvoraf man vel og kan forklare den hollandske Flaades Forsinkelse. De saa gerne, om Svensken for en Tid blev Herre i Østersøen; Dansken er nu for mægtig der og kunde lettelig ved at erobre Rygen og Pommern afskære dem Handelens Rigdomskilder; de tøver, for at give Svenskerne Tid til med hele deres Magt at overvælde os. Nu mener jeg, at Eders Majestæt kunde kontraminere denne fine Plan ved at lade Niels Juel slaa til, mens det er Tid; de Fordele, en komplet Sejr vilde bringe Eders Majestæt, er vel et Vovespil værd; ja, jeg tør paastaa, at Eders Majestæts egen Visdom maa tilraade Eder saadant, for at Danmarks Riger og Lande ikke skal blive et Bytte for hævngerrige Fjender og avindsyge, falske Venner."

„Guds Hjælp! I lægger intet Skjul paa Eders Hjertens Mening og vi føler, der er adskilligt sandt og indlysende i Eders djærve Ord," svarede Kongen, dog først efter nogle Minutters alvorlig Eftertanke. „Vistnok maa vi rolig betragte Tingene fra alle Sider, selv fra den allerværste; i disse sære Begivenheders Sammenstød tror vi at spore den Almægtiges Haand, der enten vil bøje os midt i vor Triumf eller kun føre os gennem Prøvelsens Labyrint for at ophøje os desto mere. Nu vel, vi vil vove det og stole paa Herrens Velsignelse over vore retfærdige Vaaben samt paa vore trofaste Sømænds Tapperhed. Gaa kun, unge Mand, vend tilbage til Flaaden og bring Admiral Niels Juel vor Tilladelse at modtage Slag, hvis det endelig ikke kan være anderledes."

„Jeg takker Eders Majestæt underdanigst i min Admirals og samtlige mine Kammeraters Navn," udbrød Ejler Gjedde glad. „Dette naadige Budskab vil sikkerlig vække Glæde paa hele Flaaden og op-

flamme Modet.“ „I kan følge med, Monsieur Jens Juel,“ vedblev Kongen. „Eders Erfaring kan ikke være af Vejen. Det er vor Villie, at I skal gaa Eders kamplystne Broder til Haande med Raad og Daad, samt at intet skal foretages uden efter afholdt Krigsraad, hvor I stedse skal have Stemme med. Vi bygger trygt paa Eders Besindighed og Niels Juels Tapperhed. Gud være med Eder! — men er det muligt, saa undvig et afgørende Slag!“

Han vinkede med Haanden, som om han forbød alle videre Ytringer, og vendte sig bort i stor Bevægelse, mens Jens Juel og Ejler Gjedde trak sig tilbage og forlod Teltet.

I spændt Forventning havde Niels Juel talt Timerne til Ejler Gjeddes Tilbagekomst; men saa snart han erfarede Udfaldet af den vigtige Sendelse, genvandt han ogsaa hele sin Koldblodighed og Aandskraft. Med lige saa stor Overraskelse som Glæde modtog han sin Broder, der paa sin joviale Maner forestillede sig selv som den egentlige Øverstkomanderende, og som den, der var gaaet i Borgen for Sejren.

Brødrene, der gennem onde og gode Tider stedse havde holdt trolig sammen, forstod hinanden, og uden at den ringeste Misnøje paa nogen af Siderne lagde Hindringer i Vejen, traf de i Forening Forberedelser til hint mærkelige Slag i Køgebugt, med hvilket en ny Tid skulde oprinde for den nordiske Sømandsstand, og hvis Erindring skulde omstraale Heltens Navn gennem Aarhundreder.

Henrik Horn, som allerede befandt sig i Farvandet Sydost for Møen, havde 36 Rangskibe, besat med over 1800 Kanoner, under sin Kommando, foruden en Mængde mindre armerede Fartøjer og Brandere, mens den danske Flaade kun bestod af 25 Skibe med 1267 Kanoner samt et forholdsvis ringe Antal armerede Fløjter og Brandere. Men han var lige saa lidt som hans ulykkelige Formand Lorentz Kreutz en General-Admirals Post voksen, og Størstedelen af hans talrige Mandskab bestod af nylig hvervede, ikke søvante Folk. Derimod var den danske Admiral en af Datidens mest erfarne Søkrigere;

han havde sørget for at faa lutter prøvede Officerer af sin egen Skole med paa Togtet, og de vigtigste Poster paa hvert Skib var besat med Mænd, der før havde været i Ilden.

Disse Omstændigheder i Forening med den ubegrænsede Tillid til deres Admirals Kækhed og Lykke lod selv de yngste Gaster se dristigt ud efter den overlegne Fjende; som et afgjort heldigt Varsel udlagdes det ogsaa af de ældre, at to svenske Rangskibe, der trodsigt strøg ned imod dem, som for at udfordre til Kamp, øjeblikkelig vendte om, da et Par Sejlere forlod den danske Linie for at modtage Udfordringen.

Der var holdt Gudstjeneste paa alle Skibe, sidst paa „Kristianus Kvintus" 's Skanse, hvor samtlige Skibschefer bivaanede den. Med nogle begejstrede Ord opfordrede Niels Juel dem derpaa til at lægge al deres Energi og Kækhed for Dagen i den forestaaende Batalje, for at det gamle Dannebrog omsider kunde blive myndigt og Verden faa at vide, at den danske Flaade ikke længere behøvede fremmed Geni og Tapperhed for at sejre.

„Saa længe Gud skaaner mit Liv, skal visselig ingen se mig forsage eller sky den Plads, hvor Faren er størst," sluttede han sin Tale. „Det samme fordrer jeg af Eder; I skal foregaa Eders Undergivne med Prøver paa Manddom og Mod, selv paa Forvovenhed, naar Omstændighederne kræver det; thi den Mand, der hellere flygter end vover et dristigt Spring væk over Døden, bliver aldrig en kæk Gut. Husk paa, Eders Fædreland og Konge bygger alt Haab paa Eder; husk paa, at Eders Idrætter i dette Slag, der maaske vil bestemme Nordens Fremtids Skæbne, skal mindes af Efterverdenen, og husk paa, at den, der dør for Fædrelandet, er udødelig."

Den paafølgende Nat var klar og just ikke stormfuld. Dog gik Bølgerne temmelig højt; Vinden susede og peb i Sejl og Tovværk; Skrogene huggede i Søen og arbejdede sig knagende fremad, mens Vimplerne smældede lystigt over de svimlende Skyskrabere. Flaaderne, der havde hinanden i Sigte og Brandvagter ude, ventede kun paa Daggry og stræbte allerede nu at fravinde hinanden Luven.

Paa Hytten af „Kristianus Kvintus" stod Brødrene Niels og Jens Juel i fortrolig Samtale. De syntes begge alvorsfuldt stemt, og Ge-

hejmeraadens Røst klang mindre oprømt end ellers, da han efter nogle Minutters Tavshed bemærkede: „Ja, ja, mon frère, det bliver en varm Dag i Morgen; kommer Du denne Gang til at skyde victoria, vil Hollænderne ærgre sig en Svindsot paa Halsen.“

„Du ved det, Broder Jens,“ sagde Niels Juel og saa op til Flaget, hvis hvide og røde Dug susede over deres Hoveder; „saa længe jeg har pløjet Søen, har det været min Yndlingstanke at tilkæmpe mit Fædrelands Flag en hæderlig, selvstændig Plads ved Siden af andre søfarende Nationers; hele mit Liv har jeg helliget til Opfyldelsen af denne Tanke og haabet paa en gunstig Lejlighed til stor Bedrift. Enhver modig Gut, jeg opdagede blandt Hoben, har jeg draget til mig og stræbt at gøre ham denne Tanke forstaaelig og vække hans Begejstring; saadant er lykkedes mig med adskillige, der fuldt har fattet det og som Helte vil staa ved min Side i Kampen. Nu er endelig Lejligheden der, og sandelig, jeg vil gribe og fastholde den, for at sætte en Hjørnesten til min Bygning.“

„Jeg har i lige Maade forstaaet Dig og agter jo at være ved din Side i Farens Stund,“ forsikrede Gehejmeraaden og trykkede hans Haand. „Er Søen end ikke mit egentlige Element, er mit Hjerte dog for oprigtigt dansk, til at jeg ikke skulde dele dine smukke og store Tanker. Men vist nok maa ogsaa Du og dine Gutter anspænde al Eders Dygtighed og Heltemod, om I denne Gang agter at hjembringe en kapital Sejr; thi Fjendens Overmagt er stor, og Svenskerne er et tappert Folk baade til Lands og til Vands. Kun fordi jeg nærer samme Overbevisning som Du, at der intet andet Valg er tilbage, at det enten maa briste eller bære, raadede jeg selv til Slag.“

„Hvad Udfald Kampen end faar, ved jeg saa meget, at den vil blive Flaget til Hæder,“ svarede Niels Juel tillidsfuldt. „Jeg for min Person har beskikket mit Hus, og for det Tilfælde en Kugle skulde standse min Fart, i inderlig Bøn anbefalet min Margrethe og mine Børn i Herrens Varetægt. Skulde de end komme til at klæde sig i Sorg for mig, skulde deres Hjerter dog frydes ved mit Navns Ihukommelse.

Dog, det aner mig, at Lykke og Sejr vil følge os. Ved Du vel, vi skriver i Morgen den 1ste Juli? — Du smiler vel derover, Broder

Jens, og dog har gode Varsler mere Betydning for Sømanden, end I andre tror; de gør Hjertet glad og tillidsfuldt, og den Storm eller anden Fare, der gaas i Møde med let og frejdigt Sind, er allerede halvt besejret.

Paa den første Dag i Maaneden indtog jeg Visby og dermed Gulland; paa den første Dag i Maaneden sejrede vi under Øland; thi det var os og ikke Hollænderne, der kæmpede; den første i denne Maaned slog jeg Erik Sjøblad og tog ham til Fange, og naar jeg tænker mig om, er enhver Glæde, jeg havde i Livet, indtruffen paa den første Dag i Maaneden."

„Det er nok, mon frère, mod slige kraftige Argumenter lader sig intet indvende," faldt Gehejmeraaden ham smilende i Ordet. „Alt er jo rede; saa slaa Du i Morgen kun til af Hjertens Lyst; jeg vil assistere Dig af bedste Evne, uden at gøre Fordring paa noget Blad af Sejrskransen. Som din Ordonnans vil jeg fare om fra Skib til Skib, for at overbringe dine Ordrer, samt med den mig betroede Myndighed sørge for deres Fuldbyrdelse." Trykkende atter sin Broders Haand forlod han Hytten, for at begive sig til Ro. Men Niels Juel blev endnu længe staaende der højt oppe og stirrede tankefuldt ud paa det brusende, skummende Hav.

Stjernerne slukkedes, Maanen blegnede for den frembrydende Dag den 1ste Juli 1677. Brændingerne dundrede under Møens og Stevns Klinter; i lange Drag væltede Østersøens Bølger af Sted; deres skinnende, hoppende Skumtoppe gav Havets Overflade i den korte Overgang fra Nat til Dag et vildt, næsten vinterligt Udseende.

Men som et Smil af den vaagnende Natur viste sig en rød Stribe i Øst; den bredte sig hurtigt og forgyldte Skyens Kant; Solen, der nu steg op over Horisonten, sendte sine glitrende, varmende Straaler over Bølge og Kyst. Taageskyer samlede sig og indhyllede Hav og Land i deres fugtige Slør; i tættere og tættere Masser syntes de at drage frem for Vinden, der blæste fra Syd-Sydvest. Men nu friskede det bedre op; Solen trængte sejrrig igennem og Sløret løftedes.

I mere og mere tydelige Omrids kom efterhaanden de mørke Skrog, derpaa Sejlene og de slanke Spir af utallige Sejlere til Syne, indtil omsider hele Rækken af over 60 Orlogsskibe gik frem i Taa-

gen. Det var et storartet, imponerende Syn. Jævnsides, men i to Linier, kun med en Kvart Mils Afstand mellem dem, stod begge Flaader Nordvest over mod Stevns Klint for fulde Sejl og med Bagbords Halse til.

Midt i den første Eskadre af den svenske Flaade, der var til Syd og havde Luven, gik Henrik Horns Flagskib „Viktoria“ paa 84 Kanoner. Som Kommanderende for anden Eskadre havde Admiral Clerck hejst sit Flag paa „Krone Solen“, et 72 Kanonskib, og i tredje Eskadre vajede Admiral Wachtmejsters Flag paa „Nyckelen“ paa 88 Kanoner.

Den danske Flaades første Eskadre førtes af Admiral Markus Rodsteen, den anden af Niels Juel og den tredje af Jens Rodsteen; men tre af dens Skibe paa højre Fløj var af Vind og Strøm sat en halv Mil Nord paa, saa at Linien var afbrudt. Dog syntes hverken denne Omstændighed eller Fjendens fordelagtige Stilling at vække nogen Betænkelighed; thi mens den svenske Flaade med uforandret Kurs strøg Stevns Klint nærmere, aabenbart for at beholde Luven, kneb den danske netop Vinden, for at komme paa Skudvidde og bringe Fjenden til at gaa ind i Køgebugt.

Da dette begyndte at lykkes, aabnede de forreste Skibe paa venstre Fløj Angrebet; paa begge Sider bjærgedes Undersejlene, og mindskende Fart tiltordnede de hinanden en Morgenhilsen, hvis Brøl syntes at løbe rundt om hele Østersøen.

Forinden den danske Hovedstyrke var kommen op og en egentlig Batalje begyndt, signaliserede „Viktoria“. Den svenske Flaade vendte paa den anden Bov; gørende Sejl igen forlod den Kampladsen og styrede Sydost over. Dog forblev 6 Skibe; „Merkurius“, „Hieronymus“, „Kalmar“, „Mars“, „Cæsar“ og „Flygande Wargen“ liggende opbrasket, thi „Draken“, et 64 Kanonskib stod med hældende Master og flagrende Sejl paa Grund under Stevns.

Henrik Horn vilde benytte dette sit eget Uheld til at dele sin Fjendes i Forvejen svage Stridskræfter; han regnede med, at den kække Niels Juel vilde følge ham med en Del af Flaaden og maaske lade sig lokke med over til Falsterbo, i hvilken Henseende han ikke heller regnede fejl. „Kristianus Kvintus“ havde drejet bi og udsendte

sine Rofartøjer for at bugsere tre svenske Brandere væk, der var sendt ned imod ham. Denne farlige Ekspedition lykkedes, og Branderne drev af Sted for Vinden, mens Flammerne slikkede gnistrende op i deres Rejsninger og snart fortærede dem indtil Vandspejlet.

Jagten „Diana", hvor Jens Juel var gaaet om Bord, forlod nu Admiralskibet og strøg for fulde Sejl og Bunkeaarer agter om ned ad Linien; hver Flagmand og Skibschef modtog en Ordre. Derpaa vendte „Kristianus Kvintus" ; brasende atter sine Sejl fulde skød den over Stævn og satte efter den fjendtlige Hovedflaade, fulgt af 18 Orlogsskibe, medens Markus Rodsteen med „Anne Sofie", Henrik Span med „Norske Løve" og Floris Karstensen, som førte Schoutbynachtflag, med „Tre Løver" angreb „Draken" og dens Sekundanter; de tre danske Skibe, der var drevet Nord paa, men havde drejet bi, indtil de indhentedes af Flaaden, deltog i Angrebet.

Kampen var hidsig og blodig; „Drakens" Chef, Schoutbynacht Taube, forsvarede sig især med stor Tapperhed. Da han omsider strøg, fordi han ikke længere kunde bruge sine sprængte eller glødende Kanoner, gjorde Rodsteen og Span, der havde bragt ham til Tavshed, Signal til den paa Kysten opstillede Strandvagt at tage Prisen i Besiddelse, og forenede sig derpaa med Bjelke og Karstensen, der laa og baksede med de 6 andre Orlogsmænd. Disse sidste opgav dog snart Kampen og gjorde Sejl for at søge tilbage til Flaaden; men ingen af dem undkom.

Bjelke og Karstensen, hvis Skibe var udmærkede Sejlere, indhentede dem og strøg op om Siden, den ene af „Cæsar", der førte 60 Kanoner, den anden af „Mars" paa 74. Løbende jævnsides en halv Times Tid, alle fire i en Linje, vekslede de morderiske Lag, indtil begge Flygtningene strøg deres Flag og overgav sig. „Hieronymus" „Merkurius", „Kalmar" og „Flygande Wargen", der havde vundet et Forspring, men dog frygtede at blive afskaaret af Hovedflaaden, styrede Nord paa til Sundet, hvor de tre første søgte ind under Malmøs Fæstningsværker. Men „Flygande Wargen" kunde ikke klare Falsterbo Rev; den løb paa Grund og blev om Natten erobret af sin fordums Kammerat og Landsmand „Charitas".

Længere ude i Farvandet, omtrent midt imellem Falsterbo og

Køge, hvirvlede uhyre Røgskyer omkring Kampens Hovedskueplads. Paa et enkelt Punkt var Røgen mørkere og tættere; røde Luer slog i Vejret og svære Bjælkestykker slyngedes højt op. Det var det svenske Rangskib „Saturnus“, hvis Dæk var sprængt i Luften med Mandskabet og det opstaaende, og nu brændte Skroget.

Himmel, Hav og Jord syntes at bæve for de Tusinde Kanoners Torden. I en tilsyneladende forvirret Masse bevægede de svære Skibe sig hid og did, sendende hverandre deres vældige Lag over og under. „Kristianus Kvintus“ dannede Midtpunktet; omringet af 6 fjendtlige Orlogsmænd, der beskød den fra alle Sider, svajede dens Spir og nejede dens Skrog som i voldsom Søgang, mens den fra de Bagbords og Styrbords Batterier, fra Agterkastel og Forstævn uophørlig udspyede sin Ild. Det svenske Rangskib „Jupiter“, der laa nærmest til Styrbord, syntes at være dens hidsigste Fjende; flere svære Jernklumper fra dette Skib havde boret sig ind mellem Vind og Vand; dens Sejl var gennemhullet af hundrede Kugler, dens Tovværk skudt over, dens Gallerier og Batteriporte sønderknust.

„Velkommen, Broder Jens, alt gaar herligt, som Du ser,“ raabte Niels Juel ned fra Hytten, hvor han stod med Kikkerten, idet Gehejmeraaden, som netop var kommen om Bord, ilsomt steg op til ham. „Ja, forbandet herligt, mon frère,“ svarede Jens Juel med et halvt smilende, halvt bekymret Ansigt. „Dit Skib er pyntet saa vel, at det kanske om fem Minutter gaar til Bunds med Dig — og hvor bliver de andre af?“ „Der kommer de og med smukke Priser,“ udbrød Niels Juel og pegede ud til Luvart, hvor man gennem den bortdragende Røg saa Bjelke, Rodsteen og Span med deres Sekundanter og de to erobrede Skibe styre hen mod Kamppladsen.

„Sagde jeg Dig ikke nok, at Vinden vilde springe om til Vest og føre dem hid; nu frisk, Broder Jens! Vi maa røre os! Endnu et Pust og vi blæser dem væk. Jeg gaar over paa „Frederikus Tertius“. Du maa sørge for, at „Delmenhorst“, „Kronprinsen“, „Havmanden“ og „Hvide Falk“ om ti Minutter er rede at følge i mit Kølvand. Svenskens Linie er allerede delt i to Parter; jeg angriber den ene histovre. Sej, Hr. Kaptajn,“ vedblev han gennem Raaberen, da det atter dundrede fra alle Kanter, og en ny Hagl af Kugler slog paa kryds og

tværs over Skibet, — „giv dem endnu et glat Lag og lad os saa klare os fra dem.“

„Vel, Hr. Admiral!“ svarede Beesemacker, som for et Par Trin op ad Hyttetrappen for at blive hørt af Chefen, men ikke af Mandskabet; „en Salme eller to kan hun endnu synge; men der er fem Fod Vand i Lasten. Frisk, Manne! Klar ved alle Stykker! Fyr!“

Alle tav et Øjeblik, mens Skroget rystende og girrende gav Ilden fra sig.

„Der kommer et Par raske Gutter til Undsætning,“ brølede Beesemacker. „Det er „Enighed“ og „Neptunus“,“ nikkede Niels Juel, da disse to Skibe, der pludselig kom til Syne gennem Røgen agter ude, styrede til venstre og højre af „Kristianus Kvintus“ ind mellem Fjenderne. „Nu faar vi Luft; lad os komme af Sted, mens hun endnu svømmer; vi hejser Flaget paa „Frederikus Tertius“.“

Andreas Dreyer løb med „Enighed“ midt mellem de svenske Skibe, der modtog hans Lag uden straks at kunne svare, og hvis Opmærksomhed derved vendtes fra det næsten synkefærdige danske Admiralskib. „Neptunus“, der førtes af Ejler Gjedde, passerede derimod først agter om „Jupiter“, som fik hans hele Bagbords Lag ret agter ind; gørende en rask Vending op i Vinden løb den derpaa klods op om Siden af dette Orlogsskib og sendte det en ny Hilsen.

Men det første Lag havde allerede gjort sin Virkning. „Jupiters“ Stormast var bleven knust en Favn over Fangebjælken, og Skibet havde forinden faaet flere Skud i Vandgangen. Knagende styrtede det vældige Mastetræ med Sejl og løbende Redskaber forover; det tog Forstangen med og slog med hele sin Vægt knusende ned over Bakken og Bovsprydet. Skibet hoppede i Bølgerne; dets høje Bagstavn hævede sig som et Bjerg i Vejret; med Forenden stak det ned i Søen og begyndte at synke.

Niels Juel begav sig imidlertid over paa „Frederikus Tertius“; men Gehejmeraaden strøg væk med „Diana“ for at overbringe sin Broders vigtige Ordrer. Han gik først om Bord paa „Delmenhorst“, der sloges med en Svensker. Løjtnant Jens Aalborg modtog ham ved Falderebsporten og sagde: „Alt er vel inden Borde, Hr. Gehejmeraad, og vi sparer ikke paa Jernet for det, Fjenden laaner os.“

„Det er godt, Monsieur Aalborg!“ nikkede Jens Juel. „Jeg har Hastværk; I kan melde Schoutbynacht Ejlertsen, at Admiralen lader ham bede, ufortøvet at klare sig fra Fjenden og følge „Frederikus Tertius“ i Kølvandet.“ „Det skal efterkommes — Høj!“ Et Lag dundrede løs; Kuglerne slog ind om Storemast og en af dem bortrev Jens Aalborgs venstre Ben; han tumlede om paa Dækket.

Gehejmeraaden, som allerede havde sat Foden paa Falderebet, vendte sig om og gysende ved Synet af den tapre Sømands frygtelige Saar raabte han: „Herhid, Folk, og bringer Løjtnanten ned i Lasarettet; men læmpeligt“ ; selv skyndte han sig op til Skansen for at overbringe Ordren. Jens Aalborg lettede endnu paa Hatten, men sank derpaa i Afmagt, da nogle Matroser løftede ham op og bar ham gennem Storlugen.

„Hvide Falk“ var bleven angreben af to svenske Orlogsmænd paa en Gang, der for Alvor syntes at ville stække dens Vinger; de sendte den Lag paa Lag, og skønt den tappert besvarede Ilden, var dens Rejsning dog allerede bleven ilde medtagen. Det sidste Lag, der kom ind om Bagbord agter, havde saaret mange Mennesker og knust Nathuset. Chefen, Johannes Behn, var bleven truffen i Ansigtet over det venstre Øje af en Træstump, og Feltskæreren var netop i Færd med, foreløbig at forbinde ham, da Jens Juel kom op ad Stormlejderen og arbejdede sig ind over Hakkebrædtet.

„Ej, Monsieur Behn, jeg vil ikke haabe, at I er farlig saaret,“ raabte Gehejmeraaden med betænkelig Mine, da nogle Kugler i dette Øjeblik susede hen over Dækket og tog en Del af Rælingen væk.

„Eders Tjener, Hr. Gehejmeraad, nu begynder vi straks Dansen igen,“ lo Johannes Behn og gned sine Hænder, men stampede tillige med Foden, dels af Smerte, dels af Utaalmodighed over Feltskærerens Langsomhed. „Jeg beder undskylde. — Frisk op, Manne! Blæs Lunterne i Flamme! Spil op! — Har Hr. Gehejmeraaden noget særdeles at befale?“ „I maa uopholdelig lægge fra og styre i Admiralens Kølvand; hans Flag er hejst paa „Frederikus Tertius“,“ sagde Jens Juel, saa snart Laget var brølet løs til begge Sider.

„Jeg skulde melde Hr. Kaptajnen fra Overkanoneren,“ begyndte en Skibsdreng, som aandeløs kom farende op paa Skansen; de nær-

meste Matroser saa efter ham og spidsede Øren. „Der er ikke Karduser mere end til tre Ladninger," vedblev Skibsdrengen, da han atter fik Vejret.

„Er det noget at gøre saadant Væsen af," sagde Behn leende og med høj Røst. „Kryb ned igen, Hvalp, og lad Dig ikke se en anden Gang med saadant Filister-Ansigt; sig, de skal fylde Karduser, mens vi andre fyrer, og hver Kujon kan bruges til Forladning. Haløj! hvad staar I dernede i Vejen for Kuglerne; læg hellere Øret til Kanonerne! Brænd kun paa igen! Sej, Skipper! klar ved Fok og Klyver! Styrbord med Roret! Undskyld, Hr. Gehejmeraad," tilføjede han og nikkede ad Jens Juel, som nu arbejdede sig tilbage over Hakkebrædtet, „vi kommer ret straks."

Et svensk Kanonskib udspyede sit Lag mod et langt mindre Skib, der strøg forbi med det Styrbords Øre til Søen, samt med Klyver og Jager flyvende ud over Boven. Dette sidste Skib var „St. Bartholomæus". Skønt den førte blanke Metalkanoner paa Skanse og Dæk, besvarede den dog ikke Ilden, men fortsatte sin Kurs efter to armerede Jagter under svensk Flag, der løb forud og syntes at stræbe over til Henrik Horns Flagskib.

Bagge Knudsen stod hos Rorgængeren med Raaberen i den ene Haand og en Økse i den anden. Æltende Tobakken mellem Tænderne kastede han et prøvende Blik, først over Dækket, hvor Konstablerne stod med brændende Lunter ved Metalstykkerne, dernæst op i Rejsningen, hvor et Par Kugler gik igennem Storsejlet.

„Hun skænder som en ond Kvinde og ærgrer sig over vor Tavshed," brummede han med en ret fornøjelig Mine. „En Streg til Styrbord! Et Tag i Klyveren! Skønt de løber, som om Døden var dem i Hælene, undløber de ikke."

„St. Bartholomæus" skummede op om Siden af den agterste Skude, en lille Jagt, kaldet „den stralsundske Pucenelle", kun armeret med fire Smaakanoner, der knaldede lystig løs. „Giv dem det!" kommanderede Bagge, og de seks Bagbords Stykker udspyede deres Skraa.

Med overskudte Joller og sønderslidte Skøder flagrede Sejlene i Vejret; Jagten standsede Farten og sakkede agter ud. Af den paa

Dækket opstaaede Forvirring kunde man slutte sig til Kuglernes øvrige Virkning.

„Hun bliver sagtens til vi henter hende," smaalo Bagge. „Om med Roret! Fir paa Skøderne! Klar ved Kanonerne!" Befalingerne udførtes i samme Øjeblik som de udtaltes; thi hver Mand syntes med det ene Øje at vogte paa Chefen. Drejende noget fra Vinden, gled det skarptbyggede Skib med stigende Hurtighed over Stævn og havde i mindre end fem Minutter indhentet den anden, langt anseeligere Skude, „den grønne Draken", der førte otte Kanoner samt en Svingbasse midtskibs.

Med denne syntes Kampen at ville blive alvorligere; et kraftigt, men vel højt rettet Lag slog ind over Kaperen; Drejekanonens Kugle knuste noget af det opstaaende og kastede et Par Mand dødelig saaret over Ende. Besvarende Ilden med det Styrbordslag løb „St. Bartholomæus" klods ind paa ham og idet den girede tilbage til Styrbord, efter at have udspyet Ilden, tog dens Rejsning fat i hans Takkelage, mens den ophvirvlende Røg, der drev ind over Fjenden, skjulte Modstanderne for hinandens Blik.

„Op med Økserne! Efter mig, Manne!" kommanderede Bagge Knudsen og med et vældigt Spring satte han over paa den fjendtlige Skanse; Gasterne istemte et skingrende Hurra, svingede deres frygtelige Vaaben og fulgte ham. „Grønne Drakens" Mandskab, der overraskedes ved dette lynsnare Angreb, fik næppe Tid at sætte sig til Modværge; en Del af dem faldt og Resten, der paa alle Kanter saa Økserne blinke gennem Røgen, overgav sig.

I en Haandevending toges Prisen i Besiddelse og klaredes fra „St. Bartholomæus"; Fangerne dreves ned i Lasten og en Ters sattes for Storlugen. Det danske Flag hejsedes over det svenske, hvorpaa begge Skibene atter brasede Sejlene fulde. Knibende Vinden vendte de tilbage, for at hente „den stralsundske Pucenelle", hvis forvirrede Mandskab endnu baksede med det sønderslidte Storsejl. Det svenske Kanonskib, der havde søgt at standse „St. Bartholomæus" i Farten, brusede vel nu frem, for at tugte den forvovne Kaper; men dets Kugler hoppede uden Nytte hen over Bølgerne efter de bortflyvende Smaaskibe. —

Niels Juels dristige Beslutning, med en forholdsvis ringe Magt at gennembryde og adsplitte den fjendtlige Linje, var imidlertid lykkedes over al Forventning. Straks under Opsejlingen havde de Danske vundet Luven, og allerede i Begyndelsen af Bataljen var seksten svenske Rangskibe drevet en halv Kvartmil nordøstligere end den øvrige Flaade. I det derved opstaaede Mellemrum var det, at Niels Juel trængte frem og angreb disse Skibe, der paa Grund af Krudtrøgen ikke bemærkede denne Manøvre, før de dundrende Lag slog knusende ind over dem.

Da han understøttedes af sine mest prøvede Officerer, navnlig Kristian Bjelke, Markus Rodsteen, Schoutbynacht Ejlertsen, Floris Karstensen, Andreas Dreyer, Ejler Gjedde, Johannes Behn og Zacharias Bang, der alle gik i Ilden med en Koldblodighed og Bestemthed, som kappedes de om Prisen for Mod og Aandsnærværelse, søgte de svenske Skibe, hvis Dæk flere Gange blev fejet rene, efter en Times Fægtning, Redning i Flugten.

Niels Juel lod dem uhindret flygte; fulgt af sine Sekundanter vendte han op i Vinden og halede ind paa Henrik Horn, som med sin endnu betydelige Skibsstyrke laa i Ilden med Resten af den danske Flaade. Denne sidste Afdeling af Slaget var morderisk, men kort; thi paa den ene Side kæmpedes med Fortvivlelsens Anstrengelse og paa den anden med Forvisning om Sejr. „Victoria“, der var frygtelig forskudt og havde mistet sit halve Mandskab, gav omsider Signal at holde fra og gjorde selv Begyndelsen ved at styre østlig over.

Efterhaanden fulgte de andre svenske Skibe, der var lige saa ilde tilredt, nogle endog synkefærdige, efter; den tiltagende Kuling fra Nordvest lettede dem Flugten. „Frederikus Tertius“, der i de sidste fem Timer havde været i Ilden, havde faaet sin Rejsning ødelagt og saa mange Skud i Vandgangen, at Niels Juel maatte træde over paa et tredie Flagskib, „Charlotte Amalie“, hvorfra han gav de Sejlere, der endnu kunde holde Søen, Signal til at jage og satte selv efter Fjenden; thi ogsaa den danske Flaade havde lidt betydeligt, skønt intet Fartøj var gaaet til Grunde.

Kun tolv Skibe kunde adlyde Ordren, og snart var hele Farvandet langs Skaanes sydlige Kyst henimod Bornholm bedækket af flygtende

og forfølgende Orlogsmænd, der, uden at holde nogen Linie, hver især kun stræbte at undkomme eller indhente.

Kun i et Par Favnes Afstand fra hinanden løb „Enighed“, „Neptunus“ og „Havmanden“ næsten jævnsides i Rangskibet „Svenske Leyonets“ Kølvand. „Enighed“, der gik i Midten, havde været noget tilbage; men ved Hjælp af en ny Klyver og Jager, som den i al Hast havde faaet i Vejret i Stedet for de under Bataljen sønderrevne Sejl, kom den nu op og tog Luven fra sine Kammerater.

Idet den først passerede „Havmanden“, svang Dreyer sin Hat og raabte i en oprømt Tone over til Zacharias Bang: „Fikst Du Pæren, Zacharias! Jeg tager den, men bryd Dig ikke om det, gamle Kammerat! For Satan, jeg tænker, vi har høstet saa godt i Dag, baade Ære og Bytte, at vi ikke behøver at skændes om Stumperne.“

„Godt og vel, tag den kun, Du Snaphane, jeg søger mig en anden,“ raabte Zacharias Bang tilbage, og til Mandskabets store Forundring lo han ganske fornøjet, hvilket ingen af hans undergivne havde oplevet i de sidste fem Aar. Under Slaget havde han erobret Orlogsskibet „Salvador“, der dog sank, inden det kunde tages i Besiddelse, og Admiralen havde i det afgørende Øjeblik taget ham med blandt de udvalgte Chefer.

„Hvor skal Du saa hastig hen med dine latinske Sejl; kan Du ikke tage mig med for gammelt Broderskabs Skyld?“ brølede Ejler Gjedde ned fra „Neptunus'“s Hytte, da „Enighed“ nu ogsaa strøg ham forbi.

„Lap først dine Klude, lille Ejler!“ svarede Dreyer som før. „Du har endnu Raad til at skyde Skibe i Sænk; men jeg trænger til Prisepenge og maa have denne her hel og holden. For Satan, der er endnu Liv i hende,“ vedblev han, da et Par Kanonskud dundrede agterud fra det foransejlende Skib, og sættende Raaberen for Munden brølede han: „Klar ved de Styrbords Kanoner! Op med Roret! Hal væk paa Klyver og Jager!“

Girende noget drejede Skibet tættere til Vinden, og som om det anspændte sin yderste Kraft, løb det op om Siden af Rangskibet og sendte det Lag paa Lag. „Svenske Leyonet“, der næppe havde Mandskab nok tilbage til at betjene Kanoner og Sejl, besvarede kun et Par Gange Ilden, hvorpaa den strøg og toges i Besiddelse.

Henimod Klokken ti om Aftenen, da „Charlotte Amalie“ befandt sig i Farvandet mellem Ystad og Bornholm, gav Niels Juel Signal til at standse med Forfølgelsen; hans egne Skibe trængte til Reparation og Mandskabet til Hvile. Under Øland strandede og sank endnu to svenske Orlogsmænd, „Wrangel“ og „Solen“, og de Levninger af den mægtige Flaade, med hvilke Henrik Horn naaede tilbage til Karlskrone, var alle i ramponeret Tilstand.

Solen sank bag Horisonten; dens sidste Skin kastede et blodrødt Skær over den sydlige Del af Øresund og Skaanes vestlige Kyst, omtrent to Mil Syd for Malmø. Længere inde i Landet svang Lærkerne sig fløjtende mod Skyen, som for endnu at bade sig i Daglysets Straaler, medens Søfuglene med hæse Skrig kredsede ud over Havet og dykkede ned.

Ingen Sejlere var at se paa den vide, urolige Havflade, der længere mod Nord begrænsedes af Sjællands høje, skovrige Kyst. Der herskede Stilhed rundt om og Ensomhed, saa langt Øjet kunde naa til alle Sider; men dumpe Brag, som af en fjern Kanontorden, lød med korte Mellemrum fra Sydost, og paa den øde Strandbred, kun faa Alen fra den af Bølgerne dannede Skumstribe, holdt en halv Snes Ryttere. De var alle bevæbnet med Sabler og Pistoler og de fleste bar blanke Kyradser og Hjælme, der skinnede som Guld i Aftenrøden.

Tavse og i lyttende Stillinger sad de paa deres høje Stridsheste, der med fremstrakte Halse og udspilede Næsebor indsugede den forfriskende Søvind. Kun en af dem, en kraftig, imponerende Skikkelse forraadte Spænding og Utaalmodighed; stundom trykkede han de gyldne Sporer i sin snehvide Gangers Side og jog i Spring hen ad Skumstriben, som om han vilde sætte ud over det umaadelige Dyb; men han vendte lige saa hurtigt tilbage og hensank da lige som de andre i en lyttende Stilling.

„Hvad gav vi ikke til, om nogen i dette Øjeblik kunde sige os, hvordan det ser ud paa vor Flaade,“ udbrød han; det var Christian den Femte; „om den Almægtige har skænket os Sejr eller tugtet os med Forlis.“

„Jeg beder Eders Majestæt, en tout cas at være præpareret paa det værste," tog Overjægermester Hahn til Orde og løftede paa Skulderen. „Jeg frygter, Fjenden har været for stærk og Niels Juel for hidsig, samt at Greve Tromp nu kommer for sent; en af Parterne er sikkert paa Flugten og bliver jaget."

„Guds Hjælp, Monsieur Hahn, I er en maadelig Trøster," faldt Kongen ham uvillig i Ordet, idet han sporede sin Hest, saa den gjorde et vældigt Spring fremad og satte Forbenene paa Skumkanten; „vor Krones Hæder og vore Rigers Sikkerhed stod i Dag paa Spil og Tærningen er kanske falden."

„Donnerwetter! hvordan Enden saa er, har de kanoneret for højt og for længe, til at Fjenden ikke skulde have faaet sin Andel af Pryglene, om han end havde beholdt Marken," udbrød Ahrensdorf, „og allenfals har Bataljen været for alvorlig til at bedømmes som en Harejagt — hvad behager!"

„Skønt jeg aldrig har været nogen Ven af Søen og heller ikke prætenderer at forstaa mig paa de Sager," sagde Livlægen Foss med et tillidsfuldt Smil og red nærmere hen til Kongen, hos hvem han stod i stor Yndest; „vil jeg vædde paa, ja, jeg drister mig til, i underdanigst Alvor at foreslaa Eders Majestæt et Væddemaal om to hundrede Dukater, at den danske Flaade under Hr. Niels Juel og hans tapre Gutters Kommando i Dag har vundet en kapital Sejr, der vil rygtes vidt og bredt og lige saa lidet glemmes i Eftertiden som Eders Majestæts sejrrige Navn; jeg har saa mine egne Tegn at gaa efter."

„Det var endda rimelige Ord, som vi lide godt," henkastede Kongen med et Smil; „og hvilke er Eders Tegn, Monsieur Foss?"

„Havde Bataljen faaet et sørgeligt Udfald, maatte Eders Majestæts Flaade sikkerlig have søgt tilbage til København, i hvilket Fald vi baade vilde have set og hørt Ulykken. Men Kanonaden fjerner sig tværtimod længere og længere ned ad mod Bornholm, hvoraf jeg slutter, at Svensken er paa Flugten hjemad, og jeg drister mig underdanigst til at staa ved mit Væddemaal."

„Guds Hjælp, I har en sund Forstand og godt Øre, trods mange andre, der vil forstaa sig derpaa," udbrød Kongen, idet hans Ansigt opklaredes og hans Sjæl syntes at gribes af et sikkert Haab. „Vi

modtager Eders Væddemaal og betaler det med Glæde to Gange, om I vinder — som den almægtige Gud give! Afsted! Maaske møder vi allerede et Sejrsbud!“

Han kastede sin Hest omkring og jog op ad Stranden; i susende Galop fulgte de andre efter. Solen sank helt ned under Horisonten; det blodrøde Skær blegnede, og Rytterskaren, der tog Vejen mod Nord, forsvandt snart i Dæmringen.

FEMTE KAPITEL.

Sejren i Køgebugt var glimrende og vigtig i sine Følger. Foruden en Del mindre armerede Fartøjer var tolv af Fjendens Rangskibe erobret eller ødelagt, lige som ogsaa over 5000 af hans tapreste Sø- og Landkrigere var fanget, døde eller saarede, mens den danske Flaade ikke heller denne Gang havde mistet noget Fartøj og kun talte omtrent 300 Mand faldne og kvæstede.

Flere af Skibenes ramponerede Tilstand godtgjorde imidlertid, at Bataljen havde været varm, og at Svenskerne havde fægtet med deres sædvanlige Tapperhed. „Kristianus Kvintus“, „Frederikus Tertius“ og „Charlotte Amalie“ kunde ikke længere holde Søen og maatte sendes til København, for at repareres; det samme var Tilfældet med Brødrene Rodsteens og Henrik Spans Flagskibe. Ogsaa „Enighed“ og „Tre Løver“ var saa forskudt, at de maatte søge Havn.

Men Sveriges Sømagt var for Øjeblikket at betragte som ødelagt og dets Udsigt til at opnaa Herredømmet paa Østersøen forsvunden. Derved tilintetgjordes ogsaa dets Planer at føre større Stridskræfter over til Pommern samt ved en Landgang paa Sjælland at befri Skaane, Bleking og Halland fra Krigens Ødelæggelser. Lige som paa Erik Sjøblads Eskadre fandt man nemlig paa de erobrede Skibe af Henrik Horns Flaade bestemte Ordrer fra det stokholmske Kabinet til, i

Tilfælde af Sejr at kaste de indskibede Landtropper i Land paa de danske Øer og ødelægge alt med Ild og Sværd.

Med uhyre Jubel modtog man i Danmarks Hovedstad som overalt i det danske Rige Efterretningen om den næsten utrolige Sejr. Som Skæl faldt det pludselig fra Christian den Femtes Øjne; han opdagede nu først, at han i Niels Juel besad en Søhelt, der kunde maale sig med, ja overgik Datidens berømteste Admiraler. Han besluttede offenlig at anerkende dette, mens han dog endnu bestandig troede at burde holde gode Miner med Hollænderne og ikke uden deres Medvirkning fortsætte Krigen.

Niels Juel blev udnævnt til General-Admiral-Løjtnant. Der slоges flere Medailler og Skuepenge, deriblandt en med Heltens Brystbillede, der uddeltes til de Officerer, der havde deltaget i Slaget, for at bæres som et Hæderstegn. Kirkefester anordnedes over hele Riget, og mange Forfremmelser fandt Sted paa Flaaden, navnlig udnævntes Kristian Bjelke og Henrik Span til Admiraler samt Riddere af Dannebrog og Floris Karstensen til Schoutbynacht.

Under Admiral Bastiantz's Kommando og med Kornelius Tromp om Bord havde Generalstaternes Flaade kastet Anker paa Københavns Rhed samme Dag, som Slaget holdtes; dettes Udfald baade forbavsede og bekymrede de stolte Hollændere. Med Møje dulgte General-Admiralen sin Fortrydelse og daarlige Stemning, da han fremstillede sig for Kongen, hvem han traf paa Stranden i Nærheden af Malmø og aflagde sin Lykønskning.

„Lykken har fast paa en vidunderlig Maade favoriseret Eders Majestæts Vaaben," sagde han; „og som en sær heldig Omstændighed maa det betragtes, at den svenske Flaade var saa maadelig forsynet med dygtige Officerer, samt kommanderet af en Admiral, der ikke var sin Plads voksen. Havde man afventet de hollandske Skibes og min Ankomst, skulde sikkerlig Sejren være bleven endnu komplettere. Men nu maa man ved med Fornuft og Kraft at forfølge Sejren, bevise, at det ikke var Slumpelykke."

„Den Almægtige har skænket os en helt komplet Sejr ved vore egne Midler," svarede Kongen med et stolt Smil. „Eftersom I er kommet for sent til at tage Del deri, maa I ogsaa nøjes med en liden

Efterslæt. Vi befaler Eder at angribe og erobre de fjendtlige Skibe, der er drevet paa Flugt af vore tapre Officerer," tilføjede han og pegede ned mod Malmø, hvor „Merkurius", „Hieronymus" og „Kalmar" stod paa Grund. „Vi haaber, I vil lægge Eders uskrømtede Iver og store Kyndighed for Dagen ved at tage dem hele og holdne."

General-Admiralen blev forstenet over Kongens myndige Tone og paafaldende Kulde. Han følte, at de sidste Begivenheder havde givet hans Anseelse et farligt Stød; men stolende paa Danmarks afhængige Forhold til Generalstaterne og de kongelige Luners Ustadighed blev han snart enig med sig selv om ikke at opgive Spillet og til det yderste at gøre sin Stilling som de forenede Flaaders Øverstkommanderende gældende; han vilde endnu bøje og fortrænge sin lige saa farlige som forhadte Medbejler til Berømmelse, og han vilde tvinge det danske Søvæsen tilbage under hollandsk Formynderskab.

For at genvinde noget af den tabte Hofgunst, skyndte han sig at iværksætte den modtagne Ordre og angreb Dagen efter i Kongens Paasyn de tre svenske Krigsskibe med en overlegen Magt. De forsvarede sig tappert og længe, indtil omsider „Hieronymus" og „Merkurius" blev erobret ved Entring, hvorimod „Kalmar", der efter at være stukken i Brand forlodes af sin Besætning, gik op i Flammer.

Midt i Juli Maaned laa Størstedelen af Flaaden for Anker ved København og noget længere ude i Renden saa man de hollandske Orlogsskibe duve i Bølgerne; da en stor Mængde Koffardimænd paa samme Tid laa her og ventede paa Konvoj for at begive sig til Nord- eller Østersøen, frembød Rheden et storartet, livligt Skue. Skarer af Færgebaade, Chefsjoller og kongelige Chalupper med pyntelig klædte Mennesker af alle Samfundsklasser for frem og tilbage mellem Flaaden og Toldboden.

Alle Skibene flagede, og med Undtagelse af det svenske Flag saa man de fleste søfarende Nationers Farver og Vaaben vaje over de blaa af Middagssolen belyste Bølger. Salutskud dundrede i alle Retninger; fra Orlogsmændenes Ræer og Bovspryd svang Sømændene deres Hatte og raabte Hurra. Ledsaget af hele Hofstaten aflagde nemlig Kongen og Dronningen et højtideligt Besøg hos Niels Juel paa „Kristianus Kvintus", der var blevet repareret og atter havde

lagt ud af Bommen tilligemed „Frederikus Tertius“ og „Charlotte Amalie“.

Det smukke Admiralskib nejede endnu sagte i Bølgerne efter den rystende Kongesalut; i sirlige Bugter hvirvlede Røgen op gennem Takkelagen, og det sejrsæle Flag udfoldede sin røde Dug med det hvide Kors. Størstedelen af Mandskabet var opstillet i den mægtige Rejsning; som Sejrsbasuner skingrede deres Jubel ned fra Højden til det udstrakte Dæk, der i Dag syntes forvandlet til en stor og luftig Banketsal.

Hele Skansen var belagt med kostelige Tæpper, agter stod to Tronstole under en Silkebaldakin; Metalkanonerne paa begge Sider skinnede saa blanke som Guld og den ringeste Skibsdreng var pyntet som til Bryllup.

Her var de stadselige Hofmænd og Frøkener, samt adskillige indenlandske og fremmede Stormænd og enkelte udmærkede Søofficerer forsamlet til Kur omkring Charlotte Amalie, som havde taget Plads paa den ene Tronstol. Kongen havde begivet sig agter om Storemast, hvor den danske Flaades Officerer stod opstillet i en vid Halvkreds, alle kendelige paa de store Sølvmedailler, som de bar paa Brystet. Niels Juel fulgte ham; han bar ligeledes en Medallie, men af Guld og af usædvanlig Størrelse. Den ny, glimrende Dragt, han var iført som General-Admiral-Løjtnant, fremhævede end mere hans smukke, kraftige Skikkelse, og den Tilfredsstillelse, der lyste over hans djærve Ansigt, syntes at have gjort ham ti Aar yngre og glattet enhver Rynke paa hans Pande.

Ogsaa Kornelius Tromp, der i sit hollandske Kostume lignede en silkeklædt Ridder fra Middelalderen, og hvis Bryst var prydet, saavel med Elefantordenen som andre Ordens Insignier, havde ledsaget Kongen ned til Dækket; men han vendte pludselig om og steg atter op til Skansen, som om han grebes af en pinlig Uro og Modbydelighed; selv i dette Øjeblik, da alle Ansigter straalede af Glæde, spillede et hadefuldt Træk om de sammenknebne Læber og stolt Ringeagt i de smaa, dybtliggende Øjne; hans gulblege Ansigtsfarve og næsten skaldede Hoved stak underlig af mod den festlige, ungdommelige Dragt.

Niels Juel forestillede sine mest udmærkede Skibschefer for Kongen. Christian den Femte vekslede nogle Ord med „Delmenhorsts“ Chef, Johan Ejlertsen, som under Slaget havde ført Schoutbynachtflag; han vilde gaa videre, da Admiralen hurtig bemærkede: „Foruden Kaptajn Jakob Philips, som fandt en hæderlig Død midt i Kugleregnen, savner vi her en anden tapper Officer, Løjtnant Jens Aalborg af Orlogsskibet „Delmenhorst“, som fik det ene Ben afskudt — jeg anbefaler ham til Eders Majestæts Naade, hvortil han ved sit Heltemod har gjort sig særlig fortjent.“

„Eders Broder har allerede fortalt os den beklagelige Hændelse, som han var Øjenvidne til,“ nikkede Kongen. „Glem ikke, Monsieur Niels Juel, at overbringe ham Medallien i vort Navn, samt at sørge for, at han faar sin rigtige Andel af Prisepengene; skulde der ellers være Haab om, at en saa tapper Mands Liv kunde bevares, og at han kan forblive i vor Tjeneste?“

„Han er uden for al Fare og ved Hjælp af et kunstigt Træben vil han endnu kunne besørge sin Post paa Skansen,“ svarede Niels Juel, og da Kongen, som imidlertid havde gjort et Par Skridt fremad, nu standsede foran „Enigheds“ og „Neptunus“'s Chefer, vedblev han med munter Overgang i Stemmen: „Jeg har den Ære at præsentere Eders Majestæt Kaptajnerne Andreas Dreyer og Ejler Gjedde, hvis kække Forhold saa vel i sidste Batalje som ved tidligere Lejligheder jeg allerede har berørt i mine underdanigste Rapporter.“

„Vi kender dem begge ret godt, især denne unge Mand,“ sagde Kongen med et velvilligt Smil og gjorde en Bevægelse med Haanden mod Ejler Gjedde. „Han aftrodsede os ved sine dristige og store Ord hartad Tilladelse til Slag; dog tilgiver vi ham saadant, eftersom Udgangen svarede til hans Ord, og vi har betænkt, at han vel nu kan træde over som Chef paa Rangskibet „Gyldenløve“. Vi mindes ogsaa Eder, Monsieur Dreyer, I har flere Gange udmærket Eder, hvilket vil sige noget paa en Flaade, der har lutter tapre Officerer. Vi maa snart være betænkt paa at underskrive to nye Schoutbynacht-Bestallinger; men I faar endnu give lidt Stunder, paa det vi ikke skal faa Mangel paa subalterne Officerer. Guds Hjælp, det forekommer os, at vi i lige Maade skulde kende denne værdige Sømand, der rager

i Vejret over alle de andre som en Stormast," tilføjede han og lo over sit eget Indfald, idet han fæstede Blikket paa „St. Bartholomæus" 's Chef.

„Det er Kaperkaptajn Bagge Knudsen," bemærkede Niels Juel. „Vi ved alt Besked," faldt Kongen ham i Ordet og traadte Bagge et Skridt nærmere. „Det var ham, vi afsendte til Eder med Budskab om Erik Sjøblads Ankomst til Storebælt. Vi har endnu ikke tilkendegivet Eder, Monsieur Bagge Knudsen, vor Anerkendelse, at I saa flinkt udførte det vigtige Hverv; vi ser af General-Admiral-Løjtnantens Rapport, at I i sidste Batalje har erobret en armeret Snau, „den stralsundske Pucenelle", samt en Jagt, der havde svenske Landtropper om Bord."

Svingende sin Hat skrabede Bagge ud og tog saaledes til Orde: „Det har jeg rigtig nok og skønt det klæder ilde at passiare om sine egne Fortjenester, maa jeg dog sige Eders kongelige Majestæt, at det i lige Maade var mig, der i egen Person, midt i Ilden entrede „den grønne Draken", men at Hans Ekscellence General-Admiralen, skønt han ikke selv lugtede Røgen af den Batalje, har besat min Prise med hollandske Officerer og Mandskab samt jaget mine Folk fra Borde, hvisaarsag jeg beder Eders Naade om at forhjælpes til min Ret." Niels Juel blinkede til Bagge Knudsen, da han selv i samme Anledning havde klaget over Tromp og nødig ved denne Lejlighed vilde have Sagen bragt paa Bane.

Med et flygtigt Tegn paa Uvilje henkastede Kongen: „Eders foresatte har allerede rapporteret os saadant og Sagen vil blive undersøgt — imidlertid faar I have Taalmodighed og for det første nøjes med, at vi fra i Dag af udnævner Eder til virkelig Kaptajn paa Flaaden; det første Orlogsskib, der bliver vakant, skal I faa at føre, eftersom I har lagt tilstrækkelig Dygtighed til saadan Post for Dagen."

Bagge Knudsen skiftede Farve og klippede med Øjnene. Stum af Overraskelse bøjede han sig dybt, rettede derpaa sit svære Legeme tilbage til dets fulde Højde og saa næsten stolt til alle Sider, som om han søgte en bestemt Person, og med et truende Udtryk fæstede hans Blik sig omsider paa Kornelius Tromp.

General-Admiralen stod deroppe paa Skansen, omringet af de

fremmede Diplomater og en Del Hofmænd, af hvilke adskillige endnu bestandig bejlede til hans Gunst, formodenlig under den Forudsætning, at Generalstaternes ansete Admiral vilde vide at bevare sin mægtige Indflydelse. Saa vel i denne Gruppe som i Nærheden af Dronningen, hvor Kristjan Bjelke og den nye Schoutbynacht Floris Karstensen underholdt sig levende med Hofdamerne, navnlig med Margrethe Juel og Susanne Adeler, drejede Samtalen sig udelukkende om Slaget i Køgebugt.

Medens Tromp vel indrømmede de Danskes Tapperhed i denne Aktion, men med et tvetydigt Smil og med den Bemærkning, at de unægtelig søgte at efterligne deres hollandske Læremestere, hvilke de dog vanskelig endnu kunde undvære, fremhævede Bjelke og Karstensen med sand Begejstring de af enkelte Officerer udviste Prøver paa Heltemod og Aandsnærværelse, og de fandt lige saa begejstrede Tilhørere eller snarere Tilhørerinder.

Bjelke omtalte især Andreas Dreyer, Ejler Gjedde, Zacharias Bang og Bagge Knudsen; ved hvert nyt Navn og hver kæk Bedrift, der nævntes, strejfede Susannes tankefulde Blik henover Officerskredsen ved Storemast. Med bankende Hjerte og rødmende Kind havde hun bemærket sin gaadefulde Elsker blandt de udvalgtes Tal og havde set Kongen med saa naadige Miner henvende Ordet til ham; men hun vidste endnu ikke, hvilket af de fremhævede Navne og kække Bedrifter hun skulde knytte til hans Person. Deres Øjne mødtes og i dette flygtige Blik læste hun grant hans trofaste, sværmeriske Kærlighed; dog kunde hun ikke fatte, hvorfor han endnu nølede med at afkaste Hemmelighedens Slør, da den Plads, han indtog, og Medallien paa hans Bryst tydede paa, at han allerede havde tilkæmpet sig en hæderlig Stilling.

„Ikke sandt, Frøken Susanne, vi maa alle beklage, at Eders store Fader ikke oplevede denne sejrsæle Tid for Danmarks Flaade; det vilde have gjort den gamle Helts Hjerte godt," sagde Floris Karstensen, som med et inderligt og dog melankolsk Blik betragtede den skønne Pige. „Ogsaa jeg saa en Fader i ham; han havde lært mig at blive en uforfærdet Gut og — ved I vel, Frøken Susanne, det var ikke hans Skyld, at I sidste Gang, vi mødtes til en Glædesfest,

nægtede mig Eders Haand — jeg havde just den Gang saa meget paa Hjerte at betro Eder."

„Min salige Fader har visselig havt Ære af sin Lærling," faldt Susanne ham undvigende i Ordet. „Levede Eders elskværdige Hustru endnu, hvis Minde sikkert er Eder dyrebart, vilde hun være en misundelsesværdig Dannekvinde og Eders Børn faa et smukt Navn i Arv; det er sagt uden Smiger; thi jeg taler oprigtig til Eder, som en Søster — men sig mig, hvad hedder den Officer hist nede med det krusede Haar, som Kongen nys talte saa naadig med?" tilføjede hun med blussende Kinder og en Stemme, der forraadte hendes indre Bevægelse.

En flygtig, men næsten smertelig Bevægelse viste sig paa Floris Karstensens Ansigt, idet han hurtig vendte Ansigtet bort fra den kloge Pige og fæstede Blikket paa Ejler Gjedde. Ynglingen, som netop kastede det smukt formede Hoved kækt tilbage, bragte ham pludselig til at studse, ligesom den Gang, da Ejler fulgte sin Morbroder til Angrebet paa „St. Bartholomæus"; dette raske Sving og denne stolte Holdning havde han bemærket en Gang før, netop ved hin Glædesfest, da Susanne afslog hans Haand til Dansen.

Uden at kunne gøre sig selv Rede hvorfor, var det ham i dette Øjeblik umuligt at bringe Navnet paa sin lykkelige Medbejler — thi at han var det, anede ham — over sine Læber, og for første Gang i sit Liv rødmede han over sin uærlige Adfærd, idet han sagde: „I mener vel Kaptain Andreas Dreyer af Orlogsskibet „Enighed"?"

„Nej, ham kender jeg; men hvad hedder hans Sidemand?" spurgte Susanne utaalmodig.

„Det er Kaperkaptajn Bagge Knudsen," svarede Karstensen med klangløs Stemme; dog, han fortrød det og overvindende sig selv tilføjede han: „Paa hans anden Side staar „Neptunus"'s unge Chef, Kaptajn Ejler Gjedde." Men Susanne havde allerede vendt sig bort og forladt ham; harmfuld paa sig selv stirrede han efter hende.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

De hollandske Skibe under Admiral Bastiantz's Kommando var gaaet under Sejl til Østersøen og havde under Bornholm forenet sig

med den danske Flaade. Niels Juel satte derfra Kursen til Kalmar, hvorhen man vidste, at Admiral Wachtmeister havde taget sin Tilflugt med en Del Rangskibe og hvor den svenske Regering traf Anstalter til nye Søudrustninger.

I det Haab at kunne udføre sit Hverv, nemlig at brandskatte Indbyggerne og opsnappe de fjendtlige Skibe uden at svinge Brandfaklen over det ulykkelige Land styrede Juel ind i Kalmarsund, der dannes af den smaalandske Kyst og Øland, mens han lod den hollandske Eskadre gaa Syd om denne Ø, for at spærre Sundets nordre Udgang, og han sendte Trompetere i Land, der skulde opfordre Indbyggerne til frivillig at betale Skat; men de fattige svenske Bønder sendte hans Bud tilbage med stolte Trusler og greb paa alle Kanter til Vaaben.

Dette saa vel som General-Admiralens Ankomst til Flaaden bestemte ham til at gaa kraftigere til Værks for ligeledes at tvinge Hollænderne til Virksomhed. Kornelius Tromp, som havde sit Flag paa Orlogsskibet „Georg“ paa 80 Kanoner, der var ledsaget af et Par andre Rangskibe, tiltog sig vel den øverste Kommando og syntes i Begyndelsen at ville optræde med sit tidligere Overmod og paatage sig sin sævanlige krænkende Tone mod de danske Officerer.

Dog Afstanden mellem General-Admiralen og General-Admiral-Løjtnanten var i Henseende til Rang saa ringe og med Hensyn til Bedrifter overstraaledes han allerede langt af Niels Juel, hvis djærve og alvorsfulde, skønt høflige Væsen ærgrede, men imponerede ham. De seneste Begivenheder havde indgydt Flaadens samtlige Chefer en Følelse af Selvstændighed, der lod dem rolig imødegaa og tilbagevise den fremmede Admirals Anmasselser, hvilke blev endnu utaaleligere, da baade Officerer og Mandskab nærede lige saa stor Hengivenhed og Beundring for Juel som Uvillie mod den frastødende Hollænder.

Med et fornemt Smil hørte Kornelius Tromp paa den af Brødrene Juel udkastede Angrebsplan, som han hverken forkastede eller bifaldt; lykkedes den, kunde den i alt Fald intet Udslag gøre paa Krigens Gang, og hvis den slog fejl, vilde han nok vide at unddrage sig alt Ansvar. Thi forinden Afrejsen fra København havde han ved

sit mægtige Partis Bistand atter sat sig fast i Kongens Gunst og sikret sig en Hovedrolle ved den paatænkte store Ekspedition mod Rygen. Deraf lovede han sig to vigtige Resultater, dels at føre Krigen tilbage i dens tidligere Slendrian, naar Sømagten deltes, dels at bringe sin farlige Medbejler i Skygge og Forglemmelse.

Uden at bekymre sig videre om General-Admiralens tilbageholdende Væsen eller indhente nærmere Ordre sendte Niels Juel Tropper og Matroser i Land baade paa den smaalandske Kyst og Øland for at rekognoscere og splitte de bevæbnede Indbyggere. Et svensk Detaschement fra Kalmar blev slaaet paa Flugten og Byens Forstad stukket i Brand. Ledsaget af sin Broder strøg han derpaa selv med et lille Fartøj ind til Kalmars Havn, hvor ti svenske Orlogsskibe laa fortøjet, og midt under Ilden fra Havnebatterierne loddede han Farvandet rundt om for at undersøge, om de svære Skibe kunde gaa ind og angribe; men dette viste sig snart ugørligt, da Fjenden havde sænket en Del Skibsskrog i Indløbet.

Fra Henrik Span og Ejler Gjedde, der var skikket til Øland, indløb den Melding, at Størstedelen af Øens Befolkning stod under Vaaben, og Niels Juel begav sig derover med 1000 Soldater og Matroser, i hvilken Ekspedition General-Admiralen deltog. Efter nogle hidsige Smaatræfninger, der dog endte med Fjendens Flugt, og efter at nogle Gaarde var lagt i Aske, trængte de Danske frem til det befæstede Slot Borgholm lige over for Kalmar; herhen havde de svenske Tropper trukket sig tilbage.

Slottet, hvis Haller engang havde genlydt af Karl den Tiendes Fester, mens han som Prins opholdt sig paa Øland, var en anselig Stenbygning i gammel gothisk Stil, forsynet med stærke Bolværker og nu med en Besætning af henved 1200 Mand. Opfordringen til Overgivelse besvaredes med Geværskud fra Murene og de lave Volde; haanlig Latter lød ud til de, for det meste med Piker, Sabler og Pistoler bevæbnede Folk, der havde gjort Holdt paa Skraaningen; et saadant Belejringskorps syntes ikke at true Fæstningen med nogen Fare.

Men de 300 Soldater var prøvede Krigere; Ulkene, der saa sig anførte af Niels Juel, Andreas Dreyer, Ejler Gjedde, Henrik Span,

Floris Karstensen og Bagge Knudsen, lutter Chefer, der endnu aldrig havde kommanderet til Entring uden at tage Prisen, følte sig uovervindelige; lettende paa Spydet og vendende Skraaen i Munden, kastede de foragtelige Blikke op til de spottende Fjender.

Niels Juel, som kendte sine Folk og lige saa lidt paa Landjorden som paa Søen vilde lade et gunstigt Øjeblik gaa ubenyttet hen, gav Signal til Angreb, uagtet Kornelius Tromp erklærede det for dumdristigt, dog uden derfor at modsætte sig Ordren.

Under et enstemmigt Hurra styrtede Matroserne og Soldaterne frem; svingende sig væk over Pallisaderne og stormede op ad Brystværnene havde de inden ti Minutters Forløb og kun med Tab af faa Mand vundet Fodfæste deroppe. Da hele Angrebet skete paa et enkelt Punkt, kunde de her opstillede Svenske ikke modstaa de fremvæltende Masser; de veg tilbage og en panisk Skræk bemægtigede sig den øvrige Besætning.

Som paa et ved Entring taget Skib mylrede Størstedelen paa den anden Side ned fra Brystværnene og flygtede i alle Retninger, mens flere hundrede af deres mere behjertede Kammerater faldt i Haandgemænget. Uden at Portene var blevet aabnet, havde de Danske saaledes pludselig sat sig i Besiddelse af Skansen; forundrede over dette eventyrlige Held saa de ud efter Flygtningene, der endnu var Sejrherrerne næsten lige i Antal.

Aftenrøden belyste Tinderne af det erobrede Slot, hvor det svenske Banner endnu for faa Timer siden havde vajet, men over hvis ærværdige Murkroner det mægtige Dannebrog nu udfoldede sin Dug. De sidste Straaler forgyldte Kirkespirene hist ovre i Kalmar paa den smaalandske Kyst og spillede i Mastetoppene af de mange Orlogsskibe, der laa for Anker i Sundet. Dæmringen bredte allerede sit Slør over Havet, der aabnede sig i Syd og Nord, begrænset af glinsende Skumkamme. I lange Drag stønnede Brændingerne paa begge Sider; en uhyggelig Stilhed sænkede sig over det af Krigens Rædsler hjemsøgte Land, og Røgsøjler steg hist og her i Vejret fra de nedbrændte Bøndergaarde.

Fra General-Admiralens Flagskib „Georg“, der laa midt i Farvandet, dundrede et Kanonskud løs; Ekkoet rullede hen under Landet

og Blinket lysnede paa Søens mørke Overflade. Slagskibets prægtige Chefschalup gled fra Landingsstedet ud mod Skibet; man hørte tydelig de taktmæssige Aareslag. Adlydende Sølvpibens fine Triller lagde Sluproerne sig paa deres Aarer og Chaluppen standsede Farten. En lille Jolle, der roedes af en Mand, gled frem og drejede nærmere agter om til det større Rofartøj.

Paa Skraaningen ned mod Kysten laa nogle fældede Birkestammer; her havde fire Personer, efter deres Dragter og Vaaben at dømme, Søofficerer, lejret sig for at nyde Udsigten og den smukke Aften. Dog syntes de alle hensunkne i mere eller mindre alvorlige Betragtninger.

De tre, af hvilke den yngste endnu var en krushaaret Yngling, havde strakt sig paa det sparsomme Grøntsvær og lod Blikket fare ud over Søen eller op over den af Aftenrøden farvede Himmel; den fjerde, en herkulisk Skikkelse med lange, graanede Haar, sad paa en af Træstammerne i en sammenbøjet Stilling og var i Færd med at slaa Knude paa en Ende Tobak, hvilket Arbejde han foretog med stor Nøjagtighed og et sært eftertænksomt Træk over det brune, rynkede Ansigt.

„For Satan, ja vist har Vorherre lavet os en prægtig Jord og foruden de blaa Bølger givet os meget fornøjeligt her i Livet," udbrød Andreas Dreyer. „Hvilke lystige Farter har vi ikke gjort med hverandre, hvilke dundrende Bataljer har vi ikke været med i, og nu ligger vi alle karske paa Sjæl og Legeme her ved Luntevageren midt i Fjendens Land, som vi har entret."

„Da jeg var Barn og sad i Sinkelektien, hørte jeg med inderlig Harme fortælle, at Svensken havde erobret og plyndret Danmark, og at han snart vilde tage Norge med," faldt Ejler Gjedde ind. „Jeg glemte mine latinske og græske Gloser derover og drømte kun om at blive stor, for at kunne slaas med som hel Karl; tænker jeg mig rigtig om, forekommer det mig i lige Maade som en vild, men herlig Drøm, alt hvad der passerede siden hin Aften, da jeg besluttede at kaste Bogen væk og gaa til Orlogs; det er kun en stakket Tid siden og dog, hvilken Erfaring for det enkelte Menneske, hvilken Række Bedrifter for Krøniken indbefattede den ikke — jeg er den yngste

her og en Sinke mod Eder; men mig bliver det klart, hvad I maaske ikke har den fjerneste Tanke om; over os gaar Vejen ind til en ny og glimrende Periode for Norden; vi staar og virker midt i Begivenheder, som Efterkommerne vil forbavses over; vi hører med til de kække Gutter, der hjalp Niels Juel, og han er en Helt, der med Ærefrygt vil nævnes af den seneste Tid; thi han frigjorde vort gamle Flag og opfostrede en dansk Sømandsslægt."

„Du snakker som en Docter," brummede Bagge Knudsen, som forundret, men dog inderlig fornøjet havde hørt paa ham; „skønt jeg derhos maa sige, at Du har gjort din gamle Morbroders Anbefaling Ære og hidtil klaret enhver Læger fra Dig som en dygtig Sømand."

„Jeg skal sige Dig Hemmeligheden, gamle Kammerat," lo Andreas Dreyer, „Din Søstersøn er forliebt; jeg forstaar mig derpaa; saadanne høje og sære Tanker kom ligeledes over mig som en frisk Brise, da jeg havde lært min lille Geriche at kende; forinden den Tid gloede jeg saa ligegyldig som en hollandsk Dødbider i den oprørte Sø, naar det knagede i Rejsningen og hun slæbte Kanonerne i Vandet, uden at bekymre mig om nogen Ting eller noget Menneske i hele Verden, eftersom jeg af en vis taabelig Grund havde kastet Haab og Lyst overbord som unyttigt Gods, der belemrede min Fart.

Men nu er det anderledes, rigtignok kan jeg ikke sætte mine Ord saa sirligt og sprænglærdt som Ejler, alligevel er det ogsaa blevet klart for mine Klyds; jeg ser hvad Mand det er, under hvis Flag vi har fægtet; jeg mærker, hvor besindig og kæk han har lagt Misundelsens og den dovne Slendrians Pynt for over, samt hvad Kurs han har styret sit hele Liv igennem. For Satan, og ser I, mens jeg nu i Batalje eller Storm samler al min Smule Fornuft for at give den brave Chef en Haandsrækning samt gøre Flaget Ære, har jeg derhos et kært Menneske derhjemme, for hvem jeg samler Hæder og Prisepenge — frisk, min Gut!" vedblev han, henvendt til Ejler, som havde vendt Ansigtet bort og stirrede ud over Sundet. „Du skal ikke skæmmes over, at Du har en Hjertenskær, der lokker Dig gennem Faren til Vejrs; det har vi alle eller har haft; spørg kun vor nybagte Schoutbynacht der, om det ikke var Kærlighed til en lille blaaøjet Pige af

fornemme Forældre, der drev ham gennem Røg og Damp op paa Skansen."

„Det er glemt og gemt som paa Havets Bund," mumlede Floris Karstensen, som i den senere Tid var bleven underlig alvorlig og tankefuld. „Jeg begynder omtrent der, hvor Du nylig slap, og har kastet Haab og Lyst over Bord som unyttigt Gods; det aner mig, at jeg snart er færdig med min raske Fart; men jeg skal ikke forsømme at benytte den sidste Luftning til at vinde op om Siden af vort Fædrelands og Flagets Fjender. Jer andre overlader jeg at høste Ros og Belønning; I fortjener saadant kanske mere end jeg."

„For Satan, er det et Heldøre, der snakker, eller Floris Karstensen, der alt som Skibshvalp viste Tænder ad Storsultanens Admiral!" lo Andreas Dreyer som før. „Nej, stop, min Broder, vi har endnu et godt Stykke Vej tilbage og frisk Kuling og Fjender i Læ; saa tør en rask Gut som Du ikke se sig om efter Havn."

„Jeg gad dog vide, hvad det er for en Jolle, der prajede Chaluppen og nu lægger til der nede," bemærkede Ejler Gjedde hurtig, som om han vilde give Samtalen en anden Retning.

„Sagen er den, at skønt vi rigtig nok, som Hr. Andreas Dreyer siger, har Fjenden i Læ, samt frisk Kuling, var det ikke af Vejen, om vi endda tog et Reb i Sejlene, for først at se os om til Luvart efter vore foregivne gode Venner," brummede Bagge Knudsen, som med et mistænkeligt Blik ligeledes havde iagttaget det lille Optrin derude i Sundet.

„Ser I allerede Spøgelser saa tidlig paa Aftenen," henkastede Dreyer adspredt. „Det er jo General-Admiralens Chalup, og var Jollen end svensk, skulde den ene Mand da ikke tage Øland tilbage."

Manden var imidlertid steget ud af det lille Fartøj og gik op ad Skraaningen. Han tilraabte den der posterede Skildvagt et Par Ord og Soldaten lod ham uhindret passere. Idet han i nogen Afstand gik forbi Søofficererne, uden at lægge Mærke til dem, og tog Vejen til Skansen, rejste Andreas Dreyer sig halvt i Vejret og sagde: „For Satan, hvis det ikke ogsaa spøger for mine Klyds, mener jeg at have set den Karl en Gang før; gaar han i samme Ærinde som sidst, da

han kom mig for Boven, maatte det være nok saa godt at følge Bagges Raad."

„Lad ham drive af; det er sagtens en af General-Admiralens Skippere, der skal hente Bagage," bemærkede Floris Karstensen. Dreyer kastede endnu et alvorligt Blik efter Manden, som forsvandt under Porthvælvingen, og sank derpaa tilbage i sin forrige Stilling, mens Bagge, som havde gjort Mine til at rejse sig, blev siddende, formodentlig af Respekt for Schoutbynachtens Ord.

„Med Eders Tilladelse vil jeg dog erkyndige mig om hans Ærinde," sagde Ejler, som rask var sprungen op, lettede paa Hatten og bortfjernede sig med hurtige Skridt.

Da han kom ind i Slotsgaarden, der paa alle Sider var indesluttet af de massive Stenbygninger, saa han den fremmede Mand smutte ind ad en lav, uanselig Dør i en afsides Krog. Det spejdende Blik til højre og venstre, hvormed han først syntes at ville overtyde sig om at være ubemærket, undgik ikke Ejlers skarpe Blik.

Gengældende flygtigt de forsamlede Matrosers og Soldaters Hilsener ilede han over Gaarden hen til Døren. Denne var saa lav, at han maatte dukke Hovedet, og en bred, mørkGang laa foran ham.

Han standsede og betænkte sig et Øjeblik paa, om det var raadeligst at tage et Par Mand med; thi han fattede nu virkelig Mistanke, skønt han ikke vidste hvorom. Men han skammede sig i næste Minut over sin Svaghed; var Mistanken ugrundet og opløste det hele sig i en Ubetydelighed, vilde han blive til Spot for de lattermilde Ulke og maaske paadrage sig en Irettesættelse af General-Admiralen, hvis den fremmede var hans Bud. Da han desuden var bevæbnet med Økse og Pistoler, besluttede han ene at bestaa den mulige Fare og skred trøstig videre.

Fra den yderste Ende af Gangen genlød det dumpt, som af et tungt, haardt Legeme, der falder til Jorden. Følgende Retningen af denne Lyd gik han fremad, indtil hans Fod stødte mod en Genstand, hvorover han snublede. Lysningen fra den aabne Gaarddør virkede her saa svagt, at han ikke med Bestemthed kunde skælne noget; bukkende sig ned famlede han om med Hænderne og fik fat i en Jernring. Det gav efter, da han trak til sig, og han mærkede nu, at

det var en Lem, der sandsynligvis førte til en hemmelig Kælder og gennem hvilken den fremmede var forsvunden.

Varsomt hævede han Lemmen op og undredes ikke lidet ved at opdage det matte, rødlige Skin af et Lys dybt dernede. At her var en eller anden Hemmelighed skjult, blev ham nu klart og skønt han ikke kunde betvinge en let Gysen, steg han dog ned ad den stejle Stentrappe; her var jo kun Mand mod Mand og der var Udsigt til et Eventyr.

Ved Foden af Trappen standsede han og lyttede; men han hørte intet; dog havde han paa Følelsen, at Forsigtighed var nødvendig, og med lydløse Skridt gik han frem efter Lyset, der skinnede tydeligt i Baggrunden gennem en aabent staaende Dør. Han var allerede kommen denne en Snes Alen nær, da Lyden af flere Stemmer pludselig trængte til hans Øre.

Noget tvivlraadig overvejede han atter, om det ikke var fornuftigst at vende om i Tide og hente Forstærkning. Dog, han vilde først have Vished om, hvad der foregik, og med raske Skridt gik han nærmere

„Er der nogen?“ spurgte den fremmede med hæs Røst, og hans lange, magre Skikkelse, der viste sig i Aabningen, skyggede for Lyset. Benyttende denne Omstændighed smuttede Ejler bag Døren; det blev stille derinde som i Graven. „For tusend Djævle, har Du ladet Dig attrapere, Peer Svinhund, skal Du ligge paa dine Gerninger,“ sagde en barsk, men dæmpet Stemme. „Gud forbarme sig!“ hviskede den fremmede; det var Peer Svinningsøn, Fogeden fra Visby. „Ikke en Moderssjæl bemærkede mig. Det var et Vindpust; jeg maa have glemt at lukke Lemmen — bi kun lidt,“ og med lange Skridt ilede han gennem Gangen.

Med den højre Haand paa sin Økse og den venstre paa en Pistol, havde Ejler trykket sig op i Krogen. Gennem Dørsprækken saa han ind i en rummelig Hvælving; den var svagt oplyst af en lang, paa Væggen fastgjort Voksfakkel, der kastede et flakkende Skær over talrige Grupper af svært bevæbnede Soldater i svensk Uniform.

Derfor havde altsaa Kommandanten saa hurtig opgivet Fæstningens Forsvar, for ved List og Overrumpling at bemægtige sig den

igen og med det samme faa den danske Flaades tapreste Anførere i sin Vold; maaske stod Hollænderne i hemmelig Forstaaelse med de Svenske, for at knække deres Forbundsfælles Magt; begge Juelernes og saa mange udmærkede Mænds Liv eller Frihed stod altsaa i dette Øjeblik paa Spil.

Disse og lignende Tanker gennemkrydsede Ejlers Hjerne i de faa Minuter, der forløb, inden Fogeden vendte tilbage. Han angrede bittert ikke at være gaaet forsigtigere til Værks; han følte, at alt nu afhang af hans Aandsnærværelse og Held, og trængende enhver anden Tanke tilbage besluttede han, i Nødsfald at ofre sit eget Liv, for at tilintetgøre Fjendens Anslag. Med denne Beslutning genvandt han sin Fatning og kunde med større Ro overveje, hvad han havde at gøre.

„Det var kun en Trækvind, Lemmen var ikke lukket," forsikrede Fogden, som nu atter gik gennem Døren. „I skal vogte Jer vel for saadan Uforsigtighed, om I har Jert Liv kært," sagde den barske Stemme; „har I da nu lukket den forsvarlig og uden Støj?" „Gud forbarme sig! Alt er i sin Orden og Slaaen sat for; men Forsigtighed skader aldrig, Hr. Major. Send I kun en Mand hen til Trappen, at I kan være sikker paa Peer Svinningsøns Ærlighed."

Paa Majorens Vink gik en Soldat øjeblikkelig ud i Gangen; Ejler, som hørte hans Vaaben klirre, idet han passerede forbi, gjorde allerede en Bevægelse, for at ile foran ham; men han indsaa, at dette ikke kunde ske ubemærket, og blev ubevægelig staaende i Haab om, at Soldaten skulde fjerne sig saa langt henimod Trappen, at han kunde vinde Forspring nok til at bestaa en Kamp og derpaa aabne Lemmen, før han indhentedes.

„Alt er holdt saa hemmeligt, at ingen Moderssjæl kan have ringeste Mistanke," vedblev Peer Svinningsøn. „Otte vel bemandede Chalupper ligger rede i Kalmar Havn, og passer vi kun vort Snit, skal denne anseelige Fæstning, inden Sol staar op, atter være i Hans svenske Majestæts Hænder. De drikker og jubilerer saa lystelig deroppe, at de nok ud paa Natten vil falde til Ro og lade sig binde i Søvne." „For tusend Djævle, vi har næppe Tid til saa mange Omstændigheder," faldt Majoren ind med en kort Latter; „jeg tænker, vi

sender dem alle Mand efter vore faldne Kammerater, eftersom Dansken dog har adskilligt tilgode; naa, kommer Tid, kommer Raad — har I talt med Ekscellencen, og hvad for Officerer er paa Slottet?"

„Ekscellencen vil ikke være Planen imod," svarede Peer Svinningsøn. „Og gaar alt efter Ønske, som ikke kan slaa fejl, vil I gøre en god Fangst, at sige om I passer Eders Snit og ikke slaar ned for Fode. Hr. Niels Juel samt hans Broder, Gehejmeraaden og mange andre høje Officerer agter i Nat at lægge deres Hoveder til Hvile under højsalig Kong Karl den Tiendes Tag."

„Aha, de har selv budet sig til Gæst og skal blive godt opvartet," lo Majoren som før. „Til hvad Klokkeslet kan Angrebet ske?" „Med Slaget Ti gaar Chalupperne ud fra Kalmar med hundrede Mand i hver og underbundne Aarer; ungefær ved Midnat kan de naa hertil, hvorom jeg nok skal avertere Eder, eftersom jeg har Feltraabet. „Georg" skifter Ankerplads; de andre Skibe, der ligger saa nær, at de kan mærke noget, er Hollændere, der ikke vil holde saa skarpt Udkig i Nat. I ser, jeg har været betænkt paa alt, og jeg haaber, at man ikke vil glemme min redelige Iver."

Under denne Samtale havde de fjernet sig fra Døren, og Skildvagtens Fodtrin lød langt dernede ved Trappen. Ejler, som nu havde hørt nok til at indse, at der ingen Tid var at spilde, forlod sit Skjul og listede sig paa Tæerne tilbage langs Muren. Da han kom fra Lyset, maatte Skildvagten ved at vende sig om nødvendigvis opdage ham, men i den Formening, at det var en af hans Kammerater, hviskede han ham i Møde: „Er det Dig, Nielson? Det skader ikke at være to gode Venner i dette Helvedes mørke Hul." Brummende et bekræftende Ja gik Ejler endnu nogle Skridt fremad og Soldaten med.

Idet de standsede ved Foden af Trappen, greb Ejler ham pludselig med begge Hænder om Halsen og sagde truende, men sagte: „Ti! eller Du er dødsens." Men Svenskeren, som var en stærk Karl og modig nok mod en legemlig Fjende, gjorde en voldsom Bevægelse, hvorved han næsten rev sig løs; alligevel forblev han tavs; thi uagtet han gerne havde raabt paa sine Kammerater, frygtede han for, at hans Stemme skulde høres deroppe.

De brødes et Minut med lige Styrke og Behændighed, uden at nogen af dem kunde komme til at trække Vaaben. Den derved opstaaede Støj vakte øjeblikkelig den aarvaagne Majors Opmærksomhed, og Fodtrin lød allerede i Gangen, hvor flere Skikkelser skyggede for Lyset.

Samlende hele sin Kraft kastede Ejler sin Fjende hen mod Muren, og Stødet var saa voldsomt, at Soldaten sank bevidstløs ned. I faa Spring for han derpaa op ad Trappen og strækkende en Pistol ud for sig med den venstre Haand, søgte han med den højre efter Slaaen, da Lemmen ikke vilde give efter for hans Tryk.

„Ih, du almægtige Gud! Hvad er det!“ skreg Fogeden, som var i Spidsen og satte Foden paa det første Trin. Ejler trykkede løs; hoppende for Knaldet gennem Hvælvingerne og Glimtet belyste flygtig Spionens hæslige, ligblege Ansigt; med sønderknust Pandeskal styrtede han ned og Majoren faldt over hans Legeme. Da Vejen derved spærredes for de af Skuddet skræmte Soldater, der nu stormede frem med vilde Skrig i den Tanke, at de var opdaget, vandt Ejler Tid til at skyde Slaaen fra; han affyrede sin anden Pistol og løftede samtidig med Hovedet den svære Lem i Vejret.

Flere skingrende „Haløj“ lød ham i Møde og nogle Skikkelser ilede frem fra Gaarddøren. „For Gud og Christian!“ raabte Ejler, idet han sprang op fra Aabningen. „Stop der!“ „For Satan! er det Dig lille Ejler! Du er nok gaaet til Bunds i Tingene,“ lo Dreyer. Han havde i Slotsgaarden hørt Matroserne fortælle om den underlige Kurs, „Gyldenløves“ Chef havde styret, og var tilligemed Floris Karstensen og Bagge Knudsen gaaet ind gennem den lave Dør; men da de intet særligt kunde opdage og mente, at det var gaaet Gjedde lige saa, var de allerede paa Tilbagevejen, da de hørte det dumpe Knald under deres Fødder.

„Kælderen huser flere hundrede Svenskere,“ sagde Ejler hurtig. „For Satan! man kan nok høre dem mudre dernede,“ raabte Dreyer og gjorde et Par kraftige Stød i sin Pibe. „Ohøj! frem alle Gutter derude!“ „Kast Lugen over og sæt en Ters for,“ brummede Bagge, idet han drog sin sølvgrebede Klinge og søgte nærmere til Ejler; denne sidste greb fat i Lemmen, for at lægge den over igen. Men de

svenske Soldater, der trængte hinanden i Vejret, myldrede allerede op og styrtede fremad med dragne Sabler.

Holdende tæt sammen, for ikke i Mørket at tage Fejl af Ven og Fjende, trak de fire Søofficerer sig tilbage til Udgangen. Flere Baadsmandspiber skingrede udenfor, og da de naaede Døren, stimlede Matroser og Marinere frem fra alle Kanter under Raabet: „Fjenden er der!“ De svenske Soldater, der nu i større og større Klynger styrtede ud i Gaarden, modtoges af Kolbe- og Økseslag; da de forreste trængtes frem af de efterfølgende og de alle satte sig til rasende Modværge, dreves de Danske i Begyndelsen noget tilbage, saa at flere og flere af Svenskerne fik Luft og kunde deltage i Kampen. En formelig Batalje fandt saaledes Sted; men segnende under Overmagten faldt de Svenske til sidste Mand; Forbitrelsen var paa begge Sider for stor, til at nogen skulde forlange eller give Pardon.

Ejler Gjedde meldte imidlertid Niels Juel, hvad der var passeret. „For Pokker!“ udbrød Admiralen med en hel alvorlig Mine, „Eders ungdommelige Dristighed kunde let have kostet Hans Majestæt en kæk Officer; dog er det i mange Henseender godt, at I ikke gik forsigtigere til Værks, eftersom noget af det, I har hørt, ikke duer for alle Øren. Men nu maa vi rappe os for kraftigt at tilbagevise Fjenden fra Kalmar. I kan bringe Admiral Span min Ordre, at han ufortøvet bemander vore armerede Chalupper; om en halv Time maa vi være kampfærdig.“

Ejler skyndte sig bort, for at overbringe Ordren, om hvilken han ligeledes underrettede Dreyer, Karstensen og Bagge Knudsen. Fra det morderiske Arbejde i Slotsgaarden, der var fyldt med de faldne Svenskeres Lig, kaldtes Ulkene og Marinerne om Bord, og med et lystigt Hurra modtog de Budskabet om, at de endnu i Nat skulde møde Fjenden paa Søen.

Efter en ti Minutters hemmelig Samtale ilede Brødrene Juel ned til Stranden, hvor en halv Snes Chalupper allerede laa rede til at støde fra. Lange Metalstykker strakte Hals ud over Forstævnen; med de blinkende Økser paa Nakken stod Entregaster opstillet i For- og Bagstævnen og Sluproerne sad ubevægelig paa Tofterne med

Aarebladene i Vejret; ingen Baadsmandspibe hørtes og Kommandoordene udtaltes med dæmpet Stemme.

Natten var stille og klar; utallige Stjerner blinkede; Maanens halve Skive kastede sit gyldne Straalenæt henover Søens let vuggende Overflade og en frisk Brise viftede fra Land. Hele Farvandet over i Sydvest mod Kalmar var frit for Sejlere; Rangskibet „Georg“ havde skiftet Ankerplads og duvede længere ned mod Syd i de jævne Bølger. I længere Afstand mod Syd og Nord opdagede man i utydelige Omrids Skrogene af Flaadens andre Skibe, hvis Spir og opbundne Sejl dog saas tydeligere paa den stjerneklare Himmel.

Trods de flere hundrede her forsamlede Mennesker herskede der dyb Stilhed, og da tolv malmfulde Slag nu rungede ud i Natten fra Borgholms Taarnur, rislede det koldt gennem mangen Sømands Aarer ved Tanken om det blodige Værk, hvorfra han kom og hvortil han gik.

„Skønt jeg ikke vil gøre min Salighedsed derpaa, tror jeg dog, at Fjenden nu stævner herhid,“ brummede Bagge Knudsen, som havde bøjet sit Kæmpelegeme saa langt ud over Chaluppens Rand, at hans graa Lokker dyppedes i Vandet. „Der er de,“ tilføjede Ejler og pegede mod Sydvest, hvor flere mørke Punkter snart blev synlige paa den glittrende Havflade.

„Saa lad staa til i Herrens Navn!“ kommanderede Niels Juel, som havde sat Natkikkerten for Øjet i samme Retning. Sluproerne lod Aarerne synke og Chaluppen gled frem gennem Vandet; de andre fulgte efter og læggende efterhaanden op paa begge Sider om Juels Chalup gik de alle i en Linie over mod Fjenden, hvis enkelte Fartøjer nu kunde skelnes.

Flotillerne nærmede sig hurtig hinanden; først i en Afstand af næppe tyve Favne lagde de Svenske sig paa Aarerne; Baadsmandspiber skingrede fra Chalup til Chalup og en brølende Stemme lød derovre fra: „Halløj! hvad Fartøjer der!“ Juel satte hurtig Raaberen for Munden og svarede: „Niels Juel og hans Gutter! klar ved Stykkerne! fyr!“

I næste Minut lysnede det langs hele Linien; Metalstykkerne bragede løs, og hoppende i Vandet strøg Chalupperne ustandselig fremad. Som om de adlød deres Fjendes Kommando fyrede Sven-

skerne til samme Tid; et Par Kugler slog ind i Juels Chalup; stønnende styrtede flere saarede Sømænd fra Tofterne.

„Hal ud, Manne!“ kommanderede Henrik Span, hvis Chalup var kommen nogle Favne forud: „op med Økserne! nu giv dem det!“ Kanonen i Forenden udspyede sin Ild og svingende deres Vaaben istemte Gasterne et Hurra, da Fartøjet for de kraftige Aarekast i flyvende Fart nærmede sig Fjenden.

Det bragede fra den forreste svenske Chalups Forstavn; en Kugle for gennem Fartøjets øverste Styrbordsrand; slippende Aaren sank Sluproeren baglænds tilbage; en Stump Træ traf Henrik Span i Ansigtet og slog ham næsten over Ende.

„Er I farlig saaret, Hr. Admiral?“ spurgte Floris Karstensen, som stod ved hans Side og havde grebet ham i Faldet. „Det koster mig sagtens mit Styrbords Øje,“ svarede Span og rejste sig atter; „men Hans Majestæts højsalige Bedstefader saa endnu Fjenden gennem det Bagbords, saa kan jeg vel med. Vil I blot binde min Halsklud om Saaret. Frisk, Manne! Klar til Entring!“

Bekymret for deres kække Chef havde Mandskabet et Øjeblik henvendt Opmærksomheden paa ham; Sluproerne havde holdt inde med at ro og Chaluppen sakkede lidt agter ud. Paa hans Kommando knaldede Kanonen nu atter løs, og istemmende et Hurra saa Gasterne paany ud efter Fjenden; men den svenske Flotille havde allerede vendt og hastede med kraftige Aareslag Sydvest over mod Kalmar, idet de affyrede deres Kanoner agterud, hvorved Farten paaskyndtes.

Med rask paa hverandre følgende Jagtskud, der bortrev mange Mennesker, halede de danske Chalupper efter, dog uden at kunne indhente de flygtende, der omsider slap ind i Kalmar Havn. Først ved Indgangen til denne gav Juel Signal at vende tilbage.

Nogle Dage efter ankom en Galiot fra København og medbragte Ordre til General-Admiralen. Med et hoverende Smil og tilbagevendende Overmod underrettede han Juelerne og de forsamlede Flagmænd om, at Hans Majestæt kaldte ham bort med Størstedelen af Flaaden til en vigtigere Ekspedition, nemlig mod Rygen, samt at General-Admiral-Løjtnanten med de Skibe, der forblev under hans

Kommando, imidlertid maatte se at gøre Fjenden alt muligt Afbræk, for at Ekspeditionen ikke skulde forstyrres.

Hans Afsked fra de tilbageblivende var uvenlig og kold, hvilken Kulde gengældtes ved ikke at hilse ham med et eneste Hurra, da han under Salutskuddenes Torden stak i Søen med hele den hollandske Flaade og seks af de danske Rangskibe.

Det maatte krænke Niels Juel atter at se sig tilsidesat for den fremmede Admiral, om hvis underfundige og udanske Sindelag han nu var overtydet; mens han med Tilfredshed saa Hollænderne forlade de Farvande, hvor man havde anvist ham Virkekreds, ærgrede han sig over, at disse falske Venner atter skulde føre de Danske paa glat Is.

Han forudsaa, at Ekspeditionen mod Rygen vilde løbe af uden Hæder og Nytte. „Kun Taalmodighed, mon frère," bemærkede hans Broder ved denne Lejlighed. „Jeg tænker nok, det bliver de sidste Lærepenge, Hans Majestæt giver, samt sidste Gang han lader sig dupere; Du skal se, Kornelius Tromp sejler ret nu sine Stænger over Bord."

Med den Skibsstyrke og det Mandskab, Niels Juel havde beholdt, kunde han intet større Angreb foretage mod Kalmar eller noget andet vigtigt Punkt; han maatte indskrænke sig til at opsnappe de enkelte svenske Skibe, der vovede sig ud, og holde skarpt Udkig med Fjenden, der paa alle Sider syntes i travl Bevægelse med at ruste sig.

Af Kaptajnen paa en opbragt finsk Skude erfarede han, at der ved Kalmar og det nordligere beliggende Vestervik, hvor der ligeledes fandtes betydelige Orlogsværfter, var sammendynget Skibsmaterialier, og at man agtede fra disse Havne at bringe en ny Flaade i Søen. For at tilintetgøre denne Plan, lod han først en udvalgt Flok af de dristigste Gaster om Natten gaa i Land en halv Mil Syd for Kalmar. Det lykkedes dem at trænge frem til Byen og at stikke samtlige Orlogsmagasiner i Brand.

I et lignende Ærinde sendte han derpaa en Del Fregatter og lette Fartøjer til Vestervik under Kommando af Peter Morsing og Floris Karstensen; de fik 500 Soldater med, anført af den tapre Oberst Møller. Andreas Dreyer, som havde forlangt at gaa med, aabnede

Angrebet med sin sædvanlige Energi, idet han med et Par Fregatter lagde sig for Indløbet til Havnen, der forsvaredes af to Batterier; her fyrede han Lag paa Lag, uden at bekymre sig om Fjendens velrettede Ild.

Karstensen og Møller kastede imidlertid Tropperne og flere hundrede bevæbnede Matroser i Land og satte sig i Marsch. Begge Batterierne blev taget med Storm og Bommen, der spærrede Indløbet, kappet. Mens hele Eskadren, der nu løb ind i Havnen, beskød Byen fra den Side, stormedes den af Soldaterne fra Landsiden.

Svenskerne gjorde tapper Modstand, men maatte omsider bukke under; de, der ikke faldt i Kampen, fulgte Indvaanerne, der i Tide havde taget Flugten op i Landet. Magasinerne og nogle paa Stabelen staaende Krigsskibe blev stukket i Brand. Flammerne, der ustandselig greb om sig, lagde hele Byen, med Undtagelse af Kirken, i Aske; det nærliggende Slot Stegeholm, der tidligere havde tilhørt Dronning Kristine, blev ligeledes et Rov for Luerne. Et uhyre Bytte, baade af Krigsfornødenheder og Koffardiladninger, faldt i Sejrherrernes Hænder.

Niels Juel indsaa snart det unyttige i at sætte sig i varig Besiddelse af disse rygende Ruiner; det vilde medføre for megen Tid at oprette forsvarlige Fæstningsværker, som han desuden ikke havde Folk nok til at besætte. Denne lille Krig med dens ubarmhjertige Hærgen og Plyndren var ham ogsaa modbydelig, og han besluttede kun at udføre sit fornemste Hverv, nemlig at holde denne Del af Østersøen ryddelig og iagttage Fjenden.

Han gik derfor atter under Sejl med Flaaden, hvis større Skibe han beholdt hos sig, mens han udsendte de mindre Fartøjer paa Krydsture i alle Retninger. Derved fik han Kundskab om alle Fjendens Foretagender; thi ingen svensk Havn var sikker for de dristige Krydsere, og selv mellem Skærene ved Stokholm saa man ikke sjælden en Snau eller let Fregat under det kun altfor vel kendte Flag stryge forbi Batterierne og hilse med det danske Løsen.

SJETTE KAPITEL.

Ledsaget af sin Broder, Prins Jørgen, gik Christian den Femte i de første Dage af September 1677 om Bord fra København for at tiltræde Toget mod Rygen. Han syntes atter med fuld Tillid at have kastet sig i Armene paa sin Allierede og at have glemt, at han skyldte sin egen Land- og Sømagt alle Sejrvindinger i denne Krig.

Kun over Transportskibene og en Del mindre armerede Fartøjer vajede det danske Flag, mens Hovedflaaden bestod af de hollandske Orlogsmænd og kommanderedes af Kornelius Tromp og William Bastiantz. Det indskibede Landgangskorps, der dog kun talte 4000 Mand, var sammensat af kejserlige, mynsterske og hessiske Tropper under Anførsel af en polsk Officer, General-Feltmarschal Løjtnant Goltz.

Den 6te September kastede Flaaden Anker under Rygens Kyst, og Dagen efter bragtes Tropper i Land ved Prora mellem Wittou og Jasmund. De svenske Strandvagter blev hurtig forjaget, og paa Rudebusker-Heden opkastedes en forskanset Lejr; herfra udstedtes Opfordring til Landets Indbyggere om frivillig at underkaste sig det danske Herredømme, i hvilket Tilfælde man lovede dem fuldkommen Sikkerhed for Person og Gods.

Men den virksomme Grev Königsmark, som endnu var i ubestridt Besiddelse af den sydvestlige Kyst og hele Farvandet mellem Øen og det stærkt befæstede Stralsund, ankom med flere tusende Mand svenske Tropper, og fra alle Kanter af Øen ilede de bevæbnede Indbyggere med at samle sig under hans Banner.

Heraf mærkede Christian den Femte allerede, at hans hollandske Raadgivere, der havde forestillet ham Sagen som en ren Ubetydelighed, ikke mente det saa ganske ærlig, og saavel General-Admiralen som William Bastiantz erklærede nu med betænkelige Miner, at man næppe turde vove at lade Skibene løbe ind i Sundet forbi Stralsund, uagtet man ved en saadan Bevægelse kunde afskære Grev Königsmark fra alle Hjælpekilder.

Harmfuld og med den Beslutning at sætte sin Erobringsplan igennem befalede han, at Tropperne skulde forblive rolige i deres Forskansninger, mens han selv i al Hast vendte tilbage til København, for at hente Forstærkning.

Kongen, som inden September Maaneds Udgang atter ankom fra København og medbragte flere Rytter-Regimenter og andet Krigsfolk, saa sig nu i Spidsen for 8000 Mand, med hvilken Armé han haabede at kunne fuldende Øens Erobring. Da Goltz, som var bleven kaldt hjem til sit Fædreland, forlod dansk Tjeneste, tog han selv Kommandoen og lod Lejren bryde op for at begynde Operationerne.

I Begyndelsen syntes alt at ville gaa efter Ønske. Et svensk Korps blev slaaet ved Bergen, og denne Rygens eneste Købstad indtoges. Königsmark vilde ikke lade det komme an paa et Hovedslag; tagende alle de Levnetsmidler med, han kunde overkomme, trak han sig tilbage til den sydvestlige Kyst, hvor han forsynede de der beliggende to Skanser: „den gamle“ og „den ny Færgeskanse“ med alt fornødent samt en stærk Besætning, og gik derpaa med Resten af sine Tropper tilbage til Stralsund.

Mens de Danske angreb og erobrede „den gamle Færgeskanse,“ hvis Besætning efter en kort Modstand drog ud og lod sig sætte over Sundet, opkastede Königsmark to svære Batterier lige over for paa den pommerske Kyst, ved Brunshagen og Thevin; herfra kunde han bestryge Farvandet og, saafremt „den ny Færgeskanse“ paa Rygens Kyst holdt sig, beskytte Stralsunds Havn og hindre Skibene i at løbe ind.

Paa denne Skanse, der forsvaredes af en fransk Artillerioffícer, strandede virkelig Kongens Erobringsplaner for denne Gang. De lave Volde, der flere Gange ødelagdes af de Danskes Kugler og Bomber, blev hver Gang hurtigt udbedret; den bortskudte Besætning erstattedes bestandig med frisk Mandskab fra Stralsund og Angribernes Ild besvaredes med usvækket Kraft.

Christian den Femte standsedes midt i sin Iver af et fra København indløbende Budskab om, at Dronning Charlotte Amalie laa farlig syg, og, skønt ugerne, maatte han beslutte sig til at forlade Krigsskuepladsen. Sin Garde, der udgjorde Rytteriets Hovedstyrke, tog

han med. Ikke desto mindre haabede han med den tilbageblivende Stridsmagt at kunne sikre Rygens Erobring; thi i Stedet for den hollandske Flaade, der ligeledes beredte sig til Hjemrejsen, var en Del Fregatter af Niels Juels Eskadre ankommet under Floris Karstensens, Andreas Dreyers og Ejler Gjeddes Kommando.

Med et tillidsfuldt Blik paa disse prøvede Søkrigere befalede han dem at forsøge, hvad Hollænderne havde anset for ugørligt, nemlig at forcere det smalle Sund mellem Rygen og Stralsund for at afskære Forbindelsen mellem begge Kyster. Overgivende derpaa den øverste Kommando til General-Major Rumohr indskibede han sig paa „Frederikus Tertius“ og gik under Sejl.

Det var mod Slutningen af Oktober; allerede i Begyndelsen af Maaneden havde det raa, stormfulde Vejr varslet en tidlig og streng Vinter. Et Par indtrædende Solskinsdage syntes vel at gøre Spaadommen til Skamme; men de paa den nordøstlige Horisont optaarnede hvidgraa Skyer bredte sig hurtig over Himmelhvælvingen; i stærkere Stød fejede Vinden frem igen fra Vest-Nordvest, og Stormen, der snart hylede løs med al sin Kraft, voksede omsider til en Orkan.

Pisket i Vejret fra Afgrunden rejste Østersøens Bølger sig som Bjerge; deres fraadende Skumtoppe syntes at forene sig med Skyerne og Taagen; thi Stormen kunde ikke sønderrive Skytæppet og et kaotisk Mørke rugede over den rasende Bølgekamp.

Slingrende væk med Vejret for et enkelt Fokkestagsejl, fløj „Frederikus Tertius“ afsted i østlig Retning, kun faa Mil fjernet fra Bornholms Kyst. Som om de brølende Elementer vilde drive Spot med dette Menneskeværk, kyledes det svære 60 Kanonskib fra Bølge til Bølge.

Af de brusende, hvirvlende Vandmasser reves det ned i Dybet; Søerne skyllede hen over dets Dæk fra Agter til For; men rejsende sig, rystende og knagende i alle Sammenføjninger skød det atter op paa en Bølgetop. Skibet syntes allerede Vrag. Dets Stænger og Bovspryd var knækket; en Del af Galleriet var sønderslaaet af Søerne, der have skyllet Skansekanonerne saa vel som Storbaaden med over Bord.

Det girede voldsomt og kastede sig hid og did; thi det lystrede ikke længere det halv knuste Ror. Dækket, hvor der ikke fandtes synderlig andet opstaaende end de nøgne Mastetræer, frembød Synet af flere hundrede Mennesker, der anspændte deres Kræfter i fortvivlede Anstrengelser, for at bjærge disse skøre Planker gennem Elementernes Kamp.

Hver Gang Skuden red Forenden under og Søerne styrtede ind over Rælingen, væltede hele Klynger Matroser ned i Læ; mangen Gut var bleven liggende der med knust Hoved eller var skyllet ud i Havet.

Fra Skansen, der kun af og til oversprøjtedes af de tilbageløbende Braadsøer, havde Christian den Femte, Prins Jørgen og flere af deres Ledsagere klynget sig fast til Tovværket eller det agterste Galleri, mens Skibets Chef, Kaptajn Iver Hoppe, stod paa det øverste Trin af Skansetrappen med Raaberen i Haanden. Hans Træk var alvorlige, men forraadte ingen Uro. Han havde netop udtordnet sine Befalinger til Mandskabet, der forude hurtig og villig havde efterkommet dem, og nu syntes alle i tavs og ængstelig Spænding at oppebie Virkningerne.

„Hvad Foranstaltninger har I truffet, Kaptajn Hoppe, og hvad Haab har I om vore Personers Frelse?“ udbrød Kongen med et flygtigt Anstrøg af Uro over det blege Ansigt, idet han slap Tovværket med den ene Haand og bøjede sig nærmere til Chefen.

„Naar Eders Majestæt befaler, vil jeg lige saa godt sige det rent ud,“ svarede Iver Hoppe, uden at vende Blikket bort fra det Punkt, hvorpaa han stirrede. „Vi er kun faa Mile fra den bornholmske Kyst; med det sønderslaaede Ror og de Par Klude, vi har tilbage, kan vi ikke klare den; desaarsag har jeg prøvet et af de sidste Midler; jeg har ladet katte begge Ankere paa hinanden og spledse tvende Tov deri; stopper hun op derfor, er vi reddet, eftersom Stormen nu er paa det højeste og snart vil stilne af, og Folkene, der arbejder ufortrøden ved fire Pumper, holder hende nok saa længe derpaa.“

„Guds Hjælp! har Skibet da faaet alvorlig Læk?“ udbrød Kongen atter, men standsede og tilkendegivende med et Nik, at han havde forstaaet og respekterede Chefens advarende Øjekast, tilføjede han

roligere: „Vi er i Herrens Haand og han vil ikke forlade os eller vore trofaste Undersaatter, saa længe vi stoler paa ham og anstrenger de Kræfter, han har skænket os.“

„Der har vi vist Land, om jeg ser rigtig,“ raabte Prins Jørgen og pegede mod Læ. „For Gud! det er et frydeligt Syn i al denne Rædsel!“ „Og vi løber i Stormskridt derind,“ brummede General-Løjtnant Meerheim med et halvt Smil over det barske, skæggede Ansigt.

Alle stirrede hen i den betegnede Retning. De optaarnede grønne Vandmasser, der kastede Skumstøv højt over de takkede Kamme, delte sig et Øjeblik; gennem Aabningen opdagede man virkelig den stejle Kyst, der hævede sig vild og i frygtelig Nærhed. Men Iver Hoppe rystede paa Hovedet og et smerteligt Træk spillede om hans Mund; thi han troede at mærke Ankerne vrippe med hen ad Havbunden.

Med en voldsom Bevægelse hoppede Skibet i Søen; snurrende tilbage ret for Vinden, syntes det atter at styrte afsted ind mod de fraadende Vandbjerge i Læ, der atter havde lukket sig; gennem Stormen, der med fornyet Kraft hylede frem og syntes at ville ruske Mastetræerne løs i Sporene, lød fortvivlede Raab fra Mandskabet.

„Det hjalp ikke; Tovene er sprunget som Sytraade,“ sagde Chefen. „Guds Hjælp! saa maa enhver snart søge at redde sig, som han kan,“ nikkede Kongen, som i dette afgørende Øjeblik genvandt sin Fatning og med et skarpt Blik saa sig omkring, som om han søgte en Genstand, hvormed han kunde svømme i Land, naar Skibet stødte og knustes.

„Endnu ikke, Eders Majestæt; endnu har vi et ringe Haab tilbage og en rask Gut opgiver ikke Kampen mod Storm og Bølge, saa længe Planken holder under ham,“ sagde Hoppe flygtigt, satte Raaberen for Munden og brølede: „Ohøj! Rolig, Manne! sti Sværdtovet i Pligtankeret og hiv det ud! frisk op!“

Som en Røst fra Himlen syntes denne Ordre at virke paa Mandskabet, blandt hvilket den ved Kongens Nærværelse opretholdte Disciplin nu havde været paa Nippet at opløse sig. De øjnede atter et

Glimt af Haab og skønt de ældre Ulke rystede paa Hovedet, tog de dog alle med Iver og Raskhed fat paa Arbejdet.

I mindre end fem Minutter var Ankeret gjort klart og heves i Søen. Sværdtovet raslede ud gennem Klydset, og i den Overbevisning, at der nu var gjort alt, hvad menneskelig Magt og Snille formaaede, oppebiede Matroserne tavse og med Spænding Udfaldet.

Ogsaa paa Kongen og hans Broders samt de fleste Officerers Ansigter var spændt Forventning og ængstelig Uro at læse; de rystedes ved Tanken om, at deres Liv og saa mange Menneskers Skæbne skulde afgøres i de næste Minutter, og at deres Frelse alene beroede paa et lykkeligt Tilfælde. Kun Iver Hoppe forblev rolig; med et langt, prøvende Blik iagttog han saa vel Bølgernes Gang som Skibets Bevægelser, og alles Øjne var rettet paa ham.

Det gav et Ryk i Skibet, der atter red Forenden under, og en vældig Næsesø skummede hen over Bakken; halsende derpaa hurtigt rundt svajede det op for Ankeret. Endnu et Par Minutter forblev de mange Mennesker paa Dæk og Skanse tavse og ubevægelige i deres forskellige Stillinger. I stærke Nedduvninger huggede Skibet med For- og Agterenden i Søen; men det rykkede ikke nærmere mod Land, og Stormen, der syntes at have udtømt sin Kraft, kom i mattere og mattere Stød.

Mandskabet brød pludselig ud i et Frydeskrig; dybt bevæget sagde Kongen: „Ikke sandt, Kaptajn Hoppe, paa disse oprigtige Glædesudbrud tør vi stole, at de forkynder os vort Livs Frelse?“ „Jeg tror i det ringeste at kunne forkynde Eders Majestæt, at vi har overstaaet det værste,“ svarede Chefen, hvis prøvende Blik søgte Horisonten rundt. „Vort Pligtanker har faaet Fæste i Bunden og dets Hager maa have vidunderlig Kraft, ligesom Tovet ikke heller synes spundet af sædvanlig Hamp; har de holdt disse Tørn ud, rider vi nok Stormen helt af, og jeg haaber endnu at føre Eders Majestæt sikker i Havn, efter som denne glædelige Overgang vil gengive Mandskabet Lyst og Kraft.“

„Guds Hjælp; I har Ret,“ nikkede Kongen og saa taknemmelig til Vejrs, hvor Skytæppet i dette Øjeblik brast og lod den blaa Himmel skinne frem. „Herren har i sin Miskundhed lagt vidunderlig

Kraft i Jernet og Hampen; kongeligt vil vi belønne de brave Mænd, der har været med os i disse Farens Dage, og kommer dette ringe Anker atter op fra Havets Dyb, vil vi lade det opbevare som et sært Minde og helligt Symbol for vore Efterkommere."

Stormen var forbi og Vejret bedagede sig. Ved Mandskabets og Officerernes forenede Anstrengelser blev Roret og Takkelagen saa vidt udbedret, at man Dagen efter kunde lette og for nogle Undersejl sætte Kursen vestlig over. Vinden, der var sprungen om til Sydost, begunstigede Farten; endnu samme Dags Aften ankom „Frederikus Tertius" ud for Dragør, hvor Kongen og hans Følge gik i Land.

Uvejret, der havde raset i over otte Dage og afstedkommet mangfoldige Ulykker paa Søen, havde sat Hoffet og Hovedstaden i stor Uro, da man vidste, at Kongen var undervejs. Han blev derfor modtaget med almindelig Jubel, og Takkefester anordnedes over hele Riget for hans Frelse.

Pligtankeret, der havde gjort en saa vidunderlig Tjeneste, blev forgyldt og ophængt paa Tøjhuset i København; Salmedigteren Thomas Kingo forsynede det med følgende Inskription:

Gud holdt paa mig og jeg holdt Christian den Femte,
Da en fortvivlet Storm i Østersø ham klemte.
To Rigers Liv og Død paa to Jern-Hager laa,
Jeg derfor evig her skal til Minde staa.

Niels Juel var allerede fjorten Dage tidligere ankommen til København med den Del af Flaaden, der stod under hans Kommando. Forinden han forlod Østersøen, havde han endnu gjort et Besøg paa Gulland, for i Egenskab af Øens Guvernør at undersøge Tilstanden der og træffe Anstalter til dens fremtidige Forsvar.

Han havde fundet alt i den bedste Orden og Indbyggerne vel tilfredse med det danske Regimente. Efterat have forsynet de langs Kysten anlagte Skanser med Munition og ny Besætning, havde han draget alle sine Krydsere til sig og var gaaet under Sejl.

Den første Storm i Begyndelsen af Maaneden havde vel indhentet ham; men han havde forudset den og beredt sig derpaa. Da han havde rum Sø for sig og Medbør, havde han ladet staa til og lykkelig naaet Øresund uden at have lidt nogen væsentlig Skade. — — —

Paa Rygen fortsatte man imidlertid den „ny Færgeskanses“ Belejring, der dog ikke rykkede synderlig fremad, men kostede paa begge Sider mange Mennesker Livet.

Floris Karstensen, som havde faaet Kommandoen over Skibsdetachementet, strøg med Fregatterne „Jægeren“, „Hummeren“ og „Hvide Falk“ ind i Sundet og kastede Folk i Land paa den lille Ø Danholm lige for Stralsund.

Midt under den morderiske Kugleregn fra begge Kyster opkastede han her et Batteri, hvis Ild han rettede mod de pommerske Forter, for at beskæftige disse, mens han vendte Skibenes Bredsider mod den „ny Færgeskanse“.

Den sidste Storms Efterveer hylede endnu den 27de Oktober gennem det snævre Farvand ud for Stralsund. Søen gik højt; Brændingerne skummede og brusede paa begge Sider; sønderrevne Skyer jog henad Himlen og hele Naturen havde allerede et vinterligt Udseende.

Gennem Udløbene i Syd og Nord, hvor Havet højnede sin takkede, skumklædte Flade, for Ekkoet af de brølende Kanoner, der uophørlig udspyede deres Ild fra Skanserne ved Brunshagen og Thevin, fra Danholm, fra den „ny Færgeskanse“ ovre paa Rygens Kyst, fra de danske Landtroppers Belejringsskyts samt fra „Jægeren“, „Hummeren“ og „Hvide Falk“.

Fregatterne, der laa i hverandres Kølvand med Stævnen Syd i, hoppede og nejede i den urolige Sø. Krudtrøgen sejlede hurtig Nord paa og bredte et graaligt Tæppe over Havet.

Uden at ænse Batteriet paa Danholm syntes de Svenske kun at rette deres Ild paa Skibene, hvis forskudte Sejl hang i Laser fra Ræerne og hvis Skrog og Gallerier var gennemboret af mange Kugler.

Floris Karstensen stod ved Trappen paa „Jægerens“ Skanse, be-

væbnet med Raaber og Kikkert. Med mørk Mine iagttog han den fjendtlige Ilds frygtelige Virkning.

Paa Dækket, der i alle Retninger bestrøges af de svenske Batterier, gled Sømændene ud i deres faldne Kammeraters Blod, og han indsaa, at hvis man endnu en halv Time fortsatte Kampen i denne Stilling, vilde alle tre Skibe bores i Sænk. Dog Mandskabets Kraft var udtømt; de havde næppe en hel Ende Tov tilbage og baade Vind og Strøm var imod.

Udstrækkende Haanden mod Ejler Gjedde, som ilsomt kom ombord fra „Hummeren", raabte Karstensen, idet et Smil atter lyste over hans Ansigt: „Velkommen, Kaptajn Gjedde! Maaske I ved nogen hæderligere Udvej end et Tilbagetog, hvilket kan blive vanskeligt nok endda."

„Kaptajn Dreyer lader Hr. Schoutbynachten spørge, om I vil, at han skal lægge nærmere ind og forsøge at tage Skansen ved en rask Entring, forinden Skibene faa flere Grundskud," svarede Gjedde, og tilføjede derpaa smilende: „„Hvide Falkens" Chef, Kaptajn Behn, forsikrer ved Moses og Ægypterne, at han vil understøtte Entringen indtil det sidste Skud Krudt, om Sundet end skulde blive forvandlet til det røde Hav ved hans og hans Gutters Blod."

„Forslaget er dristigt og ædelmodigt nok," sagde Karstensen og lod Blikket løbe rundt om begge Kyster, hvor Røgstøtter stod ud imod dem fra alle Kanter; „men under denne Helvedes Ild, der ikke lader et Øjebliks Pusterum, vilde det være en frugtesløs Dumdristighed; jeg kan ikke forsvare det for Gud og Kongen at udsætte saa mange tapre Mennesker for den visse Død, naar der ikke en Gang er Sandsynlighed for et heldigt Resultat.

Vi maa se at bugsere os væk herfra, for at komme igen med friske Kræfter. Blæs til Lunterne!" brølede han derpaa gennem Raaberen, da Kanonerne paa de pommerske Batterier nu tordnede løs og Jernklumperne slog ind over Bakken. „Klar ved Barkassen til at hives ud!" Som et Jordskælv bragede det paa den Styrbordsside fra „Færgeskansen". Susende og søndersplittende alt paa Vejen brød Kuglerne ind over Skanse og Dæk; den fremhvirvlende Røg skjulte

et Øjeblik alle Genstande i fem Skridts Afstand, og gennem den bedøvende Larm lød enkelte Smertenshyl.

„Min Gud! Hvad fattes Eder!“ udbrød Ejler, som havde vendt sig til Siden og ikke bemærket, at Floris Karstensen styrtede ned, før han nu gennem den bortdragende Røg saa ham ligge midt paa Skansen. Bøjende sig ned, opdagede han med Gru, at begge hans Ben var bortskudt; i to Purpurstrømme rislede Blodet ned mod de læ Spygatter.

„Det er forbi — jeg vidste det nok og er klar til Affart,“ hviskede Karstensen. „Kun bomstille, mens jeg foreløbig stopper den Læk, til Badskæren kan komme,“ tyssede Ejler paa ham, idet han med skælvende Hast slængede sin Kjole væk og rev Halsdug og Vest af for at vikle dem om de frygtelige Saar. „Jens Aalborg mistede ogsaa et Ben, men stavrer dog lystig om paa Skansen og frygter ikke længer de Kugler, der kommer saa lavt.“

Med en ængstelig Anelse saa han den saarede i Øjnene. Et bittert Træk havde fordrejet Karstensens Ansigt, mens han med et stift Blik betragtede den røde og hvide Silkesløjfe, der i et Baand hang frem fra Ejlers blottede Bryst. „Er det Susannes Farver?“ spurgte han med svag Stemme og hævede Hovedet noget i Vejret. „Saa var I den lykkelige Korsridder paa Maskeraden?“

„Det var jeg,“ svarede Ejler forundret; „men bryd Eder ikke derom — vær kun tavs og rolig.“ „I er hinanden værd og jeg var en Taabe,“ vedblev Karstensen, medens det bitre Træk opløste sig i et mat Smil. „Gud velsigne Eder og bringe Eder lykkelig i Havn, jeg kaster alting los og styrer ud i Evigheden — bed Andreas Dreyer at være Fader for mine Børn — min sidste Ordre er, at I haler ud af denne Ild — Hilsen og Tak til alle — og til hende.“

Med Dødens Bleghed over de stivnede Træk sank han tilbage. Ejler, som havde bundet Linnedet om hans blødende Ben, stirrede et halvt Minut paa ham, men ihukommende sine andre Pligter sprang han i Vejret og snappende Raaberen, som Karstensen endnu holdt sammenklemt i Haanden, brølede han ned til Dækket: „Frisk, Manne! Lad falde i Barkassen! Hiv Bugsertovet ud! Klar paa Batterierne!“

Mandskabet, der stive som Billedstøtter havde set op til Skansen, stimede nu fra hverandre for at udføre Ordren, hvis Nødvendighed var alle indlysende; men forinden dette kunde ske, bevægede „Hummeren“, fulgt af „Hvide Falk“, sig frem i det snævre Farvand mellem „Færgeskansen“ og „Jægeren“, idet de fyrede ind mod Kysten.

Andreas Dreyer, som nok mærkede, at Skansens sidste Lag havde anrettet en eller anden Ulykke om Bord paa Flagskibet, havde nemlig i al Hast ladet kaste Bugsertov ned i Rofartøjerne, der var holdt i Beredskab til den paatænkte Landgang, og han var ikke den Mand, der betænkte sig paa at gaa Ilden nærmest, for at skaffe en betrængt Kammerat Luft.

Ved denne Manøvre fik „Jægeren“ Tid til at spænde Barkassen og Storbaaden for. Under skingrende Opsange trak Mandskabet paa Aarerne; besvarende Ilden, der nu med fordoblet Kraft brølede løs fra begge Kyster, med deres fulde Lag gled alle tre Skibe i hverandres Kølvand væk gennem Sundet og befandt sig snart udenfor Skudvidde.

Ved Floris Karstensens Død, der gjorde et dybt Indtryk saavel paa hans mange Venner som paa Mandskabet, fik Andreas Dreyer Kommandoen over det her stationerede Skibsdetaschement. Men selv denne forvovne Søkriger, som dog understøttedes af flere af Flaadens tapreste Officerer, formaaede ikke at overvinde Svenskernes haardnakkede Modstand. Da Vinteren desuden nærmede sig med Storm og Snefog, maatte han omsider opgive ethvert videre Forsøg paa at forcere Sundet, hvilke Forsøg allerede havde kostet flere hundrede Sømænds Liv.

Landtropperne, der ikke gav Søfolkene noget efter i Mod og Udholdenhed, var lige saa uheldige; ethvert nok saa forvovent Angreb paa Skansen vistes med Kraft tilbage, og Sygeligheden tog med hver Dag mere Overhaand. Hertil kom, at det brandenborgske Hjælpekorps paa Kurfyrstens gentagne Forlangende forlod Rygen og vendte tilbage til Frederik Vilhelms Hovedkvarter for Stettin, hvilken Stad blev indtagen i de sidste Dage af Aaret.

General-Major Rumohr, som nu ikke havde stort mere end 3000 vaabendygtige Mand hos sig, ansaa det under disse Omstændig-

heder for raadeligst at udsætte Belejringen til Foraaret. Han brød derfor op og førte sine udmattede Tropper tilbage til den befæstede Lejr ved Prora, mens Orlogsskibene gik under Sejl til København.

Tiden forløb til ind i December Maaned, uden at nogen af Parterne lod høre fra sig. Grev Königsmark førte i al Stilhed Størstedelen af Stralsunds Garnison og en udmærket Artilleripark over til Rygen, hvor han derpaa rykkede i Marken fra den „ny Færgeskanse" med henved 5000 Mand, for det meste Rytteri.

Ved Efterretningen herom drog General-Major Rumohr ligeledes ud og indtog en fordelagtig Stilling i nogen Afstand fra den overlegne Fjende. Vel havde han faaet Nys om Königsmarks Foretagender; men han vilde hellere lade det komme an paa en Hovedtræfning i aaben Mark end bortødsle sine Kræfter ved utilstrækkelige Forsøg paa at hindre Landgangen, der gik for sig under Beskyttelse af Skansens Kanoner.

Uagtet den lille Hær, der kun havde et maadeligt Artilleri og var sammensat af saa forskellige Elementer som kejserlige, mynsterske, hessiske og nogle brandenborgske Tropper, vilde Slaget efter al Sandsynlighed have faaet et heldigt Udfald, hvis General-Majoren ikke var gaaet for hidsigt til Værks; thi baade Officerer og Soldater vidste, at de kun havde Valget mellem Sejr og Død, da de ingen Skaansel kunde vente hos den hævngerrige Fjende og der ingen Udvej stod dem aaben til Flugt fra Øen.

Stolende paa denne Stemning blandt Tropperne og i Haab om ved et forvovent Angreb at sprænge det fjendtlige Centrum, hvilken Manøvre ved tidligere Lejligheder var lykkedes ham, forblev General-Majoren døv mod sine Officerers Forestillinger om at oppebie Fjenden; han gav Ordre til at rykke frem.

Ilden fra det svenske Artilleri, der var posteret paa en Høj, gjorde frygtelig lyst blandt de stormende Bataljoners og Eskadroners Rækker; et helt Regiment kejserlige Dragoner, der skulde dække Flanken, gjorde pludselig omkring og tog Flugten, hvorpaa de Svenske under vilde Jubelskrig trængte frem for at drage Nytte af denne Omstændighed.

Harmfuld stillede General-Majoren sig selv i Spidsen for et Par

Eskadroner og gjorde et rasende Indhug paa de svenske Rytterskarer, der brusede ham i Møde ved Foden af Højen, fra hvis Top Kanonerne udspyede deres Ild; men gennemboret af en Kugle styrtede han død af Hesten, og med hans Fald syntes Dagens Skæbne afgjort.

Ingen af de andre Officerer kunde i den opstaaede Forvirring tage Kommandoen; Brandenborgeren vilde ikke adlyde Hesseren og omvendt, og ingen højere dansk Officer var til Stede. De allierede Troppers venstre Fløj, især Fodfolket, gjorde vel endnu nogle kække Angreb eller satte sig til fortvivlet Modværge; men de overvældedes og tilbagetrængtes af fjendtlige Masser.

Efter et morderisk Haandgemæng, under hvilket henved 700 Mand faldt paa begge Sider, opløste Slaget sig i Flugt og Forfølgelse. Kun nogle Officerer, der tog Krigskassen med sig, undkom paa et Par Baade til Wolgast, mens de øvrige Levninger af Hæren, der havde spredt sig i alle Retninger, nødtes til at strække Gevær. Rygen var saaledes generobret af de Svenske, og hele Ekspeditionen, om hvis Udfald man havde gjort sig saa store Forventninger, aldeles mislykket.

SYVENDE KAPITEL.

Vinteren 1677 og 78 var kun af kort Varighed og Krigsoperationerne afbrødes ikke i Norden, skønt de ikke, lige saa lidt som Fredsunderhandlingerne i Nimwegen, førte til betydelige Resultater.

De danske Sømænd var stolte af deres Sejre. At de fleste Holændere afskedigedes af Tjenesten, samt Visheden om, at deres raske Farter ikke i denne Sommer skuldé standses af Generalsternes Udsendinge, gav dem nyt Mod; de haabede at høste friske Lavrbær under Anførsel af Niels Juel, som var bleven ophøjet til Gehejmeraad, og hvis Stemme i den senere Tid syntes at have faaet større Vægt i Kongens Raad.

Men disse Forhaabninger og al denne Begejstring kølnedes snart, da Kornelius Tromp, som pludselig kom tilbage fra Haag, atter indtog Forsædet i Admiralitetet, næst efter den gamle Rigsadmiral Bjelke, og med Overmod gjorde sin Stilling som Flaadens General-Admiral gældende.

I sit Fædreland havde han forlængst lagt sig ud med alle Partier; selv hans tidligere, højtstaaende Velyndere betragtede ham, den danske Greve, med Mistro. Derved var hans Trods end mere stegen; i den Tanke, under de nuværende for Danmark kritiske Forhold at kunne forbløffe denne Stats Regering, var han fripostig nok til at pukke paa sin Indflydelse hos Generalstaterne.

Idet han atter søgte at trænge de danske Helte i Skyggen og drage sine egne Landsmænd frem, i den hemmelige Hensigt at indvirke paa Krigens Gang i Generalstaternes Interesse og derved genvinde disses Tillid, omtalte han Udfaldet af Ekspeditionen til Rygen som et Uheld, der alene skyldtes de danske Chefers Mangel paa Dygtighed og Energi, og lovede kapitale Sejre, naar han atter tog Kommandoen.

Han fremkom samtidig med ny og uforskammede Fordringer paa Broderparten af det prisdømte Bytte for sig og sine Landsmænd, Fordringer, der allerede tidligere havde fremkaldt et farligt og i sine Følger sørgeligt Mytteri paa Flaaden.

Alle Modforestillinger, der i den Anledning gjordes af Henrik Bjelke, Niels Juel, Henrik Span og Brødrene Rodsteen, mødte han med Trods og Foragt.

Kongen, som nødig vilde give slip paa de høje Tanker, han tidligere havde næret om ham, og som kun altfor gerne laante Øre til hans pralende Løfter, syntes ingenlunde uvillig til, endnu en Gang at betro ham den øverste Kommando.

Brødrene Juel og de Admiraler, der delte deres Anskuelser, mærkede, at det nu var paa højeste Tid at tage Bladet fra Munden, hvis ikke alle de tilkæmpede Sejre skulde være forgæves og Marinen synke tilbage i dens tidligere Afhængighedsforhold. Frimodig nærmede de sig Kongen og forestillede ham de øjensynlige Følger, hvis man i dette Øjeblik, da det danske Rige maaske var henvist til sine

egne Hjælpekilder og Kræfter, betroede Sværdet til en Mand af en saa tvivlsom Karakter som Kornelius Tromp.

Uforbeholdent udtalte de deres velbegrundede Mistanke til hans Sindelags og Hensigters Redelighed og fremførte atter i hele Flaadens Navn deres retfærdige Besværinger over hans ublu Fordringer paa Prisepengene; de forlangte, at Broderparten af disse istedetfor at udbetales Hollænderne, skulde fordeles mellem de danske Sømænd, der havde kæmpet i Slagene, og de faldnes Enker og Børn.

Disse Besværinger saa vel som nogle Meddelelser af Jens Juel forfejlede ikke deres Virkning; Sagen blev undersøgt af upartiske, retsindige Mænd, og en formelig Lov udstedtes om Byttets Deling. Hermed var Tromp dog ikke tilfreds; han udtalte lydelig sit Mishag, og da man lod ham forstaa, at der hverken fra dansk eller hollandsk Side var noget til Hinder for hans Afskedigelse, begav han sig om Bord paa det for ham bestemte Admiralskib „Norske Løve" og hejste sit Flag, som om han havde besluttet at trodse den kongelige Vilje.

Det var i Slutningen af Maj Maaned 1678. Den fuldstændig udrustede danske Flaade, der bestod af otte og tredive Orlogsskibe og atten Fregatter, laa for Anker i Kongedybet og dannede en smuk Halvkreds om Københavns Red. De paa Toldboden forsamlede Sømænd og andre Tilskuere betragtede med stolte Blikke dette sikre Værn om Rigets Magt og Hæder.

Rygtet om, at det endelig var ude med Hollændernes Herredømme, samt at den gode Hr. Niels skulde føre Svanerne til Slag, havde gjort et godt Indtryk paa alle, og man var utrættelig i at fortælle Historier om ham. Dog stillede en og anden sig skeptisk; en gammel Ulk pegede ud paa „Norske Løve", der laa blandt Orlogsmændene, og brummede: „Hvad nytter al den Passiar, saa længe den storsnudede Rad dér endnu fører Kommandoflag paa en dansk Skude."

Omkring og i selve Slottet herskede stor Bevægelse; Garden stod opmarscheret i Garden. I den rummelige Audienssal, der stødte op til Kongens Arbejdsværelse, var en talrig Forsamling af Søoffi-

cerer til Stede; hele Flaaden syntes repræsenteret, lige fra Rigsadmiralen til den yngste Løjtnant.

General-Admiralen var der dog ikke; men hans Navn hørtes ofte nævnt, og de spejdende Blikke, der stadig søgte Døren, hver Gang denne aabnedes, lod formode, at man undredes over hans Udeblivelse, samt at Meningerne var delte, om han vilde indfinde sig eller ikke. —

Alle tav, idet Fløjdørene til det kongelige Kabinet reves op og Christian den Femte traadte rask ind. Han gengældte Forsamlingens ærbødige Hilsener med en flygtig Haandbevægelse og kastede et spørgende Blik rundt i Salen, men syntes ikke at finde, hvad han søgte.

„Hvor er Grev Kornelius Tromp?“ spurgte han. „Vi har jo skikket Bud efter ham.“ „Eders Majestæts Ordre er uopholdelig bleven efterlevet,“ svarede Henrik Span. „Allerede for tre Timer siden afgik Budskabet med en kongelig Chalup til Reden.“

Rigsadmiral Henrik Bjelke rettede sin bøjede Kæmpeskikkelse noget i Vejret og traadte frem, en Erindring om fordums Frighed og Kraft syntes at lue op i Oldingens Øje, da han tog til Orde: „Hverken Eders Majestæts højsalige Hr. Bedstefader eller Fader skulde saa langmodig have taalt, at en Tjener, allermindst en hovmodig Udlænding, trodsede en kongelig Befaling, og jeg tør forsikre, at denne Hollænder lige saa lidt med det gode vil efterkomme nogen Ordre, som han nogen Sinde for Alvor vil dreje Bredsiden mod Danmarks Fjender.“

„Guds Hjælp; da vil vi dog vise, at vi endnu er Here og Mester i vore Lande og paa vor egen Flaade,“ udbrød Kongen med usædvanlig Heftighed, „Kornelius Tromp har fra dette Øjeblik sin Afsked som vor General-Admiral, til hvilken vigtige Post vi herved udnævner Eder, Monsieur Niels Juel! Eders hidtil ydede Tjenester og udviste Dygtighed borger os for, at I med Nidkærhed, Punktlighed og Bravur vil røgte Eders høje Kald, lige som vi ogsaa stoler paa samtlige vore Flagmænd og Skibschefer, at de som hidtil med Iver vil gøre deres Pligt, paa det vi omsider maatte tilkæmpe os og vore tro Undersaatter en hæderlig og fordelagtig Fred.“

Klappende den ny General-Admiral paa Skulderen og nikkende hen for sig, sagde Henrik Bjelke: „For en Ufærd! der traf Eders Majestæt omsider det rette Valg — i de gode gamle Dage har jeg set ham slaa til, saa det havde Fynd og Klem, og han vil hverken snyde Enker eller faderløse for deres Arv.“

„Eders Majestæts naadige Tillid kan ikke andet end anspore min Iver for Fædrelandets Gavn og Hæder, og naar det gælder, skal jeg sikkerlig aldrig spare mig selv for at foregaa mine undergivne med Eksemplet,“ tog Niels Juel glad bevæget til Orde. „Først og fremmest maa jeg dog udbede mig Eders Majestæts nærmere Ordre angaaende Grev Tromps Affærer og i lige Maade bede mig naadigst forskaanet for at være den, der bringer ham Budskabet eller kanske anvender Magtsprog for at bringe ham til Ræson.“

„Vi vil ikke haabe, at Kornelius Tromp skulde formaste sig til noget Øjeblik at betænke sig paa at lyde vor kongelige Vilje og afgive Kommandoen,“ faldt Kongen ham forundret i Ordet og saa med det samme spørgende paa Jens Juel, til hvis Besindighed han satte stor Tillid.

„Man skulde neppe tænke sig saadan Formastelighed,“ sagde Gehejmeraaden: „alligevel kan man vente alt af denne hollandske Admiral, som endnu tror at have et Rygstød i Generalstaterne, hvorfor jeg underdanigst raader Eders Majestæt til uden Omsvøb at lade en kraftig Handling følge paa det kongelige Ord, at han ikke skal faa Stunder til at lave nye Intriger.“

„Det agter vi ogsaa,“ nikkede Kongen. Hans Blik faldt tilfældigvis paa Bagge Knudsen, som med stigende Tilfredshed havde hørt paa Forhandlingerne, og trædende hurtig hen foran den herkuliske Sømand vedblev han: „I har før gaaet med vigtige Budskaber, saa vil vi ogsaa betro Eder at røgte dette Hverv. Skynd Eder, Monsieur Knudsen, om Bord til Grev Kornelius Tromp paa „Norske Løve“; I skal i vort Navn melde Greven, at han har sin Afsked af vor Tjeneste, samt at han maa tilskrive sin pligtstridige Udeblivelse fra denne Audiens, at han faar den saa brat og uden Ceremoni. Gaa kun — skulde Greven mod Forventning gøre Vanskeligheder, har

I vor kongelige Fuldmagt til at nedtage hans Flag og føre ham med i Land."

Som om han selv frygtede for endnu at kunne betænke sig, vendte Kongen sig rask bort. Bagge Knudsen, over hvis rynkede Ansigt der for et underligt Smil, forlod Salen under mange Skrabud.

En halv Time senere firedes Storbaaden af fra „Flyvende Hjort", der laa ud for Kastelspynten. Den bemandedes med tolv pyntelige Sluproere, der alle bar blanke Økser og Pistoler i Bæltet, som om de var udkommanderede til Entring, og et lille Splitflag vajede over Fartøjets Agterstævn, hvor Sædet var belagt med Hynder.

Mandskabet, der forholdt sig stille, men vekslede talende Blik, saa op til Falderebsporten, hvorfra Orlogsskibets Chef, Kaptajn Bagge Knudsen nu steg ned. Han tog Plads paa en af Hynderne, greb Rorpinden og gav et let Stød i Piben, straks gled Storbaaden for de tolv Aarer gennem Vandet, idet den styrede lige mod Admiralskibet „Norske Løve."

Bagge stirrede alvorlig hen for sig, dog uden at fæste Blikket paa noget bestemt; thi i Tankerne gennemgik han hele sit tilbagelagte Liv. Det forekom ham nu som et sært Eventyr, virkelig at have naaet det Maal, som han i et kvart Aarhundrede havde kæmpet hen til, nemlig dristig og med Selvfølelse at kunne træde den Mand under Øjne, der engang havde behandlet ham som en Hund.

Dog var Tanken om den forestaaende Hævn ingenlunde saa glædelig og herlig, som han tit havde forestillet sig; Alderen, de gjorte Erfaringer og hans i de senere Aar lykkeligere Livsforhold havde endelig afslebet noget af det haarde og raa i hans Karakter, og maaske var det kun blevet ham lige som til en Vane at holde fast ved den gamle hævngerrige Tanke; maaske vilde han have glemt hele Begivenheden eller i alt Fald have betragtet den i et helt andet Lys, hvis Skæbnen ikke gentagende havde bragt ham til at støde sammen med denne Mand, og hvis Hollændernes Opførsel i denne for den danske Sømandsstand saa betydningsfulde Krig ikke stedse havde ægget Harmen.

Disse og mange lignende Betragtninger havde under Farten ud til Flaaden allerede stemt ham mildere. Med et veltilfreds Blik be-

tragtede han de flinke Sluproere, der endnu for faa Aar siden havde duttet ham paa Bakken og som nu med Ærbødighed adlød hans Vink; med et næsten godmodigt Smil betragtede han de i Vinden viftende Ender af sin lange Silkehalsklud, det afblegede engelske Admiralsflag, hvormed han i Dag havde pyntet sig for tredie Gang, og med fuldkommen Ro saa han op til den vejede og for let befundne General-Admirals Flag, der udfoldede sig fra Toppen af „Norske Løve“, til hvis Styrbordsside Storbaaden nu strøg ind.

„Vel roet — tag mod Stødet!“ kommanderede Bagge. En Baadsmandspibe skingrede fra Falderebsporten, og med en gammel Entregasts Behændighed løb han op ad Rebstigen.

„Eders Tjener, Hr. Løjtnant,“ sagde han til Officeren. der modtog ham, og lettede paa Hatten. „Er Grev Kornelius Tromp om Bord, maa I melde Kaptajn Bagge Knudsen af Hans Majestæts Orlogsskib „Flyvende Hjort“.

„Hans Ekscellence General-Admiralen befinder sig netop paa Skansen,“ bemærkede Løjtnanten med Eftertryk paa Titlen. „Skønt jeg kun mener Grev Tromp, kan det nok være, at I taler om den samme Mand,“ brummede Bagge og gik agter om Storemast op til Chefens hellige Enemærker. Forundret og med en Anelse om, hvad der vilde ske, saa Officeren efter ham, og de nærmeste Matroser begyndte at flokke sig sammen.

Med ustadige Skridt og korslagte Arme maalte Kornelius Tromp Skansens hele Længde; forbittret Trods syntes i Øjeblikket at beherske hans brede, gulblege Ansigt. Betragtende den firskaarne og noget plumpe Skibschef med et halvt foragteligt, halvt spottende Blik, og uden at gengælde hans ærbødige Hilsen, spurgte han i en grov Tone: „Hvad vil I her? Hvo har skikket Eder hid?“

Bagge rynkede Brynet; men tilbagetvang sin atter opblussende Harme og svarede temmelig rolig: „Jeg er stævnet hid paa Hans Majestæt, vor fælles Herres Ordre; Hans Naade lader Eder, Hr. Grev Kornelius Tromp, vide, at I har Eders Afsked af dansk Tjeneste. Skønt Hans Majestæt heller havde ladet Eder saadant vide paa en nettere og bekvemmere Maade, faar I tage til Takke dermed, formedelst Eders pligtstridige Udeblivelse.“

„I lyver, uforskammede Karl!“ udbrød Tromp og gjorde en næsten truende Bevægelse henimod ham.

„Naa, siden I uden videre Slingren gør saadanne Signaler, skønt de klæder ilde for en Mand, om hvem man skulde tro, han havde honnet Levemaade, behøver jeg vel heller ikke at udkramme Komplimentationer,“ brummede Bagge, og medens et lunt Smil spillede over hans Ansigt, vedblev han med stigende Kraft:

„Som jeg ymtede om, I har Eders Afsked, hvilket jeg skulde melde Eder, og da I nu ikke længer er den Øverstkommanderende, i hvis Nærhed jeg og mine lige skyldigst maatte holde Flaben, men slet og ret Grev Kornelius Tromp, for hvem Kaptajn Bagge Knudsen af Hans danske Majestæts gode Orlogsskib „Flyvende Hjort“ vel tør brase op — stop kun lidt i Eders Spil og lad mig først spinde min Ende ud — vil jeg kun sige Eder saa meget, at I, som alle Dage har været en karrig Tyran mod Eders undergivne og kun logret for Eders Overmænd, samt i Krigen opført Jer som en Halunk mod den Mand, I har svoret Troskab, ikke for Øjeblikket staar paa en hollandsk Skude, hvor I ustraffet kan hundse Gutterne, baade dem fra Bakken og dem fra Skansen, men at I befinder Eder paa et dansk Orlogsskib og har en dansk Orlogskaptajn for Eder, som altfor tit har set sine Landsmænds Fjender under Øjne til at frygte for Eders Stykkers Blink og stortalende Mundvejr.“

Kornelius Tromp, hvis Minespil forraadte rasende Vrede, men hvis afbrudte Udraab var blevet overdøvet af Bagges Røst, nærmede sig Skansetrappen og raabte med hæs, sitrende Stemme: „Myn Heer Kaptajn! lad Marinerne binde dette forrykte Menneske og send Bud efter Profossen.“

„Stop der!“ udbrød Bagge og hævede det graa Kæmpehoved i Vejret. „Denne Mand har intet mere at befale; det er Grev Kornelius Tromp, som er afskediget af dansk Tjeneste. Skønt jeg ingen skriftlig Fuldmagt har, handler jeg i Kongens Navn, og den, der lystrer ham i Stedet for mig, skal favne Masten. Til Vejrs, Gutter, og henter hans Flag ned! Hollænderne skal ej længer hundse os.“

Et Minuts Tavshed indtraadte mellem de flere hundrede Sømænd; de faa tilstedeværende hollandske Officerer og Matroser hummede

sig noget agterlig tilbage og saa spørgende og forlegent op til Greven; men da de tolv bevæbnede Sluproere, der troede deres værdige Chef i Fare og havde hørt hans Ordre, nu kom op fra Storbaaden og gjorde Mine til at gaa til Vejrs, syntes Mandskabet at skamme sig over sin Tvivlraadighed. Brydende ud i et Hurra fløj mere end et halvt hundrede Mand paa alle Kanter op i Rejsningen.

Med saare forskellige Følelser betragtede Bagge Knudsen og Kornelius Tromp deres Bevægelser; sidstnævntes Ansigt fortrak sig krampagtig, mens han stirrede derop. Et Par flinke Topsgaster kom slæbende med Flaget, fulgte af deres misundelige Kammerater, der blev staaende tavse i nogen Afstand, men med uhyre Nysgerrighed i alle Miner; Mage til Løjer havde ingen dansk Ulk endnu oplevet.

Løftende den røde og hvide Dug i Vejret med den ene Haand og pegende paa sin mægtige Halsklud med den anden, sagde Bagge: „Her er Eders Flag, som jeg har taget, skønt jeg heller havde gjort det gennem Krudtrøg og Økseslag — som Anno 53 i Kanalen, da jeg hentede denne Lap ned fra Engelskmandens Admiralskib, og da I vilde sende mig under Kølen, fordi jeg havde gjort lidt mere end min Pligt og selv vilde beholde Byttet".

Tromp kastede et mørkt Blik paa Halskludens afblegede Orlogsfarver; vendende sig derpaa foragtelig bort henkastede han: „I hvis Navn og Ærinde I end er kommen, skal I denne Gang vel vogte Jer for Fangebøjen, om ikke for Raanokken." Stiltiende gav Bagge Flaget tilbage til Toppasterne. Han saa tilvejrs og rundt langs Horisonten: han syntes at drage friere Aande og hans rynkede Ansigt fik atter det sædvanlige djærve godmodige Præg, omtrent som et Menneske, der pludselig er bleven en besværlig Byrde, en pinlig Tanke kvit. Han rystede paa Hovedet og svarede roligt:

„I gør fejl Bestik, Hr. Grev Tromp! Eders og Eders Landsmænds Kryds i disse Farvande er forbi, og de danske Gutter frygter ikke længere for Hollændernes eller nogen anden Nations Raanokker og Fangebøjer. Naa, nu er vor Regning da endelig opgjort — skønt I ikke længere har nogen Myndighed paa Hans Majestæts Flaade samt ikke heller stor Høflighed og Tak tilgode, skal I dog ikke faa Grund til Klage over Mangel paa Levemaade hos en Mand,

der har sin Plads paa Skansen. Vil I træde ned i mit Fartøj," tilføjede han med et Skrabud og tog Hatten af, „jeg skal bringe Eder med al Ære i Land, hvor I har Frihed at gaa væk og styre, hvad Kurs I lyster. Eders Skibskiste samt øvrige Ejendele her om Bord skulde udleveres Eder uden ringeste Afkortning."

Kornelius Tromp forlod Skansen og gik stolt gennem de fremmylrende Sømænds Rækker hen til Falderebsporten. Ingen Lyd af Mishag eller Uvillie hørtes; men heller ikke en blottede sit Hoved eller ytrede andet Tegn paa Ærbødighed for den bortgaaende. Efter at have vekslet et Par Ord med den tilstedekomne Flagkaptajn, fulgte Bagge Knudsen efter Greven ned i Storbaaden; han lettede paa Hatten, idet han tog Plads ved hans Side paa Agtersædet.

Piben skingrede deroppe; da Fartøjet derpaa stødte fra, stod Røgsøjler ud fra „Norske Løves" vældige Egesider og Salutskudene dundrede hen over Søen.

Nogle Dage efter afgik Niels Juel, hvis General-Admiralsflag var hejst paa „Kristianus Kvintus", med samtlige Orlogsskibe til Køgebugt, hvorhen Hoffet ligeledes begav sig, og aflagde et Besøg paa Flaaden. Dennes Bestemmelse i Aar var at forurolige Sverigs Kyster, at passe den svenske Flaade op, som man snart ventede i Søen, samt at overføre Troppetransporter til Rygen, angaaende hvis Erobring man atter var i Færd med at udkaste Planer.

Den brandenborgske Kansler, Kristoffer Brandt, var i denne Anledning kommen til København, for at træffe fornøden Aftale med den danske Regering.

Niels Juel, som ogsaa i Aar ledsagedes af sin Broder, var imidlertid ikke ledig. Allerede i Begyndelsen af Juni Maaned havde han gjort Landgang ved Ystad og ødelagt nogle Magasiner, hvorfra Kong Karl vilde forsyne sin skaanske Hær. Senere havde han holdt det gaaende langs de smaalandske Kyster i Haab om at komme i Kast med den svenske Flaade, der var løben ud, fyrretyve Sej-

lere stærk; men saa snart han nærmede sig, havde den søgt ind til Kalmar, hvorfra den ikke senere lod sig lokke ud.

Under Major Løvenhjelms Kommando indskibedes et Troppekorps, for det meste bestaaende af norske Regimenter, og Flaaden fik Ordre at begive sig til de pommerske Kyster.

Efter lykkelig at have overstaaet en forrygende Storm, ankom Flaaden med Landtropperne om Bord i den første Halvdel af September Maaned under Rygen. For ikke at give den virksomme Grev Königsmark Tid til at udspejde deres Planer og ruste sig, sammenkaldte Niels Juel endnu samme Dag et Krigsraad; næste Morgen, den 12te September, skred man til Angrebet, uagtet man endnu ikke var sikker paa, at Brandenborgerne, der skulde understøtte samme, vilde indfinde sig til rette Tid.

Vejret var uroligt med stærk Blæst af Sydost, og de for Anker liggende Orlogsskibe slingrede heftigt i den højtgaaende Sø. Flaadens Chalupper og andre Fartøjer, der efterhaanden lagde fra og samlede sig til en i tre Afdelinger ordnet Flotille, under Niels Juels og Admiralerne Rodsteens Kommando, syntes hvert Øjeblik at forsvinde mellem de høje Bølger; de sank indtil Rælingen under Vægten af de mange Soldater og Matroser samt af Kanonerne og det øvrige Krigsmateriale, der var bortstuvet for og agter.

Saa langt Øjet gennem Kikkerten kunde naa til begge Sider, vrimlede Kysten af svenske Krigsmænd, og Brændingen rullede dundrende ind under den stejle Klint ved Wittou, hvorhen Fartøjerne dreves af Vind og Strøm. Det vilde under disse Omstændigheder have været vanskeligt og i alt Fald have medtaget for lang Tid at arbejde sig hen til det oprindelig bestemte Landgangssted.

Niels Juel, som ved sine tidligere Besøg i disse Farvande havde gjort sig nøje bekendt med Kysterne, besluttede derfor at vælge det første det bedste belejlige Punkt, da alt nu afhang af Hurtighed og Aandsnærværelse. Han styrede lige ind mod Klinten. I rivende Fart og overhalet af mangen farlig Braadsø dreves de tunge Fartøjer afsted over Bølgetoppene, hvis Skumsprøjt skjulte alt og alle.

En Pynt var lagt forover; fra den oprørte Sø gled Chalupperne pludselig ind i smult Vande og for Sluproernes kraftige Aaretag nær-

mede de sig den lave Strandbred med en snæver Dal mellem Klipperne. Paa General-Admiralens Vink sprang Oberst Trop ud i Vandet og vadede i Land, fulgt af en Snes Soldater.

Fra nogle Fiskerhytter paa Stranden strømmede nu en Mængde svenske Krigere frem; opstillende sig i Linie gav de Ild paa Chalupperne, mens flere Ryttere sprængte væk i forskellige Retninger. Uden at betænke sig styrtede Trop løs paa Fjenden, og løftende Kolberne i Vejret stormede Soldaterne efter; den fjendtlige Post blev nedsablet eller jaget paa Flugt. En Time efter var to Regimenter og Entregasterne kommen i Land, hvor de opstilledes af Løvenhjelm, Andreas Dreyer og Ejler Gjedde; en Række spanske Ryttere blev plantet og man skyndte sig med at udskibe Artilleri.

Men det var ogsaa paa Tide; thi Flygtningene havde udspredt Efterretningen om Fjendens Ankomst. Talrige Skarer svenske Ryttere og en Afdeling Fodfolk rykkede allerede frem; nogle Feltkanoner, der kørte op paa den nærliggende Højde, sendte de Danske en knusende Hilsen. I Spidsen for en Eskadron Ryttere, der i al Hast havde faaet deres Heste ud af Barkasserne, og ledsaget af det slagfærdige Fodfolk kastede Løvenhjelm sig mod Fjenden. Bevæbnede med de frygtelige Morgenstjerner og anførte af deres egne Officerer ilede Matroserne under et brølende Hurra Militæret til Hjælp. En morderisk Kamp, der varede i tre Timer, paafulgte og endte med de Svenskes Nederlag og Flugt. Under Niels Juels eget Tilsyn opkastede imidlertid Reservemandskabet nogle Forskansninger, hvorpaa hele Artilleriet udskibedes og to større Skanser anlagdes.

En panisk Skræk, hvortil Niels Juels Navn maaske ikke bidrog lidet, syntes at have grebet de Svenske og Øens Befolkning. Skarevis strømmede Indbyggerne ned til Wittou, for at tilkendegive deres venlige Sindelag; en stor Mængde tyske Soldater, der havde staaet i svensk Tjeneste, forlod deres Faner og gik over til de Danske. Dette gunstige Øjeblik maatte benyttes.

Jens Juel gik med en Chalup over til den pommerske Kyst, for at underrette Kurfyrsten om det passerede og opfordre ham til at sende de lovede Tropper i Land paa Øen. At han ved denne Lejlighed traf paa Kornelius Tromp, var ham just ingen behagelig Over-

raskelse; dog trøstede han sig med, at de Danske allerede havde Fodfæste paa Rygen, og at de maaske ikke engang behøvede Hjælp, for at gaa af med Sejren.

Greven, som efter at have forladt Danmark var gaaet til Brandenborg, hvor han vilde prøve sin Lykke, havde af Kurfyrsten modtaget Kommandoen over de til Ekspeditionen sammenbragte Fløjter og Rofartøjer. Skønt han ikke overilede sig med at efterkomme sin ny Herres Ordre, der atter skulde føre ham sammen med sin forhadte Medbejler til Ros og Magt — en Medbejler, der forlængst havde taget Luven fra ham og for hvis Navn og ophøjede Stilling han nu maatte bøje sig — gjorde det dog god Virkning, da de brandenborgske Tropper den 13de September om Middagen under selve Frederik Vilhelms Anførsel kom i Land ved Putbus.

Kønigsmark, som var ilet til med nogle hundrede Dragoner og en Del Artilleri, gjorde vel flere kække Angreb, og det syntes straks, som om han skulde gaa af med Sejren. Men nu rykkede de Danske frem fra Wittou; da han saaledes saa sig truet fra begge Sider af en overlegen Magt, trak han sig tilbage til Pommern.

Den „gamle Færgeskanse“ blev i den første Hede tagen med stormende Haand, ved hvilken Lejlighed 100 Svenske nedsabledes og 700 toges til Fange. Mod den „ny Færgeskanse“, hvor man ventede en mere haardnakket Modstand, rettedes derimod det svære Skyts. Dog, en Del af Besætningen, der for det meste bestod af tyske, til Tjenesten tvungne Soldater, gjorde Mytteri og aabnede Skansens Port, hvorpaa Officererne og de faa svenske Krigsmænd søgte at undkomme med Baade over til Stralsund, ladende al deres Bagage i Stikken.

Dermed var Rygen erobret. Der var gjort en stor Mængde Fanger samt et Bytte af henved firsindstyve Kanoner, foruden andre Krigsfornødenheder, og man skred nu til Stralsunds Belejring. Niels Juel, hvis kraftige Forholdsregler man især havde at takke for Erobringen, vendte derpaa med Flaaden tilbage til Øresund og lod kun nogle mindre Krigsskibe forblive ved den belejrede Stad for at blokere Indløbet.

Gehejmeraad Jens Juel udnævntes af Christian den Femte til

Guvernør og Generalmajor Løvenhjelm til Kommandant paa Øen Rygen, der, ifølge de mellem Kongen og Kurfyrsten sluttede Traktater, tilfaldt den danske Krone. Takkefester holdtes atter over hele Riget og der sloges en ny Skuepenge til Minde om denne Vaabendaad.

OTTENDE KAPITEL.

Vaabenstilstand sluttedes foreløbig den 1ste Juni 1679. Ikke desto mindre rustede man sig af al Magt, baade i Danmark og Sverig. Det stockholmske Kabinet vilde smede, medens Jernet var varmt; det vilde gøre den yderste Kraftanstrængelse for at give Frankrigs rigtig nok ubillige Fordring til Danmark — om Roskilde-Fredens Opretholdelse — Eftertryk, hvorimod den danske Regering ikke paa nogen Maade vilde give Slip paa de gjorte Erobringer.

Gyldenløve fik Ordre til med de norske Tropper at bevogte Grænsen og lejlighedsvis at gentage sine Indfald i Bahus Len. Med Undtagelse af de nødvendige Besætninger i Helsingborg og Landskrone, droges alt Krigsfolk bort fra Skaane; Hovedarmeen gik over til Holsten, hvor den skulde staa slagfærdig for at kunne møde et muligt Angreb af Franskmændene paa den Kant.

Flaaden, hvis Udrustning og Ekvipering aldeles overlodes til Niels Juels Iver og Retsind, bragtes op til en Styrke af over hundrede armerede Sejlere. Allerede i Marts Maaned krydsede flere Eskadrer omkring i Nord- og Østersøen; i April lagde derpaa General-Admiralen ud i Sundet med to og tredive Rangskibe og otte og tyve mindre Krigsskibe, da man ventede, at en fransk Orlogsflaade skulde nærme sig de danske Farvande.

Denne udeblev imidlertid, og det til stor Skuffelse for de danske Søkrigere, der gerne til en Afveksling havde maalt sig med en ny Fjende og stækket Vingerne paa de overmodige Franskmænd.

Niels Juel, der som et yderligere Tegn paa Kongens Tilfredshed med hans Iver var bleven udnævnt til Ridder af Elefanten, gik i Juni

Maaned under Sejl med Hovedflaaden og begav sig til Bornholm. Han vidste, at den svenske Flaade, henved 40 Sejlere stærk, laa ved Kalmar under Admiral Wachtmeisters Kommando, og det kom nu kun an paa at lokke ham ud i Søen og bringe ham til at holde Stand. Med smaa Slag holdt han det gaaende mellem den pommerske Kyst, Bornholm og Gulland, hvor han havde provianteret.

Nogle af de bedst sejlende Fregatter — deriblandt „Havmanden", Zacharias Bang, „Havfruen", Niels Barfod og „Hvide Falk", Johannes Behn — strøg ifølge Ordre ind i Kalmar Sund og nærmede sig dristigt den svenske Masteskov, hvilken de hilste med en tordnende Udfordring. Admiral Wachtmeister gav Signal til at lette; i den Hensigt en Gang for Alvor at tugte de forvovne Krydsere styrede han Sønden om Øland efter Fregatterne, der satte Kursen i Sydost. Men nu dagedes den danske Flaade op; den kom herned fra de pommerske Kyster for en stiv Kuling af Øst, og Wachtmeister, hvis Instruks forbød ham at vove en Batalje i rum Sø, vendte om; kun mellem de smaalandske Skær turde han oppebie Fjenden.

I den maaneklare Nat saas henved 100 Orlogsmænd, med levende Sejl, svajende Spir og smældende Vimpler skumme afsted gennem Bølgerne. Henimod Morgenstunden, da Flaaderne var halvanden Mil fra hinanden og henved to Mil fjernet fra det søndre Indløb til Kalmar Sund, sprang Vinden om til Nordvest. Niels Juel, som nu opgav Haabet om en formelig Batalje, gav Ordre til, at enhver skulde gøre sit Bedste for at holde ind paa Fjenden, og da man ikke med Rangskibene turde gaa saa nær til Skærgaardene, betroede han Vice-Admiral Span det Hverv, med de mindre dybt stikkende Fregatter at fortsætte Jagten.

Henrik Span ilede fra „Viktoria" om Bord paa „Norske Løve", der var en udmærket Sejler; Signalflag fløj i Vejret, og sættende alle Klude til strøg han Nordost over, tæt op til Vinden, fulgt af Fregatterne, der dog sakkede betydelig agter ud. Den svenske Flaade, der kun stræbte at undgaa Slag, gik lige saa lidt som den danske i nogen sluttet Linie. „Laxen", et tungt Kanonskib paa 54 Kanoner, sejlede agterst og blev indhentet af „Norske Løve", der strøg op om dets Bagbordsside og sendte det et knusende Lag over og under. Wacht-

meister, som saa, at den fjendtlige Hovedstyrke holdt sig tilbage, gav Flaaden Signal til at dreje bi og sendte en Flagmand med fire Rangskibe til Undsætning.

Uden at tabe sin første Fjende af Sigte modtog Henrik Span dens Sekundanter med velrettede Lag, saa vel fra de Bagbords og Styrbords Batterier som fra de agter og forud anbragte lange Kanoner. „Anna Sofie“, Kaptajn Schinkel, og „Lindormen“, Kaptajn Wleugel, kom ham snart til Hjælp, og efter en Times Kanonade tog de rampo-nerede svenske Skibe Flugten. Mens „Svenske Falk“ og „Delmen-horst“, der ligeledes var kommet op, satte efter de flygtende, vendte „Norske Løve“ sig atter mod „Laxen“, hvis Rejsning dog allerede var saa forskudt, at den ikke kunde komme under Sejl; den besva-rede et Par Gange Ilden, men maatte derpaa stryge og blev i al Hast taget i Besiddelse.

Wachtmeister gjorde vel endnu et flygtigt Forsøg paa dens Gen-erobring; men da flere og flere danske Skibe arbejdede sig op og lagde ind i Ilden, gav han Signal til at holde af; som Følge af det Forspring, han havde, lykkedes det ham at slippe ind i Kalmar Sund uden paany at indhentes af de jagende.

Den danske Flaade lagde sig for Anker ud for Indløbet, og de tre paafølgende Dage gjordes flere frugtesløse Forsøg paa at an-gribe Fjenden i selve Havnen eller lokke ham ud til Slag; Modvind og voldsom Søgang hindrede det første, og de enkelte svenske Or-logsmænd, der af og til nærmede sig, vendte om, naar der var veks-let et Par Lag.

Wachtmeister havde desuden den Fordel, at han fra Kalmars vel-forskansede Havn kunde søge rum Sø til begge Sider, nemlig gen-nem Sundets nordre og dets søndre Indløb, og Skærgaardens vanske-lige Farvand var hans Lodser og Styrmænd nøje bekendt. Han kunde saaledes stadig forurolige sin Fjende og trætte ham ved for-stilte Angreb uden at have synderlig at befrygte af hans Overmagt, da en Vej til Flugt altid stod ham aaben til en af Siderne.

Den danske Flaade trængte til Provisioner og Vand; men for-inden han forlod sin Post, besluttede Niels Juel at hindre de svenske Rangskibe i at undkomme ad denne Kant og maaske benytte hans

Fraværelse til en eller anden dristig Plan mod de danske Øer eller Handelsflaade.

„Velkommen, Hr. Kaptajn," sagde han til Andreas Dreyer, hvem han havde ladet kalde om Bord paa „Kristianus Kvintus", og trykkede hjertelig hans Haand. „Jeg har stundom bedet Eder tage Reb i Sejlene, naar I som et fortvivlet Menneske, der kun synes at søge Døden, satte alle Klude til i en rygende Storm eller styrtede Eder hovedkuls i Ilden og Økseslag; men hvis I endnu er den samme Gut, der lo ad Dødsfaren, gad jeg nok betro Eder et farligt Hverv, uden denne Gang at ville lægge Eder stor Forsigtighed paa Hjerte."

„Ho! ho! jeg takker Eders Ekscellence for den gode Mening," svarede Dreyer leende; „den Desperation, der i gamle Dage, af en vis taabelig Grund jog mig afsted som den flyvende Hollænder, har rigtig nok givet sig, siden min lille Geriche bragte mig til Fornuft; ikke desto mindre er jeg rede til at fare i Gabet paa selve den skinbarlige Satan, naar Hr. Niels Juel giver mig Ordre og jeg derved kan tjene Flaget."

„Naar vi faar Fred, maa I forestille mig for Eders Hjertenskær, der har bragt Eder til Fornuft uden at gøre Eder til en Kryster; det maa være en ægte Dannekvinde," smilede Niels Juel. „Men hvorom alting er, mærker jeg, at I endnu er Manden, som jeg trænger til. Saa længe Ræven har tvende Udgange fra sin Hule, kommer vi ikke i Kast med ham; det søndre Indløb hist inde maa spærres, saa at Wachtmeister ikke ad den Vej kan slippe ud med sine Rangskibe; prøver han end saadant gennem det nordre Løb, kan vore Brandvagter dog altid holde Øje med ham. Jeg har desaarsag tænkt, at I kunde sænke Eders Skib „Enighed" i Løbet; det er dog en gammel Skude, der har gjort sin Tjeneste."

„For Satan! bliv ikke vred, Eders Ekscellence!" faldt Dreyer ind med et halvt fortvivlet Ansigt. „Jeg har en sær Passion for den gamle Vestfarer, der hverken har skyet Ild eller Vand og med hvilken jeg har gjort saa mangt et lystigt og hæderligt Kryds."

„For Pokker, vi finder nok et Rangskib til Eder," henkastede Niels Juel flygtig; „i al Fald staar et saadant altid til Raadighed for en Schoutbynacht. Selve Udførelsen af dette Hverv, som jeg anser

for vigtigt, overlader jeg til Eders egen Dygtighed og Mod. I kan vælge Eder, hvilken Medhjælper I ønsker; men husk paa, at Hastværk er nødvendigt, samt at Fjenden i stor Nærhed og fra alle Kanter vil rette sine Ildsvælg imod Eder for at hindre Foretagendet."

„Ho! ho! har Eders Ekscellence givet Ordren, skal den udføres til Punkt og Prikke; den Ting er klar og Faren en Spas," lo Dreyer, som med Opmærksomhed havde lyttet til. „Knuden stikker kun deri, at den prægtige gamle Bølgetræder skal kysse Bunden, uden at blive flot igen — men lad gaa; kan man dog glemme gamle Passioner og finde ny, saa finder jeg vel ogsaa en ildfast Skude igen."

Da Dreyer igen kom om Bord paa „Enighed", mærkede Mandskabet paa hans korte Latter og oprømte Miner, at usædvanlige og vovelige Løjer var i Vente; men de studsede og stirrede maalløse paa hverandre, da han med faa Ord gav Ordre til, i al Hast at losse Kanoner, Krigsfornødenheder og alt Andet af Værdi ud, og paa de medbragte Barkasser føre det om Bord paa de nærmeste Transportfartøjer, samt aftakle Skuden.

„For Satan, hvad maaber I efter?" tilføjede han med et lynende Blik. „Er I bange for Trøjen, naar Eders Chef gaar først i Ilden! Skuden er gammel og mødig; vi vil begrave den hæderlig i Løbet derhenne, for at Svensken kan snuble over den ved sin egen Tærskel, og saa gaar vi over paa en yngre Skude, og vi bliver sammen. — Er der ellers nogen, der er bange for at være med ved Begravelsen, kan han sige det og frit drive af."

Med et kort, enstemmigt Hurra besvaredes Opfordringen og alle Mand gav sig i Færd med Arbejdet.

Berøvet al sin Pynt, med de nøgne, afstumpede Mastetræer samt Bovspryd og de opspærrede, tandløse Kanonporte, bevægede det endnu for tolv Timer siden saa strunke Kanonskib „Enigheden" sig næste Morgen hen imod Kalmars Havn. Mandskabet var fordelt i en halv Snes Chalupper, der havde Skuden paa Slæbetov.

Andreas Dreyer, som stod ved „Enigheds" Styrbordsræling, brølede af og til gennem Raaberen nogle opmuntrende Ord eller Befalinger. Omtrent et hundrede Alen forude for den forreste Chalup gik en stor Brander, „St. Johannes". Fregatterne „Havmanden" og

„Hvide Falk“ fulgte jævnsides „Enigheds“ Kølvand. Længere tilbage i Sundet laa nogle andre danske Fregatter og Kanonskibe i Batalje med en Del svenske Orlogsmænd, der havde vovet sig ud for at rekognoscere, og de svære Stykkers Torden rullede uophørlig hen under begge Kyster.

Fra de yderste Havnebatterier og de til højre og venstre liggende Skibe af Wachtmeisters Flaade aabnedes nu ligeledes Ilden; endskønt enkelte Kugler i den endnu betydelige Afstand vandede for Boven af „Enighed“ eller gik væk over de bugserende Chalupper, rettedes dog Skudene især mod „St. Johannes“; de svenske Skibschefer frygtede ikke uden Grund den uberegnelige Ødelæggelse, Branderen kunde anrette, hvis den naaede ind i den tæt sluttede Flaade, og de stræbte først og fremmest at tilintetgøre den.

Men ustandselig bevægede den aftaklede Kæmpeskude sig fremad med sine Ledsagere; fordoblende deres Anstrengelser sang Sømændene højere og højere, som om de vilde overdøve Kanonernes Brøl og døve deres egen uvilkaarlige Gysen ved Dødsfaren, som de skulde gennemgaa uden Kamp.

Saa vel paa „Hvide Falk“ som „Havmanden“ stod Konstablerne med brændende Lunter ved Kanonerne og ventede kun paa Chefens Vink; thi man var allerede indenfor Skudvidde og Kuglerne susede hyppig over Dækket eller borede sig ind i Skibenes Sider. Gnidende sine Hænder udbrød Johannes Behn, som saa ud fra en Skansekanon:

„Inden et halvt Glas har vi lykkelig bragt hende til Hvile. Et Tag i Klyveren derhenne! og blæs til Lunterne med fulde Basunkinder! De har kun min fyrige Navnefætter i Kikkerten og blues ved at se paa vor afklædte Skude, der gaar til Graven uden Linned — frisk, Manne, giv dem det!“ tilføjede han gennem Raaberen, da Kuglerne fra en nærliggende Svensker netop knuste ind om Storemast; „Hvide Falk“ udspyede sit Bagbords Lag og „Havmanden“ i næste Minut sit Styrbords.

Det afgørende Øjeblik var kommet; „Enighed“ laa midt i det søndre Løb; paa alle Kanter gabede rygende Ildsvælg i Møde, og som en svømmende Vulkan drev den brændende „St. Johannes“ væk

i nordlig Retning, uden at antænde noget Skib; men den havde gjort sin Nytte ved at aflede Svenskernes Opmærksomhed fra Ekspeditionens Hovedformaal.

Hurtig og uden at lade sig forstyrre af Kugleregnen adlød Mandskabet de ved Baadsmandspiberne eller gennem Raaberen givne Befalinger. Tømmermændene og deres Haandlangere for op gennem Lugerne paa „Enigheds“ Dæk og skyndte sig noget ilsomt fra Borde. Andreas Dreyer var sidste Mand. Da han var kommen ned i et af Fartøjerne, der nu alle med jævne Aarekast trak sig tilbage, saa han med usædvanligt Alvor, næsten med Vemod op til sit kære Skib, der begyndte at synke, mens sorte Røgsøjler og enkelte slikkende Luer steg fra Storlugen op mellem de nøgne Master.

Vandet slog store Bobler og hvirvlede snart saa voldsomt, at Sluproerne maatte hale kraftigere ud, for at Fartøjerne ikke skulde drages med ned i Dybet. Efter fem Minutters Forløb var „Enighed“ sunken indtil Rælingen, det, der endnu ragede frem over Havet, var indhyllet i Røg og Flammer. Et Kor af over tusende Ildsvælg sang en rystende Salme, og den kække Chefs Vemod syntes at smitte Mandskabet; i dyb Tavshed trak de af al Magt paa Aarerne for at slippe ud af dette dundrende, gnistrende Helvede. —

Vel tilfreds med det saa rask og lykkeligt udførte Arbejde tildelte General-Admiralen den modige Andreas Dreyer foreløbig en Schoutbynachts Rang, hvilket senere stadfæstedes af Kongen. Derpaa gik han under Sejl med Flaaden og styrede til Gulland, hvor nogle fjendtlige Skibe imidlertid havde gjort Forsøg paa at kaste Folk i Land, men var blevet drevet tilbage af de bevæbnede Indbyggere.

Saa snart Vand og andre Provisioner var bragt om Bord, skyndte Niels Juel sig atter at komme til Søs, da han af forbisejlende Koffardimænd fra Øresund havde faaet Vink om, at man maatte tage Tiden i Agt, om der endnu skulde udrettes noget i denne Krig. En Del fjendtlige Sejlere dagedes vel op og blev jaget, men de havde et betydeligt Forspring; begunstigede af Vinden naaede de gennem den nordre Indgang ind i Sundet og undkom til Kalmar Havn. En Mils Vej nordligere end Borgholm gik Flaaden derpaa til Ankers og alt forblev stille Natten over.

Ved Solens Opgang den 20de Juli rullede Signalskud fra „Kristianus Kvintus“ hen under Landet; og paa Flaaden fik man travlt. Paa den nordlige Horisont kom de svajende Spir og snart Skrogene til Syne af fem svenske Rangskibe, der stræbte at passere Syd paa, for at naa Havnen. Henrik Span, som ilsomt forlod Generaladmiral-Skibet, begav sig om Bord paa „Viktoria“. Nejende under Vægten af de svulmende Sejlmasser skød dette Skib over Stævn, og med voksende Fart tog det samme Vej som Fjenden; „Kristianus Kvartus“, „Gyldenløve“, „Delmenhorst“, „Flyvende Hjort“ og fem andre Fregatter samt tre Brandere fulgte efter og en lystig Jagt begyndte, under hvilken begge Parter efterhaanden satte til alt, hvad trække kunde, mens de af og til skikkede hverandre en dundrende Morgenhilsen.

De jagede var vel kun fem i Tallet og de forfølgende ti; men hine var svære Rangskibe, af hvilke „Rigets Nøgle“, det sidste af Sverigs saakaldte Regalieskibe, førte 80 Kanoner og havde en Besætning af henved 600 Mand; deriblandt befandt sig, ligesom sidst paa „Stora Kronan“, en stor Mængde Lærlinge af de første adelige Slægter. Paa Skærene, i Nærheden af det nordre Indløb til Havnen, ragede to danske Fregatter paa Grund, hvorved de hindredes i at deltage i Bataljen, der aabnedes henimod Kl. 12 om Middagen.

„Nøglen“, der førte Schoutbynachtflag, løb sig ligeledes fast noget længere Syd paa, og da dens nærmeste Sekundant, en Tredækker paa 70 Kanoner, brasede op i dens Kølvand, rettede Span med „Viktoria“, „Kristianus Kvartus“, „Flyvende Hjort“ og „Neptunus“ Hovedangrebet imod disse to, mens de fem øvrige Fregatter fortsatte Jagten efter de andre tre Rangskibe, der søgte ind til Wachtmeisters Flag. Kampen var haardnakket og blodig; thi begge Kolosser, der havde Fordelen af langt sværere Skyts, understøttedes desuden af hele den svenske Flaade, der laa indenfor Skudvidde, samt af nogle Landbatterier i Nærheden.

Henrik Span sendte to Brandere ind paa Fjenden; men den ene modtoges af saa kraftige Lag fra „Nøglens“ Sekundant, at den maatte vende om med uforrettet Sag, og den anden, hvis uforfærdede Kommandør lod staa til lige ind paa Regalieskibet, skødes sønder og

sammen og sank brændende til Bunds, dog først efter at 200 Mand af Forfærdelse var sprunget over Bord fra „Nøglen“ og omkommet i Bølgerne. Dettes heltemodige Chef, Schoutbynacht Løwe, gjorde Nødsignaler, da hans blodbestænkede Dæk var fejet rent af de danske Kugler, og gentagne Gange ankom Barkasser fra Land med frisk Mandskab.

Trods deres forvovne Angreb og rolige Dødsforagt kunde de danske Skibschefer ikke hindre dette eller komme de lige saa uforsagte Fjender nær nok til at entre; thi Ilden fra de to Rangskibe, fra Flaaden og Landbatterierne dannede en formelig Kugleregn. Henrik Span maatte omsider forlade sit næsten synkefærdige Skib „Viktoria“ og hejse sit Flag paa „Kristianus Kvartus“.

Gennem Krudtrøgen, der i tætte, mørke Masser omhvirvlede og som en Taagemur indesluttede denne Skueplads for Død og Ødelæggelse, skummede „Flyvende Hjort“ frem for sin Klyver; bjærgende Sejl drejede den Bredsiden til, næsten klods paa „Nøglens“ Bagbords Laaring, hvis brølende Lag susede hen over Fregattens hele Dæk og sønderknuste adskilligt af det opstaaende.

„Klar ved Kanonerne, Manne! brænd kun paa!“ kommanderede Bagge Knudsen, som med stor Værdighed knejsede midt paa Skansen, bevæbnet med Raaber og Kikkert. „Det var da Helvede til Karl!“ vedblev han, henvendt til Overkonstablen, da „Flyvende Hjort“ sitrende og bævende havde udspyet sit Lag og girede tilbage paa ret Køl.

„Akkurat som den Goliat af en Skude, vi for tre Aar siden saa stikke til Bunds, skønt denne hersens har mere Lighed med en rigtig Sømand og rask Gut.“

„Hyt dit eget Skrog, Morbroder,“ raabte Ejler Gjedde, som kom farende op fra Dækket, hvor han havde rettet og affyret en nylig anbragt Svingbasse. „Tager jeg ikke fejl, har vor Langemands svære Kugle fundet Vej til hans Krudtkammer og gaar han til Vejrs, kunde vi let nolens volens gaa med.“

„Jeg takker Dig, Søstersøn!“ nikkede Bagge og saa med en veltilfreds Mine op til Kæmpeskibet, om hvis Mesan en mørk Røgsky stod i Vejret; „men skønt det er mig en stor Ære, at Du, som er

Chef paa et Rangskib, heller agerer Konstabel paa „Flyvende Hjort“ end ser magelig til — Haløj! nu gaar hun!“ Det bragede og rystede som i Jordskælv; med et forfærdeligt Slag løftede „Nøglen“s hele Dæk sig i Vejret; alt det opstaaende og over 500 Mennesker slyngedes op mod Skyerne.

Lufttrykket var saa stærkt, at Røgmasserne som en Stormvind hvirvlede afsted og Vandet skummede rundtom. Et Minuts frygtelig Tavshed indtraadte, indtil Rundholter, Tønder, Sejlmasser, Lavetter og sønderlemmede menneskelige Skikkelser efterhaanden styrtede ned i den oprørte Sø.

„Lad falde i Fartøjerne!“ brølede Bagge Knudsen, og fulgt af Ejler Gjedde løb han selv ned ad Stormlejderen til Hækjollen. Henved fyrretyve Mand af „Nøglens“ Mandskab, deriblandt Schoutbynacht Løwe, som var kvæstet, og to andre Officerer, blev bjærget. Dog, næppe var man bleven færdig med denne Barmhjertigheds Gerning, der omtrent tog ti Minutter, før Kampen atter begyndte med knusende Lag fra alle Kanter.

„Nøglens“ Sekundant var ligeledes kommen i Brand, og for i det mindste at redde dette Skib, lod Wachtmeister hele Flaaden fyre Lag i Lag. mens utallige Chalupper og Barkasser sendtes ud med bevæbnede Folk, der skulde hjælpe at slukke Ilden og tage Skibet paa Slæbetov. Dette lykkedes ogsaa midt under den heftige Ild fra de danske Fregatter. Henrik Span maatte nøjes med Æren af, i hele den svenske Flaades Paasyn og under dens Kanoner at have sprængt et Rangskib i Luften og ramponeret et andet, samt at have jaget Fjenden ind i Havn.

Da han faa Timer efter, ledsaget af samtlige Fregatchefer, begav sig om Bord paa „Kristianus Kvintus“, modtog General-Admiralen ham med hjertelig Anerkendelse af hans Fortjenester.

„Visselig,“ sagde Niels Juel, „jeg kan rose mig af Hæder og Lykke, eftersom jeg kommanderer en Flaade, hvis Officerer og Mandskab kappes om Prisen i Tapperhed og ægte Heltemod. At I i Dag har reddet saa mange Menneskers Liv uden at ænse Eders egen Dødsfare, vil hæve os i vore Fjenders og enhver søfarende Nations Agtelse. Af Eder, mine Herrer Skibschefer, udbeder jeg

mig Optegnelser paa de Gutter, der særlig har udmærket sig i denne Affære; i Hans Majestæts Navn agter jeg at forfremme de værdigste af dem til Officerer samt at anbefale de øvrige til passende Belønninger, paa det hele Mandskabet kan erfare, at Fædrelandet vil paaskønne enhver god og tapper Gerning, om den, der udførte samme, end bærer en beget Trøje."

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Kampen i Kalmar Sund sluttede Rækken af Niels Juels Bataljer eller rettere, Sejrvindinger, med hvilke den danske Søkrigshistorie egentlig begynder, en Historie, til hvilken Kong Christian den Fjerdes Virksomhed i den Retning maaske kunde betegnes som Indledningen.

Den franske Armees Fremtrængen i Oldenborg og Delmenhorst, hvor de danske Tropper vel gjorde tapper Modstand, men efterhaanden dog maatte trække sig tilbage, gjorde det indlysende for den danske Regering, at den, om dens Vaaben end var sejrrige til Søs, dog ikke til Lands kunde modstaa Frankrigs og Sverigs forenede Magt.

Saavel i Lund som i Paris holdt de svenske og franske Ministre haardnakket paa, at de tidligere Fredsslutninger skulde lægges til Grund ved nærværende Forhandlinger. Enhver Protest i saa Henseende fra den danske Ambassadør, Meyercrones Side afvistes med den Bemærkning, at Hans allerkristelige Majestæt maatte opfylde den Forpligtelse, han havde paataget sig mod sin Forbundsfælle, Hans svenske Majestæt.

Christian den Femte fattede da omsider den smertelige Beslutning at opgive alle sine stolte Forhaabninger saa vel som Frugterne af de vundne Sejre. Den 31te August 1679 sluttedes en Vaabenstilstand mellem de nordiske Riger; den paafølgende 2den September kom Freden i Stand med Frankrig, og den 26de samme Maaned ligeledes med Sverig.

Den danske Krone maatte tilbagegive Sverig alle de gjorte Erobringer, hvilken Betingelse ogsaa udgjorde Hovedindholdet af Fre-

den med Frankrig. Skønt denne Forpligtelse naturligvis skulde være gensidig, traf den kun Danmark, da de Svenske denne Gang ingen Erobringer havde at tilbagegive.

NIENDE KAPITEL.

Krigen var forbi; en Akt var atter udspillet af det alvorsfulde Drama, som Nordens Fyrster lod deres Undersaatter opføre paa Verdenstheatret; dog havde Fyrsterne denne Gang den Fortjeneste, selv at være steget ned paa Arenaen og have deltaget i Kampen, i Stedet for som ørkesløse Tilskuere at tilklappe de sejrende eller døende Gladiatorer deres Bifald.

Mange tusende tapre Mænd havde gødet Jorden med deres Blod, uden at nogen af Parterne høstede politiske Frugter deraf. Kun det Blod, der havde farvet Østersøens Bølger, syntes at laane det danske Orlogsflag et Skær, der mindede om Morgenrødens Purpur og som Flaget bevarede gennem alle Trængsler indtil de nyeste Tider.

Maaske faldt det allerede den Gang en eller anden modnere Fædrelandsven ind, hvad Nordens Folkeslag maatte kunne udholde, hvis de forenede sig til et Pilebundt mod ydre Fjender; men Tiden var endnu ikke kommen; den lutrende Kamp skulde endnu fortsættes i halvandet hundrede Aar, før Forsoningens og Bevidsthedens Time slog.

Lykkeligvis var det danske Riges Hjælpekilder ingenlunde udtømt i Krigen; denne havde næsten betalt sig selv ved de gjorte Erobringer og det rige Bytte, især paa Søen. Som Følge af den danske Marines afgjorte Overmagt var Handel og Søfart, paa faa Afbrydelser nær, gaaet deres uforstyrrede Gang, medens v. Stöcken, som forestod Flaadens og Landhærens Økonomi, havde røgtet dette Embede med Klogskab og Redelighed.

Men, som tidligere bemærket, den nordiske Handel var i Fremmedes Hænder og den danske Koffardifart af ringe Betydning. Fabrikker og andre industrielle Foretagender kunde ikke trives; de bestod kun af Navn.

Ligesom Kunster og Videnskab var ogsaa Landbruget endnu bestandig i sin Barndom, alene med Undtagelse af Forstvæsenet, hvilket Kongen af personlig Tilbøjelighed skænkede stor Opmærksomhed. v. Stöcken, som straks efter Freden udnævntes til Over-Rentemester eller Finansminister, stræbte vel, i Forening med Gehejmeraad Jens Juel, at klare den i Statshusholdningen herskende Forvirring; men, som en gammel Historieskriver bemærker, han kunde holde Orden i Indtægterne, dog ikke i Udgifterne, og ved hans altfor tidlige Død kom en aldeles uduelig Person i Spidsen for Finansforvaltningen.

I de sidste fem skæbnesvangre og daadrige Aar var Christian den Femte modnet til en eftertænksom Regent; idet Begivenhedernes Gang maaske ofte lod ham i Stilhed sande Rigtigheden af sin domfældte Storkanslers politiske Anskuelse, syntes han i mange Henseender at ville bygge videre paa den af denne klartseende Statsmand lagte Grundvold, hvorved han dog stundom famlede halvt i Blinde.

Med fornyet Iver lagdes Haand paa den store Lovsamling, der udkom i Aaret 1683; men Retfærdigheden plejedes endnu stedse af raa, uvidende Mennesker, der ikke sjælden fra Bukken paa en Stormands Stadskarosse sprang over paa Dommersædet. Da de derhos var usselt aflagt og følgelig let at bestikke, blev Lovene til døde Bogstaver. Der udgaves en Mængde Forordninger, Privilegier og Forbud angaaende Fabrikkerne og de industrielle Anlæg; men da de første ofte var bygget paa ravgale Grundsætninger og de sidste savnede fornuftig Understøttelse fra Statens Side, sygnede Industrien efterhaanden hen i hele det danske Rige.

Ikke heller var der Mangel paa Lovbud angaaende Forbedringer i Landvæsenet; men den i alle Henseender forkuede Bondestand maatte bære næsten hele Byrden af de i Krigen paalagte Skatter, der ingenlunde lettedes efter Freden. Mange af de større Godsejere sad

desuden i Kongens Raad, og Lovene beregnedes i den Grad efter deres Interesse, at Bonden ikke en Gang fik Lov til at opføde sine egne Stude, hvilken Ret forbeholdtes Proprietærerne og Købstadsborgerne. Til Fordel for det saa rigt doterede Universitet gjordes mange Opofrelser fra Statskassens Side; mens man med ubarmhjertig Strenghed inddrev resterende Skatter hos de udpinte Bønder, eftergav man hyppig de Restancer, der hvilede paa de rige Universitetsgodser.

Den bestandig skærpede Censur dræbte al sand Videnskabelighed, og den Foragt, hvormed det danske Sprog behandledes, forhindrede Oplysningens Udbredelse til Almuen. Føjes hertil, at Hoffet med dets yderste Omgivelser hyklede en saa streng Gudsfrygt, at man med Afsky flyede den reformerte Gudstjeneste, der fandt Sted i den tilsidesatte Dronning Charlotte Amalies Kabinet, samt at Jomfru Moth, som var ophøjet til Grevinde af Samsø, anførte det lutherske Parti, kan man omtrent danne sig et Billede af Datidens sociale Forhold i Danmark.

Den Mand, som maaske havde formaaet at blæse friskt Liv i det skrantende Statslegeme: Peter Schumacher, sad endnu i Kastellet ved København, hvor han tilbragte Tiden med filosofiske Betragtninger over Lykkens Ustadighed og Menneskenes Falskhed. Opgivende ethvert yderligere Forsøg paa at formilde Kongens og sine Fjenders Vrede, bad han kun om, at hans Barn, Charlotte Amalie, der nu var ni Aar gammel og opholdt sig i Huset hos hans Broder, Gyldensparre, maatte besøge ham; men ogsaa denne Bøn afsloges.

I Maj Maaned 1680 bragtes derpaa den dybt bøjede Statsfange om Bord paa et Skib og førtes op til Munkholm ved Tronhjem; her tilbragte han atten Aar, indtil han omsider løslodes Mikkelsaften 1698. Der anvistes ham Bopæl i Tronhjem, hvor han døde Aaret efter, den 12te Marts.

En smuk Eftermiddag i Slutningen af Oktober Maaned 1679 drev Størstedelen af Københavns Befolkning omkring paa Gader og Torve, for at se paa de militære Optog, der fandt Sted paa alle Kanter, da mange Tropper var ankommet fra de til Svenskerne overleverede Byer og Fæstninger.

Hist og her saa man ogsaa store Flokke af Orlogsgaster, der glade og under højrøstet Pasiar kom tilbage fra Chefens Kvarter, hvor de havde afhentet deres Afregningsbeviser paa Prisepenge. Hver Gang en eller anden Søofficer, hvis Navn havde faaet god Klang under Krigen, kom forbi, henvendtes pludselig hele Mængdens Opmærksomhed paa ham.

Dette var navnlig Tilfældet med en kæmpestor Orlogskaptajn, hvis prægtige Uniformskjole, galonerede Skraber og kostbare Sidegevær stak noget af mod hans djærve, haarde Ansigtstræk og slentrende Gang. Paa det brede Bryst bar han flere Hædersmedallier, og skønt han i dybe, om just ikke alvorlige Tanker fortsatte sin Vej op ad Købmagergade med lange Skridt, syntes han dog ikke døv for de smigrende Bemærkninger, der hist og her faldt om hans Person; og for at holde paa sin Værdighed, rettede han sig af og til op, men faldt snart tilbage i sin slentrende Gang. Foran den dybe Vinkælder paa Hjørnet af Løvstræde standsede han, lettede paa Hatten ad Mogens Vintapper, der som sædvanlig stod paa Udkig og skelede til alle Sider.

„Vil Eders Velbaarenhed gøre Schumachers gamle Vinkælder, der er vel kendt blandt Godtfolk, den Ære at træde ned, skal I, min Tro, faa en Læskedrik, der smager efter den rene Drue," sagde Mogens med et dybt Buk og Nathuen under Armen.

„Jeg kender nok Eders Vin," smaalo Orlogskaptajnen; det var Bagge Knudsen. „Men skønt den sidste Læskedrik, I bød mig, havde mere Lighed med Skyllevand end med Druesaft, har jeg dog sat Kursen hid, for at gøre en Bestilling hos Jer, eftersom jeg nok ved, at I har gode Varer i Eders hemmelige Lukaf." Mogens, som nu genkendte Stemmen, hævede Hovedet, og hans forundrede Blik syntes at hvile paa Rundetaarn, mens han betragtede Sømanden.

„Hillemænd!" korsede han sig. „Skulde Eders Velbaarenhed

virkelig være den ærlige Baadsmand, der gæstede mig for en Del Aar siden — vil man se, hvad der dog kan blive af os Mennesker — ja, ja, Mogens Vintapper har min Tro skænket Vin for Folk, der i Dag var Stoddere, i Morgen Smaakonger og i Overmorgen ringere end Rakkeren. Men jeg staar her og opholder Eders Velbaarenhed; vil I ikke træde nærmere; Eders Velbaarenhed vil nok træffe en og anden Bekendt, om I ellers gider kende dem."

Geskæftig ilede han ned af Trappen. Bagge tog Hatten af efter gammel Vane, bøjede sit store Legeme sammen og fulgte ham i Hælene ned i Vinstuen. Her saa alting ud akkurat som sidst; ved det lange Egebord sad nogle tarvelig klædte Borgermænd i forskellige magelige Stillinger med halvt tømte Vinglas for sig; men de var saa indhyllet i Tobaksrøg, at man i den halvmørke Kælder næppe kunde skælne deres Ansigtstræk. I den fjerne endnu mørkere Baggrund saa man de utydelige Omrids af Vinfadene, der laa i Række som aftaklede Orlogsskibe i Flaadelejet.

Paa den brede Forhøjning ved Vinduet ud til Løvstrædet sad atter Madame Marie Vintappers, iført sin Flasketrøje og Skørt af mørkt Stof og med den sorte Fløjels Hue paa det rystende Hoved. Hun var betydelig ældet og hendes Øjnes Ild næsten udslukt. Foden kunde ikke længere saa rapt snurre Rokkehjulet rundt og de magre Hænder ikke saa hurtig glatte Traaden som i fordums Dage. Mogens, som med det ene Øje blinkede polisk til sin Hustru, der var blevet en trind, ret anseelig Madam, rykkede en Bænk tilrette for den ny Gæst.

„Aa Snak, Fatter," smilede Lisbeth, dog i en myndig Tone, medens hun gjorde et sirligt Kniks for Orlogskaptajnen og skubbede sin egen Stol hen for Bordet til ham; „rap Dig baresten at hente Vin til Herren, men tag ikke fejl af Fadet."

„Det skal have gode Veje, lille Lisbeth. Mogens er min Tro ikke saa dum," smiskede hendes lydige Ægteherre og langede hurtig nogle Glas ned fra Skænken. Bagge syntes imidlertid ikke at lægge videre Mærke til Værtindens Opmærksomhed; han tog Plads paa den først tilbudte Bænk og saa ufravendt paa en Person, der sad lige over for, som det lod til, hensunken i alvorlige Tanker.

Det var en spinkel, indtørret Skikkelse, sagtens en Mand hen imod de halvtreds; hans lange, sorte Kjole var aldeles forslidt, og paa det ene Ærme stak endog Albuen frem; hans Linned var gult, dels af Smuds, dels af Snustobak. Han havde næppe bemærket den sidste Gæsts Ankomst; men da han nu pustede en tyk Røgsky fra sig, slog de smaa, spillende Øjne i Vejret og opdagede det rynkede Sømandsansigt lige for sig, udbrød han:

„Men ser jeg ret; er I ikke Monsieur Bagge Knudsen?“

„Vist er det mig,“ nikkede Bagge og udstrakte sin Kæmpenæve, for at trykke Jakob Worms fremrakte Haand; „og skønt I ser noget vel forsulten ud af en lærd Doktor at være, glæder det mig dog at være stødt paa Eder igen.“

„Hvad blev der saa af Eders Søstersøn, som hængte Studenterkjolen paa Knagen, for efter Eders Raad at tage Lykken ved Entring, som det hedder i Eders Maal?“ spurgte Jacob Worm.

„Hvis I mener Schoutbynacht Ejler Gjedde, saa kan jeg, skønt man ikke bør rose sine egne, forsikre, at han gennem mangen Storm og lystig Batalje har hentet sig Lykken og ærlig fortjent den,“ svarede Bagge med en vis Stolthed.

„Hm! Lykke!“ spottede Jacob Worm, „se nu blot den Greve Peter af Griffenfeld! Han, der besad en Hoben vanartige Lyder, men og adskillige af Menneskeslægtens Kardinaldyder — denne Grif, der vilde efterligne Ørnens Flugt og Blik.“

„Hejsasa! Ret saa, skyd kun endnu en Gang til Vognen, der alt er væltet,“ udbrød Marie Vintappers med høj Stemme. Matronen havde hidtil ivrig passet sit Arbejde, uden at ytre ringeste Deltagelse for de tilstedeværende og deres Samtale; men i det Øjeblik, da hendes ulykkelige Søns glimrende og bespottede Titel klang for hendes Øren, steg Blodet op i de runkne Kinder og en Glød tændtes i hendes matte Øje.

„Om jeg end i Eders Søns Velmagtsdage gik ham haardt paa Klingen med aandelige Vaaben, mener jeg dog at have vist i hans Ulykke, at jeg ikke var hans ivrigste Fjende,“ tog Jakob Worm atter til Orde med en usædvanlig Sagtmodighed. „Jeg er endog af den Mening, hvilket jeg end ikke frygter at fremsætte paa Prent, at

siden Griffen har mistet sine Kløer, tager de smaa Rovfugle og alskens Utøj Overhaand, og vi Danske bliver til gode, tamme Faar igen.“

„Snak har vi nok af,“ vedblev Matronen, hvis Livsaander var kommen i Bevægelse; „saadant skulde I have betænkt før, eftersom det er godt nok at angre, men bedre, ikke at have det nødig. I har alle Eders Dage været misundelig og baaret et Horn i Siden til min Søn, og kunde Trusler slaa nogen ihjel, havde I for længst gjort det. Har min Peter forsyndet sig mod Kongen, maa han nu bøde derfor, og I skulde skæmmes ved at lade hans gamle Moder høre paa, at I opramser hans Synder og Elendigheder.“

Vejret syntes allerede at forgaa hende; hun vendte sig atter til Rokken, spyttede paa Fingeren og satte Hjulet i rask Bevægelse. Nogle Minutters Tavshed indtraadte, idet alle tilstedeværende med Undtagelse af Orlogskaptajnen, med spændt Forventning haabede paa en Fortsættelse. Lignende Optrin fandt nemlig hyppig Sted mellem Jakob Worm og Matronen, hvilken sidste ofte besøgte Mogens Vintapper, og da netop disse Optrin lokkede Gæster til Huse, var Mogens og hans Ægtefælle gerne tavse Tilhørere ved Striden.

Bagge Knudsen, som følte sig uhyggelig stemt i denne Atmosfære, brød først Tavsheden. „Den Vin, I har skænket mig i Dag, er ren nok,“ sagde han til Mogens og rejste sig; „og skønt jeg vel næppe kan være sikker paa, at I ikke døber den, før jeg faar mere, kan I skikke mig i Morgen to Ankere deraf om Bord paa Orlogsskibet „Flyvende Hjort“, der ligger fortøjet ved Kastelspynten; Regningen paa det Hele kan I lade gaa med.“

„Det har, min Tro, gode Veje med Regningen, og Eders Velbaarenheds Ordre skal blive efterlevet,“ forsikrede Mogens med flere dybe Buk.

„Ej, Monsieur Bagge Knudsen, agter I, der fordum priste Krigen som den bedste Vej til Lykkens Paulun, at fejre Freden med et Bakkanalium?“ spurgte Jakob Worm med et tvungent Smil.

„Skønt Freden kan være god nok efter en rask Kamp, ligesom Magsvejr ikke er at foragte, naar Luften er renset af en Storm, har I dog denne Gang gættet fejl,“ brummede Bagge med en vel-

tilfreds Mine. „Sagen er ellers den, at Hr. Schoutbynacht Andreas Dreyer, som har tjent med mig paa samme Skib, da vi begge ikke var stort andet end Skibshunde, skønt jeg har lagt en Snes Aar mere forover end han, holder en af Dagene Bryllup med en hollandsk Frøken, og for gammelt Kammeratskabs Skyld, samt da han er saa flink en Gut som nogen Sinde gik over fra Bakken til Skansen, agter jeg at gøre Gilde for ham paa „Flyvende Hjort“. Min Kathrine, om hvem jeg jo engang spandt Eder og de andre en Ende, skal være Værtinde i Stadskahytten. Naa, har I ellers en hel Svalerumpe og rent Linned at tage paa, skal I være mig og Kathrine velkommen, om I vil være med, eftersom jeg har i Sinde, for med det samme at gøre min Søstersøn en Fornøjelse, i lige Maade at bede hans andre Bakskammerater fra den latinske Svedekasse med til Gæst, skønt jeg ikke svarer for, om ikke de lærde Herrer vender deres Lommer, ifald Skuden skulde slingre lidt, mens vi blæser Stykkerne af til Ære for Brudeparret.“

Han nikkede til alle Sider, bøjede atter sit store Legeme sammen og steg op ad Kældertrappen, fulgt af Mogens Vintapper, som komplimenterede ham langt ud paa Gaden.

Om Aftenen var der stor Kur og Bal paa Slottet; dette lignede udefra et Fepalads og en hel Trylleverden udfoldede sig derinde. De vældige og utallige Lysekroner, der hang ned fra Lofterne i de kostbart dekorerede Sale, dannede et udstrakt Ildhav, hvis Flammer spillede i alle Farver.

Talrige Gæster bevægede sig hen over de blankt bonede Gulve i brogede, glimrende og eventyrlige Dragter; de raslende Atlaskesrober, de funklende Diamanter, Rubiner og Safirer, de vajende Plumager og Paradisfuglefjer, de bevægelige Kæmpevifter, de duftende Blomsterbuketter, den skummende Champagne, der ved Buffetterne skænkedes i slebne Pokaler, de støjende Samtaler, de lystige Udbrud af Munterhed og den hvirvlende Dansemusiks lokkende Toner, alt smeltede sammen til et storartet Billede af en virkelig Fest, hvor den ellers saa strenge Hofetikette syntes at være besejret og fortrængt af Glæden.

Man fejrede i Aften saavel Fredens Genoprettelse som Prin-

sesse Ulrikke Eleonores forestaaende Formæling med Karl den Ellevte af Sverig, hvis Ambassadør atter optraadte blandt det diplomatiske Korps Medlemmer, og for at give Festen et nationalt Præg havde Kongen, som i Aften var i godt Lune, aabnet Adgang til Slottet for de fleste Klasser af sine Undersaatter.

Ulrikke Eleonore var Festens egentlige Dronning. Charlotte Amalie, som vel var tilstede, deltog nemlig ikke i Dansen, og Enkedronningen, som plagedes af migraine, var forbleven i sine Gemakker. Paa Prinsessens Kinder var Sundhedens Roser atter blomstret frem og fra hendes blide Øje straalede et Blik, som kun den ejer, der føler sig lykkelig og glad. Hint Miniaturportræt af hendes kongelige Brudgom, som hun saa længe havde skjult og baaret som en hemmelig Talisman, hang nu aabenlyst paa hendes Barm; hendes Ansigt viste, at hun havde forsonet sig med hele Verden og glemt alle de Taarer, alle de Lidelser, den grusomme Krig havde kostet hende.

„Jeg faar vel modtage Eders Haand til Dansen, Hr. General-Admiral!“ sagde hun i en halvt spøgefuld, halvt straffende Tone til Niels Juel, „uagtet den med saa forvoven Tapperhed har svunget Sværdet mod mine tilkommende Undersaatter.“

„Der ser Du, mon frère, hvad det nytter at være en tapper Mand,“ faldt Gehejmeraad Jens Juel ind i Samtalen; „en chevalier sans peur kan man nok være, dog ikke saa lige sans reproche. Men gør det kun, min naadigste Prinsesse, det var jo en Turnering med spids Landse; baade i den danske og svenske Krønike vil Bedrifterne tage sig herligt ud.“

„Tak, Broder Jens, fordi Du altid hjælper mig i en snæver Vending,“ smilede Niels Juel; „og min naadigste Prinsesse kan være forsikret om, at jeg og mine Gutter heller havde braset op for en hollandsk eller fransk Flaade end for Hans svenske Majestæts. I alt Fald vil vi, som min Broder siger, betragte det som en skarp Turnering, i hvilken vi Danske har tabt Kampens kostbareste Pris, idet Hans Majestæt Kong Karl som en sejrsæl Ridder bortfører alle Hjerters Dame fra vor Midte.“ Med et lyksaligt Smil modtog Prinsessen nu hans Haand og fulgte ham i Dansen.

„Sandelig, vi føler os ubeskrivelig lykkelig over, at Fredens Vel-

signelse atter er gengivet Riget," sagde Dronningen, som underholdt sig med Fru Margrethe Juel, „og vi vilde gerne, for saa vidt det staar i vor Magt, vise os taknemmelig mod de brave Mænd, der har bidraget dertil. Eders Husbond har ved sin Tapperhed og conduite gjort sig ganske særdeles fortjent til vor og vor kongelige Gemals Naade; ligger derfor noget Eder paa Hjerte, som næsten synes os, saa sig det kun; I kan være sikker paa Bønhørelse, saavidt vor Indflydelse strækker."

„Eders Majestæts Huldrighed giver mig Mod dertil," svarede Margrethe sagte. „Min Bøn angaar ikke mig selv, men en ulykkelig Slægtning, som ikke langt fra dette Glædens og Overflødighedens Tempel sukker i et ensomt Fængsel og ved mig beder om Naade."

„Ak, I mener den ulykkelige Fru Eleonore Ulfeld," afbrød Dronningen. „Gud ved, at vi hjertensgerne opfyldte Eders Bøn endnu denne Aften; men en Person, hvem vi skylder Ærefrygt og særlige Hensyn, modsætter sig endnu Fangens Løsladelse; dog lover vi Eder at anvende al vor Indflydelse samt Overtalelse for at faa Fængslets Dør aabnet."

I dette Øjeblik nærmede Kongen sig. Med en galant Bøjning mod Dronningen sagde han: „Min dyrebare Charlotte har ganske frasagt sig Dansens Glæder — saa maa I, vor tapre Søridders evig unge Hustru modtage vor Haand til denne Dans."

„At Eders Majestæt viser mig den Ære i en saadan Kreds af Skønhed, Ungdom og Højhed er mig et kostbart Tegn paa den Naade, min ædle Husbond har vundet i sin Konges og Herres Øjne," svarede Margrethe, idet hun modtog hans Haand.

„Ej, der er han jo," udbrød Kongen og fæstede Blikket paa en rask og smuk ung Mand i Søofficers Uniform, som trængte sig frem gennem Sværmen; „det falder os ind, at vi endnu ikke har indløst Løftet, vi gav vor ophøjede Gemalinde og Hoffets andre smukke Damer, at præsentere dem Monsieur Niels Juels kække Ordonnansofficer, som ved mange Lejligheder i Krigen har lagt fast utrolige Prøver paa Mod for Dagen."

Det var ikke alene Dronningen og Margrethe Juel, der nu med Opmærksomhed saa hen i samme Retning som Kongen; ogsaa Su-

sanne Adeler, som havde hørt denne Ytring, betragtede den unge Mand med en Spænding, der bragte hende til at skifte Farve; det anede hende, at hint hemmelighedsfulde Slør, der havde hvilet over hendes Kærlighed, en Omstændighed, der maaske netop havde rodfæstet Kærligheden og ladet den vokse sammen med hendes inderste Væsen, nu skulde løftes.

„Pardieu, det bliver paa Tide at gøre sine Rettigheder gældende, for ikke at ses over Hovedet," hviskede Knuth til Oberst Speckhahn. „Jeg vil søge mit Hjertes Dame; à revoir!" Med raske Skridt og stolt Holdning banede han sig noget hensynsløst Vej hen til Susanne, hvem han hilste med Ærbødighed, mens hans Stemme og Mine dog havde et vist skødesløst Anstrøg, idet han sagde: „Min Frøken, cette danse, s'il vous plait!"

Omtrent som for fem Aar siden paa den store Maskerade trængte i samme Øjeblik en ung, kraftig Skikkelse ham tilbage. Det var ingen Maske, klædt som Korsridder; det var en høj Søofficer med flere Hædersmedallier paa Brystet; men Skikkelsen og hele Situationen var saa aldeles de samme, at Overkammerjunkeren syntes at miste Mælet af Forundring og Harme.

„Tør en ærlig Sømand byde Eder Haanden, Frøken Susanne Adeler!" sagde den unge Mand og saa den rødmende Pige dybt i Øjet! „og vil I følge mig i Dansen?" Susanne svarede kun med et Blik, der dog var mere veltalende end Ord.

Knuth gjorde et mislykket Forsøg paa at bryste sig og udbrød: „Monsieur, dette er min Dame, og jeg, Overkammerjunker Knuth, har ældre Pretentioner."

„Maaske; men i saa Fald vil Frøken Adeler afgøre Striden," svarede Søofficeren kort.

„Guds Hjælp, har I ikke faaet nok af Krig og Bataljer, at I nu ypper Kiv i Eders Konges Hus," sagde Christian den Femte, som traadte nærmere, ledsaget af Dronningen og Fru Margrethe Juel.

„Tilgivelse, Eders Majestæt, det angaar kun en Prisdømmelse," smilede den unge Mand med et let Bøjning; „og jeg vilde hellere lade Livet, end se denne Herre tage min kostelige Prise paa Slæbetov."

„Vist ej, vi sætter for megen Pris paa saadanne Gutters Liv til at tillade saadant," vedblev Kongen, hvis gode Lune syntes uforstyrreligt. „Men der ser I selv, min dyrebare Charlotte, hvad han er for en desperat Karl. — Ej! det er sandt, I kender ham endnu ikke — det er vor tapre Schoutbynacht Ejler Gjedde; alle I skønne Damer faar i Aften at se gennem Fingre med hans Djærvhed, eftersom han saa længe har tumlet sig paa Søen mellem Rigets Fjender, at han har glemt at skride varlig paa et bonet Salsgulv. Hvad ellers angaar Striden om Byttet, befaler vi som upartisk Dommer, at den smukke Dame selv afgør den ved et frivilligt Valg, eftersom vi ikke kan tillade Kaperier midt i Fredens Dage."

Alles Øjne hvilede paa Susanne, som med skælvende Glæde hørte sin Anelse bekræftet, nemlig at hendes hemmelige Elsker og denne udmærkede Søhelt var en og samme Person; hun vidste jo, at han var bleven en Helt, for at være hende og hendes Slægt værdig. Henrevet af sin Følelse og uden at agte Verdens Dom, traadte hun tæt hen til Ejler, greb hans Haand og sagde med fast Stemme:

„Med Eders Majestæts Tilladelse har jeg allerede valgt."

Ejler saa begejstret paa sin skønne Dame; Trykket af hendes bløde Haand gennembævede ham; han fattede en hurtig Beslutning og sagde: „Turde jeg haabe Eders Majestæts naadige Tilgivelse, om jeg som en erfaren Sømand benyttede den gunstige Lejlighed og med det samme bortførte Prisen som min Ejendom for Tid og Evighed?"

„Guds Hjælp, nu tror I Eder vist atter i Færd med at bryde ind i en fjendtlig Flaade," lo Kongen, hvem dette, som han troede improviserede, Frieri morede. „Vi lider ellers nok Raskhed, men maa dog overlade til vor ophøjede Gemalinde at bestemme i Sagen — uagtet vi tror at turde sværge paa, I har allerede taget Fæstningen med Storm, hvad enten Hendes Majestæt samtykker i Angrebet eller ikke."

„Da vor kongelige Gemal overlader Sagens Afgørelse til os, vil vi lige saa godt først som sidst lykønske Eder begge," tog Dronningen med et venligt Smil til Orde; „og vi forbeholder os den Fornøjelse at sørge for Udstyret."

„Saa er den Sag i Orden," nikkede Kongen med en galant Hil-

sen til Dronningen og drog Margrethe Juel med sig. „Frisk, I Herrer og Damer! nu til Dans og Lystighed!“

Dette Signal bragte atter Liv i de nærmeste Grupper, der var blevet opmærksom paa det besynderlige Optrin. Med fornyet Kraft brusede Musikens Toner ud i den uhyre, af mange hundrede Gæster opfyldte Sal; Pavker og Trompeters Lyd blandede sig deri, og alle strømmede afsted, for at faa Plads i de forskellige Kvadriller.

Som et Menneske, der fra Fantasiens skønneste Stade pludseligt styrter ned i et stenet Morads og vaagner til en knudret Virkelighed, stirrede Overkammerjunker Knuth maalløs og sønderknust efter det lykkelige Par, der Arm i Arm hvirvlede hen i de dansendes Rækker.

Fem Aar var forløbet siden Fredens Genoprettelse i Norden; Krigens Saar var groet til, og alt vendt tilbage i sin gamle Orden. Enkedronningen Sofie Amalie havde omsider velsignet det timelige; først ved hendes Død blev Christian den Femte fuldmyndig Herre over alle sine Handlinger, ligesom Charlotte Amalie nu først vandt nogen Indflydelse, og der skete adskillige Forandringer til det bedre.

En venlig Foraarsdag, den 19de Maj 1685, rumlede en svær Karosse over Holmens Bro og tog langsomt Vejen ned ad Kanalen til det anseelige Huus næst ved Sognepræst-Residensen til Holmens Kirke, hvilket Hus tilhørte Frøken Lindenow, en Datterdatter af salig Fru Kirstine Munk og højsalig Kong Christian den Fjerde. Naboer og Genboer samt andre Godtfolk fra Gaden, der blev opmærksom derpaa, stimlede allerede sammen ved Porten, nysgerrig efter at se, hvad det var for fremmede, der gæstede Frøkenen i Dag, og som i et saa skønt Vejr kom saa langsomt agende.

Karossen holdt og ved nogle skrammererede Lakajers Hjælp orkede en kvindelig Person, der var hel underlig at se til, ned paa Gaden. Det var en indskrumpet Skikkelse i en afbleget, snæver Silkekjole af et saare gammeldags Snit; hendes indfaldne Kinder var askegraa, hendes nedhængende Lokker snehvide, og hun skyggede

med den magre Haand for Øjnene, som om hun blændedes af det fulde Sollys.

„Ih, Du Herre Kristus! det er jo Fru Eleonore Kristine, Rigshofmesterens Enke," hviskede en gammel Kone næsten forfærdet til sin Naboerske, — ak! ak! hvor den fornemme Stakkel ser elendig og afpillet ud." „Det er intet Under, Kirsten Smeds," svarede den anden lidt mere højrøstet, for at flere skulde høre det, „hun har siddet indmuret mellem fire Vægge siden vor Mosters Død, hvilket til næste St. Hansdag bliver tre og tyve Aar; det kan vel pille Fedtet og Hovmodet af. Men det skulde undre mig, om I ikke vidste, hvad dog den halve By ved, at Majestæten har skænket hende Frihed samt foræret hende Maribo Slot." „Ja, ser man det, saa kan hun nok være fornøjet og faa Huld igen," indrømmede Kirsten Smeds, som skammede sig over sin Uvidenhed.

Med besværlig og vaklende Gang steg Fru Eleonore Kristine Ulfeld op ad de brede Trapper og traadte ind i den festlig smykkede Sal, hvor hun modtoges af en talrig Forsamling. Dog, af den store og engang saa mægtige Familie var ingen Medlemmer mere tilbage af første Generation; den anden Generation havde hun glemt og den tredie kendte hun ikke en Gang af Navn.

Hun forekom sig selv som en Fremmed, grebet af en uforklarlig Angst blandt disse mange Mennesker saa hun sig forvirret omkring; hendes Øjne svulmede og blev røde; hendes gamle Hjerte syntes at skulle briste. Men det fik Luft i en rigelig Taarestrøm, en velgørende Lindring, som hun ikke havde kendt i femten Aar.

Velsignende udstrakte hun de magre Arme over de blomstrende Pigebørn og Ynglinge, der omringede hende og af uvilkaarlig Ærefrygt næsten bøjede Knæ. Da hun talte, lød hendes Ord som Genklang af længst forsvundne og glemte Tider; paa hendes rynkede Ansigt, hvis forstenede Træk var løsnet af Graaden, læste man tydeligere og tydeligere en uendelig Historie om Lidelser og gnavende Sorg.

Blandt de nærmere og fjernere beslægtede eller besvogrede, der modtog Fru Eleonore Kristine og fejrede hendes Genindtrædelse i Verden, var ogsaa General-Admiral og Gehejmeraad Niels Juel samt

hans ædle Hustru, Fru Margrethe, og deres tre voksne Børn, nemlig: Sofie, som allerede i tre Aar havde været gift med Gehejmeraad Niels Krag, Herre til Egeskov; Knud Juel, en smuk, tyveaarig Yngling, som havde foretrukket den studerende Bane for Søen, og den skønne, livsglade Vibeke, som netop var bleven trolovet med den kække Vice-Admiral Bjelke.

Vor graanende Helt, som nylig havde tilbagelagt det fem og halvtresindstyvende Aar, var endnu en kraftig, imponerende Skikkelse. Ved den gamle Rigsadmiral Henrik Bjelkes Død for to Aar tilbage var han bleven Præsident i Admiralitetet, lige som han ogsaa havde faaet Sæde i Statsraadet, og med usvækket Iver arbejdede han endnu stedse paa at vedligeholde den danske Marines Ære og Anseelse. Vel sporede han stundom, at hans Stemme ikke længere havde saadan Vægt som i Farens Dage; man havde allerede glemt hans Fortjenester og begyndt at overse ham som et undværligt Redskab i Freden. Men han fandt tilstrækkelig Oprejsning i sin egen Bevidsthed og i den til Ærefrygt grænsende Agtelse, han nød, ikke alene hos Sømandsstanden, men hos hele Folket.

Han følte sig lykkelig i sin Families Skød og tilbragte gerne en Del af Sommeren paa Valdemars Slot paa den smukke Ø Taasinge; efter Slaget i Køgebugt havde han for sine Prisepenge købt den kongelige Andel af Øen og siden tilhandlet sig det øvrige. Det anede ham, at om end Samtiden glemte ham og hans Daad, vilde Eftertidens Krønike mindes den, og det var hans Haab, at den Gnist af Liv, han havde tændt i det nordiske Søvæsen, skulde blusse op til en uudslukkelig Flamme. Hans Anelse gik i Opfyldelse, og hans Haab skuffedes ikke.

Da han den 8de April 1697, i en Alder af næsten otte og tresindstyve Aar efter fuldendt Dagværk med rolig Fatning gik til Hvile, klædte hans Fædreland sig i Sorg, og det var Folket, der med Kongehuset i Spidsen ledsagede ham til Graven.

Mangen graahaaret Ulk klippede med Øjnene og knugede sin Hat i de barkede Næver, da det lange Ligtog drog forbi, og sejrsæle Erindringer fra gamle Dage fremsteg i hans Sjæl, da Sørgeskuddene

fra den ved Nyhavns Hoved henlagte Orlogsskude dundrede ud over Sundet.

Kapellet bag ved Holmens Kirke, hvor Helten hviler i sin Kobberkiste, og hvor hans trofaste Margrethe samt hans Søn og Svigersøn senere ligeledes stededes til Hvile, blev gennem Tiden et Valfartssted for gamle og unge. Sejrstrofæernes falmede Flige synes at mane Efterslægten op til Bedrift og Stordaad, paa det at Flagets Hæder ikke skal uddø.

Kupon.

Ved Indsendelse af denne Kupon *gennem Deres Boghandler* leveres — **saa langt Oplaget rækker** —

P. P.: PETER TORDENSKJOLD

PRAGTUDGAVE

med ca. 150 Illustrationer af *J. Nørretranders*

Bogladepris: Kr. 10.25 hæftet — Kr. 12.25 indbundet

til

Fortrinspris: Kr. 6.00 hæftet — **Kr. 8.00** indbundet.

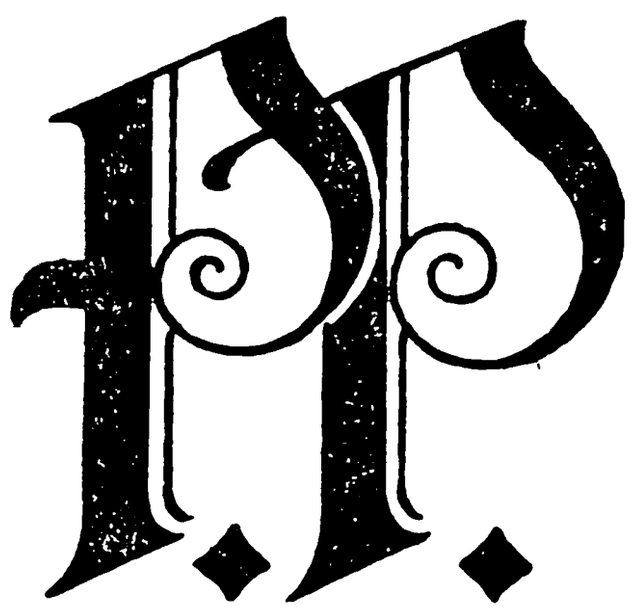
Nationaltidende skriver:

„Peter Tordenskjold" er en fuldt saa underholdende og spændende Roman som „*Gøngehøvdingen*". Dens historiske Baggrund er **endda ikke saa lidt mere ægte;** der er et **Liv** og en **Glans** over Skildringen af den navnkundige Søhelt og hans Fæller *Grip, Ployart Budde* og hvad de nu alle hedder. P. P. besidder tillige den Evne *fra først til sidst at fastholde Spændingen og Interessen.*"

Bestillingerne udføres i den Rækkefølge de indgaar.

Andr. Fred. Høst & Søns Forlag.

Tordenskjold — Niels Juel

„P. P.'s Romaner er Folkebøger der ikke bør savnes i altfor mange Hjem med Interesse for sund, god Læsning og Sans for vore historiske Minder og deres Personer." (*Berl. Tid.*)

„Vi kender jo alle sammen fra vor Ungdom P. P.'s historiske Romaner, og vi ser dem med Glæde gaa i Arv til den næste Generation."
(*Vor Fremtid.*)

Jacob Dannefærd

Grevens Fejde — Christian d. Fjerde

PALLESHOLM

OG DETS BEBOERE

AF

EINAR ROUSTHØI

Pris heftet 3 Kr. • eleg. indb. 4 Kr. 50 Øre.

Af Pressens mange og alle **enstemmig** rosende Udtalelser anføres:

„Der er **Flugt, Fart** og **Friskhed** over Fremstillingen, saa man læser „Pallesholm“ med virkelig Fornøjelse“.

(Berlingske Tidende).

„Pallesholm“ **hæver sig højt** over de fleste af de saakaldte „historiske“ Romaner“. *(Ekstrabladet).*

„Det er en Bog Ungdommen vil **sluge med Begærlighed** og som vil være **de ældre** til behagelig Tidsfordriv“.

(Jydsk Folketid.).

„En god, romantisk Bog, skrevet med **meget Talent“.** *(Dannebrog).*

„En historisk Roman, der vil være **sikker paa sit Publikum.** Hvis ikke den vinder sig mange Venner blandt Ungdommen, saa er der ingen Retfærdighed til i Verden“. *(Nationaltid.).*

„Bogen er **tidt spændende**, af og til **belærende** og **altid underholdende“.**

(Østsjællands Avis).

„Forf. aabenbarer en **forbløffende Opfindsomhed** i at holde Læserens Fantasi i Aande, **ingen af vore anerkendte Forf. vilde behøve at skamme sig** ved Forfatterskabet“.

(Vordingborg Avis).

„Bogen er underholdende, Sproget er godt, og den er — hvad der skiller den fra mange af de unge Forfatteres Bøger — **saa velsignet fri** for usund Erotik. Derfor vil den blive købt og **den vil blive læst“.** *(Randers Arbejderblad).*

OTTO C. FØNSS

TAGES LÆREAAR

FORTÆLLING FRA FIRSERNE

2. Oplag

Pris: 3 Kr. hæftet, 4 Kr. indb.

Valdemar Rørdam skriver i „København“:

„De indskudte meget smukke Digte er dog naturligvis ikke dem, der vil skaffe Bogen **det Salg, den er vis paa;** det er Anekdoterne, det gode Humør og Handlingens Vandring fra letfattelig Erotik til en ligesaa letfattelig Moral.“

„Tages Læreaar vil blive en af Aarets mest læste **Familiebøger,** den er fint og smukt fortalt, en hyggelig og god dansk Bog, sund og frisk, skreven af en klog Iagttager, der baade har **Humør** og **Følelse.**“

(Sorø Amtstidende)

Anton Andersen skriver i „Højskolebladet“:

„Tages Læreaar egner sig godt til Højtlæsning og **er helt igennem skreven med Noblesse.**“

Forfatteren *Carl E. Simonsen („Simon Hamber“)* skriver:

„. . . en let læst og meget interessant Bog; frisk, skær, ren og fin med en spændende Handling — den har nogle af de Betingelser, der kræves for at blive **en virkelig Folkebog.**“

„Helt igennem maa Otto Fønss' Bog hilses med Glæde, **den fortjener at finde mange Læsere.**“

(Aarhus Stiftstidende)

„Tages Læreaar er noget af **det fornøjeligste** og mest underholdende, man vel kan tænke sig, har man først begyndt, lægger man nødig Bogen bort, før man er kommen til Slutningen. Bogen **kan anbefales til alle,** som ønsker at glæde sine Venner med noget godt til den kommende Jul.“

(Fredericia Dagblad)

P. P.

Niels Juel

historisk Roman.

BØR findes paa Boghylden i ethvert dansk Hjem, hvor der findes mindste Sans for Læsning. Paa en fængslende og overordentlig underholdende Maade fører den Læseren et stort Stykke — *og det et af de mest betydningsfulde og interessanteste* — af Danmarks Historie for Øje.

Af de mange historiske Personer og Begivenheder, der i livfulde Skildringer — *ofte af stor dramatisk Kraft og Spænding* — forekommer i Romanen, skal fremhæves:

KØBENHAVNS BELEJRING VED KARL X GUSTAV
KRONBORGS OVERGIVELSE | KORFITZ ULFELD
STORMEN PAA KØBENHAVN | FREDERIK III
HOLLÆNDERNES UNDSÆTNING VED OPDAM & RUYTER
SLAGET VED NYBORG | ELEONORA KRISTINE ULFELD
ENEVOLDSMAGTENS INDFØRELSE
DRONNING SOFIE AMALIE | GULLANDS EROBRING
PETER SCHUMACHER, GREVE AF GRIFFENFELD
SLAGET I KØGEBUGT | DRONNING CHARLOTTE AMALIE
KRISTIAN V | »STORA KRONANS« FORLIS
KORT ADELER | TOGET TIL ØLAND
JENS JUEL | TOGET TIL RYGEN
KIELER SLOT | o. m. a.

Der gaar en Strøm af Kærlighed til Fædrelandet og en Hævden af Æren, som det fejreste Træ i Skoven, gennem P. P.s Roman, derfor turde ikke mindst Ungdommen have Glæde og Gavn af denne Bog.

Andr. Fred. Høst & Søns Forlag.

J. COHENS BOGTRYKKERIER
(GEORG A. BACH)

1492

Det kgl. Bibl. Bogb.